

UNIVERSITAT JAUME I

DEPARTAMENT D'HUMANITATS
ÀREA DE FILOSOFIA

**LLENGUATGE, MENT I *BACKGROUND*
EN JOHN R. SEARLE**

TESI DOCTORAL

Presentada per

Sonia Reverter Bañón

Dirigida pel

Dr. Vicent Martínez

Guzmán

Abril, 1995

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ A LA TESI.....	2
-----------------------------------	----------

PART I : LA FILOSOFIA DEL LENGUATGE

<u>CAPÍTOL 1</u> FILOSOFIA DEL LENGUATGE.....	8
1.1 Introducció.....	9
1.2 Què és un acte de parla?.....	19
1.3 Realitzatius.....	33
1.4 Proposicions.....	52
1.4.1 Què fem en parlar? Dues classificacions.....	52
1.4.2 Classificació de Searle.....	60
1.4.2.1 <i>Sentence Meaning & Utterance Meaning</i>	62
1.5 Semàntica representacional.....	85
1.5.1 La intenció del que diem.....	87
1.5.2 Representació.....	94
 <u>CAPÍTOL 2</u> CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART I.....	 104

PART II: LA FILOSOFIA DE LA MENT

<u>CAPÍTOL 3</u> LA CONCEPCIÓ DE LA INTENCIONALITAT.....	114
3.1 Concepte d'intencionalitat.....	115
3.1.1 La intencionalitat: directivitat i representació.....	116
3.1.2 Classes d'intencionalitat.....	131
3.2 ¿Què és un estat intencional?.....	150
3.2.1 Intencionalitat i intensionalitat.....	155
3.2.2 Condicions de satisfacció.....	161
3.2.3 Noció de contingut.....	167

<u>CAPÍTOL 4</u>	ACTES DE PARLA, SIGNIFICATS I INTENCIONALITAT.....	173
	4.1 L'acte de parla com a acte intencional.....	174
	4.1.1 L'acció intencional.....	183
	4.1.2 Consciència.....	192
	4.2 Causació intencional.....	215
	4.2.1 Causació biològica.....	228
	4.3 El significat.....	236
	4.3.1 Regles i convencions.....	255
	4.3.2 ¿Estan els significats al cap?.....	269
	4.4 La filosofia del llenguatge com a branca de la filosofia de la ment.....	290
	4.4.1 Conseqüències metodològiques.....	301
<u>CAPÍTOL 5</u>	CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART II.....	308
PART III: COMUNICACIÓ, <i>BACKGROUND</i> I EXPLICACIÓ SOCIAL		
<u>CAPÍTOL 6</u>	LLENGUATGE, COMUNICACIÓ I INTENCIONALITAT	
	6.1 Representació i comunicació. Habermas.....	337
	6.2. ¿És més bàsica la intencionalitat? Apel.....	347
<u>CAPÍTOL 7</u>	EL CONCEPTE DE <i>BACKGROUND</i>	
	7.1 <i>Background</i> i intencionalitat.....	358
	7.2 A voltes amb el significat.....	378
<u>CAPÍTOL 8</u>	INTENCIONALITAT COL·LECTIVA I CIÈNCIES SOCIALS	
	8.1 La construcció de la realitat social.....	399
	8.2 Intencionalitat col·lectiva.....	413
	8.3 L'explicació dels fenòmens socials.....	424
<u>CAPÍTOL 9</u>	CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART III.....	438
PART IV: CONCLUSIONS: PROBLEMES I PROPOSTES.....459		
BIBLIOGRAFIA DE JOHN R. SEARLE.....478		
BIBLIOGRAFIA GENERAL.....487		

INTRODUCCIÓ A LA TESI

INTRODUCCIÓ A LA TESI

L'objectiu d'aquesta tesi és explicar la filosofia del llenguatge de J.R.Searle. La tesi que en aquesta recerca proposem és que el punt de partida per aconseguir aquest objectiu haurà de ser una lectura determinada de l'obra de Searle. Així, la tesi que proposem comença sent una hipòtesi de lectura, una interpretació determinada dels escrits de Searle. Defensem que, sense aquesta hipòtesi de partida, la filosofia de Searle no es pot explicar adequadament i, és més, com intentarem justificar, no és, en definitiva, la interpretació correcta.

La tesi que defensem i que haurem d'anar fonamentant al llarg de la nostra anàlisi és la idea que l'obra de Searle té una continuïtat i, per tant, ha de ser interpretada com un tot amb coherència. Aquesta continuïtat impedeix la usual interpretació segons la qual en la filosofia de Searle trobem dues etapes netament diferenciades: d'una banda, una primera etapa representada pel conegut llibre *Speech Acts* (1969), i, d'altra banda, una segona etapa condensada en el llibre *Intentionality* (1983). Els que així interpreten expliquen que la primera etapa està conformada per una filosofia del llenguatge interessada per la comunicació, i que, amb vista a aquesta idea, Searle ofereix una teoria dels actes de parla que explica el llenguatge com acció encaminada a la comunicació. En els manuals més bàsics de filosofia i lingüística se sol explicar Searle, en aquest sentit, com el filòsof que seguint els passos d'Austin arriba a elaborar

una teoria dels actes de parla. Sovint ací s'acaba qualsevol altra informació sobre la filosofia de Searle.

Els que continuen l'anàlisi de l'obra de Searle interpreten normalment que aquesta primera etapa de la filosofia de Searle vindrà seguida d'una segona etapa. S'afirma, sovint, que el moment que representa la ruptura entre una fase i l'altra s'explica per la diferent concepció del llenguatge que Searle mostra a partir d'*Intentionality* (1983). En aquesta segona etapa el llenguatge ja no és vist des del punt de vista de la comunicació, sinó des de la representació. Els actes de parla passen de ser les unitats mínimes de comunicació a les unitats d'expressió dels estats mentals dels subjectes.

Malgrat que pensem que aquesta interpretació pot semblar raonable, almenys des d'una lectura de les dues obres que s'assenyalen com les representatives de cada etapa, defensem una interpretació no rupturista de l'obra de Searle. La nostra inicial argumentació es basa en la idea que les dues obres ressenyades, *Speech Acts* i *Intentionality*, tot i ser emblemàtiques, no són les úniques. Searle ha publicat més d'un centenar d'escrits que conformen una ampla i sistematitzada filosofia. Serà l'estudi de tota l'obra de Searle el que ens durà a pensar que la nostra tesi és, no sols raonable, sinó més argumentada i, per tant, correcta que l'altra que explica una interpretació diferent a la nostra.

En l'anàlisi dels escrits de Searle hem trobat afirmacions que poden argumentar la interpretació segons la qual no hi ha cap ruptura; hi ha, certament, una evolució de temes i de tesis, però no un trencament en el pensament de Searle. Així trobem, per exemple, els mateixos conceptes des de finals dels anys 70 fins als anys 90. També hem trobat conceptes nous, malgrat que a partir de l'any 90, i, per tant, no afecten la tesi que ací està en discussió.

Intentarem fonamentar en el desenvolupament de la nostra tesi al llarg d'aquest treball la idea que ja en els primers escrits de Searle podem trobar afirmacions que fan pensar en una adhesió de la filosofia del llenguatge de Searle al concepte de proposició. Si açò és cert constituirà una prova per a la nostra tesi, ja que fonamentarà la

idea que també en les primeres obres de Searle trobem cert mentalisme, en principi aliè, a una teoria dels actes de parla

L'aspecte que ens va fer sospitar i ens va encaminar a la creença que conforma la nostra tesi, va ser la pròpia crítica de Searle a la classificació austiniana d'allò que fem en parlar, i la classificació que Searle, en contrapartida, ofereix. En aquesta proposta, realitzada el 1965, ja trobem el germen del que serà una semàntica representacional que s'allunya de les fites aconseguides pel gir lingüístic. El fet inicial, per tant, que provoca una, en principi, intuïció és la injustificada crítica de Searle a la classificació d'Austin. Des del coneixement de l'obra d'Austin ens semblava poc oportú acusar aquest d'intentar traure la força il·locucionària de l'acte de parla total. A més a més el resultat d'aquesta crítica a Austin no desemboca, com seria d'esperar, en una classificació per part de Searle que intente corregir aquest defecte, sinó al contrari, en una fórmula que explicita l'estructura de tot acte de parla ("F(p)"), i que aprofundeix una separació més taxativa encara entre la força il·locucionària del contingut proposicional.

L'intent de descobrir fins a quin punt aquesta intuïció inicial nostra podia ser fonamentada en una tesi seriosa i rigorosa ens va portar a analitzar en detall tota l'obra de Searle. El resultat d'aquest estudi és el treball que ara presentem. Per tal de dur endavant aquest estudi, i després d'una lectura prèvia dels escrits de Searle, vam resoldre organitzar la nostra anàlisi en tres parts diferents que pensem que obeeixen a l'evolució del pensament filosòfic de Searle. La nostra recerca es divideix, en aquest sentit, en tres apartats, els quals permetran veure aquesta evolució. El primer tractarà la filosofia del llenguatge de Searle dels seus primers escrits. En el segon apartat estudiarem la concepció del llenguatge searleà amb relació a l'aparat representacionalista que el nostre autor introdueix al voltant dels anys vuitanta (i d'una manera clara amb *Intentionality*). D'aquesta concepció sortiran greus problemes per a la filosofia del llenguatge de Searle. De la nostra lectura considerem que aquests problemes podrien

trobar resposta en l'aprofundiment d'alguns conceptes que el mateix Searle introdueix, malgrat que aquest, de moment, encara no ho ha fet.

L'apartat I conté dos capítols. En el primer, *Filosofia del llenguatge*, analitzarem la concepció que Searle dóna, en renunciar, tant a la classificació austiniana dels actes de parla, com a la concepció de Grice sobre el significat, sobre els actes de parla i el concepte de significat. En aquest capítol, i segons la nostra anàlisi, veurem com la filosofia del llenguatge de Searle ja disposa d'elements representacionalistes suficients per poder parlar d'una "semàntica representacionalista". Tal i com conclourem en el capítol segon, *Conclusió general de la part I*, aquest fet ens durà a fonamentar la idea que en la teoria dels actes de parla de Searle podem trobar el germen dels seus desenvolupaments mentalistes posteriors. I en aquest sentit acceptem una evolució i no una ruptura en l'obra filosòfica de Searle.

En *l'apartat II* veurem globalment l'aparat mentalista que Searle introdueix per tal de completar la seua filosofia del llenguatge amb una filosofia de la ment. En el capítol tercer, *La concepció de la Intencionalitat*, analitzarem la concepció de la intencionalitat, tal i com Searle l'estructura per possibilitar ulteriorment explicar la filosofia del llenguatge com una branca de la filosofia de la ment. Aquesta explicació la veurem en el capítol quart, *Actes de Parla, Significats i Intencionalitat*, on dilucidarem fins a quin punt els actes de parla, en ser actes intencionals, permeten la subordinació del llenguatge (el qual té, en Searle, una intencionalitat derivada), a la intencionalitat intrínseca de la ment. Al capítol cinquè, *Conclusió general de la part II*, intentarem fer una recopilació de totes les tesis a què ens ha portat l'estructura representacionalista i piramidal de la filosofia de Searle.

A *l'apartat III, Comunicació, Background i Explicació Social*, proposarem les possibilitats de resposta que pugen tenir els problemes als quals arriba la concepció del llenguatge de Searle. Així, en el capítol sisè, *Llenguatge, Comunicació i Intencionalitat*, intentarem esbrinar el problema que la filosofia de Searle té en fer de

la comunicació un element secundari en el llenguatge. Des d'aquesta idea ens semblen oportunes les crítiques que autors com Apel i Habermas, des d'una perspectiva intersubjectivista del llenguatge que valora la racionalitat comunicativa, fan a Searle. Pensem que una de les propostes més suggeridores i amb més possibilitats de ser explorada per tal de trobar vies de sortida al solipsisme en el qual sembla caure la filosofia de Searle és el concepte de *background*. En el capítol setè, *El Concepte de background*, analitzarem aquest concepte, així com els seus avantatges per a una filosofia del llenguatge que contínuament oblida l'element d'intersubjectivitat que pensem que és inherent a aquest. Precisament en una obra encara inèdita de Searle trobarem apunts que poden fer pensar en un replantejament de Searle d'aquelles tesis que, des d'un internalisme, han asfixiat el mateix concepte de significat i l'han reduït a un concepte purament semàntic i representacional. En aquest sentit, en el capítol vuitè, *Intencionalitat Col·lectiva i Ciències Socials*, ens interessarem pel concepte d'intencionalitat col·lectiva i la seua relació amb el concepte de *background*, ja que intuïm que des d'aquesta relació Searle podria tornar la filosofia del llenguatge al camí del qual mai no hauria d'haver sortit: del gir lingüístic amb pretensions de ser completat pel gir pragmàtic. Tanmateix, conceptes com el de *background* i intencionalitat col·lectiva comportaran una determinada proposta de Searle per a les ciències socials, les quals, en explicar la realitat social, hauran d'explicar també l'aspecte públic del llenguatge. En el capítol novè, *Conclusió general de la part III*, recapitularem totes aquestes conclusions valorant les possibilitats dels conceptes que —pensem— han esdevingut més prometedors per a la mateixa filosofia de Searle.

Explicitades les nostres pretensions sols ens queda ara passar a fonamentarles.

PART I

LA FILOSOFIA DEL LENGUAJE

CAPÍTOL 1

FILOSOFIA DEL LENGUATGE

1.1 INTRODUCCIÓ AL CAPÍTOL 1

La pregunta "¿com es relacionen les paraules amb el món?" ha ocupat el nucli d'allò que al segle XX s'ha anomenat "Filosofia del Llenguatge". Amb tot, el problema no és nou¹. Si li seguim la pista podem trobar al *Fedó*, de Plató, la raó per la qual Sòcrates decideix fer filosofia i per què eligeix el "refugi" del llenguatge:

Doncs bé, va prosseguir Sòcrates, després d'això, em va semblar que, abandonada per mi la indagació de les coses que són, havia de vigilar que no em passés com els qui contempen el sol durant un eclipsi i l'observen; perquè alguns arriben a perdre els ulls, si no fan llurs observacions sobre la seva imatge reflectida en l'aigua o en algun altre medi semblant. Així ho vaig pensar, i temia que l'ànima no em quedés enterament cega mirant amb els ulls cap a les coses i provant de captar-les amb els sentits. Llavors vaig creure que em seria útil refugiar-me en les definicions, per considerar en elles la veritat de les coses que són. Potser el que jo imagino en certa manera, no és ben bé així. Perquè no acabo d'admetre que el qui considera en les definicions les coses que són les vegi en imatge més que el qui les considera en llurs efectes. Sigui com es

¹ En la nostra tradició cultural, ja en el Gènesi, la peculiaritat denominadora dels éssers humans creats per Iahvè, era "posar noms a les coses".

vulgui, em vaig llençar per aquesta via i, en cada cas, prenent per base la definició que judico més sòlida, allò que sembla que hi consona ho dono per ver, el mateix si es tracta d'una causa que de qualsevol altra cosa; allò que no hi consona, com a no ver (99d-100a)².

La idea que emergeix del text de Plató en boca de Sòcrates és que el llenguatge reflecteix la realitat, com a conseqüència de tenir la mateixa estructura. El consegüent avantatge metodològic d'aquest argument portarà, més endavant i de manera recurrent al llarg de la història de la filosofia, a establir correlacions entre categories gramaticals i categories metafísiques. En definitiva, a la vella teoria de la veritat com a correspondència.

Aquesta argumentació especulativa ("espill" tradueix el sentit original de la paraula llatina *speculum*) va trobar el mur transcendental en el camí. Kant, des d'arguments transcendents que dictaminaven les possibilitats de conèixer de l'ésser humà, va establir el fet que les nostres categories, i, en definitiva, el nostre esquema conceptual innat, medien el nostre accés directe a la realitat. Així, el llenguatge ja no podrà ser l'espill de la realitat, sinó una guia per al nostre esquema conceptual que sols podrà descobrir el món fenomènic, la realitat tal com la percebem. Kant es va ocupar d'organitzar un sistema de llenguatge, en categories, que poguera dur-lo a esbrinar l'estructura intel·ligible de les coses; això sí, sempre *qua* fenòmens³.

La filosofia del llenguatge postkantiana, apartada ja de l'aspiració ingènua de trobar en el llenguatge la imatge d'espill que ens torne els principis metafísics que regeixen la realitat absoluta de les coses, entrarà al segle XX basculant principalment entre les anàlisis referencialistes del significat, encara hereus de la noció de

² Utilitce l'edició de Fundació Bernat Metge, amb traducció de Jaume Olives Canals

³ Malgrat tot encara hi ha un cert empirisme semanticista en Kant. Cf., F.Montero, "Elementos semánticos en el sistema kantiano" (1973a), i *El empirismo Kantiano* (1973b)

correspondència, i la filosofia del llenguatge ordinari, la qual va desembocar en una teoria dels actes de parla.

A diferència de les anàlisis sobre processos psicològics dels psicòlegs del llenguatge i dels interessos per problemes particulars d'un llenguatge particular que ocupa a la lingüística, així com a la filosofia lingüística (com a mètode per arribar a descobrir la solució a aquests problemes), la filosofia del llenguatge intenta proporcionar explicacions filosòfiques de característiques generals del llenguatge.

Precisament, atenent a aquest interès general pel llenguatge com a manifestació humana universal, la filosofia del llenguatge s'ocuparà de característiques generals, com ara la referència, la veritat i el significat.

Les relacions entre els tres principals camps d'investigació del llenguatge (psicologia del llenguatge, lingüística i filosofia del llenguatge) són, malgrat tot, òbvies. El procés d'osmosi i intercanvi de resultats s'ha produït, tant entre els estudis psicològics del procés intern, o les seues manifestacions conductuals, que constitueix el llenguatge i les investigacions lògiques i filosòfiques del llenguatge, com entre aquestes últimes i la lingüística i la filosofia lingüística com a mètode. En la primera resulta evident la relació entre els diferents estudis d'adquisició del llenguatge i la forma de conèixer. I quant a l'última relació ha estat especialment profitosa per a la filosofia en la mesura que s'imposava necessària, ja que no hi ha manera d'estudiar el llenguatge com a generalitat sense recórrer sovint als llenguatges naturals humans. Ja el segon Wittgenstein i Austin, al qual podríem considerar el pare de la teoria dels actes de parla, ho van fer; i el mateix Searle reconeix que constitueix una tasca necessària per a la filosofia del llenguatge:

La filosofía del lenguaje es el intento de proporcionar descripciones filosóficamente iluminadoras de ciertas características generales del lenguaje, tales como la referencia, la verdad, el significado y la necesidad, y solamente se preocupa de pasada de elementos particulares de un lenguaje particular; sin embargo, su método

de investigación, empírico y racional más que a priori y especulativo, obligará naturalmente a prestar atención estricta a los hechos de los lenguajes naturales efectivos (1986a:14; 1969:4)⁴.

Tenim, així, que conceptes com referència, significat i veritat han estat els conceptes nuclears que han ocupat la filosofia del llenguatge, i que alhora han estat tema central de la filosofia d'aquest segle.

Dins del programa de la filosofia analítica va sorgir des de ben prompte la preocupació pel significat de les paraules i les oracions. Filòsofs com Meinong, Frege, Russell i Wittgenstein varen partir d'una anàlisi referencial el paradigma de la qual —el discurs extensional— els va dur a una concepció del significat i la referència del llenguatge natural que partia o era conseqüent amb la lògica.

Els constrenyiments teòrics que imposava la “Llei de Leibniz”⁵ van comportar problemes a una teoria referencialista, segons la qual el significat d'una paraula consisteix en l'objecte al qual aquesta paraula refereix. Les preguntes de Meinong pel significat d'objectes no existents, com ara quadrats redons i muntanyes d'or, va obrir la porta perquè entrassen a escena problemes i trencaclosques lògiques les solucions de les quals no eren moltes vegades tals, sinó que, contràriament, generaven nous problemes i endevinalles.

Un dels problemes la solució del qual pot considerar-se un dels descobriments més importants dins la filosofia del llenguatge fou el referent als enunciat d'identitat. El problema que Glottob Frege (1892) plantejava era, partint de la comprensió de la igualtat com una

⁴ En *Speech Acts*, Cambridge University Press: Cambridge, 1969. La cita ressenyada pertany a *Actos de Habla*, la versió castellana de Luis M. Valdés Villanueva, en Cátedra: Madrid, 1980 (utilitze la segona edició de 1986). D'ara endavant posaré la font del text que cite en primer lloc, tant si és traducció, edició no original, o original. En cas d'haver traducció posaré en segon lloc la font de l'original. Si apareix sols una data amb una paginació és que la citació es cita directament de l'original.

⁵ Ens referim, és clar, a la llei segons la qual podem substituir un terme per un altre que referisca al mateix objecte sense que canvie el valor de veritat de l'oració. Vegeu, Ishiguro H.(1990), Montero (1976).

relació d'un objecte amb si mateix, la consideració que un judici vertader de la forma "a=b" expressa la mateixa relació d'igualtat que el judici "a=a". La diferència òbvia és que la primera oració és informativa, mentre que la segona no ho és. Ara bé, si substituïm les lletres de la segona part de la igualtat (*sic* "b" i "a") pels objectes als quals són referits (com noms), aleshores haurem d'estar dient la mateixa oració no-informativa; o siga, que un objecte (a) és idèntic a si mateix. Així, es va arribar al conegut exemple que "L'estela vespertina és l'estela matutina" no significa el mateix —i dóna més informació— que "L'estela vespertina és l'estela vespertina". La resposta a aquest embolic vindrà donada amb la introducció d'un tercer element, afegit als ja coneguts de "nom" i "referent" (objecte al qual refereix el nom).

Aquest tercer element, o sentit (*Sinn*), preveu el "mode de presentació" de l'objecte. Així, hi ha diferents modes de dir —presentar— l'objecte Venus. Serà el mode com el presentem, el sentit del nom, en virtut del qual aquest nom refereix al seu referent (a l'objecte). Així, es resol la diferència entre "estela vespertina" i "estela matutina": refereixen al mateix objecte, però amb un sentit diferent, amb un mode de presentació de l'objecte divers.

No obstant, aquesta important i decisiva solució es veurà complicada pel fet que Frege estén els conceptes de *Sinn* i *Bedeutung* a les expressions predicatives i oracions senceres. En aquesta extensió es perd la connexió original entre referència i veritat: una expressió refereix a un objecte perquè implica (*conveys*) quelcom vertader d'aquest objecte. Ara bé, com assenyala Searle, un predicat no implica res vertader d'un concepte, ni una oració res vertader del valor de veritat⁶.

L'aspecte interessant, pel qual a més a més podem relacionar Searle amb Frege —com veurem més endavant—, és la distinció que a partir de l'extensió del sentit i referència a les oracions es pot concloure: la distinció entre el pensament expressat per una oració i l'assertió d'aquest pensament. Aquesta distinció es trobarà a la base de les discussions posteriors sobre les proposicions, el contingut

⁶ *Cfr.* J.Searle (ed), (1971), (especialment a la Introducció de l'editor, p.3).

proposicional i l'existència o no d'un tercer nivell de realitat (*third realm*)⁷.

Bertrand Russell (1905, 1940) va oferir l'anomenada "Teoria de les Descripcions" com un mètode diferent de resoldre els problemes de significat i referència. Russell va rebutjar la solució fregeana plantejant dos tipus diferents de problemes:

- Impossibilitat d'aplicar la "Llei de Leibniz" a contextos intensionals.

- Impossibilitat de mantenir per a certes oracions el principi lògic clàssic del *tertio exclusum* —segons el qual un enunciat o el seu contradictori han de ser vertaders. (En oracions com la famosa "L'actual rei de França és calb" òbviament aquest principi no es complia).

Russell renuncia a les oracions de la forma subjecte-predicat i proposa substituir-les, amb vista a l'anàlisi, per la forma lògica composta per una conjunció d'enunciats, l'expressió dels quals és existencial. Aquests enunciats seran interpretats com descripcions. Amb aquest model d'anàlisi lògica Russell dissipa els problemes mencionats anteriorment.

Tant Frege com Russell el que intentaven era formular una teoria del significat el concepte nuclear de la qual fos la referència; així, el significat d'un terme consisteix en l'objecte al qual s'aplicava. Les solucions als problemes que es plantejaven no intentaven sinó salvaguardar una teoria referencialista. Ara bé, en aquest punt, i com ha assenyalat Searle (Cf., 1971:4), la diferència entre Frege i Russell és important. Frege mantenia que una oració podia tenir sentit sense que l'expressió subjecte tingués referència. Així, l'oració pot manca del valor de veritat, sense que això la torne sense significat (*meaningless*). Russell, en renunciar a la teoria fregeana del sentit i la referència manté que noms propis i descripcions definides no refereixen a res en absolut (en Frege referien en virtut del seu sentit) i, per tant, no tenen significat de forma aïllada —*in isolation*. Les oracions que les continguen, en conseqüència, hauran de ser

⁷ Cfr. M.Dummett (1991).

analitzades sobre el model d'anàlisi lògica existencial que permeta trobar els referents que les torne significatives.

Una classe d'oracions així —que complís amb el model lògic proposat— serà la que ocupe la investigació del *Tractatus* (1922) de Wittgenstein. Un dels objectius de Wittgenstein en la seua primera obra serà delimitar el discurs amb significat del discurs sense significat. Tot això ho farà mitjançant la balança de les oracions atòmiques, que són les que constitueixen una figura de la realitat; és a dir, són vertaderes, i per tant plenes de significat. Aquest enfocament referencial va arribar a les seues últimes conseqüències amb el positivisme lògic, donant lloc al principi de la verificabilitat del significat.

Enfront dels problemes que es plantejaven a aquest tipus de propostes, els teòrics del positivisme es dedicaren més a l'objectiu de desenvolupar un llenguatge lògicament perfecte que a cercar solucions als problemes que dins de la teoria mateixa s'anaven generant. Creien, a més a més, que justament el llenguatge natural era la causa de tants i tants maldecaps. Així doncs, el llenguatge lògic es presentava als seus ulls com l'única solució. El llenguatge de la ciència fonamentat lògicament es mostrava perfecte, guardant absoluta comunió amb el “Principi de Verificació”.

I és que, com assenyala Searle (1971: 7), el que tenen en comú totes aquestes teories (Frege, Russell, Wittgenstein i el positivisme lògic) és una concepció del llenguatge segons la qual “l'objectiu del llenguatge és presentar i comunicar informació factual” i, per tant, “la part del llenguatge que realment compta és la part cognitiva. L'objectiu del llenguatge, en suma, és comunicar allò que pot ser vertader o fals”⁸. Com a conseqüència d'això es dona un tractament als elements del llenguatge (paraules, oracions, proposicions) “com coses que representen o coses que són vertaderes o falses, etc., a banda de les diferents accions o intencions de parlants i oients” (Cf., Searle, *ibidem*)⁹.

⁸ La traducció catalana és nostra.

⁹ Al llarg del nostre treball anirem veient que Searle desenvolupa de tal forma la seua filosofia que arribarà a tenir una concepció semblant, encara que amb certes diferències, a aquesta referencialista que ací està criticant.

A partir dels anys trenta la comunitat filosòfica va començar a qüestionar el paradigma referencialista d'anàlisi del llenguatge. Aquest qüestionament va començar sobretot per part del mateix Wittgenstein respecte als punts de vista mantinguts al *Tractatus*. A la seua denominada "segona etapa", Wittgenstein va cridar l'atenció més aviat sobre l'ús del llenguatge que sobre la referència de les paraules als objectes.

Amb el concepte de "jocs de llenguatge" s'intentava posar de manifest la quantitat d'usos diferents que tenen les paraules. Amb això la funció del llenguatge ja no serà sols establir fets, ni el significat d'una paraula serà l'objecte al qual refereix, sinó "el seu ús en el llenguatge" (Cf. Wittgenstein, 1953, § 43).

El que estava latent en aquest nou enfocament era el convenciment que el llenguatge de què disposem (el llenguatge ordinari) ha de ser l'objecte del nostre estudi (com l'usem) en comptes d'intentar reformar-lo per apropar-lo al llenguatge lògic. Aquesta simple i planera proposta serà, en definitiva, la que ens portarà a la teoria dels actes de parla.

Paralel·lament als treballs filosòfics de Wittgenstein a la seua segona etapa, a Oxford J.L. Austin, dins de l'esfera filosòfica del llenguatge ordinari, afirmava que és l'ús del llenguatge el que ens donarà la perspectiva adequada per tal d'elaborar una filosofia del llenguatge que ens porte a descobrir què són les paraules i el món — "ja que precisament per parlar del món usem les paraules". Aquest enfocament vindrà a completar el wittgenstenià en la mesura que subratlla que l'ús del llenguatge és un tipus d'acció i, per tant, ha de ser analitzat dins d'una teoria general de l'acció. Com Searle assenyala "*si mi concepción del lenguaje es correcta, una teoría del lenguaje forma parte de una teoría de la acción, simplemente porque hablar un lenguaje es una forma de conducta gobernada por reglas*" (1986:26-27; 1969: 17).

Amb l'estudi de les emissions realitzatives (*performatives*) Austin va desenterrar les oracions no enunciatives — aquelles que no tan sols, ni principalment, refereixen a fets i coses, i consegüentment, no només es poden qualificar com a vertaderes o falses— traent-les

del lloc on Aristòtil les havia deixades: a la retòrica o la poètica. Així ho va expressar Aristòtil a *De Interpretatione*: (16b 33, 17 a 1-7), encara que dins del paradigma referencialista:

Toda oración es significativa, no por naturaleza, sino, como hemos dicho, por convención. Pues no toda oración es una proposición, sino en cuanto que le pertenece la verdad o la falsedad, y esto no se da en todas las oraciones. Por ejemplo, una súplica es ciertamente una oración, pero no es ni verdadera ni falsa. Dejemos pues de lado los otros tipos de oraciones - pues serían objeto más adecuado de la retórica o de la poética- y limitémonos ahora al estudio de las proposiciones .

Però, hi ha més, el que en un principi va començar com una recuperació per part d'Austin de les emissions realitzatives enfront dels abusos descriptivistes¹⁰, que sols consideraven les emissions constatatives, va acabar a les *William James Lectures* de 1955 amb l'afirmació que tots els actes de parla són accions¹¹. Tota emissió, siga constatativa o siga realitzativa, és un acte de parla —i, per tant, una acció. Això trenca la dicotomia "dir" (enunciats, descripcions, etc.) i "fer" (promeses, prec, etc.). En la nova terminologia austiniana les diferents coses que fem quan parlem (promeses, prec...) seran denominades "actes il·locucionaris" (*illocutionary acts*).

La consideració posterior per part de Grice (1957) de la importància de la intenció del parlant als actes de parla i la seua relació amb el concepte de significat servirà per dotar el parlant i l'oient d'un lloc, absent fins aquest moment, en el llenguatge.

¹⁰ Austin en "Constatatif-Performatif"; recollit en *La Philosophie Analytique*, Cahiers de Royamont, n° 4, París: Les Editions du Minuit, 1963. Existeix una versió anglesa d'aquesta conferència, pronunciada en francès originalment, en Charles E.Caton, ed. (1963). Vegeu també Austin, "Performative Utterances", a Austin (1970)

¹¹ Posteriorment publicat en *How to do Things with Words*, Oxford University Press, 1962. Versió castellana de G.Carrió i E.Rabossi, *Palabras y Acciones*, Buenos Aires: Paidós, 1971. Hi ha una segona edició amb certes modificacions, publicada per Marina Sbisà i J.O.Urmson a Oxford University Press, 1975.

Precisament serà J.Searle, al mateix temps que Strawson (1971), qui intentarà interpretar la filosofia d'Austin referent a la noció d'acte il·locucionari en termes d'anàlisi del significat relacionant-lo amb el concepte d'intenció de Grice —cosa que completarà una teoria general dels actes de parla, oferida per Searle el 1969¹². Precisament amb l'intent d'explicitar la tasca de Searle encetem la nostra recerca en el treball que ací presentem.

Amb aquest breu recorregut sols hem tractat de situar-nos enfront de la problemàtica del llenguatge per esbrinar quins precedents cal tenir en compte en filosofia del llenguatge a l'hora d'estudiar l'obra filosòfica de Searle. Som conscients que caldria una anàlisi més exhaustiva d'aquests precedents per a poder situar-nos davant l'obra de Searle amb plena consciència del lloc que aquesta ocupa. Ara bé, també som conscients que un tipus d'anàlisi així ompliria el fulls d'un treball que, tot i ser interessantíssim, no és el que ací ens proposem. És obvi, d'altra banda, que molts conceptes i posicions teòriques tornaran a ser analitzades al llarg d'aquest treball de manera més detallada. Almenys, quant a la importància que per als nostres propòsits i interessos puguen tenir.

¹² Es tracta precisament de *Speech Acts*, que Searle va presentar com a tesi doctoral, i està publicada a Cambridge University Press, 1969.

1.2 QUÈ ÉS UN ACTE DE PARLA?

Tal com Searle proposa en *Chomsky's Revolution in Linguistics* (1974)¹ el lema de l'estudi del llenguatge humà des del sentit comú podria ser: "l'objectiu del llenguatge és la comunicació, de la mateixa manera en gran mesura que l'objectiu del cor és moure la sang" (1977:36; 1982:16). El resultat obvi d'aquest objectiu ha vertebrat la teoria dels actes de parla, en el sentit que l'estructura del llenguatge no pot estudiar-se independentment de la funció, de la mateixa manera que la forma no pot separar-se de l'ús, ja que ambdós s'influeixen mútuament². Fer-ho no sols resultaria ser un sense-sentit, sinó, fins i tot, un acte pervers, tal com assenyala Searle.

¹ La versió original apareix en *The New York Review of Books*, XVII, June 29, 1974. Hi ha un altra versió d'aquest article publicada també el 1974 en un col·lectiu sobre Chomsky titulat *On Noam Chomsky, Critical Essays*. Amherst: The University of Massachusetts Press. Ací utilitzarem i citarem la segona edició d'aquesta publicació, de 1982. Citarem també la versió castellana de Carlos Manzano, *La Revolución de Chomsky en Lingüística*, Barcelona: Anagrama, 1977.

²En açò consistirà precisament la crítica dels semantistes generativistes, i Searle amb ells, a Noam Chomsky. Per a Chomsky no existiria connexió important entre la finalitat i l'estructura del llenguatge. Això li permet la radical distinció entre semàntica i sintaxi (i aquesta, al mateix temps, dividir-la en estructura profunda i estructura superficial). Amb aquesta separació la sintaxi és la clau, concretament l'estructura profunda, puix aquesta vindrà determinada per l'estructura del cervell (i d'ací el subsegüent avantatge metodològic d'estudi de la sintaxi). Si bé posteriorment Chomsky va admetre que l'estructura superficial determina part del significat, la seua herència estructuralista el du a negar que l'estudi de la sintaxi s'haja de fer en relació amb el de la semàntica i, per tant, tampoc la forma respecta el significat. La crítica concreta de Searle aniria encaminada al fet que en Chomsky les oracions són objectes abstractes que es produeixen i s'entenen

S'ha de fer notar que precisament en aquest nou lema consisteix l'anomenat "gir lingüístic" (*the linguistic turn*). En convertir la comunicació en l'objecte del llenguatge, aquest deixarà d'entendre's merament d'acord amb un model d'assignació de noms a objectes. El llenguatge deixarà de ser encotillat dins dels dos principis bàsics del referencialisme: el primer, segons el qual el llenguatge representa i comunica informació factual; el segon, i com a conseqüència del primer, fa dels elements del llenguatge "coses" que representen, "coses" que són vertaderes o falses³.

El gir lingüístic, certament en un primer desenvolupament dins dels límits semanticistes que obligaven a prescindir de la situació de parla, arribarà, com ja hem preluat, fins a una etapa de plena revolució i autèntic "gir" en introduir precisament allò que en un primer moment es va mostrar absolutament rebutjable si el que es volia era arribar, dins del model establert, a bon port; és a dir, a la pragmàtica del llenguatge i, per tant, a la recuperació del subjecte; en aquest cas un subjecte que es comunica intersubjectivament mitjançant el llenguatge. Si l'eslogan de la filosofia del llenguatge de primera meitat d'aquest segle era "els problemes de la filosofia són problemes del llenguatge", el gir lingüístic que aquesta filosofia estava proposant no es va completar fins que es va incloure una visió constiuent, podríem dir, del llenguatge, abandonant, per tant una postura instrumentalista i simbòlica d'aquest⁴.

El gir lingüístic, tal com es desprèn dels motius que dóna Habermas (1988) per al pensament postmetafísic, no es veurà

independentment del paper que desenvolupen en la comunicació. De tal manera que pareix que les oracions s'usen "sols accidentalment" per parlar amb elles. *Cfr.* Searle, 1974.

³Cfr. Searle, en la Introducció a *The Philosophy of Language*, 1971.

⁴ Cal adreçar els lectors i lectores en aquest punt a un clàssic de R.Rorty, com és *The Linguistic Turn* (1967), Chicago: The University of Chicago Press. Aquesta publicació és una referència bàsica per a entendre l'anomenat "gir lingüístic", així com per adonar-se de la valoració de la filosofia del llenguatge en les dècades dels seixanta i setanta. Hi ha, en aquest sentit, una edició castellana que inclou, a banda d'una introducció de Gabriel Bello, dos comentaris del mateix Rorty valorant la seua original obra. El primer comentari és a deu anys vista, el segon a vint. D'aquesta edició: *El giro lingüístico* (1990), Barcelona: Paidós.

completat fins que l'obertura lingüística siga total; és a dir, fins que l'estudi del llenguatge no atenga el món de la vida⁵. Podem dir, doncs, que no és casual perquè es realitze aquesta obertura, el fet que el llenguatge s'use per comunicar i siga, en conseqüència, conceptuat com a tal. En conclusió, i per dir-ho amb Apel (1987), cal pressuposar aspectes pragmàtics en els aspectes sintàctics i semàntics⁶.

El llenguatge desenrotlla el seu objectiu, bé mitjançant una seqüència de sons articulats amb la veu humana, bé mitjançant tires de signes escrits en algun medi; el cas és que constituïsquen una instància que comuniqui alguna cosa. Així, tot espècimen de comunicació lingüística inclou un acte lingüístic (suport del qual serà una seqüència de sons o una tira de signes).

La tasca filosòfica d'Austin i Searle ha estat, precisament, definir quina és la unitat bàsica de comunicació lingüística enfront del corrent referencialista que, deixant en un segon lloc la comunicació, s'havia desgastat en allò que ens donés la mesura adequada per a la referència, per passar des d'ací al significat. Invariablement la resposta era "símbol", "paraula" o "oració", i en cada cas la seua instanciació.

Ja el 1965 Searle respon a aquesta posició afirmant que “... *lo que constituye la unidad básica de la comunicación lingüística es la producción de la instancia en la realización del acto de habla*” (1977:14; 1991: 254)⁷.

Aquesta declaració, que constitueix la idea clau de la teoria dels actes de parla iniciada per Austin en *How to do Things With Words* (1962), i continuada per Searle, principalment a *Speech Acts*

⁵Els avantatges metodològics de la introducció de la pragmàtica en l'estudi del llenguatge seran analitzats més endavant.

⁶*Cfr.* 1989b, on Apel, segons la seua proposta d'una pragmàtica transcendental analitza no sols la compatibilitat del “gir lingüístic” amb el “gir pragmàtic”, sinó la necessitat d'una unió entre ells, ja que el “gir pragmàtic” completarà el “gir lingüístic”. Vegeu més endavant, epígraf 6.2 d'aquest treball.

⁷En “What is a Speech Act?”, en M.Black (ed.), *Philosophy in America*, Londres: Allen & Unwin, 1965, pp. 221-39. Hi ha versió castellana, “¿Qué es un acto de habla?”, de L.ML.Valdés Villanueva, en la revista *Teorema*, València, 1977. Aquesta es troba també publicada en *La búsqueda del significado*, de L.ML.Valdés Villanueva (ed.), Madrid: Universidad de Murcia. Tecnos, 1991. Citaré l'original anglés en l'edició de 1991 i l'edició castellana de *Teorema*.

(1969), aparta la filosofia del llenguatge de la perversitat que comportava l'absorbent seducció que havia sofert pels enunciats. La cosa més atractiva d'aquests havia resultat ser la seua capacitat per correlacionar llenguatge i realitat de manera concloent en termes de veritat i falsedat. Sobre aquesta base s'havia construït el posterior criteri verificacionista del significat, per la qual cosa la concepció del llenguatge continuava sent la mateixa que Aristòtil havia considerat.

Després del treball de Wittgenstein de la segona etapa, a conseqüència del qual s'assoliren dos importants canvis respecte a la filosofia del llenguatge: la valoració de l'ús enfront del significat, i la introducció del concepte de "jocs del llenguatge"⁸, la teoria dels actes de parla posa, tal com ens assenyala Valdés Villanueva (1977: 6), "*a los enunciados en pie de igualdad con las órdenes, ruegos, súplicas y demás actos de habla*". J. Austin va entrar a detallar les conseqüències d'aquest plantejament, i arribà a una primera conclusió, segons la qual cal estudiar el llenguatge en la seua doble estructura: realitzativa i constatativa.

Amb la teoria dels actes de parla s'està remarcant precisament l'emissió (*utterance*), reemplaçant oracions (*sentences*) i enunciats (*statements*). Són les emissions, enteses des d'Austin en *How to do Things with Words* (1962) no sols com "allò emès", sinó també constituïdes per l'acte d'emissió, l'objecte d'estudi d'una filosofia del llenguatge que considerarà el llenguatge com una part de l'activitat humana en general (Cf., 1962:148; 1982:196). Per això serà adient la distinció que fa Austin entre "*Utteratio*" i "*Utteratum*", en el sentit que si hem d'estudiar les emissions (*utterances*) haurem de tenir en compte que "allò que fem en parlar" estarà constituït tant pel

⁸ És patent la importància del concepte de "joc del llenguatge": amb aquest, Wittgenstein va canviar la primacia de les oracions indicatives (les quals podien ser vertaderes o falses) i subsidiàriament de les oracions interrogatives, la resposta a les quals és "sí" o "no". La visió del llenguatge en jocs aparta les respostes definides tipus "sí/no" per apropar-nos al "depèn". Amb això Wittgenstein, com feren també Austin i Searle, va fer del llenguatge, inclosa la seua lògica, part de la vida humana. (*Supra*, en la Introducció d'aquest capítol).

resultat de l'emissió (*Utteratum*) com per l'acció mateixa de fer l'emissió (*Utteratio*)⁹.

Les emissions (d'un prec, d'una súplica, d'una ordre) es realitzen en un acte de parla, és a dir, en parlar realitzem emissions. L'estudi de les emissions, *qua* actes, ens porta a una classificació dels actes de parla i ens allunya de la seducció de la "fal·làcia descriptiva". La funció del llenguatge no es basa ara en la seua dimensió descriptiva (aquesta serà sols una parcel·la del conjunt global d'emissions), sinó que s'obri a una nova dimensió, en aquest cas la il·locucionària.

Després de *How to Do Things with Words* (1962) la idea clau que se'ns ofereix per part d'Austin és que, si bé l'anterior teoria referencialista quedava anquilosada, també la distinció original austiniana entre realitzatius i constatatius ens planteja problemes.

Austin va intentar, en una versió inicial de la teoria dels actes de parla (allò que ha esdevingut amb el nom de "teoria especial"), distingir entre emissions que són enunciats o descripcions, i emissions que són actes, com els esmentats més amunt de prometre, disculpar-se o advertir. Açò va comportar realment, tant un alliberament, com una obertura; alliberament en la mesura que es desprenia la filosofia del llenguatge de la tirania dels enunciats, i obertura per la introducció de la dimensió pragmàtica del llenguatge. Tanmateix, aquesta nova visió, tan enriquidora per una banda (s'estava teoritzant el llenguatge en una versió ampla d'allò que és "emetre", "*utter*", i no sols descriure), encotillava les emissions en una nova dicotomia: emissions que consisteixen a dir, enfront d'emissions que consisteixen a fer. Les primeres, les emissions constatatives, poden ser vertaderes o falses; mentre que les realitzatives poden ser afortunades o desafortunades (*happy* o *unhappy*), depenent de si s'han realitzat d'acord amb un conjunt previ de convencions o no.

El problema que ara es presenta és que certs realitzatius poden ser vertaders o falsos (com per exemple, les advertències) i que certs constatatius poden, alhora, entrar en una valoració en termes

⁹ Cfr. Austin: 1962, traducció 1982. Per a una reflexió sobre aquets conceptes austinians vegeu: Martínez Guzmán (1994).

d'afortunat/desafortunat (com exemple podem citar la cèlebre emissió "L'actual rei de França és calb", en el sentit que és desafortunat, ja que no existeix cap hom que siga el rei de França i, per tant, l'enunciat no és ni vertader ni fals).

Com a conseqüència d'aquests casos Austin arriba a una teoria general dels actes de parla. Aquesta nova versió ve determinada pel cúmul de problemes que acabem de comentar, al mateix temps que es resol. Com comenta Searle:

hacer un enunciado o dar una descripción es tanto realizar un acto como hacer una promesa o una advertencia. Lo que originalmente se suponía que era un caso especial de emisiones (realizativos) engulle el caso general (constatativos), que ahora resultan ser solamente ciertos géneros de actos de habla entre otros. Enunciados, descripciones, y demás son solamente otras clases de actos ilocucionarios, con las promesas, órdenes, disculpas, apuestas y advertencias (1983a:52; 1973:142)¹⁰.

Precisament la distinció fallida relitzatiu-constatatiu de la "teoria especial" es reemplaçarà a la posterior "teoria general" per la distinció entre actes locucionaris i actes il·locucionaris, aconseguint, com assenyala Searle en l'article esmentat, el mateix efecte que s'intentava aconseguir amb la primera distinció.

Austin va presentar en *How to Do Things with Words* (1962) la distinció entre actes locucionaris i actes il·locucionaris amb la pretensió d'obtenir allò que en la seua primera distinció (realitzatiu-constatatiu) no es va obtenir, que no va ser altra cosa que una explicitació el més completa possible d'aquelles diferents coses que fem amb el llenguatge quan realitzem emissions.

¹⁰En "Austin on Locutionary and Illocutionary Acts", a *Philosophical Review*, LXXVII, núm. 4, 1968. Reimprès en *Essays on J.L.Austin*, G.J.Warnock (eds.)1973. Cite en aquesta última versió. Hi ha traducció espanyola de 1983, a cura de L.ML.Valdés Villanueva (ed.), "La concepción de Austin de los actos locucionario e ilocucionario", en *Significado y Acción*.

Així, un acte locucionari és aquell que consisteix a dir alguna cosa. I s'analitzarà, segons abstracció metodològica, en tres parts:

-L'acte fonètic, que consta de l'emissió d'una seqüència de sons.

-L'acte fàtic, que és l'acte d'emetre aquests sons d'una manera organitzada, és a dir, pertanyents a un vocabulari i d'acord amb un sistema gramatical.

-L'acte rètic, que és l'acte d'usar aquelles emissions (paraules) amb un sentit i una referència més o menys definides.

Clarament apareix que l'acte rètic necessita dels actes fàtic i fonètic, així com que l'acte fàtic necessita del fonètic. Resulta obvi, d'altra banda, que no es dona la relació a l'inrevés: un lloro pot reproduir una paraula d'una llengua sense ajustar-se a cap gramàtica (acte fonètic), com podem, nosaltres mateixos, emetre una oració sense cap sentit ni referència en una llengua que ens siga estranya (acte fàtic).

L'acte il·locucionari és identificat per Austin, a diferència de l'acte locucionari de "dir alguna cosa", com l'acte que realitzem *en* dir alguna cosa. Així, serà ara rellevant el *mode* en què diem quelcom. Per tant, com Austin remarca, realitzar un acte locucionari implica dur a terme un acte il·locucionari.

No escapa, doncs, a l'anàlisi austiniana que l'acte de parla total és únic, i que les abstraccions que fem d'un determinat acte de parla seran les que reben etiquetes diferents. No hi ha manera de tenir l'acte locucionari sense que es done un acte il·locucionari. Si fem abstracció del significat d'una emissió (açò és, de l'acte locucionari), necessàriament estarem fent abstracció de la força il·locucionària de l'acte d'emissió en qüestió (i per tant de l'acte il·locucionari). L'intent d'abstracció separada, es torna, si cap, més impossible quan l'emissió a analitzar conté un verb realitzatiu.

Conseqüentment sota la distinció original d'actes locucionaris i il·locucionaris apareix la distinció entre el significat d'una emissió i la seua força, i en ambdós casos es torna molt tèrbola,

si el que pretenem és traspassar el mer límit de l'abstracció metodològica.

Aquest fet va despertar en Searle¹¹ el rebuig de la distinció austiniana entre acte locucionari i acte il·locucionari, a la qual va presentar una classificació alternativa¹². El motiu, malgrat això, d'aquesta reformulació de la distinció austiniana serà, com assenyala V. Martínez Guzmán¹³, clarament austiniana: “*negar la posibilidad de distinguir lo normativo o evaluativo por una parte y lo fáctico por otra. Es decir, demostrar que ninguna oración es completamente neutral respecto de su fuerza ilocucionaria. Una vez más manifestar lo falaz de la falacia naturalista*”¹⁴.

Amb la distinció austiniana locucionari-il·locucionari es pretén dissenyar un model que done compte de l'abstracció del significat de l'oració respecte a la força. Un model que poguera explicar les parts principals (significat i força) que formen l'acte de parla, el qual és total i únic. Malgrat que aquesta anàlisi sols tinguera un interès abstractiu, es va arribar prompte a la conclusió que cap oració no és completament neutral respecte a la seua força. Tota oració té, amb paraules de Searle,

¹¹Teoria desenvolupada i exposada en l'article esmentat en la nota 12.

¹² El mateix problema va suggerir Cohen, en "Do Illocutionary Forces Exist?", una solució diferent a la plantejada per Searle. Mentre que Searle rebutja les locucions en pro de la recuperació de les proposicions; Cohen nega la necessitat de postular il·locucions, ja que no es dona la força com allò diferent del significat. De l'article de Cohen, a K.T.Fann (1969), *Symposium on J.L.Austin*.

¹³ V.Martínez Guzmán, en la tesi doctoral que, amb el títol *La fenomenología Lingüística de J.L.Austin*, va presentar a València durant el curs acadèmic 1984-1985.

¹⁴ No entrarem ara en la crítica de Searle als crítics de la fal·làcia naturalista, simplement anotem el fet que per a Searle aquests basen les seues rèpliques en la tesi segons la qual hi ha un abisme lògic entre el significat d'una expressió avaluativa i els criteris per a la seua aplicació. Segons Searle aquest punt de vista, encara que rellevant per a l'ètica, no és una teoria ètica específica, sinó "una teoria general sobre las fuerzas ilocucionarias de las emisiones, de las que las emisiones éticas son solamente un caso especial". Per això la seua crítica al que ell anomena la *fal·làcia* de la *fal·làcia naturalista* es dedueix de la seua crítica a la distinció acte locucionari-força il·locucionaria. Cfr. Searle, *Speech Acts* (1969), al capítol VI.

alguna fuerza ilocucionaria potencial, aunque sólo sea de una clase muy amplia, empotrada en su significado(...) O, para decirlo más francamente, según la caracterización que Austin nos ha dado hasta ahora de los actos locucionarios como opuestos a los ilocucionarios, no hay (en la emisión de oraciones completas) actos réticos como opuestos a actos ilocucionarios. Hay efectivamente actos fonéticos consistentes en emitir ciertos ruidos, actos fáticos consistentes en emitir ciertos vocablos o palabras (y oraciones), y actos ilocucionarios tales como hacer enunciados, plantear preguntas, dar órdenes, pero no parece que haya o pueda haber actos consistentes en usar esos vocablos en oraciones con sentido y referencia que no sean ya (pretendidos, al menos) actos ilocucionarios (1983a:57; 1973:148).

En conclusió, la proposta de Searle (*ibidem*) d'anàlisi de l'acte de parla és que “*no hay manera de abstraer un acto rético en la emisión de una oración completa que no sea también una abstracción de un acto ilocucionario, puesto que un acto rético es siempre un acto ilocucionario de uno u otro género*”¹⁵. En un exemple comparatiu seria el mateix que els conceptes de *terrier* i *gos*. Tot *terrier* és un *gos*, com tot acte rètic, i per tant locucionari, és un acte il·locucionari. La diferència conceptual, aconseguida per abstracció, no és suficient per alçar dues classes separades d'actes.

Es pot admetre que hi ha una distinció entre el significat literal i la força que s'intenta que tinga la seua emissió (allò que el parlant vol dir), això, però “*no preservará una distinción general entre significado locucionario y fuerza ilocucionaria, puesto que el significado locucionario de las oraciones contiene siempre alguna fuerza ilocucionaria potencial y, por consiguiente, el significado*

¹⁵ En nota a peu de pàgina Searle assenyala que està referint-se a emissions d'oracions completes, i no a certes parts d'oracions. Admet que en l'anàlisi segons aquesta última forma sí que seria possible fer una distinció.

locucionario de las emisiones determina (al menos alguna) fuerza ilocucionaria de las emisiones” (Searle, 1983:59; 1973:150).

Si Austin parlava a la "teoria general" dels actes de parla¹⁶ de dos tipus d'actes (locucionari i il·locucionari) tenim ara que, amb Searle, caldrà superar aquesta dicotomia per arribar a una nova reformulació de la classificació dels gèneres d'actes que es donen a l'acte de parla total.

La classificació de la "teoria general" d'Austin seria com segueix:

Acte de parla total:
 Acte locucionari:
 subacte fonètic
 subacte fàtic
 subacte rètic
 Acte il·locucionari

Mentre que la reformulació de Searle estableix els diferents actes d'allò que fem en parlar en:

Fonètic
Fàtic
Il·locucionari.

Així tenim que la unitat mínima de comunicació és l'acte il·locucionari, que no és sinó la producció d'una instància sota certes condicions.

Searle no preserva, doncs, la distinció general austiniana entre significat locucionari i força il·locucionària, ja que segons la nova classificació el significat locucionari conté sempre alguna força il·locucionària potencial; és més, el primer determina la segona (Searle, 1973:150; 1983a: 58-59, original 1968).

Així, la forma general de l'acte il·locucionari és F(p), on "F" assenyala la força il·locucionària i "p" el contingut de la locució

¹⁶En *How to Do Things with Words*. Recordem que aquesta distinció general reemplaça l'original que es mantenia entre realitzatius i constatatius, i constitueix allò que es denomina "teoria especial" dels actes de parla.

(Searle,1973:156; 1983a:64) ¹⁷. Per tant, per a tota oració hi ha alguna força il·locucionària potencial. Searle completa uns anys després (1975) aquesta classificació amb una taxonomia dels diferents actes il·locucionaris. Segons aquesta taxonomia les categories bàsiques dels actes il·locucionaris són, en principi¹⁸: Representatius, Directius, Comprometedors, Expressius i Declaracions.

Tot acte de "dir", i per tant, tot acte de parla, comporta una "força", que no sols no està separada del missatge locucionari mateix, i per tant del seu significat, sinó que és portador i expressió alhora d'aquest significat. En definitiva, la proposta austiniana de distingir, abstractivament, força de significat basada en la separació de l'acte il·locucionari del locucionari es trenca per donar pas, amb Searle, a una nova classificació dels actes de parla. Per a Searle l'acte de parla total, amb significat, serà acte il·locucionari i per tant tindrà, com ja hem assenyalat, un contingut i una força. Això farà, precisament, que la tasca d'establir els "tipus" il·locucionaris siga irrenunciable per a Searle. Com bé assenyala Searle en "Epilogue to the Taxonomy" (1990), en formular la teoria dels actes de parla s'ha d'oferir la taxonomia dels actes il·locucionaris, ja que taxonomia i teoria es mantenen conjuntes¹⁹.

Ja en *Speech Acts* (1969) ens assenyalava Searle com amb aquest nou enfocament dels actes de parla la filosofia del llenguatge en la seua investigació ha de perdre aquells que eren els seus "dos enfocaments competitius": bàsicament basats, l'un en l'ús de les

¹⁷Cal assenyalar als lectors i lectores que aquesta fórmula constitueix la primera introducció "tramposa" del concepte de proposició, en forma de contingut de la locució. Ho analitzarem més endavant, en l'apartat 4 d'aquest capítol.

¹⁸Cal assenyalar ací el fet que Searle canvia després aquesta tipologia en el sentit que passarà a anomenar "assertius" a aquella categoria il·locucionària que abans deia "representatiu". Aquest canvi respon a un apropament, que ell nega, cap a un vessant més mentalista; és a dir en deixar de ser una categoria més, les representacions passen a considerar-se allò que es troba en tot acte de parla. Les versions de l'article a les que ens estem referint ací són: l'original (1975c), i la versió revisada (1979c).

¹⁹Vid. "Epilogue to the Taxonomy", en Donald Carbaugh, ed., *Cultural Communication and Intercultural Contact*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers Hillsdale, New Jersey, 1990, p.417.

expressions en les situacions de parla, i l'altre en el significat de les oracions. Ara Searle proposa l'enfocament que busca quins són els diferents gèneres d'actes de parla que els parlants realitzen quan emeten expressions amb significat.

I és que apareix clar que ambdues qüestions estan relacionades, perquè, com diu Searle, "*para todo posible acto de habla existe una posible oración o conjunto de oraciones cuya emisión literal en un contexto particular constituirá una realización de ese acto de habla*" (1986a: 28; 1969: 19)). Aquesta afirmació, que constitueix el que Searle anomena "Principi d'Expressabilitat"²⁰ pot ser interpretada, en un principi, com una crida de la teoria dels actes de parla a les teories de la filosofia del llenguatge. D'acord amb aquest principi "*para todo acto ilocucionario que se intente realizar, es posible emitir una oración cuyo significado literal es tal que su emisión sería y literal en un contexto apropiado será la realización de ese acto*" (Searle, 1983a:61; 1973:153). Searle semblava que estava amb aquest principi indicant que poder dir significativament tot allò que es vulga dir comporta que no hi ha una separació entre emetre una oració amb un cert significat i emetre-la amb una certa força. La qual cosa, a parer de Searle, Austin va passar per alt i el va portar a una sobreestimació de la distinció entre significat i força²¹.

El principi segons el qual el significat d'una oració està determinat pel significat de tots els seus components significatius, sent òbviament vertader, es veurà completat dins d'aquest context amb la inclusió de més elements, a banda de les paraules, puix considerem que són també "components significatius". L'estructura sintàctica profunda, l'accent i la corba d'entonació de la seua emissió, per exemple, determinen també el significat d'una oració²².

²⁰ Formulat en *Austin on locutionary and Illocutionary Acts* (1968), i en *Speech Acts* (1969).

²¹ Tanmateix veurem més endavant (en aquesta mateixa part I) com és d'injustificada aquesta crítica de Searle a Austin. També tindrem ocasió de revisar (apartat III), per altra banda, les possibles crítiques que es poden fer al "Principi d'Expressabilitat" des de la perspectiva que l'obra filosòfica de Searle ens dona avui en dia. Per a una crítica des de la pragmàtica a aquest principi searleà, vegeu Dascal (1983).

²² Abordarem aquest tema més endavant, quan tractem el tema del significat.

D'aquests dos principis que acabem de veure podem extraure el fonament que ha servit Searle per a la seua "reformulació" de la classificació austiniana per als actes de parla locucionari i il·locucionari. Des d'aquests també podem aproximar-nos a la proposta metodològica que per a la filosofia del llenguatge ens ofereix la classificació searleana:

(...) el estudio de los significados de las oraciones y el estudio de los actos ilocucionarios que podrian realizarse en las emisiones de oraciones no son dos estudios diferentes sino uno y el mismo estudio desde dos puntos de vista diferentes. Esto es así porque, repito, para todo posible acto ilocucionario que pueda querer realizar un hablante, hay una posible oración (o secuencia de oraciones) cuya emisión seria y literal bajo condiciones apropiadas seria una realización de ese acto ilocucionario y, para toda oración, dentro de su significado está incluida alguna fuerza ilocucionaria potencial. Así, de acuerdo con mi análisis, no puede haber una distinción general y mutuamente exclusiva entre el significado y la fuerza de emisiones literales, tanto porque la fuerza con la que el hablante intenta decirla puede siempre en principio tener expresión exacta en una oración con un significado particular, como porque el significado de toda oración contiene ya algunos elementos determinantes de la fuerza ilocucionaria (Searle, 1983a:62; 1973:154).

En resum, podem dir que Searle s'introdueix, en principi, en el camí de continuar la tasca austiniana de formular una teoria dels actes de parla. Per a desenvolupar aquesta teoria Searle haurà de seguir les tesis i els objectius del "gir lingüístic", i en aquest sentit insereix la seua teoria dels actes de parla dintre d'una teoria de l'acció. Defineix, en aquesta línia, l'acte de parla com la unitat mínima de comunicació, perquè per a comunicar usem el llenguatge.

En l'intent de presentar una explicació d'allò que fem en parlar, i tenint en ment els interessos del "gir lingüístic" Searle criticarà la distinció austiniana entre acte locucionari i acte il·locucionari, per presentar un únic tipus d'acte de parla: l'acte total, l'acte il·locucionari. No es pot, per tant, separar el significat de la força en cap acte de parla. Searle presentarà com a conclusió una reformulació d'allò que fem en parlar que respectarà aquesta inseparabilitat.

Ens sembla que en aquesta tasca Searle ha estat seguint els mateixos motius que Austin va tenir per a iniciar una teoria dels actes de parla. És oportú, en aquest sentit, reconsiderar la formulació austiniana per preservar els objectius que ja a Austin van inspirar la introducció de la pragmàtica en la semàntica. Ara bé, més endavant veurem com, si Searle comença la seua vida filosòfica reformant l'obra austiniana per ser fidel al "gir lingüístic", acabarà retornant a conceptes previs a qualsevol revolució que la filosofia del llenguatge haja pogut realitzar a partir de la segona meitat d'aquest segle. Però, no ens precipitem, això ho veurem més endavant. Ara, a l'epígraf següent analitzarem, d'acord amb el que hem après en aquest punt sobre els actes de parla, la concepció de Searle sobre un aspecte altament rendible, profitós i interessant per a una teoria dels actes de parla que s'interessa per la possibilitat que el llenguatge ens ofereix de "fer coses en dir".

1.3 REALITZATIUS

Si Searle manté que tot acte de parla, és a dir, tot acte il·locucionari, és un *acte* de comunicació en el qual no es pot separar el significat de la força, Searle haurà d'incidir en l'aspecte de realitzativitat que tal acte comporta. És a dir, haurà d'explicar la capacitat que tenim de dur endavant accions mitjançant el llenguatge. Searle tracta aquest aspecte en les seues primeres obres, malgrat que no és fins 1989 que de manera monogràfica es dedica a analitzar aquest tema. Ens sembla important tractar aquesta qüestió ací perquè estem intentant apropar-nos a la concepció que del llenguatge dóna Searle a les seues primeres obres (aquelles que al voltant de *Speech Acts*, 1969, són anteriors a *Intentionality*, 1983). En aquest sentit ara pot semblar que no anem a ser fidels a la cronologia, malgrat que l'ocasió es justifica per ella mateixa: és l'únic escrit que tracta amb profunditat el tema de la realitzativitat. Tanmateix en aquest escrit, malgrat haver estat escrit el 1989, Searle no fa referència a la seua teoria de la ment, la qual cosa facilita el nostre interès per donar una visió, no sols dels continguts, sinó de la evolució d'aquests en l'obra de Searle

En l'article de 1989 “How Performatives Work” (1989c) Searle examinarà, doncs, la qüestió dels realizatius. Aquesta qüestió, que ja la trobem en *Speech Acts* (1969), l'analitza ara en aquest article, com ja hem dit, d'una manera més clara i exhaustiva.

Amb aquesta anàlisi Searle intenta una vegada més ficar-se dins la natura del llenguatge i trobar el nexa efectiu entre actes de

parla i accions (de qualsevol altre tipus). Els realitzatius (*utterance*, *sentence* o *verb*) hi són oportuns, en el sentit que constitueixen accions que es fan en parlar.

El que Searle intenta, doncs, amb aquest article serà:

1. Explicar la particularitat que tenen certes paraules per constituir directament accions (podríem dir "per ser accions").

2. Rebutjar l'explicació que d'aquest fet fan alguns filòsofs quan diuen que aquesta peculiaritat és sols un fet semàntic: certs verbs tenen ocurrències realitzatives. Ara bé, la pregunta aleshores seria: ¿com podrien alguns verbs tenir tals propietats sols com un assumpte semàntic?

La visió més amplament acceptada, i que constitueix la rebutjada per Searle, és la següent: "les emissions realitzatives són realment enunciats (*statements*) amb valors de veritat com qualsevol altres enunciats" (1989c: 535, 538). Searle criticarà aquesta tesi, defensada entre d'altres per Bach i Harnish (1992), així com la visió de la realitzativitat com un assumpte semàntic. Ens proposarà després la seua pròpia anàlisi i, en acabar, ens descobrirà quina és la tesi principal que domina la seua anàlisi de les emissions realitzatives com a declaracions. Amb aquest s'enfronta amb aquelles teories que creuen que realment el tema de la realitzativitat no necessita cap explicació addicional.

De la seua visió inicial del que són les emissions realitzatives extrau una sèrie de condicions d'adequació, que són una mena de propietats de les esmentades emissions (aquestes propietats, reconeix el mateix Searle, estan connectades amb la seua explicació general del llenguatge). Searle ens dóna 8 característiques o propietats d'aquestes emissions realitzatives (1989c: 539-540):

1- Les emissions realitzatives són realitzacions (*performances*) de l'acte anomenat pel verb (o una altra expressió realitzativa) en l'oració.

2- Les emissions realitzatives estan autogarantides.

3- Les emissions realitzatives compleixen els aspectes 1 i 2 en virtut del significat literal de l'oració emesa.

4- Prenen característicament la fórmula "*hereby*" (ací i ara).

5- Els verbs en qüestió no són ambigus respecte a la seua realitzativitat, fins i tot aquells verbs que poden tenir ambdues ocurrencies: realitzativa i no-realitzativa.

6- Les emissions realitzatives no són actes de parla indirectes.

7- Les emissions realitzatives són enunciats amb valor de veritat en virtut del seu significat literal.

8- Les emissions realitzatives usen típicament un temps en present que podríem anomenar "present dramàtic" (*dramatic present*).

Podem veure, encara que ho comentarem més endavant, que sobretot les propietats 2, 3 i 7 estan en concordança amb la seua "afiliació" a les proposicions, que Searle des de ben prompte, com intentarem fonamentar, mostrarà..

L'anàlisi de *Speech Acts* el completa ara, basant-se en *Foundations of Illocutionary Logic* (1985)¹, en l'afirmació que les emissions realitzatives són casos de declaracions (1989c: 541)². Aquest és el pas que necessita per fer de les emissions realitzatives enunciats amb contingut proposicional.

Les declaracions són aquells actes de parla on l'objecte il·locucionari (*illocutionary point*) és canviar el món perquè el contingut proposicional s'ajuste al món, perquè el món ha estat canviat per ajustar el contingut proposicional (1989c:541). Segons *Intentionality* (1983) té les direccions d'ajust: paraula-món, i món-paraula.

Searle té raó quan, al mateix article (1989c: 541), diu que açò no respon a la pregunta original de com funcionen els realitzatius, sinó que el que fa és transformar la pregunta en "¿com funcionen les declaracions?"

¹En aquest llibre Searle, junt a Vanderveken, realitza un estudi formal dels fonaments lògics de la teoria dels actes de parla. Vanderveken ha continuat la tasca d'aprofundir en la semàntica formal de la lògica il·locucionària. Per més informació sobre aquest tema, vegeu Vanderveken (1990).

²Aquest punt es pot veure en "Una taxonomía de los actos ilocucionarios", (1975c) on distingeix les categories bàsiques dels actes il·locucionaris en: Representatius (o assertius, en versió posterior), Directius, Commissius, Expressius i Declaracions.

Searle reconeix una crítica, i és l'irremeiable regrés en què cauríem si tenim que un realitzatiu és una declaració i aquesta és, alhora, un realitzatiu.

Després passa a analitzar una posició alternativa a la seua (1989c: 542-543) on es diu que els realitzatius són enunciats dels quals derivem altres actes de parla. La idea és que una emissió realitzativa és un enunciat que constitueix un acte de parla indirecte del qual l'oient infereix l'intent de realitzar (*perform*) altres actes de parla (mitjançant les implicacions griceanes). Després de seguir un exemple d'aquesta teoria pas a pas conclou que aquesta teoria (defensada per Bach i Harnish) no explica per què un determinat enunciat és un realitzatiu (en el cas concret no explica per què un enunciat és una ordre). Searle rebutja la idea segons la qual els realitzatius són vertaders o falsos perquè són directament i literalment enunciats (*statements*) i sols indirectament promeses, pronunciaments, ordres, etc. Aquesta anàlisi (defensada per Bach i Harnish) no explica, segons Searle, el *point* realitzatiu, i a més a més cau en l'errada de confondre estar compromès a tenir una intenció amb realment tenir la intenció.

Les nostres crítiques a aquests dos punts serien:

-Searle no explica com parar el regrés en dir que un realitzatiu és una declaració, i per tant no avancem gens.

- Del fet de dir que un realitzatiu és una declaració no es segueix l'explicació de per què aquesta declaració constitueix una ordre, una promesa, etc. És a dir, no s'explica "el misteri" de les emissions realitzatives on el que passa és que el dir constitueix el fer.

És a dir, que de moment es manté la crítica del regrés, i cau alhora en el mateix problema que està criticant Bach i Harnish.³

Bach i Harnish creuen que la "realitzativitat" no requereix cap explicació especial. Aquests autors pensen que les emissions realitzatives són enunciats corrents que de forma indirecta realitzen (*perform*) un acte de parla addicional del tipus nomenat pel verb realitzatiu. Searle estaria d'acord ací en la idea que "no hi ha cap

³ Bach i Harnish repliquen en "How Performatives really Work: a reply to Searle", publicat en la revista *Linguistics and Philosophy* (1992).

propietat semàntica especial de la realitzativitat" (Bach i Harnish, 1992: 98).

Però Searle creu que la realitzativitat sí que necessita una explicació especial. I això és el que empra en l'article de 1989, quan defensa que és el fet que són declaracions el que explica que una emissió realitzativa realitzi l'acte de parla que anomena el verb realitzatiu. Així, és una declaració el que crea el fet lingüístic que una promesa (o el que siga) haja estat realitzada (Bach i Harnish, 1992: 103).

De moment tenim:

-Searle rebutja la visió més amplament acceptada segons la qual les emissions realitzatives són enunciats com qualssevol altres, on la realitzativitat és derivada i no és, per tant, res especial a explicar (1989c:1). Aquesta visió és precisament la de Bach i Harnish.

-Searle diu que les emissions realitzatives són enunciats amb valor de veritat i falsedat. La realitzativitat no és allò derivat (o acte de parla indirecte) de l'enunciat. Sí que és un tret a explicar. Ell ho fa dient que les emissions realitzatives són declaracions.

Entrem a veure ara aquests dos punts, que inclouran la proposta d'anàlisi de Searle.

El punt primer, allò que ell mateix anomena "la visió més amplament acceptada", l'analiza en l'epígraf V de 1989c (*Performative as assertives*). Ací Searle ho rebutja. La seua replicació aniria encaminada, al meu parer, a salvaguardar l'aspecte d'autoreferencialitat de les emissions realitzatives: si establim que aquestes són enunciats no s'assegura el seu valor de veritat (podran ser verdaderes o falses). El caràcter realitzatiu no s'explica, per tant, si mantenim que les emissions realitzatives són "assertives". No hi ha res en una asserció que autogarantisca la veritat del que està dient. I aquesta característica hem vist que és essencial a les emissions realitzatives (segona propietat de les emissions realitzatives, segons Searle. 1989c: 539). Ací estarà l'errada de l'anàlisi de Bach i Harnish.

Segons Searle en l'exemple que posen (1989c: 11) és evident que s'està confonent: "estar compromès a tenir la intenció" amb "tenir la intenció de" (1989c: 546). En el cas de Bach i Harnish

tenim que el que ordena, promet, etc., es compromet a tenir la intenció d'ordenar o de prometre, però no s'assegura que la intenció real hi siga. ¿Per què? perquè com a enunciat assertiu es dona un "compromís intencionalment pres respecte a la veritat del contingut proposicional expressat" (1989c: 544), mentre que nosaltres perquè una emissió realitzativa compte com a tal necessitem una garantia absoluta. És a dir, seguint l'exemple, el que ordena ha d'emetre l'emissió amb la intenció d'ordenar alguna cosa. Bé, si fem de les emissions realitzatives assercions tindrem que aquella intenció no està garantida i aleshores pot no hi haver ordre en absolut.

Respecte del segon punt, la seua pròpia resolució del caràcter de realitzativitat, el tracta en l'epígraf VI del mateix article (1989c: 547-550). En aquest punt Searle ens defineix les declaracions tal com ho va fer anteriorment en la seua classificació dels tipus il·locucionaris. I és d'aquesta definició mateixa d'on trau en principi l'explicació per a la "realitzativitat". En l'article on exposa la taxonomia dels actes il·locucionaris (1975) Searle afirma que "la característica definitòria d'aquesta classe (les declaracions) és que la realització amb èxit d'un dels seus membres dona lloc a la correspondència entre contingut proposicional i la realitat"⁴.

Amb aquesta proposta s'intenta explicar la peculiaritat de les emissions realitzatives, en el sentit que si de veres ho són tindran assegurada la seua autoreferencialitat. Així la declaració "done per inaugurat aquest congrés", si es realitza amb èxit implicarà que el congrés quede inaugurat, és a dir, que és alhora una emissió realitzativa, segons la qual he fet un acte en dir. Cal ara, per tant, analitzar quines són les condicions necessàries per aconseguir aquest èxit.

Anys després, en l'article de 1989 Searle ens diu que efectivament, en dir que són declaracions no s'agafa automàticament el caràcter de realitzativitat que estem intentant explicar. Per això fa una formulació de quatre aspectes que les declaracions (i per tant les

⁴ En "Una taxonomía de los actos ilocucionarios", 1975, *Teorema* (1976), vol. VI/ 1.

emissions realitzatives) necessiten per a ser realitzades amb "èxit". Aquests són (1989c: 548):

1. Una institució extralingüística.
2. Una especial posició del parlant, i de vegades de l'oient, dins de la institució.
3. Una especial convenció segons la qual certes oracions (*sentences*) literals dels llenguatges naturals compten com les realitzacions (*performances*) de certes declaracions dins de les institucions.
4. La intenció del parlant, en l'emissió d'aquestes oracions, que la seua emissió té un estatus declaracional, que crea un fet en correspondència amb el contingut proposicional.

Els dos primers aspectes fan referència a circumstàncies extralingüístiques, a condicions necessàries que s'han de donar, externes als aspectes lingüístics, però que fan possible que es porten a terme situacions d'emissió de declaracions en aquest cas. El tercer aspecte fa referència a una convenció que ens permet prendre com a declaracions certes oracions que podrien no ser declaracions si la pràctica habitual i les convencions lingüístiques així ho marcaren. Per exemple dins de la institució eclesiàstica hi ha una convenció per la qual l'oració "us declare marit i muller" compta com a declaració.

L'aspecte últim és tal vegada el que més problemes ha causat en les discussions dels diferents punts de vista al voltant dels realitzatius. És l'aspecte que decidirà si una emissió és una declaració o no. És a dir, la intenció serà, en les declaracions, constitutiva de l'acció; podríem dir que és part de l'acció que s'està declarant.

Així, tota emissió realitzativa és una declaració (encara que no tota declaració és una emissió realitzativa). Entre les declaracions podem distingir:

- Declaracions extralingüístiques.
- Declaracions lingüístiques.

En la mesura que ambdues són actes de parla, ambdues seran lingüístiques. La distinció entre un tipus de declaracions i l'altre, tal com la resumeix Searle, serà la següent (1989c:549): "una declaració és un acte de parla, el *point* del qual és crear un nou fet

corresponent al contingut proposicional". És a dir, l'aspecte 4 que acabem d'assenyalar. "De vegades, continua Searle, aquests nous fets són ells mateixos actes de parla, com promeses, enunciats, ordres, etc. Aquests els anomenem declaracions lingüístiques. Altres vegades els nous fets no són altres actes de parla, sinó guerres, casaments, ajornaments, llum⁵, transferències de propietat, etc. Aquests, els anomenem declaracions extralingüístiques".

En les declaracions lingüístiques són fets lingüístics els que es creen i no necessiten, per tant, cap institució extralingüística per a realitzar-los. Ara bé, tal com assenyala Searle en l'article de 1989, i d'acord amb la seua idea general sobre què és el llenguatge que ja ens va descobrir a *Speech Acts*, el llenguatge és per si mateix una institució amb poder suficient per permetre els parlants realitzar (*perform*) declaracions com prometre o ordenar.

Totes les declaracions no seran emissions realitzatives, ja que com diu Searle (1989c: 550), no totes les declaracions contenen una expressió realitzativa. Així si jo dic "Que es faça la llum" és una declaració que no conté cap expressió realitzativa, mentre que si dic "jo decreto ací i ara que es faça la llum" sí que serà una declaració realitzativa. Aleshores, tota declaració que no és realitzativa podria ser-ho.

Searle emfasitza amb aquesta disquisició la importància de la distinció entre les declaracions que creen una entitat lingüística (una ordre, una promesa o un enunciat) i les que creen una entitat no-lingüística (un matrimoni, una guerra o un ajornament), i minora la importància que pugua tenir la distinció entre declaracions que són realitzatives de les que no ho són. I és que el seu interès és que s'asumis sense problemes el fet que tot realitzatiu és una declaració.

Aquest fet resulta bastant estrany si pensem que l'objectiu de l'anàlisi era demostrar que la força que tenen les emissions realitzatives per realitzar quelcom simplement dient-ho (mitjançant un acte de parla) rau en el fet que són declaracions; així rebutja la idea, "amplament acceptada" (*widely accepted current view*, 1989c: 535),

⁵Aquesta és una declaració extralingüística que sols Déu té capacitat per dur a terme de forma totalment satisfactòria, atès el seu caràcter.

segons la qual són enunciats. En desenvolupar els seus arguments veiem com Searle, després de rebutjar l'anàlisi de les emissions realitzatives com assercions, proposa que aquelles són declaracions. Per demostrar-ho ens dóna la definició de declaració, ens argumenta que les emissions realitzatives són declaracions perquè satisfan aquesta definició. Després ens distingeix les declaracions segons el tipus d'entitat que creen: lingüística o extralingüística. Ens alerta que si bé tota emissió realitzativa és una declaració, no tota declaració és una emissió realitzativa, i com a comentari final d'aquest punt ens manifesta que en tot cas aquesta no serà una distinció important: "*The important distinction is not between those declarations which are realitzatives and those which are not*" (1989c: 550). Sembla que les emissions realitzatives, en ser declaracions, s'hi dilueixen, i el "misteri" de la realitzativitat es resol amb el seu caràcter de declaració. Per això per a Searle ara la distinció important serà "*between those declarations which create a linguistic entity, a speech act such as an order, promise, or statement; and those which create a non linguistic entity such as a marriage, a war, or an adjournment. The important distinction is between, e.g. "I promise to come and see you" and "War is hereby declared"*" (1989c: 550).

Ens quedem sense saber, per tant, la qüestió de què fa a una declaració una emissió realitzativa. Searle ens ha donat la definició de declaració, ens diu que tota emissió realitzativa és una declaració. Per arribar a esbrinar el problema que havia encetat ens haurà de dir què fa que una declaració siga una emissió realitzativa. El mateix Searle reconeix que manca aquest pas, i per això ens assenyala que tota declaració que no és realitzativa ho podria ser. ¿Com? Bé, la qüestió es resol lingüísticament i mitjançant un exemple: afegint el terme "*hereby*" a una declaració tindrem una declaració realitzativa. Searle ens posa l'exemple de la creació de la llum, on perquè siga realitzativa afegeix la fórmula "*I hereby...*", en aquest cas "*I hereby decree that there be light!*". Ara bé, en cap cas ens dóna una regla general que explique com i per què es converteix una declaració en declaració realitzativa.

Podríem considerar que Searle estaria pensant en les emissions realitzatives com aquelles que ha anomenat "declaracions lingüístiques", encara que açò no ho fa d'una manera clara, sinó ben bé al contrari. Així trobem a la rèplica de Bach i Harnish (1992) la percepció d'aquesta confusió de Searle, encara que no ho denunciem. Per exemple ho trobem als següents comentaris d'aquests dos autors:

Clearly certain realizatives are declarations, such as acts of adjourning a meeting, sentencing a criminal, or christening a ship, but in general realizatives are not confined to institutional contexts." Segueix "As Searle observes, many realizatives do not create extra-linguistic facts and do not require special institutional contexts for their successful performance." Per tant "This is why he describes ordinary realizatives as "linguistics declarations" (1992:106).

Però, ¿què és "en general" (*in general*), quants són "molts realitzatius" (*many realizatives*), i sobretot, què són "realitzatius ordinaris" (*ordinary realizatives*)?

Seguint aquest article de Bach i Harnish estariem d'acord en el fet que quan Searle refereix al fet lingüístic creat per una emissió realitzativa (una declaració lingüística segons la seua tipificació) es tractaria simplement del fet de l'acte (l'expressió de l'actitud rellevant), i aquest fet està constituït simplement per la intenció amb la qual l'emissió s'ha fet; la intenció que siga una promesa, una ordre, una disculpa, etc.

Tenim per tant que:

-Searle està interessat en la distinció entre declaracions que creen una entitat lingüística, i aquelles que creen una entitat no-lingüística (i necessiten per tant aparell extralingüístic, com convencions socials apartades de la semàntica).

-No li preocupa tant la distinció entre declaracions realitzatives i declaracions no-realitzatives; ja que ha trobat la fórmula per convertir aquestes últimes en realitzatives; és a dir, afegint la paraula "*hereby*".

-Les declaracions lingüístiques podem dir que són les *oracions realitzatives ordinàries*. Aquestes no requereixen cap institució extralingüística, tant sols han d'expressar l'actitud rellevant en l'acte d'emissió.

D'aquest últim punt ens haurem d'ocupar ara, puix sembla que ens portarà a la resolució de la realitzativitat. Amb paraules de Searle (1989c: 551), “*With these questions we come to the crux of the argument (...)*”.

Searle diu literalment “*the manifestation of the intention to perform the action, in an appropriate context, is sufficient for the performance of the action*” (1989c: 551); o el que és el mateix, en una declaració lingüística que estiga codificada com a oració realitzativa serà suficient amb el significat literal de l'oració per complir amb la realitzativitat. Per tant tindrem que la distinció d'abans entre declaracions lingüístiques i extralingüístiques es pot relacionar, segons açò, amb el paper que juga la intenció. És a dir que es podria extraure de les idees de Searle (literalment parlant ell no ho fa, encara que sí que és una conseqüència clara) un element importantíssim a introduir en la diferenciació entre declaracions lingüístiques i declaracions extralingüístiques, element que servirà per a cercar allò que siga la realitzativitat. Es tracta del rol que juga la intenció:

-En actes de parla constituïts per convenció (aquells que donen lloc a declaracions extralingüístiques). En aquests la intenció no és suficient per a la realització de l'acció.

-En actes de parla no subjectes a convencions (aquells que constitueixen declaracions lingüístiques)⁶. En aquests la intenció constitueix l'acte, perquè l'acte no és més que l'expressió verbal d'una actitud. Les declaracions lingüístiques, i per tant les emissions realitzatives, són un assumpte d'intenció.

Centrem-nos ara en aquest últim punt, que serà el que ens haurà de desvetllar el "misteri" de la realitzativitat.

⁶Bach i Harnish els anomenen "actes de parla comunicatius" (1992, p.107). No crec que aquesta denominació siga oportuna, almenys si es manté, com des d'ací fem, que tot acte de parla és comunicatiu; ja que com Searle va dir ben prompte, en *Speech Acts*, un acte de parla és precisament la unitat mínima de comunicació. Per tant és una denominació en tot cas ambigua, almenys si no s'explica.

Les declaracions lingüístiques, segons hem vist, constitueixen oracions realitzatives ordinàries, i no requereixen, com a tals, cap institució extralingüística. El significat literal de l'oració és suficient (*"the literal meaning of the sentence is enough"*). Searle, 1989c: 551). Ara bé, ¿com pot ser açò? ¿Com pot un mateix significat literal constituir de vegades una emissió realitzativa i de vegades una emissió assertiva? La resposta està precisament en la intenció. Dependent de la intenció del parlant serà una emissió realitzativa o no. La intenció, reconeix Searle, serà, en aquestes emissions, part del seu significat. Amb açò tindrem que la realitzativitat es basa en una intenció expressada en una emissió que s'autorefereix, i que per tant obté la seua capacitat "realitzativa" merament del seu significat literal. Així tenim que, almenys, necessitem tres elements per explicar des d'aquest punt de vista la realitzativitat (Searle, 1989c: 551):

-Primer, necessitem reconèixer que hi ha una classe d'accions on la manifestació de la intenció de realitzar l'acció, en un context apropiat, és suficient per a la realització de l'acció.

-Segon, necessitem reconèixer l'existència d'una classe de verbs que contenen la noció d'intenció com a part del seu significat (els verbs que anomenem "il·locucionaris" són normalment d'aquesta classe).

-Tercer, necessitem reconèixer finalment l'existència d'una classe d'emissions literals que són autoreferèncials i que, a més a més, són "executives", cosa que implicarà que no sols "són" sobre elles, sinó que també "operen".

Segons Searle la combinació d'aquests tres elements ens donarà, no sols l'explicació de les emissions realitzatives com a declaracions lingüístiques, sinó també la de la mateixa "realitzativitat".

¿Què podem extraure de tota aquesta última explicació de la realitzativitat vinculada a la intenció?

En primer lloc sembla que segons aquesta anàlisi de Searle la realitzativitat és un assumpte de significat⁷ i, a més a més, un assumpte de significat literal (*literal meaning*), com podem veure pel que acabem d'explicar. Ara bé, si és un assumpte de significat tindrem que sempre que jo diga "jo promet" s'entendrà que ho faig de manera honesta i la força realitzativa del verb prometre no deixarà oportunitat a cap tipus d'engany. Açò en principi pareix que haja de comportar que la realitzativitat siga un assumpte semàntic. Aleshores haurem d'explicar les ocasions en què jo puga dir "jo promet..." sense fer una promesa; per exemple les ocasions en què use aquesta oració per descriure cert acte col·lateral. En aquests casos no estic fent una emissió realitzativa, és a dir, no estic executant l'acció del verb que utilitze i, per tant, s'ha de concloure que efectivament la realitzativitat no és un assumpte semàntic.

En segon lloc, i per resoldre aquesta qüestió, Searle lliga la realitzativitat amb la intenció, així tindrem que una emissió realitzativa, perquè ho siga, haurà de manifestar la intenció de realitzar (*perform*) l'acte de parla anomenat pel verb realitzatiu (Searle, 1989c: 552). Per tant, una emissió que és realitzativa a més a més de ser autoreferencial ha de comportar un compromís (compromís subjacent a la intenció en què s'ha fet l'emissió)⁸.

En tercer lloc tenim que les emissions realitzatives són literals, i això comportarà el fet que no es tractarà d'actes de parla indirectes dels quals es podrà "derivar" la realitzativitat mitjançant mecanismes com els que Grice va dissenyar⁹. Si jo dic "T'ordene que

⁷ Açò es pot veure clarament en diferents manifestacions de Searle, i directament es fa patent en el segon dels elements que segons Searle diu que necessitem per explicar la performativitat (en aquesta mateixa pàgina).

⁸ Aquesta autoreferencialitat, i aquest compromís vinculat a la intenció no els podem obtenir si fem de les emissions performatives "enunciats". Ací rau precisament l'objecció de Searle a les anàlisis d'aquest tipus (per exemple el de Bach i Harnish). Segons la seua objecció l'argument que les emissions performatives són enunciats "confon estar compromès a tindre una intenció amb tenir realment la intenció". Ja hem vist com l'interès de Searle a fer de les emissions performatives declaracions residia a assegurar aqueixa autoreferencialitat.

⁹ Aquests mecanismes incideixen en la capacitat racional d'explicar com les intencions comunicatives són formades i reconegudes.

calles" l'oient no ha d'inferir d'un enunciat que li he donat una ordre. La meua emissió no és un enunciat i indirectament és una ordre. És una ordre, i això és una emissió realitzativa.

Després de posar aquests tres punts en clar quedaria en últim lloc esbrinar en quin sentit la realitzativitat és (o no) una propietat semàntica. El mateix Searle en aquest punt és al nostre parer poc clar. Searle suggereix, d'una banda, que la realitzativitat sí que és una propietat semàntica quan diu que el significat de les oracions realitzatives “*encodes the intention to perform the act named in the sentence by the utterance of that very sentence*” (1989c: 552). Ara bé, malgrat això, per altra banda al final de l'article de 1989 declara obertament el següent:

if we ask what are the special semantic properties of realizativity within the class of intentional verbs which enable a subclass of them to function as realizative verbs; the answer seems to be, roughly speaking, there are none (1989c:554).

Aquesta conclusió la qualifica ell mateix com el "sorprenent resultat" (*surprising result*) de la seua anàlisi global. Aquesta conclusió estaria d'acord amb l'anàlisi de Bach i Harnish, segons la qual la realitzativitat no descansa en cap propietat semàntica i, a més a més, no necessitem cap explicació especial de la realitzativitat, simplement hem d'acceptar que les emissions realitzatives són enunciats i indirectament s'utilitzen per fer accions.

Ja hem vist com Searle no creu, finalment¹⁰, que l'explicació de la realitzativitat descanse en cap propietat semàntica. Ara bé, Searle sí que creu que malgrat això fa falta una explicació, diguem-ne "especial", per la realitzativitat. Hem vist com aquesta explicació la basa en l'anàlisi de les emissions realitzatives com a declaracions, i

¹⁰"Finalment" perquè al llarg de l'escrit que estem analitzant sembla que es pot extraure directament la idea contrària, és a dir que la performativitat és una propietat semàntica, i que com a tal l'analitza. Sols en l'últim punt de l'article expressa la tesi d'una manera positiva i clara. Nogensmenys, no se'ns escapa l'observació de "sorprenent" amb la qual qualifica ell mateix aquesta tesi.

per tant rebutja qualsevol tesi (la de Bach i Harnish entre aquestes) que les conceptue com enunciats. Aquesta, que constitueix allò que Searle anomena al principi de l'article de 1989 "la visió més amplament acceptada", és rebujada al llarg del seu article en defensa de les delaracions. No obstant, al final de l'article, seguint la línia ambigua de tractament d'alguns punts referents a la realitzativitat, Searle fa explícita la següent afirmació:

S both said that he ordered me to leave and made it the case that he ordered me to leave. Therefore he made a true statement. This last step explains how the realizative utterance can also be a true statement: Declarations, by definition, make their propositional content true. That's what a successful declaration is (1989c:535).

Seguint el model d'acte de parla que Searle ja va donar a *Speech Acts* (1969) es veu obligat a reconèixer que també una emissió realitzativa és, a banda d'una declaració, un enunciat. ¿Per què? Per salvaguardar el model F (p), on F és la força impresa a una determinada emissió i p és el contingut intencional, haurà d'admetre, malgrat la seua anàlisi de les emissions realitzatives com declaracions, que també aquestes són assercions. Ara bé, açò no el fa coincidir amb anàlisis tipus Bach i Harnish, els quals conceptuen les emissions realitzatives com assercions de les quals es deriva la realitzativitat. Per a Searle, en el cas d'aquestes emissions, l'asserció és derivada del caràcter de declaració, i no al contrari (1989c: 554 i 557). Així, en el cas d'una promesa, per exemple, tenim que constitueix una declaració (la declaració d'una promesa en aquest cas) i alhora tenim un enunciat. Ara bé, aquest enunciat és derivat del fet que és una declaració (una promesa, al nostre exemple). La nostra crítica seria en aquest cas la mancança d'explicació de la tesi. És a dir, quina és la raó per la qual, en el cas de les emissions realitzatives, l'asserció siga derivada de la declaració i no per exemple la declaració de l'asserció.

Pensem, d'acord amb el model d'actes de parla presentat a *Speech Acts* i tenint en compte els desenvolupaments posteriors

d'aquest model realitzats per Searle, que la proposta final de Searle, en el tema de la realitzativitat, tot i tenint en compte la poca claredat que en certs punts es manifesta, surt una vegada més de la creença en les proposicions, a l'estil fregeà. És a dir, que les emissions realitzatives no són una classe diferent d'emissions, com deia inicialment Austin (i és el que Searle li critica¹¹), sinó que són "oracions ordinàries" en indicatiu (*dramatic present*) que s'usen per fer declaracions que són també enunciats amb valor de veritat. Ja al principi de l'article de 1989 es preveu l'adhesió de Searle als enunciats per diversos motius:

-Primer. Per la seua ambigüïtat en plantejar la seua pròpia anàlisi enfront del que ell anomena "el punt de vista més amplament acceptat", que és l'anàlisi de les emissions realitzatives com a enunciats (juntament amb la creença que precisament per això no necessiten cap explicació addicional ni anàlisi especial). Aquesta ambigüïtat es fa palesa al final de l'article, quan, tot i haver presentat una anàlisi alternativa a l'anàlisi d'enunciats, declara que les emissions realitzatives poden ser també enunciats.

-Segon. Per certes tesis que, tot i no plantejar-les clarament, condueixen al lector i lectora a sospitar que s'intenta per damunt de la seua pròpia anàlisi, abocar a algun altre lloc tot el tema de la realitzativitat. Així les propietats 2, 3 i 7 (ressenyades al principi d'aquest epígraf) de les emissions realitzatives (1989c: 539-540) estan en concordança amb el sentit final que té la seua anàlisi: corroborar l'afiliació de Searle a les proposicions.

-Tercer. Per les seues declaracions respecte a quins van a ser els compromisos teòrics de la seua teoria: "*we would like to preserve the intuition that realizative sentences are ordinary sentences in the indicative and that as such they are used to make statements that have truth values, even when uttered realizatively*" (1989c: 539). És a dir, que les oracions realitzatives són enunciats com *els altres*, per tant en indicatiu i amb valors de veritat, fins i tot quan s'emeten realitzativament.

¹¹ En altres llocs ja hem vist com Searle revoca la distinció austiniana de performatius i constatatius. Per a Searle els constatatius també són accions, i els performatius, com ací defensa, també poden ser vertaders o falsos, i per tant, constatatius. Vegeu *supra*, epígraf anterior.

Considerem per tot açò que la visió de Searle pel que fa a la realitzativitat no s'allunya gens ni mica de la que ja va expressar altres vegades respecte dels enunciats (en *Intentionality* i altres obres posteriors a *Speech Acts*); és a dir, tenen un contingut proposicional, que és allò que transmetem a l'acte de parla. El contingut proposicional serà la "p" en l'estructura general de l'acte il·locucionari¹² F (p), que ja va donar en *Speech Acts*, i on la F era la força il·locucionària. Searle sembla, per aquesta anàlisi, que es situa prop del paradigma fregeà de les proposicions, del qual ens ocuparem més endavant.

Tanmateix, i malgrat aquestes afirmacions de Searle, trobem també d'altres que ens fan pensar que la realitzativitat no és un assumpte de propietats semàntiques. És a dir, la resposta final a allò que ens plantejaven al principi d'aquest article i que anomenàvem "el misteri" de la realitzativitat no es troba en el fet d'adjudicar als verbs, oracions o emissions realitzatives cap propietat semàntica, sinó que es troba a la natura, al món. I en aquest sentit Searle dirà:

It is due to the facts of nature that in real life, realizatives are restricted to those verbs which name actions where the manifestation of the intention is constitutive of the action; and (religious and supernatural cases apart) those verbs are confined to linguistic and institutional declarations (1989c:554).

Així, el límit del que és un realitzatiu, sembla estar dient ara Searle, no està en la semàntica, està en el món. És a dir, és per mitjà de l'acord humà, de les convencions, de les regles que intersubjectivament acceptem, i de les institucions que creem, que arribem a permetre que certes emissions funcionen realitzativament, o realitzant allò que diu el verb. En el vessant representacionalista Searle manifestarà açò dient que és l'acord humà el que funciona o permet crear l'estat de fets representat en el contingut proposicional de l'emissió realitzativa.

¹² Com sabem, per altres obres, tot acte de parla és un acte il·locucionari.

Siga com siga, pensem que és clar que els realitzatius, si funcionen, és a dir, si fan allò que diuen, és perquè hi ha un acord humà que ho permet; i en aquest sentit els fets que creen, si bé són lingüístics, són també socials. Aleshores tenim que l'acord humà que possibilita una emissió realitzativa dependrà de l'èxit en la comunicació entre un parlant i l'oient.

La qüestió de la realitzativitat, tal com la planteja Searle el 1989, és esbrinar a quin tipus d'acte il·locucionari pertanyen les emissions realitzatives. Rebutja la idea que aquests puguen ser assertius (veiem com en 1975 encara els anomena "representatius") i defensa la idea que són declaracions. El nostre dubte és ara: ¿no serà un reduccionisme buscar un tipus dins d'aquesta categoria que allotge la realitzativitat? ¿no serà aquesta una característica del llenguatge com a forma d'expressió i acció dels éssers humans? ¿no estarem carregant-nos la pragmàtica a la qual el llenguatge havia accedit després del *linguistic turn* en buscar-hi un tipus a les emissions realitzatives? En aquest sentit ens sembla oportuna la discussió que Habermas (1991) manté amb Searle en el sentit que per a Habermas la realitzativitat no potser mai un assumpte limitat a un dels tipus d'actes il·locucionaris. La realitzativitat per a Habermas (1991: 28) descansa sobre la normativitat, en el sentit que tot acte de parla potser realitzatiu, si l'acord humà així ho decideix. És cert que Searle parla també del paper de l'acord humà en les declaracions realitzatives, ara bé, Habermas critica el fet que l'afirmació de Searle que el llenguatge és una institució no és més que una metàfora. Per anar més enllà d'aquesta Searle haurà de donar una explicació d'aquest fet, i en fer això haurà d'incorporar a aquesta el reconeixement intersubjectiu que suposa el llenguatge (doncs és una institució). Estem d'acord amb Habermas que reduir la realitzativitat a una propietat de les declaracions és quedar-se en la metàfora. Com veurem més endavant, i sobretot en l'apartat III d'aquest treball, Searle es quedarà fins i tot en la mateixa metàfora del que és el gir lingüístic.

1.4 PROPOSICIONS

1.4.1 QUÈ FEM EN PARLAR? DUES CLASSIFICACIONS

Amb la teoria general dels actes de parla Austin superava la distinció original entre emissions que són enunciats o descripcions i emissions que són actes (teoria especial). Amb la nova categorització expressada en *How to Do Things with Words* (1962) Austin esborra la distinció entre *dir* i *fer*.

Ja hem vist als epígrafs anteriors d'aquest estudi (1.2 i 1.3) com Searle rebutja obertament la teoria especial dels actes de parla d'Austin i s'instal·la còmodament amb ell en el lloc de trobar una nova categorització que done compte d'allò que fem en parlar, és a dir d'allò que fem en dir. Sabem que tampoc en la teoria general coincidiran Austin i Searle. La nova distinció austiniana entre actes locucionaris i actes il·locucionaris conté una sèrie de dificultats que, segons Searle assenyala, distorsiona la forma general que tot acte de parla té, segons ell "F (p)", on sempre hi ha alguna força il·locucionària indefugiblement unida al contingut de la locució (1969).

L'anàlisi d'Austin es basava essencialment en tres nivells:

- (1) El significat lingüístic de l'oració, o nivell fàtic.
- (2) El significat lingüístic contextualment especificat respecte del sentit i la referència, però no respecte a la força. Aquest és el nivell rètic o locucionari.

(3) El significat complet de l'emissió, incloent-hi la força il·locucionària. Aquest és, per tant, el nivell il·locucionari.

El problema que esdevé d'aquesta anàlisi és esbrinar el perquè Austin va distingir el segon i el tercer nivell, és a dir, l'acte locucionari de l'acte il·locucionari, i amb quin sentit ho va fer.

Creiem que aquesta qüestió no és sols una simple invitació a la indagació filosòfica que ens duga a les profunditats de l'exègesi. La resposta a aquesta qüestió ens pareix una maniobra clau per a l'enteniment, en primer lloc, de la posició de Searle enfront de la classificació d'Austin; en segon lloc, de la introducció de les proposicions per part de Searle en la teoria del actes de parla, i, en tercer lloc, de les posicions filosòfiques diverses que hi ha darrere de les diferents solucions a la qüestió que tenim ara davant.

És clar que Austin pretenia, amb la distinció acte locucionari-acte il·locucionari, mantenir la distinció entre el significat de l'oració i el significat de l'emissió (*sentence meaning* i *utterance meaning*).

Així, es pot interpretar aquesta distinció austiniana com la possibilitat de realitzar abstracció d'un significat respecte de l'altre. És a dir, podem, en una emissió seriosa i literal¹ fer abstracció del significat de l'oració emesa, *independentment* de la força il·locucionària que governa l'emissió. Sens dubte aquesta seria la interpretació radical de les paraules d'Austin i que, segurament, configura una posició filosòfica que el mateix Austin no sols rebutjaria, sinó que, amb aquesta, entraria en contradicció amb algunes de les seues tesis. Com que ací ens interessa la visió de Searle sobre això, ara veurem com, des de la interpretació radical de la distinció austiniana acte locucionari-acte il·locucionari, arribem a la posició de Searle en defensa de les proposicions, que, vaja per davant,

¹ Entre els teòrics dels actes de parla, i entre ells Austin i Searle, s'entén per emissió "seriosa" aquella que es dona en el context normal de comunicació; fora per tant d'altres contextos, com el del teatre, el de l'ensenyament d'una llengua, la recitació o la pràctica de la pronunciació, per exemple. Quant a "literal", s'entén l'emissió que no és metafòrica, sarcàstica, etc.

comportaran una separació més forta que la que critica a Austin, en separar actes proposicionals d'actes il·locucionaris (Searle, 1968).

La interpretació de la teoria general austiniana per part de Searle és la següent:

Tal como se la presenta inicialmente, se trata de la distinción entre emitir una oración con un cierto significado, en un sentido de "significado" que Austin caracteriza como "sentido y referencia" (el acto locucionario) y emitir una oración con una cierta fuerza (el acto ilocucionario). Puede ilustrarse esto mediante el ejemplo siguiente. Una emisión literal y seria por parte de un único hablante de la oración "Voy a hacerlo" puede ser (podría tener la fuerza de) una promesa, una predicción, una amenaza, una advertencia, un enunciado de intención, y así sucesivamente. Pero, con todo, la oración no es ambigua; tiene uno y sólo un significado literal. Tiene un sentido y diferentes emisiones de ella pueden tener la misma referencia (...). Emisiones que eran diferentes instancias del mismo tipo locucionario podrían ser instancias de diferentes tipos ilocucionarios (Searle, 1983a: 52; 1973: 142, original de 1968).

Queda clar amb aquesta citació que Searle interpreta Austin com mantenint el concepte de "significat literal", que correspondria a l'acte locucionari en relació amb un sentit i una referència, amb plena autonomia de la força impresa a una determinada oració emesa per un parlant en un context determinat.

És evident que Austin va diferenciar els tres nivells que hem assenyalat més amunt. Ara bé, no se'ns escapa que la interpretació de Searle distorsiona la proposta d'Austin per cercar un benefici ulterior per a la seua pròpia alternativa. En aquest sentit l'explicació de la distinció austiniana explicada en la citació anterior mostra, en principi, un "aparell conceptual" adequat per fer açò. Precisament

Martínez Guzmán (1992) ens assenyala algunes d'aquestes distorsions realitzades per mitjà de la introducció de conceptes aliens a l'obra filosòfica d'Austin.

En primer lloc, el que Austin referia quan utilitzava l'expressió "ús seriós" era precisament un ús oposat als usos "parasitaris", "sense color" o "pàl·lids" (*etiolated*), com podrien ser els constituïts per la recitació d'un poema, una interpretació teatral o una pràctica de pronunciació. En l'ús seriós, enfront d'aquests altres, lliguem l'execució de les emissions a les circumstàncies ordinàries d'emissió. I el que açò comportarà, com Martínez Guzmán interpreta (1992: 68), és que precisament serà l'ús seriós el que mostra l'ús "originari". Aquest, per a Austin, és la primera paraula (*the first word*), amb impossibilitat d'aïllar-la del seu context de comunicació (Austin, 1961: 118, 178, 185; 1975: 119, 171, 177).

Per tant, la interpretació de Searle de la "significació locucionària" com una "significació literal" és errònia i allunyada d'una filosofia del llenguatge caracteritzada pel segell del context d'ús i de comunicació, com ho és la defensada per Austin. La "significació literal" ens suggereix una significació descontextualitzada (*null context* o *free context*) aliena, tant a Austin, com, en principi, al mateix Searle, el qual s'encarregarà de criticar-la en obres posteriors (1978f i 1980b). Ara bé, l'afirmació de Searle "*Pero, con todo, la oración no es ambigua; tiene uno y sólo un significado literal*", no deixa lloc a dubtes respecte de la seua interpretació de la catalogació austiniana dels actes de parla. Interpretar que hi ha una absoluta mancança d'ambigüitat en el significat locucionari d'Austin és creure que la classificació austiniana preveu un tipus d'acte locucionari que consisteix a emetre una oració amb un cert significat, no sols aliè al context on s'emet l'emissió, sinó diferent de "l'altre" significat, el "significat il·locucionari".

Efectivament, l'acte locucionari té un significat que el mateix Austin caracteritza com "sentit i referència", i en aquest sentit sí que podem dir que no hi ha cap ambigüitat. És a dir, el significat locucionari d'una emissió no serà ambigu, perquè s'haurà precisat en

aclarir la seua dimensió relativa a la veritat i la falsedat (Martínez Guzmán, 1992: 69). Ara bé, sí que hi haurà ambigüitat de força, perquè mancarà explicitar, a la manera reivindicada per Austin, la seua significació respecte al caràcter, per exemple "afortunat" o "desafortunat" de l'emissió, és a dir, respecte a la força i el context.

Per això creiem que cal interpretar la significació locucionària com "precisa", però, en cap cas, com "literal". Aquest mot, que Searle s'entesta a adjudicar al significat de les emissions dels actes locucionaris és injust, com hem vist, per a la filosofia dels actes de parla d'Austin. L'opinió de Martínez Guzmán sobre açò és rotunda:

Esta intrínseca relación a la situación de comunicación ya desde la significación locucionaria, entiendo que permite desautorizar un exposición como "significación literal" si, como Searle hace, se explica el acto locucionario diciendo que en él "la oración no es ambigua; tiene una y sólo una significación literal " (1992: 70).

Per altra banda tampoc és adient la llista de possibilitats que dona Searle per a l'oració "vaig a fer-ho" que hem citat més amunt. Aquesta oració, diu, podria tenir la força d'una promesa, una predicció, una amenaça, una advertència, un enunciat d'intenció, etc. Bé, ens pareix, que obrir la possibilitat "d'enunciat d'intenció" per a indicar una de les possibles significacions il·locucionàries d'una emissió és carregar-se una de les propostes bàsiques de la fenomenologia lingüística que Austin va defensar: la conjunció entre "dir" i "fer", superant la fal·làcia descriptiva i, per tant, el paradigma referencialista, segons el qual la funció bàsica del llenguatge és referir o descriure (Austin, 1962: 3, 1971: 43).

Sens dubte el fet d'incloure aquesta possibilitat que "vaig a fer-ho" pugui tenir la força il·locucionària d'un enunciat d'intenció, no és des del nostre context d'interpretació de la lectura searleana

d'Austin una casualitat. Pensem que Searle ja en la crítica a la classificació austiniana està preparant el terreny per a una inclusió, a l'estil fregeà, de les proposicions. Vegem-ne les paraules de Martínez Guzmán:

Hablar como hace Searle, de "enunciados" de intención, ciertamente prefigura su futura reivindicación de estados mentales (o Intencionales), però distorsiona la proposta de Austin justament porque hace pensar que si tomamos estos "enunciados" como "emisiones serias" (sic), llegamos a entenderlas como "signos externos y visibles de un acto espiritual interno", en este caso, de la intención. De esta manera se dice que la emisión externa es un enunciado verdadero o falso del acto interno. Según Austin, el exceso de profundidad, y la aparente solemnidad de estas afirmaciones, allana el camino a irresponsables (a perjuros si se jura sin la intención de cumplir, a bigamos si se dice "si quiero" y ya se está casado, a tramposos si se dice "apuesto" y se hacen trampas...) (1992: 70).

Podem dir, a la llum d'aquesta xicoteta i inicial anàlisi, que la visió que Searle té sobre la classificació austiniana dels actes de parla no s'ajusta en absolut:

-Ni a les pretensions de la distinció acte locucionari-acte il·locucionari, realitzada per Austin en el que s'anomena teoria general, després d'haver superat la distinció realitzatiu-constatatiu, i amb el propòsit simple de donar etiquetes "abstractives" diferents per a allò que fem en parlar.

-Ni a les pretensions d'una filosofia del llenguatge que precisament va proposar trencar totes les dicotomies que l'estaven colapsant des de finals de segle XIX amb les categoritzacions referencialistes de Frege, Russell i el primer Wittgenstein.

Tenint en compte aquestes pretensions no és lícit interpretar les locucions i il·locucions com a "dues classes mutuament exclusives d'actes" (Searle, 1968: 142; 1983a: 52). Austin va deixar clar que "realitzar un acte locucionari és, en general, i *eo ipso*, realitzar un acte il·locucionari..." (1962a: 98; 1971: 142). Les etiquetes "d'acte locucionari" i "acte il·locucionari" serveixen per a assenyalar les abstraccions que fem de l'acte de parla total, en funció del nostre interès descriptiu. Són abstraccions que marquen les diferents "coses" que fem en parlar. Ara bé, l'acte de parla és en si mateix un acte total i, per tant, infraccionable, si no fos per llicència de l'abstracció. Açò, pensem, és el que vol dir Austin quan afirma enfront de la pròpia distinció acte locucionari-acte il·locucionari, que "tot acte genuí és ambdues coses a la vegada" (*every genuine speech act is both*) (1962: 147; 1971: 194).

Davant d'aquesta interpretació que, repetim, ens sembla l'adequada, Searle argumenta:

Así, si la distinción se interpreta, como pienso que debe hacerse, como una distinción entre clases exclusivas de actos, por abstractos que puedan ser, se derrumba. Queda aún una distinción entre el significado literal de una oración y la fuerza que se intenta que tenga su emisión (como queda ilustrado por el ejemplo "Voy a hacerlo"), pero esto es solamente un caso especial de la distinción entre significado literal y significado intentado,² entre lo que la oración significa y lo que el hablante quiere decir

² *Intended meaning* es tradueix ací per "significado intentado". Nosaltres ho traduirem per "significat intencionat". Pensem que *intended* refereix a la intenció del parlant, la qual en Searle és un estat intencional. Traduir *intended* per "intentat" ens sembla que denota un sentit de "provar" que no és l'adequat. Per altra banda som conscients que la nostra elecció per "intencionat" pot agafar el sentit de "deliberat". Siga com siga, i malgrat açò, creiem que la nostra traducció potser siga més fidel al terme tal com és usat en la filosofia de Searle. En qualsevol cas *intended meaning* és sempre el significat que du incorporada la intenció del parlant.

mediante su emisión, y esto no tiene ninguna relevancia especial para la teoría general de las fuerzas ilocucionarias, puesto que la fuerza ilocucionaria que se intenta que tenga una emisión es solamente uno de los aspectos (sentido y referencia son otros) en el que el significado que el hablante intenta que tenga puede ir más allá del significado literal de la oración (1983a: 58; 1973: 149; original de 1968).

Aquesta interpretació, que queda clar que és la que Searle creu que ha de fer-se i que nosaltres rebatem, ens du a la distinció que més amunt ja havíem citat i que reprimem més endavant, i que pensem que resultarà clau per entendre l'origen de les divergències entre la filosofia del llenguatge d'Austin i la de Searle. Ens referim a la distinció "significat literal" (*literal meaning*) i "significat intencionat" (*intended meaning*), que és la que més amunt anomenaven "significat literal" enfront de "significat de l'emissió" (*utterance meaning*).

Ja hem vist en l'apartat 1.2 ("Què és un acte de parla?") l'alternativa de Searle a la classificació d'Austin. Alternativa que, ara en aquest apartat, veiem que sorgeix d'una forma artificial de comprendre la doctrina d'Austin. És a dir, com que la interpretació de la classificació d'Austin es presenta d'una forma difícil de mantenir, ja que se'ns mostra a aquesta com que viola allò més evident respecte a qualsevol teoria sobre els actes de parla, *i.e.* "cap significació és neutral respecte de la força i el context de l'emissió", Searle creu necessari oferir una alternativa que solucione aquesta errònia categorització. Ara bé, pensem, i és el que hem intentat mostrar amb aquesta anàlisi, que la classificació d'Austin no comet els errors dels quals l'acusa Searle, i, per tant, no necessitem cap distinció adicional³. Per això acordem amb Martínez Guzmán que "*es una exposición inadecuada de la doctrina de Austin la que lleva a Searle a la*

³Distinció que ja hem presentat en l'epígraf 1.2 d'aquest treball d'una forma preliminar, i que veiem que durà Searle a la introducció de l'acte proposicional.

necesidad de presentar una clasificación de lo que hacemos al hablar que sea alternativa” (1992: 73).

1.4.2 CLASSIFICACIÓ DE SEARLE

Recordem que la primera classificació alternativa de Searle (*supra*, epígraf 1.2.), apareguda com a colofó de les pròpies crítiques a la classificació austiniana, prefigura l'acte proposicional. Amb la fórmula "F (p)", que Searle va donar en *Speech Acts* (1969) dintre de la seua classificació teòrica dels actes de parla, i que a l'article de 1968, "Austin on Locutionary and Illocutionary Acts", ja va proposar, després de rebutjar la classificació austiniana, com a la forma general de tot acte il·locucionari, Searle intenta de forma paradoxal replicar a una classificació, l'austiniana, que segons la seua interpretació (errònia al nostre parer), separava la significació de la força. El que resulta paradoxal en la proposta de Searle és precisament que la fórmula "F (p)" separa la força il·locucionària "F" del contingut de la locució "p". Si bé en la fórmula van sempre unides, se'ns possibilita una doble dimensió, que de moment apareix abstractiva, de tot acte de parla, que a partir d'ara serà acte il·locucionari.

Amb aquesta doble dimensió de força i contingut Searle no resoldrà, segons les nostres anàlisis, l'error del qual acusava Austin, sinó que, al contrari, entra en el camí de caure-hi de ple. Per això creiem que és en aquesta fórmula de "F (p)", que va proposar per primera vegada ja el 1968, on Searle inicia un recorregut que el durà a la defensa de les proposicions i a tots els postulats teòrics que d'ací se'n deriven, i que des d'ací critiquem en benefici d'un altre tipus de "filosofies" (les quals suggerirem a l'últim apartat d'aquest treball).

Ja hem assenyalat en l'apartat titulat "Què és un acte de parla" (*supra*, 1.2.), la classificació proposada per Searle, que passa, sobretot, per trencar la distinció austiniana entre significat locucionari i força il·locucionària. Com a resultat d'aquesta classificació sortia el que Searle anomena "forma general de tot acte de parla" amb la

fórmula F (p) que ací estem analitzant. Defensàvem en aquell apartat l'argumentació de Searle per presentar-nos la seua classificació. Al contrari, en aquest apartat hem criticat la motivació que el va induir a presentar una classificació alternativa a la d'Austin, perquè pensem, i és el que hem intentat argumentar, que no fa falta, ja que la classificació austiniana no peca dels defectes dels quals l'acusa Searle, i que són la base per a presentar una alternativa. L'objectiu d'aquest apartat era explicar, dintre de la teoria dels actes de parla, el paper de les proposicions i que, com podem preveure, en la filosofia de Searle no juguen un paper secundari. Mantenim que l'origen d'aqueixes proposicions és dóna, en l'obra de Searle, des de ben prompte (en l'article de 1968, és a dir, un any abans de publicar *Speech Acts*). Tant en la crítica a Austin, com en la seua alternativa, com en la fórmula general que dóna per a tot acte de parla, la prefiguració de les proposicions és patent. Si tenim en compte, no sols açò, sinó l'evolució de la filosofia de Searle, aquesta qüestió queda bastant clara. Però, abans d'entrar en la resta de tòpics i temes de l'obra de Searle i que reforçarien aquesta afirmació⁴, volem explicitar què s'entén en el context de la filosofia del llenguatge de Searle pel concepte de proposició.

1.4.2.1 *SENTENCE MEANING AND UTTERANCE MEANING*

Respondre aquesta qüestió tal vegada siga tirar del cap del fil de la madeixa que és la globalitat de l'obra filosòfica de Searle. La qüestió de les proposicions és, al llarg de la seua obra, una constant. Des de la seua introducció, tímida i feble, dels primers escrits (1968), fins els últims escrits (1992, 1994) apareix, ja no sols la noció de proposició milers de vegades definida, sinó tot un aparell conceptual

⁴ I que tractarem al llarg d'aquest treball.

que va des de les nocions lingüístiques tòpiques vinculades al concepte de proposició (significat, contingut, semàntica...) fins als termes més sofisticats relacionats amb la filosofia de la ment i el cognitivisme (condicions de satisfacció, direcció d'ajust...). Tot açò ha permès Searle oferir al panorama filosòfic actual una xarxa conceptual tan sofisticada com difícil d'encarar. Malgrat això pensem que val la pena l'intent que farem per desembrossar aquest assumpte, ja que els fruits i les conclusions no desmereixen l'esforç.

L'anàlisi de les proposicions i de les conseqüències que la seua recuperació dintre la filosofia del llenguatge comporta —i que ja hem encetat en l'epígraf segon d'aquest capítol—, s'estendrà, pel que hem dit, quasi fins al final d'aquest treball. No obstant això, no ens interessa tant la recerca del detall que ens duga a obtenir un mapa fruit d'un treball de microcirurgia, com la comprensió dels motius per a una reivindicació de les proposicions i de les conseqüències que aquesta pugua tenir en una filosofia que es preocupa per les implicacions socials, com pugua ser la de Searle i la nostra mateixa, que des d'ací intentarem defensar.

En aquest sentit és important la distinció que ja Austin va proposar entre "*sentence meaning*" o significat de l'oració, i "*utterance meaning*" o significat de l'emissió.

Seguint amb l'article de 1968 trobem una primera aproximació a una possible definició d'aquests dos conceptes. La primera citació que trobem sobre açò és la següent:

Queda aún una distinción entre el significado literal de una oración y la fuerza que se intenta que tenga su emisión (como queda ilustrado en el ejemplo "Voy a hacerlo"), pero esto es solamente un caso especial de la distinción entre significado literal (literal meaning) y significado intentado (intended meaning), entre lo que la oración significa y lo que el hablante quiere decir mediante su emisión, y esto no tiene ninguna relevancia especial para la teoría general de las fuerzas ilocucionarias, puesto que la fuerza

ilocucionaria que se intenta que tenga una emisión es solamente uno de los aspectos (sentido y referencia son otros) en el que el significado que el hablante intenta que tenga (intended speaker meaning) puede ir más allá del significado literal de la oración (literal sentence meaning)” (1983a: 58; 1973: 149; original 1968).

En el marc de la distinció entre el significat literal d'una oració i la força de la seua emissió Searle introdueix la distinció general, de la qual aquesta última serà un cas especial, entre significat literal i significat intencionat. El significat literal ho assimila a significat de l'oració en primer lloc, i a significat literal de l'oració més endavant, en l'última línia de la citació. Quant a *significat intencionat*, el defineix com “el significat que el parlant té intenció d'expressar amb la seua emissió”. Tenim per tant una primera definició segons la qual el significat de l'oració es correspondria amb el significat literal, i el significat de l'emissió amb el significat que el parlant intenta amb l'emissió.

Podem extraure algunes primeres conclusions d'aquestes afirmacions que ens serviran per anar apropant-nos al nostre objectiu.

En primer lloc s'ha de fer notar l'equiparació de significat de l'oració (*sentence meaning*) a significat literal (*literal meaning*).

En segon lloc remarcar la relació que hi ha entre la força que s'intenta que tinga una emissió (i per tant, força il·locucionària) i el significat que el parlant intenta que tinga l'emissió (*intended speaker meaning*). Com assenyala Searle, no sols incidirà en el significat intencionat la força de l'emissió, sinó també factors com el sentit i la referència.

Arribats a aquest punt, l'anàlisi que estem portant endavant pot semblar un poc confusa, però entrar en les profunditats de l'obra de Searle és entrar moltes vegades en un terreny que sembla tan ferm com relliscós resulta després, fins trobar-te rodejat de falles i ambigüitats per tots els costats. En aquest moment hem arribat a un d'aqueixos llocs sumament enredats i complicats.

En una lectura, si no ràpida, sí "confiada" (és a dir, sense intentar sorprendre l'autor en cap errada) de l'article de 1968, pareix que la proposta de Searle arranca d'una crítica a la classificació austiniana d'allò que fem en parlar. La causa de la crítica és interpretar aquesta classificació com entestada a separar locució d'il·locució. La proposta de Searle se suposa que no caurà en aquesta errada (que per altra banda nosaltres pensem que no existeix en Austin). La classificació de Searle és una "alternativa" a la d'Austin que intenta superar la distinció entre acte locucionari i acte il·locucionari, ja que pensa que:

...no puede haber una distinción general y mutuamente exclusiva entre el significado y la fuerza de las emisiones literales, tanto porque la fuerza con la que el hablante intenta decirla puede siempre en principio tener expresión exacta en una oración con un significado particular, como porque el significado de toda oración contiene ya algunos elementos determinantes de la fuerza ilocucionaria (1983a: 62; 1973: 154; original 1968).

I per això la seua classificació d'allò que fem en parlar serà finalment la següent:

Actes Fonètics.

Actes Fàtics.

Actes Proposicionals.

Actes Il·locucionaris.

Fins ací no sembla massa problemàtic de comprendre. Ara bé, els problemes poden estar dormint sota les paraules.

La primera confusió que notem és l'afirmació que Searle fa després de la seua classificació i que constitueix el final de l'article de 1968: "*Los actos proposicionales es todo lo que podemos salvar de la concepción original de los actos réticos, en tanto que queramos distinguir actos réticos de actos ilocucionarios*" (1983a: 67; 1973: 159). Quan llegim açò no podem deixar de sentir-nos confusos,

perquè ¿no era la pretensió de Searle superar la distinció entre locució i il·locució? Sembla que, si bé ha criticat aqueixa distinció en Austin, dóna una classificació alternativa que salva els actes rètics (o locucionaris) amb el nom d'actes proposicionals; així, podem continuar distingint "actes rètics d'actes il·locucionaris". Si ho estem entenent bé pensem que no hi ha cap classificació alternativa i, a més a més, amb la introducció del mot "actes proposicionals" cau en l'errada que criticava a Austin: separació força i contingut. Desvia l'atenció el fet que pertot arreu en l'article haja defensat la impossibilitat de la distinció entre l'acte locucionari i l'acte il·locucionari (ni tan sols, dirà, com exercici abstractiu), així com la separació entre significat locucionari i la força il·locucionària.

Manifestacions com: “*Al hacer abstracción del significado de la emisión se hará abstracción necesariamente de una fuerza ilocucionaria donde quiera que esa fuerza esté incluida en ese significado*” (1983a: 53; 1973: 144) i “*(...) ninguna oración es completamente neutral por lo que respecta a la fuerza. Toda oración tiene alguna fuerza ilocucionaria potencial, aunque sólo sea de una clase muy amplia empotrada en su significado*” (1983a: 57; 1973: 148) resulten difícilment compatibles amb l'afirmació sobre els actes proposicionals que acabem de veure més amunt.⁵

També resulta certament sorprenent l'equiparació que fa del significat d'una oració (*sentence meaning*) amb el significat literal, sobretot si tenim en compte treballs posteriors, com per exemple la col·lecció d'articles recopilats sota el nom d'*Expression and Meaning* (1979c), i que tracta majoritàriament el tema del significat. En aquests treballs Searle dedica bastant espai a negar la possibilitat de l'existència d'un significat literal (*literal meaning, null context, zero context, o free context meaning*).

En concret el capítol 5 d'aquest llibre es titula “Literal Meaning”, i constitueix una defensa absoluta del concepte de

⁵És en aquest sentit que diem, en encetar aquest capítol sobre les proposicions, que és interessant revelar les posicions filosòfiques generals que hi ha darrere de les diferents classificacions dels actes de parla.

background, en el sentit que sols es pot entendre una oració si es dóna integrada en un rerafons d'assumpcions que conformen i possibiliten un determinat context, i que seria, per altra banda, la definició de *background*⁶. Vegem la proposta central d'aquest capítol:

“ I shall argue that for a large class of sentences there is no such thing as the zero or null context for the interpretation of sentences, and that as far as our semantic competence is concerned we understand the meaning of such sentences only against a set of background assumptions about the contexts in which the sentence could be appropriately uttered (1979c: 117).

Efectivament es podria contestar que la defensa del significat d'una oració com significat literal es fa el 1968, mentre que aquesta nova actitud enfront del significat literal data de 1979. L'autor indefectiblement pot haver canviat de parer. Podríem trobar-nos amb aquesta possibilitat, encara que en el context de defensa de les seues tesis es fa, en aquest sentit, difícil d'entendre com, si efectivament ha canviat de parer, no ho explicita en aquest article. A més a més l'article de 1979c diu expressament que criticarà l'opinió que manté la possibilitat d'un significat literal, fins i tot li dóna a aquest corrent el mot d'"opinió assumida" (*received opinion*), i és la que Searle passarà a examinar expressant-se de manera totalment aliena a aquesta. Tal com ho diu: *“The view I shall be attacking is sometimes expressed by saying that the literal meaning of a sentence is the meaning that it has in the "zero context" or the "null context"”* (1979c: 117).

⁶El concepte de *background* és clau en la filosofia de Searle, i pren absoluta importància sobretot en el que podríem anomenar darrera etapa filosòfica. Per això hem considerat més oportú tractar-lo en el lloc i moment en què el concepte pren un caire protagonista. Entrar a tractar-ho plenament en aquest moment pensem que desvirtuaria la seua importància semblant merament una noció, potser, còmoda i secundària. Entenem, no obstant això, que tal com es planteja en el text no crea dificultats per ser entès.

Abans d'entrar en l'atac estableix de nou en què consisteix "l'opinió assumida":

I begin by stating what I take to be the received opinion as a set of propositions: Sentences have literal meanings. (...) The literal meaning of a sentence needs to be sharply distinguished from what a speaker means by the sentence when he utters it to perform a speech act, for the speaker's utterance meaning may depart from the literal sentence meaning in a variety of ways (1979c: 117-118).

Val la pena repetir ací la citació que apareix uns fulls més amunt d'aquest treball perquè puguem veure la similitud de les tesis de Searle sobre el significat d'una oració amb les tesis de l'opinió assumida tal com l'explica Searle:

Queda aún una distinción entre el significado literal de una oración y la fuerza que se intenta que tenga su emisión (como queda ilustrado en el ejemplo "Voy a hacerlo"), pero esto es solamente un caso especial de la distinción entre significado literal (literal meaning) y significado intentado (intended meaning), entre lo que la oración significa y lo que el hablante quiere decir mediante su emisión, y esto no tiene ninguna relevancia especial para la teoría general de las fuerzas ilocucionarias, puesto que la fuerza ilocucionaria que se intenta que tenga una emisión es solamente uno de los aspectos (sentido y referencia son otros) en el que el significado que el hablante intenta que tenga (intended speaker meaning) puede ir más allá del significado literal de la oración (literal sentence meaning)" (1983a: 58; 1973: 149; original 1968).

Realment el paregut de les afirmacions és prou notori. Pensem que una possible explicació seria el fet que Searle entenguera ja en l'article de 1968 que no hi ha significats literals, tret que s'entenguen aplicats dintre d'un context determinat i, per tant, quan usava aquest terme entenia ja aquesta impossibilitat. De tota manera si era així com ell entenia aquest concepte, ho havia d'haver assenyalat ja el 1968⁷. Si no era així havia d'haver fet notar el canvi en l'article de 1979c.

L'explicació que trobem més adequada per intentar resoldre aquest trencaclosques interpretatiu és pensar que realment Searle sí que creu en l'existència de significats literals, sí que creu que el significat d'una oració és un significat literal (i això és el que manté el 1968); ara bé, el que també creu és que el significat literal no té *aplicabilitat*, si no és que es dóna en un context determinat i contra un *background* d'assumpcions (i això és el que defensa el 1979c). L'estudi minuciós de les paraules de Searle en l'article de 1979c ens revela que sols cap aquesta possibilitat per a fer compatibles els dos articles, ja que ell no es desdiu en cap moment. No hi ha, per altra banda, possibilitat d'entendre de manera raonable la crítica a Austin, ja que, recordem, l'interpreta injustament com que està separant taxativament els actes locucionaris dels actes il·locucionaris.

Amb aquesta interpretació que ací proposem s'entén la relació dels diferents conceptes de significats que al principi d'aquest punt vam començar a tractar. Així, podríem dir que existeixen quatre nivells que influeixen en la significació:

- El significat literal, sense aplicabilitat com a tal significat.
- El significat locucionari, que ell proposa dir proposicional.
- El significat intencionat, que serà el significat de l'emissió, i que es relaciona amb el sentit, la referència i la força il·locucionària de l'emissió.

⁷ En l'article de 1979 ("Literal Meaning") realment de vegades Searle s'expressa d'aquesta manera, és a dir, suposant que s'entén per "significat literal" una noció que sols té aplicació en relació amb un conjunt d'assumpcions que formen un *background* i que, alhora, determinarà el context.

La diferència entre el primer significat d'una oració i el segon serà que el significat proposicional no és neutral respecte a la força⁸, i el significat literal sí que ho és.

Ara bé, la qüestió que resta per aclarir, i que serà la que anirà apropant-nos a una comprensió de les proposicions, és el perquè mantenir la noció de significat literal, si com a tal no té cap aplicabilitat. A més a més, ¿què es això de l'aplicabilitat, quan ens referim a significats? ¿què vol dir Searle amb això?

En un article posterior als dos que ací per a aquesta discussió estem tractant, titulat “The Background of Meaning” (1980b), Searle emfatitza la qüestió al voltant de la impossibilitat de parlar de significat literal com aquell independent del context; ell ho expressa en el vocabulari acostumat i diu que el significat d'una oració sols té aplicabilitat contra un *background* d'assumpcions i pràctiques que no són representables com a part del significat. Vegem les seues paraules:

The view I shall be espousing is that in general the meaning of a sentence only has application (it only, for example, determines a set of truth conditions) against a background of assumptions and practices that are not representables as a part of the meaning (1980b: 221).

D'aquesta citació podem deduir ja algunes definicions. Per exemple el significat d'una oració determina un conjunt de condicions de veritat, és a dir, un conjunt de condicions que fan vertader aquest enunciat. Ací radicarà l'aplicabilitat del significat d'una oració. El que Searle està argumentant ací és que no hi ha forma d'obtenir aquest conjunt de condicions que ens diran si un enunciat és vertader o no, si no tenim en compte el context amb el qual estan en relació les condicions de veritat d'una oració.

⁸En aquest motiu basa Searle la crítica a Austin.

L'altra definició que ens interessa és la que fa referència al *background*. Segons aquesta el *background* serà el conjunt d'assumpcions i pràctiques que possibiliten l'aplicació del significat d'una oració (és a dir, l'obtenció de les condicions de veritat de l'oració), però que, assenyala Searle, *no són representables com una part del significat*.

Si la citació de l'article de 1980b sembla donar llum respecte al tema del significat literal, significat d'una oració, significat d'una emissió i, per tant, respecte al concepte de proposició, en la mesura que ens possibilita dues definicions bastant clares, si seguim llegint ens trobarem de nou amb una confusió motivada per les seues paraules. Sembla que uns fulls més endavant Searle sent una altra vegada l'irremeiable enyorament del significat literal. Encara que la citació siga un poc llarga valdrà la pena llegir-la:

This phenomenon seems to me quite general: for a large number of cases (perhaps not all) the literal meaning of a sentence or expression only determines a set of truth conditions given a set of background assumptions and practices. Given one set of these a sentence or expression may determine one set of truth conditions and given another set of assumptions and practices the same sentence or expression with the same meaning can determine a different set of truth conditions even though the semantic content is not indexical or ambiguous and there is no question of vagueness, indirect speech acts, or figurative uses of language, as these notions are standardly understood. Furthermore, these assumptions that determine the interpretation of a sentence are not part of the semantic content of the sentence (1980b: 227).

És evident com ací està matisant l'opinió de la impossibilitat de significat literal, en el sentit que no nega la seua existència, sinó que més aviat creu en el fet que és impossible la seua "interpretació" i

"aplicabilitat" si no es té en compte el *background* que, per altra banda, no serà part del contingut semàntic de l'oració o, com més amunt deia, "no serà representable com una part del significat".

Cal assenyalar, per tant, el fet que Searle està, per una banda, reconeixent la impossibilitat del significat literal d'una oració; però, per una altra banda manifesta que si bé s'ha de tenir en compte el context de l'oració per entendre'n el significat, aquest context (relacionat amb el *background*) no és part del significat d'aquella oració. Per tant tenim que Searle sí que està admetent que hi ha significats d'oracions, independentment del context en què es donen. Açò es fa patent quan en la citació anterior diu: "donat un conjunt d'aquestes (assumpcions i pràctiques) una oració o expressió podrà determinar un conjunt de condicions de veritat, i donat un altre conjunt d'assumpcions i pràctiques la mateixa oració o expressió amb el mateix significat podrà determinar un conjunt diferent de condicions de veritat"⁹. Aquest significat d'una oració aïllat del context seria el que Searle en la citació anomena "contingut semàntic". El context, les condicions de veritat de l'oració i el *background* no són per tant part del contingut semàntic, ni tampoc part del significat de l'oració. Més aviat el que són és allò que determina la interpretació d'una oració, però, en cap cas, repetim, és part del seu contingut semàntic.

Veiem, per tant, la resistència de Searle a imbricar plenament el *background* en el significat. El seu paper és "possibilitador de l'aplicabilitat del significat literal d'una oració" o "determinador de la interpretació del contingut semàntic d'una oració". En tot cas, però, no està dintre del concepte de significat. Clarament Searle s'interessa a mantenir-los com dues coses diferents, si bé amb evidents relacions.

El mateix Searle es planteja en l'article de 1980b la pregunta de si no seria més lògic incloure el *background* dintre del significat d'una oració, com a part de la semàntica, o com a part implícita en el contingut semàntic, o com a pressuposicions del contingut semàntic,

⁹ La traducció catalana és nostra.

ja que possibilita la interpretació de l'oració. La resposta no es fa esperar:

But this suggestion is unfulfillable, for three reasons. First we would never know when to stop in spelling out the background. Even if, for example, we described the practices of our culture, those practices themselves depend on certain very general facts about what nature is like and what human beings are like, (...). And secondly, for each of our attempts to spell out the "assumptions" we will have to use words in sentences, and those words in sentences determine their own truth conditions only relative to yet other sets of assumptions, which in turn we would have to spell out. And third, it is not all clear that "assumptions" is even the right word to describe what it is that makes meaning and understanding possible at all, since the expression implies that these assumptions all have propositional content, that they are all representations. But , from the fact that any element of the background can be formulated as a representation, it does not follow that prior to that formulation it existed and functioned as a representation (...). The conditions which make representation possible need not themselves all be representations, even though each of them is representable or formulatable as a representation (1980b: 228).

El vocabulari representacionalista es fa ja evident en aquesta citació, i no fa més que alertar-nos del camí pel qual derivarà l'obra de Searle. Però, a banda d'aquesta crida d'atenció, ens interessa aprofundir les tres raons per les quals el *background* (del qual es deriva la possibilitat d'interpretar una oració dintre d'un context) no és part de la semàntica. Les dues primeres raons semblen raons més d'exigència metodològica que d'altres tipus. Són raons que eviten una

regressió a l'infinit, i en aquest sentit no demostren que el *background* no pugui ser part del contingut semàntic d'una oració. Són del tipus “si ho fos, aleshores tindriem una circumstància no desitjable, per tant no ho és”. No pensem, per tant, que aquest tipus d'argumentació siga la que es requereix en la defensa d'una tesi que marca un determinat vessant filosòfic dintre de la filosofia del llenguatge.

La tercera raó no és més concloent que aquestes dues. El pes de l'argumentació radica a dir que pel fet que el *background* pugui ser formulat com una representació, no implica que ho siga. És a dir, que abans de formular-ho com a representació, no ho era. Tan sols ho és, o més bé sembla ser-ho, quan ho formulem. Acaba l'argumentació d'una forma tan categòrica com l'havia encetada: dient literalment que “les condicions que fan possible una representació, no necessiten, per si mateix, ser representacions, encara que cada una d'aquestes siga representable o formulable com una representació”. Ara bé, ens sembla que en dir que no necessiten ser representacions no demostra que no ho siguen.

Cap de les tres raons, per tant, que dóna per a no considerar el *background* part de la semàntica, no és ni de lluny definitiva ni concloent. Ens sembla, a més a més, ambigua tota l'argumentació de Searle, no sols en aquest últim article que estem tractant, sinó en tot aquest tema dels significats literals, tractat en una part considerable de la seua obra. No s'entén que en un article titulat “Literal Meaning” (1979c) on, al principi, declara que criticarà la teoria que manté la possibilitat de significats literals, s'embolique després amb citacions ambigües on sembla que ell mateix defensi la teoria que intenta criticar. Tampoc ens sembla correcte que en un article que escriu un any després torne a la càrrega amb el tema mantenint, almenys, la mateixa ambigüitat, o millor, confusió. Ens referim a l'article “The Background of the Meaning” (1980b), on quasi al final fa una declaració com la següent: “*Given different backgrounds, one and the same sentence with one and the same literal meaning may determine different conditions of satisfaction (...)*” (1980b: 231). És patent en

aquesta cita que Searle sí que creu que hi ha significats literals aïllables del *background* i, per tant, del context on es donen.

És cert que en tots aquests articles que estem tractant ací es preocupa per assenyalar la importància del *background*, encara que es preocupa tant o més per mantenir-lo fora de la semàntica, exclòs del contingut semàntic. I és que Searle, pensem, manté una posició tant confusa com personal. Per això, estem d'acord amb Armin Burkhardt (1990b) quan en una revisió detallada de la teoria del actes de parla¹⁰ tracta la teoria de Searle en un epígraf amb un títol revelador: “The “hybrid” conception(s) of J.R.Searle”, i diu el següent:

Searle, the disciple [es refereix al fet que Searle és el deixeble d'Austin], *in his various publications from 1968 to 1985, provides us with at least three different speech-act conceptions which have in common that they completely match neither the intentionalist nor the conventionalist nor the semantic or pragmatic approaches* (1990b: 99).

Pensem que açò és bastant cert, i encara que el mateix Searle de paraula ho nega, no ha eixit mai al pas d'una manera contundent i definitiva, amb un article, per exemple. De tota manera no volem ara encetar la discussió al voltant de quina etiqueta posar-li a la teoria searleana dels actes de parla. No perquè no ens parega important (i de fet ho intentarem fer al capítol de conclusió d'aquest apartat general de la filosofia del llenguatge), sinó perquè hem d'acabar allò que estàvem intentant aclarir: quina mena de concepte(s) de significat(s) és(són) el(s) que Searle defensa per esbrinar l'origen de les proposicions.

L'última conclusió a la qual havíem arribat ens feia pensar que Searle sí que mantenia la defensa dels significats literals com els

¹⁰ Ens referim al volum, editat pel mateix Armin Burkhardt, i dedicat a l'anàlisi de la filosofia de John Searle, amb el títol de *Speech Acts, Meaning and Intentions. Critical Approaches to the Philosophy of John R.Searle*, l'any 1990 (1990a).

significats de les oracions, encara que per a interpretar una oració cal acudir al *background* que ens facilite el context d'interpretació de l'oració en concret. Sense que això implique que el conjunt d'assumpcions, pràctiques (fins i tot cultura, podríem dir) etc., que formen el *background* forme part del contingut semàntic de l'oració¹¹.

En una conferència que Searle va fer el 1987 en una sèrie de "lectures" de Filosofia, i publicada recentment (1994a), tracta el tema que ací ens preocupa. Entre altres distincions, a Searle, li interessa en aquesta conferència fixar la distinció entre significat literal de l'oració (*literal sentence meaning*) i significat de l'emissió intencionada del parlant (*speaker's intended utterance meaning*). Repetides vegades al llarg de la conferència diu que les oracions tenen un significat literal estàndard independentment de si alguna persona de fet les emet o no. Per tant, el significat literal d'una oració no depèn de les intencions del parlant. Aquest significat és un assumpte de convenció, mentre que el significat del parlant, o el que és el mateix, el significat de l'emissió, és un assumpte d'intenció. Per això, el significat d'una oració no té, manté Searle, res a veure amb el parlant, en el sentit que l'oració, *per se*, té un significat literal. L'assumpte del significat d'una oració depèn de les convencions del llenguatge que incideixen sobre els elements lèxics i les regles sintàctiques del llenguatge. Tret d'aquesta convencionalitat dels significats del llenguatge cap de les intencions dels parlants afectarà el significat de l'oració, ja que el significat literal de les oracions i el significat de les emissions dels parlants semblen, en Searle, dues categories independents de significats.

La raó que dóna Searle per a mantenir aquesta tesi està en funció de les possibilitats de la comunicació. És a dir, sols podem parlar una llengua si les oracions tenen significats literals independentment del significat particular del parlant. En definitiva, Searle defensa l'existència d'oracions amb significats literals, perquè

¹¹Queda clar que aquesta és una conclusió extreta literalment de les paraules de Searle que podem llegir en els textos ací citats. No és, per tant, encara la nostra interpretació sobre això.

és necessari per poder dir i comunicar-nos, o fins i tot per pensar, la majoria de coses que diem, comuniquem o pensem. Per tant, el significat del parlant, des d'aquest prisma, no és completa i absolutament independent del significat d'una oració, sinó que també està en part subjecte a les convencions, perquè sols si es produeixen certes convencions tenim intencions. Com a fruit d'aquesta manera de veure el tema dels significats s'entén l'afirmació de Searle en aquesta conferència de 1987, segons la qual en l'expressió "significat literal de l'oració", l'expressió "literal" és pleonàstic o redundant. El significat d'una oració serà, per tant, el significat convencional (i literal) que l'oració tinga¹².

Tenim, per tant, que Searle manté un doble nivell d'anàlisi del significat amb completa independència l'un de l'altre. És a dir, hi ha el significat de l'oració, i el significat del parlant. El primer és independent del parlant i les seues intencions, perquè hi existeix sense que l'oració haja estat emesa. Açò, si recordem, s'enfronta amb l'anàlisi d'Austin (*supra*, epígraf.1.4.1).

Aquesta diferenciació clara entre aquests dos significats va portar Searle ja a "Austin on Locutionary and Illocutionary Acts"(1968) a la inclusió de les proposicions o continguts (s'entén proposicionals) dintre de la seua classificació d'allò que fem en parlar. Com ja sabem, és així com introdueix una nova classificació que incorpore el que ell anomena "actes proposicionals". La classificació era, recordem, la següent:

Actes Fonètics.

Actes Fàtics.

Actes Proposicionals.

¹²També assenyalava en aquesta conferència el fet que aquest significat sols serà "intel·ligible" si funciona contra un *background* de pressuposicions que no poden ser incloses en el significat. Com abans no demostra taxativament el perquè. En l'últim apartat d'aquesta tesi (vegeu epígraf 7.2.) tractarem més a fons les idees que Searle desenvolupa en la conferència de 1987, publicada el 1994. Aquest article utilitza terminologia representacionalista que hauríem d'explicar abans per a entendre bé les propostes de Searle. Com que açò ho farem a l'apartat II, tornarem a l'apartat III a tractar els punts que en aquest primer apartat pugen quedar sense resposta.

Actes Il·locucionaris.

Amb els actes proposicionals expressem les proposicions, continguts o, podríem dir ara, els significats literals que Searle ha estat defensant al llarg dels escrits que hem estat revisant ací.

Searle adverteix, després de criticar la distinció austiniàna locució-il·locució, que tal vegada siga la distinció acte proposicional-acte il·locucionari, la que Austin tinguera en ment quan va separar l'acte locucionari de l'il·locucionari. Ara bé, Searle s'afanya a remarcar que encara així, la distinció acte proposicional-il·locucionari, té avantatges respecte a la distinció locucionari-il·locucionari; i que per motius vinculats a aquests avantatges Searle ha criticat la distinció austiniàna. Vegem-ne els motius:

Obsérvese que en esta forma la distinción [es refiere a la distinción acto proposicional-acto il·locucionari] no está sujeta a las objeciones que hemos hecho a la distinción original locucionario/ilocucionario. El acto proposicional no está representado ni en el simbolismo ni en los lenguajes naturales, por la oración entera, sino solamente por aquellas porciones de la oración que no incluyen los indicadores de fuerza ilocucionaria. De este modo, el acto proposicional es una abstracción genuina del acto ilocucionario total e -interpretada la distinción de esta manera- ningún acto proposicional es por sí mismo un acto ilocucionario (1983a: 64; 1973: 156, original 1968).

Les diferències que Searle està apuntant ací com a avantatges són, en definitiva les següents:

1- L'acte proposicional no inclou indicadors de força il·locucionària. Aquesta afirmació podria ser matisada amb tesis de Searle en el mateix article de 1968. Afirmacions com “(...) ninguna oración es completamente neutral por lo que respecta a la fuerza.

Toda oración tiene alguna fuerza ilocucionaria potencial, aunque sólo sea de una clase muy amplia, empotrada en su significado”(1983a: 57; 1973: 148); i “(...) *toda oración contiene algunos elementos determinadores de la fuerza ilocucionaria, (...)*” (1983a: 62; 1973: 154); i “(...) *para toda oración, dentro de su significado está incluida alguna fuerza ilocucionaria potencial*” (*ibidem*), fan pensar que l'acte proposicional sí que inclourà d'alguna manera indicadors de força il·locucionària, encara que aquesta siga sols potencial. Ara bé, creiem que el que Searle intenta és dir-nos que no, que no hi ha cap relació entre l'acte proposicional i la força il·locucionària. Sí que hi ha una relació entre el significat d'una oració i la força il·locucionària, però no entre l'acte proposicional i la força il·locucionària. Açò és el que està dient-nos en aquestes últimes citacions. Per tant, la conclusió és que l'acte proposicional (que és l'acte d'expressar la proposició o contingut semàntic) no sembla equiparable al significat d'una oració (s'entén, ja en Searle, "iteral").

Sembla que aleshores ens trobem una altra vegada perduts, perquè ¿què és, doncs, una proposició? Searle relaciona la proposició o contingut amb els fets que representen: “(...) *es la proposición la que involucra "correspondencia con los hechos"*” (1983a: 64-65; 1973: 156); i amb aquest mateix sentit afirma: “*Son las proposiciones, pero no los actos, las que pueden ser verdaderas o falsas*” (1983a: 66; 1973: 159). La tesi de Searle és que la proposició i l'acte d'expressar la proposició (l'acte proposicional) són neutrals respecte a la força il·locucionària. Ara bé, afegeix al final de l'article de 1968, els que no són neutrals respecte de la força il·locucionària són els enunciats (*statements*) que no corresponen a meres proposicions, sinó a proposicions enunciatades. Vegem la citació on ho explica:

Son las proposiciones, pero no los actos, las que pueden ser verdaderas o falsas; así, son los enunciados-objeto, pero no los enunciados-acto los que pueden ser verdaderos o falsos. En la caracterización del enunciado-objeto hemos de añadir la frase "interpretado como enunciado"

puesto que lo que es enunciado, la proposición, puede también, desde luego, ser el contenido de una pregunta, de una promesa, del antecedente de un condicional y así sucesivamente. Esto último es neutral respecto de la fuerza ilocucionaria con que es expresado, pero los enunciados no son neutrales respecto de la fuerza ilocucionaria, de modo que "enunciado", en su sentido de objeto no es sinónimo de "proposición", sino solamente de "proposición interpretada como enunciada" (1983a: 66-67; 1973: 159; original 1968).

Tenim, per tant, les proposicions i l'acte d'expressar-les (l'acte proposicional), neutrals respecte de la força il·locucionària (i consegüentment sense equiparació als significats complets). Ara bé, els que sí que tenen relació amb la força seran els enunciats, que són la interpretació de les proposicions com enunciades. D'aquesta manera tan "florida" supera Searle la distinció austiniana entre acte locucionari-acte il·locucionari, i entre locució-il·locució que, com ja sabem, segons Searle "separava de manera taxativa la locució (amb el significat) de la il·locució". Sembla, a banda d'una mala interpretació que Searle fa d'Austin (i que ja hem comentat més amunt), una preferència personal: Searle separa ara radicalment acte proposicional-acte il·locucionari, i proposició-força il·locucionària. Amb la qual cosa tenim que la proposició també estarà apartada del significat complet, ja que Searle, com estem veient, entén aquest significat vinculat a la força il·locucionària. Aquesta conclusió és la que ens pareix més sorprenent.

A més a més, si tenim en compte la defensa que fa Searle del significat d'una oració, com a significat literal, que hem estat analitzant més amunt, ens sembla del tot inoportú, des de la coherència de la pròpia teoria searleana, mantenir les proposicions desvinculades d'aquest significat. Sembla que una defensa forta de les proposicions (separades de la força il·locucionària), com la de Searle, i una apologia del significat literal (separat del context d'emissió),

com la de Searle, hauria de dur a la conclusió que precisament el contingut de la proposició equival al significat de l'oració. El significat locucionari d'Austin no té correspondència, per tant, ni amb el contingut proposicional, ni amb el significat d'una oració de Searle. El significat locucionari, tal com Austin el va entendre no era neutral de la força il·locucionària, mentre que el contingut proposicional de Searle, siga el que siga, sí que es manté separat d'aquella.

Tenim per tant algunes preguntes encara que respondre, com per exemple, ¿què és el contingut proposicional? i ¿què intentava Searle amb la crítica a la classificació d'Austin? La primera qüestió intentarem respondre-la al segon apartat d'aquesta tesi, on desenvoluparem els conceptes relacionats amb la filosofia de la ment de Searle. Pensem que sols amb aquestes ferramentes serà possible una explicació que ens aclarisca aquest enigma. La segona qüestió és precisament la que estem intentant dilucidar en aquest capítol i en aquest apartat.

2- La segona diferència que Searle apunta en l'últim text que hem citat ací radica en el fet que l'acte proposicional és una abstracció de l'acte il·locucionari total. En principi aquesta no sembla una diferència de la qual la classificació acte locucionari-acte il·locucionari d'Austin s'allunye molt. Austin va remarcar el fet que separar l'acte locucionari de l'acte il·locucionari és sols una maniobra abstractiva, i per tant els dos mots són sols "etiquetes". Cada un d'aquests és una abstracció de l'acte de parla total, i cap d'ells és, per tant, neutral respecte a l'altre. Això és el que mantenia Austin quan deia que realitzar un acte locucionari és, en general i *eo ipso*, realitzar un acte il·locucionari (1962: 98; 1971: 142). Pensem que és precisament en aquest moment quan Searle, després de criticar Austin per la "radical separació" locució-il·locució, cau ell (que no Austin) en aquest error. Perquè si bé diu que l'acte proposicional és una abstracció de l'acte il·locucionari total (i per tant, sembla que posarà remei a l'error que li critica a Austin en equiparar l'acte de parla total d'Austin amb l'acte il·locucionari), després no ho plasma així, ni en textos subsegüents, ni en tota la posterior filosofia, decantada

totalment per la defensa de les proposicions (com allò que expressem en els actes proposicionals) neutrals de les forces il·locucionàries. Entenem que Searle pot replicar que l'acte proposicional és diferent de la proposició. La proposició pot ser, en aquest sentit, independent de l'acte d'expressar-la, i, per tant, la proposició pot estar neutral de les forces il·locucionàries, mentre que l'acte proposicional pot mantenir-se "sols" de manera abstractiva separat de l'acte il·locucionari. És segurament aquesta interpretació la que Searle reclamaria. Ara bé, creiem que aquesta interpretació si bé és la vàlida, no fa més que empobrir el panorama que per a l'acte de parla total (ara en Searle il·locucionari) deixa la filosofia del llenguatge de Searle. Perquè, aleshores, la mateixa proposició es manté independent fins i tot de l'acte de parla total, caient, per tant, en un pur mentalisme. Poc salva aquesta situació el fet que lligue l'acte proposicional amb l'acte il·locucionari, si açò deixa intactes les proposicions, alienes a qualsevol relació en l'acte de parla.

3- La tercera diferència que apunta Searle en la citació és el fet que cap acte proposicional és per ell mateix un acte il·locucionari. Aquesta diferència, vinculada a l'anterior, no fa més que intentar-nos dur a la separació proposició-acte proposicional. L'acte proposicional necessita de més elements per conformar un acte il·locucionari. Ara bé, la proposició en si és un altre assumpte.

Tenim, per tant, que la separació acte proposicional-acte il·locucionari és abstractiva, com ho era la d'Austin. Ara bé, tota l'anàlisi de Searle, que en principi sembla dedicada a aconseguir aquesta nova classificació, la qual, segons les pretensions del nostre autor, intentarà no caure en una separació radical significat-força, no fa més que encobrir el vertader triomf: desempolsar les proposicions i deixar-les en el lloc on Frege les va deixar, al "tercer regne" (*third realm*)¹³, ara dintre d'una teoria dels actes de parla on vertaderament no tenen lloc¹⁴.

¹³ Aquest tema de l'herència fregeana en Searle l'estudiarem més endavant. De moment, cal explicitar que en Frege el "tercer regne" és el que està més enllà del sentit i la referència. Amb aquest terme Frege referia al lloc que ocupen les

Searle critica la distinció austiniana acte locucionari-acte il·locucionari, pels motius que ja sabem. Ens dóna una classificació que supera l'austiniana i no comet els seus errors. Al llarg del text principal on realitza aquesta crítica (article de 1968) assumeix que la distinció austiniana comporta també la distinció locució-il·locució. Ara bé, Searle, si bé pot afirmar que ha superat la classificació anterior, la dels actes que integren un acte de parla, no ha superat aquesta altra distinció locució-il·locució. Més aviat el que ha fet és desfer-se'n i crear una nova més exclusiva i radical que la d'Austin. Açò ho ha fet entronitzant les proposicions de tal manera que fins i tot no tenen res a veure, ja no sols amb la força il·locucionària, sinó ni tan sols amb el significat (encara que aquest siga, com ell defensa que hi existeix, literal). El resultat: una distinció fèrria entre les proposicions i les il·locucions.

Enfront de tot açò pensem que en l'article de 1968 Searle encara no és conscient de la separació que farà en articles posteriors entre significat literal (ell l'anomena sovint significat de l'oració) i significat de l'emissió. Aquesta potser la clau per entendre el perquè de la desvinculació del significat (que sí que el veu relacionat amb les forces il·locucionàries) i les proposicions. La separació entre els dos significats posterior a 1968 podria obeir a un intent d'aproximar o relacionar el contingut proposicional amb el significat d'una oració. De tota manera més endavant ho analitzarem.

Per totes aquestes conclusions a què estem arribant pensem que la interpretació d'autors com François Recanati (1980), que intenta veure anàlisis aproximatives entre la classificació d'Austin i la de Searle és un error. I és un error, per a nosaltres, precisament, pel pes que les proposicions prenen en la classificació searleana ja des d'un principi (1968), com ho hem intentat demostrar en aquest apartat. L'estudi de Recanati intenta, fins i tot, tenir en compte els canvis que

entitats distintes, tant de l'univers físic, com del món interior i l'experiència del subjecte (Cf., Dummett, 1991).

¹⁴ Searle no ens ha dit encara com es relacionen les proposicions amb l'acte de parla total, o acte il·locucionari. De tota manera intentarem desentranyar aquest assumpte més endavant.

Searle ha anat introduint en les seues obres, però ni tan sols amb l'avantatge de la interpretació en perspectiva creiem que és possible una assimilació d'una classificació en l'altra.

Per acabar pensem que Searle interpreta Austin prou equívocament: primer exagera la distinció significat-força, la qual creiem que l'obra d'Austin no defensa en absolut; i després sobrevalora algunes observacions d'Austin que el fan interpretar-ho a favor de les proposicions (vegeu 1983a: 63; 1973:155, de l'original de 1968). Ens sembla que en els dos casos les interpretacions de Searle sobre les paraules d'Austin són les més desafortunades possibles, perquè estan en desacord amb l'obra, el pensament i la filosofia del llenguatge d'Austin. Comprenem, malgrat aquesta, la nostra opinió, que serveixen, en el primer cas per separar Austin de Searle, i en el segon cas per aproximar-los. Sens dubte ens sembla una maniobra interpretativa poc justificada. Sobretot, quan el mateix Searle ja el 1966, en una recensió sobre el llibre de Mats Furberg sobre la filosofia d'Austin, diu que Furberg comet un error en el seu llibre, en donar a la distinció locucionari-il·locucionari un pes massa important, pes que, creu Searle, no li va donar el mateix Austin, ja que en paraules de Searle, “Austin mai va estar satisfet amb la seua caracterització de la distinció locucionari-il·locucionari” (“*Austin was never satisfied with his characterization of the locutionary-illocutionary distinction and consequently never intended it to bear the weight placed on it by Furberg*”, 1966b: 389). Searle sembla haver oblidat les paraules dites dos anys abans de l'article on critica Austin, pel fet d'haver encumbrat o maximizat la distinció locucionari-il·locucionari. Tenim, per tant, que Searle, de moment, va caient en tots el errors que injustificadament critica als altres.

Resumint, tenim, per tant i evidentment, dues explicacions diferents d'allò que fem en parlar. La seua diferència més gran, i perquè constitueix l'eix clau de la filosofia de Searle, l'hem intentada analitzar ací; ço és: la introducció de les proposicions. Amb aquestes Searle necessitarà un aparell conceptual que sobrepassarà

suficientment l'inicial que es movia dintre dels límits lingüístics. Això ho veurem en el segon apartat d'aquesta tesi, que tractarà de la intencionalitat. Però, abans de passar a aquest nou apartat farem explícits els arguments lingüístics que són a la base d'aquesta, podríem anomenar, "semàntica representacional" que acabem d'encetar en aquest capítol.

1.5 SEMÀNTICA REPRESENTACIONAL

De l'apartat anterior hem après quina és, finalment, la posició de Searle respecte a la classificació d'allò que fem en parlar. Ens interessava, en aquell moment, remarcar el paper protagonista que Searle li reservava a les proposicions, i assenyalàvem, igualment, la manca d'aparent interrelació entre aquestes (o els seus continguts) i els significats de les oracions (aquells que Searle defensava "literals"); o almenys la manca d'una explicitació de la relació entre les unes i els altres.

Encara mantenint aquesta posició, també assenyalàvem que la proposta de Searle es resisteix a defugir la necessitat del *background*, almenys pel que fa a la interpretació (o aplicabilitat, déiem) del significat d'una oració. En articles com "Literal Meaning" (1979c) o "The Background of the Meaning" (1980b), Searle reconeixia que si volem interpretar o entendre una oració ho haurem de fer, irremeïablement, en un context. Malgrat que el significat de l'oració, el significat literal, com a tal hi existisca abans d'aquesta interpretació, i abans, per tant, de qualsevol possible context. Ara bé, ¿quin tipus de relació de dependència serà aquesta que possibilita la interpretació del significat? La dependència la farà Searle descansar sobre el concepte d'*intencionalitat*, concepte clau des del moment que Searle desenvolupa una de les seues més característiques tesis: aquella que converteix la filosofia del llenguatge en una branca de la filosofia de la ment.

Searle defineix la intencionalitat com aquella característica general del cervell de l'ésser humà que el fa representar-se el món. No és aquest el moment que havíem reservat per explicitar la filosofia de la ment de Searle i, per tant, no entrarem ací en les profunditats a què ens durà el concepte d'intencionalitat. Malgrat això, sí que ens interessa desvetllar ara la relació que el concepte de representació pugui tenir amb la semàntica que Searle ha desenrotllat.

Si el significat literal d'una oració existeix com a tal independentment del context, per a entendre'l sí que necessitem aquest context, a més a més del conjunt d'assumpcions necessàries per entendre una determinada oració en una determinada llengua. El que interpreta una oració necessita, per tant, un context on indefugiblement, es done l'oració i aquell conjunt d'assumpcions per arribar a entendre (o aplicar) el significat. És en aquest marc que Searle diu que la competència lingüística d'un parlant (o, entenem, també d'un intèrpret) radica en el seu coneixement del món. Vegem aquesta idea en una citació de “Literal Meaning”:

The thesis I have been advancing is that for a large class of sentences the speaker, as part of his linguistic competence, knows how to apply the literal meaning of a sentence only against a background of other assumptions. If I am right, this argument has the consequence that there is no sharp distinction between a speaker's linguistic competence and his knowledge of the world, but there are numerous other arguments to support that position anyway (1979c: 134).

Aquest coneixement del món ens dóna la possibilitat, mitjançant les assumpcions o *background* de representar-nos el món. La representació del món es formalitza en el cervell humà en proposicions, les quals podran ser enunciatades en un acte de parla. Ens convé recordar ací l'argumentació que Searle ens dóna en “The Background of the Meaning” (1980b) sobre la impossibilitat de tractar el *background* com a representacions (*supra*, 1.4.). La defensa

d'aquesta tesi s'emparava en el fet que si el *background* no es conceptuava així, cauríem en un regrés a l'infinit.

Aquestes idees que estem exposant ací es veuen reflectides en obres anteriors a la publicació d'*Intentionality*, de 1983, que és on veritablement Searle desenvoluparà el tema de la representació i de la intencionalitat, vinculat a una filosofia de la ment que engolirà la seua anterior filosofia del llenguatge. Ara bé, és en un article de 1986 titulat "Meaning, Communication and Representation"¹ on podem trobar la seua posició respecte a la relació entre significat, proposició i representació, i que serà el que, ací en aquest capítol, intentarem desentranyar.

1.5.1 LA INTENCIÓ² DEL QUE DIEM

Tal com ho expressa Searle al principi de l'article de 1986b, el seu propòsit és, en aquest article, explorar algunes relacions entre els conceptes de significat, comunicació i representació. Precisa, una línia més endavant, que l'objectiu seran les relacions entre la noció de significat del parlant (*speaker meaning*) i les nocions de representació i comunicació. Ens adonem, per tant, de quin concepte de significat intentarà explicitar ací: aquell que en l'anterior capítol d'aquest treball anomenàvem "significat de l'emissió" (*utterance meaning*). Per explicitar-ho caldrà entendre les diferències entre la definició searleana d'aquest concepte i la de Grice. En l'obra de Searle el paper que la intenció jugava en el significat del parlant (*speaker meaning*) era a *Speech Acts* (1969) una versió revisada del paper que Grice li donava en la seua pròpia teoria. Ara, en l'article de 1986b, Searle

¹ És important informar als lectors i lectores del fet que aquest article, malgrat haver estat publicat el 1986, va ésser escrit el 1974, i per tant, abans d'*Intentionality*. La publicació es va ajornar per problemes editorials.

² Amb aquest títol ens estem referint a la "intenció" en el sentit de "voler fer alguna cosa", i no en el sentit més ample, que Searle utilitza, de la intencionalitat, com a característica de la ment que "tendeix cap" els objectes i estats de fets representant-los. La intenció que ara tractem és només un cas dels possibles estats que mostren intencionalitat. En aquest sentit es situa al mateix lloc que altres estats intencional, com ara, creences, desitjos, etc.

canvia el rol que li adjudicava a la intenció en relació amb l'anàlisi del significat, i s'allunya així de Grice.

Paul Grice va formular per primera vegada la seua teoria al voltant d'aquests problemes el 1957, amb un article titulat "Meaning"; posteriorment va desenvolupar la idea central d'aquest article en dos altres articles més: "Utterer's Meaning, Sentence-Meaning, and Word-Meaning" (1968) i "Utterer's Meaning and Intentions" (1969).

Grice ens proporciona en aquestes obres una formulació del significat segons la intenció del parlant. Així, dir que un parlant H vol dir alguna cosa mitjançant X, és equivalent a dir que H va intentar que l'emissió de X produïra algun efecte en un oient O, per mitjà del reconeixement d'aquest de la intenció del parlant. Amb aquesta tesi Grice assoleix dues idees fonamentals: vincula el significat, d'una banda amb la intenció i, d'una altra, amb la comunicació. Així el significat s'explica per l'eix que va de la intenció a la comunicació: dir, o fer, alguna cosa amb significat, ha de ser explicat o analitzat en termes d'allò que el subjecte de l'acció amb significat intenta comunicar a la seua audiència. Per tant, pel que fa als actes de parla, l'orientat comprendrà allò que estic dient en el moment que reconega que la meua intenció, en dir el que dic, és una intenció de dir això, de comunicar el que dic.

No se'ns escapa que el concepte de significat que Grice defensa pot ser interpretat com un concepte definit en termes psicològics³, en el sentit que allò que el parlant intenta transmetre és el més definitori del significat. El significat s'ajusta d'aquesta manera a la condició de l'ésser humà com a subjecte d'intencions. El llenguatge no és més que el vehicle per a significar, és a dir, per a comunicar intencions. És en aquest sentit que la tesi greceana del significat situa l'anàlisi del significat més prop de la psicologia, que no del llenguatge. Com afirma Jonathan Bennett, un expert estudis

³ Podem trobar altres interpretacions que difereixen d'aquesta (que és la de Bennett, 1991). Així, per exemple Cf., A. Avramides (1989) qui defensa una lectura no reductiva de les propostes de Grice, intentant no reduir la semàntica a actituds psicològiques.

de Grice, la teoria del significat d'aquest intenta desvetllar el pas que va de la psicologia al significat:

All that remains, if Grice is right, is to ground intention in our deeper natures. All sorts of people, functionalists and others, are working on the project of explaining intentional psychology in terms of biology, and there are good grounds for optimism. In short: we have a link from biology to psychology, another from that to meaning, and a third from that to language. When these are all worked out properly, that will be a great achievement -one of the greatest achievements that could be expected of philosophers. Grice's contribution is the forging of the middle link, which elucidates the concept of meaning in terms of more general psychological terms (1991: 3).

Ara bé, si aquesta anàlisi és correcta estariem fent el significat sols dependent de les intencions del parlant. ¿És que, aleshores, sols hi existeix el significat intencionat (*intended meaning*), el significat que correspon a les intencions del parlant?, ¿És que no hi ha un significat independent de la intenció del parlant, diguem-li, un significat semàntic? Aquestes qüestions són, òbviament, les que de sobte es presenten al lector de les tesis de Grice. I són també les que Searle es pregunta, i en respondre-les surt el distanciament respecte a la teoria griceana (a *Speech Acts*, 1969), o la crítica radical (a *Meaning, Communication, and Representation*, 1986b).

A *Speech Acts* Searle admet el valor de les tesis de Grice, no obstant això, creu que tenen, almenys, dos defectes importants:

En primer lugar, no logra dar cuenta de hasta qué punto el significado puede ser un asunto de reglas o convenciones. Esta explicación del significado no muestra la conexión entre el hecho de que alguien quiera decir algo mediante lo que dice y lo que efectivamente significa en el

lenguaje aquello que alguien dice. En segundo lugar, al definir el significado en términos de intentar producir efectos, confunde actos ilocucionarios con actos perlocucionarios⁴. Dicho toscamente, Grice define, efectivamente, el significado en términos de intentar realizar un acto perlocucionario. Pero decir algo queriendo decirlo significativamente consiste en intentar realizar un acto ilocucionario y no necesariamente perlocucionario” (1986a: 52; 1969: 43).

El primer defecte que assenyala Searle de l'explicació de Grice és que efectivament el concepte de significat no està vinculat a regles i convencions. Searle creu que el significat sí que depèn de convencions, i que podem trobar una quantitat exhaustiva de contraexemples a la tesi de Grice. Aquests contraexemples demostrarien que qualsevol oració no pot emetre's amb qualsevol significat (segons la intenció de l'emissor). Per a Searle la intenció és important, encara que no tan absolutament determinant com l'anàlisi de Grice pretén. L'oració ja significa alguna cosa en el llenguatge que un parlant determinat usa. Per tant, el que Searle proposa en *Speech Acts* és capturar, tant els aspectes intencionals com els convencionals, i especialment les relacions que hi ha entre ells (Cf., 1986a: 54, 1969: 45).

Quant a la segona objecció de Searle s'assenyala el fet que dir alguna cosa amb significat no implica necessàriament cap efecte en l'oient (cap efecte perlocucionari) a la manera d'una creença o una resposta. Per exemple, un parlant pot dir un enunciat sense preocupar-

⁴El terme "acte perlocucionari" és un terme austinià que juntament amb els actes locucionari i il·locucionari formen el conjunt d'actes que fem quan parlem. Si l'acte locucionari és l'acte de dir alguna cosa i l'acte il·locucionari és allò que fem en dir alguna cosa, l'acte perlocucionari consistirà en els efectes que l'acte verbal produïska “en els sentiments, pensaments o accions de l'auditori, del parlant, o d'altres persones” (Austin, en *How to do things with words*, 1962: 101; traducció castellana, 1982: 145).

se del fet de si el seu auditori ho creu o no; ja que ho pot dir, simplement pel fet que el parlant sent que és la seua obligació dir-ho (Cf., 1986a: 51-58; 1969: 42-50).

Aquestes dues objeccions tindran, com a conseqüència, una anàlisi revisada de la teoria de Grice, i que constituirà la pròpia teoria de Searle, salvaguardant-la d'aquests problemes. Així, tindrem que quan un parlant emet una oració, i realment vol dir el que l'oració "literalment" vol dir (amb paraules del mateix Searle), el parlant realitza un acte il·locucionari (no perlocucionari) i la realització d'aquest acte consisteix a emetre l'oració amb un conjunt d'intencions dirigides a un possible oient (Cf., 1986a: 210). Amb aquesta proposta Searle aconseguix el següent:

- Fa de les intencions part important de l'acte il·locucionari;
- Incorpora el paper de regles i convencions al concepte de significat, no fent-lo dependre només de les intencions del parlant, i,
- Desbanca l'acte perlocucionari com a part del significat.

A l'article de 1986 ("Meaning, Communication and Representation") Searle canvia la seua opinió respecte al paper que les intencions juguen en el tema del significat. Abans, però, de passar a veure la nova opinió, vegem quin és el resum que ell mateixa dona de la posició que acabem de veure, i que és la que mantenia en *Speech Acts*.

This analysis was inspired by Grice's work on meaning, but there are some crucial differences between my analysis and his. One of them is this: Grice argued that the intended effects of meaning were what Austin called perlocutionary effects (...) I have argued against Grice that the intended effects of meaning are not perlocutionary but rather illocutionary; that is, I have argued that when I say, for example, "It's raining", I may say it and mean it without any intention of convincing or persuading my audience or otherwise getting them to believe it or even getting them to believe that I believe it. I may be quite indifferent as to

whether the audience believes what I say, or whether or not any perlocutionary effects are produced at all. I argued against Grice that the intended effect of meaning was understanding and that a non-circular account of understanding could be given in terms of the commitments of the speaker in making the utterance. In brief, Grice argued that meaning-intentions were intentions to produce a response in the hearer. I argued that meaning-intentions were intentions to produce understanding in the hearer, and that understanding consists in the knowledge of the conditions on the speech act being performed by the speaker. It is the knowledge of these conditions that I have called the "illocutionary effect" (1986b: 210-211).

Aquesta tesi és revisada al mateix article on l'expressa, que constitueix, podríem dir, el text on es determina de manera menys ambigua quina sembla ser la visió més definitiva de Searle sobre el llenguatge.

Searle defensa en la citació que acabem de veure les intencions del parlant com a part del significat, ara bé, critica a Grice el fet que aquest crega que la intenció de convèncer o persuadir l'oient siga part també del significat. L'única intenció del parlant que forma part de l'acte de parla i el determina és, per a Searle, la intenció de produir l'enteniment (*understanding*) d'allò que diem en l'oient. El que donarà pas a la nova tesi, defensada en l'article que estem comentant, serà la pregunta de si és possible eludir també aquesta última intenció del quadre total del significat dintre d'un acte de parla. La qüestió serà trobar casos on un parlant diga alguna cosa amb significat, i malgrat això no intente produir comprensió en l'oient. És cert, reconeix Searle, que els casos que trobarem d'aquest tipus, seran casos "defectius" (*defectives*), ja que el parlant no tindria èxit en transmetre l'efecte

il·locucionari d'"*up-take*" (o comprensió)⁵, però encara així el parlant hauria dit alguna cosa amb significat⁶. Aquesta resposta, més que una altra cosa, és la que marca una trajectòria definitiva de Searle respecte al llenguatge⁷.

Amb la nova concepció del llenguatge tindrem que, en disminuir la importància de les intencions del parlant en el significat d'allò que diem, també ens allunyem d'una posició *comunicativista*, on el que importa en el llenguatge és la seua funció primordial de comunicar. Vegem com ho expressa Searle al principi de l'article de 1986b:

Like most speech act theorists I have analysed meaning in terms of communication. The intentions that are the essence of meaning are intentions to produce effects on hearers, that is, they are intentions to communicate. But it now seems to me, for reasons I want to explain in this

⁵ Com veurem més endavant, aquest enteniment o comprensió que el parlant intenta produir en l'oient es basarà, finalment, en l'intent del parlant de representar un estat de fets i transmetre a l'oient tal representació. En aquest sentit es critica a Searle el fet que no introdueix l'efecte il·locucionari d'*up-take* a la seua teoria dels actes de parla. Tanmateix Searle creu que sí l'introdueix, ja que precisament, per a ell el denominat efecte il·locucionari serà això mateix. Ara bé, i com veurem més endavant (part III) per a Searle aquest efecte es basa en el fet d'informar a l'oient de l'estat mental que el parlant expressa en l'acte de parla. Alguns autors creuen que açò no és el mateix que l'efecte d'*up-take*, ja que deixa fora qualsevol relació d'intersubjectivitat entre parlant i oients, és a dir, entre interlocutors que participen en una conversa, com normalment ocorre en la realitat (Cf., Sbisà, 1992).

⁶ No entrarem ací en casos límits, com els soliloquis, l'escriptura d'un text, o els diaris, per exemple. El mateix Searle els reconeix com casos límits de comunicació. Ens seguirem interessant, per tant, per aquells casos que puguen dictaminar conclusions més generals en l'àmbit del que és una comunicació lingüística habitual.

⁷ Searle havia assolit les idees claus de la seua filosofia del llenguatge de manera completa (amb la inclusió d'aquesta com una branca de la filosofia de la ment) a *Intentionality*, publicat el 1983. Ens sembla, però, que la posició de Searle clarament i definitivament especificada sobre el llenguatge és expressada de manera més clara i contundent en l'article de 1986, on el que fa és, precisament, explicitar en què consisteixen les tesis del llenguatge vinculades amb la postura representacionalista

article, that in at least one sense of "meaning", communication is derived from meaning rather than constitutive of meaning. Communication, one might say, is a consequence of meaning, but meaning exists independently of the intention to communicate that meaning.

As a preliminary formulation, I shall argue that a speaker's uttering something and meaning something by it consists in the speaker's uttering something with the intention that his utterance should represent the world in one or more of the possible illocutionary modes, and that the intention to communicate is the intention that these meaning intentions should be recognized by the hearer (1986b: 212).

Amb la nova posició de Searle, que, com veiem, començava a perfilar-se amb la crítica a la teoria de Grice sobre el paper de les intencions en el significat, ens apropem a una visió del llenguatge *representacionalista*, on el que importa és la funció que té el llenguatge de representar el món. Ara, significar alguna cosa està relacionat amb la intenció que l'emissió represente el món d'una manera il·locucionària, i no amb la intenció de comunicar; com ho estava dintre dels esquemes griceans.

1.5.2 REPRESENTACIÓ

Per a Searle el significat està relacionat amb la intenció de representar, mentre que per a Grice està vinculat a la intenció de comunicar. Searle creu que, si bé l'objectiu del llenguatge és generalment l'intent de comunicació amb els altres, el fet que allò que comuniquem (en un acte de parla) siga significatiu no està vinculat, ni depèn d'aquella intenció de comunicació. Així s'explica que emissions plenament significatives ho siguin independentment que estiguen emeses sense cap intenció de comunicar. Intentant resumir les

paraules de Searle podríem dir que és el significat el que ha de ser comunicat, i no la comunicació la que dota les emissions de significat.

En l'anàlisi que J.Bennett (1991) fa respecte a la relació entre la teoria del significat de Grice i la de Searle remarca un fet important que cal assenyalar. El fet és que si tenim el significat *a la* Searle, és a dir, fruit d'una representació, serà un pas natural que aquest significat acabe normalment sent comunicat. Així tenim que també l'anàlisi de Grice es pot recuperar, dintre de l'esquema de Searle, com un pas posterior a la representació i al significat. La teoria de Grice seria, per tant, com ho diu el mateix Searle, una teoria de la comunicació, més que no pas del significat. Aquest fet permet parlar d'un doble nivell: el nivell de la representació, que ens dona el significat, i el nivell de la comunicació. Com diu Bennett, intentant fer una explicació "esmerada, agradable i plausible" de la teoria de la representació⁸: "*Searle shows that if you handle meaning in his way, and then take the most natural further step to communication, you will end up with an account of the latter that really is Gricean; so Grice is allowed his success, not at the ground floor where he thought it was taking place, but one level up, as a natural consequence of Searle's account of the ground floor*" (1991a: 8).

El que Searle manté (el 1986b i el 1991a) i Bennett arreplega en aquesta última citació és el fet que la representació està en l'essència mateixa de la significació lingüística. I aquest fet és així per la circumstància que és la ment, amb la seua característica intencionalitat, la que permet que ens representem el món amb significat, la que dota de significat el món, en definitiva. Aquesta circumstància, que és que hi ha una representació intencional més

⁸ Realment J.Bennett salva molt poc de les idees de Searle respecte al significat, la representació i la comunicació. El text de Bennett és un text crític, encara que, al nostre parer, sembla més un recull de notes per a una posterior contrastació o reflexió que una crítica fonamentada i definitiva. En aquest sentit arrepleguem sols allò que considerem més valuós per als nostres interessos. Explicat aquest context es fa clar el sentit irònic que el mateix Bennett utilitza en el seu text quan diu que intenta fer una explicació "esmerada, agradable i plausible". La idea que desenrotlla tot seguit, i que hem citat també al nostre text, és, podríem dir, quasi l'única idea positiva que extrau Bennett de l'anàlisi de Searle.

bàsica i primigènia que la representació lingüística (o significació, podríem dir en aquest context) és la tesi bàsica que Searle desenvoluparà en la seua obra posterior *Intentionality*⁹, i que marcarà en Searle una etapa dominada bàsicament per temes de filosofia de la ment. La comunicació serà vista per Searle, encara, com l'objectiu bàsic del llenguatge (però no de la significació), i en aquest sentit s'entén que constitueix un "segon nivell", o "nivell més elevat" (*level up* enfront del *ground floor* de la representació). La posició que Searle manté és, per tant, que si tenim quelcom amb significació és que hi ha representació, és més, és la representació la que atorga significació. Que comuniquem aquesta significació o no és ja un posterior nivell, que en tot cas ni afegirà ni minvarà la significació d'allò amb significat (“*one can represent without communicating, or without any intention to communicate*”, “*it seems to me that representation is both prior to and independent of, communication*”, “*one can represent without communicating, but one cannot communicate without representing*”; 1986b: 213, 214).

Si bé el tractament de la filosofia searleana de la ment l'hem reservat per a l'apartat II d'aquest treball, caldrà, abans d'entrar en els conceptes més purament mentalistes, esbrinar qüestions que ara, respecte al tema del llenguatge ens urgeixen, com per exemple: ¿què entén Searle per representació? Tanmateix, som conscients que un aclariment profund d'aquest tema passarà per la introducció que d'aquest fa Searle en la xarxa mentalista d'*Intentionality*. Per tant, si bé aquest tema es veurà conseqüentment completat al llarg dels posteriors apartats d'aquesta tesi, no podem eludir ara l'aclariment de què entén Searle per representació, almenys quant a la representació lingüística.

Allò que representem és un estat de fets, diu Searle (Cf. 1986b: 213), i el que comuniquem és precisament aquesta representació. No comuniquem estats de fets, sinó representacions

⁹Recordem que encara que citem l'article “Meaning, Communication and Representation” amb la data de la seua publicació, 1986, aquest article va ésser escrit el 1974 i, per tant, abans de l'aparició d'*Intentionality* el 1983.

d'aquests. Ara bé, ¿què és una representació d'un estat de fets?, ¿com ens representem els éssers humans els fets?, ¿quina relació tenen aquestes representacions amb els actes de parla, que són, recordem-ho, les unitats mínimes de comunicació?

En un exemple Searle ho intentarà explicar. Imaginem una situació en la qual volem comunicar alguna cosa a algú amb qui no compartim cap llengua. Amb aquest preàmbul suposem que ens quedem al mig d'una carretera en direcció a Calàbria, amb el cigonyal del cotxe trencat. Trobem un mecànic que no parla cap de les llengües que nosaltres parlem, ni nosaltres podem entendre cap de les que ell parla. No hi ha, per altra banda manera de mostrar-li el cigonyal, ja que està amagat dintre de la caixa del motor. Agafem un llapis i fem un dibuix d'un cigonyal trencat. Finalment la comunicació es produeix, i el mecànic calabrès enten allò que volíem comunicar-li.

D'aquest exemple s'ajuda Searle per extraure dues conclusions (1986b: 213):

(1) En fer el dibuix el "parlant" (S) representa l'estat de fets del cigonyal trencat. Podem dir que el dibuix acabat representa l'estat de fets.

(2) Si els esforços de S tenen èxit en l'objectiu, S comunicarà a l'oient (H) que el cigonyal està trencat. Si S té èxit, podem dir que el dibuix comunica a H que el cigonyal està trencat.

Tenim, per tant, que el dibuix s'ha usat per a representar i per a comunicar. Ara bé, Searle defensa que no és el mateix. Ja hem dit que, segons la seua posició representem un estat de fets i comuniquem la representació d'aquest estat de fets. I ¿en què consisteix aquesta representació? Searle repren ací el concepte de contingut proposicional utilitzat anteriorment, dintre de la teoria dels actes de parla, i en aquest treball dintre de l'epígraf que tracta el tema de les proposicions. Vegem com vincula ara el contingut proposicional amb la representació:

The picture as a material object is used both to represent and to communicate; however, it is not used to communicate the object represented, but

rather the representation of it. One might say in the terminology of speech-act theory that the representation consists of a propositional content in an illocutionary mode, and that this propositional content represents the state of affairs, but it is the propositional content in that mode and not the state of affairs that is communicated (1986b: 213).

Aquesta nova tesi, a més d'avançar en el tema de la representació ens torna a una de les preguntes que ens feiem al final del punt on tractàvem les proposicions (*supra*, 1.4.). Allí qüestionàvem la manca de relació entre les proposicions (i els seus continguts) i els significats de les oracions. No trobarem cap explicació de com es podien interrelacionar ambdós. Ara, en l'article de 1986b podem entendre el nexa. Si bé Searle continua sense explicitar-ho, entenem que el contingut proposicional és allò que representa un estat de fets, és, podem dir, l'essència de la representació mateixa. El significat (aquell que Searle anomenava "literal") ve determinat per aquest contingut proposicional, però no se'l pot identificar. No podem identificar la representació mateixa amb el significat. La pregunta ara seria: són dos noms diferents, però, ¿on és la diferència?

Deixant de nou aquesta qüestió entrarem en el tema de com es representa. Tenim que una representació és el contingut proposicional que "representa" un estat de fets, si ho diem segons la teoria dels actes de parla. Ara bé, ¿què necessita aquesta representació per ser-ho? Sens dubte ací Searle reprèn les intencions com és ja clàssic en aquest tipus d'anàlisi¹⁰. Així, haurà d'haver-hi intenció de

¹⁰Em referisc a les anàlisis de les representacions mentals i al tema de la seua autenticitat o bondat. Famosos exemples, com el d'un mico teclejant una màquina d'escriure que "escriu" les obres completes de Shakespeare, o el de Putnam i la formiga que, caminant sobre la sorra de la platja, "dibuixa" la caricatura de Winston Churchill, han estat endevinalles que no feien sinó posar el dit en la nafra de les intencions, amb vista a resoldre el problema de les representacions i els significats.

representar un estat de fets "A" perquè efectivament la representació "represente" "A":

Our first tentative hypothesis then is this: in order that an entity X represent some state of affairs A, it must be the case that there is some person S such that S intends that X represent A. In colloquial speech we might say that S must use X to represent A, or S must produce X with the intention that it represent A, where these formulations either state explicitly or imply the intention to represent on the part of S (1986b: 214).

Tenim, per tant, que una representació consta d'un contingut proposicional que representa un estat de fets. A més a més per assegurar aquesta representació tenim ara que ha d'existir una intenció de representar per part del subjecte (al nostre context, un parlant) que representa. Ara bé, en definir la representació estem caient en un cercle, perquè la definim com formada per un contingut proposicional que "representa", i necessitada alhora d'una "intenció de representar". Searle cau en compte d'aquesta circularitat, encara que per resoldre-la necessitarà retrotraure's fins a la *intencionalitat*¹¹ general de l'ésser humà, entesa com la capacitat del cervell humà de referir-se al món. Serà, per tant, assumpte d'altres obres posteriors, on Searle ja haurà introduït plenament la xarxa conceptual vinculada a la intencionalitat.

De moment tenim la urgència de constatar aquesta circularitat, de la qual no podem sortir fins que no tinguem una resposta adequada a la pregunta de ¿què és el que un parlant intenta quan té la intenció que X represente A? Sense resoldre, de moment, la incògnita, Searle respon que es pot cercar aquesta qüestió per mitjà de les condicions de satisfacció, les quals, en una definició precipitada, es poden identificar amb les condicions d'èxit d'una emissió (en el cas

¹¹ Searle escriu moltes vegades la lletra inicial d'intencionalitat amb majúscula, així com tots els termes derivats d'aquesta paraula. Nosaltres no seguirem aquest ús, ja que no és tampoc en Searle norma general.

dels actes de parla). Així, la intenció de representar un estat de fets està vinculada a la intenció que certes condicions estiguen satisfetes. Searle pensa que la millor manera d'especificar quines seran en cada cas aquestes condicions és preguntar-nos què és allò que comptarà com un intent errat (*what counts as a failure*, 1986b: 215). A l'exemple del cigonyal una errada òbvia seria que el cigonyal no estiguera trencat. Açò suposaria que hauríem comès un error en la representació que havíem fet del cigonyal. Tenim, per tant, que una condició d'èxit per a la representació del cigonyal trencat és que el cigonyal estiga trencat. Conseqüentment, una condició d'èxit per a una emissió significativa qualsevol (en l'exemple del cigonyal seria el dibuix) serà que precisament es complisquen tots els requisits de la representació. Una emissió (o un dibuix) de l'oració "El cigonyal està trencat", quan no ho està, serà no sols una representació fallida, sinó també una emissió que no compleix els requisits d'èxit; i en aquest sentit afectarà, també, a la comunicació. La intenció de comunicar és diferent, com ja sabem per la crítica que Searle fa a Grice, de la intenció de representar. I mentre que aquella necessita a aquesta, aquesta és independent de la intenció de comunicació, la qual consisteix, segons la definició de Searle en *Speech Acts* (1969: 43; 1986a: 52) en una crítica moderada a la teoria de Grice, en l'intent de produir en l'oient el coneixement d'una representació, mitjançant el reconeixement per part de l'oient de la intenció del parlant que allò que és comunicat represente un estat de fets.

Si bé el concepte de representació comença a veure's complicat en aquest punt, a causa dels conceptes mentalistes que necessitem per a explicar-ho; el que sí que cada vegada sembla que és una teoria més ferma al llarg del transcurs de l'article que estem analitzant, és la idea de separar la comunicació de la representació, i per tant, del significat¹².

¹² Més endavant (apartat III) veurem als problemes que durà aquesta tesi a la globalitat de la filosofia de Searle. En aquest sentit seran interessants les crítiques d'autors com Apel o Habermas.

Les conseqüències que aquestes idees tindran sobre una concepció del llenguatge poden ser diverses. En primer lloc tindrem que "dir amb significat" (*saying and meaning*) no és el mateix que "dir sense significat" (*saying without meaning*). La diferència estarà precisament en la intenció de representar:

What this suggests is that saying something and meaning it is a matter of intending that one's utterance represent a certain state of affairs, which state of affairs (assuming the utterance is literal) is determined by the rules governing the elements of the sentence one utters (1986b: 217).

Aleshores tenim que qualsevol acte de parla, pel fet de comunicar alguna cosa està depenent d'una representació. Perquè allò que comuniquem és sempre quelcom representat. Ara bé, podem sospitar: ¿és vàlida aquesta afirmació per a qualsevol dels tipus d'actes il·locucionaris? ¿no sembla una tesi, aquesta, dissenyada especialment per als enunciat (*statements*) però difícilment aplicable a altres tipus d'actes il·locucionaris? La resposta de Searle no es fa esperar: tot acte il·locucionari té la forma que ja coneixem de "F(p)", segons la qual hi ha una força il·locucionària i un contingut proposicional. Amb açò tindrà Searle prou per a fer compatible el concepte de representació d'estat de fets amb els cinc diferents tipus d'actes il·locucionaris que hi ha segons la seua teoria (*supra*, 1.3.). Es tracte d'un enunciat, com d'una petició, una promesa, un agraïment o una, diguem-ne, declaració de guerra; tots, com a actes il·locucionaris compten amb un contingut proposicional (diferenciat, això sí, per la força d'emissió) que està relacionat d'alguna manera amb el món. Cada tipus d'acte es relacionarà d'una manera o d'una altra amb el món, però tots hi estaran relacionats per mitjà del contingut proposicional. Les diferents formes de relacionar les emissions amb el món correspondran a les diferents intencions dels parlants en representar la realitat (i per tant, a les diferents "condicions de satisfacció" que han d'ésser cobertes en cada cas). L'afirmació, com a

conclusió d'aquest punt per part de Searle, no pot ser més contundent: *“And it is only in virtue of the representing relation that the utterance can be said to have a meaning at all”* (1986b: 220).

El que fins ací tenim és:

1. Una teoria del significat prou reconeguda, com és la de Grice, criticada, i "recuperada" com a part d'una teoria del significat representacionalista, que és la que ens presenta Searle després de la seua teoria dels actes de parla.

2. Una incipient explicació d'allò que puga ser la representació dintre d'una teoria de semàntica representacionalista. Incipient, perquè la ferramenta teòrica que l'explicita serà posterior (com també l'anàlisi que en farem) a la seua formulació.

3. Una conclusió d'aquestes dues, segons la qual, almenys en el terreny del llenguatge, la representació és una cosa i la comunicació és una altra. Aquella és independent, i es pot donar sense aquesta. Malgrat que aquesta no es puga donar sense aquella. I és que el significat estarà en aquesta teoria depenent de la representació i la intenció de representar, després podrà ser comunicat, o no. Però, en tot cas, la intenció de comunicar no afecta el significat.

És hora, per tant, de passar a completar la teoria filosòfica de Searle, segons la qual la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. Però abans reprenem les conclusions dels diferents trams per anar avançant en el camí.

CAPÍTOL 2

CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART I

2 CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART 1

L'anàlisi que hem desenvolupat fins ací, el capítol 1, ha estat dedicat a assolir l'objectiu d'explicitar la filosofia del llenguatge de Searle formulada principalment en *Speech Acts* (1969). El nostre interès ha estat, en aquest sentit, no tant en l'explicitació tècnica desplegada per Searle en aquesta i en altres obres sobre el tema del llenguatge, sinó en la concepció general que sobre el llenguatge dilueixen les obres anteriors a la inclusió de la filosofia del llenguatge dintre d'una filosofia de la ment quasi omniabastadora en Searle, sobretot a partir d'*Intentionality* (1983). Aquest últim serà l'interès que ens reservem precisament per a la segona part d'aquest treball.

És palès el nostre interès per arribar a desvetllar, tal com ho hem manifestat en la introducció a la tesi, els elements que ens servisquen per a recrear una possible proposta filosòfica que pugui ser coherent amb una visió de la filosofia que ens apropa a una recuperació de l'àmbit d'allò social, i que incidisca en una fonamentació, tant d'un concepte de llenguatge intersubjectivament format, com de la mateixa racionalitat i normativitat que està a la base. En aquest sentit, i tenint en compte que pensem que l'obra de Searle ens ofereix algunes anàlisis, alguns conceptes i unes quantes intuïcions altament profitoses per a aquesta tasca, hem emprès, a la part primera d'aquesta tesi, la feina d'analitzar tot allò que sobre el llenguatge, i des del llenguatge (no des d'una teoria de la intencionalitat), ens diu Searle. És ara moment d'intentar, per tant,

extraure'n algunes de les conclusions en aquest àmbit que ens faciliten la tasca última d'aquest treball que ací presentem, que serà, com ja sabem, una recuperació dels conceptes i tesis analitzades en benefici de les nostres hipòtesis.

1. La primera conclusió a ressenyar ací serà adonar-se de la importància de l'anomenat "gir lingüístic" que, recordem, per a completar-se (estem amb Apel i Habermas en aquest punt) haurà de ser també un "gir pragmàtic". Ens sembla que, malgrat les crítiques que li hem anat fent al llarg dels diferents temes, Searle podria ser considerat com un filòsof que ha aportat part de la seua investigació i treball a aquesta tasca. És en aquest sentit que és considerat continuador de la teoria dels actes de parla començada per Austin, així com crític d'algunes de les tesis d'aquest autor, sobre les quals podríem dir que el mateix Austin podria pensar avui en dia que havien estat afirmacions "desafortunades" per la seua part (aquelles que conformen la "teoria especial" d'Austin, i que després intentaran remeiar-se amb la "teoria general"). Com hem mostrat al punt 1.2, considerem que són clarament austinians els mateixos motius que porten Searle a la crítica de les classificacions austinianes: demostrar que no hi ha possibilitat de distingir allò normatiu per una banda d'allò fàctic per una altra. La reformulació de Searle en aquest sentit trenca la distinció austiniana entre acte locucionari i acte il·locucionari, i presenta un acte de parla únic, que no és més que l'il·locucionari. Amb aquest únic acte s'anul·la la distinció entre significat locucionari i força il·locucionària. La forma general, en conclusió de Searle (1968) per a tot acte de parla, *ergo* per a tot acte il·locucionari, és "F(p)", on "F" assenyalava la força il·locucionària i "p" el contingut de la locució.

2. Tenir aquesta concepció del llenguatge pensem, però, que comporta un determinat horitzó, com ara no caure en l'absorbent seducció dels enunciats, o de les proposicions. Ara bé, Searle, en criticar Austin i proposar la seua pròpia classificació i la forma de tot acte il·locucionari sorprenentment no s'apropa a aquest horitzó, sinó

que s'hi col·loca gairebé d'esquena. Per això hem criticat en primer lloc la injustificada crítica de Searle a Austin, i en segon lloc la incoherència de Searle en criticar allò en que, després, ell mateix, mitjançant un altre recorregut, s'enfonsa de cap a peus (*supra*, epígraf 1.4).

Hem denunciat la interpretació de Searle, al nostre parer, errònia per allunyada, de les paraules d'Austin. Ens sembla que és injustificada, tal com hem intentat demostrar, una interpretació segons la qual Austin identificava "significació locucionària" amb "significació literal". I en tot cas és incoherent aquesta crítica quan en la mateixa exposició reiterada de Searle sobre el concepte de significat en diferents obres manté, bé una ambigüitat, bé una palesa contradicció entre negació i afirmació de significats literals, o bé una aposta clara per aquests implicada en la seua recuperació de les proposicions. En aquest sentit manifestem ací, ja no sols un rebuig de les conclusions a les quals ens duria una filosofia del llenguatge que manté la primacia de significats literals, sinó una renúncia al reiterat confús tractament per part de Searle del concepte de significat. Critiquem, com criticarem en els apartats següents d'aquest treball, com d'inabordable ha resultat per al mateix Searle aquest concepte, i com fins a l'actualitat, al nostre parer, no ha donat una solució a aquest concepte que siga, ja no sols del nostre grat, sinó coherent amb les seues pròpies tesis. Considerem que aquest tema s'ha convertit en el seu propi cavall de batalla.

3. En aquesta línia, també les emissions realitzatives (*performatives*) tindran aquesta forma "F(p)". Com a tals emissions que conformen actes il·locucionaris els dóna un lloc dins la seua taxonomia: s'identificaran amb les declaracions. Per tant, Searle està rebutjant la idea segons la qual la *realitzativitat* (entesa com la capacitat del llenguatge per a fer una acció en dir alguna cosa) no és cap fenomen que necessite una explicació especial. Però, ¿on és, doncs, la capacitat de certes emissions per desplegar una capacitat realitzativa? La resposta de Searle serà que el límit del que és un

realitzatiu està en el món, no en la semàntica. En aquest sentit seguirà el corrent austinià sobre aquest tema en anunciar que és per acord humà que arribem a permetre que certes emissions funcionen realitzativament. Ara bé, després Searle reprén aquesta afirmació tot introduint-la en la concepció representacionista que sobre el llenguatge té, mantenint, per tant, que l'acord humà el que fa és sols permetre que es creen els estats de fets representats en el contingut proposicional de l'emissió *realitzativa*. La *realitzativitat* consisteix, per tant, sols en el permís de l'acord humà en deixar que un contingut proposicional cree l'estat de fets que representa.

4. La classificació alternativa de Searle amb la fórmula "F(p)" prefigura ja l'acte proposicional, en separar la força il·locucionària "F" del contingut de la locució "p". Aquesta concepció comporta importants conseqüències, com ara l'equiparació del significat d'una oració (*sentence meaning*) al significat literal (*literal meaning*), desvirtuant, per tant, la fita aconseguida per una filosofia del llenguatge (que el mateix Searle en un principi segueix i amb la qual col·labora) que des de Grice assimila el significat de l'oració com el significat de l'emissió, i per tant introduint la intenció del parlant. Malgrat açò Searle és ambigu i incoherent quan conjuntament amb aquesta identificació diu (1979c) que no hi ha possibilitat de significat literal, o significat aïllat del context, i reivindica, per tant, el concepte de *background*. La nota que introdueix per a "desfer possibles malentesos" és la consideració que efectivament poden existir significats literals, però no s'entendran si no són aplicats en un context que pugui explicar-los. ¿Com —ens preguntem ací— existeixen, doncs, els significats literals? Sens dubte aquest és el laberint que sembla que ja el 1968 el mateix Searle es va dissenyar i del qual, després de més de vint-i-cinc anys, no se n'ha sortit. Considerem perillós, en aquest sentit, l'apropament de Searle cap a les posicions fregeanes del *third realm*.

El significat literal queda anul·lat pel mateix Searle en fer — com hem dit — necessària la introducció d'un *background* sobre el

qual es puga aplicar el significat. Partint d'ací Searle trau el concepte de "significat proposicional" per tal de realitzar les funcions del significat literal sense renunciar al *background*. Ara bé, aquest no serà, com s'apressa a afirmar Searle, representable com una part del significat. De nou queden fora del significat el context, el *background* i també, per tant, el parlant. De manera que el significat de l'oració s'identificarà finalment amb la proposició, que en Searle serà neutral respecte a la força il·locucionària. Darrere d'aquesta afirmació (1968) una altra vegada Searle recorre a un altre concepte per fer callar el seu complex de culpabilitat per no realitzar la tasca anunciada a la seua obra *Speech Acts*. Ara és el concepte de "proposicions enunciatedes" (enunciats o *statements*) per a relacionar-lo (aquest sí) amb la força il·locucionària. Malgrat aquests intents i aquesta profusió de conceptes pensem que queda clara —i així ho hem intentat mostrar en el primer apartat d'aquesta tesi— una separació entre el significat i la força il·locucionària.

Per tot açò, ens sembla que Searle manté un concepte de significat estrictament —i pobrament diem des d'ací— semàntic, i en el qual, per tant, no s'introdueix la pragmàtica. El gir lingüístic és, en Searle per aquesta raó, incomplet. Les crítiques de Habermas i Apel sortiran en aquest sentit, si bé, tal vegada, no amb tota la rapidesa i contundència que en un principi —pensem— que necessitaven les tesis de Searle des de posicions pragmàtiques com les d'aquests dos autors. Açò, però, serà tema important de debat en el tercer apartat d'aquesta tesi.

5. El manteniment de les proposicions i d'un concepte de significat estrictament semàntic condueix Searle des de ben prompte a les tesis representacionalistes (sobretot a partir de l'article de 1986 que, recordem, va ser escrit el 1974), les quals seran explotades sense cap reserva en les seues obres sobre el concepte d'intencionalitat. L'aprofundiment en aquestes obres, posteriors en el temps, ens durà al següent apartat del present treball (part 2) a fonamentar les tesis searleanes sobre el llenguatge en una filosofia de la ment que descansa

en una xarxa conceptual liderada per un concepte d'intencionalitat representacionalista. Tanmateix hem donat arguments en l'apartat que amb aquest resum estem concloent per albirar fins a quin punt la representació entrarà com a element explicatiu ineludible de tota la concepció del llenguatge de Searle. La proposició, expressada en l'acte proposicional i vinculada amb el significat literal o significat de l'oració, anterior i independent, per tant, de l'emissió, del context d'emissió, del *background* i del parlant és la portadora, *par excellence*, de la capacitat representativa del llenguatge.

Searle entra amb aquestes tesis en allò que hem anomenat "semàntica representacional" i que el du a rebutjar els plantejaments de Grice sobre el significat, que en un principi semblava que tant van inspirar Searle. No negarà mai Searle que el concepte de significat estiga vinculat al concepte d'intenció, ara bé, aquest últim concepte esdevé en l'obra searleana cada vegada més una intenció de representar, i no una intenció de comunicar (com manté el mateix Grice, entre altres). Searle manté, per tant, posicions representacionalistes, i no comunicativistes, assumint en conseqüència la conclusió que la funció bàsica i primordial del llenguatge no és la comunicació, sinó la representació. Des d'aquesta posició Searle es desvincula d'algunes afirmacions mantingudes prèviament. Sobretot d'aquelles que va realitzar el 1972 en un article on precisament defensava la comunicació enfront de les tesis chomskyanes.

6. En aquest sentit el representacionisme de Searle el du a fer de la representació, no sols l'aspecte bàsic de la intencionalitat de la ment, sinó també del llenguatge. Aquest —i açò es veurà clarament explicat en el segon apartat— es comprovarà en *Intentionality* (1983) estructurat en dos nivells: el nivell bàsic (*ground floor*) i el nivell superior o posterior (*level up*). El nivell bàsic del llenguatge és la representació, el nivell posterior és la comunicació. És evident que Searle no nega la funció comunicativa del llenguatge, però sí que la converteix en posterior i, per tant, secundària. És a dir, que podem comunicar o no, però en la mesura que hi ha significat, hi tenim

representació. Perquè és aquesta última la que atorga significació al llenguatge. ¿I què és allò del llenguatge que representa? La resposta no es fa esperar: el contingut proposicional de l'acte il·locucionari. Surten, però, alguns dubtes pobrament tractats per Searle, com ara: ¿es pot identificar el contingut proposicional amb el significat?, i, si és el cas, ¿amb quin significat? Intentarem cercar una solució a aquest tema del significat al proper apartat, on farem ús de la xarxa conceptual ja desenvolupada en la filosofia searleana de la ment.

7. Ens preocupava el fet del cercle intencional, en el sentit que tindrem que si una representació consta d'un contingut proposicional (que podrà ser comunicat o no) hi haurà una intenció de representar per part del subjecte que representa lingüísticament. El mateix Searle, com que no vol, ni pot —ho veurem en el següent apartat—, excloure aquesta intenció de representar (i per tant de significar) reconeix que necessitarà sortir d'aquest cercle. Ho intentarà fer desplegant els conceptes mentalistes que completaran aquesta semàntica representacionalista. Veurem més endavant que Searle necessita de la intenció de representar en el llenguatge, per fer d'aquest un producte de la nostra intencionalitat, i per tant per fer de l'acte de parla un acte intencional. Ara bé, ¿és aquesta intenció de representar part, per tant, de la significació? Com veem una altra vegada Searle trontolla enfront del concepte de significat.

Per totes les conclusions a què, a manera de resum, hem arribat pensem que, malgrat que el balanç general de les propostes de Searle el farem al final de la tesi, necessitem explicitar mínimament algunes idees.

Pensem que és evident, per tot el que hem vist fins ací, que hi trobem una llavor mentalista ja des de les primeres obres de Searle (a partir bàsicament de 1968). És cert que no han estat desenvolupades fins obres posteriors (sobretot en aquell article escrit el 1974 i publicat el 1986). Per aquest motiu no donem suport a interpretacions com la de Frank Liedtke (1990), o Habermas (1991), que fan una divisió de

dues etapes en el pensament de Searle, la primera comunicativista, i la segona representacionalista. Hem trobat afirmacions de Searle sobre, per exemple, el significat de l'oració, que ens obliguen a defensar aquesta opinió nostra. Pensem que escrits de Searle, com ara el de 1972, criticant a Chomsky la manca del concepte de comunicació en les tesis innatistes chomskyanes, no són afirmacions ni prou contundents ni prou definitives per alçar una barrera entre una etapa i una altra en l'obra de Searle. El mateix Searle diu en les seues obres més representacionalistes, i actualment continua dient en aquest sentit, que la comunicació és molt important en el llenguatge, i això no el torna comunicativista. Ell no trau la comunicació fora del llenguatge, sinó fora de la significació. Per altra banda, com ja hem dit en aquest resum, és obvi que Searle no pot negar la comunicació com element important del llenguatge.

Donem suport, per altra banda, a una concepció del "gir lingüístic" que introdueix un "gir pragmàtic". Opinem que Searle, amb l'entronització de les proposicions i de la representació del llenguatge no sols no s'ha apropiat mai al "gir pragmàtic", sinó que possiblement ha oblidat el "gir lingüístic". En fer dependre el llenguatge de la representació de la ment Searle s'allunya d'una concepció "constitutiva" del llenguatge, passant així a instrumentalitzar-lo. Per la nostra part defensem la visió constitutiva del llenguatge com una de les aportacions més importants i més fructíferes de la filosofia del llenguatge d'aquest segle.

Per acabar sols ens queda, abans de seguir analitzant les propostes de Searle, remarcar la confusa i ambigua explicació de Searle sobre alguns conceptes i algunes propostes. Estem, en aquest sentit, amb Armin Burkhardt (1990b) quan anomena "híbrida" (*hybrid conception*) la concepció de Searle sobre el llenguatge.

PART II

LA FILOSOFIA DE LA MENT

CAPITOL 3

LA CONCEPCIÓ DE LA INTENCIONALIDAD

3.1 CONCEPTE D'INTENCIONALITAT

La qüestió fonamental a la filosofia del llenguatge era com es relaciona el llenguatge amb la realitat. Searle ens responia a *Speech Acts* que el llenguatge i la realitat es relacionen en virtut del fet que els parlants els relacionen en la realització dels actes lingüístics. La qüestió la deixava, per tant, reduïda a analitzar la natura i les condicions de possibilitat d'aquests actes. A *Intentionality* Searle intenta basar aquesta anàlisi en la intencionalitat de la ment: la qüestió "¿com es relaciona el llenguatge amb la realitat?" és, doncs, sols un cas especial de la qüestió "¿com es relaciona la ment amb la realitat?". Així, tindrem, tal com Searle afirma (Cf., 1983b: 197; 1992a: 203), que si la qüestió del llenguatge la reduïa a l'anàlisi de les diferents classes d'actes de parla; la qüestió de la ment la redueix ara a la explicitació de les diferents formes d'intencionalitat, que, com ja sabem de l'apartat anterior, es relacionarà amb la capacitat de representació de la ment. Els actes de parla seran ara engolits dintre del tema de les representacions mentals com un cas especial de representació, i la seua intencionalitat serà, per tant, derivada de la intencionalitat originària de la ment.

Aquesta tesi que acabem d'exposar, i que tal vegada constitueixca, juntament amb la tesi basada en l'exemple de l'habitació xinesa (i que explicitarem més endavant), una de les tesis més conegudes de l'obra de Searle, així com clarament identificadora de la seua filosofia i de la seua trajectòria filosòfica, sembla ser el *sancta*

sanctorum searleà, almenys en una etapa important del seu esdevindre filosòfic. Per aquest motiu haurem d'esbrinar ara i ací quin és el contingut d'aquesta tesi, així com desembolicar la xarxa conceptual que ens sortirà d'estirar el cap de la madeixa mentalista.

3.1.1. LA INTENCIONALITAT: DIRECTIVITAT I REPRESENTACIÓ.

El concepte d'intencionalitat ha estat reiteradament tractat al llarg de la història de la filosofia. És, per tant, un concepte amb un historial filosòfic important. Malgrat que Searle, podríem dir, adopta el concepte bàsic d'intencionalitat de la tradició intencionalista (Brentano i Chisholm, sobretot), li dóna a aquest un caràcter prou peculiar i personal, que el fa difícilment comparable a altres definicions d'aquest concepte. Ens sembla, per aquest motiu, que és oportú obviar en aquest treball una anàlisi del concepte d'intencionalitat al llarg de la història de la filosofia. No se'ns escapa com d'important i suggeridor¹ podria estar un estudi d'aquest tipus per entendre la concepció de Searle, ara bé, pensem que la importància de l'estudi no justificaria prou la seua inclusió en aquest treball que, d'altra banda, es podria fer infinit si incorporara estudis tan adients i exhaustius com el que ací estem esmentant. Ens interessa, per altra banda, extraure conclusions de l'explicació de Searle que puguen enriquir l'historial del concepte d'intencionalitat, més que agafar l'explicació com el punt final d'un concepte amb un llarg camí, la qual cosa sí que suposaria ara en aquest treball recórrer aquest camí, o bé donar-ho per suposat.

¹ De fet en la meua formació en la filosofia contemporània he de reconèixer la influència de la meua comprensió de la intencionalitat des de la fenomenologia de Husserl, rebuda d'autors com F.Montero (1971, 1976, 1987) i J.San Martín (1986, 1987, 1994). La llàstima és que la profunditat del tractament d'aquests problemes per aquests autors ens duria més llunyà del que ara mateix volem arribar seguint Searle.

La intencionalitat ha estat, en els diferents tractaments filosòfics, conceptualitzada com aquella característica de la ment que dota els actes mentals de la qualitat de ser sobre alguna cosa.

Amb Brentano aquesta característica va vinculada a allò que s'anomena "la inexistència intencional", de tal manera que, segons interpretació de Chisholm, a la teoria de Brentano trobem dos tipus de tesis: una tesi psicològica i una ontològica. La primera es relaciona amb la natura del pensament i la segona amb la natura dels objectes de pensament, els quals poden no existir. Aquestes dues tesis serviran per diferenciar clarament allò mental d'allò no-mental o físic. És a dir, la tesi psicològica estableix que per a qualsevol activitat mental hi haurà sempre algun objecte al qual l'activitat es dirigeix (no podem pensar si no pensem sobre alguna cosa). La tesi ontològica estableix que la peculiaritat dels objectes mentals és que no necessiten existir per ser tals objectes. Aquesta última qüestió és, precisament, la qüestió de la inexistència intencional, que va comportar una pluja d'altres qüestions que, de vegades, més que filosòfiques semblaven proves d'ingeni. Malgrat açò, és la tesi psicològica de Brentano la que agafarà més entitat dins dels debats posteriors sobre el concepte d'intencionalitat. Així, la directivitat d'un fenomen mental cap alguna cosa (sobre la que és), objecte existent o no-existent, o estat de fets, es considera com el tret més característic i essencial de la intencionalitat.

Searle, seguint, per tant, aquest "acord mínim i general" sobre una característica bàsica de la intencionalitat, defineix, en una primera formulació, aquest concepte de la següent manera:

“Intentionality is that property of many mental states and events by which they are directed at or about or of objects and states of affairs in the world” (1983b: 1, 1992a: 17).

Ara bé, amb aquesta definició preliminar sembla que acaba l'aquiescència de Searle amb un acord amb altres corrents filosòfics

sobre allò que és la intencionalitat². Al primer capítol d'*Intentionality* Searle explicita les característiques del seu concepte d'intencionalitat, les quals van més enllà d'aquella primera definició. En aquest context Searle fa les següents consideracions (Cf., 1983b: 1-4; 1992a: 17-20).

1- No tots els estats mentals tenen intencionalitat. Els que en tenen (els estats intencionals) seran aquells que són sobre, o de, algun objecte, fet o aspecte del món (real o imaginari).

2- La intencionalitat no és el mateix que la consciència. Hi ha estats conscients que no són intencionals i, alhora, hi ha estats intencionals que no són conscients.

3- Tenir intenció de, així com qualsevol forma de les intencions són estats intencionals com altres. No tenen cap estatus especial i diferent dintre de la teoria de la intencionalitat. El fet de tenir la mateixa arrel etimològica no suposa cap privilegi per a les intencions; són estats intencionals de la mateixa manera que ho són les creences, els desitjos, els temors, les esperances...

4- Els estats i events mentals intencionals no són actes, en la mesura que un acte és allò que una persona fa. Un estat mental intencional, en aquest sentit, no és cap cosa que el que té fa.

Amb aquestes característiques bàsiques s'aproxima Searle a una definició del concepte d'intencionalitat. Sens dubte podríem obrir ací una discussió sobre tots, o almenys alguns d'aquests quatre punts. Afirmacions com les referents a la consciència, o a la separació d'allò que puga ser un estat mental del que és un acte ens pareixen prou suggerents en aquest sentit. Ara bé, ens sembla més oportú en aquest moment intentar tancar la definició d'intencionalitat abans d'aprofundir altres qüestions que poden ser tractades més endavant.

En aquest sentit, tal i com anunciàvem a l'inici d'aquest capítol, la filosofia del llenguatge de Searle entra a dependre d'una filosofia de la ment el concepte clau de la qual és "intencionalitat".

² Searle escriu a *Intentionality* (1983) amb lletra majúscula la i "d'Intencionalitat", així com "d'Intencional", quan aquest últim va referit a la característica general de la Intencionalitat. Searle ho fa en alguns escrits i en altres no. Ací seguirem l'escriptura normal, és a dir, en minúscula, excepte quan citem directament dels textos de Searle, que seguirem el seu ús.

Ens hem aproximat a la definició preliminar que Searle ens dóna, i que, com acabem de veure, és la de "directivitat" ("*directedness*"). No obstant això, la problemàtica encetada a l'apartat I d'aquest treball amb la qüestió de la semàntica representacional (vegeu capítol 1.5.) i tots els punts sense resolució que allí deixàvem, no s'enllesteixen ara amb la sola directivitat de la intencionalitat. Si recordem el problema, la qüestió era, bàsicament, que Searle prenia el tema del significat lingüístic i de la relació llenguatge-món com un assumpte de "representació". Aquesta representació era alhora una qüestió de com es relaciona, en definitiva, la nostra ment amb el món. Acabem de veure que una forma de relacionar-nos amb aquest món és mitjançant la directivitat, que és una capacitat que la nostra ment té pel fet de ser intencional (o de tindre intencionalitat). Ara bé, amb la directivitat tenim sols un sentit de la relació ment-món: la nostra ment té la capacitat de dirigir-se als objectes i estats de fets externs (el món); però, ¿com s'articula aquesta "directivitat"?, o, com es pregunta Searle, ¿quina classe de relació es anomenada amb el mot "intencionalitat", i com podem explicar aquesta intencionalitat sense usar metàfores com "dirigida a"? (Cf. 1983b: 4; 1992a: 20). En respondre aquesta pregunta pensem que es pot arrodonir la definició searleana d'intencionalitat, i a la vegada aproximar-nos a la resolució dels dubtes plantejats respecte a algunes tesis de Searle sobre el llenguatge, cosa que constitueix, d'una o altra manera, un dels objectius del que resta d'aquest treball.

Per explorar aquestes preguntes Searle tornarà al tema del llenguatge. Si en explorar el tema del llenguatge varem arribar a necessitar una explicació d'allò mental, ara tenim que, per explicitar completament el tema de la intencionalitat i dels estats intencionals, Searle ens porta, una altra vegada, a la qüestió de com representen els actes de parla. Açò ens sembla, en principi, el típic cercle heurístic, que sols haurà de tindre justificació si realment al final s'entén allò que es vol explicar.

En un article de 1979 (abans, per tant, d'*Intentionality*) titulat "What Is an Intentional State?" Searle recorre per primera

vegada al llenguatge per explicar els estats intencionals. Fins aquest moment la tasca fonamental de Searle havia estat, de primer, construir una teoria dels actes de parla (fonamentalment a 1962, 1965, 1968, 1969, 1971); i en segon lloc, vincular els conceptes de significat i comunicació lingüística amb el concepte de representació mental (sobretot a 1986b³, 1978f). La tasca següent és, per tant fonamentar una teoria de la intencionalitat que done explicació de la representació, dels estats mentals intencionals, ja que en els actes de parla la intencionalitat, i per tant la capacitat de representació, depèn d'aquells. És ara, a partir de 1979, quan empren aquesta qüestió que declara obertament la necessitat d'explicitar la intencionalitat dels estats intencionals fent ús dels actes de parla. Vegem com ho justifica el mateix Searle:

Intentional States represent objects and states of affairs in exactly the same sense that speech acts represent objects and state of affairs. I will develop this answer by making explicit several connections and similarities between Intentional states and speech acts; but it is important at the beginning to avoid creating one fairly obvious sort of misunderstanding. By explaining Intentionality in terms of linguistic acts, I do not mean to suggest that Intentionality is somehow essentially linguistic. The analogy between speech acts and Intentional states is drawn as an expository device, as a heuristic for explaining Intentionality. Once I have tried to make the nature of Intentionality clear, I will argue that the direction of dependence is precisely the reverse. Language is derived from Intentionality, and not conversely. The direction of pedagogy is to explain Intentionality in terms of language. The direction of analysis is to explain language in terms of Intentionality. (1979: 75).

³ Recordem que aquest article és el titulat “Meaning, Communication and Representation”, i que malgrat que va ser publicat el 1986, va ser escrit el 1974.

Deixant entre parèntesis el dubte sobre el fet que la conveniència pedagògica siga l'única raó per recórrer al llenguatge aprofundirem l'argumentació de Searle.

Els estats intencionals són representacionals, de la mateixa manera que ho són els actes de parla. Sobre la base d'aquest fet extrau Searle la creença que per entendre aquella qualitat de la intencionalitat (la representació) el millor és veure les connexions o similituds entre l'estructura formal dels estats mentals intencionals i l'estructura formal dels actes de parla (Cf., "Mind and Language", 1978e; "What is an intencional state?", 1979b; "Intentionality and the use of Language", 1979a; "Intentionality and Method", 1981b; *Intentionality*, 1983b). Searle troba un conjunt de similituds (exposades en les obres citades anteriorment) que ens hauran de servir per desvetllar el funcionament de la representació i, per tant, de la intencionalitat. L'argumentació de Searle sembla, en aquest sentit, ser la següent: per explicar la intencionalitat dels estats intencionals recorre al llenguatge perquè l'explicació siga més clara i, per tant, pedagògicament més adient. ¿Com explica aquest recurs al llenguatge?, o, ¿per què es fa l'explicació més clara utilitzant emissions que no utilitzant estats intencionals?

Pensem que en la resposta a aquestes preguntes es troba l'embolcall del nucli de la tesi principal d'aquest treball que ací presentem . Per altra banda, en Searle, aquesta resposta explicarà la seua visió filosòfica del llenguatge posterior a *Speech Acts*. Per una raó i per l'altra haurem d'aprofundir, per tant, en la relació actes de parla-estats intencionals. El que fa Searle, per començar, és donar-nos una llista de les similituds i connexions entre els estats intencionals i els actes de parla, que pugua fonamentar, en principi, la relació entre ells.

La primera connexió entre un estat intencional i un acte de parla radica en el fet que la distinció entre contingut proposicional i força il·locucionària es pot aplicar, *mutatis mutandi*, als estats intencionals. És a dir, mostren els dos un isomorfisme estructural.

Allò que a una emissió podem identificar com contingut proposicional, a un estat intencional és el contingut representatiu (*representative content*) o contingut intencional (*Intentional content*). Mentre que el mode en què es dóna una emissió determinada, allò que anomenàvem força il·locucionària, és, a un estat intencional, el mode psicològic (*psychological mode*), o mode en que es dóna un estat intencional. Així, si presentàvem la distinció contingut proposicional-mode il·locucionari amb la fórmula "F (p)", on "p" era el contingut proposicional d'una emissió determinada, i "F" la força il·locucionària en què aquesta s'emet; ara als estats intencionals tindrem la fórmula "S (r)"⁴, on "r" és el contingut representatiu i "S" marca el mode psicològic. Amb un dels exemples que posa Searle, tindriem que amb l'emissió "Abandona l'habitació" el contingut proposicional (p) és que "tu abandonaràs l'habitació", i la força il·locucionària (F) seria la força amb la qual el contingut proposicional es presenta a l'acte de parla, és a dir, amb la força d'un imperatiu. Igualment amb els estats intencionals tindriem la distinció entre el contingut representatiu "que abandonaràs l'habitació" (r) i el mode psicològic (S), ja siga aquest creença, temor, esperança, desig o qualsevol altre.

En segon lloc, també el concepte de direcció d'ajust (*direction of fit*) es pot aplicar tant als actes de parla com als estats

⁴ A la traducció espanyola d'*Intentionality* trobem aquesta fórmula traduïda per "E (r)". Com que no trobem cap avantatge en aquesta traducció seguirem la versió original anglesa de "S (r)". Pensem que si la intenció del traductor, Enrique Ujaldón Benítez, assessorat per Luis Ml. Valdés Villanueva, ha estat trobar una correlació espanyola per a la "S" que refereix a *psychological mode*, tant bona és la S, la E, com qualsevol altra lletra (a excepció de la "M" que respondria millor a allò que refereix en espanyol, a saber, "Modo psicológico"). Per altra banda, si en l'elecció de la lletra "E" hi ha, com sembla, una possible equiparació de "E" amb "Estado", no estem en absolut d'acord, ja que en l'original anglès la "S" no està per "State", sinó per "*Psychological mode*", i respon a una simple qüestió atzarosa, ja que haver elegit la primera lletra, la "P", per part de Searle hauria causat, segurament, certs malentesos, en referir-se aquesta lletra (amb minúscula) al contingut proposicional dels actes de parla. Searle elegeix per tant la segona lletra de "*psychological mode*", que és la "S". Ens sembla, per tot açò, prou dolenta l'elecció espanyola de la fórmula en qüestió. Nosaltres, per la nostra part, ens quedem amb la fórmula original "S (r)".

intencionals. A l'article "A taxonomy of illocutionary acts" (1975c) Searle assenyala la "direcció d'ajust" com una de les dimensions que caracteritza els actes de parla. Tantmateix és una dimensió de variació, en el sentit que cada tipus concret d'acte il·locucionari, tot i tenir aquesta dimensió de direcció d'ajust, la tindrà concretitzada d'una manera o d'una altra. Així a l'article de 1975 llegim el següent:

Algunas ilocuciones tienen como parte de su objeto ilocucionario el llevar a las palabras (más estrictamente, su contenido proposicional) a encajar con el mundo, otras el llevar el mundo a encajar con las palabras (1976: 46-47; reedición inglesa de 1979: 3).

Tenint en compte la classificació dels actes il·locucionaris que Searle dona en aquest article (vegeu *supra*, epígraf 1.4) aquesta classificació quedaria redefinida, segons la dimensió de direcció d'ajust de la següent manera:

-*Representatius*, anomenats així en l'edició original de 1975, o *assertius*, tal i com els anomena en l'edició posterior, de 1979⁵: com que l'objecte d'aquests actes il·locucionaris és comprometre el parlant amb la veritat de la proposició que s'expressa, la direcció d'ajust serà de les paraules al món. És a dir, que el parlant intenta ajustar les paraules a allò que es dona en el món.

-*Directius*: l'objecte d'aquests és portar l'oient a fer alguna cosa (amb més o menys grau de directivitat). La direcció d'ajust serà, per tant, del món a les paraules, ja que el parlant intenta que allò que es dona al món s'ajuste a les seues paraules.

-*Comprometedors*: tenen per objecte comprometre el parlant (amb graus diferents) amb alguna acció futura. La direcció d'ajust serà en aquest cas, com abans, del món a les paraules.

⁵Com ja varem comentar en presentar aquesta taxonomia Searle canvia el mot de "representatius" per "assertius", quan se n'adona que tot acte il·locucionari, siga del tipus que siga és representatiu (vegeu el primer capítol de l'apartat anterior).

-Expressius: amb aquests actes il·locucionaris el parlant no intenta ajustar el món amb les paraules, ni les paraules amb el món. No tenen, per tant, direcció d'ajust. Els actes il·locucionaris que podem englobar dintre d'aquest tipus són aquells que es realitzen en disculpar-se, donar les gràcies, congratular-se, donar el condol, donar la benvinguda, deplorar...

-Declaracions: es caracteritzen perquè en fer una declaració, si es realitza amb èxit, hi haurà una correspondència entre contingut proposicional i realitat⁶. La direcció d'ajust en aquest cas serà doble: s'ajusten les paraules al món i el món a les paraules.

La tesi ara, en l'anàlisi de la intencionalitat i els estats intencionals, és que també aquests últims mostren una direcció d'ajust del mateix tipus que la dels actes il·locucionaris. Els diferents estats intencionals compten amb una direcció d'ajust, que anirà, bé de la ment al món, bé del món a la ment. Així, una creença, com un enunciat, pot ser vertadera o falsa, i per tant tindrà una direcció d'ajust de la ment al món. Els desitjos i les intencions podran ser complits o satisfets i, per tant, serà el món el que s'ajuste, o no, a ells. En correlació amb els actes il·locucionaris, també ací tindrem estats intencionals sense cap direcció d'ajust: així, si jo me alegro de cap cosa, aquesta alegria podrà ser apropiada o inapropiada (depenent de la creença en la qual es base); però, per ella mateixa no comptarà amb una direcció d'ajust.

Com podem veure, de la dimensió de direcció d'ajust se'n deriva una similitud i una equiparació entre els actes il·locucionaris i els estats intencionals; ara bé, també se'ns mostra una correlació entre els diferents tipus d'actes il·locucionaris, dintre de la taxonomia que

⁶ Recordem que el tipus de les declaracions serà el tipus d'actes il·locucionaris que després identificarà Searle amb els realitzatius, o "*performatives*" com ja va anomenar Austin els actes de parla que realitzen l'acció que el verb anomena simplement en emetre una emissió que el continga. Recordem també que la nostra posició era crítica respecte a la identificació de la funció realitzativa del llenguatge amb una tipologia determinada, com ara les declaracions, dels actes il·locucionaris. Vegeu tota aquesta discussió a l'epígraf 1.3. del primer capítol.

Searle ens dóna, i els diferents estats intencionals. Aquesta correlació es posa de manifest amb la següent similitud.

La tercera connexió entre els estats intencionals i els actes de parla radica en la relació entre el contingut proposicional d'un acte il·locucionari i un estat intencional determinat, en el sentit que amb el contingut proposicional expressem un cert estat intencional. Ara bé, hi haurà un requisit perquè es complisca aquesta afirmació: l'acte de parla ha de ser sincer. Aleshores tindrem que la realització d'un acte de parla sincer expressa un estat mental intencional, el qual serà, precisament la condició de sinceritat d'aquest acte de parla. Així, en fer un enunciat expresse una creença. Si faig una promesa expresse la intenció de fer allò que havia promès. Si t'ordene fer alguna cosa expresse el desig que ho faces. Si et felicite, expresse alegria o satisfacció. I així en tot acte de parla sincer. I és que, com entén Searle, la realització d'un acte de parla necessàriament és expressió d'un estat intencional. Vegem per què:

Todas estas conexiones entre los actos ilocucionarios y las condiciones de sinceridad Intencional expresadas de los actos de habla son internas; esto es, el estado Intencional expresado no es sólo un acompañamiento de la realización del acto de habla. La realización del acto de habla es necesariamente una expresión del correspondiente estado Intencional, como se muestra por medio de una generalización de la paradoja de Moore. No se puede decir "Está nevando pero no creo que está nevando", "Te ordeno que dejes de fumar pero no quiero que dejes de fumar", "Me disculpo por insultarte, pero no siento haberte insultado", "Felicidades por ganar el premio, pero no me alegro de que lo ganaras", etc. Todo esto suena extraño por la misma razón. La realización del acto de habla es eo ipso una expresión del correspondiente estado Intencional; y, por consiguiente, es lógicamente extraño aunque no autocontradictorio realizar el

acto de habla y negar la presencia del correspondiente estado Intencional (1992a: 24-25; 1983b: 9).

Es dona per descomptat la possibilitat de mentir o de dir insinceritats. I és clar que, malgrat aquestes, un acte de parla expressarà igualment en aquests casos un estat intencional. El que passarà serà que aquest estat intencional, malgrat ser expressió de les meues paraules, no seran reflex de l'estat mental que tinc.

La quarta similitud trobada per Searle entre els actes de parla i els estats intencionals radica en el fet que tant els uns com els altres, i sempre que compten amb una direcció d'ajust, tenen unes "condicions de satisfacció", també anomenades "condicions d'èxit". Aquest concepte tindrà a veure amb les condicions, que tant un acte il·locucionari com un estat intencional, necessiten per ser satisfets. ¿Quines seran, en cada cas, aquestes condicions? Com que Searle ens diu que les condicions de satisfacció són internes, haurem d'entendre que estaran relacionades amb el contingut proposicional de l'acte il·locucionari, i amb el contingut intencional de l'estat intencional. En els dos casos seran aquests dos continguts els que marcaran, guiats per les direccions d'ajust de cada cas, el "contingut" que haurà de ser satisfet. Així, una ordre sols serà satisfeta si és obeïda: el contingut proposicional de l'ordre ens diu que és allò que ha de ser satisfet, la direcció d'ajust món-a-paraula ens diu en quina direcció s'haurà de satisfer l'acte il·locucionari basat en l'ordre. Pel que fa als estats intencionals, un desig, per exemple, el contingut intencional marcarà què és allò que s'ha de satisfer (en aquest cas concret, què és allò que s'haurà de complir de conformitat amb aquest desig). La direcció d'ajust món-a-ment ens diu ací que haurà de ser el món el que s'ajuste a la ment, i per tant al meu desig, perquè aquest quede satisfet.

Ara bé, sabem, per la tercera connexió entre actes de parla i estats intencionals, que amb cada contingut proposicional d'un acte de parla expressem un estat intencional que, diem, és la condició de sinceritat d'aquell acte de parla. Amb açò, tindrem, per tant, una

implicació important per a les condicions de satisfacció; a saber, que l'acte de parla es satisfarà si i sols si l'estat psicològic expressat es satisfà, ja que, com afirma Searle, les condicions de satisfacció de l'acte de parla i l'estat intencional expressat són idèntiques (Cf. 1983b:10-11; 1992a: 26).

Recordem que l'interés de Searle en assenyalar les connexions i similituds entre actes il·locucionaris i estats intencionals sortia de la peremptòria necessitat d'explicar la representació. Aquestes similituds, argumentava Searle, són el millor camí per entendre com funciona la representació. La pregunta que a hores d'ara hauria de ser resposta és, per tant, la següent: ¿com funciona la representació dels estats intencionals?

L'estratègia de Searle ha estat apropar-nos a la qüestió per mitjà dels actes de parla: els actes de parla representen un objecte o estat de fets sobre el que són, i els estats intencionals representen objectes i estats de fets en el mateix sentit que aquells (Cf.,1983b:11; 1992a:26). Però què s'entén per "representació"? Searle admet que la noció de representació és convenientment vaga, i d'aquesta vaguetat precisament s'aprofita el mateix Searle quan diu:

Explotando esa vaguedad podemos decir que los estados Intencionales con un contenido proposicional y una dirección de ajuste, representan sus diversas condiciones de satisfacción en el mismo sentido en que los actos de habla con un contenido proposicional y una dirección de ajuste representan las suyas (1992a:26-27; 1983b:11).

Amb aquesta vinculació de la representació amb les condicions de satisfacció Searle intenta distingir el seu ús del terme "representació" de l'ús tradicional, així com de l'ús en la psicologia cognitiva contemporània i la intel·ligència artificial. Vegem com explica ara com una creença és una representació:

Cuando digo, por ejemplo, que una creencia es una representación, definitivamente no estoy diciendo que una creencia sea un género de figura, ni estoy respaldando la explicación del significado del Tractatus, ni estoy diciendo que una creencia re-presenta algo que ha sido presentado antes, ni estoy diciendo que una creencia tenga un significado, ni estoy diciendo que es un género de cosa cuyas condiciones de satisfacción se extraen al examinarla. El sentido de representación en cuestión pretende ser enteramente agotado por la analogía con los actos de habla: el sentido de “representar” en el que una creencia representa sus condiciones de satisfacción es el mismo sentido en el que un enunciado representa sus condiciones de satisfacción. Decir que una creencia es una representación es simplemente decir que tiene un contenido proposicional y un modo psicológico, que su contenido proposicional determina un conjunto de condiciones de satisfacción bajo ciertos aspectos, que su modo psicológico determina una dirección de ajuste de su contenido proposicional, en el sentido en que todas estas nociones -contenido proposicional, dirección de ajuste, etc.- son explicadas por la teoría de los actos de habla (1992a:27; 1983b:11-12).

Així, i al contrari que les concepcions clàssiques de la “representació”, la intencionalitat d'un estat mental no té cap implicació ontològica. La intencionalitat és, en Searle, una “constel·lació de nocions lògiques preses en préstec de la teoria dels actes de parla”. De la mateixa manera la noció searleana difereix de les concepcions contemporànies de la psicologia cognitiva i de les teories de defensa de la intel·ligència artificial. En aquestes últimes una representació mental es defineix per la seua estructura formal, a l'estil de l'estructura formal sintàctica d'una oració. Per a Searle la

representació estarà definida pel seu contingut (contingut intencional o proposicional) i el seu mode (psicològic o il·locucionari), no per la seua estructura formal. Per tant, i de manera concloent podem dir que en aquesta concepció els estats mentals i els actes de parla són representacions perquè representen els seus respectius continguts en un mode definit. Ser una representació en aquest sentit és ser intencional.

L'anàlisi de Searle estableix, per tant, la intencionalitat com aquella qualitat de la ment humana que capacita a aquesta amb les propietats de directivitat i representació. El pensament i el llenguatge són possibles gràcies a la intencionalitat i al desplegament de les seues dues primordials capacitats⁷.

No se li escapa a Searle el fet que en explicar la intencionalitat caem en un cercle de conceptes intencionals, com els que ací hem nomenat: “condicions de satisfacció”, “contingut intencional”, “direcció d'ajust”, etc. Certament, el terme “representació” és una col·lecció de totes aquestes nocions, i en aquest sentit és ja un terme intencional. De manera òbvia es reproduïx aquest cercle en explicar la intencionalitat dels estats mentals intencionals sobre la base de la intencionalitat dels actes de parla, puix és clar, com demostra l'argumentació de Searle desenrotllada ací, que la intencionalitat d'aquests últims depèn de la dels primers. I és que, com Searle assenyala,

Si intentásemos tratar la explicación como un análisis, sería desesperadamente circular, dado que el rasgo de los actos de habla que he estado usando para explicar la Intencionalidad de ciertos estados mentales es precisamente la Intencionalidad de los actos de habla. En mi opinión, no es posible dar un análisis lógico de la

⁷ La directivitat i la representació, si bé podem considerar-les com dues qualitats diferenciades que ens garanteix la Intencionalitat, el seu desplegament és, de fet, manifestament conjunt. No hi ha manera de tenir l'una sense l'altra. Si hi ha directivitat, hi ha representació; i si hi ha representació, hi ha directivitat d'una o altra mena.

Intencionalidad de lo mental en términos de nociones más simples, ya que la Intencionalidad es, por así decirlo, una propiedad primaria de la mente, no un rasgo lógicamente complejo construido por combinación de elementos más simples. No hay un punto de vista neutral desde el cual podamos examinar las relaciones entre los estados Intencionales y el mundo y, a continuación, describirlos en términos no-Intencionales. Cualquier explicación de la Intencionalidad tiene lugar, por tanto, en el círculo de los conceptos Intencionales. Mi estrategia ha sido usar nuestra comprensión de cómo funcionan los actos de habla para explicar cómo funciona la Intencionalidad de lo mental, pero esto plantea nuestra próxima cuestión: ¿cuál es la relación entre la Intencionalidad de lo mental y la Intencionalidad de lo lingüístico? (1992a:40-41; 1983b:26).

Efectivament, aquesta és també la qüestió que haurem d'aclarir ací. Entra, de ple, en el nostre horitzó desentranyar precisament la visió que del llenguatge defensarà Searle després d'haver introduït aquest en la xarxa de filosofia de la ment. Però, açò no ho farem immediatament. Abans hem d'incorporar algunes consideracions respecte a aquesta filosofia de la ment.

3.1.2 CLASSES D'INTENCIONALITAT

La intencionalitat és, doncs, el tret que certs estats mentals tenen. En ser intencionals, o en tenir intencionalitat, aquests estats mostren la seua directivitat: "es dirigeixen a", "són sobre", "són de"; i també representen alguna cosa: certes entitats i estats de fets. Ara bé, les formes en què la directivitat i la representació es despleguen i manifesten són ben diferents. És a dir, en opinió de Searle, les adscripcions d'intencionalitat són de diferents tipus. Per descomptat, continuem en aquesta anàlisi dins del llenguatge, en el sentit que serà mitjançant les expressions lingüístiques que podrem considerar aquestes diferents adscripcions d'intencionalitat.

En l'article de 1980, "Minds, Brains and Programs", Searle inicia la idea al voltant de les diferents formes d'adscripció d'intencionalitat. Serà en aquest polèmic article, i en les respostes al llarg nombre de comentaris que se n'han fet, on Searle va perfilant aquesta idea, que serà definitivament explicitada el 1984 a l'article "Intentionality and Its Place in Nature".

La primera motivació de Searle per fer una distinció entre les diferents formes d'adscripció d'intencionalitat sembla ser fruit de la convicció que la intencionalitat és un producte del cervell. Per tant, sols els éssers humans (i els animals) poden tenir intencionalitat, poden ser els subjectes d'estats intencionals (Cf. 1980c). Aquesta tesi conforma la base de tota la defensa searleana de la impossibilitat de la intel·ligència artificial (Cf. 1980c, 1980d, 1980e, 1982a, 1982b, 1984a, 1990a, 1990b, 1990f, 1990g, 1990h). D'aquesta convicció, Searle n'extraurà arguments que aniran arrodonint la seua concepció de la intencionalitat. Alhora, d'aquesta concepció, en sortiran tesis que perfilaran la seua visió sobre vells temes searleans (els actes de parla i l'acció, per exemple) i donaran suport a nous temes irremeïablement vinculats a la intencionalitat (l'exemple més clar és l'obertura de l'obra de Searle al camp d'allò social. Temes com la intencionalitat

col·lectiva, les perspectives per a les Ciències Socials, i fins i tot la construcció de la realitat social són les preocupacions que ocupen els interessos de les darreres publicacions i manifestacions de Searle¹).

Els objectius de l'article de 1980, "Minds, Brains, and Programs", són, per una banda, establir dues tesis, les quals esdevindran fonamentals en la filosofia de Searle; i per altra banda explorar les seues conseqüències. Aquestes dues tesis són les següents:

1- La intencionalitat en els éssers humans (i els animals) és un producte dels aspectes causals del cervell. És a dir, que és el cervell el que causa la intencionalitat.

2- Un programa informàtic mai serà, per la tesi 1, condició suficient per a tenir intencionalitat.

La tasca fonamental de l'article serà, una vegada establertes aquestes dues proposicions, demostrar la idea de la impossibilitat d'un programa (i per tant d'una màquina) per pensar. La clau per arribar a aquesta idea es xifrarà en una convicció: el cervell causa la intencionalitat; i en una ambigüïtat: ¿és el pensament necessàriament intencional? En principi, i segons la conclusió sobre la impossibilitat de la intel·ligència artificial, sembla que sí que ho és². Ara bé, també disposem de manifestacions clares de Searle on ens diu que no tots els

¹Podem veure a l'índex que aquests temes seran també els que ens preocuparan a l'última part d'aquest treball. A més a més, en l'objectiu d'aquesta recerca està, no ho oblidem, explotar els arguments de Searle sobre açò. M'agradaria assenyalar el fet que, tot i que Searle manté les seues tesis més mentalistes, expressa, tant a les seues classes, com als seminaris i en converses personals, un interès i una preocupació importants en el tema de la realitat social. L'edició i publicació de les seues idees i manuscrits està, en aquest sentit, lògicament endarrerida.

²De forma no clarament manifesta aquesta és la idea subjacent a les argumentacions utilitzades a "Minds, Brains, and Programs" (1980a) per demostrar la impossibilitat de la intel·ligència artificial. En altres escrits posteriors, com *Intentionality* (1983b) i *Minds, Brains and Science* (1984c) Searle és més explícit i manifesta que no tot estat mental és Intencional. La conclusió nostra d'aquestes paraules és que no pot utilitzar-se la Intencionalitat com l'única i necessària prova de l'existència d'intel·ligència. Hi ha altres factors que sumats al de la Intencionalitat poden esgrimir-se contra la defensa de la intel·ligència artificial. Ací els tractarem al capítol següent.

estats mentals són intencionals (vegeu *Intentionality*, pp. 1-4). Pense que la millor i més clara exposició de Searle sobre aquest tema de la intel·ligència artificial és la que conforma les conferències *Reith Lectures* de 1984, publicades amb el nom de *Minds, Brains and Science* aquest mateix any (1984a). En aquestes conferències manifesta que són quatre els trets de les nostres vides mentals: consciència, intencionalitat, subjectivitat i causació mental. Malgrat que no tot estat mental els posseeix tots, qualsevol explicació de la ment haurà d'incorporar aquests quatre elements. Per tant, qualsevol intent de recrear una possibilitat artificial d'intel·ligència haurà d'integrar-los d'una o d'altra manera.

Ara bé, la pregunta de l'inventor del terme "intel·ligència artificial", John McCarthy, posaria en entredit l'exclusivitat de pertinença de la intencionalitat a la ment; puix, ¿no mostren també certes màquines capacitat de "ser sobre", "de dirigir-se a", de tindre fins i tot creences?, en definitiva: ¿no mostren intencionalitat? McCarthy pensa que sí. De fet està disposat, tal com Searle ens relata a la segona *Reith Lecture* (1984a), a defensar que fins i tot una màquina tan simple com un termòstat té, almenys, tres creences: "fa massa calor ací", "fa massa fred ací" i "fa la temperatura correcta".

Sense entrar de ple en el tema de la intel·ligència artificial, que tractarem en el proper capítol, esbrinarem ara la llavor de la disputa. Deixant de banda els possibles plantejaments ideològics que sovint han estat darrere de la defensa o l'atac de la intel·ligència artificial, pensem, i Searle així ens ho mostra, que el veritable punt conflictiu d'aquesta polèmica descansa en el concepte d'intencionalitat (juntament, potser, amb el de consciència). El que a nosaltres ens interessa ara és assenyalar, per tal d'arrodonir el concepte d'intencionalitat, si hi poden haver distincions en l'aplicació de tal concepte.

Si agafem les afirmacions de Searle sobre un estat intencional, com una creença, i les comparem amb les afirmacions de McCarthy sobre les creences d'un termòstat és obvi que hi deuen haver diferents conceptes d'intencionalitat. Hem après en el punt

anterior què és la intencionalitat (no sols per a Searle, sinó per a tota una tradició filosòfica que s'hi va dedicar), a saber, “el tret que certs estats i events mentals han de ser "dirigits a ", o "sobre", o "de", o "representant" certes entitats i estats de fets”. Aleshores, ¿podem dir que un termòstat representa un estat de fets? En el context searleà no hi ha lloc a dubtes: sols ho podem dir d'una forma metafòrica. El terme "representa" no està utilitzant-se pròpiament, sinó metafòricament. ¿Per què? Bé, en opinió de Searle, perquè sols hi ha intencionalitat, i per tant capacitat de representar en la ment, i com hem vist més amunt són els cervells els que causen les ments. Un termòstat no pot, òbviament, representar res. Sols la ment que interpreta el termòstat té capacitat de tindre intencionalitat, i de llegir o interpretar el termòstat *com si* hi haguera, de fet, una representació en aquest. Però, malgrat això, el termòstat no té per si mateix cap intencionalitat, ni, per tant, cap capacitat de representar res. Aquesta seria, en línia amb Searle, la resposta a McCarthy i a qualsevol defensor de la intencionalitat *tot court*.

La qüestió que diferencia la posició de Searle de la dels seus crítics (John McCarthy entre altres) és fonamentalment el fet que per a Searle hi ha una distinció entre la intencionalitat intrínseca (*intrinsic Intentionality*) i les adscripcions d'intencionalitat relatives a un observador (*observer-relative ascriptions of Intentionality*). En resposta als comentaris que sobre “Minds, Brains and Programs”³ es van fer, Searle afirma el següent:

³ El 1980 es va publicar a la revista *The Behavioral and Brain Sciences* (núm. 3) l'article de Searle que ací estem comentant, és a dir, “Minds, Brains and Programs”. En aquest article Searle dóna a conèixer el que es convertiria en el famós argument de l'habitació xinesa contra la idea que l'activitat mental consisteix sols en manipular símbols. A aquest mateix número de la revista apareixien també una sèrie de comentaris de molts diferents i coneguts estudiosos sobre el tema en el panorama internacional: Ned Block (MIT), Daniel Dennett (Standford), John Eccles (Locarno), Jerry.A.Fodor (MIT), John Haugeland (Standford), Douglas R.Hofstadter (Indiana University), John McCarthy (Standford), Marvin Minsky (MIT), Thomas Natsoulas (Davis), Zenon W.Pylyshyn (Standford), Richard Rorty (Princeton), Roger C.Schank (Yale), entre altres. Aquests comentaris van anar seguits d'una resposta de Searle a tots ells. Aquest fet ha marcat una fita en la investigació sobre intel·ligència artificial

I think that in order to understand what is going on when people make such claims we need to distinguish carefully between cases of what I will call intrinsic intentionality, which are cases of actual mental states, and what I will call observer-relative ascriptions of intentionality, which are ways that people have of speaking about entities figuring in our activities but lacking intrinsic intentionality (1980d:451)⁴.

El que ens diu Searle és una cosa així com: és la ment, únicament, allò que té intencionalitat. Si alguna cosa (una màquina, per exemple) sembla tenir-ne'n és, simplement, per la interpretació que hi fan aquelles ments que sí que pròpiament tenen la intencionalitat. En aquest cas aquesta és causada pel cervell, és a dir, és fruit de la biologia. En el cas de la màquina la intencionalitat és una simple adscripció de la ment que observa.

arreu del món. Segurament ningú va canviar d'opinió, però el debat que va obrir aquell número de la revista de *Behavioral and Brain Sciences* el 1980 va donar nous arguments, tant als defensors com als detractors de la intel·ligència artificial. Quant a Searle, va continuar investigant i publicant els arguments que bàsicament va donar a conèixer el 1980. Durant tota la dècada dels vuitanta s'anaven produint manifestacions i argumentacions, a favor (les menys) o en contra, de la posició de Searle; de tal forma que els comentaris a l'article de Searle van omplir durant molts anys les publicacions especialitzades en el tema (la mateixa revista generadora del debat li va donar continuïtat a aquest publicant al llarg d'alguns números posteriors certs comentaris que enriqueixen el debat). Deu anys després la mateixa revista va publicar un altre article de Searle, "Consciousness, Explanatory Inversion, and Cognitive Science" (1990, núm. 13), que intentava seguir l'esperit general de la investigació amb nous arguments. Com l'article de 1980, aquest va seguir de comentaris d'importants investigadors i coneixedors del tema (alguns d'ells els mateixos), i d'una resposta del mateix Searle. Com l'anterior, va obrir un debat, encara que no amb tanta repercussió editorial, a causa de la creixent especialització del tema.

⁴La decisió de posar Intencionalitat i Intencional en lletra "i" en majúscula per a diferenciar-les d'un ús diferent (com aquell que es refereix a "intenció" de fer alguna cosa) és posterior a aquest article, concretament de 1983, amb *Intentionality*.

Sembla, per tant, que la intencionalitat, com a tret essencial de la nostra ment, ens dóna, no sols capacitat per a referir-nos al món, sinó que també ens fa interpretar aquest d'una manera determinada, d'una manera intencional, podríem dir. No hi ha, per tant, diferents classes d'intencionalitat, sinó una sola: la intencionalitat intrínseca. Sí que hi ha, no obstant, adscripcions d'intencionalitat, en les quals no s'adscriu intencionalitat intrínseca, sinó una intencionalitat "derivada". La intencionalitat intrínseca no necessita cap adscripció, cap interpretació "com si", cap metàfora. La creença de McCarthy sobre el seu termòstat és una confusió, assenyala Searle, entre la intencionalitat intrínseca i les adscripcions d'intencionalitat que ell, com a observador, puga fer. Ara bé, si el seu termòstat no és interpretat per una ment intencional, no hi ha dubte que el seu termòstat no tindrà cap creença, i, per tant, açò serà mostra que aquella intencionalitat que interpretava McCarthy sobre el termòstat era fruit de la interpretació i adscripció de la seua pròpia ment. Si, efectivament, ens sembla que el termòstat puga tenir la creença de "fa massa fred ací" quan la barreta de mercuri està al nivell de 20 graus sota zero és perquè l'hem dissenyat nosaltres (la nostra intencionalitat) per a servir alguns objectius nostres (de la nostra intencionalitat), perquè realitzen algunes funcions que nosaltres realitzem sobre les bases de la nostra intencionalitat (Cf. 1980d, en resposta a McCarthy).

Ara bé, ens surt ara una qüestió que el mateix Searle es plantejarà uns anys després de l'article on hem vist que desenvolupa per primera vegada el tema de les diferents adscripcions d'intencionalitat ("Minds, Brains and Programs", 1980c). Ens referim a la qüestió de la intencionalitat del llenguatge que Searle, certament, es va plantejar ja a l'article de 1979 ("What Is an Intentional State?"), però que no va aprofundir fins el 1983 amb *Intentionality*, i el 1984 amb l'article "Intentionality and Its Place in Nature".

A l'article de 1979 Searle va intentar explicar què era un estat intencional, tot i que ja tenia des de l'article publicat el 1986 (escrit a 1974) una teoria de la intencionalitat que, òbviament incorporaria la seua teoria dels actes de parla i la seua concepció del

significat, que com ja hem vist en el primer apartat d'aquest treball, es presentava prou influïda per nocions com "*intended meaning*", i "*literal meaning*"⁵. A aquell article, i en explicar què és un estat intencional, Searle utilitza els actes de parla, com ja hem vist en el punt anterior d'aquesta tesi, no perquè la intencionalitat siga quelcom essencialment lingüístic, sinó per motius heurístics i amb vista a un objectiu pedagògic. A més a més, hi trobem prou paral·lelismes entre els estats intencionals i els actes de parla perquè es justifique el recurs al llenguatge per explicar la intencionalitat. Pensem que si s'entén bé la noció searleana de "representació" tots els paral·lelismes poden explicitar-se arran d'aquesta, puix hi són implícits a aquesta noció⁶. Ara bé, ¿permeten aquests paral·lelismes una relació de mútua dependència entre la intencionalitat i el llenguatge? En la visió que Searle ens dóna, clarament no; no és una relació d'igual a igual. Tot i que aquesta és una qüestió que acabarem d'explicitar, almenys quant a les crítiques, al capítol sisé d'aquest treball, cal ací veure quina mena d'intencionalitat tindran els actes de parla.

A l'article de 1979 Searle ens explica que sols la ment té una intencionalitat intrínseca, i que la imposa a altres entitats, com sons i marques (paraules dites i escrites, s'entén), que són, per si mateix, simples fenòmens físics en el món, com ho poden ser altres (Cf. 1979b:88-89). Aquest, és, en definitiva, la resolució del misteri del significat, de com passar d'allò físic, com sons i marques, a allò semàntic. La solució, com veem, ens ve de la ment, i de la seua intrínseca intencionalitat. Els actes de parla mostren un doble nivell d'intencionalitat: primer està la intencionalitat que atorga a l'acte de parla l'estat intencional expressat pel primer. Segon està la intencionalitat que tot acte de parla té pel fet de ser expressió d'una

⁵Per aquesta raó, entre altres, ens inclinàvem a sostenir que no hi havia dues parts en l'obra de Searle, l'una més pragmàtica i l'altra més mentalista, sinó que des del principi ja hi podíem trobar una llavor mentalista en les explicacions de Searle. Si bé, és cert, que aquest mentalisme es va veure més manifestament expressat en obres posteriors a *Speech Acts*.

⁶Els/les lectors/ lectores poden trobar aquest punt desenvolupat en l'epígraf immediatament anterior a aquest, on explicàvem el *Concepte d'Intencionalitat*.

intenció⁷; és a dir la intenció amb la qual cada una de les emissions es fa. Per tant, i arran de tot açò, Searle dirà, en l'article que estem analitzant, que "la ment imposa intencionalitat a entitats que no són intrínsecament intencionals". En paraules del mateix Searle:

The mind imposes Intentionality on entities that are not intrinsically Intentional by intentionally transferring the conditions of satisfaction of the expressed psychological state to the external physical entity (1979b:89).

Un any després, a l'article de 1980c (i també a la resposta als comentaris: 1980d) Searle fa un tractament conjunt de totes les adscripcions d'intencionalitat, o en terminologia de 1979, de totes les "transferències" d'intencionalitat. El problema en aquest últim article era establir una distinció taxativa entre intencionalitat intrínseca i adscripcions d'intencionalitat, de tal forma que impossibilitara qualsevol plantejament favorable a la intel·ligència artificial. És a 1982a, en una de les respostes a alguns de tants comentaris a l'article de 1980 ("Minds, Brains and Programs"), que Searle fa una breu distinció entre diferents tipus d'adscripcions d'intencionalitat:

A distinction that is crucial to my account is the distinction between the conditions under which we feel justified in making attributions of intentional predicates to systems and the conditions under which the systems actually have intrinsic intentional states. People make all sorts of attributions of intentionality, for example to thermostats, adding machines, cars, and sentences; and we are told that primitive tribesmen attribute intentionality to thunderstorms and the wind. None of these attributions are true attributions of intrinsic

⁷Cal assenyalar que ara i ací "intenció" s'utilitza no com a un terme tècnic de la teoria de la Intencionalitat de Searle, sinó amb el sentit comunment expressat per aquest terme.

intentionality. The thermostat, adding machine, and car cases are, at best, metaphorical; the attribution of, say, meanings to sentences is true and literal, but the intentionality is derived and not intrinsic; and attribution of intentionality to the weather is, we assume, just plain false. Now, with these distinctions in mind let us turn to the commentaries. (1982a:345).

Vegem ara com Searle, malgrat mantenir una única i veritable intencionalitat: la intrínseca que pertany a la ment, introdueix una distinció entre diferents adscripcions que vindrà a posar remei, al nostre parer, al maltractament que el llenguatge havia rebut en ser igualat amb els termòstats, calculadores i cotxes, almenys en qüestió d'intencionalitat (vegeu 1980d:451-452). En aquesta citació podem veure com ara el llenguatge té un tracte diferencial: si bé no disposa d'intencionalitat intrínseca, l'adscripció d'intencionalitat que fem a les oracions són adscripcions vertaderes i literals, enfront de les adscripcions metafòriques que reben els termòstats, cotxes... Açò introdueix una petita, encara que important, distinció. El llenguatge, malgrat no tenir intencionalitat intrínseca rep de la ment una atribució d'intencionalitat que és literal, per tant podem dir que el llenguatge té una intencionalitat derivada, i no simplement metafòrica com altres elements. Aquesta atribució literal d'intencionalitat, o aquesta intencionalitat derivada del llenguatge serà precisament la que permet, ens dirà Searle a *Intentionality* (1983b), la capacitat de representació del llenguatge, i per tant el significat d'allò que puguem dir els éssers humans en les distintes llengües i registres⁸.

En un article posterior (1984b), quasi exclusivament escrit per explicitar què és exactament la intencionalitat intrínseca i quines són les diferents adscripcions que fem d'intencionalitat, Searle es

⁸Aquest és el tema tractat, sobretot, al capítol sisé d'*Intentionality*. En aquest treball el desenvoluparem amb totalitat al llarg d'aquest capítol i al capítol sisé, al tercer apartat d'aquesta tesi, on en veurem els importants comentaris de Habermas i Apel.

planteja de nou la intencionalitat del llenguatge, sortint-se'n, al nostre parer, amb una explicació ambigua, si no desafortunada. Ací Searle comenta quatre diferents enunciats que es suposa que conformen quatre diferents exemples, bé d'intencionalitat, bé d'adscripció d'aquesta. Els enunciats són els següents (1984b:88):

A. Robert creu que Ronald Reagan és president .

B. Bill veu que està nevant.

C. "Es regnet" significa està plovent.

D. El termòstat del meu cotxe percep canvis en la temperatura del motor.

Deixant de banda el fet que les quatre són expressions lingüístiques, i que com a tals tindran una intencionalitat no intrínseca, ara continuarem l'anàlisi de Searle d'aquests quatre casos⁹. Cadascun d'aquests quatre enunciats adscriu intencionalitat, ara bé, l'estatus de la intencionalitat variarà. *A* adscriu un estat mental intencional, en aquest cas una creença, a una persona. *B* va més lluny, puix no sols adscriu intencionalitat, sinó que ens diu que aquesta intencionalitat és satisfeta; és a dir que les condicions de satisfacció de l'experiència visual que es relata es compleixen¹⁰ ("veure" és, en aquest sentit, un verb d'èxit: veure *que p* implica *p*). Tant *A* com *B* són exemples de fenòmens intencionals intrínsecs: tant l'experiència visual com la creença existeixen realment en la ment/cervell de l'agent. En fer els enunciats *A* i *B* fem, per tant, una adscripció d'intencionalitat literal, ja que els fets que es relaten (creença i experiència visual) tenen intencionalitat intrínseca.

¿Què passa amb *C* i *D*? *C*, manté Searle, adscriu literalment intencionalitat, malgrat que no és una intencionalitat intrínseca, sinó

⁹ Cal fer constar que Searle no fa aquesta consideració en la seua anàlisi. Considerem que s'ha de fer, puix en posar un exemple lingüístic tindríem que sempre seria un cas d'adscripció d'Intencionalitat, per més que expressara un estat Intencional. Per altra banda, la mateixa dificultat de comprendre una ment separada del llenguatge, que de vegades sembla defensar Searle, li arriba també a Searle, almenys a l'hora de posar exemples.

¹⁰Aquest fet farà que Searle establisca una diferència entre experiències visuals i creences. Les segones seran estats Intencionals, les primeres "events mentals conscients".

derivada. És a dir, que darrere de l'adscripció, podem dir nosaltres, i d'acord amb els exemples anteriors, no hi ha un fenomen (en aquest cas el que hi ha darrere és el fet de significar) que tinga intencionalitat intrínseca. Segons Searle l'oració alemanya "*Es regnet*" significa que està plovent, però podria significar una altra cosa o res en absolut.

Pel que fa a *D* no hi ha adscripció literal d'intencionalitat, ja que Searle no creu que el termòstat del cotxe, com ja sabem, pugui tenir cap percepció. *D* per tant, és una adscripció no literal, sinó metafòrica. Ara bé, assenyala un poc després, *C* i *D* tenen en comú el fet que la seua intencionalitat depèn de la intencionalitat intrínseca dels agents:

D, unlike C, is a metaphorical ascription of Intentionality, but like C its point depends on some intrinsic Intentionality of agents. (1984b:89).

És a dir, com a conclusió important per a nosaltres, tenim que (intentarem ser exactes amb el termes searleans): l'adscripció d'intencionalitat a expressions lingüístiques és literal (prové directament d'allò que té intencionalitat intrínseca), però no és una intencionalitat intrínseca, sinó derivada (de nou, prové directament d'allò que té intencionalitat intrínseca). El fet que no tinguen una intencionalitat intrínseca fa que les expressions lingüístiques, igual que els termòstats dels cotxes, depenguen, com ens diu Searle en la citació de més amunt, de la intencionalitat intrínseca dels agents. Ara bé, a penes unes vint línies més avall, i fent una mena de resum sobre les conclusions extretes dels quatre casos que ací hem comentat, Searle afirma que hem de tenir en compte la següent distinció:

The distinction between literal ascriptions of Intentionality such as A, B, and C, whose truth depends on the existence of some Intentional phenomena, whether intrinsic or derived; and metaphorical ascriptions, such as D, which do not literally ascribe any Intentionality at all, even

though the point of the metaphorical ascription may depend on some intrinsic Intentionality of human agents.(1984b:89).

Aquí ens està dient que *C* és una adscripció literal, i, contràriament al que afirmava en la citació anterior, manté que això vol dir que hi ha un fenomen intencional darrere, del qual depèn. No és, per tant, sols de la intencionalitat dels agents de què depèn; i per això mateix ens diu ara que en aquest punt es diferencia del cas de *D*. La pregunta nostra enfront de tal contradicció seria: ¿el fet de dependre de la intencionalitat de l'agent és allò que unifica o que separa *C* i *D*? En l'article de 1984b, almenys, Searle no ho aclareix.

Pensem que no hi ha dubte que el tema és tant important com difícil esdevé el seu tractament. A més a més, en Searle es fa més difícil pel fet d'haver d'aclarir la intencionalitat del llenguatge quan ja es disposa amb tota una teoria de la intencionalitat dissenyada jeràrquicament, i on el lloc quasi omnipotent el té reservat per a una ment biològica que no per això s'identifica amb el cervell. Creem que Searle es va dedicar quasi una dècada, la que aniria de finals dels anys 70 a finals dels anys 80, a explicitar aquesta teoria i a resoldre els problemes que se li plantejaven en el nivell, per a ell més fonamental i més de moda en aquella època, que era el nivell d'explicitació de la cúpula de la jerarquia: com entendre una ment que és cervell sense anular allò més peculiarment mental. Ara bé, les modes passen, els problemes hi resten. Si bé la problemàtica vinculada a l'especial visió de Searle de la ment/cervell continua oberta ja no és el nucli d'atenció de la seua obra. Com hem dit en altres llocs d'aquest mateix treball en la darrera etapa de l'obra de Searle es reconsideren una altra vegada els problemes del llenguatge, així com s'obri un nou apartat per a preocupacions socials (si bé algunes tenen la llavor precisament en la teoria searleana de la ment dels vuitanta). En aquesta línia la qüestió que ens plantejem ara al voltant de la intencionalitat, i adscripció d'aquesta al llenguatge, no serà exposada d'una manera clara fins aquesta nova etapa. No serà fins el 1991 que Searle reconeix una

possible mala explicitació, per la seua part, d'aquesta problemàtica. Nosaltres, en aquest punt, estem totalment d'acord amb la disculpa. L'explicitació de la intencionalitat del llenguatge es realitza al volum *John Searle and His Critics* (editat per E.Lepore i R.van Gulick el 1991). En aquest volum es condensen un munt de comentaris de diversos autors sobre els temes més importants i recurrents de Searle. Al final de cada apartat apareix una resposta de Searle als seus crítics. En resposta a Alistair Hannay, Searle diu el següent:

One last comment about Hannay's article is in order, because it reveals a misunderstanding of my position which is probably my fault. When I say that the mind imposes Intentionality on entities that are not intrinsically Intentional to start with, I do not mean that speech acts lack intrinsic Intentionality, nor do I mean that we, so to speak, find a lot of sentences just lying around and impose Intentionality on them. On my account, the intention-in-action with which a speech act is performed is partly constitutive of the speech act and is, of course, intrinsically Intentional. The point that I am making is rather that part of the intention that one has in the performance of the speech act is that the sounds that one utters, or the marks one makes on a paper, should have Intentionality. The speaker's meaning is a matter of his or her intentions, and the intention in question is in large part a matter of imposing conditions of satisfaction onto utterances. At one level of description, therefore, the speech act is indeed intrinsically Intentional. When we describe it, for example, as a statement or as an order we are describing it in a way which identifies its Intentionality. But if you then decompose the statement into its elements you will find that within its internal structure there is a distinction between the sounds or marks and the meaning or Intentionality with which those

sounds and marks are produced. The act of imposing Intentionality is intrinsically Intentional, but the objects, such as sounds or marks, on which the Intentionality is then imposed are not themselves intrinsically Intentional. (1991a:145-146).

Abans del comentari a aquesta citació val la pena assenyalar que en una nota a peu de pàgina d'aquestes paraules Searle diu:

I had hoped that that point was clear in my earlier writings but I now think it is not, since the same misunderstanding is also to be found in an important article by David Rosenthal (...).

La doble excusa de Searle, no serveix, però, per aconseguir una nova i definitiva explicitació de la problemàtica. Si bé ara s'explicita de manera més clara la posició de Searle respecte a la intencionalitat dels actes de parla, ens surten nous interrogants al voltant del significat.

Tal i com Searle diu en aquesta última citació els actes de parla sí que compten amb intencionalitat intrínseca, des del moment que tot acte de parla necessita d'una intenció, per part del parlant, de realitzar un acte de dir alguna cosa (és el que s'anomena, en terminologia de Searle, la intenció en l'acció). És a dir, un acte de parla sí que té intencionalitat intrínseca, a causa de la intenció de realitzar-lo per part del parlant. Per tant, podríem dir que aquesta intenció dóna un suport intrínsecament intencional a tot acte de parla. Així, tenim que la intenció del parlant és la que fa que el significat d'un acte de parla mostre intencionalitat, no és cap assumpte d'*adscriure* intencionalitat, ni d'*interpretar* intencionalment.

Ara bé, hem après de la primera part d'aquesta tesi (capítol 1, epígraf 4.2.) que Searle diferencia entre "*sentence meaning*" i "*utterance meaning*" (també "*intended meaning*"), entre el significat d'una oració i el significat de l'emissió (i, per tant, no ignorar el parlant que fa l'emissió). La pregunta, aleshores, seria ¿a quin

"significat" de la seua pròpia classificació es refereix Searle quan afirma que el significat és intrínsecament intencional? Òbviament la resposta deu estar clara per al mateix Searle: serà el significat del parlant (*speaker's meaning*) i, per tant, de l'emissió del parlant (*utterance meaning*), que és un significat intencional per la intenció del parlant (*intended meaning*), aquell que és l'únic significat amb ple dret de ser intencional. Searle no és en aquest últim punt, però, tan clar com nosaltres ho hem expressat ací extraent una conclusió de les seues pròpies paraules de la citació de 1991. Al nostre parer Searle hauria de reconèixer que la seua classificació prèvia sobre els diferents significats i, sobretot, el manteniment d'una defensa del significat de l'oració com aquell significat aïllable de l'emissió del parlant, i de la seua intenció, no tenen massa raó de ser tenint en compte les aportacions i dilucidacions que sobre la intencionalitat ell mateix ens ha fet. El que suggerim, per tant, és que no té cap sentit mantenir un concepte de "significat de l'oració" (*sentence meaning*) que es confon en Searle amb "significat literal" quan ara sabem, pel mateix Searle, que sols té intencionalitat intrínseca i, per tant, amb plena capacitat per a referir i representar el món, aquell significat que compte amb la intenció del parlant. Sense aquesta intenció de realitzar l'acte de parla, aquest és sols un munt de sons i marques sense cap significat o intencionalitat¹¹, i que necessita d'una adscripció d'intencionalitat per poder ser entés.

Ens semblen importantíssimes les conclusions que sobre el concepte de significat es poden traure del tema de les diferents adscripcions d'intencionalitat. Ens sap greu que el mateix Searle no ho haja fet. De tota manera, també d'aquesta inhibició de Searle podem extraure alguna conclusió. Però això ho comentarem en el capítol 5, on recorrerem contra les conclusions més importants d'aquest apartat

¹¹ Vegeu la citació última de Searle (la de 1991), concretament l'última part de les seues paraules, on assenyala quasi literalment aquesta idea. El que lamentem és el fet que en aquest mateix escrit, o en altres posteriors no haja explotat aquestes idees per a reformular la seua teoria del significat.

que sobre la teoria dels actes de parla i la intencionalitat estem ara desenrotllant.

El que sí que ens importa assenyalar és, de nou, l'ambigüitat de les declaracions de Searle sobre alguns temes. De manera més clara una d'aquestes ambigüitats es mostra en el tema del significat. Ja ho vam veure al primer apartat d'aquesta tesi, en relació amb la classificació de Searle dels diferents tipus de significats. Ara ho veem en relació amb el mateix concepte d'intencionalitat i les seues possibles adscripcions. Al llibre de 1991 (*John Searle and His Critics*), i segons la citació que hem llegit, Searle semblava haver fet un esforç per treure'ns de l'ambigüitat, reconeixent, fins i tot, la seua possible falta de claredat en explicacions anteriors. Volia, doncs, expressar-se més clarament, per tal de deixar el tema de la intencionalitat dels actes de parla tancat. La conclusió, com ja hem vist, és admetre que els actes de parla, per ser actes intencionals tenen una intencionalitat intrínseca. El significat del parlant, i el de l'emissió (perquè suposa un parlant) també. El tema ens sembla, per tant, reconfortablement aclarit. L'única queixa que hem expressat és que no explore les conseqüències d'aquest fet i reconsiderere les seues opinions respecte al "significat de l'oració" o "*sentence meaning*".

Aquesta, però, no ha estat l'última paraula de Searle al voltant del tema. En un llibre publicat el 1992, titulat *The Rediscovery of the Mind*, Searle intenta completar la seua investigació al voltant d'una filosofia de la ment, explicitada principalment a *Intentionality* (1983b), i iniciada quasi vint anys enrere a "Meaning, Communication, and Representation" (1986b, escrit el 1974). En aquest llibre de 1992 torna al tema de la intencionalitat intrínseca manifestant el següent:

Linguistic meaning is a real form of intentionality, but it is not intrinsic intentionality. It is derived from the intrinsic intentionality of the users of the language (1992b:79).

Searle, manté ara, com podem comprovar, la mateixa posició que el 1991 admetia que podia haver estat poc clara. És a dir, torna a la tesi inicial, segons la qual la intencionalitat del llenguatge és derivada, i no intrínseca.

Aquesta poc clara, per canviant, posició de Searle en les diferents manifestacions sobre la intencionalitat del llenguatge mostra, segons la nostra lectura, una posició ambigua de Searle pel que fa a la connexió entre un fenomen biològic, com ell defensa que és la intencionalitat i el llenguatge, com articulació i expressió de significats. El seu posicionament bascula, com hem vist, entre: 1r. Mantenir la intencionalitat intrínseca del llenguatge (en el sentit que no és metafòrica, o aparent); 2n. Diferenciar-la de la intencionalitat intrínseca, precisament perquè aquesta és un fenomen biològic originari de la ment-cervell (la del llenguatge seria derivada, per tant, d'aquesta), i 3r. Afirmar un doble nivell d'intencionalitat en el llenguatge que permeta les dues proclames anteriors.

Amb aquesta última tesi, Searle agafa la posició que sembla més coherent, i també més còmoda, que és la de postular la intencionalitat derivada com un pas intermedi entre la intrínseca i la metafòrica. Searle explica a 1992 (*The Rediscovery of the Mind*) com en una concepció de la intencionalitat on els estats intencionals no disposen d'un "contingut ample" (*wide content*), sinó d'un "contingut estRICTE" (*narrow content*) la intencionalitat intrínseca sols pertany als estats intencionals, i no a l'expressió d'aquests. És a dir, que el contingut dels estats intencionals no inclou les relacions amb objectes fora de la ment (que sí comporta aquestes relacions ho defensarien les teories de "contingut ample"); i d'aquesta manera la intencionalitat que puga derivar d'aquestes relacions seria "relacional" —com si diguéssim— però mai intrínseca. De la mateixa forma, suggereix Searle que es pot veure la intencionalitat del llenguatge, en el sentit que és una intencionalitat derivada i, per tant, afirmem nosaltres, ens du a pensar que, en la teoria searleana de la ment, el llenguatge no és part del contingut dels estats intencionals ni, per tant, de la ment. Aquestes conclusions, òbviament, haurem d'analitzar-les

detingudament. Abans, però, de passar a l'anàlisi de tota aquesta problemàtica, en els epígrafs següents, permeteu-nos incloure una citació de les últimes afirmacions publicades de Searle sobre això:

I have been using the terminology of "intrinsic" for over a decade (see Searle 1980b), but it is subject to certain persistent misunderstandings. In common speech "intrinsic" is often opposed to "relational". Thus the moon intrinsically has a mass, but is not intrinsically a satellite. It is only a satellite relative to the earth. In this sense of intrinsic, people who believe in intentional states with "wide content", that is content essentially involving relations to objects outside the mind, would be forced to deny that such intentional states are intrinsic, because they are relational. I don't believe in the existence of wide content (see Searle 1983, ch.7), so the problem does not arise for me. The distinctions I am making now are independent of the dispute about wide and narrow content. So I am just stipulating that by "intrinsic intentionality" I mean the real thing as opposed to the mere appearance of the thing (as-if), and as opposed to derived forms of intentionality such sentences, pictures, etc. You do not have to accept my objections to wide content to accept the distinctions I am trying to make.

(...) I have right now many intrinsic intentional states, for example, an urge to go to the bathroom a strong desire for a cold beer, and a visual experience of a lot of boats on the lake. All of these are intrinsic intentional states, in my sense, which just means they are the real thing and not just something more or less like the real thing (as-if), or something that is the result of somebody

else's uses of or attitudes toward the thing
(derived).(1992b:80)¹².

De nou, ens sembla desafortunada la manera de tractar aquesta problemàtica. Ara enfronta "allò real" amb allò que és, en el cas del llenguatge, el resultat del seu ús (el de la cosa real) o de les actituds cap a aquesta cosa real (*the thing*). Si l'intent de Searle amb aquesta explicitació volia desfer malentesos, ha fallat; si volia fer-nos veure com de clara i poc "misteriosa" és la seua concepció de la intencionalitat intrínseca, ens ha sorprés, al contrari, amb la seua tenebrosa narrativa¹³.

¹² La publicació de 1980b és "Intrinsic Intentionality: Reply to Criticisms of Minds, Brains, and Programs", en *Behavioral and Brain Sciences*, 3: 450-456. Per altra banda, la publicació de 1983 a la qual es refereix en la citació és *Intentionality*, i el capítol seté es titula "Intentional reports of Intentional states and speech acts", dedicat a dilucidar la relació entre la Intencionalitat i la intencionalitat dels informes sobre estats Intencionals. En aquest treball entrarem a tractar aquest problema a l'epígraf següent.

¹³ Searle intenta respondre amb la citació anterior a Churchland, P.M., i Churchland, P.S. els quals critiquen a Searle el tractament quasi misteriós que fa de la Intencionalitat. Sobre això vegeu dels Churchland "Stalking the Wild Epistemic Engine", 1983, en *Nous* 17:5-18. Reeditat a W.G.Lycan (ed.), 1990, *Mind and Cognition: A Reader*. Cambridge, MA: Basil Blackwell.

3.2 ¿QUÈ ÉS UN ESTAT INTENCIONAL?

A l'epígraf anterior (§3.1.) plantejàvem algunes qüestions al voltant dels estats intencionals, és en aquest epígraf que les haurem de resoldre. Ens referim a aquelles qüestions que sorgien d'afirmacions de Searle sobre l'entitat dels estats intencionals.

A “What is an Intentional State?” (1979b) Searle es dedica a donar una definició del que pot ser un estat intencional. Malgrat que Searle comença a apropar-se a aquest concepte en publicacions anteriors, com “Mind and Language” (1978e) i “Intentionality and the Use of Language” (1979a) no és fins l'article de 1979b que en dóna una definició.

Després d'anunciar el recurs al llenguatge com la base del mètode per investigar els estats intencionals (les raons de Searle, ja comentades en el primer epígraf d'aquest capítol, són de tall pedagògic i no permeten cap extrapolació de dependència de la intencionalitat envers el llenguatge), Searle aclareix que la pregunta que dóna nom a l'article no és una qüestió ontològica, i això voldrà dir que el que interessa són les propietats lògiques no les ontològiques. De fet, el que farà, argumenta Searle, que un estat mental siga intencional, no serà la categoria ontològica que pugui tenir, sinó les propietats lògiques que mostri. La problemàtica al voltant de l'*estatus* ontològic dels estats mentals (i, per tant, també dels intencionals) ha ocupat i ocupa importants investigacions, no sols en filosofia, sinó en altres disciplines, com la psicologia, o la neurociència. No obstant,

l'intent de Searle anirà encaminat en aquest escrit a tractar de cercar què és allò que torna intencionals alguns estats mentals. Si tenim en compte la definició d'intencionalitat que el mateix Searle ens ha donat, tindrem que aquelles propietats lògiques aniran vinculades al concepte de representació. És a dir, que un estat intencional haurà de representar coses o estats de fets.

Serà al voltant d'aquesta capacitat de representar dels estats intencionals que es configuraran les propietats lògiques d'aquests. Així, per saber què és un estat intencional necessitarem conèixer, no el material ni les propietats psicològiques d'aquest, sinó tres coses diferents; a saber (Cf., 1979b: 82):

- a) Quines són les condicions de satisfacció de tal estat.
- b) Amb quin aspecte són representades aquestes condicions pel contingut representatiu.
- c) Quin és el mode psicològic de l'estat en qüestió (creença, desig, intenció, etc.) i, per tant, quina és la direcció d'ajust.

Searle ens assenyala que si coneixem el contingut representatiu de l'estat intencional sabrem les condicions de satisfacció. És a dir, un estat intencional consisteix en un contingut representatiu que es presenta en un mode psicològic determinat. El contingut representatiu *representa* un objecte o un estat de fets, i ens informa de les condicions que satisfaran l'estat intencional que versa sobre aquell objecte o estat de fets. Allò representat (objecte o estat de fets) és l'objecte intencional, que és sobre el que és l'estat intencional. En definitiva el panorama d'explicació de Searle és el següent: la ment humana es dirigeix a la realitat a causa de la capacitat de representació que es desplega mitjançant els estats intencionals. Aquests, que podríem considerar-los els ítems bàsics de representació, són sobre alguna cosa —objecte intencional. Ara bé, el contingut de cada estat intencional no és aquest objecte intencional, sinó un contingut representatiu. Aquest contingut representatiu és, en la teoria searleana, el pont entre la ment i els objectes intencionals. Aquesta funció de pont la realitza el contingut representatiu presentant-nos les condicions de satisfacció, que són les condicions que un estat

intencional necessita per ser satisfet. Malgrat que Searle no dóna una definició d'aquest terme (ja veurem l'explicació més endavant), entenem que cada estat intencional s'ha de satisfer segons el mode psicològic que tinga: una creença serà satisfeta si allò que es creu és vertader, un desig serà satisfet si es compleix i una intenció serà satisfeta si és duta a terme. Entenem que aquesta explicació pot semblar no ser en absolut explicativa, o quan menys, ser confusa. Per tant, abans d'extraure conclusions i continuar endavant proposem un esquema i un exemple.

L'esquema podria ser el següent:

MENT- entre altres qualitats, mostra la INTENCIONALITAT, que ens atorga la capacitat de REPRESENTACIÓ.

MENT INTENCIONALITAT REPRESENTACIÓ

ESTAT MENTAL amb

CONTINGUT REPRESENTATIU i
MODE PSICOLÒGIC

condicions de satisfacció

OBJECTE INTENCIONAL =objectes i estats de fets representats

OBJECTES I ESTATS DE FETS

Exemple: jo crec que els laboristes guanyaran les properes eleccions a la Gran Bretanya.

Estat mental intencional: jo tinc un estat mental, en aquest cas una creença, amb un contingut representatiu i un mode psicològic.

Contingut representatiu: *els laboristes guanyaran les properes eleccions a la Gran Bretanya.*

Mode psicològic: creença.

Direcció d'ajust: món-ment.

Condicions de satisfacció: vénen expressades en el contingut representatiu; la direcció està proposada per la direcció d'ajust. En aquest cas perquè la meua creença es veja satisfeta els laboristes britànics hauran de guanyar les properes eleccions. Serà el món el que s'haurà d'ajustar a la meua creença, doncs.

Objecte intencional: és l'estat de fets representat per la meua creença. En aquest cas un estat de fets com que els laboristes guanyen les properes eleccions a la Gran Bretanya.

Intentem ara fer una anàlisi de tota aquesta xarxa dels termes tècnics que apareixen en els escrits de Searle.

En primer lloc tenim, com a primera conclusió, que els objectes dels estats mentals intencionals no són els objectes, o els estats de fets del món, sinó els objectes intencionals, que són aquells en la mesura que estan representats. Aquesta conclusió és notable si tenim en compte que un estat intencional és, o tracta, sobre els objectes intencionals. Així, la seua peculiaritat és el paper funcional que juguen dintre de la tasca representativa de la ment. És en aquest sentit, que Searle creu haver trobat la solució al trencaclosques de Meinong sobre la inexistència d'alguns objectes de pensament¹. Si Meinong va donar com a solució la idea que amb un concepte més ampli del terme "objecte" es podia resoldre el problema de la referència dels termes lingüístics sobre objectes inexistents, ara Searle ens descobreix una nova solució. Aquesta no utilitza el recurs a un concepte ampli d'objecte, sinó que —diu— és l'objecte intencional, que no comporta cap compromís ontològic, el que satisfà un estat

¹Els dos exemples més coneguts de Meinong són el del quadrat redó, i el de la muntanya d'or. En aquests exemples Meinong expressava la paradoxa de referir-nos a objectes que no existeixen. En afirmar "El quadrat redó no existeix" o "La muntanya d'or no existeix" sembla que entrem en allò més paradoxal si pensem que ens referim a uns objectes dels quals afirmem la seua existència en el mateix acte de negar la seua existència. Davant d'açò Meinong va donar com a solució l'argument que cal invocar un concepte més ampli d'objecte, tot incloent objectes que no existeixen. Tant els objectes que existeixen com els que no existeixen poden ser els referents dels termes lingüístics.

intencional o un acte de parla. El seu estatus és lògic i funcional. De fet, Searle afirma que "un objecte intencional és un objecte com qualsevol altre; no té un estatus ontològic peculiar" (1979b: 82)². Si ens preguntem ara per la relació que manté aquest objecte intencional amb un objecte o estat de fets del món (real o imaginari), la resposta és que el primer és una representació del segon. Aquesta representació és, a més a més, la manera de dirigir-nos al món (real i imaginari); i és, per tant, sobre aquest últim que són pertinents les consideracions sobre l'estatus ontològic³. Els éssers humans ens representem el món (no tenim cap altra forma de "fer-nos" amb ell), i és aquest món representat el que conforma tant el contingut dels nostres estats mentals intencionals, com dels nostres actes de parla.

En segon lloc, i vinculat amb la primera reflexió, tindrem que l'objecte d'un estat intencional (o d'un acte de parla) no és el contingut intencional (o el contingut proposicional en l'acte de parla), sinó l'objecte intencional. Per tant, la proposició que expressa una creença no és l'objecte d'aquesta. La proposició serà precisament el contingut de la creença. Amb açò Searle nega que un estat intencional o un acte de parla es veja com una relació de dos termes entre el subjecte que té l'estat intencional i una proposició, o entre un parlant i una proposició. Segons la xarxa conceptual explicitada per Searle en els dos casos es tractaria d'una relació de representació entre l'estat intencional i les coses representades per aquest.

D'aquestes dues conclusions surten algunes consideracions importants en la configuració global de la teoria de la intencionalitat de Searle. Ara les veurem.

² *"An Intentional object is just an object like any other; it has no peculiar ontological status"*. La traducció catalana del text és nostra.

³ Com que ja supose que els lectors i les lectores es van familiaritzant amb l'estil searleà, no considere necessari reparar en el text sobre les consideracions d'estil. Malgrat això a peu de pàgina crec convenient cridar l'atenció sobre com de desafortunada resulta l'expressió "l'objecte Intencional és un objecte com qualsevol altre; no té un estatus ontològic peculiar" quan precisament es tracta de donar una definició d'objecte Intencional.

3.2.1 INTENCIONALITAT I INTENSIONALITAT

La tesi de Searle sobre els tipus o classes d'intencionalitat era, com hem vist més amunt, que sols els estats intencionals tenen intencionalitat per si mateix, és a dir, intencionalitat intrínseca. Els actes de parla disposen d'una mena d'intencionalitat derivada, ja que no són intencionals per si mateix, sinó pels estats mentals, que són els que desenvolupen la capacitat de representació de la ment. Els actes de parla són informes lingüístics sobre estats mentals. Tots dos són categories intencionals, ara bé el llenguatge deriva de la intencionalitat, que és principalment la capacitat de representar de la ment humana.

Ara, en el punt que acabem de tractar, veem que l'objecte d'un estat intencional, i d'un acte de parla, és l'objecte intencional (que és una representació d'objectes o estats de fets). Per tant, ni la proposició que expressa un contingut intencional, ni aquella que expressa el contingut proposicional d'un acte de parla són l'objecte de la representació. Són el seu contingut, però no el seu objecte⁴.

Si partim d'aquestes dues tesis podem entrar en la distinció que Searle fa entre intencionalitat i intensionalitat en diferents escrits.

Sembla obvi que la resolució del concepte d'intencionalitat en la seua relació amb els actes de parla ha marcat en Searle quasi la totalitat de les seues tesis des de finals dels anys setanta⁵. En aquest sentit, també la proposta que farà Searle per a un problema clàssic dintre de la filosofia, com és el de la intensionalitat, vindrà marcada per la seua concepció sobre la relació de la intencionalitat amb el llenguatge, i en concret per les dues idees que acabem d'expressar en els dos primers paràgrafs d'aquest epígraf.

⁴ Interpretem aquesta separació entre el contingut i l'objecte intencional com una conseqüència de l'internalisme de Searle, que el dú a mantenir un concepte de contingut estricte (*narrow content*). Ho veurem més endavant, a l'epígraf 4.3.2.

⁵ Sobre aquest aspecte podem donar com a referència editorial l'article "Mind and Language", de 1978.

Rastrejant mínimament la problemàtica ens trobem amb Brentano i el seu intent d'explicitació de la intencionalitat com el tret distintiu dels estats mentals enfront dels estats purament físics. Ara bé, feta aquesta distinció es va entrar de ple en la qüestió d'esbrinar les diferències entre els mateixos estats mentals intencionals; sobretot es tractava d'aclarir quines distincions es podien fer entre aquells estats que són sobre objectes existents, d'aquells que són sobre objectes no existents. Aquesta problemàtica va ocupar els esforços de la fenomenologia durant un temps (Husserl, 1984, 19950a, 1950b; Chisholm, 1984; Føllesdal, 1982) arribà a la conclusió que no hi ha res que distingisca en l'estat mental mateix uns casos dels altres. La raó no era altra que el fet que els estats mentals intencionals són sobre objectes intencionals, i no sobre objectes del món. Aquesta conclusió va obrir les portes a un embolic metafísic, la solució per al qual, moltes vegades, era tancar aquestes portes al món⁶. És per causa, en gran part, de la filosofia analítica posterior que la filosofia se'n surt intentant evitar la problemàtica metafísica, centrant-se, no sobre els fenòmens del món, sinó sobre el llenguatge amb què es fan afirmacions sobre el món. La complexa problemàtica que va generar el concepte d'intencionalitat es desvia ara a problemes generats pels informes lingüístics que usem per informar dels estats intencionals.

Entre els primers filòsofs que van seguir aquest tipus d'apropament lingüístic a la intencionalitat trobem Roderick Chisholm. Chisholm reformula la tesi de Brentano sobre la

⁶ Alguns dels problemes que es plantejaven trobaven respostes que sovint queien en un solipsisme. Així, en intentar resoldre la problemàtica dels estats intencionals i la seua referència, no a un món d'objectes reals i efectius, sinó intencionals, es plantejava la qüestió de l'existència de la persona que té els estats intencionals com l'únic que és necessari perquè es donen els estats intencionals i, per tant, també el pensament. En aquest sentit Brentano va afirmar que la persona que pensa és l'única cosa que necessita existir si ha de donar-se una relació psíquica, és a dir un estat mental. Per aquest motiu Brentano va usar el terme "relatiforme" ("*etwas relativliches*") per descriure la relació que es dona entre la persona que pensa, que ha d'existir, i allò sobre el que pensa, que no necessita existir. Un terme d'aquesta relació no necessita existir, i d'ací el nom de relatiforma, puix no és una relació pròpiament entesa (Brentano 1973, vegeu Chisholm 1967: 146).

intencionalitat en termes lingüístics, analitzant els aspectes lògics que mostren les oracions que usem per parlar sobre els fenòmens mentals. Amb aquest nou tipus d'anàlisi evitem entrar en el problema de l'*estatus* ontològic dels objectes intencionalmentals.

Dintre de l'etapa analítica en què es donen aquests intents d'explicació lingüística de la intencionalitat (primera meitat d'aquest segle) la lògica simbòlica moderna havia marcat fortament el terreny lingüístic, de manera que hi havia uns aspectes ineludibles que definien tot discurs "vertader". A grans trets aquests dos aspectes eren els següents:

—La veritat de qualsevol oració composta d'altres oracions depèn del valor de veritat de les oracions que la componen. És l'aspecte veritativo-funcional de la lògica simbòlica.

—La veritat d'una expressió depèn sols del que l'expressió refereix (la seua *extensió*), no del seu significat (*intensió*). És l'aspecte extensional.

El discurs vertader és, per tant, el discurs extensional que segueix la Llei de Leibniz. Com ja hem vist en el primer apartat d'aquest treball, la Llei de Leibniz permet la substitució, en un enunciat, d'un terme per un altre que faça referència al mateix objecte sense que s'altere el valor de veritat de l'enunciat. Segons l'explicació de Glottob Frege (1892) cada expressió (nom) té un sentit per mitjà del qual aquesta refereix a algun objecte. Així, expressions que tenen diferents sentits poden fer referència al mateix objecte. Aquestes expressions co-referencials podran ser substituïdes en algunes oracions sense canviar el valor de veritat original de l'expressió. Ara bé, no totes les expressions admeten aquest tipus de substitutivitat, *salva veritate*, de termes co-referencials. En general les oracions que expressen modalitat, i les que contenen un verb principal com "pense que", "sé que", o "crec que", no admeten substitutivitat *salva veritate*. D'acord amb Frege, les oracions que admeten substitutivitat són extensionals i aquelles que no l'admeten són no-extensionals o intensionals. Frege usará aquesta Llei com a criteri lògic per distingir construccions extensionals de construccions intensionals.

Chisholm agafa aquest mateix criteri per distingir les construccions intencionals de les construccions no-intencionals. De tal manera que tenim que, segons Chisholm, la intencionalitat de les oracions que descriuen els fenòmens mentals és la seua intencionalitat; i per tant, la intencionalitat i la intencionalitat són una i la mateixa cosa. Aquesta tesi va comportar un munt d'exemples d'oracions que bé confirmaven la posició de Chisholm o bé la refutaven. El que continuava pendent, per tant, era el criteri (o conjunt de criteris) que posara de manifest les diferències entre allò mental i allò no mental. Si en Brentano déiem que es va arribar a un embolic metafísic, en Chisholm es va arribar a un embolic lingüístic, on semblava que allò important era trobar l'oració que servira d'exemple perfecte per corroborar la teoria que es pretengués validar. Així, el panorama filosòfic del moment es va omplir d'oracions que no tenien cap altre interès més que afegir-se a la llista de l'exemple perfecte. Les discussions filosòfiques van girar al voltant de nocions com "muntanyes d'or", "cercles quadrats", "el rei calb de França" i "l'autor de Waverly", entre les més concorregudes.

Malgrat aquests intents, Searle pretén reconstruir tota aquesta problemàtica tractada principalment per Brentano, Meinong, Chisholm, Frege i Husserl, encara que canviant l'estratègia. Amb la seua aportació a aquesta qüestió Searle argumenta contra l'intent de buscar un criteri lingüístic adequat a la intencionalitat⁷. La base d'aquesta argumentació la constituïran les dues tesis que encapçalaven aquest epígraf que estem desenvolupant.

Per a Searle queda clar que l'objecte intencional (l'objecte d'un estat intencional) és una representació d'objectes i estats de fets del món (real o imaginari). En aquest sentit coincidiria amb Brentano i Chisholm. Ara bé, Searle pensa que, com a conseqüència del que s'ha dit adés tenim que ni el contingut intencional d'un estat mental, ni el contingut proposicional d'un acte de parla són l'objecte dels meus

⁷Els autors més coneguts per dur aquesta recerca d'un criteri lingüístic endavant són Chisholm (1967) i Lycan (1969), encara que alguns altres també al·ludeixen a tal criteri, com D.Dennet (1987) i Rosenberg (1980).

estats mentals. Són sols els continguts d'aquests, i que estan representant els objectes intencionals. Si a aquesta tesi li sumem la tesi segons la qual la intencionalitat del llenguatge no és intrínseca, sinó derivada, tindrem la conclusió de Searle respecte a la recerca d'un criteri lingüístic per a la intencionalitat: el llenguatge que descriu els fenòmens mentals no caracteritza trets dels estats mentals, sinó que caracteritza sols els trets del llenguatge que usem per parlar dels estats mentals, res més. Per entendre què és la intencionalitat haurem d'oblidar-nos, per tant, d'un possible criteri lingüístic. La intencionalitat de la ment és intrínseca a si mateix; el llenguatge, per més que siga un instrument valuós per entendre la ment i les seues representacions mai ens podrà descobrir els aspectes essencials de la intencionalitat de la ment.⁸

Com a conseqüència directíssima d'aquestes conclusions tindrem que Searle rebutjarà també la creença d'un vincle entre la intencionalitat i la intensionalitat. Searle manté que no hi ha res intrínsecament intensional en la intencionalitat, sinó que són els informes o oracions sobre els estats intencionals els que són intensionals. La intencionalitat i la intensionalitat no tenen res a veure. La intencionalitat és entesa per Searle com aquella propietat bàsica de la ment (*floor property of the mind*), que ens permet assolir (*grasp*) altres coses. La intensionalitat, al contrari, és una propietat d'algunes oracions: d'aquelles que no aconsegueixen els dos tests d'extensionalitat⁹. Vegem les paraules de Searle sobre això:

Intentionality-with-a-t and intensionality-with-an-s are not even remotely in the same line of business. Intentionality-with-a-t is so to speak a ground floor property of the mind. It is how the

⁸ Aquesta qüestió es troba desenvolupada en l'obra general *Intentionality* (1983b). Tanmateix trobem en la bibliografia de Searle dos articles dedicats quasi exclusivament a aquesta problemàtica: "Intentionality and the Use of Language" (1979a) i "Intentionality and Method" (1981b).

⁹ Ens referim a les dues característiques de les oracions extensionals, que ja hem citat més amunt. Resumídament són: (1) possibilitat de generalització universal i (2) possibilitat de substitució *salva veritate*.

mind grasps other things. But intensionality-with-an-s is primarily a property of sentences and other forms of representation. Some though not all intensional sentences are about intentionality-with-a-t. (1979a: 189).

Identificar o relacionar la intencionalitat amb la intensionalitat és catalogat per Searle com una de les més "generalitzades confusions" (*pervasive confusion*) en la filosofia contemporània. Aquesta confusió es basa en la creença que hi ha quelcom inherentment intensional en la mateixa intencionalitat; i surt d'una altra confusió; a saber: aquella que confon aspectes dels informes lingüístics amb aspectes d'allò que és informat (Cf., Searle, 1979b).

La crítica de Searle a anàlisis com la de Chisholm respecte a aquest conflicte intencionalitat i intensionalitat és el fet que Chisholm intenta entendre la intencionalitat d'allò mental analitzant oracions que usem per informar dels fenòmens mentals. Pensem que Searle té raó en aquesta crítica quan manté que és necessari fer una distinció prèvia a l'anàlisi de Chisholm. La distinció requerida és la que es dona entre informes d'estats mentals de primer ordre (*de re*), i els informes de segon ordre (*de dicto*). Si jo dic "Maria creu que Sacramento és a Nevada", aquest és un informe de segon ordre o *de dicto*. És el meu informe sobre la creença de Maria. Però, si Maria expressa la seua creença dirà: "Sacramento és a Nevada", i aquest és un informe de primer ordre o *de re*, que ja expressa la creença de Maria. És clar que Chisholm sembla no haver tingut aquesta distinció present. Ell pensava aconseguir un criteri lingüístic per a la intencionalitat. La seua errada va ser fixar-se en els informes de segon ordre sobre els estats mentals. Aquests són intensionals, i per aquest motiu Chisholm va pensar que els informes intensionals ens conduïrien a la intencionalitat. No es va adonar que hi ha informes d'estats mentals que no són intensionals (els informes *de re*) i que, malgrat això, igual són informes sobre estats mentals intencionals (Cf., Searle 1979b: 84-88; 1983a: 180-196).

Searle pensa, per tant, que ha demostrat clarament la confusió entre dos conceptes que, com ell proposa, no s'identifiquen. De nou podem veure la separació categòrica que Searle manté entre els estats mentals i els actes de parla, entre la intencionalitat i la intencionalidad, en definitiva entre la ment i el llenguatge.

3.2.2 CONDICIONS DE SATISFACCIÓ

Ens interessa ara explicitar el concepte de condicions de satisfacció (*conditions of satisfaction*) per veure la relació, o dependència, que mostren els estats intencionals i els actes de parla d'acord amb aquest concepte searleà. Seguim, per tant, amb l'objectiu d'extraure en aquest apartat de la tesi, i en aquest capítol 3 concretament, la posició de Searle sobre el llenguatge en relació amb la seua filosofia de la ment. Sovint aquesta anàlisi ha pres la forma de discussió al voltant de la relació entre la intencionalitat i els actes de parla. Tractarem ara, per completar aquesta discussió, un concepte que sembla fer d'un dels ponts entre l'una i els altres.

Hem vist que la intencionalitat és una capacitat que la ment té i que els seus efectes poden arribar fins al llenguatge, que no és, segons Searle, intrínsecament intencional. Des d'aquí defensava Searle una resolució per a un relativament vell problema filosòfic, el problema de buscar un criteri lingüístic per esbrinar allò mental (suposadament intencional) d'allò no mental (no intencional). Ara bé, preguntem nosaltres, si aquest criteri és sols una quimera; com diu Searle, ¿què tenim?, ¿sobre quina base distingim allò mental d'allò no mental? És clar que la intencionalitat és el tret característic de la vida mental desplegada en estats mentals intencionals. Però, no queda clar com reconeixem aquest tret en el món, és a dir, ¿sobre quina base, en definitiva, captem la intencionalitat?

En l'epígraf 3.2. intentàvem donar una definició d'estat intencional que descansara en les propietats lògiques que, segons

Searle, mostraven els estats intencionals. Aquestes propietats lògiques es configuraven al voltant de la capacitat de representació de la ment humana. En resumir, per tant, el que ja hem dit més amunt, tenim que aquesta capacitat de representació gira al voltant de tres conceptes clau en l'obra de Searle; a saber: condicions de satisfacció de l'estat intencional en qüestió, contingut representatiu i mode psicològic. Aquests tres conceptes, sens dubte, estan connectats d'una manera singular en una relació d'absoluta dependència i "unitat" en el destí (en aquest cas el destí és l'estat intencional). Així, sols té sentit separar-los, en principi, d'una manera analítica.

En un estat intencional, expressat o no mitjançant una expressió lingüística, hi trobem, per tant, de manera integrada, aquests tres elements que acabem de citar. El contingut representatiu, que és el contingut de l'estat intencional, ens informa al mateix temps de les condicions que aquest estat necessita per ser satisfet (les condicions de satisfacció). La forma de satisfer l'estat intencional vindrà determinada pel mode psicològic de l'estat en qüestió (creença, desig, intenció, etc), que també és el mode psicològic en què es presenta el contingut representatiu de l'estat intencional.

Aquest és el resum que es podria donar si vulguérem que s'entengués planerament el concepte de "condicions de satisfacció". Però, ací, és obvi que intentem cercar, si se'ns permet, quelcom més profund al voltant dels conceptes searleans. Així, perseverant en aquest intent, hem rastrejat el concepte de "condicions de satisfacció" al llarg de l'obra de Searle. Trobem aquest concepte, anant enrere en el temps, en els escrits successors d'*Intentionality*, al mateix *Intentionality* (1983) i en els escrits anteriors a aquesta obra, on l'autor comença a relacionar l'estudi del llenguatge amb l'estudi de la ment (1978e, 1978f, 1979a, 1979b, 1980b). Sembla, per tant, que, en principi, és un concepte que pertany a la terminologia mentalista de Searle, més que a la terminologia dels actes de parla. Ara bé, pensem que hem trobat arguments per defensar que si bé el concepte de "condicions de satisfacció" és posterior a *Speech Acts* (1969), ja es pot

intuir en altres nocions searleanes que apareixen en la publicació de 1969¹⁰.

Trobem, en aquest sentit, al capítol tercer d'*Speech Acts* un concepte com "condicions de contingut proposicional". En aquest capítol Searle intentarà donar una estructura per als actes il·locucionaris. Per fer-ho es centrarà en l'exemple concret de l'acte il·locucionari de prometre, preguntant-se per les condicions necessàries i suficients perquè l'acte de prometre es realitzi amb èxit en emetre'l. Searle dóna vuit condicions necessàries perquè es realitzi l'acte il·locucionari de prometre, però seran la segona i la tercera les que ara ens interessaran. Aquestes condicions especifiquen el següent:

(2) H expressa la proposició que p en emetre T.

(3) En expressar que p, H predica un acte futur A de H.

Aquestes dues condicions són les anomenades per Searle "condicions de contingut proposicional" (1969: 57, 1986a: 65).

Si tenim en compte que H és el parlant que emet una oració (T), en presència d'un oient (O), i que p és una proposició, tindrem, tal com Searle mateix assenyala, que la condició 2 està aïllant la proposició de la resta de l'acte de parla. En la condició 3 — interpretem nosaltres ara— s'està dient que la proposició p, expressada pel parlant, comporta per a aquest el fet d'adonar-se de com dur a terme allò que està expressant, en aquest cas una promesa; i en aquest sentit, per tant, predica un acte futur A, a realitzar pel mateix parlant H. Interpretem que aquestes dues condicions, tal com les hem explicades ací ja contenen el concepte, si no el terme, de

¹⁰Aquesta és una de les proves, que pensem, dóna suport a la nostra interpretació de l'obra de Searle com un *continuum* que impossibilita, per tant, la divisió, com alguns autors defensen, en dues etapes clarament diferenciades: la pragmàtica i la representacionalista. Com hem defensat i argumentat en altres llocs d'aquest treball, pensem que no hi ha divisió perquè no hi ha dues tesis diferenciades, òbviament hi ha una evolució de les idees de Searle des de 1969 fins a l'actualitat, però mai un trencament de tesis. Si bé Searle no acceptaria, i de fet no accepta, algunes de les crítiques que li hem fet ací, en aquest punt està d'acord: no hi ha cap canvi de tesis des d'*Speech Acts*, ni possibilitat d'una separació tipus Searle I i Searle II, com alguns autors pretenen.

"condicions de satisfacció". Ara veurem què és el que determina aquesta interpretació nostra.

Tot estat intencional és una representació d'un objecte o d'un estat de fets, com de la mateixa manera tot acte de parla és una representació. Ara bé l'estat intencional, si ho és, és a dir, si representa, tindrà un contingut representatiu, a saber, el contingut de l'estat intencional. Aquest contingut representatiu (o anomenat també intencional) serà satisfet si l'objecte o l'estat de fets que representa existeix. La satisfacció de l'estat intencional dependrà, per tant, de si el contingut representatiu és satisfet i, en conseqüència, que aquest tinga objecte intencional. L'objecte intencional és l'objecte de representació, no el seu contingut i, a la força, l'objecte de l'estat intencional. Si l'objecte intencional no existeix, l'estat intencional no es veurà satisfet, ja que el contingut representatiu tampoc ho serà (Cfr., Searle, 1983b: capítol 1). Malgrat la inexistència d'objecte intencional sí que hi haurà representació, ja que hi haurà contingut representatiu (serà el cas de les ficcions i estats imaginaris) (Cfr., Searle, 1979a, 1975a). Però, ¿és, doncs, l'existència de l'objecte intencional la condició única que s'ha de satisfer perquè el contingut representatiu i l'estat intencional es vegin satisfets? No, Searle introdueix el concepte de condicions de satisfacció per fer referència precisament al conjunt de condicions que satisfaran, si es compleixen, un estat intencional. Però, ¿com les coneixem? ¿com sabem en cada cas les condicions necessàries perquè un estat siga satisfet? És el contingut representatiu el que determina un conjunt de condicions de satisfacció:

“Las condiciones de satisfacción son aquellas condiciones que, en tanto que determinadas por el contenido intencional, deben darse si el estado se satisface. Por esa razón la especificación del contenido es ya una especificación de las condiciones de satisfacción. De este modo, si tengo una creencia de que está lloviendo, el contenido de mi creencia es que está lloviendo. Y las condiciones de satisfacción son que esté

lloviendo-y no, por ejemplo, que el suelo esté mojado o que el agua esté cayendo del cielo-. Dado que toda representación -sea hecha por la mente, por el lenguaje, por imágenes o cualquier otra cosa- está siempre bajo ciertos aspectos y no otros, las condiciones de satisfacción están representadas bajo ciertos aspectos” (1992a:28, 1983b:12-13).

Si déiem que tot estat intencional consisteix en un contingut intencional que està en un mode psicològic (la fórmula, comentada més amunt, de "S(r)"), tindrem que el contingut intencional determinarà les condicions de satisfacció, i el mode psicològic (el fet que siga una creença, un desig, una intenció...) determinarà la direcció d'ajust que marcarà la direcció de les condicions de satisfacció. Així, en l'exemple de la creença que plourà, la direcció d'ajust és de la ment al món i, per tant, perquè el meu estat intencional (creença) es veja satisfet (siga una creença vertadera), s'haurà d'ajustar al món (haurà de ploure).

Aquesta mateixa anàlisi és aplicada per Searle als actes de parla, si bé molts conceptes que s'hi han utilitzat van tenir el seu origen en la teoria dels actes de parla. Véiem, en començar l'epígraf 3 d'aquest treball, com Searle, per definir allò que és un estat intencional, recorria als paral·l·el·lismes entre els actes de parla i els estats intencionals. El recurs era pedagògic, ens advertia. La fórmula de tot acte de parla "F(p)", on "p" és el contingut proposicional i "F" la força il·locucionària, es veia ara replicada amb la fórmula per a tot estat intencional "S(r)", on "r" és el contingut representatiu i "S" el mode psicològic (*Supra*, epígraf 3.1.).

Així, paral·l·el·lament, un acte il·locucionari consisteix en un contingut proposicional emés amb una força il·locucionària. Aquest contingut proposicional representa un objecte o un estat de fets que determinarà les condicions de satisfacció, en una determinada direcció d'ajust (paraula-món o món-paraula) que vindrà determinada per la força il·locucionària. Per això Searle afirmarà a 1979b (p.79) que

“*The notion of satisfaction seems to be intuitively natural to both speech acts and Intentional states and to apply quite generally, wherever there is a direction of fit*”, o el que és el mateix, la noció de satisfacció s'aplicarà allà on hi haja una representació amb un objecte intencional. Si no hi és aquest, ni l'estat intencional ni l'acte de parla es podran satisfer.

El paral·lisme entre estats intencionals i actes de parla està basat, en Searle, en la dependència absoluta del llenguatge envers la ment. L'anterior anàlisi segueix, en aquest sentit, la idea searleana segons la qual és la intencionalitat la que permet al llenguatge representar. La intencionalitat del llenguatge (i dels significats), és, per tant, com ja hem vist, derivada. I és que en definitiva Searle manté la tesi que la representació és prèvia a la comunicació, i en aquest sentit, en parlar, en comunicar-nos, el que fem és expressar, en general, un estat intencional. D'ací que Searle afirmi que la realització d'un acte de parla és necessàriament una expressió del corresponent estat intencional, tal com mostra la paradoxa de Moore (Cf., Searle, 1979b: 78) i que, per tant, les condicions de satisfacció de l'acte de parla i les condicions de satisfacció de l'estat intencional expressades són, en general, idèntiques. Per la qual cosa es podrà dir que, en general, un acte il·locucionari serà satisfet sí i sols sí l'estat intencional expressat és satisfet (Cf., Searle, 1979b: 79). És en aquest sentit que afirmàvem al principi d'aquest epígraf de la tesi que el concepte de condicions de satisfacció pot ser interpretat com un dels ponts entre la intencionalitat de la ment i els actes de parla; aquesta relació ens ajuda a veure de manera més clara la relació del llenguatge amb la ment en la teoria de Searle, cosa que, de vegades, malauradament, no sembla massa clar.

L'interés per encetar aquesta disquisició era, per la nostra part, alhora que aclarir un concepte, argumentar a favor de la tesi que ja en una obra tan primerenca com *Speech Acts* podem trobar una intuïció del concepte de condicions de satisfacció, la qual cosa dóna suport a la nostra tesi de la continuïtat en l'obra de Searle, enfront de les interpretacions que divideixen la seua obra en dues etapes. En

l'argumentació hem intentat mostrar com el concepte de condicions de satisfacció està dependent del contingut, bé del contingut representatiu d'un estat intencional, bé del contingut proposicional d'un acte de parla (que és expressió d'un estat intencional). En aquest sentit ja a *Speech Acts*, en especificar aquelles dues condicions que Searle reunia amb el nom de "condicions de contingut proposicional" s'estava preparant el camí per a la introducció posterior de conceptes com ara condicions de satisfacció. A més a més disposava de nocions i conceptes oportuns per ser introduïts en una xarxa més mentalista, com la que esdevindrà en les obres posteriors a *Speech Acts*.

3.2.3. NOCIÓ DE CONTINGUT

La qüestió que ens interessa ara és desvetllar les conseqüències que el concepte de "contingut", juntament amb la dependència absoluta dels actes il·locucionaris envers els estats intencionals, pugui tenir per a la filosofia del llenguatge de Searle.

Hem après de l'anàlisi de les condicions de satisfacció que hi ha una relació interna entre aquestes i els actes de parla, com hi ha la mateixa relació interna entre aquelles i els estats intencionals. Aquestes dues relacions basen la seua interinitat precisament en la noció de contingut, pilar fonamental del concepte de representació i, per tant, d'allò que representa de manera més característica: estats intencionals i actes de parla. Hem après, juntament amb açò, que també hi ha una relació interna entre la realització d'un acte de parla i l'expressió del corresponent estat psicològic, de tal manera que l'estat intencional es converteix en la condició de sinceritat de l'acte de parla corresponent, i les condicions de satisfacció són, per tant també idèntiques. De tal manera que Searle conclou que els continguts també són idèntics, fins i tot utilitzarà de vegades el mateix terme per referir-se als diferents continguts —el representatiu dels estats intencionals i el proposicional dels actes de parla— i l'anomena a voltes intencional,

a voltes proposicional. Vegem una citació de “Intentionality and the Use of Language” (1979a):

“...the performance of the act (es refereix a "speech act") is eo ipso an expression of the corresponding intentional state and the propositional content of act and state are identical” (1979a:192).

El contingut proposicional d'un acte de parla és la p de la fórmula de tot acte il·locucionari "F(p)", i és idèntic al contingut intencional, que és la r de la fórmula de tot estat intencional "S(r)". Sols hi ha, per tant, un contingut, s'anomene aquest representatiu, proposicional o intencional. Aquest contingut és intern als estats intencionals, i és el que determina les condicions de satisfacció de l'estat intencional i, en coherència amb l'argumentació anterior, de l'acte de parla que expressa aquest estat intencional. Per tant,

así como las condiciones de satisfacción son internas al acto de habla, las condiciones de satisfacción del estado intencional también son internas al estado intencional. Parte de lo que hace que mi enunciado de que la nieve es blanca sea el enunciado que es, es que tiene esas condiciones de verdad y no otras. De manera similar, parte de lo que hace que mi deseo de que estuviera lloviendo sea el deseo que es, es que ciertas cosas lo satisfarán y otras ciertas cosas no (1992a:26; 1983b: 11).

Així, podem dir que la intencionalitat d'un acte il·locucionari consisteix a tenir condicions de satisfacció que són determinades pel seu contingut intencional. I és que, per a Searle, ser intencional (estats mentals, actes de parla...) suposa que hi ha una representació, i açò no és res més que l'existència d'un contingut (intencional, representatiu, proposicional) que presenta les seues condicions de satisfacció. No hi ha manera, per tant, de tenir un estat

intencional (o l'expressió en un acte de parla) si no tenim les seues condicions de satisfacció, i aquestes ens vindran donades pel contingut intencional. Per aquesta raó l'especificació del contingut ja és l'especificació de les condicions de satisfacció (Cf., Searle, 1983b:13; 1992a:28):

En mi explicación, el contenido intencional, que determina las condiciones de satisfacción, es interno al estado intencional: no hay manera de que el agente pueda tener una creencia o un deseo sin que éstos tengan sus condiciones de satisfacción. Por ejemplo, parte de lo que es tener la creencia consciente de que está lloviendo, es ser consciente de que la creencia es satisfecha si está lloviendo e insatisfecha si no lo está. (1992a:36; 1983b:22).

Ara bé, Searle estableix la importància, també ací, del *Background*. És a dir que, de nou, i malgrat les seues anàlisis més mentalistes, Searle reconeix que els estats intencionals ni funcionen individuats, ni aïllats de qualsevol context. Un estat intencional està en relació amb altres estats intencionals, i es forma així una xarxa d'estats intencionals que estan connectats (Searle anomena aquest fet amb el terme tècnic *Network*). Alhora un estat intencional es dona contra un *Background*, o conjunt d'assumpcions i habilitats pre-intencionals, necessàries per poder assolir la "satisfacció" de cada estat intencional, així com perquè la malla intencional sencera (*Intentional Network*) funcione. Vegem l'explicació de Searle:

Un estado intencional sólo determina sus condiciones de satisfacción -y solamente así es el estado que es- dada su posición en una Red de otros estados intencionales y respecto de un Trasfondo de prácticas y supuestos preintencionales que ni son ellos mismos estados intencionales ni son parte de las condiciones de

*satisfacción de los estados
intencionales.*(1992a:34; 1983b:19)¹¹

Com a exemple, el mateix Searle analitza el desig que en un moment determinat Jimmy Carter es va formar, de tal manera que el va dur a presentar-se a la presidència dels Estats Units d'Amèrica del Nord. Aquest desig no es pot entendre si no s'entén inserit en una xarxa d'altres estats intencional i contra un rerafons o *Background* pre-intencional:

Para tener el deseo de ser candidato a la presidencia, ese deseo tiene que estar inmerso en una completa Red de otros estados intencionales.(...) Para que su deseo sea un deseo de ser candidato a la presidencia, debe tener una serie de creencias como la siguiente: la creencia de que Estados Unidos es una República, que tiene un sistema de gobierno presidencial, que tiene elecciones periódicas, que éstas incluyen principalmente una disputa de los candidatos de los dos partidos principales, los republicanos y los demócratas, que estos candidatos son propuestos como tales en convenciones, y así indefinidamente (pero no infinitamente). Además estos estados intencionales sólo tienen sus condiciones de satisfacción, y el conjunto de la Red intencional sólo funciona respecto de un Trasfondo de lo que llamaré, en ausencia de un término mejor, capacidades mentales no-representacionales. Cualquier forma semejante de intencionalidad presupone ciertas formas funcionales de hacer cosas y ciertas clases de saber-cómo funcionan las cosas. (1992a:35; 1983b:20).

¹¹ En la traducció castellana d'*Intentionality* (1983b), publicada per Tecnos el 1992, el traductor E.Ujaldón Benítez tradueix *Network* per "Red" i *Background* per "Trasfondo". En català els traduïm per "Xarxa" i "Rerafons", respectivament.

L'autor es situa, amb els conceptes de *Network* i *Background* en una posició holista pel que fa als estats intencionals, puix de les seues afirmacions se'n deriven dues tesis; a saber:

1. Els estats intencionals són, en general, part d'una xarxa d'estats intencionals i sols tenen les seues condicions de satisfacció en relació amb la seua posició en aquesta xarxa (*Network*).

2. A més a més, hi ha un rerafons o *Background* no representacional que permet que les representacions funcionen, ja que les condicions de satisfacció dels estats intencionals es donen respecte d'aquest *Background* (Cf. 1983b:20-21; 1992a:35).

La primera afirmació, com assenyala el mateix Searle, és menys problemàtica, en el sentit que en la filosofia contemporània es pot veure un cert grau de consens sobre un cert grau d'holisme, i no sols respecte als estats mentals. Ara bé, la segona tesi, la tesi del *Background*, potser que plantege més problemes i, sobretot, qüestions i preguntes, les respostes a les quals ajuden a arrodonir la proposta searleana que tant aprofitable ens sembla a nosaltres, dintre del marc del treball que ací presentem. Searle reconeix a 1983b (Cf. p.21) que sobre aquest últim concepte encara està lluny d'aconseguir les implicacions que vagen més enllà de la tesi ací formulada com la 2. Per la nostra banda intentarem apropar-nos a una anàlisi més exhaustiva del concepte de *Background* en l'apartat III d'aquest treball, on estudiarem l'última obra de Searle, centrada majoritàriament en aquest concepte.

Hem repetit en diferents ocasions en aquest epígraf que estem desenvolupant l'afirmació searleana que és el contingut intencional el que mostra les condicions de satisfacció. Hem anomenat aquesta relació com una "relació interna". Els conceptes que majoritàriament hem intentat explicitar ací, condicions de satisfacció i contingut intencional, tindran en la filosofia de Searle una gran aplicabilitat. Així, en *Intentionality* (1983), on Searle analitza aquests conceptes de manera exhaustiva, ja els aplica mostrant les possibilitats d'extensió de la seua teoria. Fenòmens com la percepció, la consciència i la causalitat, o problemàtiques tan àrdues com la del

binomi ment-cós, seran objecte d'estudi i anàlisi per part de Searle prenent com a punt de partida la seua teoria de la intencionalitat que ací estem considerant. El nostre interés, però, malgrat que farem alguna consideració sobre aquests temes i problemes, continua sent la implicació que la teoria representacionalista de la intencionalitat tindrà irremeïablement per a la concepció del llenguatge. Intentarem, per tant, dilucidar les implicacions dels conceptes que hem analitzat en aquest apartat per a nocions encara fosques en la filosofia de Searle, com són les nocions d'acte de parla i significat.

CAPITOL 4

ACTES DE PARLA, SIGNIFICATS I INTENCIONALITAT

4.1 L'ACTE DE PARLA COM ACTE INTENCIONAL

Amb la teoria de la intencionalitat de Searle l'acte de parla es converteix en acte intencional. Hem vist a l'epígraf precedent que Searle proclama una relació de dependència dels actes de parla envers els estats intencionals, ja que l'acte de parla és expressió de l'estat intencional i, com a conseqüència, aquest últim es converteix en condició de sinceritat del primer. Aquesta relació té el seu fonament —com hem intentat mostrar— en una visió representacionalista, on allò que es comunica ha de ser abans representat. Allò que es representa mitjançant la representació lingüística és fruit d'una intencionalitat lingüística derivada de la intencionalitat intrínseca de la ment. Sobre açò discutíem al punt 3.1.1. d'aquest treball les confusions a què ens duïen algunes manifestacions poc clares per part de Searle. Ens sorprenien, sobretot, les conseqüències a les que portava aquesta concepció de la intencionalitat del llenguatge com a intencionalitat derivada. En afirmar, a *The Rediscovery of the Mind* (1992b), que la concepció de la intencionalitat que defensa és tal que els estats intencionals no tenen un "contingut ample" (*wide content*), sinó un "contingut estRICTE" (*narrow content*), Searle se situa en posició de negar la participació del llenguatge en el contingut dels estats intencionals. Des del nostre punt de vista és molt pobre i reductiu el paper que juga el llenguatge en la filosofia de Searle: es queda amb un paper expressiu, no constituent, del pensament, i arriba a dicotomitjar la ment i el llenguatge, així com les seues funcions, la

representació i la comunicació. Aquestes dicotomies sols es desfan quan ens adonem de la dependència absoluta i total de les segones (llenguatge i comunicació) respecte de les primeres (ment i representació).

La qüestió bàsica per aclarir l'arrel de les argumentacions de Searle entenem que es troba ja a *Speech Acts* (1969), quan Searle renuncia a la idea que la intenció de produir efectes en els oients forma part dels actes de parla, o de les intencions de comunicar que tot acte de parla comporta. En les obres *Intentionality* (1983b) i "Meaning, Communication, and Representation" (1986b) és on més radicalment manifesta Searle la renúncia a qualsevol suposició de la intenció de comunicar amb l'oient com a necessària per a la realització de l'acte il·locucionari. Vam veure al primer apartat d'aquesta tesi com precisament en aquesta idea es fonamentava la crítica de Searle a l'anàlisi del significat de Grice. A *Speech Acts* Searle critica a Grice el fet de confondre actes il·locucionaris amb actes perlocucionaris en definir el significat en termes d'intentar produir efectes (Searle, 1969:42; 1986a:52). L'errada fonamental de l'anàlisi griceà radica, segons Searle, en que no mostra la connexió entre allò que algú vulga dir mitjançant el que diu i allò que efectivament significa en el llenguatge.

Pensem que la introducció, per part de Searle, de regles i convencions al concepte de significat és altament valuós, i és una de les aportacions més importants de les seues primeres obres; ara bé, considerem que les intencions del parlant i els significats de les emissions han esdevingut coses tan separades, que si rellegim *Speech Acts* després de conèixer les aportacions posteriors de Searle ens adonem que els conceptes de regles i convencions no s'entenen d'una manera pragmàtica, sinó com un **corsé** semàntic que restringís allò que un parlant puga significar amb una emissió (Cf. Martinich, 1984:123 i ss)¹. El mateix Searle(1969) considera que les regles que

¹Aquesta és una de les crítiques a Searle que A.P.Martinich desenvolupa en el llibre *Communication and Reference* (1984). Martinich defensa, enfront de Searle, un punt de vista griceà.

influeixen en els actes il·locucionaris són regles semàntiques (Cf 1969: epígraf 2.5), ara bé, malgrat això, la seua posició encara està vinculada al punt de vista pragmàtic austinià quan, en fer l'anàlisi d'un exemple concret, sembla entendre aquestes regles en el sentit de les "condicions de felicitat" d'Austin i, per tant, com a principis pragmàtics. Aquest fet mostra —pensem— la confusió que l'obra de Searle en ocasions desperta, i que du a autors com A.Burkhardt (1990b) a manifestar que la posició de Searle en aquest aspecte és una concepció "híbrida" que no casa completament ni amb les concepcions intencionalistes, ni convencionalistes, ni semàntiques, ni pragmàtiques (1990b:99 i ss). O també R.Raggiunti (1987:7), qui afirma que Searle defineix les regles, regulatives i constitutives, com a regles semàntiques, mostrant que no pot ell mateix distingir entre la semàntica i la pragmàtica dels actes de parla. El mateix J.J.Katz argumenta contra la globalitat de la teoria dels actes de parla perquè pensa que és una mescla entre elements semàntics i elements pragmàtics reunits en un conjunt d'observacions de dos tipus: observacions sobre els significats de les oracions gramaticalment determinats, i observacions sobre allò extragramatical que puga estar a la base del que els parlants expressen. Per a Katz el conjunt d'aquestes observacions no té unitat ni coherència suficient per formar una teoria, que sí que podrien formar per separat, d'una banda, la teoria sobre l'estructura gramatical del llenguatge i, de l'altra, la teoria de l'aplicació que el parlant fa del coneixement gramatical i contextual en els actes de parla (Cf., 1977:33; 1990:230).

Per la nostra part pensem que, independentment de la crítica de Katz a la globalitat de la teoria dels actes de parla, les queixes sobre Searle són certes, i des d'ací mateix les hem formulades en altres ocasions. En rebutjar Searle a la intenció de comunicació en l'oient ja el 1969 en *Speech Acts* pensem que s'obri la porta a la posició representacionalista que després mantindrà en obres com *Intentionality*.

Malgrat que en obres anteriors a *Intentionality* Searle ja havia manifestat la seua idea al voltant de la representació com a pas

clau i previ a la comunicació, no és fins l'obra de 1983 que formula la totalitat de l'argumentació. És en aquesta obra que Searle afirma que la intenció requerida per a un acte il·locucionari és la intenció de representar (1983b:167-169). I la representació lingüística, com ja sabem pel que hem vist, és entesa com un assumpte d'imposar les condicions de satisfacció d'un estat intencional sobre l'acte de parla, que és expressió d'aquell estat intencional. D'ací prové la intencionalitat del llenguatge, és a dir, de la seua dependència dels estats mentals intencionals, que ho són de manera intrínseca. Mentre que els actes il·locucionaris són intencionals de manera derivada.

La intenció de representar existent en els actes il·locucionaris és, per a Searle, a partir d'ara, intenció de significar. En aquest sentit és prèvia la intenció de representar, que és la que dóna significat, a la intenció de comunicar, que consisteix en la intenció que l'oient reconega que l'acte ha estat realitzat amb la intenció de representació (1983b:167-168); 1992a:174-176).² Des d'aquests pressupòsits és fàcil veure com l'acte de parla es converteix en una acte intencional, i ho serà per la intenció de significar inserida en tota representació lingüística. Intentarem ara esbrinar aquest concepte d'acció intencional, per tal d'avançar en l'epígraf següent en el tema del significat.

A *Speech Acts* Searle va mantenir la tesi que parlar un llenguatge és prendre part en una forma de conducta governada per

² Per aquest motiu no estem en absolut d'acord amb l'opinió de J.J.Katz, segons la qual el fet que Searle introdueix el *Background* en l'explicació del significat fa que Searle i Grice mantinguen, en definitiva, posicions semblants (Cf. Katz, 1990:255). Entre altres diferències Searle manté, des del principi, el que és la diferència fonamental entre la seua teoria i la de Grice; a saber: per a Grice, els efectes de les intencions de significar eren els efectes anomenats per Austin "perlocucionaris"; per a Searle, els efectes a aconseguir per les intencions de significar són els efectes il·locucionaris, on no es tracta d'aconseguir cap resposta de l'oient. En paraules de Searle: "*Grice argued that meaning-intentions were intentions to produce a response in a hearer. I argued that meaning-intentions were intentins to produce understanding in the hearer, and that understanding cocnsists in the knowledge of the conditions on the speech acts being performed by the speaker. It is the knowledge of these conditions that I have called the "illocutionary effect"*" (1986b: 211).

regles. Tot el llibre pot ser interpretat com un intent d'explorar i extraure implicacions d'aquesta tesi. La raó fonamental per mantenir aquesta tesi és, per a Searle, el fet que tota comunicació lingüística inclou actes lingüístics, els quals són la unitat de comunicació. La unitat bàsica de la comunicació ja no és el símbol, la paraula o l'oració, sinó la producció o emissió del símbol, paraula o oració en realitzar un acte de parla (Cf., 1969:16;1986a:26). En aquest sentit afirmarà Searle que una teoria del llenguatge ha de formar part d'una teoria de l'acció. Per aquest motiu Searle manifesta que en la seua anàlisi del llenguatge estudiar els actes de parla serà estudiar també la llengua. O, en termes saussureans, un estudi de la *parole* estarà vinculat a un estudi de la *langue*. D'ací que Searle diga que “*no hay, por lo tanto, dos estudios semánticos distintos e irreductibles: por un lado un estudio de los significados de oraciones y por otro un estudio de las realizaciones de los actos de habla*” (1969:17; 1986a:27).

¿I com arribem, ens podem preguntar, a distingir una instància d'un acte lingüístic o un acte de parla d'una marca o d'un so que no constitueixen cap acte de parla, que són, per exemple, fruit d'un fenomen natural?. Searle també es planteja aquest interrogant a *Speech Acts*, vegem-ne la resposta:

(...)¿cuál es la diferencia entre contemplar un objeto como una instancia de comunicación lingüística y no contemplarlo así? Una diferencia crucial es la siguiente. Cuando considero un ruido o una marca hecha sobre un trozo de papel como una instancia de comunicación lingüística, como un mensaje, una de las cosas que debo suponer es que el ruido o la marca fueron producidos por un ser o unos seres más o menos semejantes a mí mismo y que fueron producidos con ciertas clases de intenciones. Si considero el ruido o la marca como un fenómeno natural semejante al murmullo del viento entre los árboles, o a una mancha de papel, los excluyo de la clase de la comunicación lingüística, incluso si el ruido o la marca no pueden distinguirse de

palabras habladas o escritas. Además, no solamente debo suponer que el ruido o la marca han sido producidos como resultado de conducta intencional, sino que debo también suponer que las intenciones son de un género muy especial que es peculiar a los actos de habla (...) Solamente ciertos géneros de intenciones son adecuados para la conducta que denomino actos de habla (1986a:26; 1969:16).

Ara sabem que la classe d'intencions a què fa referència és la que a *Speech Acts* anava vinculada a l'efecte il·locucionari, i no a l'efecte perlocucionari, com Grice teoritzava. Realitzar un acte de parla és dir alguna cosa significativament amb l'intent d'aconseguir un efecte il·locucionari. Aquest efecte s'aconseguirà si l'oient comprèn el que el parlant ha dit, és a dir, el significat del que s'ha dit (*ergo* coneixerà també les regles que governen la realització dels actes de parla) i, per tant, també la intenció del parlant (Cf.Searle 1969:41-49; 1986a:51-58). Des de la teoria de la intencionalitat de Searle, sabem que la intenció que torna significatiu un acte de parla és la intenció de representar certs estats de fets que la intencionalitat de la ment du a terme. Hi haurà, per tant, dues intencions en els actes de parla: la primera, la intenció de representar, que determina la força i el contingut de l'acte de parla; i la segona intenció, la intenció de comunicar, que és la intenció de produir en l'oient el coneixement de la força i el contingut de l'acte de parla del parlant. Segons Searle, Grice sols admetria la segona, i s'oblidaria, per tant, de la realment important i necessària per al significat (Cf., 1989d:4-5). Malgrat que Searle reconeix que un acte de parla amb èxit comporta les dues intencions: la intenció de representar i la intenció de comunicar, no eludeix la primacia de la representació i condensa aquesta tesi en un eslògan que ell mateix proposa a “Individual Intentionality and Social Phenomena in the Theory of Speech Acts”: “*no communication without representation*” (“no hi ha comunicació sense representació”) (1989d:5).

La intenció és, doncs, allò que causa l'acció; en aquest cas, l'acció basada en l'acte de parla. En l'epígraf 3.1.1. d'aquest mateix apartat, en tractar les diferents adscripcions d'intencionalitat, véiem, una citació de Searle (1991:145-146) on es manifestava que tot acte de parla necessita una intenció, per part del parlant, de realitzar un acte de dir alguna cosa. Aquesta intenció, anomenada “intenció en l'acció” fa que l'acte de parla pugui disposar d'allò que anomenàvem “intencionalitat intrínseca”. Malgrat que la posició de Searle sobre l'aspecte de quin tipus d'adscripció tenen els actes de parla és manté poc clara, entrarem ara a analitzar l'estructura de l'acte de parla en qualitat d'acte intencional i, per tant, explorarem una possible teoria de l'acció en l'obra searleana³

Searle desenvolupa a “Mind and Language” (1978e), “The Intentionality of Intention and Action” (1979d), i al capítol 3 d'*Intentionality*, anomenat “Intention and Action” (1983b) una explicació de les relacions entre les intencions i les accions. Searle afirma en aquestes publicacions que no hi ha acció sense intenció. L'acció intencional és la condició de satisfacció d'una intenció, i aquesta és la causa d'aquella. Si ens parem en aquest punt i recopilem la informació que en aquest treball hem donat fins ara sobre els conceptes de condicions de satisfacció i contingut intencional passa que el contingut d'un estat intencional, en aquest cas una intenció, mostra les seues condicions de satisfacció, ara la realització d'una acció. Hem vist que un acte de parla és expressió d'un estat intencional (és més, aquest és la condició de sinceritat d'aquell), aquest estat intencional té un contingut que serà allò expressat, i que serà, per tant, igual al contingut proposicional. L'estat intencional expressat (per exemple una creença) ens donarà el contingut proposicional de l'acte de parla en qüestió. Ara bé, com a acció, un acte de parla té un estat intencional afegit, la intenció, necessària per dur endavant l'acció; perquè precisament l'acció es du endavant per satisfer una intenció. Aquesta intenció és precisament “la intenció en l'acció” que fa que les

³ Sobre les nostres crítiques vegeu l'epígraf 3.1.1. d'aquest treball.

accions siguen intencionals. Per tal de no caure en un embolic de conceptes intentarem fer un quadre explicatiu:

Estat intencional----- contingut intencional

Intenció en l'acció-----acte de parla que l'expressa, que
ahora és condició de satisfacció
de la intenció en l'acció

RESULTANT: si l'acte de parla es realitza amb èxit tindrem:

-Una acció intencional, ja que és condició de satisfacció d'una intenció, de “la intenció en l'acció”.

-Una intenció de representar, ja que hem complert amb la intenció que tot acte de parla ha de representar un estat de fets en un cert mode il·locucionari.

-Una intenció de comunicar, ja que tot acte de parla complet té la intenció de comunicar aquelles representacions a un oient.

El doble nivell d'intencionalitat que Searle afirma que té la realització dels actes de parla precisament obeeix, segons el nostre quadre al fet que en l'acte de parla s'expressa un estat psicològic (primer nivell d'intencionalitat) en la realització d'un acte causat per una intenció (segon nivell d'intencionalitat). A aquests dos nivells d'intencionalitat els anomena respectivament “condició de sinceritat” (*sincerity condition*) i “intenció de significar” (*meaning intention*) (Cf., 1983b:164, 1992a:172). La intenció de significar conté dos aspectes: la intenció de representar i la intenció de comunicar. Ens interessa remarcar el fet que, malgrat que la representació és allò bàsic i principal en un acte de parla, Searle se n'adona, en l'obra de 1983, que un acte de parla conté una intenció de significar alguna cosa, i aquesta intenció estarà formada per la intenció de representar, i també per la de comunicar. I ens interessa assenyalar aquesta inclusió de la

intenció de comunicar com a part de la intenció de significar perquè el mateix Searle, en una obra posterior, *Individual Intentionality and Social Phenomena in the theory of Speech Acts* (1989d), divideix claríssimament la intenció de significar pròpiament de la intenció de comunicar aquesta intenció de significar a l'oient. És a dir, que està, el 1989, declarant obertament que la intenció de significar s'identifica amb la intenció de representar, mentre que la intenció de comunicar queda exclosa de la intenció de significar. Vegem l'afirmació de Searle:

In the literature on this subject, there are many counterexamples to the Gricean analysis, some of which have become legendary. On the proposal I am making here, much of the discussion of these counterexamples (much but not all) can simply be avoided by making the distinction between that part of the speech act which constitutes the meaning intention proper and that part of the speech act which constitutes the intention to communicate that meaning intention to the hearer (1989d:6).

Amb açò es mostra, no sols que la representació és prèvia a la comunicació, a més de ser més fonamental, sinó que la intenció de significar esdevé en Searle en intenció de representar, aïllant, per tant, la intenció de comunicar cada vegada més del concepte del que és un acte de parla. Des d'aquesta perspectiva el concepte de significat es veurà, òbviament, interpretat des de la representació tenint finalment poc, o res, a veure amb la comunicació. De tota manera és als epígrafs següents que tractarem la concepció que Searle té sobre el significat, després de la definició de la seua filosofia de la ment, que en aquest apartat estem intentant explicar⁴.

⁴ Aquesta evolució del concepte d'intenció de significar mostra, al nostre parer, el fet que no hi ha en Searle dues fases o etapes diferents en la seua obra filosòfica; sinó que hi ha una evolució cap a posicions mentalistes, malgrat que alguns dels seus últims escrits mostren una preocupació per temes de caire més social. En

Ens interessa ara extraure totes les conseqüències de l'aire intencional que agafen els actes de parla en anar precedits d'una intenció, que acompanya i és causa de l'acció, l'anomenada "intenció en l'acció". ¿Com explica Searle el fet que hi ha una intenció en tota acció, que al mateix temps és la seua causa? Ara explicarem aquests dos aspectes de l'acció, els conceptes d'acció intencional i de causalitat intencional, per tal d'assolir una explicació completa de l'acte de parla com acte intencional causat per una intenció.

4.1.1 L'ACCIÓ INTENCIONAL

Sabem ja que una acció intencional és simplement el conjunt de condicions de satisfacció d'una intenció. Per tant, tot allò que puga ser la satisfacció d'una intenció pot ser una acció intencional. Ara bé, ¿què és una acció? ¿què és una intenció? ¿quin és el caràcter de la relació entre aquestes en dir que una és la condició de satisfacció de l'altra?

Searle perfila algunes diferències de les intencions respecte als altres estats intencionals, per tal d'especificar la relació entre les intencions i les accions (Cf.1983b:81-83; 1992a:93-95):

-En primer lloc es dóna la diferència que tenim un nom especial (com ara "acció" i "acte") per a les condicions de satisfacció de les intencions, cosa que no passa amb la resta d'estats intencionals.

-En segon lloc està el fet que, malgrat que es done un estat de fets representat en el contingut de la meua intenció, aquest no és necessàriament la satisfacció de la meua intenció. Ja que aquell ha ocorregut de manera no intencional, cosa que vol dir que no és condició de satisfacció de cap intenció. Podem posar molts exemples d'aquesta característica relació entre les intencions i les accions assenyalada, no sols per Searle, sinó també per diferents autors, com

aquest últim cas, però, tampoc es pot parlar de cap nova etapa, ni de cap canvi. Aquest aspecte el tractarem en el tercer apartat d'aquest treball.

ara el mateix Chisholm o Davidson⁵. Vegem-ne un que Searle agafa de Davidson i introdueix alguns elements:

“Un alpinista podría querer librarse del peso y el peligro de mantener a otro hombre en una cuerda, y podría saber que soltando la cuerda que tiene agarrada podría librarse del peso y del peligro. Esta creencia y deseo podría ponerlo tan nervioso que causase que soltara la cuerda que tiene agarrada, y no obstante podría ser el caso que nunca elija soltar la cuerda, ni hacerlo intencionalmente” (Davidson, 1973:152-153).

Y, se podría añadir, que él podría incluso formar la intención de soltar la cuerda que tiene agarrada y su intención podría ponerle tan nervioso que la soltase inintencionalmente. En tal caso, él tiene la intención de soltar la cuerda, realmente suelta la cuerda, y su intención causa que suelte la cuerda, pero no suelta la cuerda intencionalmente ni lleva a cabo su intención de soltar la cuerda. ¿Por qué no? (Searle, 1992a:95, 1983b:83).

Per respondre aquesta qüestió Searle distingeix entre intencions prèvies a l'acció (*prior intentions*) i intencions en l'acció (*intention in the action*). Com a colofó d'aquests dos conceptes Searle fa notar els següents fets (Cf., 1983b:83-90; 1992a:95-103):

-Que moltes accions es realitzen de manera espontània, sense que es forme cap intenció prèvia;

-Que fins i tot encara que tinguem una intenció prèvia a una acció, fer una acció comporta normalment moltes accions subsidiàries que no són representades en la intenció prèvia, les quals són, no obstant, realitzades intencionalment. (Searle posa com a exemple l'acció de conduir un cotxe, que pot respondre a una intenció prèvia,

⁵ Cf. R.M.Chisholm (1966), i D.Davidson (1973, 1980)

però que en portar-la endavant, realitzem moltes accions subsidiàries que no compten amb cap intenció prèvia);

-Que totes les accions intencionals tenen intencions en l'acció, però no totes tenen intencions prèvies.

Ambdúes intencions són causalment autoreferencials, és a dir, que la intenció és causa d'una acció la qual no és més que “el dur a terme” una intenció. Aquest aspecte s'explica fàcilment en l'entramat conceptual de Searle que fins ací hem explicat si ens adonem que una acció no és més que les condicions de satisfacció d'una intenció (del tipus que siga), que alhora, d'acord amb l'explicació d'aquest últim concepte, hauran d'estar dictades pel contingut intencional de la intenció que causa l'acció, com veurem més a fons en explicar la causalitat.

Quant al concepte d'acció, Searle troba dos elements que el componen: l'experiència d'acció i l'esdeveniment que constitueix part de l'acció (el moviment físic que realitzem en fer una acció). Aquests dos elements no són en absolut independents, encara que es pot donar un sense l'altre. Així, podem tenir l'experiència d'alçar un braç i que no es produïska cap moviment del meu braç (aquest seria un cas anàleg a una al·lucinació, on tenim una experiència amb una intenció el contingut de la qual no és satisfet) (Cf., 1983b:87; 1992a:99). Ara bé és clar que sempre que hi ha una acció completa (realitzada amb èxit) hi haurà una experiència d'acció de l'agent.

Amb la noció d'experiència d'acció Searle introdueix —al nostre parer— un element important en la definició d'acció. Aquesta noció ompli el buit que deixen les teories inferencials de l'acció, segons les quals l'agent sap que està realitzant una acció via inferència causal. Així, la filosofia de l'acció de Davidson falla precisament en aquest punt: segons el punt de vista de Davidson una acció és un moviment corporal causat per un estat psicològic que constitueix la raó per a aquesta acció⁶. Tota acció necessita una raó que la cause. Els moviments reflexos, els quals no controla l'agent, no serien accions, ja que no estan causats per raons. Ara bé, si des d'una motivació

⁶Vegeu D.Davidson, “Actions, Reasons, and Causes”, en 1980.

fenomenològica ens preguntem ¿per què els reflexos no els sentim com accions? no trobarem resposta en la teoria de l'acció de Davidson. L'única resposta que aquesta teoria ens dóna és que, en casos de reflexos, el subjecte no és conscient de tenir una raó apropiada per al moviment i, per tant, ha d'inferir que el moviment no és causat per cap raó i, al capdavall, no és cap acció. Des d'una posició fenomenològica, com la que defensen J.Wakefield i H.Dreyfus (1991), l'explicació inferencial no depèn de si la persona se n'adona d'algun aspecte fenomenològic de l'acció (en el sentit d'una experiència de l'acció). Més aviat sembla —i és la crítica que aquests autors fan i a la qual donem suport— que es prenga el punt de vista de la "tercera persona". Per això expliquen Wakefield i Dreyfus que la teoria de la inferència i, per tant, la teoria de Davidson,

suggests that the conclusion that one is performing an action results from a special kind of "third-person" interpretive inquiry into the causes of one's own action, using as evidence the memory of one's antecedent representations, the observation of one's motion, and a variety of background information (1991:260-261).

Aquesta teoria ignora el fet que sabem el que fem directament de la nostra experiència d'acció, deixant a la inferència causal la possibilitat que l'agent conega si el que ha passat és una acció o no. En aquest sentit, ens sembla que la importància que dóna Searle a l'experiència d'acció posa remei justament a les mancances sobre la fenomenologia de l'acció d'altres teories⁷. Amb l'experiència

⁷ Per a conèixer les diferències de les teories de l'acció de Davidson i Searle, vegeu Wakefield i Dreyfus, 1991. És una bona lectura si es vol analitzar la teoria de l'acció de Searle des d'una posició fenomenològica. El mateix Dreyfus ha intentat entendre les posicions de Searle des de la fenomenologia que ell defensa. En aquest sentit, no sols el concepte d'acció, tal i com ací veem, sinó el concepte serleà de *background* ha estat discutit i contrastat per Dreyfus amb conceptes de Merleau-Ponty, en seminaris de doctorat del Philosophy Department de la Universitat de Berkeley (segon trimestre del curs 1991-1992).

d'acció sabem, sense cap inferència, si estem realitzant una acció i no patint moviments involuntaris del nostre cos, i sabem què estem fent quan realitzem una acció (recuperem, doncs, la "primera persona"). Tornarem a aquesta problemàtica en acabar d'explicitar la relació de la intenció amb l'acció, mitjançant altres conceptes, com el de consciència.

En l'acció, la direcció d'ajust és del món a la ment, és a dir que és el món el que intentem canviar perquè s'ajuste a la nostra ment, al nostre estat intencional; en el cas de l'acció aquest és una intenció. La direcció de causació és de la ment al món, de l'experiència d'acció a l'esdeveniment de fer algun moviment (Cf. Searle 1983b:88; 1992a:99-100). L'acció és, en Searle i per aquest motiu, una transacció causal i intencional entre la ment i el món. En aquesta transacció l'experiència d'acció juga el paper de presentació de les condicions de satisfacció que en el món s'hauran d'assolir perquè l'acció siga completa. Per altra banda, si es produeix l'efecte buscat però no és causa de la intenció en l'acció, és a dir, no hi ha experiència en l'acció, no hi haurà, lògicament, acció. Cosa que es pot resumir dient que l'experiència d'acció presenta les condicions de satisfacció del contingut intencional de la intenció en l'acció⁸. I és que hem de recordar la característica d'autoreferencialitat de les intencions (la prèvia i la que és en l'acció), segons la qual, si no és que les intencions causen l'experiència d'acció que causa un moviment, no hem portat a terme una intenció i, per tant, tampoc una acció. Per tal motiu Searle argumenta que l'explicació que d'una acció fem haurà de ser idèntica al contingut proposicional de l'estat intencional que ha funcionat causalment en la producció d'un moviment determinat. Aquests estats intencionals seran en primer terme les intencions,

⁸ Searle reconeix en tot moment que la intenció en l'acció és més essencial a l'acció intencional. La intenció prèvia es pot donar o no, mentre que l'altra és absolutament necessària perquè es porte a terme una acció. Si es dona intenció prèvia, però no intenció en l'acció, no hi haurà acció intencional. A més a més es pot entendre que la intenció prèvia, quan hi és, causa la intenció en l'acció que finalment causa el moviment, cosa que constitueix l'acció (Cf., 1983b: capítol 3).

malgrat que podran haver altres estats antecedents que causen, alhora, les intencions que causen l'acció (Cf., 1983b:106; 1992a:117-118).

I és que el fet no és tan senzill com pot semblar ací, en el sentit que, en explicar una acció, segurament entrarà un entramat de diferents intencions que se sumará al fet que les accions, normalment, són més complexes del que es pot deduir de l'anàlisi que hem fet fins ací. De tal manera es dóna aquesta complexitat que sovint podem identificar més d'una intenció que respon a una acció intencional determinada. En el cas concret que ací ens interessa, el cas dels actes de parla, és clar que la intenció de representar i/o de significar comporta, no sols una intenció en l'acció netament identificada, sinó diferents tipus de condicions de satisfacció *addicionals*, les quals no provenen totes de la intenció en l'acció, i que s'han d'assolir perquè es realitzi l'acte de parla. Searle és conscient d'aquesta complexitat i per això intentarà explicar-la mitjançant el concepte de J.Feinberg⁹ anomenat "efecte acordió" ("*accordion effect*"). Tal com, efectivament, podem fer amb un acordió podem estendre'l cap amunt o cap avall; en el nostre cas cap als primers membres o cap als últims d'una seqüència d'intencions. Ara bé, aquesta extensió no pot ser indefinida. Però, ¿on és el límit?

El límit es troba en la noció d'"acció bàsica". Searle pren en préstec aquest terme de A.Danto¹⁰, i el defineix de la següent manera:

A es una acción básica tipo para un agente S si y sólo si S es capaz de realizar actos del tipo A y S puede tener la intención de llevar a cabo un acto del tipo A sin tener la intención de llevar a cabo cualquier otra acción por medio de la cual él tiene la intención de hacer A.(1992a:112; 1983b:100).

⁹ El terme de J.Feinberg es troba explicat a *Doing and Deserving* (1970:34), en Searle, (1983b:98).

¹⁰ A.Danto, en "Basic Actions", en A.R.White (1968), en Searle(1983b:89 i 98).

És a dir que mitjançant un procés de regressió podem identificar la intenció que correspon a una acció determinada. Si ho aconseguim, aquesta serà una acció bàsica. Aquest fet condueix Searle a la conclusió segons la qual una acció bàsica fa referència sols a un agent i a les seues característiques i habilitats i, per tant, el que és bàsic per a un agent enfront d'una acció determinada podria no ser-ho per a un altre. Pensem que, de manera prou clara, aquest fet es relaciona amb el concepte d'experiència d'acció i la presa d'una posició des de la primera persona per part de Searle. El que compte com acció sols podrà ser identificat com a tal des de la primera persona, ja que sols l'agent podrà reconèixer la intenció de cada acció bàsica des de la seua experiència d'acció.

Però, malgrat aquesta interessant conseqüència de la introducció de l'experiència en l'acció de l'agent (i que ja reprenem més endavant), ens motiva ara per aclarir la pregunta que ens pot assaltar al voltant de si no es pot parlar d'accions no-intencionals, o d'elements no-intencionals en les accions, o fins i tot qüestionar a Searle si tota acció, intencional o no, és, o ha de ser, conscient.

Al capítol tercer d'*Intentionality*, que en aquest epígraf estem seguint, Searle es pregunta per les accions no-intencionals (Cf., 1983b:101-102; 1992a:112-114). El primer element que dóna per distingir les accions intencionals de les no-intencionals és l'element lingüístic. És a dir, que sabrem identificar una acció segons la descripció que en fem. Òbviament al mateix Searle aquesta explicació li sembla deficient, més —pensem nosaltres— quan s'intenta mostrar la primacia d'allò mental sobre allò lingüístic, i la dependència d'aquest últim envers el primer. Vegem com Searle explica la conjunció d'elements intencionals amb elements inintencionals no-intencionals amb un exemple que sembla prou aclaridor:

Edipo tuvo la intención de casarse con Yocasta pero cuando se casó con Yocasta se estaba casando con su madre. “Casarse con su madre” no era parte del contenido intencional de la intención en la acción, pero sucedió en cualquier

caso. La acción era intencional bajo la descripción "casarse con Yocasta", no era intencional bajo la descripción "casarse con su madre". Pero todo lo que eso significa es que la acción total tenía elementos que eran parte de las condiciones de satisfacción de la intención en la acción y otros elementos que no lo eran. (...) ¿Cómo distinguiremos entre aquellos aspectos del evento complejo bajo los cuales una acción es inintencional y aquellos aspectos que están tan lejos de la intención que bajo ellos no es ni siquiera una acción? Cuando Edipo se casó con su madre movió un montón de moléculas, causó algunos cambios neurofisiológicos en su cerebro y alteró su relación espacial con el Polo Norte. Todas estas cosas son cosas que hizo inintencionalmente y ninguna de ellas es una acción suya. No obstante, me siento inclinado a decir que casarse con su madre, aunque era algo hecho inintencionalmente era, no obstante, una acción, una acción inintencional (1992a:113; 1983b:101-102).

Aquesta conjunció d'elements intencionals i no-intencionals, però, no és cap aglutinació caòtica, sinó que, segons la teoria de Searle sobre què és una acció intencional, aquells aspectes que puguen ser considerats condicions de satisfacció del contingut intencional faran que l'acció siga intencional; si prenem aquesta acció des del punt de vista de la resta d'aspectes aleshores l'acció serà no-intencional.

Ara bé, també podríem qüestionar el fet que siguen considerades accions en absolut, ja que no responen a cap intenció, malgrat que el mateix Searle les anomena accions. ¿Disposa d'algun criteri sobre això? Searle subscriu el criteri de Dascal i Gruengard¹¹ sobre el que és acció i sobre el que no ho és:

¹¹ M.Dascal O.Gruengard, en "Unintentional action and non-action" (1981:103-113). Vegeu en Searle, 1983b:102.

Un posible criterio, más o menos aproximativo, sugerido por Dascal y Gruenrard, es que contemos una acción como inintencional bajo aquellos aspectos que, aunque no se tengan intenciones con respecto a ellos, estén, por así decir, dentro del campo de posibilidades de las acciones intencionales del agente en tanto que visto desde nuestro punto de vista. De este modo, casarse con su madre está en el campo de posibilidad de ser una acción intencional de Edipo, pero mover moléculas no lo está (1992a:114; 1983b:102).

Així, segons aquesta explicació, hi ha en Searle una distinció entre accions intencionals, accions inintencionals (o no-intencionals), i no-accions. En principi també en aquest cas el concepte searleà d'experiència d'acció pot ser útil per fer la distinció, i en aquest sentit pot servir també com a criteri, ja que sols hi ha experiència d'acció en l'acció intencional. En l'exemple de Searle, Èdip sols té experiència d'acció quan realitza l'acció de casar-se amb Jocasta. L'experiència d'acció és característica de cada acció intencional concreta. No hi ha, per tant, una experiència comuna, sinó que cada experiència tindrà un contingut intencional. L'experiència existeix pel fet que sempre podem saber què estem fent. Si ens pregunten què estàs fent ara, sabrem respondre perquè tenim aquella experiència. En aquest cas el coneixement esmentat consisteix en el coneixement de les condicions de satisfacció d'una certa classe de presentació. Per aquest motiu Searle declara l'experiència d'acció com una experiència conscient amb un contingut intencional i la intenció en l'acció és el component intencional (Cf.,1983b:90-92; 1992a:102-104). Ara bé, Searle reconeix que poden existir accions intencionals sense cap experiència conscient en realitzar-les. Malgrat que disposen d'una intenció en l'acció, no van acompanyades d'una experiència d'acció. Aquest és el motiu pel qual Searle no fa utilitzar el concepte d'experiència d'acció per distingir les accions intencionals de les inintencionals.

4.1.2 CONSCIÈNCIA

Ara, però, ens surt, al fil d'açò, un altra pregunta, i és la relació de la consciència amb l'experiència d'acció i amb l'acció intencional. Aquesta qüestió no la podem resoldre seguint *Intentionality*, ja que ací no tracta el tema de la consciència. No obstant, en algunes de les més recents publicacions de Searle trobem un tractament extensiu sobre aquest tema. Ens referim, en primer lloc, a l'article de 1990 titulat "Consciousness, Explanatory Inversion, and Cognitive Science"; en segon lloc, al capítol que Searle elabora per a *Consciousness* (editat per E.Villanueva el 1991), amb el títol "Consciousness, Unconsciousness and Intentionality" i, per acabar, al llibre *The Rediscovery of the Mind*, publicat el 1992. Searle dona en aquestes publicacions una estructura de la consciència (*consciousness*). Aquesta està basada al voltant de, i en relació amb, una sèrie de diferents elements. El nostre interès no serà ara analitzar aquesta concepció de la consciència, perquè, recordem, el nostre interès tampoc radicava a anar al fons de la teoria de la ment de Searle, sinó en la visió del llenguatge de Searle i les implicacions socials que aquesta té. Pensem que, en aquest sentit, la relació que la consciència tinga en l'acció intencional ens pot ajudar a entendre la relació del concepte de representació amb els actes de parla.

El 1984, en un llibre que arreplegava unes conferències de la *Reith Lectures* titulades *Minds, Brains and Science* (1984a), Searle parla del concepte de consciència, al qual caracteritza com un dels quatre factors o trets (al costat de la intencionalitat, la subjectivitat i la causació mental) dels fenòmens mentals. En aquest llibre Searle no va donar, estrictament parlant, una definició del concepte de consciència. Encara que va intentar mostrar la seua ineludible existència en tot fenomen mental:

Concibo que la existència de la consciència pueda parecerse asombrosa. Es bastante fácil

imaginarnos un universo sin ella, pero si se hace se verá que es un universo que verdaderamente carece de significado. La conciència es el hecho central de la existència específicamente humana, puesto que sin ella todos los demás aspectos específicamente humanos de nuestra existència - lenguaje, amor, humor y así sucesivamente- serían imposibles. Creo, dicho sea de paso, que tiene algo de escándalo el que las discusiones contemporáneas en filosofía y en psicología tengan tan poco interés en hablarnos sobre la conciència (1985b:20; 1984a:15-16).

Aquesta citació constitueix l'aportació més concreta de Searle sobre la consciència al llibret de 1984. Aquest fet, al nostre parer, inclou Searle en les discussions filosòfiques "d'escàndol", les quals, segons la citació, no tenen cap interès a parlar sobre la consciència (recordem que *Intentionality* intenta ser una visió ampla de la filosofia de la ment de Searle, i que no tracta, malgrat tot, el fenomen de la consciència). Com ja hem indicat, el 1991 i 1992 posa remei a aquest "escàndol" amb un extens tractament del tema. La definició que ens dóna del concepte de consciència el 1992 és la següent:

Consciousness, in short, is a biological feature of human and certain animal brains. It is cause by neurobiological processes and is as much a part of the natural biological order as any other biological features such as photosynthesis, digestion, or mitosis (text marcat en cursiva pel mateix autor, 1992b:90).

Aquesta definició no va més enllà, però, de la possible definició que un hàbil lector o lectora podia haver extret del conjunt d'afirmacions de l'obra de 1984a. I és la tesi searleana que la consciència, igual que altres trets mentals, com la mateixa

intencionalitat, és un aspecte biològic, causat en suma pel cervell¹². Malgrat el repte que suposa analitzar aquesta tesi ens preguntarem, però, per altres qüestions que romanen sense resposta i que estan més d'acord amb els nostres interessos.

Amb la introducció de l'experiència d'acció déiem que Searle estava incorporant el punt de vista de la "primera persona" a la teoria de l'acció. És a dir, que el que compta com acció ho serà amb plena dependència de la consciència (o del grau d'aquesta) que l'agent tinga de la seua experiència d'acció; i recordem que aquesta està causada per la intenció en l'acció. L'estructura de l'acció que Searle ens ofereix està, per tant, fortament vinculada a la presència d'estats mentals (intencions), i com a conseqüència, a la intencionalitat de la ment i a la capacitat de representació desplegada per aquesta. Intentarem ara fer front als temes oberts en aquesta teoria de l'acció; a saber: el punt de vista de la "primera persona" amb la recuperació de la subjectivitat i la relació de la consciència amb l'experiència d'actuar amb la representació.

Els estats i processos mentals conscients tenen un aspecte especial que no és posseït per cap altre fenomen natural o artificial, anomenat subjectivitat. Precisament aquest aspecte és el que fa, segons Searle, que l'estudi de la consciència resulte tan "recalcitrant" als mètodes convencionals de recerca biològica i psicològica, i quasi un puzzle a l'anàlisi filosòfica (Cf., 1992b:93-94). Searle explica aquest concepte:

In the sense in which I am here using the term, "subjective" refers to an ontological category, not to an epistemic mode. Consider, for example, the statement, "I now have a pain in my lower back". That statement is completely objective in the sense that it is made true by the existence of an

¹² Searle pretén amb aquesta idea sostenir una teoria de la ment "naturalitzada", on no hi haja cap "misteri" inacceptable. Aquesta teoria comença a ser formulada per Searle en les obres posteriors a *Intentionality*; hi dedica així tota una dècada a intentar desmuntar els arguments que defensen la intel·ligència artificial.

actual fact and is not dependent on any stance, attitudes, or opinions of observers. However, the phenomenon itself, the actual pain itself, has a subjective mode of existence, and it is in that sense which I am saying that consciousness is subjective (1992b:94).

Consequència directa d'aquesta concepció de la subjectivitat de la consciència serà el fet que allò que és el contingut de la consciència es dona en una "primera persona", o com diu Searle, té una existència de "primera persona" ("*first-person existence*"). I d'ací que, molt ingeniosament, Searle afirmi que el trasplantament d'una cama és possible, el d'un dolor no ho és:

For it to be a pain, it must be somebody's pain; and this in a much stronger sense than the sense in which a leg must be somebody's leg, for example. Leg transplants are possible; in that sense, pain transplants are not (1992b:94).

I el mateix que amb el dolor passa amb cada estat mental conscient, és sempre un estat conscient d'alguna persona. Searle nega rotundament que d'aquesta afirmació es derive la introspecció com l'únic mètode acceptable per estudiar la consciència; així com nega també que hi existisca un "accés privilegiat" a la ment.

Si utilitzem el model d'observació d'un fenomen basat en el model de la percepció visual tindrem que hi ha una diferència entre l'observació i allò observat. Ara bé, no es pot donar aquesta diferència en el fenomen de la consciència. En primer lloc, de la seua subjectivitat se'n deriva la impossibilitat d'observació en els altres. En segon lloc, quant a la pròpia consciència de cadascú surt també aquesta impossibilitat si pensem que tampoc en aquest cas "d'observació interior" podem distingir entre la mateixa observació i la cosa observada. I és que qualsevol observació introspectiva que jo faig del meu estat conscient és, ella mateixa, un estat conscient. D'ací que Searle, encara que mantinga la subjectivitat i el punt de vista de la

primera persona, rebutja enèrgicament la introspecció com un mètode vàlid d'estudi de la consciència¹³:

(...), the idea that there might be a special method of investigating consciousness, namely "introspection", which is supposed to be a kind of inner observation, was doomed to failure from the start, and it is not surprising that introspective psychology proved bankrupt (1992b:97).

El model de la introspecció no funciona, ja que no hi ha res per "introspectar"¹⁴. L'únic mètode per estudiar la consciència, i la ment, és fer ús dels mateixos estats mentals: dirigint un estat mental a un altre:

(...) we can think about our thoughts and feelings; and we can have feelings about our thoughts and feelings; but none of these involves a special faculty of introspection (1992b:144).

Quant a la tesi de "l'accés privilegiat" Searle manté també una negativa, en el sentit que creu que no és possible continuar mantenint-la. Aquesta tesi comporta la idea de l'existència d'un espai interior que és aquell on hi ha la meua consciència, i al qual sols jo tinc accés. Segons Searle aquesta metàfora no funciona, ja que no hi

¹³ Per descomptat, aquesta mateixa subjectivitat de la consciència i, per tant, la major part de l'activitat mental Intencional, impedirà Searle rebutjar, no sols la introspecció, sinó també altres mètodes d'investigació d'aquest fenomen, com ara el conductisme, els diferents materialismes i també el funcionalisme (Cf., Searle, 1984a, 1987a, 1987b, 1989a, 1989b, 1990a, 1990b, 1990f, 1990g, 1990h).

¹⁴Searle nega la introspecció si entenem aquesta com una especial capacitat que tenim d'"intro-spectar". Per altra banda si per "introspecció" entenem simplement el fet que pensem sobre els nostres estats mentals, aleshores no hi troba cap objecció a aquest sentit, puix és el que fem tot el temps i és important, afirma Searle, per a qualsevol forma d'autoconeixement (*self-Knowledge*) (Cf., Searle, 1992b:144).

ha res que sembla un espai interior ni, per descomptat, la possibilitat de desdoblar-nos i entrar-hi:

But this metaphor doesn't work either, because for there to be something to which I have privileged access, I would have to be different from the space in which I enter. But just as the metaphor of introspection broke down when the only thing to be observed was the observing itself, so the metaphor of a private inner space breaks down when we understand that there isn't anything like a space into which I can enter, because I cannot make the necessary distinctions between the three elements of myself, the act of entering, and the space in which I am supposed to enter (1992b:98).

La subjectivitat dels estats mentals conscients impedeix, doncs, tant el model d'estudi de la tercera persona, com el model introspectiu, com mantenir l'accés privilegiat. Enfront d'aquests models, Searle proposa que la ment té una irreductible ontologia de la primera persona (1992b:95). Enfront d'un món descrit en termes purament objectius, Searle sembla proposar un ineliminable element de subjectivitat. Ara bé, ¿està suposant aquest model un retorn a la concepció cartesiana, segons la qual els informes sobre els estats mentals des de la primera persona són incorregibles? Searle pensa que la tesi de la incorregibilitat és clarament falsa. És a dir que no està disposat a admetre que en afirmar la irreductibilitat de la subjectivitat dels estats mentals hàgem de creure que els informes des de la primera persona tenen una autoritat epistemològica final. De fet, Searle denuncia la confusió entre l'ontologia subjectiva d'allò mental amb la certesa epistèmica. I com a conseqüència d'aquesta denúncia, s'oposarà a plantejaments com el de R.Rorty, que defensen la incorregibilitat com un dels trets d'allò mental (Cf. Searle

1992b:145)¹⁵. I és que el subjecte, afirma Searle, es pot equivocar dels continguts dels propis estats mentals. Aleshores, ¿en quin sentit exactament se suposa que el subjecte té autoritat sobre els continguts de la seua pròpia ment? —es pregunta Searle (1992b:145). En respondre aquesta qüestió Searle rebutja el plantejament que Wittgenstein defensa a *Philosophical Investigations*, segons el qual si prenem les emissions mentals de la primera persona com a expressions (*Aeusserungen*), i no com a informes o descripcions (*reports* o *descriptions*), no es plantejarà la qüestió de l'autoritat del subjecte. Searle pensa que no en tots el casos es poden interpretar les emissions mentals de la primera persona com expressions i, per tant, el problema, des del seu punt de vista, es queda sense resoldre en Wittgenstein.

Searle creu que l'origen de la convicció de l'autoritat de la primera persona es troba en el fet que pel que fa als estats mentals intencionals no podem fer la convencional distinció entre realitat i aparença¹⁶, ja que els estats mentals mateix són constitutius del aparèixer (*seeming*). En un estat mental intencional, ¿què és el que apareix i què la realitat? El que apareix és tot el que tenim, la realitat del mateix estat mental està incorporada a aquell aparèixer (Cf., 1992b:144-149). I d'ací que la primera persona no tinga cap autoritat garantida sobre el coneixement incorregible d'un estat mental, per la qual cosa podem trobar casos de descripcions errònies dels mateixos fenòmens mentals, com ara els autoenganys, les males interpretacions i la inatenció. En aquests casos Searle creu que no es tracta d'una qüestió d'aparença i realitat, sinó més aviat d'ajustar una peça en un puzzle:

It is not a question of getting from appearance to reality, but rather of locating a piece in a puzzle

¹⁵ Cf. Rorty, 1970, i 1991

¹⁶ Si poguérem fer aquesta distinció sabríem en cada cas quin seria l'informe correcte sobre un estat mental determinat hi haurien, per tant, criteris per conèixer quina és la realitat i quina l'aparença. Quin informe és, per tant, més acurat i quin ho és menys.

relative to a whole lot of other pieces
(1992b:148).

El munt de peces que forma el puzzle seria en aquest cas el conjunt total d'estats mentals intencionals —el *Network*—, i el *Background* d'habilitats mentals no representacionals. És a dir, que el subjecte pot fallar quan situa el contingut del seu propi estat mental intencional en no relacionar-lo amb altres estats mentals intencionals, i amb les circumstàncies que conformen el *Background*.¹⁷ Mentre que, malgrat la irreductible subjectivitat dels estats mentals intencionals, alguna altra persona —una tercera persona— podria no fallar en fer un informe sobre l'estat mental intencional dels altres. I és que Searle manté, en definitiva, que no hi ha cap problema respecte a les altres ments en la vida real (vegeu 1992b:71-77). El problema sembla a l'autor més aviat un entreteniment filosòfic (resolt, la majoria de vegades, recorrent a l'observació de la conducta humana) que un problema que es done en la vida real. Searle explica el coneixement de les altres ments mitjançant el concepte de *Background* i de causació, en el sentit que sabem dels altres perquè dispodem d'un cert *Background* de formes de comportament, certes capacitats, que són constitutives de les nostres relacions amb la consciència de l'altra gent. A més a més tenim un coneixement, perquè tenim l'experiència en el nostre propi cos, de quines són les causes de les conductes dels altres. Serà mitjançant aquest coneixement dels nexos causals que puc conèixer les altres ments, i no per mitjà de les seues conductes externes. Interpretem, per tant, que, d'acord amb la tesi de Searle, no podríem entendre els altres si mostraren conductes similars a les

¹⁷Encara que aquest concepte s'explicarà completament a l'apartat següent, convé, potser, avançar el fet que Searle considera que en un cert nivell el *Background* és social i cultural. Açò pot donar un sentit diferent a aquesta afirmació en introduir en la interpretació dels estats mentals quelcom social i cultural. De fet, Searle (1992b:127-128) afirma que la categoria de "l'altra gent" ("*other people*") juga un rol especial en l'estructura de les experiències conscients, malgrat que ell mateix, diu, encara no sap com demostrar aquesta estructura de l'element social en la consciència individual. Intentarem resoldre-ho més endavant.

nostres, però les causes foren radicalment diferents. Com veurem més endavant, en mantenir Searle una posició biologicista de la ment tenim que allò que causa la ment és la neurofisiologia. I per tant, tot ésser humà en ser-ho¹⁸ ja el podem comprendre, ja que la meua pròpia experiència, com a ésser humà que sóc em proveeix del coneixement d'un *Background* (una part del qual és biològic, una cultural i una altra social) i d'unes causes del comportament d'aquell altre ésser humà, que en fan possible la interpretació de la seua ment.

No escapa als nostres interessos el fet que d'aquesta defensa de l'explicació de Searle sobre la consciència podem entendre que se'n deriva un concepte d'experiència que no estarà monopolitzat ni per la busca de l'objectivitat del món extern físic, que sols des de la tercera persona es pot assolir; ni per la incomunicabilitat i certesa absoluta que sobre la intrínseca subjectivitat d'allò mental pot tenir la primera persona. Pensem que es pot derivar aquesta noció d'experiència pel fet que nega, tant l'autoritat de la primera persona en allò més subjectiu —el món mental—, com hem vist, com la idea que els fets empírics en el món siguen assumits com igualment accessibles a una tercera persona estàndard i objectiva (Cf., 1992b:72-73)¹⁹.

Ens sembla, en aquest sentit, i fent ara exègesi de l'obra de Searle, que aquestes manifestacions sobre la consciència són en gran part deutores de l'aprofundiment que Searle ha realitzat en el concepte de *Background*, així com el seu interès creixent en temes socials en els últims 3 o 4 anys, i per tant en les seues últimes publicacions (una de les quals ha estat el llibre de 1992 que ací ara estem tractant).

Tornant, però, a l'argumentació tindrem que aquesta teoria de la consciència de Searle està fortament vinculada a la seua concepció de la intencionalitat, desenvolupada ja a *Intentionality*. I és que Searle, en considerar la subjectivitat com intrínseca a la consciència s'allunya d'altres tipus de solucions com el conductisme i altres tipus de materialisme, el funcionalisme, i en general qualsevol

¹⁸És a dir, en ser-ho biològicament, culturalment, socialment i individualment parlant.

¹⁹Vegeu també Searle 1991d.

posició externalista del concepte de consciència. Vegem com explica Searle les seues queixes a aquestes posicions:

In recent decades, the connection between consciousness and intentionality is being gradually lost in theoretical writings in linguistics, cognitive science, and philosophy. There has been an effort of varying degrees of explicitness to try to separate the issues concerning intentionality from those concerning consciousness. I think the underlying -and perhaps unconscious- motivation for this urge to separate intentionality from consciousness, even among people who do not share the ideology of the behaviorist-materialist tradition, is that we do not know how to explain consciousness, and we would like to get a theory of intentionality which will not be discredited by the fact that we do not have a theory of consciousness. The idea is to treat intentionality "objectively", to treat it as if the subjective features of consciousness did not really matter to it. For example, many functionalists will concede that functionalism can't "handle" consciousness (this is called the problem of qualia), but they think that this issue doesn't matter to their accounts of belief, desire, etc., since these intentional states have no quale, no special conscious qualities. They can be treated as if they were completely independent of consciousness (1991d:48-49).

Sembla, per aquestes paraules, que Searle vulga respondre al repte d'intentar vincular el concepte de consciència (i fins i tot el d'inconsciència²⁰) amb el d'intencionalitat, per tal de salvaguardar la

²⁰ Searle (1990f, 1991d i 1992b) manifesta una explicació de la noció d'estat mental inconscient totalment parasitària de la noció d'estat mental conscient. Els primers sols poden ser entesos com a candidats als segons. Així diu: "*Specifically, we understand the notion of an unconscious mental state only as a possible*

subjectivitat intrínseca dels estats mentals intencionals. Precisament el nexa entre la intencionalitat i la consciència el constituirà allò que Searle anomena "forma aspectual" ("*aspectual shape*"), que explicarà, en definitiva, perquè els estats mentals intencionals són irreductiblement subjectius (tant els conscients com els inconscients²¹). La definició d'aquest nou concepte, tractat a les tres

content of consciousness, only as the sort of thing which, though not conscious, and perhaps impossible to bring to consciousness for various reasons, is nonetheless the sort of thing that could be or could have been conscious" (1991d:51. L'accent sobre les paraules és de l'autor). Searle anomenarà "Principi de Connexió" ("*Connection Principle*") a aquesta tesi de la citació. Les conclusions més importants de Searle sobre els estats mentals inconscients són bàsicament tres: primer, que tant els estats intencionals conscients com els inconscients són irreductiblement subjectius (per la seua forma aspectual. Concepte que ara mateixa en el text explicarem). Segon, els estats mentals inconscients són aspectes objectius del cervell (mentre són inconscients són sols això. Per entendre per què són, aleshores, mentals i físics cal tenir en compte la teoria del doble nivell, macro-micro, en la relació ment-cos de Searle. És veurà en el text més endavant). Tercer, aquests aspectes objectius tenen capacitat de causar pensaments conscients subjectius (Cf., 1990f).

Aquesta teoria de la inconsciència ha portat autors com D.M.Armstrong a criticar el neocartesianisme de Searle (Cf., Armstrong, 1991), no en el sentit dualista, que Searle rebutja obertament, sinó en el sentit de fer de la consciència l'essència d'allò mental, i de la inconsciència quelcom explicable sols en relació a la consciència. Podem trobar possible reposta, no sols a aquesta crítica en concret sobre el inconscient, sinó a moltes de les acusacions de cartesianisme que se li fan a Searle al llibre de 1992 (1992b, especialment el capítol 1). Veurem algunes d'aquestes respostes en el text, sobre el concepte de consciència ens sembla que entrar en l'anàlisi d'aquest concepte no ens aportaria informació imprescindible al nostre plantejament i ens allunyaria massa dels nostres interessos. Ens sembla per altra banda, que és un tema interessant i que ens mostra alguns dels últims conceptes tractats per Searle, encara que no al que més s'ha dedicat aquests últims anys (tret de les tres publicacions que ací estem comentant).

²¹Searle admetria també els pensaments inconscients dintre d'aquesta conseqüència, ja que són també pensaments i, per tant, tindrien una forma aspectual determinada, una subjectivitat, i fins i tot serien una representació d'alguna cosa o estat de fets (Cf., 1990f, 1991d). Hi ha interessants crítiques a aquesta idea de Searle, per exemple la de J.C.Kulli, un anestesista de la Rochester School of Medicine, segons la qual el concepte "forma aspectual" no pot ser definit mitjançant criteris objectius (per la subjectivitat irreductible d'aquests), i per tant Searle no pot mostrar que els processos inconscients tenen forma

obres que dedica Searle al tema de la consciència (1990f, 1991d, 1992b) és la següent:

(...) the concept of an intrinsic intentional mental state is the concept of something that has an aspectual shape. All representation is under aspects. You can see this, if it is not obvious on its face, by reminding yourself that mental contents are possible or actual contents of thoughts or experiences. What you can believe, you have to be able to think; and what you can perceive, you have to be able to experience perceptually. But the notions of thinking and experiencing are notions which imply the presence of aspectual shapes an that in turn implies accessibility to consciousness (1991d:51-52. L'accent sobre algunes paraules és de l'autor).

És important i rellevant la conclusió que Searle extrau unes línies més avall d'aquesta tesi:

To be intentional, a state or process must be thinkable or experienceable; and to be thinkable or experienceable, it must have an aspectual shape under which it is at least in principle, consciously thinkable or experienceable. It must be the sort of thing that could be the content of a conscious thought or experience (1991d:52).

És a dir, que tot allò que pot donar-se a la consciència, tot el que pot ser pensat o experimentat, en ser-ho, ho serà sota un aspecte determinat, sota una forma aspectual d'alguna classe. Aquesta forma aspectual determinada comportarà, per una banda, la irreductible subjectivitat intrínseca del que és conscient (conscient d'allò pensat o experimentat des d'un punt de vista determinat, que serà el del

aspectual (Cf., Kulli, 1990. Vegeu també aquesta mateixa crítica a D.M.Rosenthal, 1990.

subjecte). I, per una altra, comportarà la conseqüència que en tenir aquesta forma aspectual els pensaments i les experiències i, per tant, els estats intencionals intrínsecs, són una representació, ja que representen les seues condicions de satisfacció sota uns aspectes determinats²² (Cf., 1991d:52-53).

Entrem a aprofundir aquestes manifestacions. Pensem que el concepte de forma aspectual ens du a la irreductibilitat de la subjectivitat pel fet que aquell concepte és entés en Searle ja des de l'experiència conscient del subjecte²³. I és que Searle, malgrat la seua posició biologicista, no està disposat a admetre que les descripcions neurofisiològiques constitueixen la forma aspectual de cap estat mental intencional²⁴ (Cf., D.M.Rosenthal, 1990), encara que està prou clar en Searle que la neurofisiologia és la causa física dels estats mentals (en veurem més endavant la seua teoria). D'aquesta manera Searle obliga a fer dependre la forma aspectual dels estats mentals de la representació: la forma aspectual condicionarà el contingut de l'estat

²². De fet Searle (1990) parla d'un concepte d'Intencionalitat inconscient, o una Intencionalitat latent (Cf., Dreyfus, 1990): "*The concept of unconscious intentionality is thus that of a latency relative to its manifestation in consciousness*" (1990f:588. L'accent sobre les paraules és del mateix autor). Aquesta idea esdevindria del mateix principi de connexió, explicat en la nota immediatament anterior a aquesta, que en definitiva es fonamenta en la creença que no hi ha "inconsciència profunda" ("*deep unconscious*") pel que fa a estats intencionals, sols hi ha "inconsciència superficial" ("*shallow unconscious*"). A més a més Searle creu que fins i tot la postulació d'un nivell profund d'inconsciència, inaccessible, per tant, a la consciència, violaria un constrenyiment lògic de la noció d'Intencionalitat (Vegeu 1990f:588, 595). Els comentaris que precedeixen l'article de 1990f poden ser interessantíssims als lectors i lectores interessats en el tema de la consciència i la inconsciència.

²³M.Velmans assenyala la circularitat de l'argument searleà segons el qual la forma aspectual sols pot ser coneguda mitjançant l'experiència conscient subjectiva (Cf., Velmans, 1990).

²⁴Com tampoc acceptarà pels mateixos motius —ja ho hem dit— el punt de vista de la tercera persona i les explicacions conductistes. D'altra banda podem trobar crítiques a Searle que es basen precisament en açò: és mentalista i és fisicalista. Així vegem aquesta en concret que pertany a Velmans: "*In short, when Searle, contrasts conscious mental states and unconscious mental states with purely physiological states, he means to contrast the physical and the physical with the physical*" (1990:629).

mental intencional i, per tant, les condicions de satisfacció d'aquest últim. La forma aspectual pot ser entesa, doncs, com la perspectiva que el subjecte té en la representació mental²⁵. Podríem dir que els estats intencionals consisteixen en la representació d'alguna cosa o estat de fets des de l'única perspectiva possible, la del subjecte amb una ment conscient.

Ara bé, ¿què s'entén per consciència i per conscient en la teoria de Searle? Trobem, com en altres conceptes searleans, certa dificultat per oferir una definició que alhora siga clara, concreta i completa²⁶. Malgrat aquest aspecte de la seua obra, pensem que resulta prou obvi, pel que hem explicat, la forta relació del concepte de consciència amb el d'accessibilitat (Cf. 1990f). És a dir, i en interpretació de N.Block (1990), Searle mantindria que la consciència és un assumpte d'accés al raonament (*reasoning*) i als processos d'informes (*reporting processes*). Així ens sembla també a nosaltres en descobrir aquestes paraules de Searle:

Consciousness is an on/off switch: a system is either conscious or not. But once conscious, the system is a rheostat: There are different degrees of consciousness (1992b:83).

És a dir, literalment, la consciència és un commutador que connecta i desconnecta. Una vegada connectada es pot donar un ajustament, de tal manera que hi poden haver diferents graus de consciència. Ara bé, ¿què és el que es posa en marxa en connectar? ¿o

²⁵ Per aquest motiu podem trobar crítiques a la posició de searle sobre la idea que els estats inconscients tenen també forma aspectual. Així, per exemple, P.D.Zelazo i J.S.Reznick (Cf.1990:631) manifesten la tesi que els estats potencialment conscients (segons el principi de connexió de Searle serien tots els estats inconscients) no són intencionals, sinó sols potencialment intencionals .

²⁶De fet Searle no dóna una definició d'aquest tipus que vaja més enllà de la que hem donat més amunt, en encetar aquest epígraf sobre la consciència. Searle (1992), com exemple, després de criticar definicions amb les quals està en desacord, diu: "What I mean by "consciousness" can best illustrated by examples" (1992b:83). No dóna cap definició completa.

el que deixa d'estar funcionant en desconnectar? ¿o el que s'ajusta en un o altre grau? Tot el que Searle ens respon és que un sinònim pròxim a "consciència" ("*consciousness*"), en el sentit d'aquest terme, és "el fet d'adonar-se" ("*awareness*")²⁷, encara que tampoc són exactament equivalents, argumenta Searle, ja que el concepte de "*awareness*" estaria més pròxim a la cognició ("*cognition*") i al coneixement ("*knowledge*"), que el concepte de consciència (Cf., 1992b:84). Si sumem a aquesta idea el fet que Searle creu que no hi pot haver un sentit de "consciència" que no impliqui el d'"oració" o "judici", ja que tot estat conscient (sigui intencional o no) té sempre un contingut, pensem que hi ha forts indicis per creure que la interpretació de Block és encertada (Cf. Searle 1992b:84; Block 1990).

Segons aquest concepte searleà de consciència tenim que tot estat conscient té un contingut, per mitjà del qual el subjecte sap *de quina cosa* és conscient. El contingut es dona, com ja hem vist, en una forma aspectual. Forma aspectual que obliga a la consciència a ser no sols "de", sinó també "com" (*consciousness as*). Aquest últim aspecte porta Searle a una defensa de les categories mentals a l'estil kantianà: les categories seran precisament les condicions de possibilitat perquè es donen les experiències (ja que en Searle experiència és sempre experiència amb una forma aspectual determinada). L'experiència de l'ésser humà estarà per tant estructurada segons aquestes categories²⁸ (Cf., 1992b:136-137).

Per altra banda Searle assenyala que "ser conscient de" no és sempre intencional, podem ser conscients d'alguna cosa que no sigui intencional, com per exemple un dolor, aquest no és intencional,

²⁷La traducció d'aquests termes és complicada, tant en català, com en castellà. Normalment es tradueixen com sinònims en aquestes llengües. Perdonin els lectors i les lectores, per tant, la traducció, que per altra banda pensem que potser la més afortunada en aquest cas concret. Si equiparem, en una relació més justa, "el fet de ser conscient" amb "el fet d'adonar-se", tindrem que aquests fets refereixen tant a l'acció com a l'efecte, de ser conscient, i d'adonar-se, respectivament.

²⁸(Veurem al següent apartat com aquestes categories són considerades per Searle com capacitats biològiques del *Background*)

perquè no representa res (1992b:84). Ara bé, aquest fet tampoc impedeix Searle afirmar que la majoria de la consciència és intencional²⁹ (1992b:130), fins i tot en l'exemple del dolor, Searle creu que finalment es dóna intencionalitat, ja que en tenir un dolor hi ha un sentit de la localització del dolor, i en aquesta localització hi ha intencionalitat (directivitat i representació), ja que hi ha condicions de satisfacció del lloc on és el dolor (vegeu 1992b:251). I és que en la mateixa argumentació que Searle fa de la consciència, així com en els termes que dóna per explicar-la (bàsicament: forma aspectual, subjectivitat, contingut, accessibilitat), se'n deriva una relació *lògica i natural* amb la intencionalitat, entesa en el sentit searleà. Per tant, hi podem reformular una tesi bàsica dient que tot estat i experiència conscient té un contingut amb una forma aspectual que sovint suposa una representació intencional (Cf., 1992b:131). Per aquest motiu afirma Searle que qualsevol teoria de la intencionalitat que deixi fora la qüestió de la consciència serà incompleta (1992b:132).

De tota aquesta teoria de la consciència, que completarà la teoria de la intencionalitat defensada per Searle el 1983, s'extrau la conseqüència que hi ha una forta relació entre els estats conscients i els estats intencionals, de tal manera que la majoria de vegades els estats mentals d'un subjecte són conscients i intencionals alhora. Hem intentat explicar com els primers sovint són intencionals. Ara bé, ¿són els estats mentals intencionals sempre conscients? Si busquem una resposta curta, aleshores la resposta és sí. Si busquem una resposta llarga hem d'anar a l'explicació que Searle fa de l'inconscient. Ací i ara no ho farem, encara que sí que respondrem. Searle afirma el 1990:

²⁹Simplement com exemple de l'ambigüitat i poca concreció usual en les afirmacions, sovint en aquelles més rellevants, de Searle; i que, per altra banda, tant ens estem queixant en aquest treball, vegem les següents afirmacions contradictòries de Searle en un mateix llibre:

"But the "of" of "conscious of" is not always the "of" of intentionality" (1992b:84), i *"(...) the "of" in "consciousness of" is the "of" of intentionality"* (1992b:131).

Cognition is a matter of consciousness and intrinsic intentionality. Not all consciousness is intentional and not all intentionality is conscious, but there is an internal relation between the two (...) (1990f:639).

Quant a la pregunta que hem plantejat, ¿quina és aquesta relació interna? A l'article de 1990f Searle es dedica majoritàriament a donar una explicació de la inconsciència. Aquesta no s'entén si no és en relació amb la consciència, de tal manera que també els estats inconscients tenen forma aspectual, contingut, i fins i tot possibilitat de ser intencionals, puix Searle no entén un estat inconscient si no és entés com potencialment conscient (açò ho anomena "principi de connexió")³⁰. D'ací que l'afirmació de la nota que acabem de ressenyar haja de ser entesa en el sentit que no tota intencionalitat és conscient, ja que pot haver intencionalitat inconscient, o el que és el mateix, potencialment conscient.

Veem, per tant, com els conceptes d'intencionalitat i consciència estan, com diu Searle, relacionats internament, tant en un sentit com en l'altre.

Acabada l'explicació del concepte de consciència en Searle és hora de reprendre la discussió que precisament ens havia motivat per obrir un epígraf dedicat a la consciència. Recordem que el que volíem en aquest punt (3.3) del capítol era arribar a esbrinar, com explica Searle, l'acte de parla com acte intencional amb l'interés d'acomplir l'objectiu final d'explicar la seua concepció del llenguatge. Els dubtes que ens ha obligat a obrir el tema de la consciència venien motivats pel mateix concepte d'acció intencional que Searle ens explicava a *Intentionality* (1983).

³⁰Per aprofundir un poc més en el tema de la inconsciència vegeu el que hem comentat en les notes a peu de pàgina d'aquest mateix epígraf, notes de la 19 a la 24.

Les qüestions que urgien el tractament de la consciència eren plantejades per la distinció que feia Searle entre acció intencional i acció inintencional i el paper, o no, que el concepte d'experiència en l'acció juga en aquesta distinció.

Véiem com Searle defensa un concepte d'acte de parla segons el qual és intencional perquè expressa el contingut intencional d'un estat intencional, estat intencional que en aquest cas és una intenció. L'acte de parla es converteix, per aquest motiu, en acte intencional, ja que expressa les condicions de satisfacció d'una intenció, la intenció que Searle anomena "intenció en l'acció". En l'acte de parla aquesta intenció està, en principi, formada per la intenció de representar més la intenció de comunicar, juntes les anomena Searle a 1983 "intenció de significar". Qualsevol acte, no sols l'acte de parla, disposa d'una intenció en l'acció. Searle, però, introduïa també un altre concepte important, el concepte d'experiència en l'acció. Aquest fa referència al fet que perquè una acció intencional siga completa ha de tenir, no sols una intenció en l'acció (la intenció prèvia pot no ser-hi), i un moviment físic del subjecte, sinó també una experiència d'acció. Experiència que precisament constituirà les condicions de satisfacció que en el món s'han d'assolir perquè l'acció siga completa, que seran, al mateix temps, les condicions de satisfacció del contingut de la intenció en l'acció. Amb aquest concepte searleà que s'introdueix en l'acció recuperem la primera persona, en el sentit que és el subjecte de l'acció el que té aquesta experiència d'acció.

Véiem com aquesta explicació d'acció intencional ens abocava al concepte de consciència, en el sentit que Searle està apel·lant a la consciència del subjecte que té una experiència d'acció en dur a terme una acció intencional. Som conscients, sabem el que fem, de les nostres accions per l'experiència en l'acció. Aquesta experiència és subjectiva, es viu des de la primera persona. Ara sabem que això, precisament, voldrà dir que és conscient. I és conscient i sabem d'ella perquè es presenta al subjecte sota una forma aspectual, és a dir, des d'una perspectiva i no d'una altra. Malgrat que el concepte

de "forma aspectual" es introduït, com hem vist, en obres posteriors a *Intentionality* (principalment el 1990f, 1991, i 1992b) és prou coherent amb allò que Searle ja va explicar el 1983 en referència a les accions i la seua subjectivitat. El concepte d'experiència d'acció, podem dir nosaltres ara, està en coordinació amb el concepte de consciència i subjectivitat que Searle desenvolupa posteriorment³¹. En donar suport a aquesta interpretació podem recordar la mateixa definició d'acció bàsica que Searle dona, i que hem vist més a dalt. Searle agafava la definició d'A.Danto. Segons aquesta el concepte d'acció bàsica fa referència a un agent, amb les seues característiques i habilitats i, per tant, sols es pot identificar una acció bàsica des del subjecte agent. I és que en definitiva és l'agent el que sap identificar la intenció en l'acció i l'experiència en l'acció que puguen completar l'estructura d'una acció anomenada bàsica. Això és així perquè precisament la intenció és intenció de realitzar alguna cosa, i l'experiència és experiència sota uns aspectes i no altres. I és que finalment tenim que no sols la consciència, sinó que també la intencionalitat té una forma aspectual.

Aleshores, ¿què passa amb les accions no intencionals? o ¿amb els elements no intencionals en les accions? ¿ha de ser tota acció conscient? Aquestes constituïen els vertaders interrogants que ens van fer sospitar que havíem d'aclarir el concepte de consciència que Searle anys després a 1983 va desenvolupar. Searle admet accions no intencionals. Recordem l'exemple d'Èdip. En casar-se amb Jocasta realitza una acció intencional i conscient; en casar-se amb la seua mare realitza una acció no intencional o inintencional. Searle, per tant, malgrat que no hi havia ni intenció, ni experiència d'acció per part del subjecte, de l'agent, creia que era acció, no intencional, però acció. Segons el criteri que segueix Searle en aquesta tesi, el criteri de Dascal i Gruenard, compta com acció inintencional aquella acció que sense tenir intenció, entra dins del camp de possibilitats de les

³¹Encara que Searle no ha manifestat, almenys en cap publicació, aquesta coordinació o vincle entre un i altre concepte, pensem que, òbviament, estarà d'acord amb aquesta interpretació.

accions intencionals de l'agent, des del nostre punt de vista. Pensem que de nou, aquesta tesi pot ser posada en relació amb una altra tesi searleana sobre la consciència, aquella que anomenàvem "principi de connexió". Segons aquest l'inconscient s'entén perquè és potencialment conscient. L'acció inintencional (i no conscient) s'entén com acció perquè pot ser acció intencional sota altres circumstàncies. Hi ha, per tant, defensem nosaltres, un principi de connexió, o una extensió de l'original, funcionant en Searle en el seu concepte d'acció. El que ens sembla certament desafortunat és que se'n surta de l'àmbit de la primera persona en el criteri per anomenar una acció inintencional. És a dir, Searle, en seguir el criteri de Dascal i Gruenegrard afirma que el camp de possibilitats que s'ofereixen perquè una acció inintencional pugui ser, o haguera pogut ser, intencional, és el camp de possibilitats de la tercera persona (exactament diu "des del nostre punt de vista" enfront de "l'agent"). Pensem que per ser coherent amb la seua pròpia tesi sobre la subjectivitat de les accions, i amb la tesi posterior de la forma aspectual de la consciència i la intencionalitat, Searle hauria de reconsiderar aquest punt. Al nostre parer és des de la primera persona que s'ha de valorar si l'acció inintencional podria haver estat intencional, si hi podria haver cap intenció que la fera intencional. I això, no es pot dir des del punt de vista de la tercera persona. Malgrat això volem que quede constància que, encara que defensem la subjectivitat en la consideració de les accions, no estem intentant subscriure cap incorregibilitat ni accés privilegiat per part de la primera persona en aquest àmbit. En aquest sentit considerem que les afirmacions de Searle són altament valuoses.

Ens queden ara dues qüestions. En primer lloc, ¿hi ha elements no intencionals en les accions intencionals? Òbviament sí que n'hi ha. Una acció intencional no és cap cosa simple, netament individuada. Searle és conscient d'açò, primer quan intenta apropar-se a un concepte d'acció bàsica, i després en afirmar que hi ha tota una xarxa d'estats intencionals que estan funcionant en la ment d'un subjecte conscient (allò que anomena "*Network*"). És, però, en introduir el *Background* en la concepció de les accions que Searle

dóna arguments per respondre a la pregunta que ens hem plantejat. Hi ha elements no intencionals en les accions intencionals des del moment que tot ésser humà no pot entendre's si no és tenint en compte un conjunt d'habilitats i pràctiques no intencionals (no representen rés). Per tant, en una acció intencional concreta, podem trobar multitud d'elements no intencionals.

En segon lloc tenim la qüestió de si una acció ha de ser necessàriament conscient per a ser acció. Searle diu que hi ha accions intencionals espontànies, és a dir, sense una intenció prèvia, encara que sí amb intenció en l'acció. Les accions amb una intenció prèvia semblen que haurien de ser conscients, hem dut un pla endavant. Ara bé, ¿què passa amb les accions intencionals amb una intenció en l'acció? Searle(1993) afirma que poden haver accions intencionals sense cap experiència conscient en realitzar-les, disposen d'una intenció en l'acció, i per això són intencionals, encara que no hi ha experiència conscient d'acció que l'acompanye. Vegem les seues paraules:

El contenido intencional de la intención en la acción y la experiència de actuar son idénticos. De hecho, por lo que respecta a la intencionalidad, la experiència de actuar es precisamente la intención en la acción. ¿Por qué necesitamos ambas nociones? Porque la experiència de actuar es una experiència consciente con un contenido intencional, y la intención en la acción es precisamente el componente intencional, independientemente de si está contenido en alguna experiència consciente de actuar. Algunas veces se realizan acciones intencionales sin ninguna experiència consciente de hacerlo así; en tal caso la intención en la acción existe sin ninguna experiència de actuar. La única diferencia, entonces, entre ellas es que la experiència podría tener ciertas propiedades fenoménicas que no son esenciales para la intención. En exactamente el mismo sentido, la

experiència visual tiene la misma intencionalidad que su contenido presentacional pero la experiencia tiene ciertas propiedades fenoménicas que no son esenciales a esa intencionalidad (como muestran los experimentos de Weiskrantz mencionados en el capítulo 2) (1992a:103-104; 1983b:91-92).

Searle està dient, per tant, que es pot donar una acció intencional, amb una intenció i un contingut intencional, sense que tinguin el subjecte i l'agent de l'acció experiència d'aquesta. Per explicar açò Searle recorre a la comparació amb la percepció visual. Segons els experiments de Weiskrantz³² ressenyats per Searle a *Intentionality* hi ha certes lesions cerebrals que produeixen el que s'anomena "visió cega". El pacient pot respondre correctament a qüestions al voltant de fets visuals que es presenten, encara que afirma que no té cap consciència o experiència visual d'aquests esdeveniments o objectes (Cf., 1983b:47; 1992a:60). La comparança per al cas de les accions seria com segueix: un agent realitza una acció, l'agent té una intenció en realitzar l'acció, encara que no té cap experiència d'acció. Searle no diu res més sobre aquest punt. Pensem però que se n'haurien de fer les següents consideracions:

-En primer lloc no pot ser general, en el concepte d'acció intencional de Searle (pensem que el concepte d'experiència d'acció és peculiar, distintiu i important en la seua teoria sobre l'acció intencional) el fet que s'hi donen aquest tipus d'accions intencionals sense experiència d'acció, i per tant inconscients.

-En segon lloc considerem que Searle hauria d'haver fet notar que així com en el cas de la percepció visual es tractava de casos patològics, així també en el cas de l'acció intencional no conscient es tracta de casos estranys o patologies. Si no és així no entenem on intenta arribar la comparació.

³² La citació de Searle sobre Weiskrantz a 1983b:47. El treball de Weiskrantz *et al* (1974).

-En tercer lloc, si no és així com hem puntualitzat entenem que Searle no tenia encara cap noció sobre el concepte de consciència i inconsciència que després va desenvolupar. Hem vist com en alguns casos hem assenyalat la seua coherència amb aquests conceptes encara que daten de set anys després. Ara, aquest cas seria un exemple del contrari: no és coherent un concepte de consciència vinculat fortament amb la intencionalitat, un concepte d'inconscient com allò que és potencialment conscient i un concepte d'acció intencional (amb intenció en l'acció i contingut intencional) inconscient, si no és que es mantinga en els dos aclariments que ací acabem de proposar. Recordem, a més a més, com déiem, que Searle creu que els estats mentals intencionals són conscients (o potencialment conscients, ja que Searle nega l'existència d'"inconsciència profunda"). Aleshores tindrem que un acte intencional difícilment podrà ser inconscient ja que hi ha una intenció en l'acció (la qual és un estat mental intencional). Entenem que sí que es poden donar accions inconscients, i accions inintencionals, però, ens resulta més difícil defensar en Searle accions intencionals inconscients sense fer cap tipus de matisació, malgrat el que ell mateix diu el 1983.

Per acabar aquest epígraf assenyalarem que aquest cas respecte a l'acte de parla encara sembla més estrany. L'acte de parla, com acte intencional que és té les mateixes característiques generals que ací hem anomenat. Ara bé, l'aspecte de consciència sembla clarament unit al que entenem per acte de parla. Aquest, entés com un acte d'emetre alguna cosa (en Searle una representació) per part d'un parlant amb l'objectiu de comunicar a un/s oient/s, sembla que porta en la mateixa idea del que és un acte de parla la implicació de la consciència de l'agent.

Hem vist que l'acció és en Searle una transacció causal i intencional entre la ment i el món. Hem intentant explicar quina és la càrrega d'intencionalitat de l'acció per tal d'apropar-nos al concepte d'acte de parla. Analitzem ara el concepte de causació en Searle.

4.2 CAUSACIÓ INTENCIONAL

Hem vist com la filosofia de la ment de Searle utilitza sovint el concepte de causació. Acabem de veure en l'explicació de les accions intencionals com Searle ens deia que la causa d'un moviment del meu cos és un estat Intencional, en aquest cas a una intenció en l'acció. Per altra banda, l'experiència que tinc de l'acció és causada, a la vegada, pel meu moviment. Fins i tot, pel que hem vist, podem sospitar una relació causal entre els continguts intencionals i les condicions de satisfacció. Ara bé, ¿quin és el concepte de causació que té Searle?, perquè sembla que els casos que hem assenyalat no són comparables amb l'exemple paradigmàtic de les boles de billar, utilitzat per la clàssica teoria humeana de la causació, a la qual Searle anomena "*modern ideology of causation*".

Malgrat haver comentat el rol causal dels estats intencionals el 1978, en "Mind and Language" (1978e) i d'haver utilitzat el concepte de "causació Intencional" el 1979, especialment en l'article "The Intentionality of Intention and Action" (1979d) per explicar la relació causal entre intenció i acció, no és fins l'any 1983, amb *Intentionality*, que Searle dona una definició i explicació completa i sistematitzada d'aquest terme. Després de 1983 el concepte de causació Intencional serà imprescindible per entendre la seua teoria de la ment. I en dir açò estem dient la globalitat de la filosofia de Searle. A partir de l'explicació, doncs, d'aquest concepte el 1983, podem trobar en nombroses publicacions de Searle la seua utilització.

La filosofia de la ment de Searle, sistematitzada al voltant del concepte d'intencionalitat, necessitarà, des del moment que es fa extensiva a qualsevol parcel·la filosòfica (llenguatge, acció) un concepte de causalitat fet a mida. El concepte de causalitat intencional (*intentional causation*) jugarà, realment, un potent rol en la filosofia de Searle.

Abans, però, d'entrar a analitzar aquest concepte vegem quins són els punts característics d'un concepte tradicional de causalitat, la causalitat humeana, la qual serveix al mateix Searle (1983b: 112-140) com a model d'explicació de la *modern ideology of causation*.

L'exemple paradigmàtic d'aquesta concepció és aquell que trobem en Hume, en *An Abstract of a Treatise of Human Nature* (1740, Selby-Bisse: 11-13), i que gira al voltant d'unes boles de billar. L'exemple és el següent: una bola de billar A colpeja una altra bola B i provoca que aquesta es moga. Aquest senzill exemple és explicat per Hume de la següent forma: nosaltres realment no veiem ni observem cap connexió causal entre el primer esdeveniment (colp de la bola A a B) i el segon fet (moviment de la bola B). El que realment observem és un esdeveniment seguit d'un altre esdeveniment. Podem, d'altra banda, observar la repetició de parelles similars d'esdeveniments, i aquesta constant repetició és l'únic que ens dóna dret a dir que els dos membres de les parelles estan causalment relacionats; malgrat que no hi puguem observar cap relació causal.

La conclusió general a la qual Hume arriba és que l'existència de qualsevol ésser, fet o esdeveniment sols pot provar-se mitjançant arguments que partesquen de la seua causa o efecte, i aquests arguments es fonamenten en l'experiència. És sols aquesta la que ens ensenya la natura i els límits de la causa i l'efecte, i ens permet, alhora, inferir l'existència d'un objecte a partir d'un altre.

Aquestes, ben conegudes, tesis de Hume seran analitzades i criticades per Searle per tal d'oferir-nos una explicació alternativa (i incompatible) de la causalitat. Searle(1983b: 112-117) creu que els

punts bàsics sobre els quals recolza la teoria humeana són els següents:

1. El nexce causal no és, ell mateix, observable. Podem observar que certs esdeveniments d'un determinat tipus són seguits d'altres d'un tipus diferent; ara bé, no podem observar la relació de causació entre aquests esdeveniments. Així, en l'exemple de les boles de billar jo veig esdeveniments que estan relacionats, encara que no hi veig la relació causal, sols hi aprecie regularitats.

2. Qualsevol relació causal particular és una instància d'una regularitat universal. Aquesta serà, per a Searle la idea central de la "teoria moderna de la causació", la qual tindrà dos vessants:

-vessant metafísic: cada relació causal particular és de fet una instància d'una regularitat universal; i

-vessant lingüístic: cada enunciat causal enclou una llei causal que està correlacionant esdeveniments de dos tipus.

3. Les regularitats causals són distintes de les regularitats lògiques. Hi ha moltes regularitats que no són regularitats causals perquè els fenòmens en qüestió estan relacionats lògicament. I és que els esdeveniments relacionats en una relació causal han d'establir regularitats causals sota descripcions independents lògicament, i per tant, han d'establir una veritat contingent, no necessària¹.

Searle criticarà cada un d'aquests aspectes de la concepció de la causalitat humeana, així com teories hereves d'aquesta. La crítica de Searle (1983b: 117-132) es mostra en tres diferents punts.

L'objecció més evident i immediata és que la concepció de la causalitat humeana s'oposa a la nostra convicció de sentit comú, segons la qual sí que percebem relacions o connexions causals, i no sols repeticions de conjuncions d'esdeveniments (en aquest sentit la diferència de l'explicació humeana de la causalitat amb una explicació que partesc d'una filosofia del sentit comú, com la dels filòsofs

¹ Sobre aquest punt D.Davidson dirà en 1968, que el fet que dos esdeveniments estiguen relacionats lògicament o no sols depèn de com siguen descrits' és a dir, de la descripció que en fem, i no d'aquests mateixos.

Thomas Reid, George Moore, o John Austin, entre altres, sembla clara).

La segona objecció per part de Searle (1983b: 115) es basa en el fet que la teoria humeana de la causalitat no explicita la distinció entre regularitats causals i altres tipus de regularitats contingents. Com exemple d'açò posa Searle el següent cas: "Després de la nit ve el dia". ¿Com s'explica açò? ¿Seria una regularitat causal o no? ¿Hauríem de dir que la nit causa el dia? Per a Searle aquest és un exemple clar de regularitat no causal i contingent, que amb altres no són explicats per la teoria de la causalitat en qüestió.

D'altra banda, i aquesta és la tercera objecció, Searle (1983b: 115) afirma que la concepció humeana és ambigua pel que fa a la qüestió de si les causes estan, com a tals, realment en el món o no. Per a Hume no hi ha res més sobre les causes, a banda de la prioritat d'un esdeveniment respecte de l'altre, contigüitat, i conjunció constant de dos esdeveniments. Ja no hi ha res més sobre la causació en el món real. El nexce causal és sols una il·lusió de la ment.

Si pensem en filòsofs, com ara Kant, aquesta qüestió simplement no tindria sentit. Per a Kant els principis causals formen categories necessàries de l'enteniment humà, sense les quals l'experiència i el coneixement del món serien impossibles. Justament aquests principis causals són els possibilitants de l'experiència del món real per a l'ésser humà.

Des d'altres tipus de filosofies tampoc sembla possible dubtar de la mateixa causalitat. Així, hi trobem teories que defensen que la noció de causalitat prové sia de l'observació, sia de l'experimentació de les accions humanes. El problema que tindran aquest tipus de plantejaments serà veure com es generalitza la noció de causalitat en allò que no són accions humanes, i per tant, explicar com arribem a concebre la causació com una relació real en el món, independentment de les nostres accions. Dins d'aquesta concepció de gènesi del concepte de causalitat podem citar filòsofs com von Wright i Austin. Austin (1961), per exemple, diu que la noció de causar és presa de l'experiència de l'ésser humà en realitzar accions simples.

L'exemple que posa Austin en "A plea for excuses" (1961) és el d'una acció humana concreta, com la de tirar una pedra. Austin ens diu que l'home primitiu va veure com la mà era la causa del llançament de la pedra, i explica com aquesta experiència el duu a interpretar tot esdeveniment estrany a l'acció de l'home en termes d'aquest model d'acció humana. És a dir, que l'acció humana en aquest cas serveix per a interpretar els esdeveniments: interpretem un esdeveniment com una acció feta per algú i d'aquesta forma li adjudiquem causes. Quan després comprenem que esdeveniments no són accions, continuem dient que han de ser causats, és a dir, que continuem donant-hi un significat antropomòrfic. En aquest sentit és el que diu Austin que la paraula "causa" ens ha parat un parany. El cas de von Wright (1974) és substancialment diferent, ja que aquest manté que la idea de necessitat causal prové, no tant de l'experiència, sinó de l'observació, en el sentit que observem el que fem quan interferim amb la natura.

La postura de Searle ens sembla, en principi, que podria estar més prop de la d'Austin, ja que per a Searle explicar com és que els éssers humans afecten causalment el seu entorn depèn de la noció de "fer que alguna cosa ocorregi". Així, cada experiència de percepció o acció és precisament una experiència de causació. És a dir, que tenim un coneixement directe de la causació en la percepció i en l'acció, i per tant el nexa causal no és una il·lusió de la ment. El que Searle (1983b: 116) vol evitar és que es negue aquesta evidència, i moltes teories l'ha negat. Tant les teories que fan de la causació quelcom subjectiu allunyat del món real, com la postura de Kant, per a qui la noció de causalitat és un concepte *a priori* de l'enteniment, com la concepció de Hume, per a qui el nexa causal és una il·lusió de la ment, acaben negant, segons Searle, el punt de vista comú que les relacions causals estan realment "allí fora", en la natura, en addició a les meres regularitats (aquesta objecció s'uneix, per tant, a la primera).

La quarta de les objeccions de Searle a la teoria de la causalitat que estem analitzant és que aquesta no distingeix entre causació (*causings*) i altres classes de relacions causals (*causal relations*). En la causació uns esdeveniments causen altres

esdeveniments (l'exemple de les boles de billar entraria en aquesta categoria). Mentre que les relacions causals poden donar-se, no sols entre esdeveniments, sinó també entre estats permanents de fets i trets d'objectes (continuant amb l'exemple de les boles de billar, hi hauria una relació causal entre les boles de billar immòbils damunt la taula i la força de la gravetat). Segons aquesta nova explicació tota causació enclou una relació causal, ara bé, una relació causal no enclou una causació, almenys, quant a la forma que tenim de descriure els fets.

Precisament la cinquena de les crítiques de Searle es refereix a la descripció dels fets que envolten els dos esdeveniments relacionats. Per a Searle hi ha enunciats causals que són explicatius causalment i n'hi ha d'altres que no ho són. Que un enunciat causal siga explicatiu dependrà que s'especifique en l'enunciat l'aspecte rellevant causalment, quan no es fa, l'enunciat causal no serà explicatiu. Searle (1983b: 116-117) criticarà de la teoria causal heretada de Hume el fet que no es done importància a la noció "d'aspecte rellevant causalment", ja que hi ha aspectes en una relació que són rellevants causalment i d'altres que no en són. D. Føllesdal és el filòsof que ha vist aquest important punt en el seu article "Quantification into causal contexts" (1971)². Føllesdal assenyala ací l'existència de dos tipus d'enunciats causals: extensionals, de la forma "x causa y"; i intensionals, de la forma "x explica causalment y". Doncs bé, per a Searle la diferència entre aquests dos tipus d'enunciats està precisament que en el segon tipus s'especifiquen els aspectes rellevants causalment. I açò és quelcom que no té en compte la "ideologia moderna de la causació"³.

L'última objecció de Searle al model que estem analitzant és que aquest no explica el fet evident que en realitzar accions els éssers humans afectem causalment el nostre entorn. Alguns filòsofs han vist açò tan clarament que fins i tot han postulat una classe especial de

² En Searle, 1983b: 117.

³Relacionat amb aquest punt està el tema de la polèmica relació entre intencionalitat i intensionalitat. Ací no ho tractarem, ja que aquesta polèmica l'hem tractada a l'epígraf 3.2.1.

causació respecte de l'ésser humà. Així ho fa R.M. Chisholm en "Freedom and Action" (1966), en dir que hi ha dos tipus de causació:

-la causació agent o immanent, aquella que ocorre entre una persona i un esdeveniment; i

-causació esdeveniment o transeünt, aquella que ocorre entre esdeveniments.

Searle (1983b: 115) accepta aquesta diferenciació dels tipus de causació, ja que precisament li permetrà estructurar el nou concepte de causació intencional en la seua teoria. El problema a mantenir aquesta postura vindrà aleshores, donat en referència a la discussió filosòfica al voltant de la relació ment cervell. En el sentit que es plantejaren dubtes respecte a la pregunta ¿què és el que causa que l'agent, en últim terme, actue d'una manera o d'altra? Deixarem, de moment, la resposta de Searle a aquesta pregunta, i la tractarem més endavant, en aquest mateix epígraf.

Hem vist les crítiques de Searle al que ell anomena la "teoria moderna de la causació", ¿quina és la seua proposta, però?

El nucli central de la teoria de la causalitat intencional de Searle serà, com en la resta de la seua filosofia, el concepte d'intencionalitat. Searle es proposa relacionar la causalitat amb la intencionalitat, anomenant causació intencional a aquella que ocorre en els estats mentals. Searle (1983b: 118) es queixa que un punt de vista bastant habitual en filosofia ha estat la separació entre causalitat i intencionalitat. Una es dona entre els esdeveniments del món, i l'altra es creu que està fora dels fenòmens del món natural. La proposta de Searle serà *intencionalitzar* la causalitat i *naturalitzar* la intencionalitat.

La teoria de la causació intencional de Searle es donarà així entre estats mentals, i serà un tipus especial de causació dins del programa general de la causalitat que tracta de com algunes coses fan que ocorreguen d'altres. La causació intencional ocorrerà, així entre intencions, accions i percepcions. Cada experiència de percepció o acció serà una experiència de causació. És a dir, que en aquests casos experimentem directament la causació (veiem com açò és

diametralment oposat a la teoria humeana). La noció de causació l'obtenim directament de l'experiència d'acció o de percepció. En l'acció les nostres experiències causen moviments corporals i altres esdeveniments físics, en la percepció els esdeveniments i estats físics causen les nostres experiències. En cada cas som directament conscients del nexa causal perquè en cada cas part del contingut de l'experiència és que és experiència d'alguna cosa que la causa (acció) o d'alguna cosa que és causada (percepció).

En la causació intencional observem, doncs, una connexió necessària entre la causa i l'efecte. Searle (1983b: 122 i s.) recorre als conceptes intencionals per a explicar l'estructura formal d'aquest fenomen de causació en l'acció i la percepció: tot estat intencional té un contingut intencional que es desenvolupa, sia en experiències perceptives, sia en accions amb intencions, o sia en actes de parla. Ara bé, cada contingut intencional tindrà unes condicions de satisfacció, que seran les condicions mateixes perquè el contingut siga satisfet. És a dir, que les condicions de satisfacció refereixen al mateix contingut que ha de ser satisfet. Així, l'estat o esdeveniment intencional relacionat en la causació intencional és autoreferencial. En les mateixes condicions de satisfacció d'una acció o d'una percepció es manifesta l'element rellevant causalment. En les condicions de satisfacció d'una acció es troba que la meua experiència d'acció està causada per la causa x. I en les condicions de satisfacció de l'experiència de percepció es troba que la meua experiència perceptiva ha estat causada per la causa y. L'aspecte causal que descobreix el contingut intencional en les condicions de satisfacció és, precisament l'aspecte rellevant causalment (Cf. Searle, 1983b: 122-123).

Aquesta explicació conforma, bàsicament, la teoria de la causalitat intencional de Searle, que com podem veure comportarà rebutjar els tres principis bàsics de la teoria humeana que havíem exposat més amunt. Respecte a la teoria de Searle tenim tres idees claus:

1. Tant en la percepció com en l'acció s'experimenta la relació causal; no és una inferència de regularitats, ni tampoc de

l'observació. La relació causal surt de la mateixa experiència de l'ésser humà com agent. Hi ha, per tant, un coneixement directe de la relació causal.

2. Els enunciats causals singulars no suposen l'existència de lleis causals universals. No hi ha cap conjunt de lleis causals respecte a les accions i percepcions concretes i les seues causes, en els éssers humans.

3. En els casos de causació intencional hi ha una relació lògica d'alguna mena entre causa i efecte. Hem vist que açò es refereix a una relació interna entre causa i efecte, entre contingut intencional i condicions de satisfacció. Açò no voldrà dir, però, que es tracte d'una "connexió necessària" entre esdeveniments, afirma Searle (1983b: 125). El que passa és que un esdeveniment és la presentació causal intencional d'un altre esdeveniment. Searle creu, per tant, que és una relació interna, lògica, malgrat que no necessària.

En aquesta explicació queden alguns punts per aclarir. Idees incompletes que el mateix Searle creu que està en condicions d'explicar, sempre partint que la teoria, en origen, és correcta. Searle es planteja, per tant, ell mateix, les possibles qüestions i objeccions que es poden formular a la seua teoria (1983b: 126-132). Els punts que assenjala com a dèbils, en aquest aspecte són els següents:

a-En primer lloc, ¿com es justifica la creença que la causació és un tret real del món real? Searle sembla haver donat una explicació de l'experiència de causació en l'ésser humà, açò, però no va més enllà del sentiment o sensació que com a agents tenim. ¿Com, des d'una postura empirista, es pot creure racionalment que la causació és un tret real del món que s'afegeix a l'ocurrència regular dels esdeveniments? ¿Pot allò que està apartat de la intencionalitat mantenir també una relació intencional, malgrat que no té res a veure amb els nostres estats intencionals? Per a Searle, òbviament la relació causal en aquells casos on hi són els estats mentals no és igual que en casos on els éssers humans no estan implicats. En el món es donen regularitats, les quals es descobreixen pel mètode d'assaig i error, per manipulació, i açò ens permet descriure que són causals. Searle

(1983b: 127-128) manté, igual com Chisholm (1966), que la causació entre esdeveniments independents dels éssers humans no és experimentable ni observable de la mateixa manera que els estats i esdeveniments mentals ho són. En el primer cas, per tant, les regularitats són manipulables, i això és el que permet descobrir-les. L'agent adscriu causació a esdeveniments independents per experimentació en un cas de manipulació. Searle utilitza els estudis de Piaget⁴ sobre el coneixement dels nens de la relació "per-mitjà-de" (*by-means-of*), per a extraure aquesta conclusió: el món conté regularitats causals que el nen descobreix gràcies a la relació "per-mitjà-de". Precisament el fet que les regularitats del món natural siguin manipulables és el que ens permet descobrir-les. Malgrat aquesta explicació Searle (1983b: 130) admet un cert escepticisme per a aquest tipus d'explicacions, com la que ell mateix ens ofereix, en dir que el problema de la causació entre esdeveniments independents de l'ésser humà no és un problema distint al de l'escepticisme general respecte a l'existència de trets del món quan aquests no són observats. Aquesta possibilitat d'escepticisme deixa la teoria de la causalitat de Searle centrada, majoritàriament, en la causalitat agent, ja que, com veiem perd bastant força, (enfront de les postures humeanes, per exemple) quant a l'explicació de la causalitat entre els esdeveniments del món natural.

b- La segona qüestió que cal resoldre en la teoria de Searle serà conèixer fins a quin grau l'experiència d'actuar és garantia que siga realment causalment efectiva. Per a Searle (1983b: 130) aquesta objecció és certa, encara que irrellevant. L'objecció es refereix al cas que, per exemple, és possible que jo veja que estic alçant el meu braç quan en realitat és alguna altra causa la que alce el meu braç (un electrode, per exemple). O el cas, més famós i conegut —i que més endavant tractarem— del cervell en un vas. És a dir, la qüestió, plantejada per H. Putnam, sobre la possibilitat que jo siga un cervell en una cubeta i no m'adone d'aquesta circumstància concreta. Searle creu que és irrellevant el fet que la meua experiència en un cas concret

⁴ Cita l'obra de Piaget, *Understanding Causality*. Citat a 1983b: 127.

m'estiga enganyant o no, ja que no afecta la meua experiència. En aquests casos el que passa és que no hi ha condicions de satisfacció reals, és un objecte imaginari el que causa la meua experiència; ara bé, el contingut de la meua experiència és el que importa, i per a Searle aquest contingut és indiferent al fet de si és l'electrode el que causa que el meu braç s'alce. Hem de fer notar que precisament de la importància que rep el contingut intencional enfront del món extern i de la realitat és el que fa a Searle un internalista en el sentit fort (discutirem aquests aspectes i derivacions de la seua teoria més endavant).

L'aspecte paradoxal que es produeix és, segons Searle assenyala (1983b: 131), el fet que la realitat és un concepte causal i les causes són part de la realitat. Searle rebutja, com a conseqüència d'aquest fet innegable, segons ell, tant el punt de vista empirista de Hume, com el punt de vista apriorístic kantià. En paraules de Searle (1983b: 132) les dues postures fallen en explicar la intencionalitat de les nostres experiències d'acció i percepció. i fallen perquè no expliquen el fet que les condicions de satisfacció estan determinades per l'experiència, i part de les condicions de satisfacció és que l'experiència és, o bé experiència de fer que l'objecte intencional ocorrega (efecte), o bé experiència que l'objecte intencional faça que ocorrega (causa). Searle està rebujant amb açò tant un concepte de causalitat netament empíric, com un concepte *a priori*.

c- La tercera objecció que es planteja el mateix Searle a la seua teoria és sobre la relació entre l'experiència primitiva de causació i les regularitats en el món. Per a Searle la presuposició de regularitats forma part del *background* necessari en la investigació de com al món es donen causes i efectes. Searle rebutja (1983b: 132-135), per tant, amb aquesta idea tesis com la de Mill, segons la qual la regularitat general en el món és una hipòtesi que afegim a l'experiència de causes i efectes. Searle creu, de fet, que Mill estableix aquesta hipòtesi com un principi general que justifique la inducció. En la teoria de Searle l'existència de regularitats en el món és una pressuposició de l'ésser humà en manipular el seu entorn. És per mitjà de l'assaig i error que

arribem a adonar-nos de cada cas particular dintre de la regularitat pressuposada. S'ha de fer notar que Searle, per tant, està afirmant que la regularitat és sols una pressuposició del *background*, i com a conseqüència, que no existeixen lleis causals.

Searle (1983b: 135-140) conclou que, en definitiva, sols hi ha un concepte de causació: la causació eficient. Aquesta tracta el problema general de com és que algunes coses fan que altres tinguin lloc. Analitzar açò en termes de regularitats és erroni.

La causació intencional serà una subclasse de la causació eficient, i es caracteritza, com hem vist, perquè intervenen estats intencionals. A més a més en aquests hi ha una connexió lògica entre causa i efecte que s'experiencia directament.

Davant de problemes que podríem anomenar "cadena causal desviada", com ara els exemples del braç que s'alça per un electrode, Searle (1983b: 138-140) considera que hi ha certes condicions necessàries perquè no es donen casos "desviats":

-hi ha d'haver una eficàcia continua del contingut intencional sota el seu aspecte intencional. No es pot trencar, per tant, la relació causal de sobte.

-hi ha d'haver un grau raonable de consistència planejable o regularitat. Açò és conseqüència del nostre *background*, segons el qual es donen certes expectatives d'acord amb un pla.

-hi ha una "forma correcta" (*right way*) de fer les coses, sobretot respecte al *background* i al pla de les nostres expectatives. En aquest sentit la intencionalitat ha de jugar un paper seminal en l'acció i en la percepció, ja que no és un epifenomen. Ha d'estar en el centre de l'experiència de causació. La forma correcta de fer alguna cosa està connectada amb la condició que la intencionalitat en l'acció i en la percepció ha de funcionar realment.

Després d'aquesta anàlisi del concepte de causalitat, seguint de prop la mateixa explicació de Searle en *Intentionality*, hem de considerar els punts més importants als quals hem arribat, així com alguns dels problemes no solucionats. Pensem que es deriva de l'explicació de Searle la conclusió que els éssers humans incapaços

d'acció o percepció no poden tenir experiència de causalitat. A la vegada, considerem que aquest concepte de causació agent no explica completament la causalitat de la realitat externa als estats intencionals. Un altre punt feble de la teoria de Searle ens sembla el fet que nega que hi existesca una connexió necessària entre la causa i l'efecte, malgrat que sí que és una relació lògica. Ens sembla bastant contradictori aquest punt si considerem que l'explicació a aquesta contradicció resideix en el fet que Searle vol mantenir el nexa causal, malgrat que, d'altra banda, no vol comprometre's amb lleis causals.

Considerem que la relació entre l'experiència primitiva de causació i les regularitats en el món tampoc està suficientment explicada. Hi ha regularitats i formes correctes de fer, ara bé tot és una pressuposició, ja que no hi ha possibilitat de lleis causals. Hi ha formes desviades de causació, en les quals falla la relació causal "normal", i no hi ha, però, cap possibilitat de patró més enllà de la mera pressuposició.

En últim lloc tampoc ens convenç l'explicació de Searle dels casos no "correctes" de causalitat, casos que ens duriem al tema de l'al·lucinació o de l'engany dels sentits en general (cervell en una cubeta). La potència que en aquest casos té el contingut intencional fa, com el mateix Searle admet, irrellevant el problema de l'efectivitat causal de l'experiència d'actuar i percebre. Ens sembla perillosa aquesta forma "dura" d'internalisme —com veurem més endavant—, ja que correm el risc de deixar el món extern i la realitat com "irrellevants".

4.2.1 CAUSACIÓ BIOLÒGICA

La distinció que fa Chisholm (1966) entre dos tipus diferents de causació: la causació agent i la causació esdeveniment, necessita un posterior aclariment entre què és el que fa que una siga d'un tipus i l'altra de l'altre. Chisholm recorre a la distinció de A. I. Melden (1961) entre: fer que A ocorregui, i fer A. Segons aquesta última distinció si jo

realitze una acció A (moc una pedra amb un bastó), a la vegada faig que altres coses passen (es mouen partícules d'aire), aquestes últimes coses no les faig jo. Per tant, sols la primera acció comporta causació agent.

En Searle la divisió entre l'una i l'altra estaria en la mateixa intencionalitat. Com hem dit més amunt, aquesta té un rol important en la causació, no és un epifenomen. Han de ser les condicions de satisfacció de cada estat intencional les que causen l'acció o la percepció.

Ara bé, el problema que es pot continuar plantejant és si la intencionalitat és l'última anella en aquesta cadena de la causació agent, o no. Centrant-nos en Searle hem de respondre que no, i en enfonsar-nos en aquesta resposta entrem en la seua tesi biologista. El sentit d'aquesta tesi dilueix del seu *slogan* "cal naturalitzar la intencionalitat i intencionalitzar la causalitat". Així, la causalitat intencional té el seu origen i explicació en la intencionalitat, com la capacitat de la ment per a representar-se el món, i l'origen filogenètic i ontogenètic d'aquesta rau en la biologia.

Als any vuitanta Searle comença a donar publicitat a les seues tesis biologistes, les quals completaran la seua teoria de la ment (Cf. Searle, 1980c, 1980d, 1982a, 1982b, 1982c, 1983b, 1984a, 1987b, 1988, 1989a, 1990a, 1990b, 1990f, 1990g, 1990h i 1992b). Si bé la seua filosofia del llenguatge va ser inclosa en una filosofia de la ment que l'abraçara, aquesta serà inserida en uns plantejaments biologistes que hauran d'explicar la ment i la intencionalitat, ja que és la ment la que les causa. Al llarg de molts diferents escrits, alguns d'aquests entre els més polèmics de l'obra de Searle, trobem la justificació d'aquesta idea. La tesi biologista de Searle té conseqüències importants en un ampli conjunt de temes i problemes: problema ment-cos, llibertat humana, acció, ciències socials, intel·ligència artificial. No és ací el lloc d'entrar a analitzar les tesis que Searle ha desenvolupat per a cadascun d'aquests problemes, això, pensem, ens duria a un estudi massa extensiu i exhaustiu sobre una qüestió que a nosaltres ací sols ens interessa per a comprendre on

estaria el punt final d'aquell fenomen que sí que ens interessa explicar: la intencionalitat. Respectant aquest interès nostre tal vegada els escrits de Searle que poden oferir-nos una explicació més ajustada són el capítol 10 d'*Intentionality*, que escriu a tall d'epíleg, "Epilogue: Intentionality and the Brain" i les *Reith Lecturers* publicades amb el nom de *Minds, Brains and Science*, el 1984 (1984a).

Searle admet (1983b: 262-272) que el seu plantejament sobre els estats mentals ha estat un plantejament totalment realista, en el sentit que pensa que realment aquests són fenòmens mentals intrínsecs que no poden ser reduïts o eliminats amb una altra redefinició ulterior. Searle pensa, malgrat aquest realisme, o intrinsicalisme —com ho anomena Bilgrami (1989)— que és possible mantenir la realitat dels fenòmens mentals com a tals sense caure en el dualisme. Searle denuncia la postura corrent avui dia de negar els fenòmens mentals per no caure en el dualisme. ¿Com fa compatible Searle una cosa amb l'altra? La resposta a açò serà donada per una de les tesis més controvertides, a la vegada que originals, de la filosofia de la ment dels darrers anys.

Searle (1983b: 264) creu que els estats mentals són tan reals com altres fenòmens biològics, com la fotosíntesi o la digestió. Com aquests fenòmens els estats mentals estan causats per fenòmens biològics i causen, alhora, altres fenòmens biològics. Aquest posicionament l'anomena el mateix Searle "naturalisme biològic" (*biological naturalism*). ¿Com resol, doncs, aquest naturalisme biològic el problema ment-cos?, ¿com explicar açò sense acabar negant la realitat dels estats mentals? Sembla que el panorama fins fa uns anys es presentava de la següent manera:

O usted mantiene algún tipo de dualismo y una explicación ininteligible de la causación o mantiene una explicación inteligible de la causación y abandona la idea de la eficacia causal de lo mental en favor de alguna versión de la tesis de la identidad de lo mental con un epifenomenalismo acompañante de los aspectos

mentales de los esdevenimientos psicofísicos
(1992a: 268; 1983b: 264-265).

Davant d'aquest parell d'alternatives Searle suggereix la idea que els estats mentals estan causats per les operacions del cervell, i a la vegada, realitzats en l'estructura del cervell. Searle pensa que si ens adonem d'aquesta doble possibilitat ens adonarem de fins a quin punt els estats mentals que estan causats pel cervell poden també ser causa d'estats cerebrals ulteriors i d'estats mentals. Aquest tipus d'explicació no és estranya en les ciències físiques, per exemple. Així, Searle, entre altres exemples, ens posa el cas de la relació de les propietats líquides de l'aigua i el comportament de les molècules que la componen:

(...), nosotros no podemos decir tanto que las propiedades líquidas del agua son causadas por la conducta de las moléculas como que son realizadas en el grupo de moléculas. Consideremos a su vez cada relación: Causada por: la relación entre la conducta molecular y los rasgos físicos superficiales del agua es claramente causal. Si, por ejemplo, alteramos la conducta molecular causamos que los rasgos superficiales cambien; obtenemos hielo o vapor dependiendo de si el movimiento molecular es suficientemente más lento o suficientemente más rápido. Además, los rasgos superficiales del agua funcionan por sí mismos causalmente. En su estado líquido el agua está húmeda, fluye, podemos beberla, podemos lavarnos con ella, etc. Realizado en: la liquidez de un cubo de agua no es algún jugo adicional segregado por las moléculas de H₂O. Cuando describimos la sustancia como líquida estamos justamente describiendo esas mismas moléculas en un nivel de descripción más alto que el de la molécula individual. La liquidez, aunque no sea epifenoménica, se realiza en la estructura

molecular de la sustancia en cuestión. (...) Para generalizar esta idea, podríamos decir que dos fenómenos pueden relacionarse tanto por causación como por realización dado que son así en diferentes niveles de descripción (1992a: 270; 1983b: 265-266).

Searle argumenta que aquesta combinació de relacions en dos nivells és bastant comuna en la natura. Sols hem d'aplicar-la al problema ment-cos per veure com aquest es dissol. Així, el cas de la percepció visual explicat des d'aquest tipus de relació mostrarà, segons Searle (1983b: 267), que no hi ha cap dualisme d'elements irreductibles del tipus components físics i components mentals. L'experiència visual és causada pel funcionament del cervell en resposta a una estimulació òptica del sistema visual, i, al mateix temps, és realitzada a l'estructura del cervell.

La pregunta subsegüent a la qual Searle haurà d'encarar-se és com explica la causalitat de la intencionalitat. És a dir, com l'experiència visual pot funcionar causalment. A l'epígraf anterior (§ 4.1) hem vist com es pot dir que la intenció en l'acció és causa de l'acció; és més, no hi haurà acció si no hi ha una intenció que l'ha causat. ¿Com s'explica ara aquesta causació intencional en l'esquema biològic?, ¿és efectiva causalment la intencionalitat, o és sols una manera de parlar? Searle pretén, en defensar el doble nivell estructural (micro-macro) en els processos mentals, mantenir tant la causació biològica del cervell, com l'efectivitat de la causació de la intencionalitat. En el cas concret de l'acció Searle (1983b: 270) explica que unes determinades connexions neuronals causen uns determinats canvis fisiològics així com la intenció en l'acció, aquesta causa, a la vegada més canvis fisiològics, que causen moviments corporals, els quals seran causats tant per la intenció en l'acció com pels canvis fisiològics produïts, i que han estat causats tant per les connexions neuronals, com per la intenció. El quadre explicatiu que proposa Searle en *Intentionality* (1983b: 270) és el següent:

causa

intenció en l'acció

moviments
corporals

causa i realitza

causa i
realitza

excitació de neurones

canvis
fisiològics
individuals

causa

Searle intenta amb aquesta explicació admetre la causació biològica sense que això anul·le l'efectivitat causal de la intencionalitat. Amb aquesta proposta pretén negar que "mental" i "físic" siguin dues categories ontològiques exclusives, les quals pertanyen a la vegada a dos mons diferents i separats: el món mental i el món físic. Searle afirma que sols vivim en un món, i aleshores els aspectes que anomenem mentals i aquells que anomenem físics són part de la mateixa realitat i el mateix món. En realitat no són coses diferents, són dos nivells de la mateixa realitat: la liquiditat i les molècules en l'aigua, les connexions neuronals i les intencions en l'acció. Acceptar una explicació causal del món com aquesta, en dos nivells de causalitat (biològic i intencional) comportaria, normalment, acceptar lleis causals, establertes en termes físics. Ara bé, Searle (1983b: 271) creu que no és precisament així. Com hem vist més amunt Searle es mostra reticent a admetre lleis universals, mentre que

sí que accepta regularitats que justifiquen les seues afirmacions de causalitat. En 1983b Searle no desenvolupa realment aquesta problemàtica, deixant el tema, per tant, sense aclarir.

En *Minds, Brains and Science* (1984a) Searle no és més explícit. En la primera de les conferències que componen aquest llibre, "The Mind Body Problem", Searle afirma que els fenòmens mentals tenen quatre trets característics que fa que semblen impossible d'ajustar a la concepció científica del món material. Aquests quatre trets són: la consciència, la intencionalitat, la subjectivitat i la causació mental. El programa de Searle és explicar aquests quatre aspectes de l'àmbit mental recorrent a la causació biològica, sense que això comporte ni un reduccionisme dels fenòmens mentals, ni un epifenomenalisme de la ment envers el cervell. Searle creu que la seua formulació de la causació biològica evita caure tant en el reduccionisme com en l'epifenomenalisme pel fet d'incloure la causació intencional com a part irreductible. Els fenòmens mentals s'han d'explicar d'acord amb dos nivells, com hem vist abans, el micronivell (causació biològica) i el macronivell (causació intencional). La conclusió de Searle és que necessitem, per entendre la ment, aquests dos nivells. Els dos són vertaders.

Searle ha extret importants conseqüències d'aquestes tesis. Les més conegudes estan en relació, per una part, amb les perspectives de les ciències socials, i per una altra amb la intel·ligència artificial. Pel que fa a la primera de les implicacions, nosaltres ho analitzarem en la part següent d'aquesta tesi (part III) en estudiar la proposta de Searle per a les ciències socials. Quant a la intel·ligència artificial, si bé ens sembla interessant, no considerem oportú entrar en aquest debat ací. El fet que cal remarcar, però, serà que Searle extrau de la seua tesi biologista una argumentació contra la possibilitat de la intel·ligència artificial. Des dels seus plantejaments, donats a conèixer majoritàriament en multitud d'articles, Searle nega aquesta possibilitat bàsicament des de dos arguments: el que s'ha anomenat "xovinisme neural", i la tesi del contingut.

El primer dels seus arguments surt de la creença que l'evolució biològica és la causa de la ment. No hi ha possibilitat de tenir intel·ligència si no és disposant d'aquesta capacitat biològica. Aquesta tesi ha portat Searle a negar moltes i diferents teories, des de les dualistes a les materialistes. I és que Searle, recordem, en afirmar aquesta causació biològica no està negant la causació intencional. Aquest fet situa la postura de Searle en un lloc únic i personal, no compartida pràcticament per cap altra postura.

El segon argument contra la intel·ligència artificial bàsicament afirma que no pot haver-hi intel·ligència sense semàntica i sense continguts (continguts intencionals). Searle manté que sols les ments disposen de continguts, negant, per tant, la capacitat intel·lectiva de màquines artificials, les quals són sols sintaxis i estructura formal, sense continguts. Aquest argument ha estat molt divulgat en la dècada dels anys vuitanta gràcies a l'exemple que Searle (Cf., 1980c, 1980d, 1982a, 1982b, 1982c, 1984a, 1987b, 1988, 1989a, 1990a, 1990b, 1990f, 1990g) va posar per il·lustrar-lo: l'habitació xinesa. Mitjançant aquest exemple Searle mostrava la mancança de continguts en qualsevol sistema artificial (recordem que més amunt véiem com Searle defensava que la intencionalitat intrínseca és una propietat de la ment humana, la intel·ligència artificial seria, des d'aquesta perspectiva, sols metafòricament intencional (Vegeu *supra*, 3.1.2.)).

El que ens interessa ara a nosaltres és veure l'intent de Searle de donar una explicació biologista que sense caure en un dualisme mantinga l'existència i realitat dels fenòmens mentals. Pensem que Searle ha de ser més explícit en alguns moments de la seua explicació. Així, considerem que hi ha una certa feblesa explicativa al voltant d'aquest biologisme, donant lloc per tant a crítiques com la que l'acusa de "xovinisme neural", o aquelles que fins i tot creuen que està, subreptíciament, mantenint un dualisme o neovitalisme, convertint, per tant, la intencionalitat en una propietat misteriosa i inexplicable (Cf., Devitt, 1990). Ens sembla que Searle hauria d'haver fet més esforços per tal d'explicitar aquesta relació

entre la intencionalitat i la biologia abans de dedicar-se a extraure'n conseqüències que han allunyat l'interès de la tesi mateixa, quedant-se en la qüestió simplista de si els ordinadors pensen o no pensen. D'altra banda considerem important també la qüestió de com influirà aquest biologisme en l'explicació de Searle de les ciències socials. Veurem la resposta a aquesta qüestió en la part III d'aquest treball, on ens interessarem per les últimes aportacions de Searle al panorama filosòfic internacional, coincidint que han estat les més interessades en conceptes socials, com ara *background*, intencionalitat col·lectiva, fets institucionals, etc. Potser siga, com nosaltres mantenim, i més endavant veurem (en relació a l'internalisme), perquè Searle s'ha adonat que era la seua assignatura pendent. Abans de pasar a la part III ens queda analitzar quin concepte de significat és el que manté Searle després d'haver inclòs la filosofia del llenguatge en una filosofia de la ment que manté que és el cervell el que causa la ment.

4.3 EL SIGNIFICAT

El concepte de significat és, potser, com ja hem dit en altres llocs d'aquest treball, un dels conceptes que roman més confús en l'obra de Searle. Alhora és un concepte important, com hom podrà intuir, si una de les tesis que es vol assentar dins d'una obra filosòfica és que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. En la primera part d'aquesta tesi analitzarem els diferents conceptes que Searle va introduir a *Speech Acts* i a les obres anteriors a la introducció de tot l'esquema clarament representacionalista per explicar la Intencionalitat com el concepte central, no sols de la seua filosofia de la ment, sinó també de la filosofia del llenguatge.

Hem vist en l'epígraf anterior com tot acte Intencional comporta una intenció, i com, en actuar, es dóna també un moviment corporal. En l'acte de parla es donen els dos; ja que, almenys déiem que hi havia una “intenció de significar” i un moviment corporal que consisteix en una emissió de sons. Explicar què és el significat serà precisament posar en relació aquests dos elements. Hem vist també com, segons el concepte de causació i el naturalisme o biologicisme de Searle, els fenòmens mentals estan immersos en un procés evolutiu que comença en la mateixa neurofisiologia del cervell. El 1983 dirà que en aquesta evolució el llenguatge i el significat han estat l'última qualitat desenvolupada en els éssers humans (d'ací prové, entre altres factors, la tesi searleana segons la qual la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment) (Cf. 1983b:160).

Ara bé —per entrar ja en tema— ¿quin concepte de significat defensarà Searle, després d'haver inclòs la filosofia del llenguatge en una omniabraçadora filosofia de la ment? Hem vist a la primera part d'aquesta tesi (epígraf 1.4) que Searle mantenia un concepte de significat que, tot i que mostrava ambigüitats, el duia a mantenir la idea que el significat de l'oració (*sentence meaning*) és el punt de partida per a tots els altres significats. En aquell apartat véiem com, malgrat introduir el concepte de *Background*, Searle el deixa fora d'allò que puga ser el significat d'una oració, i el converteix en necessari sols alhora d'interpretar una oració, ja que el *Background* ens facilitarà el context d'interpretació de l'oració. Així acabàvem tenint, en aquell apartat, una concepció searleana de significat d'una oració que s'allunyava de les intencions del parlant que Grice havia introduït i s'apropava a la tesi del "significat literal". Aquestes tesis es van veure introduïdes en una filosofia de la ment on el concepte clau és la Intencionalitat i la seua capacitat de representació. Amb aquests nous arguments Searle introduirà les seues tesis sobre el llenguatge en una teoria que podríem anomenar "semàntica representacional". L'acte de parla es converteix, en conseqüència, en acte Intencional; ja que, com hem vist, en realitzar un acte de parla, duem a terme una intenció (una intenció en l'acció). Ara bé, ¿quina intenció és aquesta? ¿és que s'apropa a posicions griceanes? ¿quin és, en definitiva, el concepte de significat que esdevé després d'introduir la seua teoria de la ment?

Al capítol sisé d'*Intentionality* (1983) Searle es dedica a explicitar el seu concepte de significat, vinculat des d'ara al concepte d'Intencionalitat. El que primer assenyala Searle és que prendrà les nocions mentals d'intenció i d'acció com inanalitzables¹. És a dir, que en explicar els significats i els actes de parla topem amb formes primitives d'Intencionalitat: intencions i accions. I és que el llenguatge, i el significat, per tant, són, segons Searle manté, enterament definibles en termes d'Intencionalitat no lingüística. Tal

¹Searle creu que aquest fet fa que el seu enfocament diferisca de l'enfocament tradicional sobre el significat, i també del seu "propi treball anterior" (vegeu 1983b:161) Pensem que Searle s'està referint de manera prou clara a *Speech Acts*.

com explica Searle, posicions d'aquest tipus són mantingudes per altres filòsofs dedicats al tema del llenguatge, com Grice. Aquest pren també com bàsiques les nocions d'intenció i acció en manifestar que voler dir alguna cosa per part d'un parlant consisteix a emetre una emissió amb la intenció de produir certs efectes sobre l'auditori². Malgrat, però, aquesta coincidència, Searle renuncia, com ja hem vist a la part I, a la idea que les intencions que interessin al significat són les intencions de produir efectes sobre l'audiència.

La intenció que "causa" l'acte de parla, tal com Searle el defineix, és una intenció en l'acció que, en definitiva, és una intenció de significar. ¿I quines són les condicions de satisfacció d'aquesta intenció? Searle explica que hi ha un doble nivell d'Intencionalitat en la realització d'un acte de parla (veg. quadre de l'epígraf 4.1.):

-El nivell de l'estat psicològic expressat en la realització de l'acte. Aquest estat psicològic serà la "condició de sinceritat" (*sincerity condition*) de l'acte de parla.

-El nivell de la intenció amb què l'acte és realitzat, i que fa que l'acte siga tal. En el cas nostre l'acte serà un acte de parla, i la intenció serà la "intenció de significar" (*meaning intention*).

Searle explica que les condicions de satisfacció de l'acte de parla i les condicions de satisfacció de l'estat psicològic expressat, és a dir, de la condició de sinceritat, són idèntiques. El contingut de la intenció de significar determina que tant l'acte de parla com la condició de sinceritat tinguen les mateixes condicions de satisfacció (*supra*, 4.1) (Cf. 1983b:164-165). Vegem-ne un exemple:

²Cf. Searle, 1983b:160-163; i Grice, 1957:377-388 (en Searle, 1983b:161). Vegeu també de Grice, 1991 (original 1968):77. Ací diu expressament: "The psychological concepts which, in my view, are needed for the formulation of an adequate theory of language may not be among the most primitive or fundamental psychological concepts (like those which apply not only to human beings but also to quite lowly animals), and it may be possible to derive (in some relevant sense of "derive") the intensional concepts which I have been using from more primitive extensional concepts".

Condicions de satisfacció.

Emissió: Està plovent.

Acte de parla: Està plovent.

Que estiga plovent.

1-Estat psicològic: creença que està plovent. Que estiga plovent.

(Condicció de sinceritat).

2-Intenció: establir que està plovent.

Pot ploure o no.

(Intenció de significar).

(1 i 2 conformen el doble nivell d'Intencionalitat del llenguatge).

Així, la meua intenció de dir que està plovent determina que les condicions de satisfacció de l'acte de parla i de l'estat psicològic (en aquest cas una creença) siguen que estiga plovent. Les condicions de satisfacció de la intenció d'aquest acte de parla seran que efectivament es produïska l'acte de parla, que es duga a terme. Com hem vist a l'epígraf 4.1. un acte intencional és simplement la condició de satisfacció d'una intenció: l'acte de parla serà la condició de satisfacció de la intenció de significar.

Ara bé, ¿quina és l'estructura de la intenció de significar? En l'epígraf 4.1. véiem com Searle en parlar dels actes de parla com actes intencionals multiplicava les intencions que entraven a formar part de tal acte intencional. Així, véiem la tesi de Searle segons la qual la intenció de significar (que és la intenció en l'acció de l'acte de parla) està formada, alhora, per dues intencions diferents, encara que complementàries: la intenció de representar i la intenció de comunicar.

Searle (1978e) havia fet ja manifestacions en el sentit d'introduir la representació com una part important dels significats ara

bé, serà de manera més clara a partir de 1983 amb *Intentionality* que Searle enceta el procés de decantar la significació cap a la representació, deixant la comunicació, per tant, sols com a part possible, malgrat que no necessària. Així en obres posteriors, com “Meaning, Communication, and Representation” (1986b), i “Individual Intentionality and Social phenomena in the Theory of Speech Acts” (1989d) Searle reformula de manera més clara i contundent la seua versió d'un concepte de significat vinculat quasi exclusivament a la representació i allunyat de la comunicació, la qual cada vegada tindrà un paper més pobre en l'obra de Searle. Vegem a *Intentionality* l'esmena que introdueix Searle per tal de corregir els propis errors del pasat en el tema del significat:

Hay, por consiguiente, dos aspectos de las intenciones de significar, la intención de representar y la intención de comunicar, La discusión tradicional de estos problemas, incluido mi propio trabajo, adolece del error de no distinguir entre ellas desde la suposición de que la explicación total del significado puede darse en terminos de intenciones comunicativas (1992a:173; 1983b:166. L'accent sobre les paraules és nostre).

Amb aquesta citació està rebutjant clarament els plantejaments de Grice sobre el significat, o les seues pròpies tesis que el van dur a criticar a Chomsky el fet que no tingués en compte la comunicació (com la finalitat del llenguatge que és) per definir l'estructura del llenguatge, i ni tan sols els significats (separant, alhora la sintaxi de la semàntica). Searle creia, en aquells moments, que el fet que usem el llenguatge per comunicar-nos és un aspecte important a tenir en compte en explicitar l'estructura sintàctica (i per descomptat semàntica) del llenguatge. Per això Searle criticava irònicament Chomsky:

El llamado “lenguaje de las abejas”, por ejemplo, no es un lenguaje en absoluto, porque carece de la estructura adecuada y el hecho de que, por lo que se ve, las abejas lo usen para comunicar carece de importancia. Si los seres humanos evolucionasen hasta el punto de usar para la comunicación formas sintácticas completamente diferentes de las formas de que ahora disponemos y fuesen más allá de los límites de nuestra comprensión, en ese caso los seres humanos habrían dejado de disponer del lenguaje, dispondrían de algo diferente (1977:38; 1974:16-17; ed. original de 1972).

És a dir, que el 1972, Searle estava disposat a defensar, no sols que la comunicació és l'objectiu del llenguatge (açò sembla que també ho defensa ara), sinó que és un aspecte tan essencial al mateix llenguatge que fins i tot influeix en la sintaxi, i evidentment en la semàntica, a la qual Chomsky, segons Searle, es va dedicar poc. I de tal forma es donen les imbricacions entre aquests elements — comunicació, sintaxi, semàntica— que Searle creu un error el fet que Chomsky els separara. Com diu el 1972:

En general, la comprensión de los hechos sintácticos requiere la comprensión de su función en la comunicación, dado que la cuestión del lenguaje es una cuestión de comunicación enteramente (1977:37; 1974:16).

Aquesta afirmació resulta molt més òbvia per a la semàntica:

(...), tan pronto como intentamos explicar el significado, la competencia semántica, una metodología puramente formalista como és ésa (la de Chomsky) no se sostiene, porque no puede explicar el hecho de que la competencia

semántica es mayormente una cuestión de saber cómo hablar, es decir, cómo ejecutar actos de habla (1977:66; 1974:30).

Searle estava defensant el 1972 un concepte de significat que ell mateix proposa allí relacionar amb les propostes del segon Wittgenstein, Austin, Grice, Strawson i ell mateix en *Speech Acts*. (Cf., Searle, 1977:62; 1974:28) Estava, doncs, compartint la idea bàsica de la tradició de la filosofia del llenguatge ordinari segons la qual el significat és l'ús. La crítica a Chomsky serà, per tant, que la competència semàntica és en gran mesura la capacitat per executar i comprendre els actes de parla (Cf., Searle, 1977:62; 1974:28-29). Comprendre, en definitiva, el significat d'una oració, serà comprendre com usar oracions. El significat de les oracions —està ací suggerint Searle— no es podrà entendre allunyat dels actes de parla on emetem les oracions. S'haurà de tenir en compte ara les propietats o característiques que tenen els actes de parla (ja des d'*Speech Acts*): estan governats per regles i són intencional:

Decir algo y querer decirlo equivale esencialmente a decirlo con la intención de producir determinados efectos en el oyente. Y dichos efectos van determinados por las reglas conectadas con la oración que se pronuncia (1977:63; 1974:29).

Així, la competència semàntica serà per a Searle un assumpte de conèixer les relacions entre intencions, regles i condicions semàntiques especificades per les regles.

Ací precisament radicarà la diferència d'accent entre 1969 i 1983, entre *Speech Acts* i *Intentionality*, entre una filosofia del llenguatge centrada majoritàriament en els actes de parla i una filosofia del llenguatge fagocitada per una filosofia de la ment. En el tractament inicial de les intencions (el 1969) ja véiem com Searle discutia les propostes de Grice per tenir massa en compte l'efecte

perlocucionari (vegeu *supra* 1.5.1.) És a dir, Searle va donar, a *Speech Acts*, una versió revisada de la teoria del significat de Grice, en el sentit que pensava que aquesta teoria tenia dos falles importants: no considerava fins quin punt el significat pot ser un assumpte de regles o convencions, i queia en l'error de confondre actes il·locucionaris amb actes perlocucionaris, en definir el significat sols en termes d'intentar produir efectes en l'oient (Cf, Searle, 1969:43, 1986a:52). Per a Searle la intenció (en el sentit d'intenció de comunicar amb un oient) és important, ja a *Speech Acts*; ara bé no tan absolutament determinant com en la teoria de Grice. En fer-la tan absolutament determinant Grice va convertir —es podria interpretar— els actes il·locucionaris en actes perlocucionaris. La intenció que realment importa en els actes il·locucionaris és, per a Searle, la intenció de *realitzar* un acte il·locucionari, que serà en definitiva la intenció de produir comprensió (*understanding*) en l'oient. A partir de 1983 amb *Intentionality* aquesta intenció serà intenció de significar (*meaning intention*) que comença, com ja hem vist, definida com la intenció de representar i la intenció de comunicar, per acabar identificant-se cada vegada de manera més clara amb la intenció de representar (Cf., Searle, 1989d).

Pensem que en aquesta evolució del concepte de significat en l'obra de Searle hi ha un moment intermedi que podria haver constituït una teoria del significat prou personal, encara dintre d'una filosofia del llenguatge ordinari. Ens referim a la tesi del significat que manté el 1972 en criticar Chomsky. Pensem que després ell mateix cau en alguns dels errors que argumenta contra Chomsky. Segurament Searle no estaria d'acord amb nosaltres en aquest punt, ja que creu que, en definir la intenció de significar com una intenció de representar, es queda intacta la seua creença sobre quin és l'objectiu del llenguatge, a saber, la comunicació. Nosaltres, malgrat el seu convenciment, pensem, però, que sí que hi ha conseqüències irrenunciables de la seua tesi representacionalista, conseqüències que ell no pot seguir ignorant, i que van més enllà de la seua creença sobre l'objectiu final del llenguatge. Afecten a quina és la concepció que del

llenguatge té Searle, i sens dubte pensem que amb la representació la filosofia del llenguatge de Searle ha esdevingut una "semàntica representacionalista". Intentarem provar aquesta tesi.

Probablement no hi ha res contradictori en mantenir que la intenció de significar és prioritàriament, i prèviament, una intenció de representar, i alhora defensar que l'objectiu del llenguatge és la comunicació. Searle sovint al·ludeix aquest fet quan es defensa de la crítica que afirma que la seua filosofia del llenguatge ha caigut en un pur representacionalisme. Així ho podem veure en l'article de 1986 ("Meaning, Communication and Representation") que dedica principalment a exposar la seua teoria representacionalista del significat. En aquest article defineix les intencions de significar com intencions de representar, i les intencions de comunicar com intencions de produir en els oients el coneixement d'allò que el parlant està intentant representar. Així, tenim que la significació descansa totalment en la representació, bé siga de manera directa: mitjançant la intenció de representar; bé de manera indirecta: mitjançant la intenció de comunicar, la qual és, en definitiva, la intenció que l'oient tinga coneixement del que intenta representar el parlant. Ara bé, alhora Searle creu que aquesta concepció del significat no es contradiu amb la idea que l'objectiu del llenguatge és la comunicació:

Notice, furthermore, that this account of meaning and communication is in no way inconsistent with the view that the fundamental purpose of language is communication. Language provides us with public systems of representation, and thereby allows representations to be readily communicated from one speaker-hearer to another in virtue of their common knowledge of the rules of language (1986b:218).

En efecte, pensem que Searle té raó quan al·lega que pot mantenir un concepte de significat vinculat quasi exclusivament amb la representació, i continuar pensant que la comunicació és la finalitat

primordial del llenguatge. També pensem, però, que la mateixa posició chomskyana que Searle criticava (*supra*) podria, en un exercici exegetíc des d'un punt de vista comunicativista, interpretar-se com “no inconsistent amb la idea fonamental que l'objectiu del llenguatge és la comunicació”. És a dir, que en traure la comunicació i la intenció de comunicar fora d'allò que constituïska el significat, i la intenció de significar no s'està caent, és obvi, en una negació de la comunicació com a element del llenguatge. Això és clar, no sols en Searle, sinó també en posicions més innatistes, com la de Chomsky.

Interpretem que, en anar a una potenciació del paper de la representació en el significat, Searle no està, efectivament, com ell defensa, negant que el llenguatge s'use principalment per comunicar. Ara bé, està fent de la comunicació un aspecte secundari, en el sentit que no forma part del significat d'allò que comuniquem. La comunicació es pot donar o no, el que és imprescindible per a tenir una unitat significativa és que hi haja una representació. Allò representat i allò comunicat no és el mateix, l'últim depèn del primer, ja que el que comuniquem és prèviament allò que ens hem representat (Cf. 1986b, § II). Comuniquem la representació d'un estat de fets, és a dir, un contingut proposicional en un mode il·locucionari. El que comuniquem és aquest contingut proposicional, i no l'estat de fets.

Aquest esquema explicatiu reproduïx fidedignament l'esquema que hem vist per als estats mentals, des del moment que, com Searle defensa, el contingut proposicional és el contingut Intencional, encara que en terminologia de la teoria dels actes de parla. En aquest sentit Searle ofereix una estructura general de la Intencionalitat en la qual inserirà la pròpia teoria dels actes de parla (ho veurem en l'epígraf 4.4.).

Resulta, per tot açò, interessant, en aquest sentit, comparar el que Searle diu de Chomsky el 1972 (1), i el que afirma sobre els significats el 1986b (2):

(1) *“De hecho, parece como si Chomsky escribiese que las oraciones se usan sólo accidentalmente para hablar con ellas”* En una

nota a peu de pàgina continua, *“Por ejemplo, los significados, escribe, “no necesitan implicar comunicación o incluso el intento de comunicar””* (1977:64; 1974:30; original de 1972).

(2) *“(...) one can represent without communicating, or without any intention to communicate”* (1986b:213), i *“On my present account the primary meaning intentions are intentions to represent and they are independent of and prior to the intention to communicate those representations”* (1986b:216).

El paregut d'allò chomskyà que és objecte de crítiques per part de Searle el 1972, a saber, la desvinculació del significat de la comunicació amb la posició representacionalista de Searle el 1986 és, si més no, notable.

Amb açò opinem que Searle deixa clarament abandonades les expectatives que, des d'una determinada interpretació, *Speech Acts* havia inaugurat en teoritzar sobre la vinculació del significat amb els actes de parla, que recordem, són les unitats mínimes de comunicació. En aquest sentit pensem que la crida d'atenció de Searle a Chomsky val ara per al mateix Searle:

Todo intento de explicar el significado de las oraciones ha de tener en cuenta el papel que éstas desempeñan en la comunicación, en la ejecución de los actos lingüísticos³, porque una parte esencial del significado de cualquier oración es su potencialidad de que se la use para ejecutar un acto lingüístico. Aquí hay dos concepciones del lenguaje radicalmente

³ En la traducció espanyola de Carlos Manzano (Anagrama, 1977) es tradueix el terme "speech acts" per "actos lingüísticos", que equival al més conegut de "actos de habla"; aquesta última traducció espanyola, nosaltres la considerem més apropiada.

diferentes en conflicto: una, la de Chomsky, ve el lenguaje como un sistema formal autosuficiente usado de forma más o menos accidental para la comunicación. La otra ve el lenguaje como un sistema cuyo fin esencial es la comunicación (1977:65; 1974:30; original 1972).

Pensem que hi ha prou arguments per veure que Searle, en fer dependir els significats de la representació, està també deixant la comunicació com una part *accidental* del llenguatge, que “pot donar-se o no” (com afirma el 1986b i el 1989d). Malgrat que ell defensa que la comunicació és “el fi essencial” del llenguatge, no és part del significat en l'obra de Searle, almenys a partir de 1983 amb *Intentionality*. Per aquestes raons interpretem que Searle extrau l'ús del llenguatge del significat, i s'allunya d'una de les tesis més emblemàtiques, alhora que suggeridors, de l'anomenada filosofia del llenguatge ordinari. Malgrat, però, aquesta conseqüència que surt de les seues tesis representacionalistes hem d'indicar que ja a *Speech Acts* l'autor condemna l'eslògan (famós a partir del segon Wittgenstein) de "el significat és l'ús". En donar una teoria dels actes de parla que partia dels treballs d'Austin i Grice, principalment, Searle denuncia el que anomena "la fal·làcia de l'acte de parla", la qual prové de la idea que el significat és l'ús⁴. Searle opina que s'ha fet un ús abusiu d'aquesta tesi i arriba, com a conseqüència, a no tenir en compte que el significat d'una paraula té una certa estabilitat que perilla si el fem dependir de manera absoluta sols de l'acte de parla concret en el qual s'emet la paraula en qüestió. Vegem el que en diu el mateix Searle:

(...) existe una condición de adecuación que debe reunir cualquier análisis del significado de una palabra y que el análisis en términos de actos de habla no reúne. Cualquier análisis del

⁴ Searle, de fet, critica aquesta fal·làcia abans fins i tot d'oferir la seua teoria dels actes de parla. Així trobem ja un article de 1962, “Meaning and Speech Acts”, una crítica a l'abús de l'eslògan "el significat és l'ús".

significado de una palabra (o morfema) debe ser consistente con el hecho de que cualquier palabra (o morfema) puede significar lo mismo en todos los géneros de oraciones gramaticalmente diferentes en las que puede aparecer. Las transformaciones sintácticas de las oraciones no imponen necesariamente cambios de significado a las palabras o morfemas componentes de esas oraciones. La palabra "verdadero" significa o puede significar la misma cosa en oraciones interrogativas, indicativas, condicionales, negativas, disyuntivas, optativas, etc (1986a:143; 1969:137).

Searle, a canvi, oferirà el 1969 una concepció del significat que tindrà en compte l'ús de les paraules en els actes de parla, ara bé, com a punt de partida per a una anàlisi més completa. La tesi en si mateix, creu Searle (1969:capítol 6), no constitueix una anàlisi. Enfront d'aquesta idea ell creu ineludible la importància de les regles i convencions en el significat⁵. No entrarem, però, immediatament en el paper de les regles i convencions en el significat; ara intentarem seguir la reflexió deixant apartat aquest important tema que tractarem en un epígraf posterior.

Fins ara ens hem trobat, per tant, amb una teoria del significat que no renuncia a les intencions del parlant, malgrat que com acabem d'explicar són unes intencions que no remetent a la voluntat comunicativa del parlant (com en la tesi de Grice, per exemple), sinó a la capacitat de representar que la ment humana té gràcies a la seua intencionalitat. Les intencions de significar són intencions de representar, independentment que es comuniquen o no.

⁵ Tanmateix no s'hi troba (en 1969) una definició clara i concisa del concepte de significat. Considerem que aquesta ambigüitat és arrossegada per Searle al llarg de tota la seua obra, al menys quan intenta encarar-se al problema del significat. Encara així considerem que algunes manifestacions sobre el concepte de significat, malgrat no constituir definicions, són una bona mostra de la idea que Searle en té i, de fet, confirmen una possible teoria del significat en Searle.

De la primera part d'aquest treball véiem, per altra banda, com en l'obra filosòfica de Searle prèvia a la introducció de la filosofia del llenguatge en una filosofia de la ment podem trobar ja definicions confuses del concepte de significat. Ens semblava, en aquell moment, que Searle, en reformular les teories de Grice per una banda i d'Austin per l'altra, duia la teoria dels actes de parla a un tipus de filosofia del llenguatge —diguem-ne— "perillosament ambigua". Ambigua perquè, en definir la seua posició sobre el concepte de significat, proposa com a ineludible el paper del *background* del parlant, alhora que defensa una noció de significat que està molt a prop, de vegades, del significat literal. En aquesta confusió reconceptualitza les seues nocions de significat i d'intenció, allunyant, com a conseqüència, cada vegada més el significat de l'oració (*sentence meaning*) del significat de l'emissió (*utterance meaning*), i del significat intencionat (*intended meaning*). I perillosa perquè la proposta subsegüent comportarà un protagonisme manifest de les proposicions (i continguts proposicionals) en la filosofia del llenguatge de Searle, així com la necessitat d'una xarxa mentalista que explique les derivacions a què la filosofia de Searle havia arribat. Ja sabem, en part, com el concepte d'intencionalitat jugarà el paper de vèrtex que servirà per explicar la resta de la piràmide.

Amb la visió representacionalista del llenguatge Searle està donant per fet que la forma en què el llenguatge representa el món és una extensió i una realització de la forma en què la ment representa el món. Com a conseqüència tant les possibilitats com les limitacions del llenguatge i del significat deriven de la intencionalitat de la ment (Cf. Searle, 1983b:163-176). Aquesta nova consideració a tenir en compte respecte al llenguatge permet Searle explicar la taxonomia dels actes il·locucionaris, que havia donat el 1975c, en termes d'una teoria de la ment.

Segons la versió inicial de Searle tenim cinc categories bàsiques d'actes il·locucionaris: representatius (*representatives*), directius (*directives*), comprometedors (*commissives*), expressius (*expressives*) i declaracions (*declarations*). Aquestes categories

responien a l'intent searleà de reformular la taxonomia d'Austin, la qual, segons manifesta Searle, conté notables deficiències (Cf. Searle, 1975c). Amb la inicial visió de la filosofia del llenguatge de Searle, la teoria dels actes de parla, tenim que la unitat bàsica de la comunicació humana és l'acte de parla, que és acte il·locucionari (passim, apartat I). Aquest té la forma general de "F(p)", on "F" és la força il·locucionària i "p" el contingut proposicional. Com que el nombre de "p", o de continguts proposicionals, és presumiblement infinit, sols serà possible preveure una categorització dels diferents actes il·locucionaris si ens fixem en les "Fs", és a dir, en les diferents forces il·locucionàries. Fent aquesta anàlisi és com extrau Searle la seua taxonomia dels actes il·locucionaris, la qual es plasmarà —com hem vist més a dalt— en cinc tipus o categories bàsiques. ¿Com es justifiquen aquestes categories? Searle dóna dos tipus de justificacions: una en termes de l'estructura dels actes de parla (és la que ofereix el 1975c), i l'altra en termes de la natura del significat mateix (la que desenvolupa el 1983). El mateix Searle anomena "empírica" la primera justificació de la seua taxonomia, ja que apareix de l'estudi dels aspectes que mostren els llenguatges naturals; a la segona justificació, l'anomena "transcendental", ja que surt de les condicions de possibilitat dels actes de parla (Cf. Searle, 1990d: 410).

La justificació que ara ens interessa és la "transcendental", és a dir, la realitzada a la llum del concepte de representació. Segons l'explicació de Searle que ja coneixem hi ha una representació que conforma un determinat estat mental intencional que serà expressat en una emissió. Aquesta emissió podrà constituir un acte de parla, o un acte il·locucionari. Amb les representacions estem relacionant, mitjançant els estats mentals, els continguts proposicionals d'aquests amb la realitat. Doncs bé, Searle dedica un capítol d'*Intentionality* per explicar que també hi ha una explicació transcendental a la taxonomia que havia proposat ell mateix el 1975c. Ara veurem aquesta explicació.

Les cinc categories són el 1983 les mateixes de 1975c, tret d'una, que apareix ara amb un altre nom. Efectivament, aquells que el

1975c anomenava "representatiu" les anomena el 1983 "assertius" (*assertives*). Searle manté el contingut o definició d'aquest tipus, sols canvia el nom i, a més a més, no assenyalava enlloc que s'haja produït aquest canvi de nom. La qüestió es pot interpretar com que no mereix importància. Ara bé, nosaltres interpretem més bé el contrari, és significatiu aquest canvi de nom, i que el mateix es produïska el 1983, quan introdueix la filosofia del llenguatge en una filosofia de la ment basada en la representació. Considerem interessant ressaltar el fet que, en portar la teoria dels actes de parla cap a un representacionalisme, tot acte il·locucionari és una representació i, per tant, resulta obvi que deixa de tenir sentit que un tipus específic d'acte il·locucionari continue amb el nom de "representatiu" quan es dona el fet que tots ho són. Així, el nom de representatiu ja no és exclusiu de cap tipus o categoria particular d'acte il·locucionari.

Searle defineix les cinc categories de la següent manera:

-Assertius: on nosaltres diem als nostres oients (veritablement o falsament) com són les coses.

-Directius: on intentem que els oients facen coses.

-Comprometedors: on els parlants ens comprometem a fer coses.

-Declaracions: on produïm canvis en el món amb les nostres emissions.

-Expressius: on expressem els nostres sentiments i actituds.

Searle considera que aquestes cinc categories tenen una deducció transcendental, que prové del fet que la representació del món per mitjà del llenguatge és una extensió de la forma en què la ment representa el món (d'ací la intencionalitat derivada del llenguatge enfront de la intencionalitat intrínseca de la ment). Així les diferents categories il·locucionàries provenen de les diferents maneres que hi ha de relacionar el contingut proposicional amb una realitat que existeix independentment. Aquesta relació es fa per mitjà de la manifestació de la intencionalitat en les emissions. Tenim, doncs, que aquestes cinc categories han de derivar d'aspectes fonamentals de la ment (Cf. Searle: 1990d). Searle troba que analitzant les possibilitats

que es donen a un acte il·locucionari de les tres següents característiques, se'ns revelarà les diferents maneres de relacionar el contingut proposicional amb la realitat. Les característiques a esbrinar són les següents: objecte il·locucionari (*illocutionary point*), direcció d'ajust (*direction of fit*) i estat psicològic expressat (Cf., Searle, 1990d).

Hem vist que Searle opina que un acte de parla és expressió d'un estat mental, i que aquest té una determinada direcció d'ajust: bé de la ment (o paraules) al món (la ment s'ha d'ajustar al món), o del món a la ment (o paraules) (el món s'ha d'ajustar a la ment). ¿A què es refereix ara Searle amb la noció d'objecte il·locucionari? En “A Taxonomy of Illocutionary Acts” (1975) Searle diu el següent:

Llamaré al objeto o propósito de un tipo de ilocución su objeto ilocucionario (illocutionary point) (1976:45; 1979c:3; original de 1975).

És a dir, cada acte il·locucionari té un objecte. En funció d'aquest objecte Searle categoritzarà els diferents actes il·locucionaris en una taxonomia. Els altres dos aspectes que s'hauran tenir en compte són, com ja hem dit, la direcció d'ajust i l'estat psicològic expressat per l'acte il·locucionari. I és que, en definitiva, aquests tres conceptes estaran relacionats d'una manera sistemàtica. Així, depenent de quin estat psicològic expresseu, i de l'objecte que tinga l'acte il·locucionari, tindrem una direcció d'ajust o una altra. Al mateix temps, depenent d'aquesta tindrem les altres dues. Per resumir, tindrem que aquestes tres dimensions són, segons Searle, les més importants i, per tant, les que serviran per construir sobre elles la taxonomia (Cf. 1979c:5)⁶.

⁶ Searle reconeix que hi ha altres aspectes importants que poden influir en les diferents categories il·locucionàries, com per exemple, la força o intensitat amb què es presenta l'objecte il·locucionari, les relacions amb la resta del discurs d'un parlant, la relació entre l'estatus del parlant i l'oient, en la mesura que pot afectar la força il·locucionària, etc. Ara bé, malgrat que estan presents, no modifiquen, pensa Searle, la taxonomia realitzada bàsicament sobre les altres dimensions

Searle troba, des d'aquest punt de partida, que hi ha cinc objectes il·locucionaris que es relacionen amb una determinada direcció d'ajust i amb un determinat estat psicològic (Cf. 1979c:12-20 i 1983b:163-176):

-Comprometre el parlant que alguna cosa (o estat de fets) és el cas. La direcció d'ajust és de les paraules al món, i l'estat psicològic expressat és una creença (que p).

-Intent del parlant de dur l'oient a fer alguna cosa. La direcció d'ajust és del món a les paraules, i l'estat psicològic expressat és un desig, una aspiració, etc.

-Comprometre el parlant amb alguna cosa en el futur. La direcció d'ajust és del món a les paraules, i l'estat psicològic expressat és una intenció.

-Expressar l'estat psicològic especificat en la condició de sinceritat de l'acte de parla, sobre algun estat de coses que se suposa que es dona. No existeix direcció d'ajust, ja que el parlant no intenta que les paraules s'ajusten al món, ni el món a les paraules. És més, no es dona cap ajust, perquè ja es presuposa: hom pressuposa que el que expresse s'ajusta a l'estat mental que tinc, i, per tant, no intente ajustar el món, ni les meues paraules. Els estats psicològics expressats són d'un variable i ampli rang, i sempre es vinculen d'una manera especial amb el parlant o l'oient. Com a exemples tenim les felicitacions, disculpes, agraïments, etc.

-Produir canvis en el món amb les nostres emissions. La direcció d'ajust és tant de les paraules al món, com del món a les paraules. En fer una declaració amb èxit garantim la correspondència entre el contingut proposicional i la realitat; aleshores l'ajust es produeix en els dos sentits. Per altra banda, Searle, el 1975 (Cf. 1979c:19), creia que aquesta categoria d'actes il·locucionaris no disposaven d'estat psicològic, és a dir, no eren expressió d'un estat psicològic. Ara bé, el 1983 diu que expressen tant una creença com un desig (Cf., 1983b:172). L'altre aspecte a remarcar en el tipus d'acte

citades al text. Searle fa una llista de possibles dimensions que poden tenir-se en compte a "A Taxonomy of Illocutionary Acts" (1975c).

il·locucionari que intenta aconseguir un canvi en el món és el fet que sovint necessiten d'una institució extralingüística que permeti que les declaracions es realitzin amb èxit (vegeu *supra*, epígraf 1.3).

Aquestes cinc diferents coses que es poden tenir per objecte en realitzar un acte il·locucionari seran la base que permeti a Searle afirmar que hi ha cinc categories d'actes il·locucionaris: assertius (anomenats representatius en la versió original de 1975), directius, comprometedors, expressius i declaracions (es corresponen, per ordre, a les definicions que acabem de donar).

L'objectiu nostre en oferir la "deducció transcendental de les categories" —tal com el mateix Searle ho anomena (Cf. 1990d:412)— que conformen la taxonomia dels actes il·locucionaris era mostrar com la capacitat de representar de la ment es converteix en la filosofia de Searle en l'eix sobre el qual giren tots els altres conceptes. El llenguatge serà, en aquesta "arquitectònica", un element més. El significat, la intenció de significar, i els actes de parla que usem per significar passaran a dependre de la representació mental. La comunicació és part secundària d'aquests elements, es pot donar o no. És l'objectiu del llenguatge, ens diu Searle, encara que no és essencial, ja que tenim, com hem vist, significació lingüística prèvia a la comunicació i a la intenció comunicativa. El paper de la comunicació és, purament, un paper d'expressar allò que és representat prèviament en el cap del parlant. Sembla, per tant, jugar el rol de fer públic i material allò que passa dintre del meu cap. ¿Són aquestes les conseqüències a què ens porta el representacionalisme de Searle?

Ara profundirem les derivacions de les tesis que Searle manté sobre el significat. En primer lloc tractarem el paper de les regles i convencions en el significat, és a dir, la part institucional del llenguatge. Després intentarem extraure totes les conseqüències que la concepció del significat de Searle té per tal de veure la seua resposta a una qüestió de transcendent importància com és aquesta: ¿estan els significats al cap? Anem, doncs, per feina.

4.3.1 REGLES I CONVENCIONS

Si haguérem d'anomenar la tesi bàsica del famós llibre de Searle *Speech Acts* (1969), sens dubte, seria la tesi segons la qual parlar un llenguatge és prendre part en una forma de conducta governada per regles. Aquesta és la hipòtesi del llibre, que tindrà la següent formulació:

La forma que tomará esta hipótesis es que hablar un lenguaje consiste en realizar actos de habla, actos tales como hacer enunciados, dar órdenes, plantear preguntas, hacer promesas y así sucesivamente, y mas abstractamente, actos tales como referir y predicar, y, en segundo lugar, que esos actos son en general posibles gracias a, y se realizan de acuerdo con, ciertas reglas para el uso de los elementos lingüísticos (1986a:25-26; 1969:15).

Aquesta és una de les tesis més clara i constant que en referència al llenguatge ha manifestat Searle al llarg de tota la seua obra. D'aquesta tesi, se'n deriva una de les idees clau de la filosofia del llenguatge d'aquest segle: el llenguatge és acció, i per tant una teoria del llenguatge ha de formar part d'una teoria de l'acció.

Emetre una oració és, en aquest context, realitzar un acte, un acte de parla. Aquest és una funció del significat de l'oració, segons manté Searle (1969); ara bé, com també hem vist en l'anterior epígraf, no és tot el que Searle creu que defineix el significat. Searle manté, el 1969, en *Speech Acts* una tesi que, tot i que algunes idees al voltant d'aquesta han canviat o evolucionat, roman intacta, i es troba, per tant, en els últims escrits de Searle, així com en *Intentionality*. La tesi que es manté sobre el significat és la que afirma que el significat conté tant aspectes intencionals com aspectes convencionals. El que haurà de fer la filosofia del llenguatge és estudiar la relació entre els dos

aspectes⁷. Aquesta tesi així formulada és invariable en l'obra de Searle, ara bé, el que entén per aspectes intencionals, així com per aspectes convencionals, ha canviat notablement. La seua idea inicial sobre els aspectes intencionals (una versió revisada de les tesis de Grice) ha canviat en desenvolupar la seua teoria de la intencionalitat i la representació, i en introduir, com a conseqüència d'açò, la filosofia del llenguatge en la filosofia de la ment. Per altra banda, la proposta inicial de Searle dels aspectes convencionals del significat ha evolucionat amb la introducció en la seua filosofia del concepte de *background*, així com el d'intencionalitat col·lectiva. Hem vist ja com afecta el concepte de representació en els actes de parla. Tractarem ara el paper que Searle dóna a les regles i convencions des del principi de la seua obra, encara que no arribarem en aquest apartat a analitzar l'enriquiment que suposarà —al nostre parer— la introducció del *background* i la intencionalitat col·lectiva en el llenguatge, ja que ho tractarem en profunditat al proper apartat.

Searle (1965) utilitza una distinció de J.Rawls que després també apareixerà a *Speech Acts*. La distinció que Rawls (1955) va utilitzar és la que es fa entre diferents tipus de regles: regles regulatives i regles constitutives. Searle (1969:cap.2) defineix les regles regulatives com les que regulen les formes de conducta existents independentment o prèviament a les regles. Mentre que les regles constitutives no sols regulen, sinó que creen o defineixen noves formes de conducta. Aquestes últimes constitueixen una activitat l'existència de la qual és lògicament dependent de les regles. Doncs bé, Searle (1969:36) manté que l'estructura semàntica d'un llenguatge és la realització convencional del conjunt de regles constitutives subjacents. Els actes de parla, per tant, són realitzats d'acord amb

⁷ Per la nostra partensem que també hi ha altres elements que formen part del significat, com per exemple la força il·locucionària d'un acte de parla. Recordem, sobre aquest respecte, com Searle criticava la separació que Austin, segons ell feia, entre força i locució. En la primera part d'aquesta tesi ens hem dedicat (sobretot al punt 1.4) a analitzar fins a quin punt aquesta crítica a Austin és injusta, més encara si tenim en compte que és Searle qui fa després una separació taxativa entre força i proposició.

aquests conjunts de regles constitutives, i la major part d'actes il·locucionaris estan governats per regles d'aquest tipus⁸. ¿On ens du aquesta afirmació?

Searle argumenta que és difícil trobar exemples d'actes il·locucionaris que no invoquen alguna regla o alguna convenció (en general aquesta es defineix com una plasmació d'una regla). A més a més considera que alguns *tipus* d'actes de parla necessiten un sistema d'elements governats per regles:

(...) quiero argumentar que es necesario algún sistema de elementos gobernados por reglas para que haya ciertos tipos de actos de habla, tales como prometer o aseverar (1986a: 48;1969:38).

És necessari, per tant, perquè es done un tipus d'acte il·locucionari com una promesa, que n'hi haja prèviament alguna regla o convenció. Amb açò pensem que Searle estaria minvant les possibilitats que la deducció transcendental de les categories d'actes il·locucionaris fora realment una deducció transcendental. ¿Per què? Bé, si entenem *transcendental* com l'establiment de les condicions de possibilitat, tindrem que les mateixes regles i convencions formen part necessària d'aquells tipus d'actes il·locucionaris⁹. Aleshores sembla difícil entendre una deducció transcendental d'uns tipus d'actes de parla, que perquè hi siguen, necessiten regles i convencions humanes, d'un acord humà, en definitiva.

Tenim, però, que Searle (1983), a *Intentionality*, ja no posa el mateix accent en aquest punt. Malgrat que Searle no es planteja aquest problema en cap moment de la seua obra —sols diu (1990d)

⁸ En el cas dels realitzatius en concret és clar (vegeu a la part I d'aquest treball, l'epígraf 1.3).

⁹ Searle utilitza el terme *type* (tipus) en oposició a *token* (instància). L'explicació d'aquests conceptes es completa el 1994a: "*The distinction between types and tokens, by the way, is a consequence of the fact that language is rule-governed or conventional, because the notion of a rule or of a convention implies the possibility of repeated occurrences of the same phenomenon*" (1994a:643). Segons açò un tipus (*type*) d'acte il·locucionari seria una categoria.

que la justificació que de les categories il·locucionàries dóna el 1983 és una deducció transcendental, enfront de la deducció empírica de les mateixes categories, que es troba el 1975—, pensem que amb la introducció de tot l'aparat mentalista de què fa ús Searle (1983) ha de rebaixar les pretensions que tenia reservades en obres anteriors (*Speech Acts*, per exemple) per al paper de les regles i convencions en els actes de parla. Ja hem dit que Searle mai nega aquest paper, com mai nega que l'objectiu del llenguatge siga la comunicació. Sabem, però, que en aquests casos és important i essencial la qüestió de matís. És més, la majoria de discussions filosòfiques que semblen irreconciliables estan defensades per posicions contràries que mostren, *sols*, una diferència de matís. El que volem assenyalar és que Searle (1983) ja no sembla defensar el fet que les regles i convencions siguin necessàries perquè hi haja un tipus d'acte il·locucionari. És clar que les regles estan ací, en la realització de cada acte il·locucionari, en la comprensió d'aquests actes, ja que el llenguatge és una institució. Ara bé, el llenguatge s'ha convertit, el 1983, en "un mitjà d'externalitzar", però ¿d'externalitzar què? —ens preguntem nosaltres. Searle ens podria respondre amb tota la seua teoria representacionalista del significat: “d'externalitzar l'intent de representar” que, com hem vist més amunt, és l'intent de significar. Pensem que hi ha arguments per pensar que el llenguatge s'ha convertit en Searle en un mitjà per publicitar els estats intencionals, que en definitiva és on està el *quid* de la significació. Vegem ara una citació on Searle intenta respondre una pregunta, per a nosaltres ja de per si dubtosa de sentit:

Supongamos que hubiese una clase de seres que fuesen capaces de tener estados Intencionales como creencias, deseos e intenciones pero que no tuviesen un lenguaje¹⁰, ¿qué más necesitarían para ser capaces de realizar actos lingüísticos?

¹⁰ Per si ajuda a entendre el plantejament d'aquesta pregunta Searle considera que els animals tenen formes primitives d'intencionalitat, i per tant accepta l'existència d'estats intencionals sense necessitat de llenguatge.

(...) *La primera cosa que nuestros seres necesitarían para realizar actos ilocucionarios sería algún medio de externalizar, de hacer públicamente reconocible a otros las expresiones de sus estados Intencionales* (1992a:184-185; 1983b:177-178).

Searle assenyala després que aquestes serien formes d'actes molt primitives, ja que no aconseguirien, sense regles ni convencions, els propòsits socials, els quals van més enllà de l'expressió de la condició de sinceritat, o el que és el mateix, de l'estat psicològic.

El nostre qüestionament és que pensem que es fa difícil mantenir tesis com la de la deducció transcendental de les categories d'actes il·locucionaris, i la de les regles constitutives del llenguatge tal i com les explica Searle en els dos llibres seus més importants fins ara. Si les regles són constitutives han de ser *constitutives*; i si la deducció és transcendental, com afirma Searle (1990d), ha de ser *transcendental*. Veem difícil una combinació d'ambdues tesis, i més si no es reformulen l'una o l'altra d'alguna manera. Searle no pot afirmar que està donant una deducció transcendental de la categoria dels actes il·locucionaris "comprometedors", i alhora afirmar que el que fa que el tipus dels comprometedors siga comprometedor és el fet que hi ha una regla constitutiva; ja que aquesta serà fruit d'un acord humà convencional, que fa que els actes d'aquest tipus compten com a actes comprometedors¹¹.

Entenem que el que Searle defensaria és que la taxonomia que ell dóna dels actes il·locucionaris és transcendental, malgrat que en el seu funcionament hem de recórrer a les convencions que sobre el llenguatge tenim. És a dir, que cada acte de parla, cada instància (*token*) d'un tipus de categoria determinada s'entén, o s'interpreta, com

¹¹R.M.Harnish considera que Searle en realitat no dóna cap evidència que les regles governen el comportament del parlant. És més, Harnish (1990) afirma que Searle no ha donat cap fonament per a la seua teoria dels actes de parla en el llibre d'*Intentionality*. Més endavant tractarem ací les raons que dona Harnish per fer aquesta última afirmació.

a tal des de les convencions que sobre això la comunitat de parlants ha assolit. Com diem, entenem que aquesta és, probablement, la tesi que vol manifestar Searle, malgrat que no ho manifesta així. Siga com siga, sí que pensem que Searle ha de donar arguments més forts, i sobretot més clars, de la seua "deducció transcendental" de les categories d'actes il·locucionaris. Una afirmació transcendental, com la que intenta Searle, requereix un tipus d'estudi més detallat: pensem que l'única vegada que Searle utilitza aquesta expressió és el 1990, a "Epilogue to the Taxonomy of Illocutionary Acts", on a penes dedica dues pàgines a aquest tema¹². El que Searle intenta en aquest article és respondre les crítiques de M.Z.Rosaldo (1990), qui, des d'un estudi antropològic dels actes de parla dels *Ilongot*, manifesta els seus dubtes respecte a la viabilitat d'una taxonomia dels actes il·locucionaris com la de Searle. Rosaldo creu que l'estudi dels actes de parla dels *Ilongot* mostren diferències importants respecte a la taxonomia searleana. En definitiva, la conclusió a què Rosaldo ens porta al final del seu interessant article és que l'acció, i per tant el llenguatge, està constituït per éssers socials que, en actuar, impliquen el seu coneixement del món on viuen. En conseqüència la crítica a Searle és que la taxonomia que aquest ens ofereix li dóna massa èmfasi als estats psicològics dels parlants, i en contrapartida dedica poca atenció a l'esfera social, la qual, segons Rosaldo, és necessària per entendre el comportament lingüístic de les persones. Vegem una citació d'aquesta antropòloga:

If social relationships are to be recognized in analytical accounts of verbal acts, it will prove necessary to grasp the different ways that social worlds shape things that one can do or say with words by shaping notions about personhood, society, and speech. Thus, the difficulty with such categories as "assertion" and "expression" when

¹² Searle diu en aquest article que a *Intentionality* dedica un capítol a explicar la taxonomia en termes d'una teoria de la ment. Ens sembla, però, que aquest fet no mostra que haja provat una deducció transcendental de la taxonomia d'actes il·locucionaris.

applied to Ilongot acts of speech is that they do not help us comprehend the common Ilongot understandings of the designated acts - as these, in turn, are documented both in Ilongot names for verbal acts and in the ways they use these names and understand and answer to each other's speech (1990:398).

Rosaldo clarament reclama una visió del llenguatge com acció, i per tant com acció social, i rebutja obertament qualsevol plantejament que deixi fora aquest essencial aspecte.

Searle, d'altra banda, respon; primer, amb una pretesa "deducció transcendental" de les categories d'actes il·locucionaris —la qual cosa hem vist que mancava, de moment, d'una fonamentació definitiva o inapel·lable. En segon lloc, afirma que, per negar la taxonomia, Rosaldo hauria d'haver trobat actes de parla que no s'ajustaren a la taxonomia, i no una manca d'un determinat tipus d'actes de parla entre els *Ilongot* (entre aquests, segons l'estudi de Rosaldo, no es troben les promeses). En aquest sentit Searle troba que la taxonomia que proposa es confirma, en veure que no s'ha trobat cap altra categoria més¹³. Searle admet la possibilitat de variacions en el rol de la intencionalitat en la vida social, és a dir, en les formes de representació (com per exemple el fet que els *Ilongot* sembla que no disposen de promeses); ara bé, aquestes variacions no són contra-exemples a la taxonomia, “ja que la base biològica de la intencionalitat és la mateixa en totes les societats humanes” (Searle, 1990d:415), i recordem que la taxonomia deriva de la intencionalitat i la capacitat de representació de la ment humana. En tercer lloc, Searle creu que no pot ser acusat d'abandonar la dimensió social dels actes de parla, ja que precisament la taxonomia surt de l'interés de respondre a

¹³ Searle (1990d: 416-417) reconeix que un intent de trobar un cas d'acte de parla que no s'ajuste a la taxonomia és el realitzat per D.Wunderlich (1980), amb el cas de "permetre". Enfront d'aquest intent de Wunderlich, Searle respon que "permetre" és en realitat un cas dintre del tipus dels directius, ja que permetre algú fer alguna cosa és precisament negar l'objecte il·locucionari d'ordenar algú no fer-ho.

les diferents formes que tenen els parlants de relacionar els continguts proposicionals amb el món, mitjançant la realització d'accions intencionals.

Ens sembla que les tres respostes que dóna Searle a l'estudi de Rosaldo no poden deixar l'assumpte conclòs i resolt.

Pel que fa al primer punt ja hem vist com no ens sembla que Searle pugui dir que haja realitzat una "deducció transcendental" de les categories dels actes il·locucionaris.

Sobre la segona resposta s'ha de tenir en compte que hi ha intents de trobar casos fora de la taxonomia, com ara els casos de "comentar" (*comment*) i "observar" (*remark*). Searle respon a aquests intents dient que no especifiquen cap objecte il·locucionari (*illocutionary point*), són verbs il·locucionaris, i per tant cada comentari o observació és un acte il·locucionari, malgrat que no tenen l'especificació d'un objecte il·locucionari com a part del seu significat i, per tant, no nomenen cap tipus d'acte il·locucionari. Ens sembla, però, que la resposta a aquest últim cas és prou insatisfactòria. Vegem-ne, sinó, les pròpies paraules de Searle:

In a sense, then, some of the deeper claims generated by the taxonomy are circular, but they have the right kind of circularity. Remarks and comments do not fit the taxonomy under these descriptions, because these expressions do not name types of illocutionary acts. But the reason they are not types of illocutionary acts is that they do not fit the taxonomy (1990d: 417).

Invocant una classe de "circularitat correcta" (enfront d'una "incorrecta", se suposa) Searle rebutja qualsevol pretensió de trobar res que pugui no acomodar-se a la seua taxonomia, que per altra banda ha admès que seria l'única forma possible de refutar la taxonomia (aquesta sembla ser "circularitat de la incorrecta").

Aquesta argumentació ens sembla, al mateix temps, que confirma les sospites que enuncíavem més a dalt en el sentit que

ensem que Searle no ha realitzat encara, com ell pensa, una deducció transcendental de les categories dels actes il·locucionaris.

Respecte al tercer punt,ensem que certament Searle té present la dimensió social, és ineludible en la seua filosofia la introducció del *background*, per exemple —som conscients, i per això ho intentarem veure més a fons a l'última part d'aquesta tesi. Ara bé, també és prou clar —i nosaltres així ho hem estat observant al llarg del present treball— com Searle, des de ben prompte, va fent concessions de la importància d'allò social en benefici d'una filosofia del llenguatge on el significat és bàsicament una qüestió de representar, i on la comunicació és simplement l'expressió d'aquesta representació. Aquesta concepció del llenguatge es torna cada vegada més representacionalista, encara que té regles constitutives, convencions, comunicació i *background*. Ara bé, aquests aspectes juguen un paper secundari, que sols entra en escena una vegada ha acabat el seu paper el primer protagonista: la representació, juntament amb la intenció de significar, el significat literal i els estats intencionals (que en aquesta metàfora teatral jugarien el paper d'apuntador del protagonista).

El significat, tal com Searle l'analitza a *Intentionality*, per exemple, és primordialment un assumpte d'intencionalitat individual: el significat és la imposició de la intencionalitat de la ment sobre entitats i objectes del món. Si aquests objectes i entitats arriben a tenir propietats semàntiques és perquè la ment, amb la seua intrínseca intencionalitat, ha transferit, mitjançant la representació mental, aquesta intencionalitat a aquells objectes i entitats físiques del món. I ¿com fa açò la ment? La resposta de Searle és que aquest fet és possible per mitjà de les condicions de satisfacció. És a dir, la ment, en imposar intencionalitat sobre objectes i esdeveniments en el món, el que fa és imposar intencionalment condicions de satisfacció sobre condicions de satisfacció:

If I say something and mean it, as opposed to just saying it without meaning it, then the conditions of satisfaction of my original intention are not

only that that intention itself should cause the production of certain sounds, but that those sounds themselves should have further conditions of satisfaction —truth conditions in the case of assertives, fulfillment conditions in the case of commissives, and obedience conditions in the case of directives. So for example, if I say in French "Il pleut souvent à Paris" and I intend this not just as the production of a sentence for the sake of practicing my pronunciation, but I intend it as actually making an assertion, that is actually mean what I say, then the conditions of satisfaction on my intention are (a) that the intention should cause the production of these sounds, and (b) that these sounds themselves have conditions of satisfaction, with the word-to-world direction of fit, in this case the truth conditions that it rains often in Paris (Searle, 1989d: 7).

Aquesta explicació deixa fora totalment la comunicació i la part social i institucional del llenguatge, tal com Rosaldo, entre altres, critiquen Searle. Pensem que aquestes crítiques tenen gran part de raó, i si no, vegem-ne una de les conclusions a què arriba Searle:

On the analysis that I am proposing here, we are separating communication from representing. And the heart of the meaning intention is the intention of representing, as is shown by the fact that one can say something, mean exactly what one says, and still not intend to communicate anything to anybody (1989d: 11).

Deixant de banda la perversitat subjacent a aquesta afirmació, ¿què més pot dir Searle per defensar-se de les acusacions de renúncia de l'aspecte social en la seua visió del llenguatge? Una resposta a aquesta pregunta podem trobar-la en molts dels escrits de Searle, entre aquests n'hi ha un, però, que, de manera meritòria,

destaca sobre els altres per la seua claredat sobre aquest punt. És tracta de l'article, que ja hem citat, de 1989 titulat "Individual Intentionality and Social Phenomena in the Theory of Speech Acts". En aquest article, tal com el mateix títol manifesta, Searle intenta reconciliar dues explicacions, aparentment inconsistents, de la filosofia del llenguatge i el significat: l'explicació basada en la intencionalitat de la ment, per tant individual, i l'explicació basada en els aspectes socials del llenguatge i el significat (1989d: 16). Acabem de veure la seua explicació del significat sobre la base de la intencionalitat individual, vegem ara com determinen el significat els aspectes convencionals, les regles i les pràctiques humanes.

Searle assumeix com un fet inqüestionable, que els fenòmens socials formen les condicions de possibilitat dels actes de parla. És clar per a Searle, que aquests aspectes no desplacen els aspectes intencionals i individuals del llenguatge, sinó que més bé el que fan és permetre el funcionament de la intencionalitat; ja que aquesta sols pot funcionar contra la "pressuposició" de regles socials, convencions i pràctiques¹⁴. Searle (1989d: 12) pretén, de nou, que açò conforme un argument transcendental, ja que si a la pregunta de "¿què s'ha de donar perquè en una ocasió determinada per l'expressió de la meua intencionalitat jo puga, simplement en virtut de les meues intencions, fer una asseveració o donar una ordre o fer una promesa?". Responem que les pràctiques humanes, les regles i les convencions són les condicions de possibilitat dels actes de parla, per tant, estem donant un argument transcendental. Com en l'anterior deducció transcendental de Searle, aquest no diu res més respecte a la transcendentalitat de l'argument. L'únic que diu per a tancar el tema és: "*I will not attempt to develop such a transcendental argument here, but simply point to some of its features and consequences*" (1989d: 12).

¹⁴ Aquest, recordem és l'argument del *background*, que Searle ja utilitza a "Literal Meaning" (1978f) per oferir-li el paper de "possibilitador" de la interpretació dels significats. Vegeu el nostre tractament d'aquest punt en la primera part d'aquesta tesi (epígraf 1.4).

¿Quines són, doncs, les conseqüències? Les conseqüències d'aquest argument (pretesament transcendental) es veuen repartides en tres diferents aspectes dels actes de parla:

1. Les convencions. Searle creu que l'argument transcendental no afecta les convencions, ja que la seua existència en els llenguatges particulars no és una condició necessària per a la realització d'actes de parla en general. Les convencions no són, per tant, condicions de possibilitat que hi siguem els actes de parla. Aquesta afirmació, la reforça el fet que és possible, diu Searle (1989d: 13), que un parlant pugui realitzar un acte de parla amb gent amb qui no comparteix un llenguatge comú. Ara bé, Searle sí que reconeix que per a l'expressió de qualsevol acte de parla "raonablement complex", un sistema de representació d'una classe convencional és necessari.

2. Les regles. Searle afirma, en aquest cas, que alguns tipus d'actes de parla requereixen regles constitutives, i altres tipus, no. Així, asseveracions, promeses i declaracions requereixen, clarament, regles constitutives (institucions extralingüístiques, per exemple, en el cas d'algunes declaracions¹⁵). La diferència entre aquells tipus que sí que necessiten regles constitutives i aquells que no, radica en el fet que en aquestes últimes (*agrair*, per exemple) la intenció que es comunica a l'oient no fa referència a res que necessite l'existència de regles constitutives. Com a conclusió d'aquests casos Searle (1989d:14) extrau la tesi segons la qual les nocions de significat i comunicació no són en si mateix institucionals:

The test for whether or not a particular type of speech acts requires constitutive rules can now be stated generally: Does the content of the meaning intention or of the communicating intention make reference to entities that require the existence of constitutive rules? Implicit in this test itself is an important negative theoretical claim —viz., the concepts of representation and communication are not themselves institutional in this sense. The

¹⁵ Vegeu l'apartat I d'aquesta tesi pel que fa a les declaracions, epígraf 1.3.

concept of imposing conditions of satisfaction of entities that are not intrinsically intentional to start with and the concept of attempting to get hearers to recognize one's intention to do that do not, as such, require the existence of constitutive rules. On my present view, the notions of meaning and communicating are not themselves institutional notions (1989d: 14).

Sabem, des de 1983 amb *Intentionality*, que el significat no és en Searle una noció institucional, sinó, com ha quedat clar en les discussions prèvies, una noció representacional, o mental. Ara, però, el que ens diu Searle és que tampoc la noció de comunicació és institucional, o social, ja que el que entén Searle per comunicació és l'intent del parlant que l'oient reconega l'intent de representar implícit en el significat expressat en l'acte de parla. Deixant de banda el tema del significat, que de seguida reprendrem, ens sembla que Searle, en fer de la comunicació també un concepte representacionalista, està anant, potser, més enllà del sentit comú. L'afirmació ens resulta almenys sorprenent, ja que surt, recordem-ho, d'un pretés argument transcendental sobre la necessitat de les pràctiques humanes, regles i convencions per a la realització dels actes de parla i la creació del significat del parlant (Searle, 1989d: 12). Aquestes dues tesis no ens pareixen reconciliables ni coherents dins de la mateixa filosofia de Searle, ja que, dintre d'aquesta, i des de ben al principi, l'acte de parla és la unitat mínima de comunicació. ¿Com es pot mantenir —ens preguntem— un concepte representacionalista de comunicació, desvinculat de la institució del llenguatge, i afirmar, al mateix temps, que la unitat mínima de comunicació és l'acte de parla, noció clarament institucional i social? Pensem que ací radica una de les més problemàtiques conseqüències del representacionalisme de Searle.

3. El *background*. Els fenòmens intencionals necessiten un conjunt de capacitats per poder ser aplicats. Aquestes capacitats són no intencionals i, per tant, no representacionals (açò, metodològicament, evita el regrés a l'infinit). ¿Quina relació tenen

aquestes capacitats no intencionals amb el significat? Bé, Searle admet, com ja sabem, els significats literals, els significats de les oracions (*sentence meaning*) independents de qualsevol significat del parlant o de l'emissió (*utterance meaning*). Doncs bé, precisament, el conjunt de les capacitats no representacionals, el *background*, permet la *interpretació* de qualsevol significat¹⁶. No podem interpretar o entendre cap significat si no és per mitjà del *background*. D'aquesta tesi se'n deriva el fet que aquest precisament serà el que permet els significats de les emissions i dels parlants, ja que explica l'aplicació del significat de l'oració (previ a qualsevol interpretació) en els diferents contextos en què es done. Per tant, tindrem que amb la tesi del *background* Searle sí que estaria responent a crítiques com la de Rosaldo. Ara bé, pel que hem vist, pensem que realment Searle no contesta a una crítica a la seua obra, en el sentit que ha apartat la dimensió social del llenguatge. És més, nosaltres considerem que és una crítica totalment justificada, ja que, si bé Searle té en compte la dimensió social, li deixa, com en repetides ocasions hem manifestat en aquest treball, un paper secundari i no essencial (a més a més de dependent de la representació) en la seua concepció del llenguatge.

Pensem que els intents de Searle de fer dependre la major part d'allò que constitueix el llenguatge de la intencionalitat i la seua capacitat de representació han estat evidents des d'*Intentionality*, si no abans. Així, han estat el significat i la comunicació, portant la seua teoria del llenguatge pel camí de la representació individual. El *background* és l'únic concepte que sembla deixar les portes obertes per a una recuperació de la dimensió social en la filosofia del llenguatge de Searle, encara que de vegades el seu tractament és preocupant:

¹⁶ Fixem-nos en el fet segons el qual des del moment que el *background* és per interpretar o entendre el significat s'està traent fora la possibilitat que s'aplique al significat literal o al significat de l'oració, ja que aquest, si és interpretat, és que ja ha estat emés, d'una o altra manera. Vegeu l'epígraf 1.4 de la part I d'aquesta tesi per a més informació. En el següent epígraf veurem també la connexió d'aquesta tesi amb la idea de Searle segons la qual els significats estan al cap.

Social capacities are realized entirely in the individual brains of the members of any given society (1989d: 16).

Searle creu que en arribar a aquesta conclusió ha unit dos punts de vista tradicionalment oposats: aquell que defensa en el llenguatge el rol de la subjectivitat individual, i aquell que defensa el rol de les pràctiques socials. Nosaltres pensem que el seu plantejament no és síntesi d'aquestes dues posicions confrontades, sinó que més aviat seria una defensa d'una d'elles. La qüestió, però, no volem concloure-la ací, ja que ens queden alguns temes que tractar, com ara acabar el tema del significat, i donar una explicació més detallada del concepte de *background*.

4.3.2 ¿ESTAN ELS SIGNIFICATS AL CAP?

Hem vist com Searle, en intentar respondre la pregunta bàsica de la filosofia del llenguatge, a saber: ¿com es relaciona el llenguatge amb la realitat?, ens ha formulat una teoria, segons la qual és per mitjà de la ment, i de la seua capacitat de representació, que els éssers humans relacionem el llenguatge amb el món. Així, la pregunta inicial sobre el llenguatge es transforma en la pregunta ¿com es relaciona la ment amb la realitat? La resposta ha seguit el camí que portarà a incloure la filosofia del llenguatge dintre d'una filosofia de la ment.

Amb aquest esquema d'explicació Searle anomena cinc tipus o categories diferents d'actes de parla, que correspondran a cinc maneres de la ment de relacionarse, mitjançant el llenguatge, amb la realitat. El concepte de significat es torna, en aquest marc, representacionalista, deslligant-se de la funció comunicativa del llenguatge, o de la dependència del *background* per a la seua existència, malgrat que sí per a la seua interpretació una vegada ja emés aquest significat. Hem vist en aquesta explicació intencional del

significat el paper d'un concepte clau, el de condicions de satisfacció. Concepte també totalment representacionalista que fa referència a les condicions que s'han d'assolir perquè l'acte de parla i l'estat intencional siguin satisfets. Les condicions de satisfacció vénen dictades pel contingut intencional (i proposicional) de l'estat mental que expressa l'acte de parla.

Aquesta explicació de Searle va conjunta a una defensa de la tesi que el contingut dels estats mentals intencionals està determinat pels aspectes intrínsecs de les representacions internes, és a dir, pel que passa dins del cap de l'agent. Per mantenir aquesta tesi Searle ha estat acusat moltes vegades de recuperar posicions fregeanes com la del "tercer regne" (*third realm*), contestada i criticada en moltes ocasions, sobretot després del "gir lingüístic".

Searle dedica el capítol vuité d'*Intentionality* a defensar la seua posició internalista. En aquest capítol ell mateix es planteja les similituds de la seua posició amb la de Frege. Searle (1983b: 197) creu que es poden distingir en Frege dues tesis independents en referència a la relació entre les expressions i els objectes.

La primera serà l'explicació del *Sinn* (sentit) i *Bedeutung* (referència) dels *Eigennamen* (noms propis); segons aquesta tesi una expressió fa referència a un objecte perquè l'objecte s'ajusta o satisfà el *Sinn* associat a l'expressió.

La segona serà la necessitat de Frege de postular, en la seua lluita contra el psicologisme, l'existència d'un "tercer regne" d'entitats abstractes: sentits, proposicions, etc. La comunicació, en aquest sentit, és possible en l'emissió d'una expressió perquè tant el parlant com l'oient poden captar un sentit abstracte comú associat amb l'expressió.

Searle accepta que la seua explicació és fregeana en el primer sentit, però no en el segon. Així el seu enfocament de la intencionalitat pot ser interpretat com una revisió i extensió de la concepció fregeana del *Sinn* a la intencionalitat en general. En acceptar açò Searle afirma:

La referencia lingüística es un caso especial de referencia Intencional, y la referencia Intencional se lleva a cabo siempre por medio de la relación de ajuste o satisfacción. Pero no es necesario postular ningún reino metafísico especial para explicar la comunicación y la Intencionalidad compartida. Si usted piensa en la Estrella de la tarde bajo el modo de presentación “Estrella de la tarde”, y yo pienso en el mismo planeta bajo el mismo modo de presentación, el sentido en que tenemos una entidad abstracta en común es el sentido completamente trivial en el que, si doy un paseo por las colinas de Berkeley y usted da exactamente el mismo paseo, compartimos una entidad abstracta, el mismo paseo. La posibilidad de compartir contenidos Intencionales no requiere ningún pesado aparato metafísico más que la posibilidad de compartir paseos (1992a: 203-204; 1983b: 197-198).

La qüestió que sembla que Searle no està disposat a compartir amb Frege és la tesi del tercer regne. Frege es va veure abocat a proposar un regne diferent a la realitat interna de l'experiència del subjecte i a la realitat física. Va entendre que necessitàvem un tercer nivell de realitat, el nivell de la realitat objectiva i abstracta, és a dir, el nivell dels significats. La comunicació serà possible perquè existeix aquest tercer regne que és el que en la comunicació es capta. Searle no està d'acord amb aquesta idea, ara bé, sí que comparteix amb Frege la tesi segons la qual el parlant i l'oient poden entendre les referències lingüístiques pels seus estats mentals que són als seus caps. El que capturen ambdós són els continguts d'aquests estats mentals, allò que podríem anomenar també com proposicions¹⁷. Aquesta és la tesi internalista que Searle mateix confirma com una de les tesis del seu pensament filosòfic.

¹⁷ Cf. Michael Dummett (1991). Dummett aprofita els comentaris de Searle sobre Frege a *Intentionality*, així com alguns aspectes de la pròpia teoria searleana,

La posició internalista, bàsicament, el que fa és negar la idea que per explicar les relacions entre les paraules i el món necessitem introduir relacions causals, externament contextualitzades, no conceptuals, entre les emissions de les expressions i aquells trets del món sobre els quals aquestes tracten (Cf. 1983b: 199). Searle negarà amb força aquest punt de vista, defensant per damunt de tot l'explicació dels significats en termes de continguts intencionals interns.

En dur endavant aquesta defensa Searle ha criticat posicions externalistes de coneguts filòsofs coetanis seus. La crítica més famosa i més contestada ha estat la que fa a H.Putnam¹⁸. Aquest nega, alhora, des de la seua posició causal externalista, les tesis bàsiques de l'internalisme:

1. Conèixer el significat d'una paraula o expressió consisteix a estar en un cert estat psicològic; i

2. Els estats psicològics determinen l'extensió.

Putnam dóna suport a la negació d'aquestes tesis amb dos arguments. Segons Putnam un mateix estat psicològic pot determinar diferents extensions: per aquell que no coneix, per exemple, la diferència entre un faig i un om la intensió serà la mateixa, malgrat que l'extensió serà diferent. Per altra banda, en l'exemple dels *Doppelgänger* o de la "terra bessona", Putnam argumenta que hi ha dues comunitats amb el mateix estat intencional (respecte a allò que és aigua), però amb diferents extensions (en una és H₂O i en l'altra té la composició XYZ). La conclusió d'aquests arguments és que els estats intencionals no determinen l'extensió i, per tant, el significat no és una cosa dependent dels continguts intencionals dels estats

sobretot la distinció entre l'objecte i el contingut d'un enunciat o d'un estat mental, per explicar la tesi del "tercer regne" de Frege. (Vegeu Dummett 1991: 249-262).

¹⁸ No volem entrar ací en la discussió detallada que el mateix Searle planteja a *Intentionality* entre la seua posició i la que Putnam defensa. El nostre interès radica a conèixer a fons la posició de Searle sobre el significat. Tractarem el tema, per tant, en benefici d'aquest interès. Per altra banda suposem als lectors i lectores coneixedors i coneixedores d'un dels textos més famosos de H.Putnam, "The Meaning of Meaning" (1975), on desenvolupa gran part de les tesis criticades per Searle.

psicològics de les ments. I en conseqüència que els significats no estan al cap.

Searle respon, respecte del primer argument, dient que l'exemple,

(...) no muestra que la intensión no determine la extensión el mostrar que algún hablante podría no haber captado la intensión o haberla captado sólo de modo imperfecto; un hablante tal tampoco tiene una extensión relevante. La noción de "extensión de mi idiolecto" no tiene aplicación para casos donde uno no sabe el significado de la palabra (1992a: 207; 1983b: 201).

Pel que fa al segon argument de Putnam Searle creu que l'exemple de la "Terra bessona" planteja òbviamment el tema de les expressions indèxiques, en el sentit que el terme de l'exemple, l'aigua, està determinat indèxicament. Searle pensa que Putnam està suposant que és la microestructura de l'aigua la que determina l'extensió, i que, en tot cas, allò que està en el cap és insuficient per determinar l'extensió. Per a Searle açò és clarament un error, ja que no podem concloure que la intensió no determina l'extensió del fet que desconeguem la definició d'aigua en termes d'una microestructura desconeguda. L'exemple de la "Terra bessona" està reclamant una explicació del fet que "aigua" tinga una extensió diferent en la Terra i en la Terra bessona. La pregunta per a Searle seria ¿com poden el bessò de la Terra i el bessò de la Terra bessona tenir continguts mentals diferents si les experiències són les mateixes?

L'explicació a aquest problema que la indexicalitat planteja a posicions internalistes, la dóna Searle amb el recurs a dos conceptes: condicions de satisfacció i autoreferencialitat (1983b: 200-208). Tot i tenir estats mentals de tipus idèntic, els continguts intencionals seran diferents, ja que les condicions de satisfacció de l'estat mental del bessò de la Terra serà que l'aigua siga H₂O, mentre

que les condicions de satisfacció del contingut intencional del bessó de la terra bessona serà que l'aigua siga XYZ. I és que els continguts intencionals o semàntics són causalment autoreferencials, la qual cosa implica que aquests són els que causen les condicions de satisfacció, les qual refereixen als mateixos continguts que les causen (vegeu supra, epígraf 4.2.).

Així, en l'internalisme de Searle tot els estats intencionals estan completament constituïts pels seus continguts intencionals i els seus modes psicològics, i ambdues coses estan al cap. D'aquesta tesi se'n deriva un altra de transcendent importància. És la tesi referent a la distinció *de dicto-de re*. Segons l'internalisme que hem vist, Searle ha de defensar la posició que totes les actituds proposicionals, creences, per exemple, estan individualitzades pel seu contingut intencional, així com pel seu mode psicològic. Les creences sobre els objectes del món real són també per a Searle creences *de dicto*, no *de re*. En definitiva Searle manté que en realitat el terme *de dicto* és redundant, ja que tota creença és *de dicto* (Cf. 1983b: 209).

Les tesis que defensen les creences *de re* irreductibles han estat defensades per filòsofs com W.Quine (1966), T.Burge (1977 i 1991) o J.McDowell (1984 i 1991). Des de les posicions d'aquests autors es defensa que hi ha creences de dos tipus. Unes són aquelles que estan individuades completament pel seu contingut i el seu mode psicològic, són les creences *de dicto*. Les altres són aquelles per a la individuació de les quals allò que està al cap, el contingut intencional en un mode psicològic determinat, no és prou. Són les creences *de re*. Aquestes últimes impliquen relacions entre els subjectes i els objectes com a part de la seua identitat. I no poden ser, per tant, reduïdes a creences *de dicto*. Les primeres, *de dicto*, són independents de com és de fet el món. Mentre que les creences *de re* depenen de com és el món, si aquest canvia les creences també canviaran. La idea que està a la base de la irreductibilitat de les creences *de re* és la suposició que aquestes contenen l'element contextual com a part d'elles i, per tant, no poden explicar-se d'una manera internalista.

Searle respon a *Intentionality* (208-230) que la defensa de l'existència de creences *de re* irreductibles es basa en la suposició que hi ha dues formes d'individuar una creença: conceptual i contextual. Aquesta distinció se suma a la que es fa entre general i particular. Se suposa que aquelles creences que són contextuais són particulars, i per tant irreductibles a formes d'intencionalitat conceptual i general. Des de l'internalisme de Searle aquesta distinció no és possible, ni té cap sentit, ja que fins i tot aquells casos que incorporen elements contextuais i particulars continuen sent formes d'intencionalitat i, per tant, es podran explicar completament mitjançant el contingut intencional. Així ocorre en casos paradigmàtics, com la creença causada per l'experiència visual, o les creences indèxiques. Aquestes són, segons Searle, explicables amb una anàlisi intencionalista o *de dicto*. ¿Com? Mitjançant el concepte d'autoreferencialitat, que ací hem vist més a dalt. Vegem ara l'explicació de Searle:

Concluyo, entonces, que no hay nada irreductiblemente de re en las creencias perceptivas o indécicas. Están sujetas a un análisis Intencionalista o de dicto y el error de suponer que tiene que haber conjuntos de creencias perceptivas o indécicas irreduciblemente de re parece descansar en la suposición de que todos los análisis Intencionalistas de dicto deben ser formulados usando palabras puramente generales. Una vez que se explican las formas de indexicalidad y de experiencia perceptiva autorreferenciales es fácil ver que hay formas de Intencionalidad donde los contenidos Intencionales son suficientes para determinar el conjunto completo de condiciones de satisfacción pero no lo hacen estableciendo condiciones puramente generales, sino más bien indicando las relaciones en las que el resto de las condiciones de satisfacción deben estar con el estado Intencional o el evento mismo (1992a: 219; 1983b: 213-214).

És a dir, que tot element amb significat, per particular o contextual que siga, és, segons Searle, representat en el contingut Intencional. No hi ha cap possibilitat, com a conseqüència d'aquesta afirmació, que un subjecte pugui tenir un estat intencional sense representació, per més que aquest estat faça referència a un objecte extern particular.

Aquesta forta afirmació ens porta a tres qüestions interessants i que el mateix Searle es planteja (1983b: 214). En primer lloc: ¿són, segons la proposta internalista, totes les creences expressables fent ús únicament de termes generals? En segon lloc: ¿ocorren totes les nostres creences en paraules que són suficients per esgotar el seu contingut? I per acabar: ¿consisteixen totes les nostres creences en un contingut enterament intencional? La resposta de Searle és negativa a les dues primeres i afirmativa a l'última:

La respuesta a las dos primeras cuestiones es no: la primera, porque muchas de nuestras creencias contienen esencialmente términos singulares, (...); y la segunda, porque muchas creencias contienen, por ejemplo, un contenido perceptivo, como vimos en el caso en el que consideramos que una creencia contiene una experiencia visual como parte de su contenido. Pero una respuesta negativa a las dos primeras cuestiones no implica una respuesta negativa a la tercera: una creencia puede ser exhaustivamente caracterizada por su contenido Intencional, y en ese sentido ser una creencia de dicto, incluso aunque no sea caracterizable en términos generales y contenga formas no verbales de Intencionalidad (1992a: 220; 1983b: 214).

La intencionalitat és, en aquesta visió, no sols verbal; a més a més inclou aspectes no generals i contextuals, com hem vist. Per aquesta raó Searle reconeix que el terme *de dicto* pot ser confús, ja

que pot evocar l'aspecte verbal d'una creença. Ell creu que precisament aquesta confusió és la que ha motivat de vegades la dicotomia *de re- de dicto*. Per explicar açò recorre a un diagnòstic wittgenstenià del que creu que és el motiu més "profund" per mantenir actituds irreductiblement *de re*. Searle creu que la creença en dos classes diferents d'actituds proposicionals, *de re* i *de dicto*, deriva de la possibilitat que en el llenguatge es donen dues classes diferents d'informes d'actituds proposicionals, informes *de re* i informes *de dicto*¹⁹ (Cf., Searle, 1983b: 216). Searle no nega que es donen aquests diferents tipus d'informes, el que nega és que aquesta diferenciació implique una subsegüent distinció entre els estats intencionals. En realitzar un informe *de re* d'un estat intencional, qui informa es compromet amb l'existència d'objectes sobre el que és l'estat intencional. Malgrat que aquest informe no implica ni suposa el fet que l'estat intencional siga irreductiblement *de re*, ja que l'estat intencional, *per se*, és individuat completament amb el contingut intencional.

Amb el seu internalisme Searle se situa en una explicació fregeana del llenguatge. El mateix Searle així ho entén quan afirma:

De acuerdo con una interpretación de Frege, mi enfoque general de la Intencionalidad se basa en revisar y extender la concepción de Frege del "Sinn" a la Intencionalidad en general, incluyendo la percepción y otras formas de autorreferencia; y mi enfoque del problema especial de la referencia es en algunos aspectos fregeano en espíritu, aunque, por supuesto, no en detalle (1992a: 203; 1983b: 197).

La semblança d'esperit a què al·ludeix Searle és l'internalisme que ambdós comparteixen, els detalls que els distingeixen són, per part de Searle: la negació d'un "tercer regne" d'entitats abstractes, la introducció dels conceptes

¹⁹ Vegeu en aquest mateix treball l'epígraf 3.2.1. d'aquesta part II.

d'autoreferencialitat²⁰ i de condicions de satisfacció i la natura del mateix concepte d'intencionalitat.

És interessant assenyalar el fet que en introduir l'aspecte de l'autoreferencialitat de l'estat intencional Searle està compromentent-se amb la primera persona. L'autoreferencialitat introdueix un aspecte causal en el mateix contingut intencional, sense que siga necessari, per tant, recórrer, en principi, a causes externes. En mantenir aquesta posició Searle pot afirmar, prou coherentment, que els significats estan al cap ("¿on si no?" es pregunta Searle). En aquest internalisme és, doncs, la primera persona la que té rellevància: poden haver experiències fenomenològicament idèntiques, com per exemple en el cas del *Doppelganger*, i encara així els continguts seran diferents, per la mateixa clàusula d'autoreferencialitat. Aquests continguts són completament al cap de la persona que té l'estat intencional al qual els continguts pertanyen. Enfront d'aquesta visió, l'externalisme, en recórrer a causes externes, està incorporant el punt de vista de la tercera persona. Searle introdueix la mateixa causalitat en la intencionalitat, mitjançant —com hem dit— el concepte d'autoreferencialitat i, en fer això, sols necessita la primera persona (Cf. supra, 4.2.). Per a Searle qualsevol model del llenguatge que negue la perspectiva de la primera persona és un model fals. Així, el conductisme de Quine i la posició de Davidson són criticades per Searle per la renúncia a aquesta perspectiva (Cf. Searle, 1987a).

El contingut intencional és caracteritzat en l'estat intencional per l'agent que té la intenció de representar i, en fer açò, l'agent mostra la seua subjectivitat, ja que com vam veure en explicar el concepte searleà de consciència, la representació ho és sempre amb una forma aspectual determinada, i determinada precisament per la intenció de l'agent. El contingut intencional sols pot ser caracteritzat, doncs, des de la primera persona. Si entra en escena l'intendent, la tercera persona, tindrem atribucions de continguts intencionals, formes de parlar sobre l'agent, informes, en definitiva. Aquesta última posició ens podria dur a dubtar de la mateixa realitat

²⁰ Es toba també l'aspecte d'autoreferencialitat en G.Harman, ja el 1976.

dels estat intencionals, realitat que Searle no sols no posa en dubte, sinó que el seu propi internalisme necessita. Així, com fa notar A. Bilgrami (1989), l'internalisme de Searle a un intrinsecalisme, en el qual els estats intencionals no estan a l'abast de l'interpret ni depenen definitivament del context social dels agents; sinó que són intrínsecs als agents. L'única forma d'arribar a poder caracteritzar-los és respectant la seua intrinsecalitat.

Aquesta qüestió obri, alhora, un tema que ha servit de base a un gran debat en la filosofia contemporània. Ens referim a la qüestió de la possibilitat o impossibilitat de la traducció. La tesi de la impossibilitat de la traducció va ser una de les tesis més impactants que Quine (1953) va formular, i que tenen el seu origen en la famosa crítica d'aquest autor a dos dogmes: el dogma de l'analicitat i el dogma de la reducció a l'experiència. La tesi de la indeterminació de la traducció manté que la traducció d'un llenguatge a un altre admet sempre una varietat de maneres diferents i aquesta circumstància fa impossible afirmar quina és la traducció apropiada. Aquesta tesi està suposant el fet que les paraules d'una persona en un llenguatge no tenen significats específics i, com a conseqüència, no sols la traducció és indeterminada, sinó que la referència és inescrutable. I és que la primera implica la segona. En terminologia fregeana diríem que la indeterminació del sentit comporta la inescrutabilitat de la referència. Les conseqüències d'aquesta tesi afectaven altres camps, més enllà dels filosòfics i lingüístics (Quine, 1970). Així, per a les teories científiques comportava la conclusió de la subdeterminació, la qual al·ludeix a la possibilitat que amb les mateixes dades empíriques es poden construir teories alternatives, i que fins i tot es pot donar el fet que no es puga decidir entre aquestes teories, en el sentit de poder dir quina és la correcta. En general la tesi va oferir una conclusió que afectava tots els camps: la relativitat ontològica. Segons aquesta el significat i la referència tenen sentit sols en relació a un "sistema coordinat" (Quine, 1969). En realitat Quine intentava minimitzar amb aquesta tesi relativista les fortes conseqüències a què semblava dur la tesi de la indeterminació de la traducció. Així, cada llenguatge és un

sistema coordinat que permet els significats, o el que és el mateix: el significat és relatiu a un llenguatge. Apel·lant a la relativitat Quine va intentar evitar la incertesa.

Filòsofs com D. Davidson van rebre una considerable influència per l'argument de la indeterminació de Quine. Davidson ha intentat, utilitzant l'anàlisi de Tarski de la veritat per als llenguatges formals, articular una teoria del significat que puga salvar el problema de la incertesa. La resultant serà una teoria de la interpretació que combina els aspectes derivats d'una teoria de la veritat, amb el que Davidson (1984) anomena "Principi de caritat", segons el qual interpretem l'altra persona com dient tantes coses vertaderes com siga possible.

Searle critica aquestes tesis, ja que ens porten a mantenir una explicació del significat que, segons ell, és insostenible. Així, ens porten a la conclusió absurda que els significats no es poden discriminar, quan de fet els discriminem. El problema de partida és per a Searle el conductisme que, en el fons, filòsofs com Quine o Davidson mantenen, d'una manera més o menys declarada²¹. En mantenir les tesis conductistes Quine argumenta una noció de significat en termes de disposicions al comportament verbal.

Segons el conductisme lingüístic no hi ha significats en addició a correlacions d'estímul i respostes. Aquest conductisme comporta el fet que hi ha un nombre indefinit de formes de correlar els estímul i les respostes verbals d'un llenguatge alié amb el nostre llenguatge; i totes són igualment vàlides. La tesi final és, per tant, que no hi ha significats reals en un sentit objectiu. I com a conseqüència el conductisme lingüístic rebutja qualsevol apel·lació al significat en un sentit psicològic.

Òbviamment l'internalisme de Searle no pot subscriure aquestes tesis, ja que —com hem vist— el nostre autor creu que el

²¹ Segons Searle, Davidson, malgrat que nega mantenir posicions conductistes, les pren, amb algunes tesis com a punt de partida (Cf. Searle, 1987a: 137). Per a una crítica de Searle al conductisme, vegeu Searle, 1981, "Analytic Philosophy and Mental Phenomena".

significat és un assumpte de continguts intencionals, i aquests estan individuats pel subjecte que té els estats psicològics. Ara bé, també per la idea que té Searle del que és la ment es fa impossible mantenir un conductisme, i més si aquest condueix a limitar el significat a qüestions d'estímuls i respostes. Ens referim, en concret, a l'explicació que manté la supervinència de la ment. És a dir, la teoria dels dos nivells d'explicació de la ment: el nivell físic o neurofisiològic i el nivell superior, mental o intencional (vegeu *supra*, epígraf 4.2.1.). Searle reconeix que podria donar-se certa indeterminació en la teoria física subjacent a l'explicació del significat, mai però, una indeterminació d'aquest en el nivell mental. És més, la informació del nivell neurofisiològic o microfísic no és suficient en si mateix per determinar el nivell psicològic (Searle, 1987a: 129).

El problema amb la teoria de Quine és, des de la posició internalista de Searle, que des del principi assumeix la no existència de significats (reals i objectius) en un sentit psicològic o intencionalista. Searle considera lògic que partint d'aquest punt s'arribe a la tesi de la indeterminació del significat. És el punt de partida el que s'haurà de corregir. Més encara quan les conseqüències són tan greus, pensa Searle (1987a: 131), com que la indeterminació de la traducció es done ja no sols en la traducció d'un llenguatge a un altre, sinó en la mateixa traducció o interpretació d'unes oracions o paraules d'un llenguatge determinat en altres oracions o paraules en aquest mateix llenguatge. Açò, alhora, pensem que comporta greus problemes a una teoria de la interpretació. I des d'aquesta preocupació, precisament, es pot entendre la tesi de la relativitat ontològica de Quine (1969) i la tesi de l'esquema conceptual de Davidson (1974 i 1984). Ambdues tesis intenten donar solució al problema de la indeterminació apel·lant, l'una a la idea que el significat es refereix a un llenguatge i l'altra a la necessitat de tenir en compte l'esquema conceptual per poder interpretar els significats.

Searle (1987a: 131-132) creu que aquestes dues tesis relativistes no serveixen, en realitat, per minoritzar la indeterminació del significat. L'aspecte crucial d'aquestes conclusions absurdes, per a

Searle, resideixen en una idea falsa en origen: la negació de l'aspecte mental del significat, i amb això la negació del punt de vista de la primera persona, en benefici d'un concepte de significat conductista i indeterminat, que ho és, per donar per vàlid, sols, el punt de vista de la tercera persona.

Searle (1987a: 135) defensa que el significat d'una paraula és, per descomptat, referent a un llenguatge (amb un *background* i un *network*). Ara bé, aquesta relativitat no ve implicada per aquest cas. Una paraula, en pertànyer a un llenguatge, no té un significat relativista, afirma Searle. La relativitat consisteix més aviat en la possessió d'aquest significat. Aquest, per si mateix, no és relativista:

Of course, a word means what it does only relative to a language of which it is a part, but the very relativity of the possession of meaning presupposes the nonrelativity of the meaning possessed (1987a: 135).

I ara ens preguntem, ¿assumeix Searle amb aquesta negació de la relativitat dels significats la idea del "museu mental" que Quine intenta reptar amb la seua teoria? Searle creu que no se'l pot acusar d'això precisament:

Someone might object that I seem to be assuming the very "myth of the museum" that Quine is challenging, the view that there exists a class of mental entities called "meanings". But my point is neutral between the various theories of meaning. Let meaning be a matter of ideas in the head à la Hume, dispositions to behaviour à la Quine, uses of words à la Wittgenstein, or intentional capacities à la me. It doesn't matter for this point. Whatever meaning is, we need to distinguish the true thesis that a word has the particular meaning it has only relative to a language from the false thesis that the meaning itself is relative to a language (1987a: 135).

Des d'aquest punt de vista el conductisme portaria, segons Searle (1987a: 137), a la negació de qualsevol possibilitat de tenir una definició de significat, ja que, fins i tot si agafem com a bona la definició de "disposicions al comportament verbal", ens adonem que aquesta no és suficient, doncs podem mostrar el comportament adequat per a un cert significat, i encara no tenir allò que podria ser el que hom en un moment determinat significa. De nou, aquesta crítica de Searle ens remet a la seua defensa de la primera persona, perquè és des d'aquesta que es pot saber si és el cas que quelcom és el que signifiquem o no. Vegem les paraules de Searle:

(...) it is worth pointing out that Quine's argument has the form of standard and traditional refutations of behaviorism. We know from our own case, from the first-person case, that behaviorism is wrong, because we know that our own mental phenomena are not equivalent to dispositions to behavior. Having the pain is one thing, being disposed to exhibit pain behavior is another. Pain behavior is insufficient to account for pain, because one might exhibit the behavior and not have the pain, and one might have the pain and not exhibit it (1987a: 136-137).

Sembla evident que amb posicions com la de Quine, així com qualsevol posició que partisca del conductisme o externalisme, el que s'intenta és arribar a una teoria del llenguatge que respecte i explique el caràcter públic del llenguatge i dels significats. És a dir, a un criteri públic per al significat lingüístic. Aquest, però, sí que és problema per als internalistes. ¿Com explica, doncs, Searle, des d'una posició internalista aquest aspecte públic dels significats?

Searle creu que des de l'intent de formular una teoria empírica i "objectiva" del llenguatge hom ha caigut sovint en l'error de creure que el significat, per ser empíric, ha de ser accessible a tots

els intèrprets. Searle denuncia, també ací, el recurs al punt de vista de la tercera persona. Vegem la seua explicació d'aquest punt:

It is part of the persistent objectivizing tendency of philosophy and science since the seventeenth century that we regard the third-person objective point of view as preferable to, as somehow more "empirical" than, the first-person, "subjective" point of view. What looks then like a simple declaration of scientific fact—that language is a matter of stimulations of nerve endings—turns out on examination to be the expression of a metaphysical preference and, I believe, a preference that is unwarranted by the facts. The crucial fact in question is that performing speech acts—and meaning things by utterances—goes on at a level of intrinsic first-person intentionality. Quine's behaviorism is motivated by a deep antimentalistic metaphysics which makes the behaviorist analysis seem the only analysis that is scientifically respectable (1987a: 145).

Searle creu que allò empíric no ha de ser a la força públicament accessible a qualsevol observador competent. Teories del llenguatge com la de Quine o Davidson assumeixen, a parer de Searle (1987a: 146), una preferència metafísica pel punt de vista de la tercera persona, sense argüir-la, de fet.

Ara bé, malgrat que pensem que és positiva una recuperació de la primera persona, considerem que el mateix Searle, sobre açò, també pot ser acusat d'assumir el punt de vista de la subjectivitat, com un requisit de la seua posició internalista i de la seua teoria de la ment, el llenguatge i la consciència, sense en realitat demostrar-lo clarament. Pensem que el punt feble és, en Searle, en aquest sentit, mantenir el seu internalisme i fonamentar l'aspecte públic de la semàntica.

Searle declara obertament que el llenguatge és públic i, per tant, rebutja que el significat siga un assumpte d'introspecció; ara bé, ¿com argumenta aquestes idees?

Language is indeed public; and it is not a matter of meaning-as-introspectable-entities, private objects, privileged access, or any of the Cartesian paraphernalia. The point, however, is that, when we understand someone else or ourselves, what we require —among other things— is a knowledge of intentional contents. Knowledge of those contents is not equivalent to knowledge of the matching of public behavior with stimuli nor to the matching of utterances with conditions in the world. We see this most obviously in the first-person case, and our neglect of the first-person case leads us to have a false model of the understanding of language (1987a: 146).

Pot ser aquesta citació constituïska una bona explicació de la posició de Searle, encara que no un argument que la fonamente, ni, evidentment, que servisca per convertir Quine, Davidson, Putnam, Kripke, ni els externalistes en general, al seu internalisme.

Sembla que hem topat precisament en l'assignatura pendent de l'internalisme, i en concret de Searle. Aquesta podria formular-se amb la següent qüestió: ¿com assegurar l'aspecte públic de la semàntica si els significats estan completament individuats pels continguts intencionals de la ment de l'agent?

Les posicions externalistes no han trobat mai aquesta problemàtica, ja que en mantenir el món extern com a causa dels significats assegura satisfactòriament aquest aspecte públic dels significats. Troben, però, altres problemes, com ja hem vist.

A. Bilgrami (1989) creu que Searle no s'ha preocupat en absolut de l'aspecte públic del contingut intencional. I en aquest sentit manifesta que l'internalisme de Searle continuarà sent precari si no dóna resposta a aquest aspecte innegable de la dimensió pública del

llenguatge i la semàntica. Bilgrami interpreta que Searle, malgrat no negar la faceta pública, la considera sols un element contingent del significat. Searle no nega els elements externs, encara que aquests no constituïsquen el significat i el pensament. Pensem que la crítica de Bilgrami i la consegüent interpretació del motiu d'aquesta són prou correctes. Així ho vam expressar en l'epígraf anterior en tractar la crítica de Rosaldo a les categories il·locucionàries de Searle, en el sentit que aquestes no tenen en compte els aspectes socials i comunicatius del llenguatge. Per donar suport tant a les crítiques com als motius, vegeu la següent afirmació de Searle que serveix per tancar el capítol vuité (“Are meanings in the head?”) d'*Intentionality*, i que, tot i ser un poc llarga, val la pena incloure-la:

El cerebro es todo lo que tenemos para propósitos como el de representarnos el mundo a nosotros mismos y todo lo que podemos usar debe estar dentro del cerebro. Cada una de nuestras creencias tiene que ser posible para un ser que sea un cerebro en una cubeta porque cada uno de nosotros es precisamente un cerebro en una cubeta; la cubeta es un cráneo y los "mensajes" que entran vienen por medio de impactos en nuestro sistema nervioso. La necesidad de este internalismo se enmascara en muchas de estas discusiones por la adopción del punto de vista de una tercera persona. Adoptando la perspectiva de Dios pensamos que podemos ver lo que son las creencias reales de Ralph incluso si él no puede. Pero lo que olvidamos cuando intentamos interpretar una creencia que no está enteramente en la cabeza de Ralph es que sólo la hemos interpretado en nuestra cabeza. O, para expresar la misma idea de otro modo, incluso si hubiese un conjunto de conceptos semánticos externos tendrían que ser parásitos respecto de y enteramente reductibles a un conjunto de conceptos internos (1992a: 235; 1983b: 230).

¿D'on ve, doncs, l'estructura conceptual que tenim? ¿els conceptes, pensaments i significats? Podem trobar respostes variades en la filosofia: les posicions innatistes, empiristes, fenomenalistes, externalistes... ¿Què pot dir Searle? És clar que aquest no renuncia — i així es dedueix de les seues declaracions— a la publicitat del significat i el contingut (i en aquest sentit no podem acusar-lo de cartesianisme), ara bé, no l'argumenta. L'argumentació de l'aspecte públic del significat és el repte no contestat, segons Bilgrami (1989), de l'internalisme. Nosaltres pensem que Searle ho pot haver considerat també així (encara que no ho ha manifestat públicament) quan en els últims escrits (alguns no publicats encara) es manifesta notablement preocupat pels aspectes socials i culturals, incloent-los en la seua teoria del llenguatge i la ment. En la propera part d'aquesta tesi veurem fins a quin punt Searle aconsegueix contestar aquest repte. Si no ho aconsegueix estaran justificades les acusacions com la de M.Devitt (1990), el qual afirma literalment que l'internalisme de Searle és pura màgia: “*How can something inside the head refer to something outside the head? Searle sees no proble: It just does. That's the real magic*” (1990: 91).

Per altra banda —i així ho argumentarem més endavant— considerem que la recuperació de la subjectivitat de la primera persona és un element altament positiu de la filosofia de Searle²². Des d'aquesta consideració pensem que és necessari no sacrificar-la per tal d'explicar l'aspecte públic del llenguatge. Ja que pensem que ambdós són compatibles.

Fent un balanç de l'internalisme de Searle ens podem preguntar, ¿quins són els motius de Searle per mantenir aquesta posició? Nosaltres pensem que n'hi ha una varietat:

És coherent amb una determinada intuïció sobre la ment, segons la qual aquesta està constituïda per fets intencionals que

²² Des d'un externalisme peculiar J.McDowell (1991) pensa que aquest aspecte de la recuperació de la subjectivitat per part de Searle és un dels millors elements del seu internalisme.

provenen de l'interior de l'agent. En aquest sentit s'adequa a l'explicació del sentit comú, ja que no deixa fora els mons cognitius de l'agent.

Per altra banda, en deixar fora les relacions amb el món extern com a part del contingut intencional, s'ajusta al seu concepte d'intencionalitat com a representació (sols allò representat és rellevant), als conceptes de condicions de satisfacció i de causació intencional, amb la seua autoreferencialitat.

És compatible —com ho seria també una teoria externalista— amb la tesi de la supervinència. En aquest sentit els estats mentals estan causats pel cervell.

Queden ara problemes per resoldre i preguntes per contestar. En començar déiem que el concepte de significat és en Searle un concepte problemàtic. Confiem que la confirmació d'aquesta afirmació no haja estat desvinculada d'un major coneixement del concepte searleà de significat. Per concloure aquest epígraf volem fer palés el conjunt d'algunes qüestions que, pensem, ha de solucionar Searle.

En principi Searle haurà d'incorporar una argumentació dels aspectes públics del llenguatge i els significats. Per fer això necessitarà explicitar la relació entre el contingut intencional i l'objecte material i extern que representa. Searle haurà d'explicitar més la seua teoria de la supervinència en relació amb el contingut intencional, ja que Searle (1983b:230) afirma que la seua teoria de la intencionalitat és una classe de naturalisme biològic. En definitiva Searle necessita explicar de manera més acurada el que ell entén per contingut intencional i, consegüentment, com el situa en la seua teoria.

4.4. LA FILOSOFIA DEL LLENGUATGE COM A BRANCA DE LA FILOSOFIA DE LA MENT.

La tesi bàsica, i que inicia *Intentionality* és la tesi que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. Des d'aquesta obra la filosofia del llenguatge anterior donada a conèixer principalment a les seues obres de 1969, i 1979c, passarà a formar part de la seua filosofia de la ment, en el sentit que aquella estarà fonamentada en aquesta. Vegem el segon paràgraf d'*Intentionality*:

Este libro es el tercero de una serie de estudios interrelacionados sobre la mente y el lenguaje. Uno de sus objetivos es proporcionar una base para mis dos libros anteriores, Speech Acts (...) y Expression and Meaning (...), así como para futuras investigaciones sobre estos temas. Un supuesto básico que subyace a mi enfoque de los problemas del lenguaje es que la filosofía del lenguaje es una rama de la filosofía de la mente. La capacidad de los actos de habla para representar objetos y estados de cosas del mundo es una extensión de las capacidades biológicamente más fundamentales de la mente (o cerebro) para relacionar el organismo con el mundo por medio de estados mentales tales como la creencia o el deseo, y especialmente a través de la acción y de la percepción. Dado que los actos de habla son un tipo de acción humana y dado

que la capacidad del habla para representar objetos y estados de cosas es parte de una capacidad más general de la mente para relacionar el organismo con el mundo, cualquier estudio completo del habla y el lenguaje requiere dar cuenta de cómo la mente/cerebro relaciona el organismo con la realidad (1992a: 13; 1983b: vii).

Aquesta declaració és sovint interpretada com que hi ha dues explicacions filosòfiques sobre el llenguatge diferenciades, i per tant, des d'aquesta interpretació es considera que és motiu suficient per a parlar de dues etapes en Searle (Cf. Habermas: 1984, 1988, 1991 i Apel: 1987, 1989, 1991) o fins i tot de Searle I i Searle II (Cf. F.W.Liedtke, 1990). Malgrat que analitzarem més endavant les opinions de Habermas i Apel sobre la semàntica intencional de Searle, vegem ara unes paraules d'Apel sobre aquesta qüestió:

Here I wish to make reference to the second attempt concerning the rationale of an intentional semantic. This rationale is contained in John Searle's seminal work Intentionality, published in 1983. Its appearance there is all the more surprising since Searle could well be classified as a proponent of the linguistic turn, as is shown by his already classic work Speech Acts. As such Searle has for example been understood by J.Habermas and by myself, as a proponent of a universal, or respectively, transcendental linguistic-pragmatic by which the linguistic turn of analytical philosophy could be complemented and then integrated through a pragmatic of speech acts as was proposed by the late Wittgenstein as well as Austin. In his first book Searle had even given important clues for a possible critique of the Gricean intentional semantic. Notwithstanding, today he defends a version of intentional semantic, namely

“philosophy of mind” as a basis of “philosophy of language” (1987: 103).

Nosaltres hem defensat ací que aquesta pot ser una interpretació, malgrat que pensem, i així ho hem intentat mostrar al llarg d'aquest treball (vegeu *supra*, 1.4, 1.5) que ja en treballs anteriors a *Intentionality* es troben indicis manifestos d'una semàntica representacional, com l'hem anomenada nosaltres, o d'una semàntica intencional, com l'anomena en aquesta cita Apel. Pensem, d'altra banda, que és un error interpretar la crítica de Searle el 1969 a Grice en el sentit que està negant una visió intencionalista del llenguatge per aproximar-se a una concepció més pragmàtica basada en les convencions lingüístiques. La reformulació que Searle fa en *Speech Acts* de la teoria de la intenció de Grice, si bé pot interpretar-se com un canvi d'aquesta teoria per tal d'incorporar els aspectes convencionals del llenguatge, ens impedeix situar-la en un context desvinculat de la visió intencionalista. És clar que Searle creu que Grice va fallar en no incloure els aspectes convencionals del llenguatge, no obstant això, Searle en incloure aquests aspectes no nega en cap moment la intenció com a part important del significat. El punt que, segons la nostra lectura de Searle, ens ha de fer sospitar és el fet que aquest, en criticar Grice per la omnipotència de la intenció en una teoria del significat, proposa com a contrapartida tenir en compte el significat de l'oració, el qual pot ser diferent del significat de l'emissió o del significat intencionat. Si s'interpreta aquesta proposta de Searle com que el significat de l'oració és un significat purament convencional tenim l'origen de l'explicació d'Apel i Habermas, entre altres, sobre les dues fases de la filosofia de Searle. No pensem, però, que s'haja d'interpretar així; si més no, pensem que no és l'única interpretació possible. Nosaltres interpretem que en fer aquella afirmació Searle no sols invoca un augment del paper de les convencions en les teories del significat, sinó també una major importància del significat literal, o del significat extret del context (Searle critica el paper preponderant que l'oient pren en la teoria de Grice). En aquest sentit, l'aïllament que de

la proposició fa (1969: 56), o l'afirmació que el significat d'una oració està completament determinat pel significat dels seus elements, els quals són elements lèxics i sintàctics (1969: 59); ens semblen afirmacions sospitoses, en el sentit que impedeixen una interpretació *indubtablement* pragmàtica de les intencions de Searle. Ens sembla, per tant, una lectura prou bondadosa la interpretació de la crítica de Searle a Grice en el sentit que Searle està intentant apropiarse a postures més pragmàtiques.

L'evolució de Searle en obres posteriors ens sembla que pot donar suport a aquesta interpretació nostra. Aquest suport ha d'estar donat, no per un canvi de postura (la qual cosa corroboraria més aviat la interpretació d'Apel i Habermas), sinó per la consideració del mateix Searle sobre la seua evolució. Val a dir que entenem, per tant, que sí que hi ha una evolució del pensament de Searle cap a postures més intencionalistes, a la vegada que el paper de les convencions, de les intencions comunicatives i l'aspecte públic del llenguatge minva notòriament en la seua obra. Dues fases o dues teories completes diferents pensem, malgrat aquesta evolució, que no s'hi donen.

En un article de 1989 Searle es dedica, precisament, a desfer qualsevol malentés en aquest sentit¹. En aquest article, tal com indica el títol, "Individual Intentionality and Social Phenomena in the Theory of Speech Acts", Searle intenta mostrar les dues diferents tradicions que es donen en la teoria dels actes de parla. D'una banda està la tradició de Grice, segons la qual el significat és el producte de la intencionalitat individual; i per una altra banda hi és la tradició d'Austin, emfatitzant el rol de les institucions en la realització dels actes de parla. En aquesta última tradició està també el llibre de Searle *Speech Acts*. Searle creu que, malgrat que apareguen com a dues tradicions contraposades, són en realitat consistents una amb l'altra: són respostes no contraposades a diferents qüestions:

¹ En comunicació personal amb Searle aquest ha manifestat reiteradament la negació de qualsevol canvi en la seua filosofia, en el sentit que no se'n deriven conclusions diferents dels seus escrits.

The appearance of inconsistency derives from the fact that we fail to see that they can be construed as non-competing answers to different questions, rather than competing answers to the same question. A primary aim of this paper is to offer interpretations of each which would render them consistent (1979a:3).

Searle, creu que ell ens ofereix, precisament una teoria que integra de manera consistent els dos apropaments, tradicionalment oposats, a la filosofia del llenguatge i el significat. La seua explicació d'aquesta unificació de propostes en una alternativa única la fa al final de l'article a tall de conclusió:

I am arguing that the approaches which emphasize individual subjectivity on one hand, and social practices on the other hand, are not really in conflict as accounts of meaning and speech acts. My capacities to perform speech acts are realized entirely in my mind and my actual performances of speech acts are expressions of my intentionality. But just as the expressions of my intentionality are often directed at other members of the society, indeed normally directed at other members of the society, so the capacities themselves make reference to other members of the society precisely because the capacities are social capacities. I have conversations, engage in buying and selling, and write philosophical articles as part of a social enterprise (1979a: 16).

Per arribar aquesta teoria dels actes de parla que reunisca la visió intencionalista amb la visió convencionalista o institucional del llenguatge Searle ha d'haver arribat —mantenim nosaltres— a una determinada convicció sobre el que és el llenguatge. Pensem, i ho hem manifestat en altres llocs d'aquesta tesi, que Searle en conjuminar aquests dos plantejaments té la idea que el llenguatge és l'expressió de

la ment, no part constitutiva d'aquesta. La materialització de l'acte d'expressió és la part pública del llenguatge, la part que està subjecta a convencions. Abans de materialitzar-se el llenguatge és sols una intenció de significar que depèn de tota l'estructura mental i de tots els dispositius necessaris perquè es done la representació (en aquest context representació mental i lingüística són el mateix). El significat és, en definitiva, un assumpte d'intenció, ara bé, un assumpte d'intenció de representar. I aquesta és una diferència fonamental respecte de Grice. Per a Grice la intenció compta com a intenció de comunicar; per a Searle la intenció que dona significat a una emissió és una intenció de significar, que si bé pot ser entesa en algú moment dels escrits de Searle (1979a: 4-6) com una conjunció de la intenció de representar i la intenció de comunicar, és finalment una intenció de representar. Perquè es realitze un acte de parla amb èxit és necessari que hi siga la intenció de comunicar, malgrat que sols la intenció de representar és necessària perquè es done el significat (significat, per tant, previ a les emissions, als actes de parla i a la comunicació). En la semàntica representacionalista de Searle podem dir que l'acte de parla no crea el significat, sols el comunica². Les convencions no són condicions de possibilitat dels actes de parla (Searle, 1979a: 13). Serà el *background* el que desenvoluparà aquest paper (les convencions són una part del *background*)³. No obstant això, recordem que Searle ens

² Considerem que, en aquest sentit és perillós posar tant a la teoria de Grice com a la de Searle la mateixa etiqueta de "semàntica intencional". Com que les diferències són notables i importants, hem reservat el nom de semàntica intencional per al treball de Grice, i de semàntica representacionalista per a la proposta de Searle.

³ Searle té problemes sobre quin tipus de rol li assigna al *background* (el qual és una conjunt d'elements biològics, culturals, convencionals...). El *background* és el que possibilita la interpretació del significat, encara que el significat, de manera coherent amb la teoria de Searle, ha de ser previ al *background*, aleshores, ¿com aquest és condició de possibilitat d'aquell? En la part III d'aquest treball veurem —com ja hem anunciat altres vegades— tota la problemàtica del *background*. Vaja per endavant, però, que malgrat ser un concepte que estimem molt valuós, rep moltes vegades el mateix tractament confús que Searle dona a altres conceptes. Així en el seu últim llibre publicat, que no escrit, Searle (1992b: 128) reconeix la necessitat de pressuposar l'existència del *background* per a qualsevol

diu que el significat és previ al fet que es realitze l'acte de parla. Ens sembla, per tant, que en fer de la filosofia del llenguatge una branca de la filosofia de la ment Searle està obrint una diferenciació important entre significat i acte de parla, entre intenció de representar i intenció de comunicar, entre, en definitiva, significat en el cap i ús. I recordem que aquesta separació de conceptes va començar entre la separació taxativa que ja des dels primers escrits va proposar Searle entre significat de la oració i significat de la emissió (supra 1.4.2.), i que podem dir que té el seu origen en la crítica a la classificació austiniana (supra 1.4.1.).

Véiem amb l'internalisme de Searle que és el contingut intencional el que causa, mitjançant causació intencional, el significat. El que volem analitzar ara és quin tipus de contingut intencional entén Searle. Pensem que aclarir aquest concepte és important per a entendre la relació entre el llenguatge i la ment, i per tant, entre la filosofia del llenguatge i la filosofia de la ment.

Searle manté un concepte de contingut intencional "estricte" (*narrow content*), la qual cosa implicarà que el contingut intencional no inclou relacions a objectes fora de la ment (si les inclou s'anomena contingut intencional "ample", o *wide content*)⁴. Les teories que mantenen un contingut estricte es troben exposades, moltes vegades, a la dificultat d'explicar com no caure en un "solipsisme metodològic" (Cf. Putnam, 1975). El contingut estricte no necessita més que l'existència del subjecte individual (la seua ment) que té l'estat mental amb el contingut en qüestió. Véiem com aquest problema se li planteja a Searle quan se li demana precisament que explique des del seu internalisme (amb contingut estricte) la relació amb el món i la

forma d'intencionalitat (admet ara també intencionalitat col·lectiva), malgrat que també reconeix que no sap demostrar aquestes afirmacions, ni com analitzar l'estructura de l'element social en la consciència individual, quelcom, que com sabem ha estat una de les acusacions més reiterades a Searle.

⁴ Tradicionalment les teories internalistes mantenen un concepte de contingut estricte, mentre que les teories externalistes mantenen un concepte de contingut ample. Bilgrami, però, dóna un altra visió de les relacions entre aquests termes. En concret Bilgrami considera possible mantenir una postura externalista amb una visió de contingut estricte.

publicitat del llenguatge. El que volem aclarir ara no és, però, aquest problema. Ens interessa esbrinar si aquest contingut intencional "estricte" que proclama Searle és el mateix que el contingut proposicional. S'ha de notar la importància d'aquest punt per a esbrinar l'abast de la tesi que estem estudiant: la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment.

Searle realment no tracta gaire aquest punt, i a més a més el poc que diu és confús, i fins i tot contradictori. Ens centrarem en *Intentionality*. En aquesta obra hem replegat diferents manifestacions sobre això:

1. *“El contenido de la experiencia visual, como el contenido de la creencia, es siempre equivalente a una proposición completa. La experiencia visual no es nunca simplemente de un objeto, sino más bien debe siempre ser de que tal y tal es el caso”* (1992a: 54; 1983b:40). En la mateixa pàgina afirma,

2. *“Cuando digo que el contenido de la experiencia visual es equivalente a una proposición completa no quiero decir que sea lingüístico, sino más bien que el contenido requiere la existencia de un estado completo de cosas si ha de ser satisfecho”* (1992a: 54; 1983b: 40).

En aquestes dues citacions sembla que Searle estaria admetent que el contingut intencional és el contingut proposicional. Encara que és cert que també diu en la segon que això no vol dir que el contingut siga lingüístic. ¿Què és, doncs? Continuem amb els texts de Searle.

3. *“La representación verbal que acabo de dar del contenido Intencional visual no es en ningún sentido una traducción. Es más bien una especificación verbal de lo que el contenido Intencional requiere si ha de ser satisfecho. El sentido entonces en el que el contenido Intencional de la visión es autorreferencial no consiste en que contenga una representación verbal u otra representación de sí mismo: ¡ciertamente no realiza ningún acto de habla de referencia a sí mismo!”* (1992a: 62; 1983b: 49).

En aquesta citació Searle està negant que hi haja una representació verbal inserida en el contingut intencional. Pensem que no és problemàtic compatibilitzar les citacions 1, 2 i 3, en el sentit que estarien negant la identificació del contingut intencional amb el contingut proposicional. La següent afirmació és més difícil de fer compatible amb aquestes.

4.“(...) *Cada estado Intencional consta de un contenido Intencional en un modo psicológico. Cuando ese contenido es una proposición completa y hay una dirección de ajuste, el contenido Intencional determina las condiciones de satisfacción*” (1992a: 28; 1983b: 12).

En aquest últim cas sembla que sí que hi ha una identificació entre el contingut intencional i una proposició, o un contingut proposicional. ¿Com s'interpreta aquesta confusió?

Considerem que Searle està intuïtivament equiparant el contingut intencional amb una proposició⁵. I és que, com diu en la citació 3, la proposició és l'especificació verbal del contingut intencional. Així, tenim que per explicar la ment i la intencionalitat hem de recórrer al llenguatge, malgrat que aquest evolutivament, i lògicament, és posterior. Aquesta és la tesi de Searle, per una banda utilitza les proposicions per a explicitar el contingut intencional, encara que lògicament no juguen cap rol important, llevat de ser l'especificació del contingut intencional. Aquesta interpretació pensem que és la més coherent amb una sèrie de idees i tesis de l'obra de Searle.

Així la interpretació estarà en correlació amb la idea de Searle (1986b: 213), segons la qual la representació està separada de la comunicació. És més, allò que es representa no és el mateix que allò que es comunica. El que es representa és un estat de fets, el que es comunica no és un estat de fets, sinó la representació de l'estat de fets.

⁵ Com hem vist en l'epígraf 3.1. el mateix Searle està assumint l'equiparació entre el contingut intencional i el contingut proposicional en destacar l'isomorfisme estructural entre els actes de parla i els estats intencional.

La interpretació és concordant, a més a més, amb un contingut intencional estricte; ja que en no incorporar les proposicions dins del contingut intencional no està obrint la porta a posteriors problemes, en el sentit, d'explicar com aquest afecta el contingut intencional⁶.

Vegem com, al mateix temps, aquesta interpretació és coherent amb la tesi que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. Ara bé, malgrat aquesta interpretació, no hi ha dubte que el concepte de contingut intencional està, en Searle, confusament definit⁷. No sabem fins a quin punt Searle és conscient d'aquesta explicació que ací hem fet de la interpretació, el que sí que podem dir és que en cap escrit seu l'argumenta.

El punt que sí que està clar en la filosofia de la ment de Searle és que, en últim terme, el contingut intencional haurà de ser definit, com M.Devitt assenyala (1990: 99), per la biologia de la ment: els continguts intencionals dels estats mentals són fets fenomenològics bruts, que s'expliquen, en última instància per la constitució biològica de la ment⁸. Així tenim una teoria del llenguatge i del significat, que és una branca de una teoria de la ment, que en definitiva s'explica recurrent a la neurofisiologia del cervell.

R.Harnish interpreta que en Searle realment hi ha quatre diferents tesis, amb relacions entre si: la Tesi de les Regles Constitutives (CRTh), la Tesi Psicològica (PTh), la Tesi Biològica (BTh), i la Tesi Sociològica (STh). Seguint a Harnish (1990: 185) aquestes diferents tesis es pronuncien de la següent forma:

⁶ Sobre la relació entre continguts estrictes i semàntica, vegeu L.Antony (1990), sobretot enfoca el tema en Frege i Putnam.

⁷ En el tema dels noms propis, que ací no tractarem, Searle torna a introduir més confusió en afirmar que els noms propis manquen d'un contingut intencional explícit (1983b: 231). Açò fa pensar, en contradicció amb el que estem suposant, que Searle creu que el contingut ha de ser descriptiu, i per tant, proposicional.

⁸ Devitt assenyala que el xovinisme biologicista de Searle és en realitat un dualisme que es pot anomenar "neovitalisme", en paraules de S.Stich, ja que deixa els fenòmens biològics implicats totalment inexplicats, immersos en un misteri (*real magic*) (Cf. Devitt, 1990: 98-101).

(CRTh) Una expressió té un significat si, i sols si, està governada per les regles constitutives apropiades; i el que l'expressió significa està determinat per aquestes regles (Searle, 1969: 47).

(PTh) La filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment (Searle, 1983b: vii).

(BTh) La capacitat dels actes de parla per a representar objectes i estats de fets en el món és una extensió de capacitats biològiques més fonamentals de la ment (cervell) per a relacionar els organismes al món, per mitjà d'estats mentals com ara creença i desig, i especialment a través de l'acció i la percepció (Searle, 1983b: vii).

(STh) Tot l'anterior és consistent amb el fet que el llenguatge és essencialment un fenomen social i que les formes d'intencionalitat subjacents al llenguatge són formes socials (Searle, 1983b: viii).

¿Quines són, segons Harnish, les relacions entre aquestes diferents teories? Nosaltres ja sabem que en Searle la tesi psicològica depèn de la tesi biològica. És clar que són lògicament independents, en el sentit que es podria, malgrat que Searle no ho fa, mantenir la tesi psicològica i no la tesi biològica, en el sentit que un sistema no biològic pot tenir estats psicològics. Com sabem, Searle vincula les dues provocant el que alguns autors anomenen "xovinisme neural". Harnish creu, però, que la resta de tesis és més difícil fer-les compatibles entre si. Així afirma que és complicat explicar com la segona i la tercera tesi es relaciona amb la quarta (la tesi sociològica). De la mateixa manera Harnish assegura que és complicat ajustar la primera tesi amb qualsevol de les altres tesis. El problema bàsic que Harnish (1990: 186) assenyala és el fet que la tesi biològica (BTh) menciona els actes de parla sols en la mesura en què són representacionals, mentre que la tesi psicològica (PTh) expressa que és la filosofia en general la que depèn de la intencionalitat, i per tant, de la biologia. L'error més important amb què Searle es troba a l'hora de poder fer compatibles les diferents tesis que manté és, segons Harnish, el fet que aquell assumeix tots els actes de parla com actes representacionals, quan en realitat no ho són. Aquest error, amb altres

elements de la teoria de la ment, deriva, segons el que hem vist en l'anterior epígraf, en un problema que Searle haurà de contestar, i que per a nosaltres constituirà tema important d'anàlisi en la tercera part d'aquest treball.

4.4.1. CONSEQÜÈNCIES METODOLÒGIQUES.

Abans d'acabar aquesta part volem afegir un xicotet epígraf que replegue les conseqüències metodològiques que resulten de la tesi que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. En un article publicat uns anys abans d'*Intentionality* Searle desenvolupa precisament la qüestió del mètode d'anàlisi de la filosofia. Aquest mètode s'haurà de veure influït completament per la tesi que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. Searle havia arribat a aquesta conclusió metodològica en adonar-se del fet que els actes de parla són expressió d'un estat psicològic. Searle havia assolit aquesta tesi, segons ell mateix manifesta (1981b: 720), el 1976 en veure que els actes de parla duen implícita una teoria de la intencionalitat. Així, i en la nostra línia d'interpretació, Searle esmenta articles bastant anteriors a *Intentionality*, per donar raó de les seues tesis sobre la dependència del llenguatge de la intencionalitat de la ment. Articles com "Literal Meaning" (1978f), moltes vegades interpretat com un dels articles de defensa d'una teoria del llenguatge basada en regles i convencions, és citat pel mateix Searle com un dels escrits on explicita el caràcter intencional del llenguatge sobre altres elements⁹. Aquestes afirmacions, realitzades en l'article en qüestió, "Intentionality and Method" (1981b), justifiquen, creu Searle, un

⁹ Pensem que aquest és un dels arguments per demostrar que no es pot dir que es donen dues etapes o fases en l'obra de Searle, com alguns filòsofs i lingüístics interpreten.

repensament del mètode d'anàlisi filosòfica, que és el que ell es proposa fer.

La connexió llenguatge-ment ens porta a diferents punts d'isomorfisme estructural entre actes de parla i estats intencionals. Així la distinció entre la força il·locucionària i el contingut proposicional d'un acte il·locucionari és anàloga, segons Searle (1981b: 721), a la distinció que es dona en un estat intencional entre el mode psicològic (tipus d'estat, en terminologia de 1981) i el contingut representatiu. La direcció d'ajust entre les paraules i el món té la rèplica en les diferents direccions d'ajust entre els estats mentals i el món. La noció de condicions de satisfacció s'aplica igualment als actes de parla i als estats intencionals. De fet, aquest isomorfisme estructural porta a Searle a la conclusió que en gran nombre de casos un acte de parla que tinga tots aquests elements serà expressió d'un estat psicològic:

Indeed, for a very large class of cases, any speech act that has a propositional content, direction of fit, and conditions of satisfaction will be an expression of a psychological state with the same propositional content, the same direction of fit, and the same conditions of satisfaction (1981b: 721).

El vincle que irremeiablement està suportant aquests isomorfismes és el concepte de representació, el qual —com ja hem vist en altres llocs d'aquesta tesi— remet a la noció de condicions de satisfacció: un acte de parla amb una direcció d'ajust és una representació de les seues condicions de satisfacció; i un estat intencional amb una direcció d'ajust és una representació de les seues condicions de satisfacció. ¿On és el nexa? El nexa es troba en el fet que, com hem dit abans, l'acte de parla és (en la majoria dels casos) expressió d'un estat intencional. Així la representació lingüística és representació mental. Les condicions de satisfacció d'un acte de parla determinades pel contingut proposicional refereixen (i són idèntiques

a) les condicions de satisfacció determinades pel contingut intencional de l'estat intencional que és expressat amb l'acte de parla.

D'aquest vincle entre llenguatge i ment naix un mètode d'estudi que estarà d'acord amb l'explicació intencionalista del llenguatge: si en general un acte de parla amb un contingut proposicional és una expressió d'un estat psicològic, haurem de començar l'estudi de l'estructura de l'estat psicològic estudiant l'estructura de l'acte de parla. El problema que sortirà, i que Searle (1981b: 722) assenyala, és el problema del cercle intencional: hi ha nocions, com condicions de satisfacció i direcció d'ajust, que són irreductiblement intencionals. Malgrat aquesta circularitat Searle defensa que l'anàlisi serà il·luminadora, ja que proveirà una explicació general dels estats intencionals en termes d'un petit nombre de nocions primitives intencionals. Així, l'explicació de les nocions semàntiques haurà de tenir una tornada fins aquestes nocions intencionals. Els estats intencionals, al mateix temps, seran analitzats en principi usant la teoria dels actes de parla, com un mètode heurístic, per arribar finalment a l'origen, que serà de nou el mateix concepte d'intencionalitat amb la seua irreductibilitat. Mentre arribem a aquest punt podem tornar a les nocions semàntiques fent ús de les nocions intencionalistes.

Aquest mètode proposat per Searle comporta canviar el mètode estàndard d'anàlisi filosòfica. Aquest, tal com Searle (1981b: 722) el defineix, es basa a analitzar conceptes investigant especialment les condicions de veritat dels enunciats que contenen l'expressió del concepte que ha de ser analitzat. En el mètode d'anàlisi intencional Searle proposa que s'investiguen les condicions de satisfacció dels estats intencionals. Searle declara, però, que aquests tipus d'anàlisi no són excloents, sinó més aviat el contrari, un acompanya l'altre. Un és l'extensió de l'altre, ja que allò que és representat pels estats intencionals ha de ser també representat pels enunciats que representen els estats, assumint el que Searle anomena la "transitivitat de la representació" (1981b: 723).

El mètode d'anàlisi intencional té, des de Searle, tres aventatges, ja que com a mínim resol tres problemes: l'opacitat, la causació i les precondicions de la intencionalitat i el significat. Vegem-los un per un.

Amb el problema de l'opacitat Searle es refereix a la confusió entre la intensionalitat i la intencionalitat, és a dir a la confusió en definitiva entre les condicions de satisfacció d'informes d'estats intencionals i les condicions de satisfacció dels estats intencionals (com hem tractat aquesta confusió en l'epígraf 3.2.1., no ens estendrem en aquest punt). L'origen de la confusió es troba en la no distinció entre representacions (estats intencionals) i representacions de representacions (enunciats). Una vegada està açò clar queda patent que la intensionalitat és una propietat dels enunciats (d'aquells que no compleixen els tests d'extensionalitat), mentre que la intencionalitat és una propietat de la ment. El mateix cas es dona entre la distinció entre creences *de re* i creences *de dicto* (vegeu supra 4.3.2.). Ja sabem que Searle pensa que totes les creences són *de dicto*, ja que la creença està, en tots el casos, individuada pel seu contingut intencional. L'aparença que una creença pot ser *de re* ve donada pel fet que es confón l'informe d'un estat mental amb l'estat mental. Aquesta, però, és una il·lusió gramatical, com diu Searle (1981b: 726), que es dissoldrà en mirar el cap del subjecte:

In this case, as in any case, to identify a belief one must identify its intentional content. But to identify its intentional content one must do more than just look at the sentence used to express the belief; one must look at the intentional content in the man's head (1981b: 726).

L'anàlisi intencional dissoldrà, per tant, el problema de l'opacitat d'allò mental. Al mateix temps ens ajudarà a defugir d'un concepte tradicional de causalitat que resultava poc convincent, ja que, en anàlisi de Searle, negava l'experimentació del nexa causal, així com una relació lògica entre causes i efectes. En l'explicació de la

causalitat intencional (*supra*, 4.2.) de Searle els agents experimentem nexes causals en percebre o en actuar. I és que hi ha una relació de lògica dependència entre causes i efectes; així, en les formes d'intencionalitat causalment autorreferencials, les condicions de satisfacció de l'estat intencional requereixen, bé que aquest cause, bé que siga causat, és a dir que siga efecte de les condicions de satisfacció.

El tercer avantatge metodològic, segons la versió de Searle el 1981 (1981b: 730) és el fet que trenca amb una concepció dels estats intencionals, segons la qual aquests estan netament individuats, de manera atomística, i amb unes condicions de satisfacció clares¹⁰. Searle creu que aquesta concepció és errònia, i així ho demostra l'anàlisi intencional en descobrir que es donen dos tipus de relacions implicades en els estats intencionals:

-les que formen el *network*, és a dir, una xarxa d'estats intencionals. Aquesta noció permetrà Searle mantenir una posició holista dels estats intencionals, i

-les que formen el *background*, és a dir, el conjunt de capacitats mentals que no són representacionals, malgrat, que són necessàries per a poder interpretar les representacions. Aquestes capacitats mentals no són representacionals, no ho necessiten ser, simplement "es mostren":

I do not represent such facts in my beliefs; I don't need to. They show themselves, rather, in my having the intentional states that I do and in their having the conditions of satisfaction that they have (1981b: 732).

El *background* permetrà, per tant, interpretar els continguts intencionals, ja que aquests no s'auto-interpreten. Hem de saber com aplicar-los, i saber aquest coneixement (*know-how*) no és qüestió de

¹⁰ Searle ha estat acusat precisament de mantenir una concepció d'aquest tipus, derivada del seu internalisme. Vegeu les crítiques de l'epígraf 4.3.2.

continguts intencionals, açò comportaria tornar a l'infinit que Searle vol evitar¹¹.

Aquest tema ens deixa precisament a la porta de la tercera part d'aquesta tesi, en la qual intentarem analitzar aquest concepte i tots el problemes i preguntes que hi naixen. De moment hem d'adonar-nos que Searle sembla mantenir un plantejament un tant confús, des del nostre punt de vista, respecte al paper que el conjunt de capacitats no representacionals desenrotllarà, ja que, com venim arrossegant d'altres epígrafs no es veu molt clar el rol del *background* en una teoria tant fortament internalista com la que proposa Searle. Això, però, repetim, ho tractarem en el proper apartat. Ara ens queda extraure les conclusions d'aquesta part II per mostrar les tesis que s'han assolit en la teoria de la ment de Searle, així com recollir els problemes pendents per a tractar-los a la llum del concepte de *background*.

¹¹ Fixenmos que l'anàlisi intencional no és el punt final de l'explicació en la concepció de Searle, ja que per damunt d'aquest quedaria l'explicació biològica. De tota manera Searle, en reconèixer els dos nivells d'explicació tampoc pot eliminar del tot l'explicació intencional, ni la funcional (aquella que depend del *background*). Per això proposa una "revolució darwiniana" en les ciències socials, trobant que la millor explicació possible en aquestes ciències és una conjunció de les explicacions funcionalista, biològica i intencional. Ho veurem més endavant, en la part III.

CAPITOL 5

CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART II

5 CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART II.

L'interès manifest d'aquesta segona part de la tesi era assolir dues explicacions de la filosofia de Searle. En primer lloc hem tractat en el capítol 3 de replegar l'anàlisi de Searle, en totes les seues diferents publicacions, sobre el concepte d'intencionalitat. Ens interessava conèixer a fons què és el que entén Searle per intencionalitat, ja que —com haurem pogut comprovar— és un concepte omnímode omniabastant i sistematizador en la seua filosofia. Els conceptes d'intencionalitat i estat intencional han estat, per aquest motiu, el nucli del capítol 3. Una vegada realitzada aquesta anàlisi el nostre propòsit era veure com aquests conceptes s'introdueixen en l'explicació del llenguatge, tant en la seua dimensió més pragmàtica, els actes de parla, com en la seua dimensió més semàntica, els significats. Assolir una explicació coherent d'aquests aspectes ha estat l'objectiu del capítol 4. Si demanàrem una conclusió única al mateix Searle sobre aquests temes aquesta estaria constituïda, sense cap dubte, per la tesi segons la qual la filosofia del llenguatge passa a ser una branca de la filosofia de la ment. Nosaltres, però, pensem que hem assenyalat bastants problemes per a poder admetre aquesta conclusió d'una forma tan definitiva i taxativa. Vegem ara quins són els punts importants que cal remarcar de l'anàlisi que acabem de realitzar en la part segona d'aquesta tesi.

1. La primera conclusió que s'ha de tenir en compte ací és en relació al mateix concepte d'intencionalitat. Hem vist en l'epígraf 3.1. que el concepte d'intencionalitat del qual Sarle parteix és el concepte bàsic de la tradició intencionalista (Brentano i Chisholm, sobretot). La intencionalitat ha estat, en aquests tractaments, conceptualada com aquella característica de la ment que dota els actes mentals de la qualitat de ser sobre alguna cosa. Searle afirma aquesta definició bàsica utilitzant les nocions de directivitat i representació. És a dir, mitjançant la intencionalitat la ment es dirigeix als objectes i estats de fets representant-los. La representació serà, d'aquesta manera, l'aspecte bàsic de la intencionalitat.

El llenguatge, en ser intencional, serà representacional. En la part I d'aquest treball ja vam veure com Searle integrava el llenguatge en una explicació intencionalista. Amb aquesta Searle s'allunya cada vegada més, no sols de la filosofia del llenguatge més pragmàtica d'Austin, sinó també de la mateixa visió intencionalista de Grice. Les diferències entre la visió intencionalista de Searle i la de Grice precisament rauen en el fet que mentre que Grice acudeix a la intenció de comunicar del parlant per explicar el significat, Searle aïlla la intenció de representar de la intenció de comunicar, basant la significació sols en la intenció de representar. Des d'aquesta tesi Searle explicita la doble intencionalitat del llenguatge: els actes de parla són intencionals perquè són expressió dels estats mentals intencionals, i perquè necessiten d'una intenció que siga causa de l'acció (de l'acció que suposen els actes de parla).

2. En segon lloc és important remarcar l'ús que Searle fa dels actes de parla per tal d'explicitar la intencionalitat dels estats mentals. Aquesta tasca és possible pel fet que els actes de parla i els estats intencionals mostren certs paral·lelismes. El paral·lelisme més important i evident, en aquest sentit, és el que es basa entre la fórmula general que ja Searle va donar a *Speech Acts* per a un acte de parla, "F(p)", amb la fórmula que a *Intentionality* dona per a un estat intencional, "S(r)". La connexió d'aquestes fórmules revela les

subsegüents similituds entre els actes de parla i els estats intencionals. Searle s'adona que la distinció de 1969 entre el contingut proposicional (p) i la força il·locucionària (F) es pot aplicar, *mutatis mutandi*, als estats intencionals. Allò que en una emissió podem identificar com contingut proposicional, a un estat intencional és el contingut intencional o representatiu. El mode en què es dóna una emissió determinada, la força il·locucionària, és en un estat intencional el mode psicològic. Així tenim la fórmula "S(r)" per a tot estat intencional. Aquestes dues fórmules revelen, al parer de Searle, un isomorfisme estructural important. D'aquest isomorfisme extraurà posteriors paral·lelismes, com els conceptes de direcció d'ajust i condicions de satisfacció, els quals, segons la proposta de Searle, tenen aplicació, tant als actes de parla com als estats mentals. En últim lloc, l'anomenat isomorfisme permetrà Searle recórrer al llenguatge per explicar els estats mentals. Malgrat açò Searle repeteix una vegada i altra que no s'ha de concloure d'aquest recurs metodològic la idea que la intencionalitat es deriva del llenguatge, ja que, segons la seua proposta és clarament al contrari. Per això dirà la ja comentada frase de "La direcció de la pedagogia és explicar la intencionalitat en termes del llenguatge. La direcció de l'anàlisi és explicar el llenguatge en termes d'intencionalitat" (1979b: 75). La frase pot ser molt clara, malgrat que nosaltres pensem que necessita una fonamentació ulterior més profunda que la que Searle dóna.

3. La fonamentació que dóna Searle a la creença que el llenguatge depèn de la intencionalitat de la ment és que el llenguatge és expressió de la ment. La realització d'un acte de parla és una expressió del corresponent estat intencional (Cf., Searle, 1983b: 9). Podem, segons Searle, mentir i dir insinceritats, perquè en aquests casos tindrem que aquestes mentides són expressió d'un estat mental que no tinc. L'estat intencional en la ment del subjecte és la condició de sinceritat, en definitiva, de l'acte de parla. I sols si l'estat mental expressat es satisfà l'acte de parla es satisfarà.

4. Aquesta dependència del llenguatge de la intencionalitat l'explica Searle pel fet que el llenguatge deriva la seua capacitat de representació de la intencionalitat de la ment. Sols la ment, d'acord amb aquesta visió, té intencionalitat, és la intencionalitat intrínseca. La ment imposa intencionalitat a altres entitats, com ara sons i marques, paraules dites i escrites. Aquestes són sols simples fenòmens físics en el món si no hi ha una ment que els impose intencionalitat. És la ment, en versió de Searle, la que converteix allò purament físic en quelcom semàntic, amb significat, ¿com ho fa? La intencionalitat de l'estat intencional que és expressat per un acte de parla atorga a aquest la intencionalitat que converteix les paraules en significatives. A més a més, en cada acte de parla hi ha una intenció, la intenció de significar, que és en definitiva una intenció de representar.

Hem criticat al llarg del text aquesta argumentació searleana per dues raons. En primer lloc ens sembla que en donar-li al llenguatge una intencionalitat "derivada" Searle l'equipara a termostats, cotxes, i intel·ligència artificial (Cf., Searle, 1980d: 451-452). El mateix Searle sembla adonar-se d'aquest perill d'instrumentalització del llenguatge quan en versions posteriors d'aquests arguments intenta explicitar la diferencia entre el llenguatge i altres "entitats" no intrínsecament intencionals. Així sembla que considere que el llenguatge té una intencionalitat no intrínseca, encara que sí literal; mentre que la intel·ligència artificial tindria una intencionalitat metafòrica. Aquest aclariment sembla, però, que no resol massa el malestar que genera aquest tractament del llenguatge, ja que el mateix Searle reconeixerà el 1991 una dolenta explicitació d'aquest punt per la seua part. El problema no està, malgrat aquest reconeixement, definitivament aclarit, ja que un any després Searle torna a utilitzar la distinció entre intencionalitat intrínseca de la ment i intencionalitat derivada del llenguatge, malgrat, com hem vist, semblar-li a ell mateix que és una explicació defectuosa.

La segona raó per la qual hem criticat la distinció que acabem de mencionar és perquè en admetre la intencionalitat derivada del llenguatge Searle no és, pensem, coherent amb la seua pròpia

explicació. Hem vist en Searle que l'acte de parla és intencional per dues raons: és expressió d'un estat intencional, i respón a una intenció (la intenció en l'acció). Aquesta última intenció és part constituent, com ens diu Searle, de tota acció humana, i per tant, també de l'acte de parla. L'acte de parla ja s'entén amb una intenció que forma part intrínseca d'aquest. Per tant, nosaltres entenem que l'acte de parla té un suport intrínsecament intencional.

Pensem que Searle ha de perfilar aquesta qüestió de la intencionalitat intrínseca i les diferents adscripcions d'intencionalitat, simplement per mantenir-se coherent amb els seus propis pressupòsits.

5. I què és allò que torna intencionals alguns estats mentals. Si tenim en compte la definició d'intencionalitat que el mateix Searle ens ha oferit, resulta que propietats lògiques (Searle no creu que hàgem de buscar propietats ontològiques) d'un estat mental que siga intencional aniran vinculades al concepte de representació. És a dir, que un estat Intencional haurà de representar coses o estats de fets.

Serà al voltant d'aquesta capacitat de representar dels estats Intencionals que es configuraran les propietats lògiques d'aquests. Així, per saber què és un estat Intencional necessitarem conèixer, no el material ni les propietats psicològiques d'aquest, sinó tres coses diferents; a saber: les condicions de satisfacció, el contingut representatiu, i el mode psicològic de l'estat en qüestió (creença, desig, intenció, etc.) i, per tant, quina és la direcció d'ajust.

Una de les primeres conclusions d'aquesta anàlisi de Searle serà que els objectes dels estats mentals Intencionals no són els objectes, o els estats de fets del món, sinó els objectes Intencionals, que són aquells en la mesura que estan representats. Aquesta conclusió és notable si tenim en compte que un estat Intencional és, o tracta, sobre els objectes Intencionals. Així, la seua peculiaritat és el paper funcional que juguen dins de la tasca representativa de la ment. Searle està separant l'objecte intencional, la representació, de l'objecte del món. I amb això el contingut de la representació de la

representació. Interpretem aquestes distincions com un camí cap a l'internalisme de Searle, que el duran a tenir problemes, com hem vist, amb l'explicació del món extern.

6. Searle en separar la ment del llenguatge, la intencionalitat intrínseca de la intencionalitat derivada, haurà de rebutjar la creença d'un vincle entre la Intencionalitat i la intensionalitat. Searle manté que no hi ha res intrínsecament intensional en la intencionalitat, sinó que són els informes o oracions sobre els estats intencionals els que són intensionals. La intencionalitat i la intensionalitat no tenen res a veure. La intencionalitat és entesa per Searle com aquella propietat bàsica de la ment (*floor property of the mind*), que ens permet assolir altres coses. La intensionalitat, al contrari, és una propietat d'algunes oracions: d'aquelles que no aconsegueixen els dos tests d'extensionalitat. Identificar o relacionar la intencionalitat amb la intensionalitat és catalogat per Searle com una de les més "generalitzades confusions" (*pervasive confusion*) en la filosofia contemporània. Aquesta confusió es basa en la creença que hi ha quelcom inherentment intensional en la mateixa intencionalitat; i surt d'una altra confusió; a saber: aquella que confon aspectes dels informes lingüístics amb aspectes d'allò que és informat. L'origen d'aquesta confusió serà també l'origen de la confusió entre creences *de re* i creences *de dicto*. Searle creu que no hi ha creences *de re*, ja que totes són *de dicto* des del moment que totes són representacions. La defensa de les creences *de re* prové, des d'aquesta perspectiva searleana, d'equivocar les creences, o els estats intencionals, amb els informes sobre aquests.

7. És clar que la intencionalitat és el tret característic de la vida mental desplegada en estats mentals intencionals. Però, no queda clar com reconeixem aquest tret en el món, és a dir, ¿sobre quina base, en definitiva, captem la intencionalitat? Els conceptes claus, com hem vist, seran condicions de satisfacció, contingut intencional, i mode psicològic (amb direcció d'ajust).

Searle introdueix el concepte de condicions de satisfacció per fer referència precisament al conjunt de condicions que satisfaran, si es compleixen, un estat intencional. El contingut representatiu (intencional) és el que determina un conjunt de condicions de satisfacció. Si déiem que tot estat intencional consisteix en un contingut intencional que està en un mode psicològic (la fórmula "S(r)"), tindrem que el contingut intencional determinarà les condicions de satisfacció, i el mode psicològic (el fet que siga una creença, un desig, una intenció...) determinarà la direcció d'ajust que marcarà la direcció de les condicions de satisfacció. Si la realització d'un acte de parla és necessàriament una expressió del corresponent estat intencional les condicions de satisfacció de l'acte de parla i les condicions de satisfacció de l'estat intencional expressades són, en general, idèntiques. Searle arriba des d'aquest esquema a la conclusió que en general, un acte il·locucionari serà satisfet sí i sols sí l'estat intencional expressat és satisfet

Hem defensat i hem intentat provar al llarg d'aquest apartat II que el concepte de condicions de satisfacció és un concepte que, malgrat pertànyer a la terminologia mentalista de Searle, ja es pot intuir en altres nocions searleanes que apareixen en la publicació de 1969. Trobem, en aquest sentit, en el capítol tercer de *Speech Acts* un concepte com "condicions de contingut proposicional" que prefigura, interpretem, el concepte de condicions de satisfacció de 1983. Aquest fet dóna suport a la nostra idea que ja en *Speech Acts* es preveu un cert desenvolupament posterior de la filosofia de Searle.

8. El que determina aquestes condicions de satisfacció és el contingut intencional. El contingut representatiu, sia d'un estat intencional (contingut intencional), sia d'un acte de parla (contingut proposicional) determina quines seran les condicions que satisfaran un estat intencional o un acte de parla. El concepte de contingut serà en Searle "estricte" (*narrow*) en el sentit que no necessitarà cap referència causal externa. Searle necessita mantenir la centralitat d'aquest concepte per a justificar un internalisme com el seu.

Malgrat tot el que hem dit, Searle estableix la importància del *background*. És a dir, que Searle reconeix que els estats intencionals ni funcionen individuats, ni aïllats de qualsevol context. Un estat intencional està en relació amb altres estats intencionals, i es forma així una xarxa d'estats intencionals que estan connectats (Searle anomena aquest fet amb el terme tècnic *network*). Alhora un estat intencional es dona contra un *background*, o conjunt d'assumpcions i habilitats pre-intencionals, necessàries per poder assolir la "satisfacció" de cada estat intencional, així com perquè la malla intencional sencera (*Intentional Network*) funcione.

9. En la seua explicació representacionalista Searle no abandona la concepció dels actes de parla, el que fa és integrar-la en l'explicació de la intencionalitat. En aquesta línia, Searle segueix la seua teoria de l'acció de *Speech Acts*, en principi. Tota acció humana conté una intenció, i en l'acte de parla, segons hem vist (epígraf 4.1.) aquesta serà una intenció de significar. És a dir, que si tot acte ho és perquè és dut endavant per una intenció, l'acte de parla és acte perquè comporta una intenció de significar. Ara bé, aquesta intenció de significar que el 1983 és una conjunció de dues diferents intencions: la de representar i la de comunicar; serà a 1989 (d), identificada sols amb la intenció de representar, quedant la intenció de comunicar fora, per tant, de la significació. Ja hem vist al llarg de l'apartat II les importants repercussions d'aquesta tesi. No anem ací a repetir-les, encara que sí que volem esmentar sols els aspectes més significatius.

Al nostre parer aquesta tesi té una incidència important en la pròpia filosofia de Searle. Vam veure en la primera part d'aquesta tesi com Searle semblava defensar un concepte de significat de l'oració aïllat del context i, per tant, del parlant i les seues intencions. Ara, tenim que la intenció de significar serà aquella que finalment dotarà de significat una oració. Entenem que la intenció de significar no sols fa impossible mantenir una intencionalitat derivada per a l'acte de parla, com hem argumentat en el punt 4 d'aquest capítol de conclusions; sinó que implicarà que l'únic significat amb intenció de

significar serà el significat del parlant, i no el significat de l'oració. Suggerim, per tant, que no té cap sentit mantenir un concepte de "significat de l'oració" (*sentence meaning*) que es confon en Searle amb "significat literal", quan sabem, pel mateix Searle, que sols té intencionalitat i, per tant, plena capacitat per a referir i representar el món, aquell significat que compta amb la intenció de significar, que és la intenció del parlant.

La intenció de significar és la que converteix un munt de sons i marques físiques en un acte de parla significatiu. Considerem des d'aquesta perspectiva molt valuós el tractament que Searle fa del llenguatge en actes de parla (en *Speech Acts*) i en actes de parla intencionals (en *Intentionality*)¹. El que lamentem és el paper absolutament secundari, fins i tot "opcional" que Searle deixa a la comunicació.

10. Considerem que Searle introdueix en el concepte d'acció un element important amb la noció d'experiència d'acció. Conseqüència d'aquesta incorporació serà la presa del punt de vista de la primera persona, ja que el que compta com acció sols podrà ser identificat com a tal des de la primera persona, ja que sols l'agent podrà reconèixer la intenció de cada acció bàsica des de la seua experiència d'acció. Aquesta experiència d'acció serà subjectiva i conscient.

L'estructura de l'acció està, des d'aquest punt de vista vinculada fortament a la intencionalitat (la intenció en l'acció), amb la subjectivitat (l'experiència subjectiva d'acció), i amb la consciència (l'experiència conscient d'acció). Searle relaciona els tres aspectes: intencionalitat, subjectivitat i consciència. Searle considera la subjectivitat intrínseca en relació amb la consciència, i aquesta relacionada amb la intencionalitat. Totes tres estan relacionades

¹ El fet de no haver vist que Searle continua en *Intentionality* considerant el llenguatge en termes d'acció i l'acte de parla com la unitat bàsica de comunicació és un dels criteris que fa pensar alguns intèrprets que Searle té dues fases o etapes en la seua filosofia.

gràcies a la noció de "forma aspectual". Segons aquesta noció tot allò que pot donar-se a la consciència, tot allò que pot ser pensat o experimentat, ho serà sota una forma aspectual determinada. Aquesta comportarà irremeiablement la irreductible subjectivitat de la cosa representada sota una forma aspectual determinada. Aquesta postura de Searle del punt de vista de la subjectivitat de la primera persona no cau, com altres teories, en un model introspectiu ni en una afirmació de l'accés privilegiat, ni en una creença de la incorregibilitat. Ens sembla valuosa l'explicació que Searle fa d'aquesta subjectivitat, interessats com estem en un concepte d'experiència que no estiga monopolitzat per l'objectivitat del món extern i per la interpretació de la tercera persona, per tal d'apropar-nos a un concepte de subjectivitat i a un punt de vista de la primera persona que, d'altra banda, no és per ser subjectiu incomunicable, ni absolutament incorregible. Pensem que els arguments de Searle sobre aquesta qüestió poden refermar aquest punt de vista.

D'altra banda, la teoria de la consciència completa la teoria de la intencionalitat de Searle, ja que la majoria de vegades els estats mentals d'un subjecte són conscients i intencionals al mateix temps. Searle inclou de fet, fins i tot la inconsciència com a part de la intencionalitat, ja que pel Principi de Connexió no s'entén la inconsciència si no és en relació amb la consciència, de tal manera que també els estats inconscients tenen forma aspectual, contingut, i per tant, possibilitat de ser intencionals. Sobre això considerem que realment el Principi de Connexió de Searle obeeix més a una visió teòrica de com ha de ser la ment que a cap estudi que pugui justificar les seues conclusions. Pensem, en aquest sentit, que Searle està interessat a completar la seua filosofia de la ment amb una teoria de la consciència que mostre aquesta com un commutador (en paraules de Searle) que connecta i desconnecta. El subjecte en connectar la consciència és conscient d'un contingut (amb una forma aspectual). Doncs bé, l'existència d'una inconsciència profunda, inaccessible, violaria la seua pròpia edificació al voltant d'una ment centrada sobre el concepte d'intencionalitat. A més a més, com alguns autors han

interpretat deixar la inconsciència com una part desconeguda de la ment trencaria la simplicitat a la qual Searle sembla aspirar en la seua estructura de la ment, segons la qual allò mental és intencional, conscient i en últim terme neurofisiològic (Cf., Uleman i Uleman, 1990; Underwood, 1990; Velmans, 1990). És per aquests motius de coherència interna amb la seua teoria, pensem, que Searle afirma amb una força aclaparadora un principi una mica polèmic com ho és el Principi de Connexió.

11. Amb la teoria de la causació intencional Searle completa la seua teoria de la intencionalitat. Searle es proposa relacionar la causalitat amb la intencionalitat, anomenant causació intencional a aquella que ocorre en els estats mentals. Searle (1983b: 118) es queixa que un punt de vista bastant habitual en filosofia ha estat la separació entre causalitat i intencionalitat. Una hi és entre els esdeveniments del món, i l'altra es creu que està fora dels fenòmens del món natural. La proposta de Searle serà, com hem vist, *intencionalitzar* la causalitat i *naturalitzar* la intencionalitat.

La noció de causació l'obtenim directament de l'experiència d'acció o de percepció. En l'acció les nostres experiències causen moviments corporals i altres esdeveniments físics, en la percepció els esdeveniments i estats físics causen les nostres experiències. En cada cas som directament conscients del nexa causal perquè en cada cas part del contingut de l'experiència és que és experiència d'alguna cosa que la causa (acció) o d'alguna cosa que és causada (percepció). Cada contingut intencional tindrà unes condicions de satisfacció, que seran les condicions mateixes perquè el contingut siga satisfet. És a dir, que les condicions de satisfacció refereixen al mateix contingut que ha de ser satisfet. Així, l'estat o esdeveniment intencional relacionat en la causació intencional és autorreferencial. En les mateixes condicions de satisfacció d'una acció o d'una percepció es manifesta l'element rellevant causalment. No podem deixar de relacionar l'aspecte rellevant de la causació intencional amb la subjectivitat de la forma aspectual de tot allò que es dona a la consciència. En aquest sentit,

considerem que una vegada més Searle, amb un sentit de coherència amb la seua concepció de la intencionalitat ha pretés intencionalitzar, com ell mateix diu, el concepte de causació. Des d'aquesta perspectiva el concepte de causació intencional que es deriva de l'explicació de Searle és un concepte experiencial que ens porta a la conclusió que els éssers humans incapaços d'acció o percepció no poden tenir experiència de causalitat. Per aquest motiu considerem que són raonables les crítiques que afirmen que aquest concepte de causació agent no explica completament la causalitat de la realitat externa als estats intencionals.

D'altra banda ens sembla que un altre punt feble de la teoria de Searle és el fet que nega que hi existesca una connexió necessària entre la causa i l'efecte, malgrat que sí que és una relació lògica. Pensem que és bastant contradictori aquest punt i considerem que l'explicació a aquesta contradicció resideix en el fet que Searle vol mantenir el nexa causal, malgrat que d'altra banda no vol comprometre's amb lleis causals.

Considerem que la relació entre l'experiència primitiva de causació i les regularitats en el món tampoc està suficientment explicada. Hi ha regularitats i formes correctes de fer, ara bé tot és una pressuposició, ja que no hi ha possibilitat de lleis causals. Hi ha formes desviades de causació, en les quals falla la relació causal "normal", i no hi ha, però, cap possibilitat de patró més enllà de la mera pressuposició.

En últim lloc tampoc ens convenç l'explicació de Searle dels casos no "correctes" de causalitat, casos que ens durien al tema de l'al·lucinació o de l'engany dels sentits en general (cervell en un vas). La potència que en aquest casos té el contingut intencional fa, com el mateix Searle admet, irrellevant el problema de l'efectivitat causal de l'experiència d'actuar i percebre. Ens sembla perillosa aquesta forma "dura" d'internalisme ja que correm el risc de considerar el món extern i la realitat com "irrellevants".

12. Ara bé, el problema que es pot seguir plantejant és si la intencionalitat és l'última anella en aquesta cadena de la causació agent, o no. Si ens apropem al seu eslogan "cal naturalitzar la intencionalitat i intencionalitzar la causalitat" sembla que la resposta siga "no". Del eslogan de Searle es dedueix que la causalitat intencional té el seu origen i explicació en la intencionalitat, com la capacitat de la ment per a representar-se el món, ara bé, no és menys cert que l'origen filogenètic i ontogenètic d'aquesta rau en la biologia.

Searle admet un plantejament totalment realista al voltant dels fenòmens mentals, en el sentit que pensa que realment aquests són fenòmens mentals intrínsecs que no poden ser reduïts o eliminats amb un altra redefinició ulterior. Searle pensa, malgrat aquest realisme, o intrinsicalisme —com ho anomena Bilgrami (1989)— que és possible mantenir la realitat dels fenòmens mentals com a tals sense caure en el dualisme. Searle denuncia la postura corrent avui dia de negar els fenòmens mentals per no caure en el dualisme. Searle fa compatible, com ell diu, un fisicalisme ingenu amb un mentalisme ingenu. L'argumentació d'aquesta tesi ha estat durant alguns anys una de les més controvertides, a la vegada que originals, tesis de la filosofia de la ment dels darrers anys.

Searle (1983b: 264) creu que els estats mentals són tan reals com altres fenòmens biològics, com la fotosíntesi o la digestió. Com aquests fenòmens els estats mentals estan causats per fenòmens biològics i causen, a la vegada, altres fenòmens biològics. Aquest posicionament l'anomena el mateix Searle "naturalisme biològic" (*biological naturalism*). Searle pretén, en defensar el doble nivell estructural (micro-macro) en els processos mentals, mantenir tant la causació biològica del cervell, com l'efectivitat de la causació de la intencionalitat. Searle intenta amb aquesta explicació admetre la causació biològica sense que això anul·le l'efectivitat causal de la intencionalitat. Amb aquesta proposta pretén negar que "mental" i "físic" siguin dues categories ontològiques exclusives, les quals pertanyen a la vegada a dos mons diferents i separats: el món mental i el món físic. Searle afirma que sols vivim en un món, i aleshores els

aspectes que anomenem mentals i aquells que anomenem físics són part de la mateixa realitat i el mateix món. En realitat no són coses diferents, són dos nivells de la mateixa realitat: la liquiditat i les molècules en l'aigua, les connexions neuronals i les intencions en l'acció.

Acceptar una explicació causal del món com aquesta, en dos nivells de causalitat (biològic i intencional) suposaria, normalment, acceptar lleis causal, establertes en termes físics. Ara bé, Searle (1983b: 271) creu que no és precisament així. Searle es mostra reticent a admetre lleis universals, mentre que sí que accepta regularitats que justifiquen les seues afirmacions de causalitat. El 1983 Searle no desenvolupa realment aquesta problemàtica, deixant el tema, al nostre parer, sense aclarir.

Considerem molt valuosa la proposta de Searle d'intentar una integració de l'element mental en l'explicació física del món recurrent als dos nivells, micro-macro. Pensem que és important que Searle porte endavant el seu programa d'intentar explicar els aspectes de les ocurrencies mentals servint-se de la causació biològica, sense que això comporte ni un reduccionisme dels fenòmens mentals, ni un epifenomenalisme de la ment envers el cervell. Ara bé, també pensem que Searle ha de ser més explícit en alguns moments de la seua explicació. Així, considerem que hi ha una certa feblesa explicativa al voltant d'aquest biologisme, donant lloc per tant a crítiques com la que l'acusa de "xovinisme neural", o aquelles que fins i tot creuen que està, subreptíciament, mantenint un dualisme o neovitalisme, convertint, per tant, la intencionalitat en una propietat misteriosa i inexplicable (Cf., Devitt, 1990). Ens sembla que Searle hauria d'haver fet més esforços per tal d'explicitar aquesta relació entre la intencionalitat i la biologia abans de dedicar-se a extraure conseqüències d'aquesta que han allunyat l'interès de la tesi mateixa, quedant-se en la qüestió simplista de si els ordinadors pensen o no pensen. D'altra banda estem preocupats per la qüestió de com influirà aquest biologisme en l'explicació de Searle de les ciències socials. Veurem la resposta a aquesta qüestió en la part III d'aquest treball, on

ens interesarem per les últimes aportacions de Searle al panorama filosòfic internacional, coincidint que han estat les més interessades en conceptes socials, com *background*, intencionalitat col·lectiva, fets institucionals, etc.

13. Segons el biologisme o naturalisme de Searle els fenòmens mentals estan immersos en un procés evolutiu que comença en la mateixa neurofisiologia del cervell. En aquesta evolució el llenguatge i el significat ha estat l'última qualitat desenvolupada en els éssers humans. És interessant veure com aquesta serà, precisament, una de les raons de la tesi searleana segons la qual la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment. Amb aquests nous arguments Searle introduirà les seues tesis sobre el llenguatge en una teoria que podríem anomenar "semàntica representacional" (d'altra banda ja veïem en la part I d'aquest treball com abans d'*Intentionality* ja es podia preveure tal semàntica representacionalista, vegeu l'epígraf 1.5.). L'acte de parla es converteix, en conseqüència, en acte Intencional. En realitzar un acte de parla duem a terme una intenció (una intenció en l'acció). Ara bé, ¿quina intenció és aquesta?, ¿és que s'apropa a postures griceanes?, ¿quin és, en definitiva, el concepte de significat que esdevé després d'introduir la seua teoria de la ment?

El que primer assenyala Searle és que prendrà les nocions mentals d'intenció i d'acció com inanalitzables. És a dir, que en explicar els significats i els actes de parla topem amb formes primitives d'Intencionalitat: intencions i accions. I és que el llenguatge, i el significat, per tant, són, segons Searle manté, enterament definibles en termes d'Intencionalitat no lingüística. Aquesta postura, però, no apropa Searle a Grice. Malgrat la coincidència entre aquests dos autors de l'interès per les intencions, Searle renuncia, com ja hem vist en la part I, a la idea que les intencions que interessen al significat són les intencions de produir efectes sobre l'audiència.

Searle rebutja, no sols els plantejaments de Grice sobre el significat, sinó també les seues pròpies tesis que el van dur a criticar a

Chomsky el fet que no comptara amb la comunicació per a definir l'estructura del llenguatge o els significats, i cau així en una separació de la sintaxis de la semàntica. Searle creia el 1972 que el fet que usem el llenguatge per a comunicar-nos és un aspecte important a tenir en compte en explicitar l'estructura sintàctica (i per descomptat semàntica) del llenguatge. Searle estava defensant el 1972 un concepte de significat que ell mateix proposa relacionar amb les propostes del segon Wittgenstein, Austin, Grice, Strawson i ell mateix en *Speech Acts* (Cf., Searle, 1974:28) Estava, doncs, compartint la idea bàsica de la tradició de la filosofia del llenguatge ordinari segons la qual el significat és l'ús. La crítica a Chomsky serà, per tant, que la competència semàntica és en gran mesura la capacitat per a executar i comprendre els actes de parla (Cf., Searle, 1974:28-29). Pensem que més tard, ell mateix cau anys després en alguns dels errors que argumenta contra Chomsky. Hem argumentat que segurament Searle no estaria d'acord amb nosaltres en aquest punt, ja que ell creu que en definir la intenció de significar com una intenció de representar es queda intacta la seua creença sobre quin és l'objectiu del llenguatge, a saber, la comunicació. Nosaltres, malgrat el seu convenciment, hem defensat però, que sí que hi ha conseqüències irrenunciabls de la seua tesi representacionalista, conseqüències que ell no pot continuar ignorant, i que van més enllà de la seua creença sobre l'objectiu final del llenguatge. I són importants perquè afecten, en definitiva, a quina és la concepció que del llenguatge té Searle. En aquesta concepció Searle està fent de la comunicació un aspecte secundari, en el sentit que no forma part del significat d'allò que comuniquem. El que comuniquem és prèviament allò que ens hem representat. Comuniquem la representació d'un estat de fets, és a dir, un contingut proposicional en un mode il·locucionari. El que comuniquem és aquest contingut proposicional, i no l'estat de fets.

Pensem que hi ha bastants arguments per a veure que Searle, en fer dependre el significat de la representació, està també deixant la comunicació com una part *accidental* del llenguatge, que “pot donar-se o no” (com afirma en 1986b i 1989d). Malgrat que ell

defensa que la comunicació és “el fi essencial” del llenguatge, no és part del significat en l'obra de Searle, almenys a partir de 1983 amb *Intentionality*. Per aquestes raons interpretem que Searle extrau l'ús del llenguatge del significat, allunyant-se d'una de les tesis més emblemàtiques, a la vegada que suggerents, de l'anomenada filosofia del llenguatge ordinari. Fins ara ens hem trobat, per tant, amb una teoria del significat que no renuncia a les intencions del parlant, malgrat que, com acabem d'explicar, són unes intencions que no remetent a la voluntat comunicativa del parlant (com en la tesi de Grice, per exemple), sinó a la capacitat de representar que la ment humana té gràcies a la seua intencionalitat. Les intencions de significar són intencions de representar, independentment que es comuniquen o no. De la primera part d'aquest treball veiem, d'altra banda, com en l'obra filosòfica de Searle prèvia a la introducció de la filosofia del llenguatge en una filosofia de la ment podem trobar ja definicions tan confuses i ambigües del concepte de significat, que han portat a molts intèrprets a veure Searle sia com un seguidor de la filosofia del llenguatge d'Austin, sia com un defensor d'una teoria intencionalista griceana. Considerem que no es pot derivar cap d'aquestes interpretació de l'obra de Searle, i no sols des d'*Intentionality*, sinó des de les afirmacions ambigües sobre el significat literal, o sobre les proposicions, que ja des dels primers escrits Searle ens ha acostumat.

14. Amb la visió representacionalista del llenguatge Searle està donant per descomptat que la forma en què el llenguatge representa el món és una extensió i una realització de la forma en què la ment representa el món. Com a conseqüència, tant les possibilitats com les limitacions del llenguatge i del significat deriven de la intencionalitat de la ment. Aquesta nova consideració que s'ha tenir en compte respecte al llenguatge permet Searle explicar la taxonomia dels actes il·locucionaris, que havia donat (1975c) en termes d'una teoria de la ment. ¿Com es justifiquen ara aquestes categories? Searle pretén oferir en 1983 una justificació "transcendental", ja que surt de

les condicions de possibilitat dels actes de parla. La pretesa deducció transcendental prové del fet que la representació del món per mitjà del llenguatge és una extensió de la forma en què la ment representa el món (d'ací la intencionalitat derivada del llenguatge enfront de la intencionalitat intrínseca de la ment). Així, les diferents categories il·locucionàries provenen de les diferents maneres que hi ha de relacionar el contingut proposicional amb una realitat que existeix independentment. Aquesta relació es fa per mitjà de la manifestació de la intencionalitat en les emissions. Sols hi ha, ens diu Searle, cinc formes de manifestar aquesta intencionalitat en els actes de parla, cinc formes de representar mitjançant els actes de parla.

Des de la nostra anàlisi considerem que Searle no ha demostrat una "deducció transcendental" de les categories, ja que per fer-ho pensem, com diuen algunes crítiques, que Searle haurà de demostrar que sols són les cinc categories il·locucionàries que ell diu aquelles que es poden donar, i que les trobem de manera universal en totes les cultures. Des del nostre punt de vista pensem que estudis antropològics revelen que és tal vegada precipitada la conclusió de Searle en referència a la transcendentalitat de les categories il·locucionàries (Cf., Rosaldo, 1990; Hymes, 1990; Wierzbicka, 1985a, 1985b).

15. Ens sembla que amb la separació entre intenció de representar i intenció de comunicar, i amb la identificació de la intenció de significar amb la intenció de representar Searle s'enfonsa, ara sí clarament, en allò que en la primera part d'aquesta tesi anomenàvem semàntica representacionalista, i que altres autors com Apel i Habermas anomenen semàntica intencionalista. Pensem que una derivació prou nefasta d'aquesta perspectiva searleana serà la separació entre la ment i el llenguatge, així com entre les seues funcions, la representació i la comunicació. És trist veure com aquesta dicotomia sols es desfà quan ens adonem de la dependència absoluta i total del llenguatge respecte de la ment. El paper que la filosofia de

Searle deixa al llenguatge és molt reductiu: és expressió de la ment, mai constituent.

Per tot açò no acceptem les conclusions a les quals ens porta el representacionalisme de Searle. No acceptem que la comunicació és part secundària en el significat, malgrat ser l'objectiu del llenguatge. No acceptem, en definitiva, que el paper de la comunicació siga, purament, un paper d'expressar allò que és representat prèviament en el cap del parlant.

16. Des d'aquest representacionalisme Searle matitza el paper que regles i convencions tenen en la realització dels actes de parla. Pensem que amb la introducció de tot l'aparell mentalista del que fa Searle ús en 1983 ha de rebaixar les pretensions que tenia reservades en obres anteriors (*Speech Acts*, per exemple) per al paper de les regles i convencions en els actes de parla. Ja hem dit que Searle mai nega aquest paper, com mai nega que l'objectiu del llenguatge siga la comunicació. El que volem assenyalar, però, és que Searle ja no sembla defensar el 1983 el fet que les regles i convencions siguen necessàries perquè hi haja un tipus d'acte il·locucionari. És clar que les regles estan ací, en la realització de cada acte il·locucionari, en la comprensió d'aquests actes; per tant, el llenguatge és una institució. Ara bé, el llenguatge s'ha convertit el 1983 en "un mitjà d'externalitzar". El llenguatge és un mitjà d'externalitzar l'intent de representar que, com hem vist, és l'intent de significar. Considerem que hi ha arguments per a pensar que el llenguatge s'ha convertit en Searle en un mitjà per a publicitar els estats intencionals, que en definitiva és on està el *quid* de la significació.

Si partim de la idea que l'acció, i per tant el llenguatge, és quelcom constituït per éssers socials que, en actuar, impliquen el seu coneixement del món en què viuen, aleshores la crítica a Searle és que la taxonomia que aquest ens ofereix li dóna massa èmfasi als estats psicològics dels parlants, i en contrapartida dedica poca atenció a l'esfera social, la qual és necessària per entendre el comportament lingüístic de les persones.

Searle es defensa dient que certament té present la dimensió social. Pensem que és cert que és ineludible en la seua filosofia la introducció del *background*, per exemple —som conscients, i per això ho intentarem veure més a fons en l'última part d'aquesta tesi. Ara bé, també és prou clar —i nosaltres així ho hem estat observant al llarg d'aquest treball— com Searle, des de ben prompte, va fent concessions de la importància de l'àmbit social en benefici d'una filosofia del llenguatge on el significat és bàsicament una qüestió de representar, i on la comunicació és simplement l'expressió d'aquesta representació. Aquesta concepció del llenguatge es torna cada vegada més representacionista, encara que compta amb regles constitutives, convencions, comunicació i *background*. Ara bé, aquests aspectes, com hem repetit moltes vegades, sols tenen un paper secundari.

El significat, tal com Searle l'analitza en *Intentionality*, per exemple, és primordialment un assumpte d'intencionalitat individual: el significat és la imposició de la intencionalitat de la ment sobre entitats i objectes del món. Si aquests objectes i entitats arriben a tenir propietats semàntiques és perquè la ment, amb la seua intrínseca intencionalitat, ha transferit, mitjançant la representació mental, aquesta intencionalitat a aquells objectes i entitats físiques del món. I ¿com ho fa açò, la ment? Hem vist al llarg de l'apartat II que la resposta de Searle és que aquest fet és possible per mitjà de les condicions de satisfacció. És a dir, la ment en imposar intencionalitat sobre objectes i esdeveniments en el món el que fa és imposar intencionalment condicions de satisfacció sobre condicions de satisfacció:

Per tot açò pensem que, des de 1983 amb *Intentionality*, el significat no és en Searle una noció institucional, sinò, com ha quedat clar en les discussions previes, una noció representacional, o mental. Ara bé, Searle arriba també a fer de la comunicació un concepte representacional, ja que el que entén Searle per comunicació és l'intent del parlant que l'oient reconega l'intent de representar implícit en el significat expressat en l'acte de parla. Ens sembla que Searle en fer de la comunicació també un concepte representacionista va, tal vegada,

més enllà del sentit comú. L'afirmació ens resulta si més no sorprenent, ja que surt, recordem, d'un pretés argument transcendental sobre la necessitat de les pràctiques humanes, regles i convencions per a la realització dels actes de parla i la creació del significat del parlant (Searle, 1989d: 12). Aquestes dues tesis no ens pareixen reconciliables ni coherents dins de la mateixa filosofia de Searle, ja que, dintre d'aquesta, i des de ben al principi, l'acte de parla és l'unitat mínima de comunicació. ¿Com —ens preguntem— es pot mantenir un concepte representacionalista de comunicació, desvinculat de la institució del llenguatge, i afirmar, al mateix temps, que la unitat mínima de comunicació és l'acte de parla, noció clarament institucional i social? Pensem que ací rau una de les més problemàtiques conseqüències del representacionalisme de Searle.

El *background* sembla, de moment, ser l'únic concepte que pot deixar les portes obertes per a una recuperació de la dimensió social en la filosofia del llenguatge de Searle, encara que de vegades el seu tractament merament funcional és preocupant. Ho veurem en el següent apartat d'aquest treball.

17. Hem estudiat en aquesta explicació intencional del significat el paper d'un concepte clau, el de condicions de satisfacció. Concepte també totalment representacionalista que fa referència a les condicions que s'han d'assolir perquè l'acte de parla i l'estat intencional siguin satisfets. Les condicions de satisfacció vénen dictades pel contingut intencional (i proposicional) de l'estat mental que expressa l'acte de parla.

Aquesta explicació de Searle va unida a una defensa de la tesi que el contingut dels estats mentals intencionals està determinat pels aspectes intrínsecs de les representacions internes, és a dir, pel que passa dins del cap de l'agent. Hem vist que Searle accepta que la seua explicació és fregeana en el sentit que el seu enfocament de la intencionalitat pot ser interpretat com una revisió i extensió de la concepció fregeana del *Sinn* a la intencionalitat en general. Ara bé, Searle nega la possibilitat del "tercer regne" fregeà. En definitiva el

que comparteix amb Frege és la tesi segons la qual el parlant i l'oient poden entendre les referències lingüístiques pels seus estats mentals que són als seus caps. El que capten ambdós són els continguts d'aquests estats mentals, allò que podríem anomenar també com proposicions. Aquesta és la tesi internalista que Searle mateix confirma com una de les tesis del seu pensament filosòfic.

Segons aquest internalisme tot element amb significat, per particular o contextual que siga és representat en el contingut Intencional. No hi ha forma, com a conseqüència d'aquesta afirmació, que un subjecte pugui tenir un estat intencional sense representació, per més que aquest estat faça referència a un objecte extern particular.

Aquest internalisme de Searle recupera, com ell mateix accepta, una visió fregeana del significat. D'altra banda, els detalls que els separen són, per part de Searle: la negació d'un "tercer regne" d'entitats abstractes, la introducció dels conceptes d'autorreferencialitat i de condicions de satisfacció, i la natura del mateix concepte d'intencionalitat.

Ens interessa assenyalar ara, com ho hem fet abans amb el concepte de consciència, el fet que en introduir l'aspecte de l'autorreferencialitat de l'estat intencional Searle està comproment-se amb la primera persona. L'autorreferencialitat introdueix un aspecte causal en el mateix contingut intencional, sense que siga necessari, per tant, recórrer, en principi, a causes externes. En mantenir aquesta postura Searle pot afirmar, bastant coherentment, que els significats estan al cap ("¿on si no?" es pregunta Searle). En aquest internalisme és, doncs, la primera persona la que té rellevància: poden haver-hi experiències fenomenològicament idèntiques, com per exemple en el cas del *Doppelganger*, i encara així els continguts seran diferents, per la mateixa clàusula d'autorreferencialitat. Aquests continguts són completament al cap de la persona que té l'estat intencional al qual els continguts pertanyen. El contingut intencional és caracteritzat en l'estat intencional per l'agent que té la intenció de representar, i en fer açò l'agent mostra la seua subjectivitat, ja que com vam veure en explicar el concepte de

consciència searleà, la representació és una representació amb una forma aspectual determinada, determinada precisament per la intenció de l'agent. El contingut intencional sols pot ser caracteritzat, doncs, des de la primera persona. Si entra en escena l'interpret, la tercera persona, tindrem atribucions de continguts intencionals, formes de parlar sobre l'agent, informes, en definitiva.

Acceptant el doble nivell físico-mental de la intencionalitat Searle reconeix que podria donar-se certa indeterminació en la teoria física subjacent a l'explicació del significat, mai però, una indeterminació d'aquest en el nivell mental. És més, la informació del nivell neurofisiològic o microfísic no és suficient en si mateixa per a determinar el nivell psicològic. L'aspecte crucial de les conclusions absurdes a les quals arriben teories com el conductisme resideixen, per a Searle, en una idea falsa en origen: la negació de l'aspecte mental del significat, i amb això la negació del punt de vista de la primera persona, en benefici d'un concepte de significat conductista i indeterminat, que ho és, per donar per vàlid, sols, el punt de vista de la tercera persona.

Considerem, ja ho hem dit, importantíssima una explicació de la part mental que estiga d'acord amb una explicació biològica de l'ésser humà, i que a més a més respecte l'aspecte de subjectivitat de la ment i llenguatge humà. Tanmateix ens sembla que si bé Searle ens assegura aquests elements amb la seua teoria, posa en perill uns altres d'igual interès i importància. Ens estem referint al caràcter públic del llenguatge i els significats. Pensem, en aquest sentit, que el punt feble és en Searle mantenir el seu Internalisme i fonamentar l'aspecte públic de la semàntica.

Searle declara obertament que el llenguatge és públic, i per tant, rebutja que el significat siga un assumpte d'introspecció, ara bé, ¿com argumenta aquestes idees?, ¿com assegurar l'aspecte públic de la semàntica si els significats estan completament individuats pels continguts intencionals de la ment de l'agent? Sembla que hem topat precisament amb l'assignatura pendent de l'internalisme, i en concret de Searle. Estem d'acord amb Bilgrami (1989) quan diu que Searle no

s'ha preocupat en absolut de l'aspecte públic del contingut intencional. I en aquest sentit l'internalisme de Searle seguirà sent precari si no dóna resposta a aquest aspecte innegable de la dimensió pública del llenguatge i la semàntica. Bilgrami interpreta que Searle, malgrat no negar l'aspecte públic, el considera sols un aspecte contingent del significat. Searle no nega els elements externs, encara que, com hem vist, aquests no constitueixen el significat i el pensament.

Nosaltres hem interpretat que Searle ho pot haver considerat també així (encara que no ho ha manifestat públicament) quan en els últims escrits (alguns no publicats encara) es manifesta notablement preocupat pels aspectes socials i culturals, incloent-los en la seua teoria del llenguatge i la ment. En la propera part d'aquesta tesi veurem fins a quin punt Searle aconseguix contestar aquest repte.

18. Per una sèrie de raons explicitades en el text entenem que hi ha una òbvia evolució del pensament de Searle cap a postures més intencionalistes, a la vegada que el paper de les convencions, de les intencions comunicatives i l'aspecte públic del llenguatge minva notòriament en la seua obra. Ara bé, no pensem que hi ha dues fases o dues teories completes diferents.

Hem vist com es poden parlar de dues tradicions. Duna banda està la tradició de Grice, segons la qual el significat és el producte de la intencionalitat individual; i d'altra banda hi és la tradició d'Austin, emfatitzant el rol de les institucions en la realització dels actes de parla. Searle creu que, malgrat que apareguen com a dues tradicions contraposades, són en realitat consistents una amb l'altra: són respostes no contraposades a diferents qüestions: per arribar aquesta teoria dels actes de parla que unesca la visió intencionalista amb la visió convencionalista o institucional del llenguatge Searle ha d'haver arribat —mantenim nosaltres— a una determinada convicció sobre què és el llenguatge. Pensem, i ho hem manifestat en altres llocs d'aquesta tesi, que Searle en conjuminar aquests dos plantejaments té la idea que el llenguatge és l'expressió de la ment, no part constitutiva d'aquesta. La materialització de l'acte d'expressió és la part pública del

llenguatge, la part que està subjecta a convencions. Abans de materialitzar-se el llenguatge és sols una intenció de significar que depèn de tota l'estructura mental i de tots els dispositius necessaris perquè es done la representació (en aquest context representació mental i lingüística són el mateix). El significat és, en definitiva un assumpte d'intenció, ara bé, un assumpte d'intenció de representar. I aquesta és una diferència fonamental respecte de Grice. Per a Grice la intenció compta com a intenció de comunicar.

Pensem que precisament aquesta argumentació permet Searle fer de la filosofia del llenguatge una branca de la filosofia de la ment. I en fer això Searle està obrint una diferenciació important entre significat i acte de parla, entre intenció de representar i intenció de comunicar, entre, en definitiva, significat en el cap i ús. I recordem que aquesta separació de conceptes va començar entre la separació taxativa que ja des dels primers escrits va proposar Searle entre significat de la oració i significat de l'emissió (supra 1.4.2.), i que podem dir que té el seu origen en la crítica a la classificació austiniana (supra 1.4.1.).

Al mateix temps en la filosofia de la ment de Searle, en últim terme, el contingut intencional haurà de ser definit per la biologia de la ment: els continguts intencionals dels estats mentals són fets fenomenològics bruts, que s'expliquen, en última instància per la constitució biològica de la ment. Així tenim una teoria del llenguatge i del significat, que és una branca de una teoria de la ment, que en definitiva s'explica recurrent a la neurofisiologia del cervell.

19. Searle arriba amb aquesta tesi a una conclusió metodològica. Searle creu que en adonar-nos del fet que els actes de parla són expressió d'un estat psicològic es justifica un repensament del mètode d'anàlisi filosòfica. El fet que la representació lingüística és representació mental implicarà irremeiablement un canvi de metodologia. Del vincle entre llenguatge i ment naix un mètode d'estudi que estarà d'acord amb l'explicació intencionalista del llenguatge: si en general un acte de parla amb un contingut

proposicional és una expressió d'un estat psicològic, haurem de començar l'estudi de l'estructura de l'estat psicològic estudiant l'estructura de l'acte de parla. El problema que sortirà, i que Searle (1981b: 722) assenyala, és el problema del cercle intencional: hi ha nocions, com condicions de satisfacció i direcció d'ajust, que són irreductiblement intencionals. Malgrat aquesta circularitat Searle defensa que l'anàlisi serà il·luminadora.

El mètode que proposa Searle (Cf., 1981b: 732-733) és una unió del mètode analític i el mètode fenomenològic, ja que, defensa ell, l'un és l'extensió de l'altre: la fenomenologia és una branca de la filosofia analítica, o alternativament, la filosofia analítica és una branca de la fenomenologia. L'origen d'aquesta unió, com en la resta de plantejaments de Searle, resideix en el concepte de representació: allò que és representat pels estats intencionals ha de ser també representat pels enunciatos que representen els estats, assumint el que Searle anomena la "transitivitat de la representació".

És palès, d'aquesta conclusió de la segona part de la tesi que hem d'entrar a tractar certs conceptes que tal vegada puguem resoldre els problemes que ací hem plantejat. Així, es fa evident que hem d'analitzar el concepte de *background* amb certa profunditat per tal d'intentar assolir una resposta als interrogants que ací hem deixat oberts, un d'aquests, pensem que tal vegada el més central i greu, és el paper de l'àmbit públic en l'explicació que del llenguatge i la intencionalitat ens ofereix Searle.

PART III

COMUNICACIÓ, *BACKGROUND* I EXPLICACIÓ SOCIAL

CAPÍTOL 6

LLENGUATGE, COMUNICACIÓ I INTENCIONALITAT

6.1 REPRESENTACIÓ I COMUNICACIÓ. HABERMAS

El filòsof alemany J.Habermas ha dedicat la seua tasca filosòfica principalment a desenvolupar una teoria de l'acció comunicativa que descanse en una "pragmàtica universal". En realitzar una fonamentació d'aquesta, Habermas construeix una teoria de la racionalitat comunicativa que comporta una determinada concepció del llenguatge. Segons aquesta concepció el llenguatge és considerat des de la seua dimensió comunicativa, en el sentit d'acció orientada a l'enteniment. Si el llenguatge és el mitjà específic de l'enteniment, el projecte de Habermas es dedica a identificar i reconstruir les condicions universals que fan possible aquest enteniment. Aquesta serà la tasca de la pragmàtica universal. És evident la importància que el llenguatge, en relació amb l'enteniment, prendrà en aquest projecte. Habermas agafa com un dels punts de partida per a la recerca de les condicions de possibilitat de l'acció comunicativa la teoria dels actes de parla d'Austin i Searle. Els actes de parla expliciten en si mateix la relació entre el llenguatge i l'acció. En aquest sentit Habermas aposta per una concepció pragmàtica del llenguatge, segons la qual aquest no pot ser reduït a una funció representativa. Amb la pragmàtica universal s'intenta sortir d'aquesta visió bàsicament referencialista per aproximar-se a les tesis que el gir lingüístic havia conquerit. Ara bé, Habermas proposa anar més enllà del gir lingüístic, en el sentit que s'han de superar els límits del semanticisme en els quals algunes tesis sobre el llenguatge s'han quedat. El que Habermas proposa, d'acord

amb allò que ha esdevingut amb el nom de “gir pragmàtic”, és no prescindir de la situació de parla, incorporar els usos i contextos, les pretensions, els rols..., és a dir, la pragmàtica del llenguatge en la concepció que d'aquest donem.

En la recuperació de la teoria dels actes de parla Habermas vol fugir de les formes anònimes i abstractives del llenguatge que rebaixen el subjecte i la parla a quelcom merament accidental (Cf., Habermas, 1988/1990). El gir pragmàtic ens ajudarà, entén Habermas, a sortir d'aquestes abstraccions. ¿Com? Explicant les regles gramaticals que garanteixen la identitat de significat i, alhora deixant espai per a un ús de les expressions que, per mitjà de les intencions del parlant, es desmarquen dels significats estàndard i expliquen així la intersubjectivitat discontinua (Cf., Habermas, 1990: 54-59). Des d'aquesta perspectiva el llenguatge natural obri l'horitzó d'un món específic per trobar-se cada subjecte socialitzat a si mateix. És per aquesta raó que el subjecte transcendental ha desaparegut ja en el gir lingüístic.

No analitzarem ací fins a quin punt Habermas ha aconseguit mostrar o provar la universalitat de les estructures lingüístiques. El nostre interès, però, radica en l'anàlisi que du a terme en algunes de les seues obres sobre la concepció del llenguatge desenvolupada per Searle. En concret i de manera explícita trobem aquesta anàlisi el 1984 (traducció del 1989); el 1988 (traducció del 1990)¹, com a part d'un capítol d'aquest llibre, i el 1991, en un dels capítols que formen el llibre homenatge a J.Searle.

Habermas parteix de la idea que tota anàlisi dels processos de la comunicació lingüística i d'enteniment es guia per intuïcions. Tant al text de 1990 com al de 1991 Habermas (1990: 138; 1991: 17) explica dues intuïcions sobre el que pot ser realitzar amb èxit un acte de parla. Aquestes dues intuïcions conformen el que és la concepció

¹ Seguirem en aquest cas les traduccions espanyoles. L'original de 1984 és *Vorstudien und Ergänzungen zur Theorie des kommunikativen Handelns*, traduït al castellà el 1989 per *Teoría de l'acció comunicativa: complementos y estudios previos*. L'original de 1988 és *Nachmetaphysisches Denken*, traduït al castellà per *Pensamiento Postmetafísico*, el 1990.

intencionalista, d'una banda, i la concepció intersubjectivista, d'una altra.

En la concepció intencionalista, en realitzar un acte de parla, el parlant comunica a un oient mitjançant un signe (x) la opinió o intenció (intenció ₁) que pretén. A més a més en donar-se aquesta comunicació l'orient reconeix també la intenció comunicativa (intenció ₂).

En la concepció intersubjectivista, en realitzar un acte de parla, el parlant s'ha d'entendre amb l'orient sobre algun aspecte en el món. El parlant, en emetre "x" dóna la possibilitat a l'orient de prendre una posició amb un "sí" o un "no" sobre el que tracta l'emissió. En aquesta concepció se suposa, per tant, que no és la transmissió d'idees el model d'acte de parla, sinó la producció d'un consens sobre algun aspecte, en principi controvertible. En aquesta última intuïció tindrem que:

el lenguaje no se entiende como un instrumento para la transmisión de contenidos subjetivos, sino como el medio en que los implicados pueden compartir intersubjetivamente la comprensión de una cosa. El signo "x" no es una herramienta utilizable en términos individuales con la que H [el parlant] da a entender algo al destinatario llevándolo a conocer su opinión o intención; el signo "x" es más bien elemento de un repertorio utilizado en común, que permite a los implicados entender del mismo modo la misma cosa (Habermas, 1990: 138).

No se'ns escapa que la visió que la teoria de l'acció comunicativa ha vingut defensant, tant per part del mateix Habermas (Cf., 1990), com per part d'Apel (Cf., 1991), és la concepció intersubjectivista. La concepció de Searle seria, en canvi, la intencionalista. Habermas (Cf., 1990: 139, 1991: 18) pensa que Searle, malgrat la crítica al programa intencionalista de Grice, no sols no renuncia al plantejament intencionalista, sinó que, al contrari,

imprimeix a la seua teoria dels actes de parla un caràcter fortament intencionalista. Aquesta és la interpretació de Habermas segons la qual hi ha en el pensament de Searle dos moments diferenciats: el que es correspon amb *Speech Acts*, amb una visió dels actes de parla en la qual la pretensió del parlant és que l'oient entenga que s'acompleixen les condicions de validesa de l'acte de parla, i l'etapa d'*Intentionality*, amb la visió que el contingut semàntic es correspon amb el contingut subjectiu de les intencions del parlant.

Per la nostra part entenem que es puga fer aquest tipus de lectura de l'obra de Searle, malgrat que no és la que nosaltres ací hem fet i hem defensat. Més aviat pensem que hi ha en Searle una certa evolució cap a una concepció intencionalista, tal i com l'entén Habermas. Ara bé, no hi ha ni una ruptura, ni un trencament, ni un "gir intencionalista" que trenque l'obra de Searle en dues etapes. L'anàlisi minuciosos de les moltes, variades i disperses afirmacions de Searle ens han fet defensar aquesta posició. Tanmateix estem d'acord amb Habermas en la concepció intencionalista de Searle; no estariem tant d'acord, però, en la interpretació de la filosofia del llenguatge de *Speech Acts*, i les diferents obres anteriors a *Intentionality*. Considerem, com hem argumentat més amunt (Cf., *supra*, sobretot els capítols 2 i 5), que en les primeres obres importants de Searle ja podem trobar afirmacions i teoritzacions que possibilitaran el camí cap a una concepció "intencionalista", tal com Habermas l'anomena. Pensem que la mateixa crítica de Searle als postulats de Grice és un primer pas cap aquest camí, i en aquest sentit ens agrada més el mot "representacionalista" per a la concepció que Searle acabarà defensant, que "intencionalista". Ens sembla que és millor diferenciar amb dos mots diferents, per tal d'evitar la confusió a què pot dur agrupar dues doctrines tan diferents com poden ser la de Searle i la de Grice sota un únic nom². Ens hem d'adonar en aquest sentit que Searle (1991b: 161)

² El mateix Apel (1989) sembla ser conscient de la diferència entre l'intencionalisme de Grice i el de Searle. Sense explicitar el fet de cercar dos noms diferents per a les concepcions d'aquests dos autors Apel anomena la concepció de Searle "mentalista", ja que aquest redueix el significat a un estat de la ment pre-comunicatiu.

critica Grice el fet que aquest confonga comunicació amb representació. Des d'aquesta crítica no es pot pensar mai, des del nostre punt de vista, que Searle i Grice puguen compartir el sostre d'una mateixa concepció filosòfica³.

Malgrat aquesta diferència d'interpretació general de l'obra de Searle coincidirem amb Habermas en la crítica que aquest autor realitza a Searle amb referència a la visió "subjectivista" (intencionalista i representacionalista) del llenguatge i els actes de parla.

Habermas (1990: 140) critica el fet que Searle, en qüestionar els plantejaments de Grice, radicalitza el seu propi punt de vista sobre la intenció. Açò fa que Searle caiga en un concepte de significat que es basa en les intencions cognitives que són prelingüístiques i independents de la situació d'interacció. Habermas (*ibid*) creu que en aquest punt Searle s'apropa a Husserl, en entendre el significat com el contingut d'una representació. La diferència entre aquests dos autors serà que Searle introdueix el concepte de "condicions de satisfacció", la qual cosa obliga Searle a entendre les representacions quant a la seua estructura proposicional (Cf., *supra* 4.3.2.).

Habermas (1990: 141; 1991: 19) assenyala que l'estratègia de Searle es basa en dues importants tesis:

1. La representació mental d'estats de coses és, en el sentit d'una anàlisi de condicions, més originària que la representació lingüística d'estats de coses.

2. Els tipus il·locucionaris poden caracteritzar-se d'acord amb els tipus de representació d'estats de coses i les corresponents actituds proposicionals del parlant.

Aquestes dues tesis permeten Searle, afirma Habermas, derivar l'èxit comunicatiu de la reresentació d'un estat de coses. Així, de la representació d'un estat de coses, Searle deriva, tant la intenció

³ Hem de fer notar que aquesta crítica de Searle a Grice es publica el 1991 i, per tant, és molt probable que Habermas no la coneguera quan donava a Searle i Grice la mateixa etiqueta "intencionalista".

del parlant (recordem que una emissió expressa un estat intencional. *Supra*, 4.4.), com la relació interpersonal entre parlants i oients. En un model purament intencionalista, com el de Grice, el punt d'on es deriva la representació de l'estat de coses, com la relació interpersonal, és la intenció del parlant⁴. En el model intersubjectivista l'expressió de la intenció del parlant, l'estat de coses i la relació interpersonal són simultànies.

Alhora hem de recordar que les dues tesis anteriors seran la base que permetran Searle afirmar que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment (Vegeu, *supra*, 4.4.).

La primera crítica de Habermas (1990: 143; 1991: 20) — després veurem que també la d'Apel— serà que no hi ha possibilitat de tenir representacions que siguin pre-lingüístiques. Per a Habermas (1991: 20-21) Searle sols pot mantenir la preeminència de la intenció sobre el significat sota la premissa que la comunicació en una comunitat de parlants és secundària a la capacitat de representació de les ments/cervells individuals. Sols amb aquesta idea de punt de partida, afirma Habermas (1991: 21), es pot entendre la possibilitat, tantes voltes usada per Searle, del cervell en un vas. La premissa de Searle durà aquest a mantenir (tal i com de fet ho fa Searle el 1986) una ontologia, pensa Habermas, d'un subjecte enfrontat al món, un món que, per altra banda, és considerat com la suma total d'estats de fets. El subjecte es relaciona amb aquests mitjançant el contingut proposicional o representacional.

Habermas rebutjarà clarament el panorama al qual ens porten les tesis de Searle. Per tal de fer això Habermas (1990: 143; 1991: 19) considera que fins i tot acceptant la tesi 1 de Searle, és a dir la tesi segons la qual la representació mental és més bàsica que la representació lingüística, Searle hauria de fonamentar la tesi 2; d'acord amb aquesta els tipus il·locucionaris es deriven de la representació d'estats de fets i de les actituds proposicionals del parlant (recordem que Searle pretén una derivació transcendental dels

⁴ D'aquesta petita, encara que important, diferència, extraem nosaltres la conveniència de mots diferents per a les teories de Grice i Searle.

tipus il·locucionaris. Cf., *supra*, 4.4.). Sobre això Habermas (*ibid*) creu que Searle no pot justificar els tipus il·locucionaris sols amb l'actitud proposicional i la direcció d'ajust, ja que en la majoria dels actes de parla no estem simplement constatant un estat de fets.

Habermas considera que en els actes de parla, fins i tot en els constatatius, hi ha condicions de validesa funcionant. L'anàlisi de Searle deixaria aquestes condicions fora, per la qual cosa creu Habermas (1990: 147-149) que el model intencionalista searleà és insuficient. El motiu no es fa esperar:

El punto que en este contexto me interesa es la insuficiencia del modelo intencionalista. Éste condena al oyente a una peculiar pasividad; le priva de la posibilidad de tomar en serio la manifestación o emisión de H [el parlant], es decir, de aceptarla como válida o rechazarla como no válida. Pero sin la posibilidad de tomar postura con un sí o con un no el proceso de comunicación permanece incompleto (Habermas, 1990: 148).

I és que en la concepció intersubjectivista que Habermas defensa el parlant no sols informa a l'oient de la seua intenció, sinó que dóna raons que fan que el destinatari prenga posició: accepte una afirmació com vàlida, una ordre com legítima, una promesa com vinculant o una confessió com sincera. D'ací que en Habermas la meta il·locucionària no es pot aconseguir si no s'introdueixen les condicions de validesa dels diferents tipus d'actes de parla que poden haver. En expressió radical d'aquesta tesi, si el parlant no pot donar raons del que diu (per acceptar una afirmació com vertadera, una ordre com legítima...) no s'entén el que diu. Des d'aquesta perspectiva la proposta de Searle roman tancada a l'oient⁵, ja que l'únic que ha de fer aquest és

⁵ Com més endavant veurem aquesta crítica es repeteix des d'unes altres formulacions. Per exemple M. Sbisà (1992) critica la teoria dels actes de parla de Searle pel fet de mancar de l'efecte il·locucionari d'"*up take*" (vegeu l'epígraf 7.1.).

limitar-se a prendre coneixement que un parlant té un determinat estat intencional que expressa mitjançant un contingut proposicional.

En aquest punt coincidim plenament amb Habermas (*supra*, 4.1., 4.3.2., 4.4 i capítol 5) en considerar que Searle està fent del llenguatge un mitjà d'expressió dels estats intencional de la ment del subjecte individual. Recordem que en aquest sentit hem criticat el paper secundari que la comunicació va agafant a mesura que la representació es torna protagonista. L'empobriment que el llenguatge i la comunicació assoleixen en l'explicació searleana pensem que està en relació directa amb el seu correlatiu menyspreu envers un concepte de pretensions de validesa intersubjectivament reconegudes.

Malgrat aquesta —pensem— justificada crítica de Habermas, Searle respon (1991a) que les pretensions de validesa, com són la pretensió de veritat, sinceritat i legitimitat, no són constitutives de tots els actes de parla; ho poden ser d'alguns, mai però de tots. A més a més Searle (1991a: 91) no vincula el significat amb les pretensions de validesa, ja que afirma que si un acte no té aquestes pretensions no es torna sense significat. Per a Searle (1991a: 93-94) la qüestió és més aviat a la inversa de com la planteja Habermas: les pretensions de validesa no proveeixen les bases per a l'enteniment dels actes de parla, sinó que el que passa és que la teoria dels actes de parla explica les pretensions de validesa.

En tot cas sembla que la fonamentació de la seua pròpia elecció sobre aquestes dues possibilitats, i al final, sobre l'elecció entre la concepció intencionalista i la concepció intersubjectivista, la basa Searle en la seua concepció de la intencionalitat. En aquest sentit el rerefons filosòfic que hi ha en aquestes diferents concepcions és ben distint. En Searle la clau del llenguatge radica en el fet que la intencionalitat, en ser biològica, és primària, les formes lingüístiques que puga assolir aquella són derivades. L'edifici lingüístic dels éssers humans descansa en les formes biològicament primitives d'una intencionalitat que és prelingüística. Searle (1991a: 94) és conscient de la dificultat que aquest punt de vista comporta ja que sembla que no podem fugir del llenguatge.

Si com Searle sembla estar proposant ací és una qüestió d'elecció entre un tipus de concepció i un altre, el que defensem ací és que qualsevol de les argumentacions que es donen per basar la concepció elegida —estem d'acord amb Habermas en açò— s'haurà d'explicar la comunicació i el llenguatge d'una manera integrada i no dissociada, com sembla que ho fa Searle en moltes de les seues manifestacions (Cf., Searle 1986). El paper que puga jugar el concepte de consens en aquesta explicació pot ser vist com una qüestió de grau; ara bé, considerem que, en qualsevol cas, com Habermas requereix, el reconeixement intersubjectiu que s'assoleix per mitjà del llenguatge no és accidental i, per tant, haurà de ser explicat per una teoria dels actes de parla que es preocupe d'aquests quant a unitats de comunicació. Per això estem plenament d'acord amb la següent afirmació de Habermas (1990: 151):

Las pretensiones de validez susceptibles de crítica, que se enderezan a un reconocimiento intersubjetivo, son los carriles sin los que un acto de habla no podría alcanzar la meta ilocucionaria del hablante.

Des del punt de vista de la lingüística podem trobar veus discordants amb aquest aspecte de la filosofia de Searle que ja Habermas i Apel han assenyalat. Així, en un interessant article recentment publicat J.Nuyts (1993) critica la separació searleana entre l'ús del llenguatge i la comunicació. El fons de la crítica d'aquest autor no és nou per a nosaltres. Nuyts (1993: 594) assenyala l'evidència que hi ha en estudis de psicologia del llenguatge i de lingüística funcional al voltant de l'efecte sistemàtic que la situació comunicativa té sobre l'estructura lingüística en tots el seus aspectes. És a dir, que de fet la situació de comunicació condiona l'estructura lingüística. Açò és suficient, creu l'autor, per negar propostes que, com la de Searle afirmen que la representació lingüística és independent de la comunicació.

Pensem, per acabar, que és inevitable que aquesta proposta de Searle afecte a la tesi que l'objectiu del llenguatge és la comunicació. L'anàlisi de Searle sembla, malgrat que ell (Cf., 1972 i *supra* 4.3.) ho nega, donar l'esquena a aquest fet. Searle (1986: 211) defensa que la seua concepció és sols un pas més enllà de les seues pròpies crítiques als arguments griceans. Sembla, però que, en donar aquest pas, Searle no sols ha allunyat les intencions de significar de les intencions de produir una resposta en l'oient (efecte perlocucionari) o de produir enteniment en l'oient (efecte il·locucionari o *d'up take*), sinó que, a més a més, en identificar la intenció de significar amb la intenció de representar, ha separat la comunicació de la significació, ha tret la comunicació del lloc privilegiat que sembla que ha d'ocupar en qualsevol teoria dels actes de parla. Amb aquest destronament la interacció entre els subjectes sembla ser quelcom tan gratuït per al llenguatge com ho puga ser l'intent d'arribar a un consens.

6.2 ¿ÉS MÉS BÀSICA LA INTENCIONALITAT? APEL

En aquest epígraf intentarem cercar el problema amb què hem acabat l'epígraf anterior. La qüestió que se'ns ha presentat gira al voltant del fet primordial que serveix de base a la proposta de Searle sobre el llenguatge. Ens referim al fet que la intencionalitat com a capacitat de representació pre-lingüística i biològicament fundada és prèvia a qualsevol forma de representació lingüística, la qual és una capacitat derivada de la intencionalitat. Aquesta explicació ha esdevingut el nucli de totes les propostes de Searle. Per això qualsevol crítica seriosa que vulga fer-se als plantejaments de Searle haurà de posar el dit sobre aquesta nafra.

K.O.Apel, entre altres, és un dels autors que realitza una crítica en aquest sentit. Els textos fonamentals per seguir l'argumentació d'Apel són tres articles editats com a capítols en tres diferents llibres. Es tracta de "Linguistic Meaning and Intentionality: The Relationship of the a priori of Language and the a priori of Consciousness in light of a Transcendental Semiotic or a Linguistic Pragmatic" (1987), "Linguistic Meaning and Intentionality: The Compatibility of the "Linguistic Turn" and the "Pragmatic Turn" of Meaning Theory within the Framework of a Transcendental Semiotics" (1989) i "Is Intentionality more Basic than Linguistic Meaning?" (1991), publicat aquest últim en el llibre homenatge a Searle.

Apel parteix, per realitzar aquesta crítica, de la seua proposta d'una pragmàtica transcendental. Pel que fa al llenguatge,

aquesta pragmàtica suposarà una prioritització metodològica de l'*a priori* del llenguatge en oposició a l'*a priori* de la consciència. El resultat preveu ser una semiòtica transcendental o, el que en Apel és el mateix, una semàntica i una lingüística pragmàtica que transforme les bases de la filosofia transcendental (Apel, 1987: 102). En aquest sentit la semiòtica que proposa Apel pretén donar la volta a les argumentacions de la filosofia transcendental clàssica de Kant segons la qual l'*a priori* de la consciència té prioritat a l'hora de cercar les condicions de possibilitat d'un coneixement vàlid objectivament. De la mateixa manera la filosofia de Husserl sembla a Apel (1987, 1989, 1991) una fenomenologia desenvolupada en una teoria intencionalista del significat orientada pre-lingüísticament.

En produir-se el gir lingüístic, la prioritat del transcendent de la consciència serà desbancat per una teoria del significat orientada lingüísticament (Cf., Habermas, 1990 i Apel 1987 i b, 1991). En aquest procés trobem dues fases diferenciades, la filosofia ideal del llenguatge i la filosofia del llenguatge ordinari. És en aquesta última que s'intenta introduir les intencions dels subjectes i s'arriba a una teoria intencionalista del llenguatge. Malgrat ser una reducció intencionalista, aquest enfocament té poques similituds amb l'intencionalisme de Husserl, ja que, en opinió d'Apel (1991: 31) la nova concepció intencionalista redueix la noció d'accions-intencions a la producció racional dels efectes del llenguatge, entés com acció, en la consciència dels oients. L'interés radica, per tant, en l'efecte il·locucionari d'Austin. En aquest sentit, afirma Apel (*ibid*), la comunicació lingüística és interacció estratègica, en el sentit d'acció social racional de Weber.

En aquest panorama la sorpresa apareix amb les tesis de Searle, les quals conformen una teoria intencionalista. Ara bé, i ací radica la crítica d'Apel (1991: 32; 1989: 41), la proposta de Searle s'apropa més a la husserliana en el sentit que l'acte de constitució del significat basat en la intencionalitat està separat de la racionalitat comunicativa. Estem d'acord amb Apel en el fet que Searle sembla així haver abandonat el final pragmàtic que semblava tenir el gir

lingüístic. En aquest sentit la separació entre les intencions de representar i les intencions de comunicar no és ingènua. Aquesta crítica no és nova per a nosaltres, l'hem vista al llarg de tot aquest treball, i l'hem vista també en l'epígraf anterior amb autors com Habermas o Nuyts. La qüestió que Apel planteja ara és el fet que fins i tot es pot dir que en la concepció de Searle hi ha una regressió al punt on estava la filosofia del llenguatge abans del gir lingüístic:

It seems to me that the retrogression to a point before the "linguistic turn" in Intentionality is bound up with this uncoupling of meaning-intention from communication-intention (Apel, 1991: 32-33).

Com altres autors, el que qüestiona Apel és la independència, afirmada en la proposta de Searle, de les intencions de significar respecte de les intencions de comunicar, així com la independència del llenguatge respecte de la perspectiva del "gir lingüístic" de la filosofia contemporània. Apel qualifica, per tot açò, la concepció de Searle a partir de 1983 amb *Intentionality* de "sorprenent". I anomena, el canvi que realitza Searle dins de la filosofia del llenguatge, "el gir sorprenent" (*astonishing turn*) enfront el "gir lingüístic".

Els lectors i lectores coneixen les nostres raons per defensar que en Searle no interpretem que hi ha un trencament en la seua filosofia, sinó un desenvolupament d'idees i una evolució que, certament, arriben a un punt diferent del de partida, no oposat, però, com alguns interpreten. En aquest sentit trobem en Apel una interpretació que, malgrat que no és idèntica, sí que s'apropa més a aquesta idea nostra de negar dues etapes en Searle. Així ens sembla quan llegim el 1991(35) una reflexió d'Apel en el sentit que tal vegada va malentendre Searle quan el va llegir a *Speech Acts* (1969), i

en conseqüència admet que potser no s'ha produït cap canvi en la filosofia de Searle¹.

Malgrat aquesta possibilitat Apel (1987: 109-115; 1989: 40-49; 1991: 40-46) intentarà criticar la concepció intencionalista de Searle des dels mateixos plantejaments de la teoria dels actes de parla d'Austin i Searle. Apel creu que tant Austin com Searle, amb la teoria dels actes de parla i el gir lingüístic, havien mostrat no sols un concepte de significat públic d'acord amb l'*a priori* lingüístic dels actes de parla vàlids intersubjectivament, sinó també un contingut proposicional vinculat a la força il·locucionària amb la qual tot significat vàlid públicament està pre-determinat per les convencions lingüístiques que la governen. Apel creu que aquest fet significava la defensa, no sols per part d'Austin sinó també per part de Searle, d'un significat pragmàtic i comunicatiu. Austin ho va mostrar amb les seues propostes sobre la dimensió realitzativa (*performative*) del llenguatge. I Searle ho va mostrar, creia Apel en llegir *Speech Acts*, amb el "principi d'expressabilitat". Apel (1991: 42) reconeix que va acceptar aquest principi com una formulació d'una integració de la semàntica proposicional en la pragmàtica dels actes de parla contextualitzats.

Aquesta interpretació, però, entra en profunda contradicció amb l'explicitació de Searle a *Intentionality*. En aquesta obra, a parer d'Apel (1991: 42), hi ha una dependència unilateral i absoluta del significat lingüísticament expressat envers la fonamental intencionalitat de la ment. La proposta d'Apel, com en el cas de Habermas, se situa en una concepció pragmàtica que no pot sinó lamentar les afirmacions de Searle i considerar-les regressives. El significat, a diferència del que hem vist que manté Searle sobre el significat literal i les proposicions, és per a Apel quelcom convencional i intersubjectiu:

¹ Hem de fer notar que encara que Apel reconega la possibilitat que no hi ha cap ruptura en l'obra de Searle, ell mateix després, en l'article de 1991, parla de Searle I i Searle II. El primer, és el Searle d'*Speech Acts*, col·laborador d'Austin. El segon és el Searle d'*Intentionality*, el qual en interpretació d'Apel ja ha trencat amb el gir lingüístic (Cf., Apel, 1990: 39 i ss).

...not only in regard to the representation of facts in linguistic propositions, but also in regard to the illocutionary force of speech acts, which can be expressed in performative phrases, our meaning intentions are dependent on linguistic conventions as a condition of possibility of valid intersubjective meaning (...) If we take this pragmatically enhanced explication of a concept of meaning oriented toward the "linguistic turn", then we arrive at consequences which seriously diverge from the intentionistically oriented meaning theory of Searle II (1991: 43. L'accent sobre les paraules és del propi autor).

Aquesta explicació xoca frontalment amb una teoria del significat en termes de la noció searleana de condicions de satisfacció. Apel veu aquesta noció com una extrapolació i generalització de les condicions de veritat del verificacionisme, la qual cosa torna la teoria del significat al lloc de Frege i Wittgenstein. Perquè hem criticat el concepte de significat de l'oració de Searle considerem que és encertada l'apreciació d'Apel sobre el motiu que impossibilita Searle a arribar a un concepte de significat pragmàtic. L'error de Searle radica en aquest punt en intentar donar no una explicació del significat dels enuncisats (*statements*), sinó dels significats de les oracions (*sentences*), deixant fora del significat, per tant, les característiques forces il·locucionàries que fan diferents els diferents actes de parla (Apel, 1991: 43).

Apel (1991: 46) proposa, igual que Habermas, que s'ha d'intentar una explicació del significat que entenga les condicions de veritat del contingut proposicional dels actes de parla no com un aspecte parcial de les condicions de satisfacció dels estats intencionals, sinó com un cas especial de les condicions de validesa dels actes il·locucionaris. Si no podem fer açò, alerta Apel (*ibid*), no podem completar el gir lingüístic amb la integració de la semàntica i la pragmàtica:

and in so far as the extension of the "linguistic turn" has to take into account all functions of language and all relations of language to the world, it ought to be possible to understand the meaning of speech acts -beyond the intended proposition related conditions of satisfaction in terms of validity conditions (Apel, 1991: 46).

I entendre el significat vinculat a pretensions de validesa és entendre'l a la llum de normes vàlides intersubjectivament, com ja hem vist en Habermas. Aquestes són les normes que constitueixen el món social i que virtualment fan una pretensió de validesa universal. I com diu la pragmàtica universal de Habermas i Apel, en cas de ser qüestionada podrà discutir-se mitjançant el discurs argumentatiu. En produir-se aquesta argumentació ens adonarem del reconeixement intersubjectiu dels interlocutors.

Malgrat que no és objectiu nostre explicar ací la pragmàtica universal o l'ètica discursiva és evident que tant les afirmacions de Habermas com les d'Apel entren de ple en l'aspecte moral de les normes que regeixen les pretensions de validesa. Des d'aquesta perspectiva Apel ens diu que les pretensions de validesa que suposen els actes de parla comunicatius són tres: de veritat, de sinceritat i de correcció normativa. Aquestes suposen un enteniment de la seua justificació moral o de l'absència d'aquesta, ja que l'última pretensió és alhora precondition de les altres (Apel, 1989: 45). Entendre el significat il·locucionari d'una ordre és entendre'n la legitimitat moral (Cf., Apel, 1991: 47).

Per altra banda les pretensions de validesa remetent a un món públic de normes socials intersubjectivament reconegudes. L'anàlisi d'Apel (1991: 51) sobre el significat justifica una important i reptadora afirmació: "Sobre aquesta arquitectònica del significat i les dimensions de validesa descansen les bases per a una filosofia teòrica i pràctica".

Si ens preguntem per la possibilitat d'una explicació dels actes il·locucionaris que siga neutral respecte als valors, ara sabem amb Apel i Habermas que és impossible, això si no paguem el preu d'explicar-los com a expressió de les representacions de la ment/cervell dels individus. Si volem accedir a una explicació racional que done compte d'allò que fem en parlar, i del que signifiquen els actes de parla (com accions comunicatives) hem d'incorporar les pretensions de validesa que incorporem a allò que diem en un llenguatge públic. I en incorporar-les no hi ha res que siga "neutral" moralment, ja que les condicions de validesa ho són a la llum de normes validades intersubjectivament. Aquest fet ens porta, tal com ens proposa Apel (1991: 53), a la idea d'una norma bàsica de responsabilitat compartida que hi ha a sota del mateix discurs argumentatiu².

Malgrat aquesta —pensem— justificada argumentació d'Apel i Habermas, la visió de Searle (1991a) sobre això donaria suport més aviat al que Apel denomina una explicació "neutral" dels actes il·locucionaris. De fet Searle accepta que hi ha certes condicions que els actes de parla hauran de complir per constituir-se com a tals (bé en asseveracions, ordres, promeses, expressions de gratitud o disculpa, declaracions, etc.). Searle (1991a: 98) accepta que les pretensions de validesa que Apel i Habermas estan suggerint poden formalitzar aquestes condicions. El que no accepta Searle (*ibid*) és precisament el fet que potser caracteritza més l'explicació dels actes de parla dels autors de Frankfurt. És a dir, el concepte de consens que fonamenta l'acceptació intersubjectiva de les pretensions de validesa. Per a Searle, que ja va criticar a Grice la proposta d'incloure l'efecte perlocucionari en l'estructura de l'acte de parla, l'intent de consens no és part de l'estructura dels actes il·locucionaris, i per tant no hi juga

²Apartant-nos ara de la pragmàtica universal i tornant a la filosofia intencionalista de Searle pensem que aquesta idea pot relacionar-se fructíferament, des del nostre punt de vista —més proper en aquest sentit al d'Apel que al de Searle— amb el concepte searleà d'intencionalitat col·lectiva.

cap rol en el significat que s'hi transmet. Les paraules de Searle no ofereixen cap possibilitat en aquest sentit:

It is not part of the constitution of the meaning of a speech act that the speaker must seek from the hearer a recognition of the validity of its performance under these various headings. It is important to state this point precisely: in the constitution of the illocutionary act it is necessary to distinguish the meaning of the utterance from the intent to communicate that meaning to the hearer (1991a: 98-99).

De nou és palès que la separació del significat de la comunicació. A més a més és convenient assenyalar el fet que qualsevol significat és independent de l'intent de comunicació. Així, no sols l'anomenat per Searle significat literal o significat de l'oració, sinó també, com ho diu en aquesta citació, el significat de l'emissió és independent de l'intent de comunicació. Unes línies més avall Searle reconeix el fet que l'intent de comunicació, així com l'efecte perlocucionari i les pretensions de validesa són importants en el context de les emissions, ara bé, definitivament "*no són part de la constitució del significat de l'emissió*". I és que la comunicació és, com afirma Searle (1978b: 178) un transvasament d'un estat intencional des del parlant a l'oient. En aquesta argumentació pensem que rau una bona justificació per a la creença d'Apel sobre el "sorprenent gir" de Searle en abandonar qualsevol de les metes conquistades pel "gir lingüístic", així com per a la creença nostra que ja abans d'*Intentionality* (1983) Searle s'havia allunyat de l'anomenat gir lingüístic.

Considerem, a més a més, que aquestes declaracions de Searle ens donen la raó també a nosaltres quan en la primera part d'aquesta tesi ens semblava injusta la crítica de Searle a Austin (vegeu, supra, 1.4.). Ja dèiem en aquell moment que Searle no podia acusar Austin d'estar separant la força de la locució. Entre les diferents

raons ens semblava que dues eren contundents. La primera, que Austin no argumenta mai per a tal separació, sinó més aviat el contrari; la segona raó es que analitzant les afirmacions i argumentacions de Searle ens adonàvem que era en Searle, i no en Austin, on es produïa un trencament entre la força i el contingut proposicional, una subseqüent separació entre el context d'emissió i el significat, seguit d'una distinció entre el significat literal o de les oracions del significat de les emissions, per acabar en una barrera entre significat i comunicació. Després de tota l'anàlisi que hem fet fins ací de l'obra de Searle ens sembla que estem en condicions de dir que aquesta separació, que nosaltres mantenim que ja es pot rastrejar en alguns dels escrits previs a *Intentionality*, és l'element clau que permetrà oferir a Searle una teoria de la ment que fagocite la seua teoria del llenguatge. Considerem que si aquesta última des del principi de les indagacions filosòfiques de Searle haguera estat indubtablement immersa en el "gir lingüístic" no hauria acabat en un mentalisme i representacionalisme que ara, tant Habermas com Apel, estan criticant.

Hem vist com la proposta de la pragmàtica transcendental d'Apel intenta completar el gir lingüístic amb el gir pragmàtic. Hem vist també fins a quin punt la proposta de Searle està allunyada, no sols de la pragmàtica, sinó com Apel afirma, del mateix gir lingüístic³. L'errada fonamental de Searle ha estat, com ja hem vist en altres epígrafs, deixar fora de la seua filosofia el món social i l'aspecte social i comunicatiu del llenguatge. Aquest fet sorprèn aquells i aquelles que no coneixen en extensió i certa profunditat l'obra de Searle, ja que sembla, i així s'explica en qualsevol manual bàsic de filosofia o de lingüística, que la teoria dels actes de parla de Searle pretén donar una conceptualització del llenguatge des de la seua perspectiva d'acció, i d'acció de comunicació, ja que precisament els actes de parla són les

³ Apel va més enllà en la crítica a la concepció intencionalista de Searle (1989: 48) quan assenyala que Searle torna enrere en caure en el "solipsisme metodològic" de la tradició de la filosofia de la ment o de la consciència que va de Descartes a Husserl.

unitats mínimes de comunicació. Nosaltres pretenem ací explicar què és el que ha anat malament en acabar amb una teoria que no sols no assoleix aquest objectiu, sinó que cau en un internalisme que quasi oblida el món social i públic per protegir-se dins d'un vas.

Tanmateix, pel que ens resta d'anàlisi, farem els esforços necessaris per recuperar algunes de les tesis de Searle. En aquest sentit tenim els conceptes de *background* i intencionalitat col·lectiva, que ara examinarem.

CAPÍTOL 7

EL CONCEPTE DE *BACKGROUND*

7.1. BACKGROUND I INTENCIONALITAT

El concepte de *background* es troba definit per primera vegada en Searle a “Literal Meaning” (1978f, i 1979c¹). En començar aquest article, Searle afirma:

I shall argue that in general the notion of the literal meaning of a sentence only has application relative to a set of contextual or background assumptions and finally I shall examine some of the implications of this alternative view (1979c: 117).

Aquesta tesi condueix Searle a defensar, tal i com vam veure al primer apartat d'aquest treball (Cf., capítol 2), que si bé es pot parlar del significat literal d'una oració, cal tenir en compte el conjunt d'assumpcions contextuais que possibiliten l'aplicació i la interpretació d'aquests significats.

A partir de l'article de 1978 Searle utilitzarà aquest concepte (vegeu 1980b i 1981b) fins que l'incorpora de manera sistemàtica en la seua filosofia el 1983, amb *Intentionality*, com un terme tècnic més de

¹L'article de 1978c va aparèixer un any després, inclòs com un capítol del llibre de Searle *Expression and Meaning* (1979c). Les citacions que puguem ací mostrar es referiran a l'edició de 1979c.

la filosofia de la ment que en aquesta obra presenta². A partir d'aquest moment el concepte de *background* anirà tenint un paper cada vegada més rellevant en l'obra de Searle (vegeu 1992a, 1994a, així com l'últim escrit encara no publicat). L'article de 1980 titulat "The Background of Meaning" (1980b) és, com el mateix Searle diu, una continuació d'aquell de 1978, "Literal Meaning". Searle (1980) repeteix la idea que sobre el *background* ens dóna el 1979 en la citació que acabem de veure. Ara ens diu:

The view I shall be espousing is that in general the meaning of a sentence only has application (it only, for example, determines a set of truth conditions) against a background of assumptions and practices that are not representable as a part of the meaning (1980b: 221).

Searle, ací, explicita un poc més el concepte, en dir que el *background* ha de tenir un caràcter no representacional. Entre d'altres, aquesta tesi tindrà la conseqüència que el *background* no podrà ser part de la semàntica, per diferents raons explicitades a l'epígraf 1.4.2.1. d'aquest treball (recordem que en aquest epígraf criticàvem algunes de les raons que Searle donava per deixar el *background* fora del significat). I és que en aquesta última citació que hem vist Searle ja tenia una primera formulació del que després seria la seua teoria o filosofia de la ment. És a dir, que Searle estava ja conceptuant el significat en termes d'expressió d'estats intencionals (Cf., 1980b: 231). Serà a *Intentionality* on Searle incorpore, com fa amb altres conceptes, el concepte de *background* a una xarxa intencionalista i representacional.

² En aquest sentit els termes de *background* i *network* apareixen a *Intentionality* (1983) escrits com a noms propis, igual que el terme *intentionality* (intencionalitat). És a dir, amb la primera lletra en majúscula. En escrits posteriors a 1983 Searle no utilitzarà les majúscules. Per la nostra part, igual que fem amb el terme "intencionalitat", escriurem *background* i *network* segons les convencions gramaticals dels noms comuns.

En l'obra de 1983 Searle vincula el *background* amb la intencionalitat. Hem vist com els estats intencionals amb una direcció d'ajust tenen uns continguts que determinen les seues condicions de satisfacció. Ara bé, aquells, els estats intencionals, no funcionen de forma independent o atomística. Per a cada estat intencional hi ha un contingut, i aquest determina les seues condicions de satisfacció en relació amb altres estats intencionals. Searle aglutina aquest fet d'interrelació d'estats intencionals sota el concepte de *network* (xarxa intencional, o *red* en traducció espanyola). El que denota aquesta tesi és la idea holística que en una situació de la vida real, les creences, desitjos... són sols part d'un gran conjunt d'estats psicològics interrelacionats. Doncs bé, si seguim el fil de la investigació del concepte de *network* arribem segons Searle (Cf., 1983: 141-143) a la *roca ferma* de les capacitats mentals; és a dir, a allò que possibilita les representacions mentals i que forma, per tant, les precondicions per al funcionament dels estats intencionals. El *background*, en definitiva. Aquest, però, no pot ser ell mateix intencional, pels mateixos motius que vam veure que no pot formar part del contingut semàntic: per evitar el regrés a l'infinit. Searle fa del *background* una precondició de qualsevol representació, lingüística o d'una altra forma. Per això la definició que d'aquest concepte dóna Searle a *Intentionality*:

El Trasfondo es un conjunto de capacidades mentales no representacionales que permite que tengan lugar todas las representaciones. Los estados Intencionales tienen únicamente las condiciones de satisfacción que tienen, y, por tanto, solamente son los estados que son, en contraste con un Trasfondo de capacidades que no³ son ellas mismas estados Intencionales. Para que yo pueda tener ahora los estados Intencionales que tengo, debo tener ciertos tipos

³ En la traducció espanyola de E.Ujaldón Benítez hi ha, òbviament, un error greu ja que aquesta negació no apareix en el text. Tal fet desfigura totalment la genuïna proposta de Searle al voltant del concepte de *background*. (Cf., amb l'original ressenyat a la citació).

de saber-cómo: debo saber cómo son las cosas y debo saber cómo hacer cosas, pero los tipos de "saber-cómo" en cuestión no son, en estos casos, formas de "saber qué" (1992a: 152; 1983b: 143)⁴.

El *background*, en ser preintencional, Searle l'assimila a una forma de saber-com, i no a una forma de saber-què, la qual seria representacional. Saber què implica una directivitat i una representació a altres coses i estats de fets (sovint a la realitat d'aquí fora). Saber-com, segons la definició de Searle, no suposa cap implicació representacional, sinó una referència a les capacitats pre-intencionals de l'individu. Així, seguint el que Searle (1983b: 143 i ss) anomena la "geografia del *background*" hi ha dos tipus de *background*:

-*Background* profund (*deep background*), format per aquelles capacitats que són comunes a tot ésser humà normal en virtut de la seua natura biològica com a tal ésser humà. Capacitats com caminar, menjar, agafar, percebre, reconèixer..., així com la percepció i la consciència de certs aspectes de la realitat del món, com la solidesa de les coses, l'existència independent dels objectes i l'altra gent formen part del *background* profund.

-*Background* local (*local background*), format per les pràctiques culturals locals o particulars, les quals inclouen coses com ara obrir portes, veure cervesa en l'ampolla, així com la posició preintencional que tenim davant coses com cotxes, frigorífics, diners i còctels.

Tant en un tipus de *background* com en l'altre Searle reconeix aquells aspectes que tenen a veure amb "com són les coses" (*how things are*) d'aquells altres que tenen a veure amb "com fer coses" (*how to do things*). Searle adverteix el fet que és clar que, en traslladar aquesta distinció a la pràctica, ens adonem que no hi ha una línia divisòria terminant entre "com són les coses per a mi" i "com faig

⁴ En la traducció castellana de Tecnos es tradueix *background* per *trasfondo* (en català podria traduir-se per *rerefons*). Nosaltres deixarem sense traduir, en general, els conceptes de *background* i *network*, per tal de no traïr l'història contextual que aquests termes tècnics tenen en la filosofia de Searle

les coses". En com faig jo les coses hi és, de manera inherent, una assumpció de com són les coses per a mi.

Amb aquesta distinció Searle està apel·lant a la seua tesi realista que fins i tot el du a mantenir la distinció entre fets purs i fets institucionals. Aquesta tesi serà una de les propostes claus que desenvoluparà Searle a una obra inèdita de l'any 1993, *The Construction of Social Reality*, encara que pensem que es poden trobar antecedents a obres tan anteriors com 1964 o 1969 (en concret a l'últim capítol d'*Speech Acts*). Tanmateix el que ara proposem és continuar endavant amb el concepte de *background* i tractar els temes relacionats o vinculats amb aquest en els següents capítols que resten d'aquest treball.

Searle creu que hi ha tres arguments que donen suport a la seua hipòtesi del *background*. El mateix Searle (Cf., 1983b: 151-153) reconeix que no són arguments decisius, en el sentit que no n'hi ha cap que siga un argument formal que demostre la hipòtesi. Més aviat són arguments que mostren la coherència del *background* amb la teoria de Searle, així com la potència explicativa del concepte. Les dues coses juntes sembla que fan necessari aquest concepte. Els aspectes que donen suport, a ulls de Searle, a la seua proposta del *background* són tres: l'enteniment del significat literal, la comprensió de la metàfora i certes habilitats físiques.

Hem vist en la primera part d'aquesta tesi que Searle defensa un concepte de significat de l'oració que és literal, en el sentit que com a tal significat no depèn del context o de les intencions del parlant. Ara bé, també vam veure com Searle reclamava la necessitat del *background* a l'hora "d'aplicar", com el mateix autor expressa, aquest significat literal⁵. Així, el significat literal sols té aplicació en relació amb un conjunt d'assumpcions i pràctiques del *background*. I és que el mateix significat literal determinarà diferents condicions de

⁵ Recordem que precisament en la separació que realitza Searle entre el significat literal aïllat de tot context, i l'aplicació del significat, radicava una de les més dures crítiques nostres a Searle (vegeu epígrafs 1.4 i 1.5, així com el capítol 2 de conclusions de la part I d'aquesta tesi).

veritat d'acord amb diferents *backgrounds*, els quals són, en definitiva, els que ens permeten "entendre" un llenguatge. El *background* és el que ens permet entendre el significat en cada acte de parla. En aquest sentit reivindicàvem a la primera part d'aquesta tesi una incorporació del *background* al contingut semàntic o al significat, així com una defensa de la impossibilitat de parlar de significats literals. Considerem que, tal i com el mateix Searle en parlar del *background* sembla reconèixer, els significats literals no tenen cap mena d'aplicabilitat. No es donen, per tant, si no és que acceptem la idea del museu mental (de la qual Quine acusa Searle), o la idea de la sinonímia dels manuals de traducció (que el mateix Searle rebutja). En aquest sentit hem manifestat reiteradament al llarg d'aquest treball la renúncia que, al nostre parer, Searle hauria de fer respecte a l'afirmació dels significats literals, ja que és l'origen, com hem intentat mostrar ací nosaltres, d'alguns punts problemàtics de la seua filosofia. Ara Searle sembla que vol mostrar-nos que precisament de l'absurditat i impossibilitat d'entendre els significats literals naix la necessitat d'un *background* que els faça comprensibles, que els faça en definitiva significats que *signifiquen* alguna cosa (tornarem a aquest punt dels significats en l'últim epígraf d'aquest capítol).

El segon element que dóna suport a la hipòtesi del *background* és, segons Searle (Cf., 1983b: 148-149), la comprensió de la metàfora⁶. Searle creu que el fet que els éssers humans puguem entendre les metàfores mostra que hi existeix el *background*. L'argumentació es basa en la idea que no tenim regles "algorítmiques" que justifiquen o expliquen les metàfores. Més aviat l'ús d'aquestes ve donat per un altre tipus de regles no mecàniques (com pot ser la similaritat); i fins i tot sense cap regla que puguem descriure, sinó per un altre tipus de motius, com ara una associació espontània. El fet és que aquests dos aspectes suggereixen, a parer de Searle, l'existència de capacitats i habilitats no-representacionals.

⁶ Hi ha publicat un excel·lent estudi de Armin Burkhardt sobre el concepte de metàfora en Searle. Vegeu Burkhardt, 1990c.

El tercer element per argumentar a favor del *background* és el conjunt d'habilitats físiques que els éssers humans podem aprendre a desenvolupar. Podem posar molts d'exemples: conduir un cotxe, esquiar, anar en bicicleta, posar en marxa un determinat electrodomèstic, usar qualsevol instrument i, en general, desenvolupar una activitat física que supose una certa destresa. La qüestió serà, segons Searle (1983b: 150-151), que en aprendre a desenvolupar una activitat física com les ací ressenyades hem d'aprendre un munt d'instruccions que sols estan presents en la fase d'aprenentatge; després simplement no necessiten estar presents. El cognitivisme ens diu que les instruccions s'han interioritzat, de tal manera que continuen funcionant com representacions, encara que de manera inconscient. L'explicació de Searle va per un camí oposat en negar que les regles s'hagen internalitzat. Més aviat el que ha passat, afirma Searle, és que les regles o instruccions que un principiant té presents quan està aprenent una habilitat determinada, es converteixen progressivament en irrellevants. Açò no implica, però, que es tornen inconscients, sinó que el que s'esdevé és que "es retiren" al *background*. D'aquesta manera argumenta Searle com les habilitats i destreses físiques requereixen la necessitat del *background*. Vegem-ne una citació:

Las reglas no llegan a "formar parte de" los contenidos Intencionales inconscientes, sino que las experiencias repetidas crean capacidades físicas, presumiblemente realizadas a través de conductos neurológicos⁷, que hace que las reglas

⁷ Ens sembla que la traducció castellana en aquesta ocasió tampoc és ni massa fidel a l'original, ni massa bona en tot cas; crea així una diferència que pot fer el text inocu informativament. La qüestió és que si diem, com diu el text castellà "*las experiencias repetidas crean capacidades físicas, presumiblemente realizadas a través de conductos neurológicos, que hace que las reglas sean simplemente irrelevantes*", no s'està afirmant realment res novedós, ja que és obvi que sempre que realitzem una activitat o una altra hi ha conductes neurològics en funcionament, i això no explica que les regles es tornen irrellevants. El text original en anglés diu: "*the repeated experiences create physical capacities, presumably realized as **neural pathways**, that make the rules simply irrelevant*". Les paraules que en la traducció castellana s'han traduït incorrectament i causen,

sean simplemente irrelevantes. "La práctica hace la perfección", pero no porque la práctica nos lleve a memorizar perfectamente las reglas, sino porque la práctica repetida hace posible que el cuerpo tome el control y que las reglas se retiren hacia el Trasfondo (1992a: 159; 1983b: 150).

La qüestió serà, per tant, que les capacitats físiques es desenvolupen, arribat un cert moment, de manera més o menys automàtica⁸, en el sentit que la pràctica, l'aprenentatge i l'aplicació de les regles han format una "senda neural". Ja no cal memoritzar les regles: "el cos pren el control i les regles es repleguen en el *background*". El *background*, per tant, és el que explica la no necessitat de presència de regles en una activitat que ja hem après. Aquest fet, per altra banda, mostra la presència del *background*.

El que podem concloure d'aquests tres elements que ratifiquen la hipòtesi del *background* és que aquest té una funció clara

per tant, una traducció equívoca i nula explicativament, són, al nostre parer, les paraules que hem assenyalat en negreta. Entenem que "*as neural pathways*" s'ha de traduir en castellà per "*como sendas neurales*". "*As*" és "*como*" ("com" en català), i no "*a través de*" ("mitjançant" en català). "*Pathways*" és "*senda*" o "*camino*" ("senda" o "cami" en català), i no "*conducto*". Si traduïm "*conducto*" estem instrumentalitzant el fet que vol assenyalar Searle, i en traduir (sorprement) "*as*" com "*a través de*" encara reforcem més aquesta instrumentalització. Pensem que "*pathways*" fa referència més a una funció, s'ha creat una funció neural nova, una senda neural que substituirà les regles, i no un objecte o un instrument ("*conducto*") a través del qual es realitza ¿qué? La traducció castellana que nosaltres proposem és, per tant: "*las experiencias repetidas crean capacidades físicas, presumiblemente realizadas como sendas neurales, que hace que las reglas sean simplemente irrelevantes*".

⁸ Ho podem dir així, encara que haurà d'estar clar (vegeu epígraf 4.1.) que l'activitat, en ser una acció, comportarà una intenció, (almenys una intenció en l'acció). Més aviat, per tant, el que es "mecanitza" o és "com a sendes neurals" no és l'acció, sinó les regles. L'activitat, en tot cas, és sempre intencional, encara que les regles que vam aprendre per desenvolupar-la no hi siguem. Malgrat que les tesis de l'acció intencional estan prou clares en l'obra searleana, considerem que Searle, en aquest punt, en parlar d'habilitats físiques ho hauria pogut anomenar breument de nou. D'altra manera en una lectura aïllada del capítol del *background* a *Intentionality* (1983b) es pot arribar a confusions.

d'aplicació i interpretació de continguts intencionals. És a dir, sembla ser una funció característica del *background* la de permetre l'aplicabilitat i la interpretació de continguts intencionals i, en conseqüència, la de permetre els significats (continguts semàntics), així com els mateixos estats intencionals. El mateix Searle (Cf., 1983b: 153) reconeix aquesta important funció del *background* en dir que sense aquest els estats intencionals no podrien funcionar, ja que no podrien determinar les condicions de satisfacció, ¿contra què ho farien? Els continguts semàntics o proposicionals no ens donarien cap significat, no determinarien cap condició de satisfacció si no fos pel *background*. I és que, com assenyala encertadament Searle (1983b: 153) les proposicions no són autoaplicants, no s'apliquen per si mateix. Davant d'uns continguts semàntics encara hem de saber què fer-hi, com aplicar-los, i aquest coneixement no consisteix en continguts semàntics addicionals, en representacions (cauríem, ja ho sabem, en un retorn a l'infinit), sinó en el *background*.

Aquesta tesi, sens dubte, ens promet importants conclusions per a la filosofia del llenguatge, per exemple. Ara bé, abans de passar-hi és ineludible veure l'estatus que el *background* té per a Searle. És a dir que Searle ens haurà de resoldre qüestions com les següents: ¿és el *background* social? ¿és biològic? ¿és un producte del món real? ¿si no ho és com es relaciona amb aquest? Partim de la idea clau que el *background* no és intencional, no és representacional, és precisament una precondition per poder aplicar la intencionalitat i tenir representacions, ¿d'on surt, doncs? Realment pensem que la filosofia de Searle pren un respir de l'obsessió representacionalista amb el concepte de *background*. En aquest sentit l'autor s'haurà de comprometre a respondre aquest tipus de qüestions, ja que la resposta se'n sortirà de l'entramat conceptual de la intencionalitat o, almenys, no estarà sota el seu domini.

La resposta que Searle (1989) donarà a aquestes qüestions no ens sembla una resposta clara, ni completament explicativa, ni taxativa. Searle dedica realment poc espai a l'obra de 1983 per tractar la relació entre el *background* i la intencionalitat que és, en definitiva, el

punt de partida per respondre les preguntes més amunt ressenyades. En algunes obres publicades més recentment (1991, 1992b i 1994a), així com en el material inèdit de 1993, trobem més explicitació sobre aquest tema. El que diu el 1983 es pot resumir amb la següent citació:

*Cada uno de nosotros es un ser biológico y social situado en un mundo en el que hay otros seres biológicos y sociales, rodeado de artefactos y de objetos naturales. Ahora bien, lo que he estado llamando Trasfondo incluso se deriva de la completa mezcla de relaciones que cada ser biológico-social tiene con el mundo que le rodea. Sin mi constitución biológica, y sin el conjunto de relaciones sociales en las que estoy incorporado (**embedded**), no podría tener el Trasfondo que tengo. Pero de todas estas relaciones, biológicas, sociales, físicas, de todo entorno (**all this embeddedness**), lo único que es relevante en lo que se refiere a la producción del Trasfondo, es aquello que tiene efectos sobre mí, más específicamente efectos sobre mi capacidad mental (**on my mind-brain**). El mundo sólo es relevante para mi Trasfondo debido a mi interacción con el mundo (1992a: 162; 1983b: 154)⁹.*

Amb aquesta citació deduïm que Searle (1983b), de moment, no està disposat a fer cap concessió que s'allunye del seu internalisme, el qual manté, com hem vist (Cf., *supra* 4.3.2.), una

⁹ Lamentem fer referència a aquest fet, però de nou la traducció no és fidel a l'original. El terme "embedded" es tradueix en la versió castellana per "incorporado", quan realment el terme anglés denota quelcom més fort que no "incorporado". Nosaltres proposem en castellà "inmerso" com una millor traducció que replega tant el caràcter més fort, com la "involuntarietat" i "inconsciència" que denota "embedded". Més dolenta és la traducció de "my mind-brain" com "mi capacidad mental". Aquesta traducció traeix completament el sentit de la proposta searleana que ací ja coneixem. En la citació assenyallem entre parèntesis aquests termes en l'original.

primàcia completa i absoluta dels continguts intencionals. Amb aquesta tesi tornem amb la hipòtesi del cervell en un vas a mantenir que el món (el qual Searle manté que no és una hipòtesi, sinó que hi existeix), en definitiva, no és imprescindible. Searle argumenta que el que és important és la interacció de la meua ment-cervell amb el món. Ara bé si realment el món no és a fora i resulta que som cervells en un vas, no importa. Puc viure en un món d'al·lucinacions, però el que importa és que jo tindria el mateix contingut intencional que tinc (puix aquest, recordem, no està causat pel món extern), i necessàriament tinc el mateix *background* que si no fora un cervell en un vas.

Pensem que Searle amb aquesta concepció del *background*, que en principi semblava tant prometedora quant a la recuperació del món social, està subsumint l'existència d'aquest a la seua concepció omniabraçant de la ment-cervell, la qual és fortament internalista. Amb la seua defensa d'un concepte de "contingut intencional estricte" (*narrow content*) Searle ha de fer del *background* no sols un conjunt d'assumpcions no intencionals que permeten les representacions, sinó un apèndix de les representacions. Sembla que, al capdavall, aquestes siguen les que possibiliten el *background*, en deixar d'estar-hi. Com en el cas de les habilitats físiques, sembla que aquelles representacions que deixen de ser presents passen a formar part del *background*, i aquest, alhora, esdevé el possibilitador de l'aplicabilitat d'ulteriors interpretacions. Vegem una citació que considerem que pot, almenys, interpretar-se en aquest sentit que proposem:

Aun en el caso de que yo sea un cerebro en una cubeta, esto es, aun en el caso de que todas mis percepciones y acciones en el mundo sean alucinaciones, y las condiciones de satisfacción de todos mis estados Intencionales que se refieren a cosas externas no se satisfagan de hecho; aun así, yo tengo el contenido Intencional que tengo, de modo que necesariamente tengo exactamente el mismo Trasfondo que tendría si no fuese un cerebro en una cubeta y tuviese ese

contenido Intencional particular (1992a: 162-163; 1983b: 154).

D'aquesta concepció surt la idea, que ja hem criticat (*supra* 1.4 i 2), que fa referència al potencial inicial del *background* en la filosofia de Searle i al pobre paper que després, en posar-lo en relació amb la xarxa intencionalista, desenvolupa dintre la teoria de Searle. El *background* és, sens dubte, necessari perquè es donen els estats intencionals i els continguts semàntics, i per tant els significats. Ara bé, el seu paper, a banda de la importància, és permetre l'aplicabilitat dels significats literals de les oracions (aquests semblen existir abans de qualsevol "aplicació" del *background*), així com possibilitar els estats intencionals. I és que encara que necessari Searle es nega a reconèixer que el *background* pugui "determinar" els significats i els estats intencionals (Cf., 1983b: 157). Searle accepta el funcionament causal del *background*, encara que matisa que aquesta causació no és determinant. Com l'autor afirma, "el *background* ens dona les condicions necessàries, encara que no suficients per entendre, creure, desitjar..." (Searle, 1983b: 158). Considerem que aquest fet no és prou per minorar el paper del *background* en la qüestió dels continguts, ja que siga com siga el *background* és necessari, i en ser necessari es col·loca en el mateix lloc que els altres elements que puguen ser necessaris.

Considerem que per salvaguardar el seu internalisme Searle, una vegada més, ha mostrat ambigüitat en l'explicitació d'un concepte que, pensem, pot generar problemes a la pròpia teoria d'on surt. En obres posteriors a 1983 Searle ha tornat a tractar el tema. Així a "Individual Intentionality and Social Phenomena in the Theory of Speech Acts" (1989d) Searle assenyala el paper que juga per una banda la intencionalitat individual i, per una altra, el *background*, les regles, les convencions i els fenòmens socials, en el tema del significat. Sabem en Searle de la prioritització del significat literal sobre altres possibles significats; ara bé, també sabem que la mateixa concepció searleana ha d'incorporar el concepte de *background* que

permeta "aplicar" i interpretar la intencionalitat individual de la qual emana la intenció de representar, que és, com véiem (*supra* 4.3), intenció de significar. En la definició del *background* (1989d) aquest és, com sempre, no intencional i, per tant, en Searle, no representacional. El seu paper continua sent el de permetre que la intencionalitat individual s'interprete o s'aplique, ja que la intencionalitat no s'autointerpreta o s'autoaplica (*Intentionality is not, so to speak, self-interpreting, or self-applying*. 1989d: 15). I no sols això, permet també la comunicació: és una precondition de l'intent de comunicació que prenguem a altres éssers com nosaltres com que estan compartint les mateixes capacitats, el mateix *background* (Cf., 1989d: 16). De fet la possibilitat d'una comunicació fluida, d'una conversa per exemple, sols s'entendrà si considerem l'existència d'un *background* àmpliament compartit entre els membres que prenen part en la conversa. Aquesta hipòtesi permet, segons Searle (Cf., 1992b: 29), entendre el fet que amb continguts semàntics mínims som capaços d'entendre una informació ampla de manera satisfactòria quan, per exemple, som part de l'audiència d'un espai informatiu de la televisió del nostre país. D'altra banda també sabem d'intents de comunicació que amb amplitud de continguts semàntics han acabat frustrats o han estat insatisfactoris pel fet que els nostres interlocutors tingueren un *background* radicalment diferent al nostre.

Aquesta idea està en concordança amb la definició que Searle (1983b) oferia del *background* en dir que aquest pot ser vist amb un doble vessant (el que Searle anomena geografia del *background*): el *background* profund i el *background* local o, en altres paraules, el vessant biològic i el vessant cultural (Cf., 1983b: 143). El primer permetrà la comunicació i la possibilitat de comprensió entre tot ésser humà, independentment del grau de satisfacció o frustració a què arribe la comunicació. El segon, el *background* local o cultural, permet la possibilitat de mantenir una satisfactòria i fluida comunicació entre els éssers humans que comparteixen aquell determinat *background*. La qüestió que ara ens interessa és precisament que en Searle la capacitat del *background* és quelcom

innat en l'ésser humà. Entenem que aquest *background* és una capacitat innata que després l'ésser humà haurà de desenvolupar al seu medi i en la seua cultura. La capacitat és innata, així com una part del mateix *background* ho és, la part biològica. Els elements d'aquesta part innata, i per tant en Searle també biològica, seran la mateixa capacitat de simbolitzar, la capacitat de representar i d'usar objectes i estats de fets (Cf., Searle: 1989d: 15). La resta del *background* haurà de formar-se en les relacions que els subjectes tenim amb els altres éssers humans i amb la resta del món. Aquesta circumstància no marca, però, en Searle, una separació entre el rol de la subjectivitat individual i el rol de les pràctiques socials. Amb l'explicació innatista de la gènesi del *background* Searle està evitant aquesta separació, ja que, en definitiva, també les capacitats socials surten de les ments dels agents individuals. Vegem-ne una reveladora citació:

The social capacities that we are talking about exist only in the minds of individual agents, individual speakers in the society. In addition to what is internalized in the minds/brains of the speakers there isn't some social practice that is, so to speak, out there independent of them. Social capacities are realized enterily in the individual brains of the members of any given society. The feature that makes them social practices is that they essentially refer to other agents in the society besides simply the speaker himself. They are social in the sense that their functioning requires contact between different agents in the society. But this in no way prevents them from being entirely realized in the individual brains (Searle, 1989d: 16).

Considerem que Searle està, com ja hem assenyalat, utilitzant el *background* com a element que acomode el seu internalisme i que evite alhora dues crítiques que sovint s'hi fan:

-D'una banda la crítica del regress a l'infinit que ha de suportar una teorització d'una ment purament representacionalista;

-D'una altra la crítica de solipsisme i de negació de la realitat que un internalisme radical com el de Searle ha de contestar (ja véiem les crítiques en aquest sentit en l'epígraf 4.3. d'aquest treball).

Considerem, tal i com pensem que mostra la citació de més amunt, que Searle encara no ha respost la segona crítica, la qual, en funció dels interessos i objectius del treball que ací presentem, és per a nosaltres —i pensem que també per a l'obra de Searle— de vital importància. Més aviat al contrari, Searle amb la citació que acabem de veure, mostra la plausibilitat de la hipòtesi del cervell en un vas, i nega qualsevol poder causal al món extern, ja no sols quant al contingut intencional i proposicional, sinó també pel que fa al *background*.

D'una manera més completa o explícita a *The Rediscovery of the Mind* (1992b) Searle dedica un capítol a desentranyar la relació entre consciència, intencionalitat i *background*. El mateix Searle (1992b: 186) diu, en aquesta obra, que espera millorar la seua prèvia concepció del *background*. En aquest sentit considerem que l'aportació més important en referència a aquesta concepció és una reconceptualització de les relacions per una banda del llenguatge amb el *background* (ho veurem més endavant), i per una altra del *network* amb el *background*. Searle creu ara, tal i com més amunt nosaltres interpretàvem, que no hi ha tal separació entre el *network*, com la xarxa d'intencionalitat, i el *background*, com les capacitats no intencionals. Ara *network* i *background* s'interrelacionen i sembla que ho facen no sols d'una manera funcional. És a dir, es donen relacions que van més enllà del fet que és el *background* el que permet l'aplicabilitat de la intencionalitat. La qüestió novedosa és la idea que el *network* pot ser també part del *background* (vegeu *supra*, en aquest mateix epígraf, la interpretació nostra):

The question of how to distinguish between Network and Background disappears, because the Network is that part of the Background that

we describe in terms of its capacity to cause conscious intentionality (Searle, 1992a: 188).

Malgrat que aquesta nova tesi de relació entre el *network* d'estats intencionals i el *background* de capacitats no intencionals puga fer pensar en una identificació entre el *background* i allò inconscient, Searle ho nega rotundament. En l'exemple de les capacitats o habilitats físiques que aprenem deixant de tenir present a poc a poc les regles que guiaven al principi el nostre aprenentatge Searle ens deia que aquestes regles no és que s'interioritzaven, ni que es tornaven inconscients, sinó que passaven a formar part del *background*. Les regles, que eren representacionals, passaven a un nivell no intencional, a formar part del *background*. Que un conjunt de continguts intencionals (*network*) passen a formar part del *background* no significa que es tornen inconscients. A més a més, part del *background* no ha estat generat originalment pel *network*, com ara moltes capacitats físiques com caminar. I és que siga com siga Searle vol deixar clar que el *background* no és un sistema de regles (conscient o inconscient). Amb aquesta idea Searle afirma que se separa de conceptes com el de "formació discursiva" de Foucault, o el d'"habitus" de Bourdieu, els quals pensen aquests conceptes vinculats amb regles (Cf., Searle, 1992b: 193). I és que, argumenta Searle, també les regles necessiten el *background*, ja que no s'autointerpreten. La qüestió, però, seria ara, com bé assenyala Stroud (Cf., 1991) com explica Searle el fet que les regles es "repleguen" al *background* i que aquest no estiga vinculat a les regles. Sens dubte pensem que és una detallada pregunta que revela un problema més general: la relació entre el *background* i allò intencional.

Hi ha algunes conclusions importants a treure d'aquesta concepció del *background* que Searle ens ofereix, així com alguns punts no massa clars per als quals haurem de demanar una explicació ulterior. Sembla que els punts importants en l'anàlisi que hem fet en aquest epígraf fan referència, sobretot, a la relació entre el concepte de *background* i la seua relació amb la intencionalitat. En aquest sentit

tenim la següent explicació: el *background* dona forma a l'aplicació de la intencionalitat (recordem que no s'autoaplica). Aquesta alhora tendeix a passar al nivell de d'habilitat del *background* (les regles d'una habilitat física determinada, per exemple). Al mateix temps el *background* sols es manifesta quan hi ha un contingut intencional, és a dir, sols entra en acció quan hi ha intencionalitat (conscient o inconscient) que el requereix (Cf., Searle, 1992b: 196). A més a més per a Searle és clar que el *background* és clarament no intencional, no forma part del contingut intencional, és una capacitat innata de la ment/cervell que permet explicar i aplicar tot el que passa en aquesta ment/cervell (també les capacitats socials, per exemple).

Aquest últim paràgraf constitueix el resum del que Searle ha dit sobre el *background* en obres tant importants com *Intentionality* (1983b) i *The Rediscovery of the Mind* (1992b). Tanmateix al llibre homenatge a Searle, *John Searle and his Critics* (Lepore & Van Gulick, 1991) l'autor intenta respondre a les crítiques dels autors sobre els diferents aspectes de la seua obra. En aquest sentit ens interessa ara la crítica que autors com D.M.Armstrong, T.Burge o B.Stroud realitzen a Searle al voltant del concepte de *background*.

Armstrong (1991: 152-153) creu que Searle no aconsegueix explicar el caràter no intencional del *background*. En opinió d'Armstrong l'únic argument que dona Searle és des de dintre del seu propi sistema: per no caure en un regrés a l'infinit. Al contrari, Armstrong creu que podem defensar la idea d'un *background* intencional sense caure en un regrés a l'infinit. La solució seria introduir graus d'intencionalitat que permeteren dir: aquest grau és el més bàsic, no hi ha un pas ulterior. Searle (1991: 184-185) respondrà aquesta proposta manifestant que la gradació de la intencionalitat no serveix per sortir d'un regrés a l'infinit, ja que en la seua teoria qualsevol forma d'intencionalitat humana pressuposa un *background*, amb la qual cosa no escapem de tal regrés. Per la nostra part pensem que aquesta resposta per part de Searle confirma més que nega la crítica d'Armstrong segons la qual és una exigència del sistema searleà que el *background* no puga ser intencional.

Barry Stroud (Cf., 1991) amb una crítica semblant afirma que Searle no ha descrit amb èxit què se suposa que és el *background*, i més concretament no ha explicat com aquest és la precondition de tenir estats intencionals.

Accepte o no Searle aquests plantejaments estem d'acord amb Armstrong i Stroud en el fet que Searle encara no ha explicat de manera clara la relació entre el *background* i la intencionalitat. Pensem que la menció repetida per Searle de la plausibilitat del cervell en un vas no congenia massa amb un concepte de *background* (biològic i també cultural) no intencional, i extern al contingut intencional. Ens sembla que ací hi haurien moltes preguntes a fer. En aquest sentit ens sembla un tema clau, apuntat per diferents autors, esbrinar el caràcter públic del *background*, del qual Searle no parla. Una altra qüestió relacionada ens sembla que seria esbrinar per què Searle manté un concepte tant estricte de contingut intencional si alhora manté un *background* no representacional necessari per qualsevol manifestació d'intencionalitat (és més, el *background* fixa també les condicions de satisfacció d'un contingut intencional. Cf., Searle: 1991: 232). El *background* ens sembla, des d'aquesta qüestió, una raó clara per sortir de l'extremat internalisme de Searle. Pensem que Searle no se'n sortirà de les diferents i dures crítiques que es fan a la seua teoria mentre no modere aquest internalisme.

Són comptades les ocasions en què Searle reconsidera, matisa o admet problemes en els seus plantejaments. En aquest punt però, ens sembla que la citació següent pot fer pensar que Searle és conscient de la problemàtica que estem assenyalant:

The situation is further complicated by the fact that not all of the internal mental conditions which fix the conditions of satisfaction of an Intentional state are internal to that state. On my view, relations to the holistic Network of Intentionality and to a nonintentional Background are crucial in determining

*conditions of satisfaction, but neither Network or Background is part of each state.
So, we appear to be in all kinds of deep water,
and there is no easy way out (Searle, 1991: 230).*

¿I quina serà l'eixida a aquesta aparent consciència del problema? Més internalisme. Uns fulls més enrere, contestant la crítica de Burge (Cf., 1991) al concepte de contingut intencional estricte, Searle (1991: 233) s'excusa dient que tal vegada la raó per la qual sembla un problema és que en l'explicació del seu internalisme no ha deixat prou clar que el contingut intencional no conté les condicions de la seua aplicació, el *network* i el *background*. Ara bé, això no implica que aquests dos elements no siguin interns a la ment. Així es salvaguarda el seu internalisme sense necessitat de fer cap concessió a res extern.

Marcelo Dascal, des d'una anàlisi de l'estructura pragmàtica de la conversació (1992), afirma que una de les conclusions que es deriva del *background* és que totes les formes de representació estan externament estructurades, ja que els continguts intencionalment d'aquestes sols es defineixen en relació amb un *background* que és extern a la intencionalitat. En aquest sentit el *background* es converteix, en opinió de Dascal, en una font necessària d'informació contextual, en termes de la qual es condueix el procés d'*interpretació pragmàtica* (Cf., Dascal, 1992: 51).

En aquest sentit estem plenament d'acord amb Dascal en el fet que el rol del *background* és essencialment pragmàtic, i en aquest sentit s'hauria d'arribar a una explicació de com es filtra el coneixement del *background*, apropant-nos així a una noció empíricament operacional d'aquest concepte. Des d'aquesta posició creem necessària una explicitació del paper de la subjectivitat en el *background* perquè, com ha assenyalat D.Holdcroft (1992), ¿quin és el paper del subjecte en allò que compta com a *background*? Ens sembla, en aquest camí filosòfic, que l'estudi del *background* haurà d'intentar assolir el rol que les assumpcions que formen el *background* juguen en les actituds dels subjectes; o des de la perspectiva del llenguatge, tal i

com apunta Marina Sbisà (1992), s'haurà d'analitzar el paper que té el *background* en la construcció de les relacions intersubjectives dels participants en una conversa, així com en la identificació i acceptació de regles compartides o fins i tot en la identificació del *background* de l'altre. Vegem-ne una citació suggeridora d'aquesta autora:

The description of this role is another task at which the theory of conversation and the theory of speech acts could usefully cooperate; the emphasis posed by Searle on the background (which affects both the understanding of individual speech acts and of conversational sequences) may be taken as a suggestion in this direction, though one would hope that his analysis of the connections of the background with the purposes of the participants and with conversational relevance, which leads to denying the possibility of intercultural communication, would not be considered as final (1992b: 109-110).

Aquest precisament és el repte que des d'ací fem a Searle.

7.2 A VOLTES AMB EL SIGNIFICAT

De l'epígraf anterior hem après que el *background* és en el conjunt de la filosofia de Searle, el concepte que donarà possibilitat de ser a qualsevol representació. I és que tota representació, tot aspecte intencional, ho serà contra un *background* no intencional. El *background* és la precondition de la intencionalitat. Ací radica precisament la dificultat d'entendre què és el *background* i com funciona. En una metàfora Searle (1983b: 157) ens explica que el *background* és com l'ull que veu però no pot veure's: “El *background* és tan invisible per a la intencionalitat com l'ull que veu és invisible a si mateix”.

Aquesta tesi tindrà importants conseqüències per a la concepció del llenguatge en general i per a la noció de significat en concret. Ja hem vist al llarg de diferents epígrafs d'aquest treball com el concepte de *background* sembla, en principi, possibilitar la negació de la creença en significats literals així com el rebuig d'una posició que manté una concepció del llenguatge apartada de la pragmàtica. Ara bé, també hem anat anotant la resistència que Searle ofereix a admetre que certes tesis es puguin derivar del concepte de *background*. El nostre interès —i així ho hem assenyalat en altres llocs d'aquest escrit— és extraure del concepte de *background* una possibilitat de traure la filosofia del llenguatge de Searle de l'aïllament semanticista en què s'enfonsa amb la semàntica representacionalista. Searle nega reiteradament que el *background* siga part del contingut

semàntic, i amb això considerem que està negant la possibilitat de sortir d'un internalisme que està ofegant la seua filosofia.

L'últim escrit de Searle (1994a) sobre això el trobem en un article titulat "Literary Theory and Its Discontents"¹. En aquest article Searle continua proposant la seua teoria del *background* (perfilant-hi alguns aspectes) i alhora intenta discutir tres diferents teories sobre el significat textual que tenen en comú una tesi, segons la qual el significat de l'oració (*sentence meaning*) no existeix. Searle utilitzarà la seua hipòtesi del *background* per mostrar que per interpretar el significat de l'oració és necessari aplicar el *background*. Si bé aquesta tesi podria fer pensar en una possible negació de tal significat, tenim que Searle l'utilitzarà per afirmar que, abans de qualsevol interpretació i aplicació, el significat de l'oració ja hi és. Precisament perquè hi és podem aplicar el *background*.

Searle continua considerant que el *background*—entès com l'hem definit en l'anterior epígraf— és necessari (juntament amb el *network*) per entendre qualsevol emissió d'una oració. Cada emissió pressuposa un complet *background* cultural i biològic (*local background* i *deep background*, segons denominació de 1983b). Ara bé, no sols una emissió, sinó que qualsevol significat necessita d'aquest *background* per ser comprés. Així també el significat literal, com ja va afirmar a 1983b (145), sols determinarà un conjunt de condicions de satisfacció, donat un conjunt de capacitats del *background*. Searle (1994a) ho diu de la següent manera:

To put the point generally, both literal meaning and speaker meaning only determine a set of conditions of satisfaction—that is, they only determine what counts as, for example, obeying an order, what counts as a statement's being true, what counts as a promise being kept—given a set of background capacities (641).

¹ Una versió prèvia d'aquest article es va oferir com a conferència a Berkeley, el 1987.

Conseqüència clara d'aquesta tesi és la idea que la noció de significat literal d'una oració no pot ser entesa com una noció lliure de context, ja que el significat, qualsevol significat, sols ho serà en relació amb un *background* preintencional. El mateix Searle (1983b: 145) afirma aquesta conseqüència.

El principi d'expressabilitat que Searle va oferir a *Speech Acts* (1969: 19-21) hauria d'introduir ara aquest concepte. Segons aquell principi qualsevol cosa que vulga dir-se (*mean*) pot dir-se (*say*):

...para cualquier significado X y para cualquier hablante H, siempre que H quiere decir (intenta transmitir, desea comunicar) X entonces es posible que exista alguna expresión E tal que E es una expresión exacta de, o formulación de X. (1986a: 29; 1969: 20).

Considerem que ara aquest principi topa amb el límit del *background*, o amb el conjunt d'assumpcions no intencionals, amb les limitacions biològiques, i de manera més significativa en el nostre context, amb les limitacions culturals. Searle no ha fet explícita cap correcció del principi d'expressabilitat, encara que sembla que amb algunes afirmacions hi ha implícita alguna matisació en aquest sentit. Així, pensem que poden interpretar-se aquestes paraules de Searle:

...our communications are often perfectly adequate; and we can, at least in principle, say exactly what we mean. What I am saying is: meanings, concepts, and intentionality by themselves are never sufficient to determine the full import of what is said or thought because they only function within a Network of other intentionality and against a Background of capacities that are not and could not be included in literal meanings, concepts, or intentional states (1994a: 641-642).

Amb la tesi del *background* Searle podria, en principi, sortir d'un principi d'expressabilitat, així com d'una filosofia del llenguatge en general, que es mantenen al marge de l'efecte il·locucionari d'*uptake* (com Marina Sbisà (1992) critica Searle), dels possibles oients, i fins i tot del mateix objectiu de comunicació inherent al llenguatge. Com M.Dascal (1983: 85) assenyala, el principi d'expressabilitat formulat per Searle no fa cap esment ni als oients, ni al llenguatge o llenguatges. L'explicació que dona Dascal és que Searle no vol comprometre's amb l'afirmació que el que es pot dir pot ser entès per altres. El mateix Searle sembla que efectivament no vulga fer cap concessió a res que estiga fora del parlant, quan assenyala, a *Speech Acts* (1969: 20), que el parlant pot dir el que vulga dir en un llenguatge privat. Aquesta possibilitat era coberta amb el principi d'expressabilitat. Pensem que ara, segons la hipòtesi del *background* aquesta possibilitat no té lloc. Per altra banda ens sembla raonable la crítica de Dascal en afirmar que el principi d'expressabilitat tal i com es ofert per Searle té poca utilitat, almenys des de la interpretació pragmàtica que Dascal (Cf., 1983)² defensa. Pensem que amb la hipòtesi del *background* un principi d'expressabilitat que no preveja la comunicació i la interpretació és igualment de poca utilitat.

Sembla que Searle se situa en aquest camí quan accepta que el concepte de *background* comporta la conseqüència que els conceptes ja no seran més quelcom cristal·lí i transparent, tal i com tradicions passades ens havien acostumat. Conceptes com significats i estats mentals intencionals ja no gaudeixen de la puresa que, segons Searle (1994a: 642) mostraven teories com ara la fenomenològica. Ara bé, com hem après de l'anterior epígraf açò no voldrà dir que la teorització siga impossible, més aviat és el contrari. Precisament el *background* permet la teorització. En paraules de Searle “és una de les condicions de possibilitat de qualsevol teorització” (1994a:642).

¿Suposa tota aquesta explicació que Searle abandona, gràcies al *background*, la seua adhesió als significats literals i a les

² Dascal ofereix el 1983 una reformulació del principi d'expressabilitat, de tal manera que incloga el context, els oients i el llenguatge (Vid, 1983: 85-87).

proposicions apartades de les forces il·locucionàries, tal i com criticàvem en la primera part d'aquesta tesi? ¿Podem pensar que Searle respon amb el *background* a totes les crítiques i dubtes que plantejàvem al capítol de conclusions de la part I d'aquesta tesi? Continuarem endavant amb l'anàlisi del significat en referència al *background* per desentranyar aquest tema.

A l'article de 1994 Searle explicita la distinció formulada per C.S.Peirce entre *linguistic types* i *linguistic tokens*. Agafant una definició simple tenim que *token* és una partícula física concreta i *type* és una noció purament abstracta. El que ens interessa ara és l'afirmació de Searle segons la qual una oració, *type* o *token*, és una estructura purament formal:

A sentence, type or token, is a purely formal structure. Sentences are defined formally or syntactically. But an utterance of a sentence is typically an intentional action. To utter a sentence is to engage in a piece of intentional behavior (1994a: 643).

En primer lloc, d'aquesta citació extraem la idea que Searle continua mantenint un concepte de significat de l'oració (*sentence meaning*) que és formal o sintàctic, sense que hi entre o en participe el *background*. Un significat, per tant, separat del context, de la interpretació i fins i tot del parlant.

En segon lloc ens adonem, de nou, de la poca importància que juga l'oient, i amb ell o ella, la interpretació. En aquest sentit Searle diu en la citació que emetre una oració és entrar a formar part en una peça del comportament intencional. I nosaltres ens preguntem ¿i no és entrar a formar part del comportament intencional la interpretació d'una oració? Parlar és una acció intencional que introdueix els suposats significats literals de les oracions en l'engranatge de la intencionalitat. Ara bé, pensem que també ho és escoltar, o llegir, per exemple. Imaginem que tenim enfront nostre un *token* d'una oració. És a dir, un exemple concret, particular d'una

oració, escrit en un paper. Ho llegim i ho entenem ràpidament, ja que està en una llengua que sabem i, per tant, hi seguim unes regles gramaticals i convencions lingüístiques que coneixem. En aquest cas l'oració entraria a formar part d'un comportament intencional, ja que defensem que la comprensió del lector ho és. Potser Searle no s'oposa a aquesta explicació, el que crida l'atenció, però, és que mai, ni en les teoritzacions, ni en els exemples, posa gaire interès en "l'altre" punt de vista, el de qui rep la comunicació, del que interpreta. Searle (1994a: 647) admet el rol de l'oient com crucial per a la realització de l'acte de parla. Ara bé, nosaltres pensem que també en un aspecte més actiu té l'oient un paper important no sols en la realització de l'acte de parla, sinó en el mateix significat. Des d'una pragmàtica interpretativa i des de la pròpia hipòtesi del *background* el significat és interpretat pel mateix que parla i per aquells o aquelles que escolten, i que sovint són interlocutors. Pensem que sens dubte la mancança d'un tractament seriós del paper de l'oient, així com de la interpretació, per part de Searle, es deu a la poca importància, o importància secundària, que dóna al paper de la comunicació en el llenguatge, el qual, recordem, és majoritària, i principalment un mode d'expressar la representació intencional que de les coses i estats de fets fem els éssers humans.

Searle ofereix diverses tesis per donar suport a la seua creença en el significat de l'oració, enfront de les diverses teories que el neguen, com la de Stanley Fish, Stephen Knapp i Walter Michaels, o el mateix Jacques Derrida, al qual Searle s'ha enfrontat dialècticament en diverses ocasions (Cf., 1977). El principi de composicionalitat és una d'aquestes tesis de Searle (1994a: 644-145). Segons aquesta tesi, en el seu vessant semàntic, diu que els significats d'una oració estan determinats pels significats dels elements i la seua disposició en l'oració. En el vessant sintàctic afirma que les oracions estan compostes de paraules i morfemes d'acord amb regles de formació gramaticals. En l'aspecte semàntic tindrem que els parlants d'una llengua poden formar noves oracions significatives amb paraules familiars amb significats familiars. Així podem produir oracions que mai abans hem escoltat o dit i que mai més tornarem a

escoltar o dir, i tot i això les podem entendre, tenen un significat. D'aquest principi Searle extrau la següent conclusió:

This is an important principle because, among other reasons, it has the consequence that any attempt to define the meaning of a sentence in terms of the actual intentions of actual speakers is bound to fail. There is an infinite number of meaningful sentences that no actual speaker ever has or ever will utter with any intentions at all (1994a: 645).

La qüestió per a Searle és que el principi de composicionalitat mostra l'existència clara dels significats de les oracions. A més a més mostra que aquests significats són anteriors als significats dels parlants (*speaker meaning o intended meaning*). L'argumentació de Searle (1994a: 646) és que, ja que per parlar els usem, han de ser aquí prèviament ("*Sentences are to talk with* "). Si prenem en compte la comunicació, i per tant l'acte de parla com unitat bàsica, el significat del parlant, serà, no obstant això, previ a qualsevol altre significat. Ara bé, Searle, recordant la seua tesi sobre la comunicació que ja coneixem, afirmarà en últim terme la importància ineludible del significat de les oracions:

In one sense, speaker meaning is primary, since the main purpose of the whole system is to enable speakers to communicate to hearers in the performance of intentional speech acts. But it would be a mistake to conclude that communication can be separated altogether from conventional sentence meaning. It is only possible to communicate, or even to think, complex thoughts given a structure of sentence meanings (1994a: 647).

És important adonar-se de la convencionalitat del significat de les oracions. Pensem que en aquest sentit Searle té raó. El significat

d'una oració és convencional, és a dir, respon al coneixement d'unes convencions del llenguatge per part dels parlants. Precisament aquest coneixement és el que permet entendre els significats de les oracions. Segons Searle (1994a: 647) es dona una relació entre el significat d'una oració i el significat del parlant, en el sentit que parlants i oients poden comunicar-se de forma que es permet al significat del parlant partir del significat de l'oració.

Considerem que, tot i que des de la perspectiva d'una pragmàtica que integra el *background* en la semàntica, respecta la importància de la interpretació, i també el paper primordial de la comunicació en el llenguatge, es pot acceptar aquesta última afirmació de Searle, ja que no condueix a cap manifestació en favor dels significats de les oracions enteses com literals. En aquest sentit el que critiquem a Searle no és que mantinga uns significats convencionals de les oracions, com a punt de partida per a altres significats. El que ens sembla del tot indefensable és teoritzar aquests com si fossen literals. Pensem que el *background* és necessari per interpretar qualsevol significat, és més, no hi ha significat si no és significat des d'un *background* que permeta compendre-ho com a tal. Així, si necessitem significats de les oracions, aquells que després esdevindran significats intencionals, es poden admetre els significats convencionals de les oracions. Aquests en cap cas seran aïllats del *background*, potser sí del context d'emissió, mai, però, de la llengua i el *background* que aquesta, com a expressió cultural i humana, pugui tenir. Les mateixes convencions s'han d'entendre per poder conèixer un significat d'una oració. Així proposem encunyar un altre terme que siga menys ambigu que el de significat de l'oració, que almenys en Searle s'assimila a significat literal; aquest, el podríem anomenar "significat convencional d'una oració", "significat estàndard d'una oració" o "significat lèxic". Aquests termes ens allunyen de capgiradores teories que s'apropen al significat literal, i que mai el poden definir o explicar, puix, ¿què és? I és que pensem que no hi ha manera d'entendre què pugui ser un significat literal, i en entendre-ho és perquè no és literal.

Aquesta és també la idea que es troba a la base de la crítica que B.Stroud (1991) fa a aquest punt de la proposta de Searle. Segons Stroud (1991: 248) darrere del concepte de significat literal de Searle roman la idea que, en entendre les oracions, hi ha quelcom més que el significat literal solament. I és que Searle (1983b: 145) accepta que a causa del *background* el significat literal d'una oració no pot ser una noció lliure de context (*context-free notion*). Ara bé, en acceptar açò Searle haurà d'acceptar que el significat, fins i tot el literal, està implicat en altres coses que van més enllà de l'oració. Com diu Stroud:

Behind both points (el background i la negació del significat literal com nul de context) is the idea that not everything it takes for us to understand the literal meaning of a sentence can itself be made part of that literal meaning, so something more than literal meaning must be appealed to in accounting for our understanding of sentences (1991: 248).

De la mateixa manera reacciona A.Burkhardt (1990b) en dir que el concepte de significat literal de Searle és un concepte molt estret (*narrow*), ja que pretén estar separat de les assumpcions del *background*. No obstant això, la realitat, afirma Burkhardt, és una altra, ja que part de les assumpcions del *background* són part del significat que Searle anomena literal. El que Burkhardt està afirmant en açò és que el significat de les oracions, lèxic o literal per a Searle, pot canviar si canvia el món o la configuració que d'ell tenim. I amb açò es mostra que els significats lèxics no estan de cap manera aïllats del *background*. Segons Burkhardt (1990b: 122) en aquest fet, en aquesta relació i imbricació d'algunes assumpcions en el significat lèxic, no hi ha cap problema semàntic. Precisament el que pensa Burkhardt (1990b: 122) és que Austin tenia clar aquest aspecte pragmàtic del significat quan va afirmar “*Ordinary language breaks down in extraordinary cases*”.

En una línia argumentativa semblant a la que mantenen aquestes crítiques anirien les objeccions de Knapp i Michaels (1994) al concepte de *significat literal* de Searle. Aquests autors defensen que no hi ha dos tipus de significat —significat de l'oració i significat del parlant— i en principi pot semblar diferent, per aquest motiu, del que nosaltres acabem de proposar. Tot significat és un assumpte d'intencions dels parlants³. Així considerem que tenen raó, i aquesta és també una crítica nostra a Searle, que sols el significat que pot ser objecte d'interpretació és significat. Els intèrprets no podran mai elegir entre llegir un text com si allò que llegeixen fossen significats d'oracions, o significats intencionats (*intended meaning*).

En un exemple prou conegut Knapp i Michaels expliquen les seues diferències amb la teoria de Searle. L'exemple és el següent: vaig passejant per la platja i em trobe amb unes marques sobre la sorra, en apropar-me me n'adone que les marques apareixen igual que uns versos d'un poema. D'acord amb la definició absolutament formal i sintàctica de Searle (1994a: 649) les marques en la sorra sí que tindrien un significat. Knapp i Michaels (1994: 669) creuen que no podem entendre el significat de les marques en la sorra si no les interpretem com producte d'una acció intencional. A més a més les marques, en ser interpretades, ho seran en una llengua determinada, és a dir, com pertanyents a una llengua o a una altra, i aquesta qüestió ens torna ràpidament a les intencions de l'autor —afirmen Knapp i Michaels (1994: 672)—, o al *background* cultural d'aquella determinada llengua —anotem nosaltres.

Knapp i Michaels accepten les convencions lingüístiques, així com la seua influència en els significats. Ara bé, aquestes convencions sols determinaran el significat d'un conjunt de marques si el productor de les marques intenta seguir aquelles convencions. Des de l'intèrpret tindrem que, davant d'unes marques de procedència desconeguda sols trobarem sentit si interpretem que han estat causades

³ S.Fish (1980) va encara més enllà, amb la seua proposta segons la qual la interpretació és la font de textos, fets, autors i intencions. Searle, òbviament rebutjarà aquest plantejament (Cf., Searle, 1994a).

per una intenció d'un agent que ha seguit unes convencions lingüístiques. Des d'aquesta posició de Knapp i Michaels, que en general compartim, no hi ha una distinció entre dos tipus de significat, encara que sí que hi ha certa diferència:

In our view, then, the distinction between sentence meaning and speaker meaning is real but is not (as Searle calls it) a distinction between "two kinds of meaning"; it is instead a distinction between two ways of meaning, by following the rules and by not following them, and these two ways are equally intentional (1994: 674).

Amb aquesta diferenciació última de Knapp i Michaels s'està implicant la tesi que hi podem trobar significats que no segueixen unes regles lingüístiques (tal vegada les marques en la sorra han estat produïdes pel moviment de les ones), tanmateix el significat sempre serà intencional, ja que l'interpret *interpreta* intencionalment, i sols així podrem parlar que hi ha un poema escrit a la sorra.

Searle (1994b) ha donat una resposta a les crítiques de Knapp i Michaels. Pensem que les respostes no són, en general, més que una repetició de les seues tesis sobre l'existència del significat literal de l'oració, i amb aquest un concepte d'oració (*sentencehood*) definit com a objectes purament sintàctics (1994b: 678). Les oracions, segons l'explicació de Searle, es formen d'acord amb les regles del llenguatge. Per tant, i en açò consisteix bàsicament la resposta de Searle a Knapp i Michaels, les oracions no requereixen una emissió intencional per ser oracions. Searle (1994b: 678) distingeix amb açò, entre l'oració i l'acte de parla intencional d'aquesta oració. La diferència amb Knapp i Michaels radica en el fet que aquests creuen que sols l'acte de parla pot crear l'oració, mentre que Searle creu que l'oració existeix independentment de l'acte de parla.

Considerem que aquesta resposta de Searle falla realment en alguns aspectes. En primer lloc defineix l'oració com allò purament

sintàctic, netament formal. Ara bé, la qüestió que ens interessa i que està en discussió no és l'oració i la seua possible entitat, sinó el significat de l'oració. Pot semblar el mateix, malgrat que no ho és. Searle contesta una teoria que critica el significat de les oracions amb una definició d'allò que és l'oracionalitat (*sentencehood*): pura sintaxi. El *quid* de la qüestió no és, però, aquest aspecte, que pot ser més o menys important, sinó la definició o l'explicació del significat de l'oració. ¿Podrà dir Searle d'aquest que és purament sintaxi? Òbviament el significat és, com a mínim, una qüestió semàntica, siga de l'oració o de l'emissió.

En segon lloc pensem que aquesta resposta no estaria en concordança amb les tesis intencionalistes que l'autor va donar a *Intentionality*. Searle explicava, tant el 1983, com en altres nombroses obres sobre el tema, com és la intencionalitat la que crea el significat: “*La Intencionalidad de la mente no sólo crea la posibilidad del significado, sino que limita su forma*” (1992a: 174; 1983b: 166). Per ser coherent amb l'explicació que de la intencionalitat fa Searle —i que ací hem analitzat al llarg de la segona part d'aquesta tesi— l'autor haurà de mantenir lligat el significat a la intencionalitat; això sempre que estiga disposat a admetre un regne propi per a les oracions a l'estil de les proposicions fregeanes i el *third realm*, cosa a la qual Searle renuncia explícitament (Cf., 1983b: 197). Segons el que Searle teoritzava el 1983 el problema del significat s'ha d'explicar recurrent a la intencionalitat intrínseca, la intencionalitat de la ment. Si recordem la distinció que fa Searle entre les diferents adscripcions d'intencionalitat (*supra*, epígraf 3.1.2.) és la ment l'única que té intencionalitat intrínseca, mentre que el llenguatge té intencionalitat derivada; és a dir, derivada de la ment. Aquest argument és de vital importància a l'hora d'afirmar que la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment (*supra*, epígraf 4.4). I amb aquesta argumentació arribem on volíem arribar: ¿com pot Searle mantenir aquestes tesis i al mateix temps defensar l'existència de significats literals, de significats no intencionals? En el capítol d'*Intentionality* dedicat al significat Searle afirma:

“El problema del significado es: ¿cómo la mente impone Intencionalidad sobre entidades que no son intrínsecamente Intencionales?” (1992a: 175; 1983b: 167).

Pensem que amb aquesta citació i l'anterior, a més a més de tota l'anàlisi que hem desenvolupat en aquesta tesi, hi ha prou per entendre que una vegada més Searle està caent en una confusió. La resolució serà, al nostre parer, o entrar de ple en una proposta de significat absolutament separada de la pragmàtica perquè resulte coherent amb les seues pròpies tesis representacionalistes, o assumir, en contrapartida, la tesi que el *background* no sols permet el significat, sinó que el crea; no hi ha, per tant, cap cosa que pugui respondre al mot de significat literal. No fent ni una cosa ni l'altra Searle s'està presentant com a blanc òptim per a les crítiques tant dels semanticistes més purs, com dels defensors de la pragmàtica i de les teories postmodernes de la interpretació.

Searle sembla que té clar que el *background* és necessari per poder entendre i aplicar el significat, ara bé es resisteix a integrar-lo en la semàntica, així com a abandonar el concepte de significat literal. Searle (1992b) fa algunes de les afirmacions menys enfàtiques respecte als significats literals. Afirmacions com “el significat literal no és complet” (1992b: 182), o “si fas un trencament radical entre significat i *background*, aleshores, pel que fa al significat, qualsevol cosa pot passar” (1992b: 184). Ara bé, el mateix Searle realitza aquest trencament quant al significat literal, i si no vegem el que diu un full més amunt “*literal meaning determines truth conditions absolutely and in isolation*”. (1992b: 183).

La resposta més recent que tenim de moment de Searle en aquest sentit és la següent:

...it is essential to keep clear the distinction between languages as formal systems of syntax and semantics on the one hand, and the

intentionality of speakers' meaning on the other
(1994b: 681).

Searle està amb aquesta afirmació proposant la separació entre sintaxi, semàntica i pragmàtica. Quant al significat tindriem que la semàntica s'ocupa del significat descontextualitzat (el significat literal de l'oració) i la pragmàtica s'ocuparia del significat contextualitzat (el significat interpretat des del *background*, el significat del parlant o el significat intencionat). Des del punt de vista dels que creuen en la possibilitat d'una pragmàtica integrada, aquesta posició és un tosc reduccionisme (Cf., H.Parret i Jef Verschueren, 1992). Des del punt de vista dels amics de la teoria dels actes de parla, com Armin Burkhardt (1990b), la separació de la semàntica i la pragmàtica és el final de la teoria dels actes de parla.

Les tesis searleanes del significat de l'oració i del *background* han estat per als lectors i lectores de les obres de Searle un dels orígens de confusions, malentesos i ambigüitats respecte de les propostes filosòfiques d'aquest autor. En origen el concepte de *background* sembla proposar la impossibilitat de qualsevol interpretació que no partisca d'aquest, i de fet així és entès per Searle. Aquesta proposta s'entén que condueix a rebutjar l'existència de significats literals. Ara bé, aquesta tesi no és acceptada per Searle com una conseqüència de la hipòtesi del *background*. I precisament el fet d'acceptar les dues tesis, el *background* i el significat literal, és el que porta els lectors i lectores a confusions. Podem trobar, per aquest motiu, escrits o referències a l'obra de Searle en aquests dos sentits ben diferenciats: uns que interpreten les propostes de Searle com clarament defensores del significat contextualitzat, ja que sempre hi és el *background*; uns altres interprete Searle com defensor d'una filosofia del llenguatge que des d'una visió quasi fregeana manté l'existència de proposicions i significats literals.

Aquest panorama, com és previsible, pot enfonsar aquells que s'aproximen a l'obra de Searle en una confusió alarmant que obliga els interessats bé a abandonar qualsevol intent d'aplegar enlloc,

bé d'intentar resoldre la confusió apropant-se de manera intensiva a l'estudi de les propostes i variades manifestacions de Searle. És palès que la nostra elecció ha estat aquesta última, i en aquest sentit afirmem el que en un principi ja apareix als lectors: les manifestacions de Searle sobre aquestes dues tesis són, sens dubte, veritablement difícils de compatibilitzar si es llegeixen al peu de la lletra. En aquest sentit el nostre esforç ha estat oferir-ne la nostra interpretació; aquesta considera que Searle manté dues propostes, el significat literal i el *background*, i que ambdues són, en Searle, compatibles. ¿Com ho expliquem? Creem que l'explicació radica en el fet que Searle se situa fora de qualsevol intent d'explicar el llenguatge des d'una posició pragmàtica, la qual prime l'aspecte conversacional, comunicatiu, intersubjectiu o interpretatiu del llenguatge —aspecte en el qual moltes de les crítiques que hem vist incideixen. Searle es manté deliberadament a part ja no de qualsevol "gir interpretatiu" (Cf., Hiley, Bohman i Shusterman, 1991), sinó fins i tot a part de les conseqüències més importants a què porta el mateix "gir lingüístic", en el qual, en principi, s'integra gran part de l'obra de Searle. El que volem dir és que Searle no aprofundeix les conseqüències pragmàtiques que comportava l'autèntic gir lingüístic (Cf., Habermas, 1988). Sols en aquest sentit considerem que Searle pot mantenir el significat literal i defensar-lo amb els arguments amb què el defensa, i alhora proposar la hipòtesi del *background*. Ens sembla prou clar que, en compatibilitzar aquestes dues propostes, Searle està separant radicalment, com ell mateix afirma en la citació de més amunt, la sintaxi, la semàntica i la pragmàtica. I ho està fent d'una manera tal que s'expliquen tant els malentesos que provoca als lectors, com les pròpies ambigüitats en què cau Searle.

Aquesta peculiaritat de Searle fa comprensible que puguem trobar en alguns escrits de reconeguts filòsofs o lingüistes les dues diferents interpretacions que acabem d'esmentar. Així s'explica que en escrits de diferents autors de finals dels anys setanta o principis dels vuitanta, quan l'obra de Searle encara no s'havia desenvolupat plenament en aquest tema, trobem en el mateix escrit Searle vist com

un fidel seguidor de la tasca austiniana i negant, per tant, els significats literals, i vist com un defensor del significat absent de tot context. Ens sembla que açò mateix és el que passa en un excel·lent llibre que ja s'ha convertit en un clàssic en teoria de la interpretació literària. Ens referim a *Is there a text in this class?*, de Stanley Fish (1980). En aquest llibre trobem Fish (1980: 87) comentant com Austin i Searle creen una teoria dels actes de parla que nega la primacia de l'existència d'enunciats (*statements*) purs o descontextualitzats (*free-context*). I alhora, uns fulls més endavant, trobem Fish (1980: 285-291, 297) criticant la proposta de Searle dels significats literals. Al nostre entendre, i com ja hem argumentat, no és Fish qui s'equivoca interpretant⁴, són les manifestacions de Searle l'origen del problema. Per altra banda la mateixa posició de Fish sobre el tema del *background* i dels significats literals és, com ja hem dit, prou clara. Fish defensa que el significat sols existeix per a l'interpret, en un context determinat i amb un *background* que possibilita la interpretació. Sobre això són significatives aquestes paraules:

A sentence, however, is never in the abstract; it is always in a situation, and the situation will already have determined the purpose for which it can be used (...) A sentence neither means anything at all nor does it always mean the same thing; it always has the meaning that has been conferred on it by the situation in which it is uttered (Fish, 1980: 291-292).

El que critica per tant Fish, en una argumentació semblant a la de Knapp i Michaels, és que Searle manté els significats literals com si aquests, en virtut de la seua estructura lingüística i semàntica, existiren abans de donar-se en un context o situació. És a dir, com si

⁴ S'ha de tenir també en compte que les diferents interpretacions de Fish es fan en diferents capítols del llibre. Aquests capítols eren, en el seu origen, diferents articles publicats de manera individual anys enrere a la seua publicació en el text de 1980.

aquests pogueren ser apresos directament, sense la mediació de cap activitat interpretativa.

És interessant assenyalar com des de la posició d'una teoria de la interpretació de Fish no sols no té sentit la distinció entre significat de l'oració i significat del parlant, sinó tampoc la distinció que Searle (1975a, 1975b) fa entre actes de parla directes i actes de parla indirectes, en el sentit que hi ha usos literals i usos no literals de les oracions. La raó que dóna Fish, situant-se en el que abans hem anomenat el "gir interpretatiu", és que no hi ha contextos *especials* enfront de contextos *normals* que possibiliten la distinció entre un acte de parla indirecte (per tant amb un context *especial*) i un acte de parla indirecte (amb un context *normal*). Sols es podria mantenir aquesta distinció, ens diu Fish (1980: 287), si la categoria normal fóra transcendental, és a dir, que roman sempre igual independentment de les circumstàncies que es donen. La realitat és, segons Fish, al contrari, ja que el que és normal (o ordinari o literal...) és funció de les circumstàncies. La proposta de Searle està, per tant, suposant que el que és circumstancial no ho és, sinó que ho tracta com si fos essencial. Aquesta citació de Fish resumeix prou bé els seus pensaments sobre aquest aspecte:

Both meanings are then equally circumstantial (indirect) and equally literal (direct), and in both cases the utterance means exactly what it says because what it says is a function of shared background information (1980: 288).

Aquesta citació ens retorna, per tant, a la creença lògica a què condueix la hipòtesi del *background*: la negació dels significats literals. No complir o no seguir aquest lògic raonament és l'origen — com més amunt ja hem assenyalat — de l'ambigüïtat i confusió sobre com interpretar les propostes de Searle. I és que la tesi del *background* sols pot ser conceptuada amb plenitud, des del punt de vista del gir lingüístic i des del gir interpretatiu, com una afirmació del caràcter pràctic i condicionat de les interpretacions. I, per tant, com afirma

J.F.Bohman (1991), les intencions, significats, accions i emissions requereixen l'assumpció d'un nombre infinit d'altres creences (*network* en Searle) i pressupòsits (*background* en Searle). Açò, en opinió de Bohman, no vol dir que siguin fets contingents, sinó més aviat que els constrenyiments indeterminats i holístics el que fan és explicar com la comunicació és possible, ja que des d'ells ens adonem que les emissions dels altres sols poden ser enteses per referència a assumpcions públicament compartides:

...in its most radical form, the background thesis makes all actions, theories, and expressions context dependent. Taken together, circularity and reference to a background exclude the possibility of reducing interpretations to semantic explication or to some other procedure for fixing determinate meanings without reference to holistic constraints (Bohman, 1991: 136-137).

Aquesta proposta ens portaria a entrar, per exemple, en els intents que des de l'hermenèutica s'han fet i es fan per explicar la dimensió intersubjectiva del llenguatge amb l'anàlisi de la interacció comunicativa i no el llenguatge com un sistema. Des d'aquest últim propòsit tindria raó de ser l'interés de l'anàlisi de la paraula o l'oració com elements abstractes del sistema lingüístic. Ara bé, com M.M.Bakhtin (Cf., T.Kent, 1991)⁵ assenyala l'oració sols tindrà sentit i plena forma en tant que emissió, i en dir això està negant la possibilitat de continuar amb l'anàlisi purament sintacticista o semanticista del llenguatge. Fixem-nos que Searle utilitza el camí oposat: l'emissió té sentit partint de l'oració, i el significat de l'emissió pren el punt de partida del significat de l'oració, el qual és el significat previ a tots els altres significats. En Searle el llenguatge s'ha convertit

⁵ Ens sembla que les propostes desenvolupades per M.M.Bakhtin són molt interessants en aquest sentit, malgrat que no podem analitzar-les ací. Per a una primera aproximació remetem a l'estudi que sobre aquest autor realitza T.Kent, 1991.

en una forma d'expressar allò que està dins de la ment-cervell del subjecte, l'aspecte comunicatiu, com ja hem dit en altres ocasions, queda en segon lloc. Pensem que aquesta és una concepció equivocada del llenguatge, i apostem per una concepció que entén el llenguatge com constituent no sols l'ésser humà, sinó també el món i la realitat en el que s'hi troba. I el llenguatge es manifesta en actes de parla, els quals formen una interacció comunicativa que sols podrà explicar els agents com a participants, o com a jo dialògics, en paraules de C.Taylor (1991). Pensem que el llenguatge no pot ser considerat com un intermediari entre el subjecte i el món, tal i com de vegades, i d'una manera que evoca les concepcions formalistes i estructuralistes, Searle ens proposa, sinó que és part constitutiva tant del subjecte com del món.

En aquest sentit valorem algunes aportacions de Searle, si bé aquest s'aparta prou d'aquesta perspectiva filosòfica. Malgrat això considerem que aspectes de la seua teoria dels actes de parla, així com del concepte d'intencionalitat poden ser aprofitats en aquest sentit. Pensem més concretament en aquesta línia en els conceptes de *network*, *background*, acció intencional, i la forma aspectual de la consciència que remet a una ineludible subjectivitat. Tots ells són conceptes valuosos que suposen una aportació genial del nostre autor, el qual i des d'aquest objectiu, per sort, encara podem interpel·lar.

Amb aquesta argumentació que ací hem desenvolupat hem volgut deixar clara la idea que el concepte de *background* malgrat que és un concepte enriquidor, i per altra banda necessari, en la filosofia de Searle, no és aprofitat per Searle per traure la seua filosofia d'una sèrie de problemes —els quals venim denunciant des de la primera part d'aquest treball— que sols amb un concepte com aquest podrien resoldre's. Aquesta, però, no és encara la conclusió definitiva. Abans d'arribar a aquesta conclusió volem continuar estudiant un poc més el concepte de *background* en relació amb un altre concepte, en principi també prometedor, com ho és el d'intencionalitat col·lectiva.

CAPÍTOL 8

INTENCIONALITAT COL·LECTIVA I CIÈNCIES SOCIALS

8.1 LA CONSTRUCCIÓ DE LA REALITAT SOCIAL

La hipòtesi del *background* explica, com hem vist, la possibilitat de comunicació, de significat i, fins i tot, d'intencionalitat. Aquesta hipòtesi sembla necessària si es parteix, tal com fa Searle (1992a: 192-193), de la idea que la realitat no s'autointerpreta, les oracions no s'autointerpreten, i en definitiva tot enteniment sols és possible si s'entén amb un rerefons constituït per les assumpcions que conformen les capacitats i pràctiques que com a éssers humans amb una cultura tenim. Ara bé, Searle contraposa aquesta idea al sentit general de les teories de la interpretació textual, alguns defensors de les quals acabem de veure a l'epígraf anterior, segons el qual tot enteniment ha d'estar envoltat en un acte d'interpretació:

From the fact that whenever one understands something, one understands it in a certain way and not in other ways, and from the fact that alternative interpretations are always possible, it simply does not follow that in all discourse one is engaged in constant "acts of interpretation" (1992a: 192).

Searle manté que l'enteniment fa sempre referència a un *background*, malgrat que d'aquest fet no es deriva l'existència d'un continuat acte d'interpretació en tot enteniment (*understanding*).

Considerem que el fet que Searle vulga diferenciar clarament i netament entre el paper del *background* en la comprensió o enteniment i la interpretació és una conseqüència de la seua posició realista del món. Searle sembla no estar disposat (igual que en el cas del significat) a admetre que de la hipòtesi del *background* es deriva la negació d'una realitat independent del subjecte. Per això pensem que, en benefici del seu realisme, Searle està exagerant el que puga voler dir el concepte d'interpretació, entenent aquest —tal i com podem comprovar en la citació— d'una manera fortament subjectivista. Amb aquesta, pensem, exageració (parla fins i tot d'*acte d'interpretació*) considerem que Searle pretén mostrar el perillós subjectivisme a què ens aboquen les teories de la interpretació¹. Davant d'aquest perill Searle pretén oferir-nos un món que no corre el risc de la ficció subjectiva, un món real, que hi existeix a part del subjecte.

Malgrat aquest realisme considerem, però, que el concepte searleà de representació pot córrer el risc de ser exagerat en el mateix sentit que Searle exagera el concepte d'interpretació. És a dir, com si tota representació suposara un subjectivisme que no fos possible d'ultrapassar i, per tant, estiguera aïllada de la realitat "objectiva", qualsevol que siga aquesta (Cf., supra, 4.1.2.)². La possibilitat de veure així el concepte searleà de representació està afavorida pel

¹ No volem ací entrar en aquesta discussió, que per altra banda ja hem tractat amb referència al significat. Sí que volem indicar, però, el fet que no totes les teories que mantenen la interpretació com l'origen del coneixement, enteniment, comprensió... neguen una realitat a part d'aquesta. I, en tot cas, les que es mantenen agnòstiques respecte a la realitat no tenen, la majoria d'elles, un concepte d'interpretació tan exagerat com el que Searle diu. Mentre que Searle reforça el concepte d'interpretació anomenant-lo acte d'interpretar, molts autors defensors de teories de la interpretació simplement parlen de coneixement de la realitat, diluint així el concepte d'interpretació, en lloc d'exagerar-lo, en aquells diferents actes mitjançant els quals els éssers humans coneixem: percebre, entendre, comprendre, pensar... Amb aquest comentari sols volem fer notar que en aquest assumpte també els *backgrounds* dels diferents punts de vista dels filòsofs entren en acció en la definició dels conceptes.

² Recordem, en aquest sentit, que Searle té un concepte de la ment humana fortament intencional, conscient i representacional, a més a més d'una noció internalista de contingut (Cf., part II). Tot açò facilita, en principi, el camí per exigir a Searle que prove d'on trau i com explica el seu convenciment realista.

concepte de forma aspectual (*aspectual shape*) que el mateix Searle introdueix per mostrar el caràcter subjectiu de la consciència. Amb açò no volem criticar la possibilitat de cert realisme, sinó més aviat fer notar que Searle pot estar exposat, amb el concepte de representació, a les mateixes crítiques que ell fa al concepte d'interpretació.

Amb la idea del *background* Searle no ens està proposant, per tant, la tesi que tot allò que coneixem sols rep existència mitjançant un acte d'interpretació. Ben al contrari Searle manté un realisme segons el qual no es deriva cap implicació metafísica de l'existència del *background*. És a dir, que el *background* és un aspecte de les representacions de la realitat, i no de la realitat representada, i per tant el món real hi existeix independentment dels subjectes (Searle, 1992b: 192). En Searle la hipòtesi del *background* suposa l'existència d'una realitat independent que puga ser interpretada. L'existència d'una realitat independent és la precondition de tenir assumpcions que formen un *background*. Així ho diu Searle a *Intentionality*:

“¿Hay un mundo real independiente de mi representación de él?” no puede ser una cuestión totalmente significativa porque el mismo tener representaciones sólo puede existir contra un Trasfondo que da a las representaciones el carácter de “representar algo”. Esto no es decir que el realismo sea una hipótesis verdadera; mas bien es decir que no es una hipótesis en absoluto, sino la precondition para tener hipótesis (1992a: 167; 1983b: 159).

El realisme de Searle, anomenat per ell mateix realisme extern, és una precondition per tenir representacions, per tant intencionalitat, i consegüentment *background* que permeta aplicar-la. Una de les qüestions en aquest punt serà, doncs, esbrinar fins a quin punt el realisme de Searle està connectat al *background*. Searle creu que no ho està, que és anterior, precondition d'aquest. Ara bé, com assenyala Stroud (1991) no hi ha forma de justificar la tesi realista de

Searle, ja que si el *background* és precondition de tenir representacions haurà de ser no-intencional, i si és una assumpció no-intencional haurà de ser part del *background*. La conclusió de Stroud (1991: 255) sobre açò és que Searle no dóna una prova del seu realisme. E.M.Zemach (1991) arriba a una conclusió semblant en dir que el realisme que pretén provar Searle és inconsistent amb el punt de vista searleà segons el qual el contingut d'una experiència proporciona les seues pròpies condicions de satisfacció; en altres paraules, la tesi de l'internalisme o la noció de contingut estricte (*narrow content*). Per Zemach (1991: III) és la noció d'experiència que Searle usa la que no li permet provar la tesi del realisme. Un concepte d'experiència ofegat per un internalisme reductiu que fa que no sols els continguts siguen estrictes, sinó també l'experiència (*narrow notion of experiencing*. Cf., Zemach, 1991: 177)³.

La resposta de Searle (1991a: 191) a la seua proposta de mantenir un realisme extern és contestada principalment amb l'argument que hi ha una diferència clau que s'ha de tenir en compte: les condicions de possibilitat d'explicar o exposar (*stating*) els fets no són necessàriament les condicions de possibilitat de l'existència dels fets. Amb aquesta diferència creu Searle que queda clara la possibilitat de mantenir el relativisme que impliquen tesis com la del *background* amb el realisme. Pensem que certament s'ha de fer notar la diferència que Searle està reclamant, que en definitiva és la diferència entre representació i realitat; ara bé, del fet d'acceptar, sense entrar en més detalls, aquesta diferenciació no se segueix el fet que la tesi del realisme extern estiga provada. És més, pensem que amb tota l'explicació desenvolupada per Searle al voltant de la intencionalitat, la representació, la consciència i els continguts intencionals Searle necessitarà introduir noves nocions que puguen fer compatibles en la seua filosofia les dues tesis que conceptualment Searle diu que ho són.

³ Sense entrar en el tema de la percepció, des del qual Zemach analitza alguns postulats de Searle, volem dir que Zemach (1991) creu que les tesis més importants de Searle per a una teoria de la percepció estan greument afectades per un representacionalisme que deixa fora el concepte d'experiència.

No es tracta, per tant, de provar que conceptualment són compatibles el relativisme conceptual i el realisme extern⁴, sinó més aviat de provar que, de fet, en la seua teoria ho són.

Searle manté la mateixa tesi realista en obres tan recents com 1992b i 1994c. A més a més és defensada amplament en el seu últim llibre (1993), encara inèdit⁵. En aquest manuscrit, titulat *The Construction of Social Reality*, Searle manté el realisme com una concepció prèvia a la seua proposta de realitat social. Així Searle defensa una proposta realista (sense cap compromís epistèmic) que abocarà en la distinció entre fets purs i fets institucionals, per passar a explicar aquests últims com la senyera de la realitat social. El realisme extern de Searle serà respectuós, com es deriva del que hem comentat més amunt, amb les diferents formes i maneres que poden haver d'explicar, entendre, interpretar i representar la realitat. Per això Searle (1993: 5) afirmarà que la seua proposta no és cap doctrina de la veritat, ni cap teoria del coneixement, ni tan sols una teoria del llenguatge. Si es requereix un adjectiu aquest sols podria ser el de "teoria ontològica", que l'únic que pretén establir és que hi ha una realitat que és totalment independent de les nostres representacions. Amb açò Searle nega que des del realisme puguem dir com són les coses, ja que sols hi ha una forma en què elles són. Si diem com són, açò ja serà una representació. Així roman la distinció anterior que possibilita mantenir la relativitat conceptual i el realisme extern alhora, ja que la descripció dels fets és diferent dels fets.

⁴ La relativitat o relativisme conceptual s'entén com la tesi que la nostra concepció de la realitat és sempre relativa a la nostra constitució com a éssers humans (al *background* en el cas de Searle). El realisme extern és entés en Searle com la tesi segons la qual la realitat existeix independentment de les representacions d'aquesta.

⁵ En aquest capítol usarem aquest manuscrit de Searle, encara que respectant la seua voluntat no n'extraurem cap citació. Amb coherència amb aquesta voluntat, qui subscriu és l'absoluta responsable de qualsevol interpretació desbiaixada que es pugua fer d'aquest text de Searle. En tot cas, i en atenció a aquells i aquelles que pogueren estar interessats i interessades, el manuscrit està a disposició per a qualsevol consulta.

Des d'aquesta perspectiva Searle negarà la possibilitat que es derive del realisme la tesi que hi ha sols un esquema conceptual correcte per descriure la realitat, o que hi ha un esquema conceptual privilegiat (açò precisament critica Searle a H.Putnam. Cf., Searle, 1993: 11). Aquest punt ens torna al tema de la possibilitat de diferents vocabularis alternatius, i potser no traduïbles. La possibilitat de multiplicitat d'esquemes conceptuals, de diferents llenguatges sense un criteri absolut i únic de correcció, tal i com hem vist pel tractament del significat (*supra* 4.3.2), conduïa alguns autors, com Quine i Davidson, a mantenir certa indeterminació del significat. En el cas de Searle veïem que la resposta residia en el seu internalisme, en l'aspecte mental del significat juntament amb el punt de vista de la primera persona. I amb açò, defensava Searle (1987a: 135) no hi ha cap relativisme: “una paraula té el significat particular que té sols en relació amb un llenguatge”, cosa que és diferent de dir que “el significat mateix és relatiu a un llenguatge”. Aquesta afirmació de Searle considerem que té dues possibilitats d'interpretació:

1. O no hi ha cap diferència entre aquestes dues afirmacions i, per tant, la seua teoria cau en un relativisme.

2. O, si hi ha diferència, la seua teoria del significat s'aproxima a la idea del museu mental. Aleshores tindriem que els significats (almenys els literals) no són relatius, amb la qual cosa Searle haurà d'acceptar que la tesi del realisme comporta o determina criteris de correcció respecte dels esquemes conceptuals.

Pensem que, malgrat que Searle nega la idea del museu mental, aquesta última interpretació és la que més coherència té, de moment, amb tota l'anàlisi que hem desenrotllat fins ací al voltant del concepte de significat. Ara bé, al manuscrit de 1993 (p.13) Searle reprèn aquest tema, explicant com el relativisme conceptual és una explicació de com fixem l'aplicació dels nostres termes: ho fem mitjançant convencions i, fins i tot, potser, un poc de manera arbitrària. Tanmateix, una vegada fixats els significats la nostra definició, o els nostres significats, no seran més arbitraris o relatius, ja que el fet d'haver-hi quelcom en el món que satisfà el seu ús és un

assumpte de fets (independent, per tant, ens diu Searle (1993: 13), de la ment)⁶. Pensem que precisament en aquest punt Searle no acaba de desfer-se de la seua concepció dels significats literals, ja que està donant pas a la possibilitat de fer-los literals, malgrat que siga després de crear-los de manera convencional, en dir que allò que satisfarà o no el seu ús és independent de la ment⁷. Siga com siga el tema del significat és, en Searle, fins avui en dia, aquell que roman més confús i que aglutina més ambigüitats.

És interessant ara fer notar que Searle se n'adona el 1993 que hi ha un problema amb el fet de trobar una teoria de la veritat que pugua casar amb la realitat, ja que tota representació (també la lingüística) és aspectual, i això ens obliga a representar sempre des de cert esquema conceptual.

Searle ens ha argumentat la justificació del realisme d'acord amb el *background*: l'existència del món real és la precondition de tenir hipòtesis, ens deia el 1983 i 1992a. Searle (1993) continua donant aquest argument com la prova del realisme extern. Searle explicita més la base d'aquesta argumentació i intenta donar-li un caràcter transcendental (Cf., Searle, 1993: 16-26). Searle argumenta el realisme en dos passos:

1. La pressuposició del realisme extern és necessària perquè es donen el pensament i el llenguatge, tal i com els entenem. Si no partim del realisme extern no podríem vincular-nos amb la classe de discursos i pensaments amb els quals, de fet, ens vinculem.

2. Aquesta no és una hipòtesi empírica, tal i com Moore volia, sinó que, com ara pretén Searle, la tesi realista és la condició d'intel·ligibilitat de certes tesis. Aquestes tesis aniran més enllà de

⁶ Amb aquesta explicació el significat literal sí que estaria ara sent conceptuat més aviat com un significat convencional, lèxic o constant. Encara que també així Searle hauria d'admetre que hi ha un *background* des del qual són convencionals, lèxics o constants. No obstant això Searle necessitaria desfer-se també de l'afirmació que allò que satisfà l'ús de les paraules és independent de la ment, ja que aquesta afirmació està a la vorera d'un referencialisme suposadament superat.

⁷ Pensem que, encara que Searle no ho tracte ací, aquesta "satisfacció" es pot conceptuar apartada de la ment del subjecte gràcies a la autoreferencialitat dels continguts (proposicionals i intencionals).

l'intent d'establir la mera existència de coses materials en l'espai, i per això va més enllà de l'intent de Moore d'explicar l'existència de les seues mans.

L'argumentació d'aquest segon pas constituirà l'argumentació transcendental que Searle pretén en el manuscrit de 1993. En un sentit kantian de "transcendental" Searle intentarà provar les pressuposicions que fan a la tesi realista *condició* per a altres tesis. Searle, amb aquest intent, és conscient que no es pot assolir quelcom com "una prova de la veritat del realisme extern", ja que ell creu que no és possible des de la lògica clàssica trobar un argument per al realisme extern que no caiga en *petitio principii* (a *non-question-begging argument*). Per tant Searle (1993: 21) apel·la al sentit comú o *enteniment normal* o originari (*normal understanding*) que funciona en la majoria d'actes de parla. Així, segons aquest sentit originari, el realisme extern és una pressuposició del *background* per a una gran classe d'emissions o actes de parla. Ara bé, és una pressuposició diferent de la resta de pressuposicions que formen el *background*, ja que aquesta és generalitzada (*pervasive*) i essencial (*essential*). És generalitzada perquè s'aplica a una gran classe d'emissions, i és essencial perquè no podem mantenir l'enteniment normal de les emissions sense ella. En aquest últim sentit Searle creu fins i tot que l'accessibilitat pública del llenguatge pressuposa el realisme extern. Searle (1993: 23) afirma des d'aquesta creença que el llenguatge públic pressuposa un món públic que permet el fet que gran part de les emissions d'un llenguatge públic pretenen fer referència a fenòmens públicament accessibles, i adscriuen, per tant, aspectes a aquests fenòmens. La comunicació en un llenguatge públic, en definitiva, requereix el pressupòsit d'un món públicament accessible, una realitat pública que hi existisca independentment de les seues representacions. Abandonar la tesi realista suposa, en paraules de Searle, pagar un preu. Aquest preu és explicar la comunicació, l'aspecte públic del llenguatge, i allò que Searle anomena enteniment normal (*normal understanding*).

¿Què entén Searle per enteniment normal? L'única explicació que sobre aquest aspecte fa Searle en el manuscrit de 1993 (30) és que aquest no es dóna, per exemple, en la mecànica quàntica o en el conjunt de paradoxes teòriques. El coneixement normal sembla ser, en Searle, aquell que es deriva de la comunicació ordinària mitjançant el llenguatge comú. I és que Searle, en reconèixer que no hi ha una prova definitiva per al seu realisme, recorre al coneixement que es dóna en l'ús de les emissions en la parla quotidiana. Si bé aquestes no proven la realitat, almenys la pressuposen —sembla ser l'argumentació de Searle.

Amb el seu realisme Searle intenta fixar les bases per al que serà una explicació de la realitat social, que és en definitiva el tema central del manuscrit de 1993. La tesis realista permetrà Searle establir la diferència entre realitat pura, o bruta (*brute reality*) i realitat socialment construïda. Els fets que s'inclouen dins de cada una d'aquestes diferents realitats, Searle els anomena respectivament fets purs (*brute facts*) i fets institucionals (*institutional facts*). Doncs bé, la tesi de Searle, en explicar la realitat social, és aquesta, i els fets que la constitueixen, els fets institucionals, necessiten la realitat bruta i els fets purs. No podem, afirma Searle (1983: 27) tenir una realitat construïda (mitjançant la representació), si no és partint de la premissa que ja hi és una realitat pura (independent de qualsevol representació).

El paper del llenguatge, tant en l'explicació de la realitat externa, bruta, com en l'explicació de la realitat social, serà d'importància vital. Hem vist com un dels pilars de l'argumentació del realisme de Searle és que el llenguatge públic necessita un món públic (i per tant una realitat externa independent de les representacions). Ara, la realitat social necessita d'igual manera el llenguatge, ja que aquest és la pressuposició d'una part important de la realitat social. Així tenim que el llenguatge necessita pressuposar el realisme, i la realitat social necessita pressuposar el llenguatge.

La realitat social, a diferència de la realitat pura, és creada pels éssers humans, segons els seus propòsits. Ara bé, aquesta no s'explica acudint als individus, a les persones individuals. Searle

(1993: 34-35) nega per aquesta raó tant el punt de vista de la primera persona com el de la tercera persona, per entendre l'estructura de la realitat social. I, ¿quin és doncs el punt de vista metodològicament adequat? Searle partirà del punt intencionalístic de la primera persona per captar certs aspectes elementals de l'ontologia social, després intentarà mostrar com gran part de la xarxa intencionalista pot ser explicada en termes del *background*, és a dir, en termes de capacitats, habilitats, tendències i disposicions. Aquesta metodologia és complicada precisament pel fet, reconegut per Searle (1993: 35), que l'estructura de la realitat social no és simple. I la causa és que els fets socials es relacionen amb altres coses i fets que existeixen.

L'ontologia del món que ens presentava Searle fins 1992 era la següent: hi ha una realitat pura que és inqüestionable, amb dues teories inqüestionables que ens expliquen la seua estructura, la teoria atòmica de la matèria i la teoria biològica evolucionista (Searle, 1993: 36-37). La consciència és un dels aspectes biològics d'aquesta realitat. Ara bé, la consciència és l'element físic de la realitat pura que és també mental (recordem que en Searle l'aspecte mental és explicat com un aspecte de nivell superior del sistema nerviós. Cf., *supra*, 4.1.2.). Amb la consciència està la intencionalitat, que és la capacitat d'un organisme de representar objectes i estats de fets en el món. Aquesta ontologia es completa ara amb la realitat social.

Searle explicarà la realitat social, tal com hem dit abans, anant de la intencionalitat de la primera persona al *background*. Des d'aquesta perspectiva Searle veu la creació de fets socials com el resultat d'un conjunt d'elements: assignació de funcions, intencionalitat col·lectiva, regles constitutives i *background*. És la primera, en l'ordre metodològic, és a dir, l'assignació de funcions, la que prové de la intencionalitat com a capacitat individual d'una ment particular. Si prenem el concepte de funció, ens dirà Searle (1993: 40-45), vinculat amb el procés causal i amb la teleologia, aleshores tindrem que és l'ésser humà el que imposa funcions, ja que és, aquesta, una assignació que suposa valors. Aquesta assignació es farà sempre en relació, doncs, amb uns valors i uns interessos. Si aquesta

adscripció es fa sobre fenòmens naturals, Searle anomena la funció, *funció natural*. Si l'adscripció es fa sobre aspectes i fenòmens que requereixen la intencionalitat per a ser tals, la funció s'anomena *funció d'ús*. Si prenem la distinció que en l'àmbit científic se sol fer entre funció latent i funció manifesta, el paral·lelisme amb la denominació de Searle seria el següent: la funció latent és la funció natural i la funció manifesta és la funció d'ús.

La possibilitat d'adscripció de funcions per part de la ment humana és un dels aspectes necessaris per poder crear la realitat social, segons Searle. Ara bé, aquest aspecte, que s'explica des de la intencionalitat de la ment individual, no és prou per explicar el complex entramat que suposa la realitat social. Aquesta no es podrà entendre si no sortim de la individualitat i intentem captar el rol de les interaccions socials, de la col·lectivitat. El terme d'intencionalitat col·lectiva de Searle intenta donar una resposta a aquest aspecte intersubjectiu de la realitat social. Amb aquest concepte Searle introdueix no sols un nou terme, sinó un nou camí per trobar la solució a alguns dels problemes de la seua filosofia. El concepte d'intencionalitat col·lectiva ens sembla, en aquest sentit, equiparable en importància al concepte de *background*, malgrat que menys estudiat, analitzat i, per tant, rentabilitzat que aquest últim. Precisament perquè fem aquesta consideració, hem reservat el següent epígraf d'aquest capítol per tractar aquest concepte amb un poc més d'atenció.

L'altre aspecte important —a més a més del *background*, que estem tractant en tota aquesta tercera part de la tesi— seran les regles constitutives. Els fets institucionals que constitueixen la realitat social necessiten institucions humanes que en facen possible l'existència, és a dir, que els creen. El llenguatge serà, per a Searle (1993: 49), una de les institucions, en aquest sentit, més importants. Doncs bé, aquestes institucions, ho són gràcies a les regles constitutives que no sols les regulen, sinó que les constitueixen (vegeu, *supra*, 4.3.1.). I, per tant, els fets institucionals existeixen sols dintre de sistemes de regles constitutives, els quals, alhora, els creen.

L'adscripció de funcions en la creació d'un fet institucional es converteix sovint (sempre que l'adscripció funcione socialment i no sols individualment) en una regla constitutiva (Searle, 1993: 65). Així, en l'exemple dels diners, a un paper amb un color, textura i mides determinats, i amb una inscripció que diu 1.000 ptes., li imposem una determinada funció en un moment determinat. Aquesta adscripció es converteix després en regla constitutiva, ja que, mitjançant aquesta adscripció, creem una regla constitutiva que alhora permet crear el fet social que cada bitllet amb aquelles característiques val 1.000 ptes. Searle repeteix al llarg del manuscrit que no hem d'entendre aquestes regles com convencions, ja que aquestes últimes no poden crear un fet institucional: la convenció fa que elegim un determinat objecte i no un altre perquè valga per 1.000 ptes., la regla crea el fet que "el bitllet val per 1.000 ptes.". Aquest és un paper que sols les regles constitutives poden realitzar.

L'adscripció de funcions de la intencionalitat, les regles constitutives, la intencionalitat col·lectiva i el *background* són elements bàsics per entendre la realitat social.

Ara, i abans de continuar l'anàlisi de la intencionalitat col·lectiva, volem fer notar algunes idees importants que en aquest epígraf s'han tractat.

En primer lloc volem remarcar el considerable progrés que pensem que suposa el fet que Searle passe a considerar la importància de la comunicació. Recordem el pobre paper que jugava la comunicació i la publicitat del llenguatge en escrits com el de 1986 (criticat per Habermas. Cf., *supra*, 6.1.). Searle incorpora al manuscrit de 1993 la comunicació i l'aspecte públic del llenguatge per intentar mostrar la necessitat de la tesi del realisme extern: l'existència de la comunicació ens compromet amb el realisme extern (Searle, 1993: 29). Si no acceptem aquest realisme caurem en el solipsisme, avisa Searle (1993: 29). Aquest avís ens sorpren, i alhora ens fa veure que potser Searle haja considerat les tan repetides crítiques que han acusat la seua filosofia de solipsisme (vegeu en general *supra*, capítol 5).

Per altra banda ens sembla que la distinció entre fets purs (*brute facts*) i fets institucionals (*institutional facts*) és massa taxativa —almenys en la versió del manuscrit de 1993. Aquesta distinció, entre altres, es basa en la distinció entre els aspectes que són intrínsecs al món independent, i aquells que són relatius als observadors (Searle, 1993: 37). Aquesta distinció, al mateix temps, se sosté per la diferència que Searle (1993: 39) fa entre els aspectes objectius i subjectius. Pensem que, de nou, aquestes distincions són, en principi (si Searle no ha afegit ulteriors comentaris), massa contundents i, fins i tot, potser, tosques. Considerem que s'ha de tenir en compte que la mateixa classificació intrínsec-relatiu o objectiu-subjectiu depèn de la representació dels éssers humans que són els que atribueixen aquestes categories. En aquest sentit pensem que, igual que en el tema del significat, Searle no està assumint de ple el paper que el *background* pot jugar o juga en qualsevol sistema de representació, és a dir, en la intencionalitat mateixa.

Considerem que Searle està, amb aquestes distincions, recuperant algunes dicotomies (en el sentit exagerat de distincions) que semblaven, si no superades, almenys posades en qüestió. Alhora intenta posar aquestes dicotomies en una explicació de la realitat social que s'unisca a una visió de la ment-cervell humà que intenta superar qualsevol separació dels aspectes físics i mentals que vaja més enllà d'una distinció entre diferents nivells d'explicació (nivell neurofisiològic o bàsic i nivell superior). Ens sembla que Searle haurà de perfilar aquestes distincions, així com aprofundir una proposta els diferents aspectes de la qual siguin plenament compatibles.

En últim lloc volem comentar el caràcter constitutiu que el llenguatge pren en la realitat social. El llenguatge és un fet institucional: creat per la ment amb l'adscripció d'intencionalitat d'aquesta (hi ha també una adscripció de funció d'ús, en donar, a uns símbols i a uns sons, uns determinats significats) (Cf., Searle: 1993: 45). Ara bé, al mateix temps el llenguatge és element necessari perquè es donen, es creen i s'expliquen altres fets institucionals. Com afirma

Searle (1993: 73), el llenguatge entra essencialment en la constitució dels fets socials.

Pensem que les consideracions realitzades per Searle (1993: 69-75) al voltant d'aquest últim tema estan més pròximes a les nostres reivindicacions (vegeu en general *supra*, capítol 2) en el sentit de conceptualitzar el llenguatge com a element constituent de l'ésser humà, i no com instrument disgregat, com a forma d'expressar-se, d'allò que puga ser aquest. En aquest sentit estarien les consideracions de Searle en afirmar que la majoria de les representacions (i, per tant, gran part de la intencionalitat) depenen del llenguatge. Ens sembla que consideracions com aquesta haurien de fer Searle repensar la distinció entre la intencionalitat intrínseca de la ment i la intencionalitat derivada del llenguatge (vegeu *supra*, 3.1.2.).

Som conscients que aquesta anàlisi de l'obra de Searle que nosaltres presentem és, en alguns aspectes, inacabada. I és que aquesta obra, que ens serveix per replantejar noves vies de solució a les crítiques a alguns aspectes de la filosofia de Searle, no està ni publicada, ni acabada, per tant. Tanmateix, pensem que el fet que Searle estiga intel·lectualment en actiu i, com sembla, replantejant-se i reconsiderant alguns aspectes que fan evolucionar la seua filosofia, no pot ser considerat un fastigueig per ningú (i menys per nosaltres), sinó una mena de sort que ens obliga a continuar estudiant la seua filosofia que, com totes, no és sinó una obra inacabada.

8.2 INTENCIONALITAT COL·LECTIVA

Searle publica a 1990 un article amb el nom de “Collective Intentionality and Actions” (1990c). Aquest mateix article havia aparegut publicat un any abans en una traducció espanyola, amb el nom de “Las intenciones colectivas y las acciones colectivas” (1989e)¹. Amb aquest escrit Searle inaugura un concepte nou, el concepte d'intencionalitat col·lectiva. Aquest apareixerà breument tractat al llibre de 1992 *The Rediscovery of the Mind* (1992b), així com en dos capítols del llibre editat per H.Parret (1992) amb el nom de *(On) Searle on Conversation*. En aquest llibre apareix publicada una conferència de Searle de 1981 amb el nom de “Conversation” (1992c), així com la rèplica als diferents comentaris que diversos autors fan a Searle, “Conversation Reconsidered” (1992d). Malgrat aquestes diferents aportacions i aproximacions al tema de la intencionalitat col·lectiva o compartida (amb versió de 1992c i 1992d) no serà fins 1993, amb el manuscrit, que Searle analitza amb més profunditat aquest concepte. Així, aquest manuscrit junt amb l'article de 1989 i 1990, constituïran els textos principals i quasi exclusius sobre la intencionalitat col·lectiva. Malgrat l'article de 1989 on Searle —diguem-ne— *inaugura* aquest concepte, intentant definir-lo i

¹ L'escrit original és l'anglès, malgrat que per motius editorials ha aparegut primer la traducció espanyola. Seguirem l'article en espanyol, citant d'aquesta versió, encara que posarem també la paginació del text en anglès per ser l'original.

allotjar-lo en la seua filosofia, al text de 1992b podem llegir la següent declaració de Searle:

I am convinced that the category of "other people" plays a special role in the structure of our conscious experiences, a role unlike that of objects and states of affairs; and I believe that this capacity for assigning a special status to other loci of consciousness is both biologically based and is a Background presupposition for all forms of collective intentionality (Searle 1990). But I do not yet know how to demonstrate these claims, nor how to analyze the structure of the social element in individual consciousness (1992b: 127-128).

Aquesta declaració està en plena concordança amb els interessos que Searle mostra al manuscrit de 1993, és a dir, l'anàlisi de la realitat social amb el seu procés de creació i la seua estructura. Com podem llegir en la citació, el mateix Searle sembla acceptar no haver deixat tancat aquest tema en reconèixer que allò que afirma a l'article de 1990, encara no sap com demostrar-ho, ni com analitzar l'estructura de l'element social. En aquest sentit trobem simptomàtica la manera com Searle conclou *The Rediscovery of the Mind*:

But that [el descobriment de la ment] is only to take a first step on the road back to the mind. A fourth and final guideline is that we need to rediscover the social character of the mind (1992b: 248).

I precisament aquest descobriment del caràcter social de la ment és el que pretén dur endavant Searle (1993).

L'article de 1989 comença amb una intuïció, una notació i una pressuposició. La intuïció és que la conducta intencional col·lectiva és un fenomen irreductible, que no pot ser analitzat d'acord

amb la suma de les intencionalitats individuals. La notació és la fórmula ja coneguda de "S (p)", on "S" és l'estat psicològic, i "p" el contingut proposicional². Aquesta notació comporta una teoria. Aquesta es basa en la pressuposició que tota intencionalitat, individual o col·lectiva, requereix un *background* preintencional. Així, Searle (1989e: 53; 1990c: 401) reconeix que la notació que condensa tota la seua teoria —i tota la seua filosofia, del llenguatge i de la ment— requereix un element que no pot ser representat per la notació, és el *background* pre-intencional.

Searle (1989e) intenta justificar la intuïció sobre l'existència de la intencionalitat col·lectiva mitjançant tres diferents tesis.

Tesi 1. Segons aquesta existeix quelcom com la conducta intencional col·lectiva, la qual és diferent de la suma de les conductes intencionals individuals. La intencionalitat col·lectiva sembla ser, a parer de Searle (1989e: 55; 1990c: 402) una forma biològicament primitiva de l'existència animal. Aquest fet ens revela que malgrat que la conducta col·lectiva en els éssers humans implica habitualment el llenguatge, aquest no és un element necessari perquè es puga indicar l'existència de tal tipus d'intencionalitat.

Tesi 2. Les intencions col·lectives no poden analitzar-se com sèries d'intencions individuals, ni tan sols tenint en compte la suma total de les intencions individuals. La intencionalitat col·lectiva no és el producte, per tant, de la suma d'intencionalitats individuals. Creure que sí que ho és sembla a Searle una reducció impossible i equivocada:

Por el contrario, yo estoy sugiriendo que no es factible operar tal reducción y que las

² Searle fa ara una unió de la fórmula original per a tot acte il·locucionari "F(p)" i la fórmula per a tot estat intencional "S(r)". La fórmula que dóna ara, el 1990, és "S (p)". Aquest fet constitueix una prova que Searle conceptua el contingut intencional o representatiu "(r)" com un contingut proposicional "(p)", i evapora així els dubtes que de vegades sortien en intentar compatibilitzar les distintes afirmacions que sobre això Searle havia realitzat en diferents moments de la seua obra. Vegeu sobre aquesta qüestió el nostre plantejament, *supra*, epígraf 4.4.

intenciones del tipo "nuestra intención" constituyen un fenómeno básico o primitivo (1989e: 57; 1990c: 404).

Tot intent de reduir la intencionalitat col·lectiva a la suma de les intencionalitats individuals acabarà en un fracàs, que segons Searle revela l'aspecte bàsic, fonamental i irreductible de la primera. Podem pensar que la conducta intencional individual és una part de la intencionalitat col·lectiva, i que si juntem totes les conductes que formen part (que "compleixen la seua part") de la intencionalitat col·lectiva podrem arribar a trobar que el fonament d'aquesta és la intencionalitat individual. Com assenyala Searle aquest intent de reducció és circular, i no arriba enlloc:

Existe la tentación de elaborar "cumplir su parte" de forma que implique: "cumplir su parte para alcanzar un objetivo COLECTIVO". Pero si cedemos a esta tentación incluimos la noción de intención colectiva en la noción de cumplir su parte, con lo cual nos encontramos ante un dilema: si incluimos la noción de intención colectiva en la noción de "cumplir su parte", nuestro análisis falla porque es circular; en efecto, estaremos definiendo la intencionalidad colectiva en términos de intencionalidad colectiva (1989e: 58-59; 1990c: 405).

El motiu que dóna Searle per explicar la impossibilitat de reducció és que la noció d'intencionalitat col·lectiva implica la noció de cooperació. Ara bé, la suma d'intencions individuals orientades a aconseguir un objectiu que és compartit per membres d'un grup no implica l'existència d'una intenció de cooperar per assolir l'objectiu col·lectiu.

Searle es manifesta, per totes aquestes afirmacions prou segur sobre la tesi que la intencionalitat col·lectiva és un fenomen bàsic o irreductible. Ara bé, ¿quina és la seua estructura? Per

respondre aquesta pregunta Searle (1989e: 59-60; 1990c: 406-407) creu que s'han de tenir en compte dues condicions d'adequació:

1. Haurà de ser conseqüent amb el fet que la intencionalitat està en l'individu, que la consciència està en les ments individuals, en cervells individuals. Açò suposarà que la societat està formada per individus, i que no existeix cap cosa com ara una mentalitat de grup o una consciència de grup.

2. Haurà de ser conseqüent amb el fet que l'estructura de qualsevol intencionalitat individual ha de ser independent del fet de si s'està actuant bé o no, de si s'està equivocant radicalment o no sobre allò que en la realitat s'esdevé. Aquesta constricció s'aplica, no sols a la intencionalitat individual, sinó també a la col·lectiva.

Amb aquestes dues constriccions —que podem trobar també al manuscrit de 1993 (45-48)— Searle deixa clara la idea que qualsevol explicació de l'estructura de la intencionalitat col·lectiva haurà de ser coherent amb la concepció del món segons la qual és en els éssers humans individuals on radica tota intencionalitat, tant individual com col·lectiva.

Tesi 3. Segons aquesta tercera tesi, la intencionalitat col·lectiva és bàsica i irreductible. I aquesta tesi és totalment coherent amb les dues constriccions que Searle pensa que són necessàries per donar una explicació de l'estructura de la intencionalitat col·lectiva. I ¿quina és l'estructura?

Searle parteix d'una formulació del que podria ser una intenció col·lectiva. Aquesta és la següent:

Tenemos la intención de realizar el acto A, y tal intención puede existir en la mente de cada agente individual que actúa como parte de un colectivo (1989e: 60; 1990c: 407).

Searle pensa que la seua proposta d'intencionalitat col·lectiva és coherent amb la seua proposta d'intencionalitat individual, la qual ja coneixem. Segons aquesta última el component mental representa, i alhora origina, el component físic. Segons la

causalitat intencional de Searle el component mental causa el físic mitjançant la seua representació.

Ara Searle (1989e: 62-67; 1990c: 408-413) proposa aplicar aquest mateix esquema de representació, causalitat i acció a la intencionalitat col·lectiva. La qüestió clau serà ara ¿com la intencionalitat col·lectiva causa una acció? El problema primordial amb què es troba Searle en respondre aquesta qüestió és el fet que els agents són individuals, i la causalitat intencional (vegeu supra, 4.2.) ha de funcionar a través seu. Malgrat aquesta dificultat la resposta de Searle no es fa esperar:

Creo que una de las claves para entender la intencionalidad colectiva consiste en advertir que, por regla general, las relaciones de mediación para conseguir el fin colectivo tienen que terminar en acciones individuales. Así, podríamos preguntar a los cocineros “¿Cómo preparáis la cena?” .Bien, ellos podrían responder “Primero haciendo la salsa; después, cocinando la carne”. Pero en algún momento, alguien ha de estar en situación de decir, por ejemplo, “Estoy removiendo”. En casos como éste, el componente individual de las acciones colectivas desempeña el rol de “medio para conseguir los fines” (1989e: 64; 1990c: 410).

En la relació entre la intencionalitat col·lectiva i la intencionalitat individual sembla que aquesta és el mitjà per aconseguir un objectiu col·lectiu. Searle (1989e: 67; 1990c: 412) deriva d'ací una possible estructura per a la intencionalitat col·lectiva. Segons aquesta tenim:

“Hi ha una intenció en l'acció per aconseguir l'objectiu col·lectiu B mitjançant una acció A singular (aquesta intenció en l'acció causa: A, una acció singular; causa: B, un objectiu col·lectiu)”.

És a dir, que en una acció que forma part d'una acció col·lectiva la intenció en l'acció que es dona en aquesta és del tipus

“intenció en l'acció per-aconseguir-un-objectiu-col·lectiu-B-mitjançant-un-acte-singular-A”.

Amb aquesta formulació Searle pretén haver aconseguit explicar tant el component col·lectiu, com el component individual de les intencions dels agents; sense caure en una reducció del primer al segon. Per altra banda, Searle, amb la seua formulació, pretén evitar afirmar que l'acte col·lectiu causa l'acte individual. La seua proposta aniria més aviat pel camí d'afirmar que l'acte individual és part de l'acte col·lectiu. Tanmateix, el mateix Searle(1989e: 67; 1990c: 412) admet la seua inseguretats respecte a aquesta anàlisi.

De fet, en reprendre el tema de la intencionalitat col·lectiva al manuscrit de 1993, Searle no torna sobre aquesta formulació. Açò, tractant-se d'un manuscrit és difícil d'interpretar, ja que el text no està acabat —de fet el mateix Searle estava a finals de 1993 treballant encara en el manuscrit. Nosaltres, amb el risc de caure en una interpretació desafortunada, pensem que la mateixa formulació no acaba d'agradar Searle. I no perquè Searle renegue de la formulació de l'estructura de la intencionalitat col·lectiva, sinó perquè l'autor se n'adona de l'enorme dificultat intrínseca que comporta establir una fórmula que done compte de les accions col·lectives. I perquè entenem també nosaltres aquesta dificultat considerem que l'aportació més important per part de Searle respecte a la intencionalitat col·lectiva és l'entramat de tesis que utilitza per explicar-lo, així com les possibilitats que obrin aquestes tesis a la seua filosofia, i no tant la formulació detallada simbòlicament d'acord amb l'estructura de la intencionalitat que ja va donar a obres com *Intentionality*.

En aquest sentit, ens interessa ara veure la relació que la intencionalitat col·lectiva té amb el *background* i amb la creació de fets socials. És al final de l'article de 1989e i 1990c, que Searle explora breument la relació entre la intencionalitat col·lectiva i el *background*. Posteriorment, al manuscrit de 1993, Searle continuarà aprofundint aquest tema en estudiar la realitat social.

Al text de 1989e (67) i 1990c (413) Searle es pregunta “¿quin tipus d'éssers som que tenim la capacitat de formar intencions

col·lectives?” D'acord amb la proposta biologicista de Searle, en el sentit últim la resposta ha de ser biològica. Ara bé, abans d'arribar a la biologia topem amb el que Searle ha anomenat *background*. Hem après que aquest és necessari per a la intencionalitat individual, doncs bé, ara Searle ens diu que el *background* és un requisit per a qualsevol forma d'intencionalitat, també la col·lectiva. La pregunta inicial es torna ara en la següent: “¿quins elements del *background* permeten la conducta col·lectiva?” La resposta de Searle a aquesta qüestió ens sembla una de les afirmacions més captivadores de la seua filosofia:

La intencionalidad colectiva presupone que esté presente en el Sustrato³ un sentimiento del "otro" considerado como candidato posible para participar en una actuación cooperativa, es decir, presupone concebir a los otros como algo más que meros agentes conscientes, concebirlos como miembros efectivos o potenciales de una actividad cooperativa (1989e: 69; 1990c: 414).

La intencionalitat col·lectiva pressuposa un *background*. Ara bé, aquest conté un tret especial que fa possible aquesta intencionalitat col·lectiva. I aquest tret és la capacitat pre-intencional de considerar "l'altre" com un agent real o potencial d'activitats cooperatives, com nosaltres mateixos. És, com assenyala Searle (1989e: 68; 1990c: 413) allò que els filòsofs de l'antiguitat insinuaven en dir que “l'ésser humà és un animal social”. Hi ha un sentiment de comunitat abans de l'existència d'intencionalitat col·lectiva, malgrat que és cert que aquesta pot augmentar aquest sentiment inicial. I és que segons Searle aquest sentiment previ és com una preparació, com un “estem disposats” a l'acció col·lectiva, encara que no ens vegem immersos en cap acció d'aquest tipus. Per a Searle (1989e: 69; 1990c:

³ En el text espanyol de 1989 es tradueix *background* per *sustrato*. Es continua també amb l'ús que el mateix Searle segueix en alguns dels seus escrits de posar *background* amb la inicial en majúscula.

414) aquest tipus de consciència comunitària és la precondition general de la intencionalitat col·lectiva.

Searle reconeix que no pot donar cap argument concloent sobre aquesta tesi. Creu, però, que hi ha consideracions que fan pensar que és una tesi vertadera:

Así como la consideración que tengo de los objetos que me rodean y de la tierra que hay bajo mis pies es la de que son sólidos, sin que necesite o posea una creencia especial en que son sólidos, y así como la consideración que tengo de los otros es la de que son agentes conscientes sin que necesite o tenga una creencia especial en que son conscientes, así mi consideración de los otros con los que estoy comprometido en una conducta colectiva es la de que son agentes conscientes involucrados en una actividad cooperativa, sin que necesite o tenga una especial creencia acerca de ello (1989e: 69-70; 1990c: 414).

Searle està apostant amb aquesta idea per la defensa de la tesi segons la qual anterior a qualsevol forma de societat o manifestació social (com una conversa, per exemple. Cf., Searle 1992c i 1992d) és el sentiment biològicament primitiu que l'altra persona és un candidat per compartir una intencionalitat. Aquest sentiment és part del *background* i, a més a més, segons Searle, és condició necessària de tota conducta col·lectiva. Les formes socials a què puga donar lloc aquest sentiment són conseqüència, i no causa, defensa Searle, d'aquest últim.

Si l'element clau que servia de pont entre el món i el cervell humà era, en Searle, la intencionalitat, ara resulta que aquesta serà també el factor que serveix per anar de la física a la societat. La intencionalitat col·lectiva es converteix així en l'element creador de la realitat social. ¿Com? imposant funcions sobre entitats que no poden realitzar tals funcions sense aquesta imposició prèvia. És la

intencionalitat col·lectiva la que converteix alguna entitat o fet en socials.

Abans d'extraure les conseqüències metodològiques que per a les ciències socials aquestes tesis de Searle puguen tenir, ens agradaria retornar a un aspecte que en la nostra anàlisi és capital. Ens referim, és clar, al llenguatge. Aquest té una base biològica que el possibilita. Alhora la intencionalitat crea els significats imposant capacitat de representació a símbols i sons que per si mateix no representen res (intencionalitat derivada del llenguatge). Ara, amb l'anàlisi de la realitat social, Searle ens diu que aquesta, creada al mateix temps per la intencionalitat col·lectiva, necessita el llenguatge, en el sentit que aquest és constituent, d'una o d'altra manera, dels fenòmens socials. La raó, segons Searle (1993: 69-75), és que les funcions d'ús que la intencionalitat col·lectiva imposa sobre entitats, creant així fenòmens socials, necessiten un acord humà previ. És a dir, que les funcions d'ús dels fenòmens socials no poden ser realitzades simplement en virtut de la física, sinó en virtut de l'acord humà (Cf., Searle, 1993: 73). L'exemple dels diners és, en aquest sentit, clar: un paper no desenvolupa cap funció social si no hi ha un acord humà que parteix d'una intencionalitat col·lectiva que impose una funció social determinada al paper. En l'acord humà es dona una sèrie de representacions mentals el contingut de les quals impliquen conceptes deòntics com ara obligacions, drets, autoritzacions i responsabilitats. Tots aquests conceptes amb dependència del llenguatge.

La raó última del caràcter lingüístic dels fenòmens socials és, pensem, que requereixen per a la seua constitució, un sistema de representació; és a dir, un llenguatge. El propi Searle així ho diu el 1993 (71). La reflexió que, en referència al llenguatge i per tornar a aspectes que han quedat, des del nostre punt de vista, oberts en altres capítols d'aquesta tesi, volem ara proposar és la següent: ¿no és, el llenguatge, constituent de l'ésser humà?, ¿per què pot considerar Searle un ésser humà aïllat de gran part del que entenem que el configura (cervell en un vas), i no pot considerar la realitat social d'una altra manera?, ¿no serà el llenguatge constituent dels fenòmens

socials perquè és constituent dels éssers humans que els creem?, ¿no és, de manera general, necessari el llenguatge perquè funcione la intencionalitat?

No pretenem tornar a entrar en les possibles reflexions de Searle a aquestes preguntes. Tanmateix, ja hem vist al llarg d'aquest treball el que Searle pensa sobre aquestes qüestions. Sols hem volgut plantejar-les perquè pensem que algunes de les afirmacions de Searle en el manuscrit de 1993 poden servir per cercar noves respostes a aquestes preguntes, i si no, almenys per matisar les antigues respostes, aquelles d'abans del manuscrit.

8.3 L'EXPLICACIÓ DELS FENÒMENS SOCIALS

En els epígrafs anteriors hem intentat analitzar les propostes de Searle sobre la realitat social. L'interés per aquesta ve donat en la filosofia de Searle pel fet que, sobretot, el nostre autor tracta d'explicar, al llarg de la seua obra, el subjecte. Searle ha fet una aposta per una filosofia que, com ja sabem, gira al voltant de la noció d'intencionalitat, la qual, en últim extrem, és biològica. Ara bé, com el mateix Searle diu, "la intencionalitat no s'autointerpreta". El concepte de *background* farà, en l'obra searleana, i des de ben prompte, el paper de possibilitador del funcionament de la intencionalitat de la ment en el món. Malgrat que les derivacions d'aquesta tesi no es desenvolupen en Searle fins fa uns pocs anys, pensem que mereixen un interés d'acord amb el pes que la pròpia tesi del *background* ha de suportar.

La tesi del *background* porta Searle a haver d'escodrinyar el món d'interrelacions de subjectes, en el qual sembla estar aquella. Així Searle comença a estudiar propostes d'explicació de la realitat social —les més importants de les quals, com ja sabem, són encara inèdites. El concepte d'intencionalitat col·lectiva és, en aquest sentit, com ja hem vist, potser, el concepte més important que en les publicacions més recents Searle està proposant. Aquest interés de Searle per començar a explicar l'entramat de la realitat social comporta inevitablement un interés per estudiar el tipus d'explicacions que els fenòmens socials requereixen. En aquest epígraf ens proposem presentar les tesis de Searle sobre això.

Podem trobar en Searle manifestacions i fins i tot escrits sencers dedicats a aquest tema des de ben prompte. Així el primer article publicat enterament dedicat a la qüestió metodològica en les ciències socials data de 1978, amb el títol de “Sociobiology and the Explanation of Behavior”. Després, fins el 1991, amb l'article “Intentionalistic Explanations in the Social Sciences”, no tornem a trobar cap escrit que de manera monogràfica tracte el tema, fins el 1993 amb el manuscrit. N'hi ha, però, importants aportacions: 1981b, 1983b, 1984a, 1984b, 1990f, 1991a, 1991b, 1994c. Entre aquestes resulten interessants les propostes de Searle en el capítol 5 de *Minds, Brains and Science* (1984a).

En la Introducció a *Intentionality* Searle diu:

Es un hecho objetivo sobre el mundo que éste contiene ciertos sistemas , a saber, cerebros, con estados mentales subjetivos, y es un hecho físico sobre tales sistemas que estos tienen rasgos mentales (1992a: 15; 1983b: ix).

La proposta conseqüent de Searle amb aquest fet és, per tant, acceptar la realitat dels fenòmens mentals i explicar adequadament la seua natura. Sabem del caràcter biologicista que aquesta natura dels fenòmens mentals tindrà en últim terme en la filosofia de Searle. Abans, però, d'arribar a aquest "últim terme" hi ha el que Searle anomena "nivell superior" (1984a). És a dir que el fet que els fenòmens mentals estiguen, de fet, causats per i realitzats en l'estructura de nivell inferior o microestructura física neuronal no pot dur-nos a negar-los. Searle explica aquesta proposta basant-se en la idea que existeixen dos nivells de descripció causalment reals, un és el macronivell de processos mentals i l'altre és el micronivell de processos neuronals. Els dos subsisteixen, i l'un no nega l'altre (vegeu, *supra*, 4.2.1). Aquesta és una de les propostes més genuïnes i, potser, més conegudes de l'obra de Searle, almenys fora dels cercles de la filosofia acadèmica. I és que, com ja hem vist (*supra*, 4.2.1) ha estat una de les més debatudes en els cercles dels que es van interessar, a la

dècada dels vuitanta, per les qüestions que plantejava l'anomenada "intel·ligència artificial".

La concepció que es deriva d'aquesta anàlisi, i que ara a nosaltres ens interessa explicitar, és que, en explicar el comportament humà, necessitem tant el nivell mentalístic o intencionalístic (macronivell o nivell mental) com el neurofisiològic (micronivell). En el nivell de l'explicació intencionalista del comportament humà trobem, alhora una subdivisió: el nivell de la intencionalitat individual i el de la intencionalitat col·lectiva. Aquests dos nivells seran els que interessin a les ciències socials. Els primers esforços de Searle per donar una resposta al tipus d'explicació de les ciències socials van estar encaminats a esbrinar com aquestes haurien de resoldre el fet que els individus mostraven aspectes mentals que, malgrat que són causats per un cervell, no eliminen, ni de bon tros, l'existència d'una intencionalitat individual. I és que recordem que Searle encara no tenia conceptualitzada en els primers escrits, on aborda aquestes qüestions metodològiques, la noció d'intencionalitat col·lectiva (Cf., Searle 1978b, 1984a), ni tampoc, per tant, una explicació consistent sobre l'explicació de la realitat social, la qual no serà tractada a fons fins els noranta (1991a, 1991c, 1993).

Pel que fa a les propostes de Searle sobre com explicar la intencionalitat individual des de les ciències socials es poden resumir amb la causació intencional, que ací ja hem explicat (*supra*, 4.2.1). La més característica conseqüència que es pot extraure de la causació intencional per a les ciències socials és el fet que aquella impedeix que puguem parlar de lleis en la mesura que intentem explicar la conducta de l'ésser humà. Ja que Searle parteix de la idea que el més característic de l'ésser humà és la intencionalitat, haurem d'acceptar el resultat que el tipus d'explicació que necessitarem serà una que integre els estats mentals que estan funcionant causalment en la producció de la conducta (Searle, 1984a: 72). En estar les ciències socials obligades a integrar els estats mentals i, per tant, la causació intencional, per ser realment explicatives d'un fenomen humà, caldrà tenir en compte que:

1. No es podrà eliminar, segons la causació intencional, la relació entre la causa i l'efecte. És a dir, que allò que intentem explicar (l'efecte) és part de la causa, ja que, com sabem, per l'aspecte d'autoreferencialitat dels continguts intencionals dels estats mentals intencionals, la causa és en la causació intencional, una representació de l'efecte. Així, en explicar una acció intencional, tindrem que l'explicació recorrerà a una causa, de la qual el fenomen a explicar és part constituent (Searle, 1978b: 172; 1984a: 78). Per tant, per explicar una acció determinada d'un individu haurem de veure què compta per a aquest individu com a causa de l'acció: les seues intencions, desitjos, compromisos. És a dir, no podem trobar una explicació no intencional per a la intencionalitat.

2. Aquest fet porta Searle (1978b: 172-173) a afirmar que el rol de les "lleis causals" en relació amb la causació intencional és ben diferent del rol de les lleis causals, tal i com és entès en la causació "mecànica" de les ciències físiques, per exemple. La mateixa natura dels fenòmens intencionals, vinculats a la causació intencional, impedeix que puguem arribar a establir lleis, almenys a l'estil del que s'entén per llei en les ciències físiques. La raó que dóna Searle es basa en els comentaris del punt 1. És a dir, el fet que els fenòmens a explicar són ells mateixos constituents de l'explicació a què es puga arribar mostra que els fenòmens mentals són intrínsecament individuals i, per tant, és impossible arribar a una generalització que puga convertir-se en una llei absolutament universal que explique qualsevol cas individual (tal i com entenem el concepte de llei) (Cf., Searle 1984a:72). Pensem que a aquest fet dóna suport la filosofia de Searle amb altres argumentacions que poden aparèixer més contundents o, almenys, formulades amb un major suport argumentatiu. Estem pensant, per exemple, en l'explicació de la consciència (i també de la intencionalitat) que Searle fa en obres posteriors, com poden ser *The Rediscovery of the Mind* (1992b), on ens explica el caràcter absolutament subjectiu de la consciència. En aquest sentit considerem que el que Searle anomena la "forma aspectual" de la consciència pot mostrar la impossibilitat d'arribar a

"lleis" en les ciències que expliquen els fenòmens mentals (vegeu, *supra*, 4.1.2).

3. D'aquests dos punts Searle deriva una conclusió. Aquesta es refereix al fet que no es poden establir correlacions "estRICTES" entre tipus d'estats mentals amb tipus d'estats cerebrals. Searle (1984a: 81-82) amb açò està afirmant no sols que no hi ha, sinó que no pot haver, una correlació sistemàtica entre fenòmens identificats en termes socials i psicològics i fenòmens identificats en termes físics. És impossible pels fets ja descrits, afirma Searle (*ibid*), que puguem trobar principis pont entre els fenòmens físics i els fenòmens mentals i socials del món.

D'aquests tres punts extrau Searle (1984a: 84) una conclusió general sobre aquest tema, i és el fet que hi ha una discontinuïtat radical entre les ciències socials i les naturals. I la causa d'aquesta discontinuïtat, pel que hem dit, deriva del caràcter intrínsecament mental dels fenòmens socials i psicològics. Aquesta creença fa a Searle (Cf., 1978b: 168) afirmar amb contundència que l'explicació intencionalista no es pot eliminar en les ciències socials.

Considerem que en aquests aspectes Searle mostra algunes confusions, almenys en l'expressió d'algunes propostes. En primer lloc pensem que amb la teoria biologicista de la ment Searle intenta negar la tradicional dicotomia cartesiana entre la ment i el cos. Pensem, però, que Searle ha de ser més acurat quan diu que no hi ha principis-pont entre el cervell i la ment (1984a: 82), almenys si la seua proposta de la ment/cervell és seriosa. Entenem que amb la tesi biologicista de la ment i amb el seu realisme (que separa taxativament, com hem vist, els fets purs dels fets creats per la intencionalitat humana), Searle corre el perill, si no explica o expressa millor la seua tesi de la impossibilitat de principis-pont, de ser malentés. Considerem que les dures crítiques d'autors com Garnett (1987: 17), en el sentit que pensa que manca molt per explicar a la teoria de la ment/cervell de Searle, o com Devitt (1990: 98-101), en dir que el que Searle fa és "màgia", ja que intenta sortir d'un dualisme amb una teoria pretesament

biologicista sense explicar com les activitats del cervell es relacionen amb els continguts intencionals, estan plenament justificades.

Pensem que Searle necessita:

Primer, madurar més la seua proposta biologicista sobre la ment-cervell.

Segon, mentre no ho faça, i aprofitant que ell mateix parla de dos nivells de descripció, macronivell i micronivell i, per tant, dues maneres (irreductibles l'una a l'altra) de veure una única realitat (Cf., Searle, 1984a: 26), deixar clar que si no podem establir principis-pont entre els trets socials i els trets físics del món no és per una dualitat, sinó perquè no hi ha una discontinuïtat entre els fenòmens *descrits* en termes socials i els fenòmens *descrits* en termes físics, entre els fenòmens *descrits* segons el macronivell mental i els fenòmens *descrits* en el micronivell físic. Creem que Searle està pensant en una formulació com aquesta, i almenys en un lloc en concret de la seua obra així ho sembla (1984a: 84), encara que en general no és aquesta la seua expressió.

Malgrat això, i en general, pensem que Searle no és prou explícit, i aquest fet ens fa pensar, o bé que en el fons està mantenint un dualisme (com Devitt assenyala en 1990), o que la seua teoria es basa en una intuïció que no ha pogut fins ara demostrar. Siga com siga, amb aquesta anotació no hem pretés criticar els arguments de Searle per tal de donar suport a un altre tipus de teoria, sinó que hem volgut fer una crida a Searle en benefici de la coherència de les seues argumentacions¹.

L'anàlisi de les explicacions intencionalistes en les ciències socials es veurà ampliat amb la incorporació del concepte d'intencionalitat col·lectiva. Aquest fet no incorporarà una nova teoria sobre com explicar els fenòmens socials fruit d'aquest tipus d'intencionalitat. El que farà Searle és estendre els arguments que ja hem vist per als fenòmens mentals individuals perquè expliquen

¹ Per a una defensa de la irreductibilitat de les explicacions intencionalistes en les ciències socials i de la possibilitat d'existència, de manera compatible, de lleis socials, vegeu R.Toumela (1991).

també com les ciències socials han d'explicar els fets socials no individuals.

A l'article de 1991 titulat "Intentionalistic Explanations in the Social Sciences" Searle (1991c: 335) admet —i en aquest sentit es mostra la justificació del comentari crític que acabem de fer-li— que no té una teoria completa de la natura de l'explicació de les ciències socials. D'acord amb aquest fet el seu intent anirà encaminat, no a construir una teoria, sinó a assenyalar alguns aspectes de certes característiques de l'estructura de l'explicació dels fenòmens socials.

Entre aquests aspectes Searle comenta els que ja hem vist i que fan referència al fet de ser fenòmens que estan impregnats de components mentals. Açò es tradueix en la circumstància que són autoreferencials, és a dir, que allò a explicar és part de l'explicació, cosa que, alhora, es tradueix en el fet que hi funciona la causació intencional. La idea intuïtiva de Searle és en aquest punt la següent:

Intuitively, the idea is that mental states are a type of mental representation, and the special feature of intentional causation is that the intentional content causes the very state of affairs that it represents or is caused by the very state of affairs that it represents (1991c: 337).

Així, és ineludible que en una explicació dels fenòmens socials el contingut proposicional que explicitem ha de ser idèntic al contingut proposicional en la ment de l'agent (o agents) el comportament del qual s'intenta explicar. Si no ho és, l'explicació, segons els paràmetres de Searle, serà inadequada. A més a més, i com a conseqüència d'aquest fet, molts fenòmens socials sols poden existir si la gent creu que existeixen (Searle, 1991c: 339). I és que en els fets socials, a diferència dels fets purs (recordem el realisme extern de Searle) les creences i conceptes que els éssers humans usem són constitutius dels fets.

Els fets socials mostren, per tant, una estructura lògica diferent als fets naturals. ¿I quina és aquesta estructura? Malgrat que

Searle no intentarà oferir una teoria que explique aquesta fins al manuscrit de 1993 (vegeu, *supra*, 8.1, i 8.2) ja ens revela el 1991 alguns dels aspectes diferencials dels fets socials. Aquests aspectes s'hauran de tenir en compte en qualsevol explicació. És a dir, que la metodologia de les ciències socials els haurà de respectar. Aquests elements formen la següent llista (Searle, 1991c: 341-344):

1. *L'autoreferencialitat*, en el sentit ja conegut que els fets mentals i socials a explicar són part de l'explicació.

2. *Regles constitutives*. Searle creu que la majoria de fets socials sols existeixen dins de sistemes de regles constitutives. Aquestes, recordem, tenen la peculiaritat que no sols regulen, sinó que creen formes de comportament i fets socials concrets. Així les regles del casament, de la propietat privada, dels diners o d'un joc, regulen i alhora creen aquests com a fets.

3. *La intencionalitat col·lectiva*. Ja hem vist fins a quin punt són deutors els fets socials de la intencionalitat col·lectiva. Aquesta, creu Searle (1991c: 342), que és un aspecte universal dels fets socials.

4. *La impregnació lingüística dels fets socials*. Searle defensa la tesi que no hi ha fets socials sense llenguatge, malgrat que sí que hi pot haver intencionalitat col·lectiva sense llenguatge². L'argumentació de Searle sobre aquest punt està, de nou, vinculada a l'aspecte intencional dels fets socials:

There are no social facts without language because it is characteristic of a social fact that in order to be the social fact that it is, it has to be regarded as that fact, but for it to be regarded as that fact there has to be some mechanism for expressing that regard. For human beings, that

² Searle creu, per exemple, que alguns comportaments animals mostren intencionalitat col·lectiva, malgrat que no tenen llenguatge. Ara bé, puntualitza Searle (1991c: 342), aquestes conductes animals que es guien per una conducta col·lectiva no constitueixen autèntics fets socials. Recordem que Searle creu, des d'*Intentionality*, que la intencionalitat és prèvia al llenguatge i, per tant, defensa que els animals inferiors a l'ésser humà tenen intencionalitat. Per a una crítica a aquesta tesi vegeu S.Motilal, 1986.

mechanism is essentially linguistic (1991c: 342-343).

El mecanisme, per tant, que fa a un fet ser “social” necessita del llenguatge, ja que ha de ser considerat com a tal pels subjectes socials. I aquesta consideració necessita el llenguatge.

5. *La interrelació sistemàtica entre els fets socials.* Els fets socials no existeixen de manera aïllada, sinó en un conjunt de sistemàtiques relacions amb altres fets socials. Un fet social sempre remet a un altre, que alhora remet a un altre.

6. *La primacia dels actes sobre els objectes.* Aquest aspecte s'explica en el sentit que Searle afirma que els objectes socials són sempre creats per actes socials. I és que els objectes socials ho són per la funció que imposem els éssers humans sobre ells: són producte de la intencionalitat col·lectiva, manifestada en la forma autoreferencial que ja coneixem. Al mateix temps l'acció social s'explica també per la intencionalitat col·lectiva explicada en l'epígraf anterior a aquest.

Qualsevol explicació que es done des de les ciències socials haurà de respectar aquestes sis característiques dels fenòmens mentals i socials. D'aquesta manera l'explicació intencionalista es torna ineludible, i l'intent de les ciències socials de seguir el mètode de les ciències naturals es converteix en un fracàs.

Searle, malgrat que respectarà aquestes tesis en el seu manuscrit de 1993, introduirà una tesi important que mostra que els seus intents anteriors de donar una proposta per a l'explicació en les ciències socials eren incomplets. En el manuscrit Searle parla dels dos tipus de causalitat coneguts: la causació física (que alguns científics socials utilitzen, com els conductistes) i la causació, que ara anomena "mental" i que abans anomenava "intencional".

Searle (1993: 113) considera que aquests dos tipus de causació són insuficients per explicar els fenòmens socials. Considerem interessant assenyalar que Searle sembla adonar-se que explicar mitjançant el seu concepte de causació intencional els fets socials no és suficient. En l'explicació que hem realitzat fins ací ens

haurem adonat que Searle aglutina l'explicació dels fets mentals o intencionals individuals i els fets socials. Fins ara parlava de la causació intencional com el tipus de causació que es donava tant en uns fets com en els altres. L'única diferència important que Searle (1991c) fa és la introducció de la intencionalitat col·lectiva, tot i que continua mantenint els altres aspectes iguals per als dos tipus d'intencionalitat, la individual i la col·lectiva. És a dir, per a les dues el mateix tipus de causació: la causació intencional. Interpretem que al manuscrit de 1993 Searle s'adona, després d'un examen més rigorós dels conceptes de *background* i d'intencionalitat col·lectiva, que ha d'intentar de manera més seriosa una formulació de l'estructura de la realitat social. En aquest intent Searle sembla que veu insuficient o no totalment adequada la causació intencional per als fets socials, aquells que són fruit, entre d'altres, de la intencionalitat col·lectiva. Searle reconeix la insuficiència del que en el manuscrit anomena "causació mental", per tal d'exagerar, pensem, el que té d'inadequat el mètode per explicar els fets socials. Siga com siga aquest desafortunat i sobtat canvi de nom³, el cas és que Searle (1993: 114) creu que necessitem el que ara anomena "causació del *background*". Aquesta nova causació explicarà com les capacitats i habilitats no representacionals, no-intencionals, ens permeten als éssers humans relacionar-nos amb el món social.

³ Potser siga precipitada fer aquesta crítica a Searle, ja que el text a criticar és un manuscrit no publicat. Tanmateix correm el risc, ja que ens sembla molt desafortunada la manera en què Searle critica com d'inadequades i incompletes resulten les dues causacions que se solen oferir en les explicacions científiques: causació física i causació intencional, sense fer cap referència a la seua proposta de causació intencional, que durant més de deu anys ha estat defensant per a les ciències socials. És capaç, en els mateixos fulls, de criticar Quine, per seguir el conductisme, o Wittgenstein, per no explicar el rol que l'estructura d'una regla té en els fets socials, malgrat que no és capaç ja no d'autorefuturar-se, sinó de dir que ha incorporat un nou tipus de causació a la seua teoria perquè la causació intencional és, de fet, incompleta per explicar els fenòmens socials. Tot i això, demanem des d'ací disculpes a Searle si ha corregit del manuscrit la falta de què l'acusem. Reiterem la disposició del manuscrit per als possibles lectors i lectores d'aquesta tesi. Per cortesia amb l'autor del manuscrit ens sembla millor no extraure'n citacions textuais.

Per a Searle la clau per entendre la relació causal entre l'estructura del *background* i l'estructura de les institucions socials és veure que el *background* pot ser causalment sensitiu a les formes específiques de les regles constitutives de les institucions o fets socials sense fer referència a cap representació intencional, com puguen ser creences, desitjos o representacions de les regles. Les habilitats i capacitats que formen part del *background* són equivalents funcionalment a un sistema de regles, és a dir, tenen una funció de causació. Així, en aprendre a viure en la realitat social adquirim unes habilitats cognitives que són *sensitives* a l'estructura intencional i a l'estructura de regles de complexes creacions socials. I tot això ho fem, afirma Searle (1993: 119), sense que les representacions d'aquestes regles es troben en el nostre *background*.

Per concloure Searle afirma que si la revolució darwiniana, en traure la teleologia de la biologia, la va alliberar i li va permetre així avançar, al nostre segle tenim pendent la revolució en les ciències socials. El que Searle proposa és que s'hi ha de realitzar una inversió de l'explicació. Les ciències socials sols s'alliberaran si en explicar els fenòmens socials seguim primer el nivell causal (del *background*), i en segon lloc el nivell funcional (o, entenem, intencional). Així, no direm "Pep es comporta així perquè està seguint les regles"; al contrari, seguint la proposta de Searle, haurem de dir, primer: "Pep es comporta de tal manera perquè té una estructura (entenem *background*) que el disposa a comportar-se d'aquesta manera" (nivell causal), i segon: "Pep està disposat a comportar-se d'aquesta manera perquè aquesta és la manera que conforma les regles de la institució" (nivell funcional).

Si recorrem a textos anteriors al manuscrit, com per exemple "Intentionality and Its Place in Nature" (1984b) veurem que Searle ha canviat prou en aquest sentit. En aquest article Searle utilitza el mateix exemple de la comparació amb la revolució darwiniana. En el text de 1984 Searle el que estava proposant és que precisament en les ciències socials la revolució pendent no era desfer-

se de la teleologia, sinó assumir-la com a tret propi que les caracteritzava. Vegem el text:

In the great scientific revolution of the seventeenth century the rejection of teleology in physics was a liberating step. Again in the great Darwinian revolution of the nineteenth century the rejection of a teleological account of the origins of the species was a liberating step. In the twentieth century there has been an overwhelming temptation to complete the picture by rejecting teleology in the sciences of man. But ironically the liberating move of the past has become constraining and counterproductive in the present. Why? Because it is just a plain fact about human beings that they do have desires, goals, intentions, purposes, aims, and plans, and these play a causal role in the production of the behavior. Those human sciences in which these facts are simply taken for granted, such as economics, have made much greater progress than those branches, such as behavioristic psychology, which have been based on an attempted denial of these facts. Just as it was bad science to treat systems that lack Intentionality as if they had it, so it is equally bad science to treat systems that have intrinsic Intentionality as if they lacked it (1984b: 99).

En aquest text Searle reclama l'explicació teleològica o intencional per a les ciències socials. Ara, al manuscrit de 1993, no rebutja aquesta explicació, malgrat que la deixa en segon lloc. Ara pensa que les ciències socials sols s'alliberaran si en explicar els fenòmens socials seguim primer el nivell causal (del *background*) i després el nivell funcional (o, entenem, intencional). El primer pas explicatiu en les ciències socials haurà de venir del *background*, el segon de la intencionalitat. Pensem que la primera proposta de les explicacions de les ciències socials es correspon amb l'època daurada

de la intencionalitat en la filosofia de Searle. Si l'explicació que ens dóna al manuscrit correspon a una evolució en la filosofia de Searle, una evolució que explore, tal i com en aquest tema sembla, els camins del *background* i la intencionalitat col·lectiva, benvinguda siga aquesta evolució. Malgrat que pensem que són valuoses les aportacions que fins ara ha fet Searle, considerem que, en introduir nous conceptes i intentar noves propostes, es demostra el fet que Searle ha de madurar més aquesta qüestió. Mentrestant esperem amb impaciència la publicació de l'escrit encara inèdit de 1993.

CAPÍTOL 9

CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART III

9. CONCLUSIÓ GENERAL DE LA PART III

L'objectiu en aquesta tercera part de la tesi ha estat, després d'haver vist la concepció de la filosofia del llenguatge de Searle i la introducció d'aquesta en una filosofia de la ment purament representacionalista, assolir un grau d'explicació que anara "més enllà". Ara bé, ¿més enllà de què? ens preguntarem. Doncs més enllà de les explicacions sistematitzades del mateix Searle. Ara explicarem que volem dir amb açò.

En la primera i segona part d'aquest treball arribàvem a unes conclusions que responien de manera ordenada a la jerarquizada i organitzada filosofia de Searle. Hem deixat patent en cada moment les crítiques, tant d'altres com nostres, a algunes d'aquestes tesis de Searle. Tanmateix, quasi totes les diferents crítiques que ací hem reflectit apuntaven cap a una important mancança en la seua obra. Aquesta es pot resumir amb tres paraules, amb valoracions diferents i amb un punt en comú. Les paraules són les que donen títol a aquesta tercera part de la tesi que ací presentem, és a dir, comunicació, *background* i explicació de la realitat social. Searle parla de les tres a la seua filosofia. I malgrat això cap de les tres rep el paper que, tan nosaltres com autors com Habermas i Apel, reclamem. La comunicació és relegada en una semàntica representacionalista a un paper secundari pel que fa al llenguatge, ja que és la intenció de representar la que prima i la que es vincula al significat. El concepte de *background*, malgrat ser un concepte searleà no ha començat a ser

justament explorat fins als últims escrits de Searle (en concret en el manuscrit de 1993 que encara és inèdit). La proposta d'explicació social que dona Searle respon a un intent d'estructurar la realitat social, el qual encara no es pot dir que està feliçment completat, sinó més aviat que està començant. El punt en comú d'aquests tres conceptes descansa en el fet que els tres són conceptes que considerem d'*urgència* en l'obra de Searle, ja que sols amb una argumentació seriosa d'aquests podrà fonamentar una filosofia que, de moment, es queixa de manca de "sentit públic" —podríem dir.

L'interés nostre en aquesta tercera part ha estat, per tant, arreplegar els possibles intents de Searle en aquests tres camps per tal de mesurar la possible resposta als problemes que nosaltres pensem que té l'argumentació global de Searle. Passem ara a veure quines són les conclusions que de l'estudi en la part III podem extraure.

1. Habermas interpreta que hi ha, en el pensament de Searle, dos moments diferenciats: el que es correspon amb *Speech Acts*, amb una visió dels actes de parla en la qual la pretensió del parlant és que l'oient entenga que s'acompleixen les condicions de validesa de l'acte de parla, i l'etapa d'*Intentionality*, amb la visió que el contingut semàntic es correspon amb el contingut subjectiu de les intencions del parlant.

És patent en tota la nostra lectura de Searle que hi ha en el nostre autor una certa evolució cap a una concepció intencionalista, tal i com l'entén Habermas. Ara bé, no hi ha una ruptura ni un trencament, ni un "gir intencionalista" que trenque l'obra de Searle en dues etapes.

2. Searle deriva de la representació d'un estat de coses, tant la intenció del parlant (recordem que una emissió expressa un estat intencional. *Supra*, 4.4.), com la relació interpersonal entre parlants i oients. En un model purament intencionalista, com el de Grice, el punt d'on es deriva la representació de l'estat de coses, com la relació interpersonal, és la intenció del parlant. En el model intersubjectivista,

com el de Habermas, l'expressió de la intenció del parlant, l'estat de coses i la relació interpersonal són simultànies.

Searle cau aleshores en un concepte de significat que es basa en les intencions cognitives que són prelingüístiques i independents de la situació d'interacció. Segons Habermas (1991: 20-21) Searle sols pot mantenir la preeminència de la intenció sobre el significat amb la premissa que la comunicació en una comunitat de parlants és secundària a la capacitat de representació de les ments/cervells individuals. I és el que de fet Searle fa. Searle conceptua el llenguatge com un mitjà d'expressió dels estats intencionals de la ment del subjecte individual. Recordem que en aquest sentit hem criticat el paper secundari que la comunicació va agafant a mesura que la representació es torna protagonista. Nosaltres, al contrari, estem d'acord amb Habermas en què s'haurà d'explicar la comunicació i el llenguatge d'una manera integrada i no dissociada, com sembla que ho fa Searle en moltes de les seues manifestacions.

3. Searle, en allunyar les intencions de significar de les intencions de produir una resposta en l'oient (efecte perlocucionari) o de produir enteniment en l'oient (efecte il·locucionari o *d'up take*), i en identificar la intenció de significar amb la intenció de representar, ha separat la comunicació de la significació, traent la comunicació del lloc privilegiat que sembla que ha d'ocupar en qualsevol teoria dels actes de parla. Amb aquest destronament la interacció entre els subjectes sembla ser quelcom totalment gratuït per al llenguatge. Searle acabarà mantenint una ontologia amb un subjecte enfrontat al món, un món que, per altra banda és considerat com la suma total d'estats de fets. El subjecte es relaciona amb aquests mitjançant el contingut proposicional o representacional.

Des d'aquesta perspectiva la proposta de Searle roman tancada a l'oient, ja que l'únic que ha de fer aquest és limitar-se a conèixer que un parlant té un determinat estat intencional que expressa mitjançant un contingut proposicional.

4. Habermas considera que en els actes de parla, fins i tot en els constatatius, hi ha condicions de validesa funcionant. L'anàlisi de Searle deixaria aquestes condicions fora dels actes de parla, per la qual cosa creu Habermas (1990: 147-149) que el model intencionalista searleà és insuficient. En aquest sentit ens trobem que l'empobriment que el llenguatge i la comunicació assoleixen en l'explicació searleana està en relació directa amb el seu correlatiu menyspreu envers un concepte de pretensions de validesa intersubjectivament reconegudes.

Entenem, amb Habermas, que si el parlant no pot donar raons del que diu (per acceptar una afirmació com vertadera, una ordre com legítima...) no s'entén el que diu. Si el reconeixement intersubjectiu que s'assoleix per mitjà del llenguatge no és, com sembla, accidental, haurà de ser explicat per una teoria dels actes de parla que es preocupe d'aquests com a unitats de comunicació. El camí de Searle, ens sembla des d'aquestes crítiques, prou allunyat d'una teoria dels actes de parla en aquest sentit.

5. En Searle la clau del llenguatge radica en el fet que la intencionalitat en ser biològica és primària, i al contrari, les formes lingüístiques que puga assolir aquella són derivades. L'edifici lingüístic dels éssers humans descansa en les formes biològicament primitives d'una intencionalitat que és prelingüística. La intencionalitat com a capacitat de representació prelingüística i biològicament fonamentada és prèvia a qualsevol forma de representació lingüística. Aquesta explicació ha esdevingut el nucli de totes les propostes de Searle. Per això qualsevol crítica seriosa que vulga fer-se als plantejaments de Searle haurà de posar el dit sobre aquesta nafra. I això és el que farà precisament Apel, criticarlo fins al punt que l'acusa d'haver oblidat el gir lingüístic.

Estem d'acord amb Apel en el fet que Searle, en separar l'acte de constitució del significat (basat en la intencionalitat) de la racionalitat comunicativa, no sols sembla haver abandonat el final pragmàtic que semblava tenir el gir lingüístic, sinó el mateix gir

lingüístic. En aquest sentit la separació entre les intencions de representar i les intencions de comunicar no és ingènua.

Apel qualifica per tot açò la concepció de Searle a partir de 1983 amb *Intentionality* de "sorprenent". Anomenant el canvi que realitza Searle dins de la filosofia del llenguatge el "gir sorprenent" (*astonishing turn*) enfront del "gir lingüístic".

6. Apel proposa, igual que Habermas, que s'ha d'intentar una explicació del significat que entenga les condicions de veritat del contingut proposicional dels actes de parla no com un aspecte parcial de les condicions de satisfacció dels estats intencionals, sinó com un cas especial de les condicions de validesa dels actes il·locucionaris. Si no podem fer açò, alerta Apel, no podrem completar el gir lingüístic amb la integració de la semàntica i la pragmàtica. El concepte de condicions de satisfacció de Searle està, des d'aquesta perspectiva, lluny d'aquesta integració, ja que, com acusa Apel, respon més a una pretensió verificacionista que a un concepte de pretensions de validesa intersubjectivament format.

7. La possibilitat d'una explicació dels actes il·locucionaris que siga neutral respecte als valors sembla, amb Apel i Habermas, impossible, si no és que paguem el preu d'explicar-los com a expressió de les representacions de la ment/cervell dels individus, com fa Searle. Si volem accedir a una explicació racional que done compte d'allò que fem en parlar, i del que signifiquen els actes de parla (com accions comunicatives) hem d'incorporar a la teoria les pretensions de validesa que de fet funcionen en allò que diem en un llenguatge públic. I en incorporar aquestes no hi ha res que siga "neutral" moralment, ja que les condicions de validesa ho són a la llum de normes validades intersubjectivament.

En aquest sentit, i malgrat que Searle accepta que hi ha certes condicions que els actes de parla hauran de complir per constituir-se com a tals, no accepta el concepte de consens que fonamenta l'acceptació intersubjectiva de les pretensions de validesa

d'Apel i Habermas. Per a Searle, que ja va criticar a Grice la proposta d'incloure l'efecte perlocucionari en l'estructura de l'acte de parla, l'intent de consens no és part de l'estructura dels actes il·locucionaris, i per tant no hi juga cap rol en el significat que s'hi transmet.

8. L'errada fonamental de Searle ha estat, com ja hem vist, deixar fora de la seua filosofia el món social i l'aspecte social i comunicatiu del llenguatge. Aquest fet sorprèn aquells i aquelles que no coneixen en extensió i certa profunditat l'obra de Searle, ja que sembla, i així s'explica en qualsevol manual bàsic de filosofia o de lingüística, que la teoria dels actes de parla de Searle pretén donar una conceptualització del llenguatge des de la seua perspectiva d'acció, i d'acció de comunicació, ja que precisament els actes de parla són les unitats mínimes de comunicació.

Després de tota l'anàlisi que hem fet fins ací de l'obra de Searle ens sembla que estem en condicions de dir que la separació entre significat i comunicació, la qual nosaltres mantenim que ja es pot rastrejar en alguns dels escrits previs a *Intentionality*, és l'element clau que permetrà oferir a Searle una teoria de la ment que fagocite la seua teoria del llenguatge. Considerem que si aquesta última, des del principi de les indagacions filosòfiques de Searle, haguera estat indubtablement immersa en el "gir lingüístic" no hauria acabat en un mentalisme i representacionalisme que ara, tant Habermas com Apel, estan criticant.

9. Pensem que la filosofia de Searle pot, en un principi, intentar recuperar el camí del gir lingüístic i fugir de l'obsessió representacionalista amb el concepte de *background*.

La hipòtesi del *background* té una funció clara d'aplicació i interpretació de continguts intencionals. És a dir, sembla ser una funció característica del *background* la de permetre l'aplicabilitat i la interpretació de continguts intencionals, i en conseqüència la de permetre els significats (continguts semàntics), així com els mateixos estats intencionals. La promesa del *background* per a la filosofia de

Searle radica en que precisament aquest és preintencional, i està format per una part biològica i una part cultural. La capacitat del *background* és quelcom innat en l'ésser humà. Entenem que aquest *background* és una qualitat innata que després l'ésser humà haurà de desenvolupar en el seu medi i en la seua cultura. La capacitat és innata, així com també ho és una part del mateix *background*, la part biològica. Elements d'aquesta part innata, i per tant en Searle també biològica, seran la mateixa capacitat de simbolitzar, la capacitat de representar i d'usar objectes i estats de fets. La resta del *background* haurà de formar-se en les relacions que els subjectes establím amb els altres éssers humans i amb la resta del món.

El que critiquem és que aquesta circumstància no marca, però, en Searle, una relació bilateral entre el rol de la subjectivitat individual i el rol de les pràctiques socials. Les capacitats socials semblen sortir també de les ments dels agents individuals. En Searle no trobem cap explicació de com afecten, per exemple, les relacions intersubjectives en la formació del *background* cultural.

10. Deduïm que Searle, de moment, sembla no estar disposat a fer cap concessió que s'allunye del seu internalisme, el qual manté una primàcia completa i absoluta dels continguts intencionals. Pensem que Searle amb aquesta concepció del *background*, que en principi semblava tant prometedora quant a la recuperació del món social, està subsumint l'existència d'aquest a la seua concepció omniabastant de la ment-cervell, que és fortament internalista. Amb la seua defensa d'un concepte de "contingut intencional estricte" (*narrow content*) Searle ha de fer del *background* no sols un conjunt d'assumpcions no intencionals que permeten les representacions, sinó un apendix de les representacions. Sembla que en definitiva siguen les representacions les que possibiliten el *background*, en el sentit que aquest existeix sols perquè aquelles les necessiten. O, com de vegades alguns autors han criticat, la hipòtesi del *background* sembla un pur requisit teòric per a la concepció filosòfica de Searle.

Accepte o no Searle aquests plantejaments pensem que Searle encara no ha explicat de manera clara la relació entre el *background* i la intencionalitat. Pensem que la menció repetida per part de Searle de la plausibilitat del cervell en un vas no congenia massa amb un concepte de *background* (biològic i també cultural) no intencional i extern al contingut intencional. En aquest sentit ens sembla un tema clau, apuntat per diferents autors, esbrinar el caràcter públic del *background*, del qual Searle no parla. Un altra qüestió relacionada ens sembla que seria esbrinar per què Searle manté un concepte tant estricte de contingut intencional si al mateix temps manté un *background* no representacional necessari per qualsevol manifestació d'intencionalitat (és més, el *background* fixa també les condicions de satisfacció d'un contingut intencional). El *background* ens sembla, des d'aquesta qüestió, una raó clara per a sortir de l'extremat internalisme de Searle. Pensem que Searle no se'n sortirà de les diferents i dures crítiques que es fan a la seua teoria mentre no modere aquest internalisme.

11. D'aquesta concepció surt la nostra idea que fa referència al potencial inicial del *background* en la filosofia de Searle i al pobre paper que després, en posar-lo en relació amb la xarxa intencionalista, desenvolupa dintre la teoria de Searle. El *background* és, sens dubte, necessari perquè es donen els estats intencionals i els continguts semàntics, i per tant els significats. Ara bé, el seu paper, a banda de la importància, és permetre l'aplicabilitat dels significats literals de les oracions (aquests semblen existir abans de qualsevol "aplicació" del *background*), així com possibilitar els estats intencionals. I és que, encara que necessari, Searle es nega a reconèixer que el *background* pugui "determinar" els significats i els estats intencionals. El seu paper continua sent el de permetre que la intencionalitat individual s'interprete o s'aplique, ja que la intencionalitat no s'autointerpreta o s'autoaplica. I no sols això, permet també la comunicació: és una precondition de l'intent de comunicació que prenguem a altres éssers com nosaltres com que estan compartint les mateixes capacitats, el

mateix *background*. De fet la possibilitat d'una comunicació fluida, d'una conversa per exemple, sols s'entendrà si considerem l'existència d'un *background* àmpliament compartit entre els membres que prenen part en la conversa.

En aquest sentit estem plenament d'acord amb veus com la de Dascal (1992) o Sbisà (1992) en el sentit d'assenyalar que el rol del *background* és essencialment pragmàtic, i, per tant, s'hauria d'arribar a una explicació de com es filtra el coneixement del *background*; ens aproparem així a una noció empíricament operacional d'aquest concepte. Ens sembla, en aquest camí filosòfic, que l'estudi del *background* haurà d'intentar assolir el rol que les assumpcions que el formen juguen en les actituds dels subjectes; o des de la perspectiva del llenguatge s'haurà d'analitzar el paper que té el *background* en la construcció de les relacions intersubjectives.

12. El *background* és la precondition de la intencionalitat. Aquesta tesi tindrà importants conseqüències per a la concepció del llenguatge en general i per a la noció de significat en concret. El nostre interès és cercar en el concepte de *background* una possibilitat de traure la filosofia del llenguatge de Searle de l'aïllament semanticista en el qual s'esfonsa amb la semàntica representacionalista. Searle nega reiteradament que el *background* siga part del contingut semàntic, i amb això considerem que està negant la possibilitat de sortir d'un internalisme que ofega la seua filosofia.

Si bé la tesi del *background* podria fer pensar en una possible negació de tal significat, tenim que Searle l'utilitzarà per afirmar que abans de qualsevol interpretació i aplicació el significat de l'oració ja hi és. Precisament perquè hi és podem aplicar el *background*.

Amb la tesi del *background* Searle podria haver aprofitat, per exemple, per sortir d'un principi d'expressabilitat, així com d'una filosofia del llenguatge en general, que es mantenen al marge de l'efecte il·locucionari d'*up take* (Sbisà 1992), dels possibles oients i,

fins i tot, del mateix objectiu de comunicació inherent al llenguatge. Com M. Dascal (1983) també assenyala el principi d'expressabilitat formulat per Searle no fa cap menció ni als oients, ni al llenguatge o llenguatges. Estem d'acord amb aquests autors que amb la hipòtesi del *background* un principi d'expressabilitat que no preveja la comunicació i la interpretació és igualment de poca utilitat.

Des d'una pragmàtica interpretativa i des de la mateixa hipòtesi del *background* el significat és interpretat des d'una subjectivitat que és intersubjectiva. És a dir, pel mateix que parla i per aquells o aquelles que escolten, i que sovint són interlocutors. Pensem que, sens dubte, la mancança d'un tractament seriós del paper de l'oient, així com de la interpretació per part de Searle, es deu a la poca importància, o importància secundària, que dóna al paper de la comunicació en el llenguatge, el qual, recordem, és en Searle majoritàriament i principalment un mode d'expressar la representació intencional que de les coses i estats de fets fem els éssers humans.

13. El que critiquem a Searle no és que mantinga uns significats convencionals de les oracions, com a punt de partida per a altres significats. El que ens sembla del tot indefensable és teoritzar aquests com si fossen literals. Pensem que el *background* és necessari per interpretar qualsevol significat, és més, no hi ha significat si no és *significat* des d'un *background* que permeta compendre'l com a tal. Així, si necessitem significats de les oracions, aquells que després esdevindran significats intencionals, es poden admetre els significats convencionals de les oracions. Aquests en cap cas seran aïllats del *background*, potser sí del context d'emissió, mai, però de la llengua i el *background* que aquesta, com a expressió cultural i humana, pugui tenir. Les mateixes convencions s'han d'entendre per poder conèixer un significat d'una oració. Per això no entenem què vol dir Searle al manuscrit de 1993 (107-108) quan parla del significat de l'oració com significat constant, i continua mantenint el *background* fora. Perquè ¿és constant respecte a què? Pensem que, com Burkhardt (1990)

afirma, part de les assumpcions del *background* són part del significat que Searle anomena constant.

14. Searle, amb la separació entre significat literal i significat de l'emissió i amb la radical distinció entre significat i comunicació, està proposant la separació entre sintaxi, semàntica i pragmàtica. Quant al significat, tindríem que la semàntica s'ocupa del significat descontextualitzat (el significat literal de l'oració) i la pragmàtica del significat contextualitzat (el significat interpretat des del *background*, el significat del parlant o el significat intencionat). Com alguns autors han criticat açò és un tosc reduccionisme (Cf., H.Parret i Jef Verschueren, 1992). Des del punt de vista dels amics de la teoria dels actes de parla, com Armin Burkhardt (1990b), la separació de la semàntica i la pragmàtica és el final tràgic de la teoria dels actes de parla.

15. Hem fet notar en algunes ocasions la confusió que algunes afirmacions de Searle comporten, sobretot aquelles que fan referència al significat. Des del moment que Searle defensa el significat literal i després introdueix el concepte de *background* com a necessari per interpretar, no sols el significat, sinó tota expressió de la intencionalitat, està adobant el terreny perquè es produïsquen també confusions en la interpretació de la seua concepció. Així trobem, des de dos sentits ben diferenciats diversos autors que interpreten les propostes de Searle com clarament defensores del significat contextualitzat, ja que sempre hi és el *background*; o interpreten Searle com defensor d'una filosofia del llenguatge que, des d'una visió quasi fregeana, manté l'existència de proposicions i significats literals.

Aquest panorama, com és previsible, pot esfonsar aquells que s'aproximen a l'obra de Searle en una confusió alarmant que obliga els interessats, bé a abandonar qualsevol intent d'aplegar enlloc, bé a intentar resoldre la confusió apropant-se de manera intensiva a l'estudi de les propostes i variades manifestacions de Searle. Des de la nostra elecció per intentar analitzar en detall alguns aspectes de l'obra

de Searle considerem que aquest manté dues propostes, el significat literal i el *background*, i que ambdues són, en Searle, compatibles. ¿Com ho expliquem açò? Creem que l'explicació radica en el fet que Searle se situa fora de qualsevol intent d'explicar el llenguatge des d'una posició pragmàtica que prime l'aspecte conversacional, comunicatiu, intersubjectiu o interpretatiu del llenguatge —aspecte en el qual moltes de les crítiques que hem vist incideixen.

Ens sembla prou clar que en compatibilitzar aquestes dues propostes Searle està separant, com ell mateix afirma, radicalment la sintaxi, la semàntica i la pragmàtica. I ho està fent d'una manera tal que s'expliquen, tant els malentesos que provoca als lectors, com les propies ambigüitats en què cau Searle.

16. Considerem que Searle amb açò està en un error ja que la tesi del *background* sols pot ser conceptuada amb plenitud, des del punt de vista del gir lingüístic i des del gir interpretatiu, com una afirmació del caràcter pràctic i condicionat de les interpretacions.

En Searle el llenguatge s'ha convertit en una forma d'expressar allò que està dintre la ment-cervell del subjecte, l'aspecte comunicatiu, com ja hem dit en altres ocasions, queda en segon lloc. Pensem que aquesta és una concepció equivocada del llenguatge, i apostem per una concepció que entén el llenguatge com constituent, no sols de l'ésser humà, sinó també del món i la realitat en els que es troba. I el llenguatge es manifesta en actes de parla, els quals formen una interacció comunicativa que sols podrà explicar els agents com a participants, o com a jo dialògics, en paraules de C.Taylor (1991). Pensem que el llenguatge no pot ser considerat com un simple intermediari entre el subjecte i el món, o com un mecanisme que serveix per traslladar la intencionalitat d'una ment a una altra, tal i com de vegades Searle ens proposa, sinó que és part constitutiva, tant del subjecte com del món en què aquest es troba.

17. Searle manté un realisme segons el qual no es deriva cap implicació metafísica de l'existència del *background*. És a dir, que el

background és un aspecte de les representacions de la realitat, i no de la realitat representada, i per tant el món real hi existeix independentment dels subjectes. L'existència d'una realitat independent és la precondition de tenir assumpcions que formen un *background*. Amb la idea del *background* Searle no ens està proposant, per tant, la tesi que tot allò que coneixem sols rep existència mitjançant un acte d'interpretació.

Searle manté el realisme com una concepció prèvia a la seua proposta de realitat social. Així Searle defensa una proposta realista (sense cap compromís epistèmic) que abocarà en la distinció entre "fets purs" i "fets institucionals", per passar a explicar aquests últims com la senyera de la realitat social. El realisme extern de Searle serà respectuós amb les diferents formes i maneres que poden haver d'explicar, entendre, interpretar i representar la realitat. Així es manté en Searle la distinció que possibilita mantenir la relativitat conceptual i el realisme extern alhora, ja que la descripció dels fets és diferent dels fets.

18. Podran haver, per tant, en aquest realisme, diferents esquemes conceptuals, i fins i tot diferents llenguatges no traduïbles. Els significats són fixats per convencions humanes, no vénen donats pels fets purs. Tanmateix, una vegada fixats els significats la nostra definició, o els nostres significats, no seran més arbitraris o relatius, ja que el fet que hi ha quelcom en el món que satisfà el seu ús és un assumpte de fets (independent, per tant, de la ment). Pensem que precisament en aquest punt Searle no acaba de desfer-se de la seua concepció dels significats literals, ja que està donant pas a la possibilitat de fer-los literals, malgrat que siga després de crear-los de manera convencional, en dir que allò que satisfarà o no el seu ús és independent de la ment. Sembla que permanentment el tema del significat és en Searle aquell que roman més confús i que aglutina més ambigüitats. Considerem que amb l'argumentació dels diferents esquemes conceptuals i la convencionalitat dels significats, a Searle, se li presentava una ocasió única per desfer-se dels significats literals i

explicitar una concepció d'aquests raonable amb aquestes tesis. De moment, però, Searle encara no ha realitzat aquesta reconsideració.

19. Searle apel·la el sentit comú o *enteniment normal* o originari (*normal understanding*) que funciona en la majoria d'actes de parla per "provar" la tesi realista. Així, segons aquest sentit originari, el realisme extern és una pressuposició del *background* per a una gran classe d'emissions o actes de parla. Ara bé, és una pressuposició diferent de la resta de pressuposicions que formen el *background*, ja que aquesta és generalitzada i essencial. És generalitzada perquè s'aplica a una gran classe d'emissions; i és essencial perquè no podem mantenir l'enteniment normal de les emissions sense ella. En aquest últim sentit Searle creu fins i tot que l'accessibilitat pública del llenguatge pressuposa el realisme extern.

El coneixement normal sembla ser en Searle aquell que es deriva de la comunicació ordinària mitjançant el llenguatge comú, mitjançant l'ús de les emissions en la parla quotidiana. I és que el paper del llenguatge, tant en l'explicació de la realitat externa, bruta, com en l'explicació de la realitat social, serà d'importància vital. Un dels pilars de l'argumentació del realisme de Searle és que el llenguatge públic necessita un món públic (i per tant una realitat externa independent de les representacions). Ara, la realitat social necessita d'igual manera el llenguatge, ja que aquest és la pressuposició d'una part important de la realitat social. Així tenim que el llenguatge necessita pressuposar el realisme, i la realitat social necessita pressuposar el llenguatge.

Creem que és un considerable progrés el fet que Searle passe a considerar la importància de l'accés públic del llenguatge, i per tant de la comunicació. Recordem el pobre paper que jugava la comunicació i la publicitat del llenguatge en alguns dels escrits de Searle. Ara el nostre autor incorpora al manuscrit de 1993 la comunicació i l'aspecte públic del llenguatge per intentar mostrar la necessitat de la tesi del realisme extern: l'existència de la comunicació ens compromet amb el realisme extern. Searle sembla que vol evitar el

solipsisme. Aquest fet ens sorprèn, i alhora ens fa veure que potser Searle haja considerat les tan repetides crítiques que han acusat la seua filosofia de solipsisme.

Pensem que les consideracions realitzades per Searle al voltant d'aquest últim tema estan més pròximes a les nostres reivindicacions en el sentit de conceptuar el llenguatge com a element constituent de l'ésser humà, i no com instrument disgregat, com a forma d'expressar-se, d'allò que puga ser aquest. En aquest sentit estarien les consideracions de Searle en afirmar que la majoria de les representacions (i per tant, gran part de la intencionalitat) depenen del llenguatge. Ens sembla que consideracions com aquesta haurien de fer que Searle repensara la distinció entre la intencionalitat intrínseca de la ment i la intencionalitat derivada del llenguatge, la qual ja hem criticat en un altre apartat (*supra*, 3.1.2.).

20. Searle haurà de recórrer, per tal d'explicar els fets socials, a conceptes que se'n surten de la intencionalitat de la ment individual, ja que aquesta no és prou per explicar el complex entramat que suposa la realitat social. Aquesta no es podrà entendre si no sortim de la individualitat i intentem captar el rol de les interaccions socials, de la col·lectivitat. El terme d'intencionalitat col·lectiva de Searle intenta donar una resposta a aquest aspecte intersubjectiu de la realitat social. Amb aquest concepte Searle introdueix no sols un nou terme, sinó un nou camí per trobar la solució a alguns dels problemes de la seua filosofia. El concepte d'intencionalitat col·lectiva ens sembla un concepte, en aquest sentit, equiparable en importància al concepte de *background*, malgrat que menys estudiat, analitzat i, per tant, rentabilitzat que aquest últim.

L'adscripció de funcions de la intencionalitat, les regles constitutives, la intencionalitat col·lectiva i el *background* són elements bàsics per entendre la realitat social.

21. Per altra banda ens sembla que la distinció entre fets purs (*brute facts*) i fets institucionals (*institutional facts*) és massa

taxativa. Aquesta distinció, entre altres, es basa en la distinció entre els aspectes que són intrínsecs al món independent, i aquells que són relatius als observadors. Aquesta distinció alhora se sosté per la diferència que Searle hi fa entre els aspectes objectius i subjectius. Pensem que, de nou, aquestes distincions són, en principi (si Searle no ha afegit ulteriors comentaris al manuscrit de 1993), massa contundents i fins i tot, potser, tosques. Considerem que s'ha de tenir en compte que la mateixa classificació intrínsec-relatiu o objectiu-subjectiu, depèn de la representació dels éssers humans que són aquells que atribueixen les anomenades categories. En aquest sentit pensem que, igual que en el tema del significat, Searle no està assumint de ple el paper que el *background* pot jugar o juga en qualsevol sistema de representació, és a dir, en la mateixa intencionalitat.

22. Searle pensa que la seua proposta d'intencionalitat col·lectiva és coherent amb la d'intencionalitat individual, la qual ja coneixem. Segons aquesta última el component mental representa i alhora origina el component físic. Segons la causalitat intencional de Searle el component mental causa el físic mitjançant la seua representació.

Ara Searle (1989e, 1990c) proposa aplicar aquest mateix esquema de representació, causalitat i acció a la intencionalitat col·lectiva. La qüestió clau serà ara ¿com la intencionalitat col·lectiva causa una acció? El problema primordial amb què es troba Searle en respondre aquesta qüestió és el fet que els agents són individuals, i la causalitat intencional ha de funcionar a través seu.

23. Searle no dóna una explicació concloent o completa del funcionament i estructura de la intencionalitat col·lectiva, malgrat que aporta algunes argumentacions interessants. Searle no renegarà de l'intent de donar una formulació de l'estructura de la intencionalitat col·lectiva, ara bé, és conscient de l'enorme dificultat intrínseca que comporta establir una fórmula que done compte de les accions

col·lectives. En aquest sentit entenem també nosaltres aquesta dificultat i considerem que, per al treball que estem ara nosaltres duent endavant amb aquest treball, l'aportació més important per part de Searle respecte a la intencionalitat col·lectiva és l'entramat de tesis que utilitza per explicar-la, així com les possibilitats que obrin aquestes tesis a la seua filosofia, i no tant la formulació detallada simbòlicament d'acord amb l'estructura de la intencionalitat que ja va donar a obres com *Intentionality*.

24. En aquesta línia ens resulta molt suggeridor el fet que Searle, en relacionar la intencionalitat col·lectiva amb el *background*, afirme que aquest conté un tret especial que fa possible aquesta intencionalitat col·lectiva. Aquest tret és la capacitat pre-intencional de considerar "l'altre" com un agent real o potencial d'activitats cooperatives, com nosaltres mateixos. Hi ha un sentiment de comunitat abans de l'existència d'intencionalitat col·lectiva, malgrat que és cert que aquesta pot augmentar aquest sentiment inicial. I és que segons Searle aquest sentiment previ és com una preparació, com un "estem disposats" a l'acció col·lectiva, encara que no ens vegem envoltats en cap acció d'aquest tipus. Per a Searle aquesta mena de consciència comunitària és la precondition general de la intencionalitat col·lectiva.

Considerem interessant remarcar ací la importància que aquesta capacitat que implica la intencionalitat col·lectiva pot significar per a la filosofia de Searle. Estem pensant en la possibilitat d'analitzar aquesta capacitat de reconeixement de "l'altre" com un agent cooperatiu, com nosaltres mateixos ho som, des dels aspectes normatius que puguen intervindre. Searle en cap moment en diu res, i a més a més és altament probable que ho negara. Des de la nostra perspectiva, però, pensem que és interessant, tan per a Searle, com per a nosaltres mateixos, estudiar la dimensió racional i moral que puga recobrir aquest reconeixement de l'altre que està a la base de tot possible acord humà. A més a més, en aquesta línia, per la dimensió constitutiva del llenguatge en les accions col·lectives, Searle afirma

que la creació de fenòmens socials necessitaran, no sols aquest reconeixement de l'altre, sinó un acord humà previ. Des d'ací encoratgem Searle a estudiar en aquesta línia que pensem que pot ser profitosa per salvar la seua filosofia dels perills que ja hem anomenat al llarg d'aquesta tesi.

25. La tesi del *background* porta Searle a haver d'escodrinyar el món d'interrelacions de subjectes, en el qual sembla estar aquella. Així Searle comença a estudiar propostes d'explicació de la realitat social.

Searle donarà unes propostes d'explicació per a les ciències socials. Aquests tenen unes peculiaritats que s'hauran de respectar. Un dels aspectes és que els fenòmens a explicar són ells mateixos constituents de l'explicació a què es pugua arribar cosa que mostra que els fenòmens mentals són intrínsecament individuals, i, per tant, és impossible arribar a una generalització que pugua convertir-se en una llei absolutament universal que explique qualsevol cas individual (tal i com entenem el concepte de llei). Aquest fet comportarà que en un principi Searle pense que la causació intencional és el tipus de causació que ha de servir per oferir les explicacions intencionalistes que les ciències socials, per les peculiaritats dels fenòmens a explicar, necessiten.

D'aquestes peculiaritats se'n deriva una tesi important, encara que també en part incoherent tesi—com hem criticat— amb les seues argumentacions biologicistes. Aquesta és la tesi respecte a la impossibilitat de correlacionar de manera sistemàtica entre fenòmens socials i fenòmens físics. Pensem i així ho hem reivindicat, que Searle ha de madurar més la seua proposta biologicista, en el sentit que haurà d'explicar més com es relacionen les activitats en el cervell amb els continguts intencionalistes.

26. D'aquestes tesis Searle extrau una conclusió general sobre aquest tema, i és el fet que hi ha una discontinuïtat radical entre les ciències socials i les naturals. La causa d'aquesta discontinuïtat, pel

que hem dit, deriva del caràcter intrínsecament mental dels fenòmens socials i psicològics. Aquesta creença fa Searle afirmar amb contundència que l'explicació intencionalista és ineliminable en les ciències socials. Per tal d'oferir un mètode d'explicació per a aquestes Searle ofereix, després d'adonar-se de la intencionalitat col·lectiva, el concepte de causació del *background*, com el concepte que explicarà millor que l'intencional (el qual continua sent bo per explicar la intencionalitat individual) els fenòmens socials. Segons aquesta recomanació de Searle les ciències socials sols s'alliberaran si tenen el seu propi mètode, basat primer en el nivell causal (del *background*), i després en el nivell funcional (o, entenem, intencional).

La causació del *background* explicarà com les capacitats i habilitats no representacionals, no-intencionals, ens permeten als éssers humans relacionar-nos amb el món social.

Considerem en aquest últim aspecte que és un bon senyal que Searle introduïska un concepte com el de causació del *background*, ja que això està dotant el *background* d'un protagonisme injustificadament robat per conceptes representacionals. Searle amb aquest nou concepte se n'adona que el *background* pot ser causalment sensitiu a les formes específiques de les regles constitutives de les institucions o fets socials sense fer referència a cap representació intencional, com puguen ser creences, desitjos o representacions de les regles. D'aquesta manera les habilitats i capacitats que formen part del *background* són equivalents funcionalment a un sistema de regles, és a dir, tenen una funció de causació.

Pensem que aquests punts poden constituir un resum exhaustiu de l'apartat III. Exhaustiu perquè considerem que la conclusió final d'aquest apartat podria estar constituïda per una sola tesi. Aquesta es resumiria amb la idea que pensem que es troben argumentacions i conceptes en els escrits de Searle dels tres últims anys que fan pensar que, almenys conceptualment, ha arribat el moment de desdir-se d'algunes tesis i tornar a *redescobrir* no la ment, sinó el món i la xarxa de relacions que amb ell i entre nosaltres, els

subjectes, estenem. Això potser ens durà a entendre millor la ment humana.

CONCLUSIONS: PROBLEMES I PROPOSTES

CONCLUSIONS: PROBLEMES I PROPOSTES

En la Introducció dèiem que l'objectiu de la tesi era arribar a explicar la concepció filosòfica del llenguatge de J.Searle. Allí explicàvem el camí que recorreríem per tal d'arribar a atènyer aquest objectiu. Al mateix temps partíem d'una hipòtesi de lectura de l'obra filosòfica de Searle; segons aquesta hipòtesi, en la concepció del llenguatge de Searle no hi ha dues etapes separades, com molts autors interpreten (Recanati, Liedtke, Apel, Habermas), més aviat el que es dóna és una evolució que té un moment crític pel fet d'introduir la filosofia del llenguatge en una filosofia de la ment. Sobre això estem d'acord amb el mateix Searle quan nega qualsevol canvi en la seua filosofia. Ell creu que, en fer de la filosofia del llenguatge una branca de la filosofia de la ment (*Intentionality*, 1983), no està canviant la seua concepció del llenguatge sistematitzada a *Speech Acts* (1969), sinó completant aquesta última, en basar-la en un concepte més bàsic, que és el d'intencionalitat.

Pensem que Searle té raó, per tant, amb aquesta negació de canvi. Ara bé, la nostra fonamentació d'aquesta "lectura" nostra és diferent als motius que el mateix Searle dóna perquè s'interprete la seua obra com una globalitat. Nosaltres pensem que, si en dir que hi ha dues etapes en l'obra de Searle s'està intentant suggerir que hi ha un canvi conceptual que divideix aquestes etapes (a l'estil de l'obra de Wittgenstein), ho neguem. Si l'afirmació és més dèbil, en el sentit que se suggereix que és sols una separació metodològica dels escrits de Searle

per tal de sistematitzar aquells escrits inicials on l'interés de Searle radica en el llenguatge, i per una altra banda els escrits on Searle ja s'interessa per una fonamentació mentalista del llenguatge, ho podem acceptar (i de fet ho estem acceptant en dividir el present treball amb tres apartats que es corresponen en tres diferents moments de l'obra de Searle). Ara bé, pensem que en ser aquesta última tan sols una divisió dels escrits de Searle, potser tan bona com qualsevol altra que es justifique amb un altre criteri. Per als nostres interessos és el primer tipus d'afirmacions les que ens interessin, és a dir, aquelles que neguen una continuïtat en l'obra de Searle.

Hem intentat anar argumentant i justificant racionalment al llarg de l'anàlisi dels escrits de Searle la nostra hipòtesi. Des de ben prompte ens hem adonat que en l'obra de Searle certament hi ha una evolució d'idees, ara bé, no un trencament d'aquestes. Aquells que interpreten que hi ha dues etapes diferents en els escrits de Searle parteixen del punt de vista que *Speech Acts*, que seria el llibre que representa la primera part, conforma una teoria dels actes de parla continuadora de la tasca realitzada per Austin, i totalment integrada en un gir lingüístic que cada vegada més sembla abocar-se al gir pragmàtic. Els autors que així interpreten *Speech Acts* creuen que *Intentionality* suposa un canvi d'aquests plantejaments, i que Searle, amb aquesta obra (que representaria la segona etapa), es desdiiu de tots els arguments més emblemàtics que respecte al llenguatge havia mantingut. Així, interpreten que amb *Intentionality* Searle surt del gir lingüístic, i abraça, en fer això, una teoria intencionalista del llenguatge (Cf., Habermas, 1988, 1991; Apel, 1987, 1989, 1991).

Si hem aconseguit explicar la nostra hipòtesi haurem arribat al nostre objectiu. És a dir, si hem fonamentat la nostra hipòtesi, segons la qual no hi ha una ruptura en la filosofia de Searle, amb l'anàlisi detallada de les tesis del nostre autor, haurem explicat la seua filosofia del llenguatge.

La separació del nostre estudi de l'obra de Searle en tres parts ha intentat anar captant, precisament, la innegable evolució que la filosofia del nostre autor ha anat aconseguint al llarg d'un treball filosòfic

de més de trenta anys i més de cent diferents escrits. Així, en la primera part, ens hem ocupat de la filosofia del llenguatge tal i com es conceptualitza per Searle en una teoria dels actes de parla. En la segona part hem intentat explicar la xarxa mentalista que Searle introduirà sobretot amb el seu llibre *Intentionality*, el 1983. I en la tercera part del nostre treball hem volgut analitzar alguns aspectes no massa tractats per Searle, com són el *background* i la intencionalitat col·lectiva, perquè pensem que poden donar resposta a alguns dels problemes que es troben en la filosofia de Searle. Malgrat aquesta divisió metodològica de l'obra de Searle hem trobat, com hem pretès argumentar al llarg del contingut de la tesi que ací presentem, tesis mentalistes ja als primers escrits de Searle, aquells que són, encara avui en dia, considerats, no amb plena fortuna, totalment dins del gir lingüístic. Aquest fet serà, al nostre parer, una de les argumentacions que més fermament donen suport a la nostra hipòtesi, ja que, si no ens hem equivocat, podem dir que Searle ha evolucionat des d'una teoria dels actes de parla encapritxada pel concepte de contingut proposicional i de significat literal, a una teoria intencionalista de la ment que explica els actes de parla des del seu vessant representacionalista (ja que abans de comunicar, afirma Searle, cal tenir una representació que es comuniqui), i fonamentada sobre un concepte de contingut intencional que s'identifica amb el contingut proposicional.

La nostra interpretació és que Searle tenia la possibilitat d'haver agafat un camí diferent en acabar *Speech Acts*. Tenia la possibilitat d'intentar aprofundir el gir lingüístic, i per tal de fer això pensem que necessitava aprofundir la concepció austiniana dels actes il·locucionaris, el concepte d'intenció de Grice i la noció d'efecte il·locucionari d'*up-take* que es troba tant en Austin com en Grice. Aquest estudi hauria deixat la filosofia de Searle a les portes del gir pragmàtic, el qual hauria completat (tal com Apel i Habermas li exigeixen) el gir lingüístic. Per donar aquest últim pas Searle podia haver utilitzat el concepte de *background*, així com el més recent d'intencionalitat col·lectiva. Aquests conceptes poden servir per fonamentar una intersubjectivitat de la qual manca la filosofia del

llenguatge de Searle. Tanmateix, i encara que ho presentem com un contrafàctic, hem considerat a l'apartat III d'aquest treball les possibilitats que avui en dia s'obrin a Searle en reformular alguns conceptes, com representació, comunicació i significat, i en explorar, amb més profunditat, conceptes que la seua pròpia teoria té, com *background*, intencionalitat col·lectiva i causació del *background*.

Aquest resum global de la nostra tesi necessita, però, incidir en alguns punts importants, que són els que conformen la nostra explicació.

1. Searle critica a Austin la distinció que aquest realitza entre acte locucionari i acte il·locucionari. Aquesta crítica ens sembla, en principi, clarament austiniana, ja que intenta afirmar la no possibilitat de distingir entre locució i il·locució, entre significat i força. Searle, com Austin, pretén presentar un acte de parla únic: l'acte il·locucionari.

Si bé aquesta pretensió és certa, no es desenrotllarà amb el mateix esperit amb què va començar. Així hem considerat que Searle, en donar la fórmula per a aquest acte de parla total nega l'anterior pretensió. Així, la fórmula "F(p)" acabarà en una separació entre força il·locucionària i contingut de la locució més forta encara que la que Searle va criticar a Austin. Aquesta fórmula que Searle va donar en els inicis de la seua investigació filosòfica, el 1968, constitueix, des de la nostra hipòtesi, un element clau per entendre el desenvolupament i l'evolució de l'obra de Searle. Tanmateix, Searle rebutjarà en el tema de la "realitzativitat" la concepció austiniana, ja que la capacitat realitzativa del llenguatge passarà a ser, no una capacitat del llenguatge en la seua dimensió d'acció, sinó una peculiaritat d'un tipus especial d'actes de parla, les declaracions.

Per tot açò pensem que ja en la fórmula "F(p)" es troben en Searle renúncies importants que conduiran la seua filosofia a una evolució representacionalista.

2. Amb aquesta formulació Searle prefigura un acte proposicional, que inclourà la seua classificació del que fem en parlar

(1968), i acabarà equiparant el significat d'una oració (*sentence meaning*) al significat literal (*literal meaning*), desvirtuant així, no sols la pretensió austiniana de no separar la força del contingut, sinó també la tasca griceana d'identificar el significat de l'oració i el significat de l'emissió.

Searle manté sobre el significat, com els lectors i lectores hauran pogut comprovar, les tesis més ambigües i desafortunades, per tant, que pugem trobar arreu de tota la seua obra. Aquest fet pensem que indica que Searle realment no ha assimilat mai les conseqüències del gir lingüístic, tal i com per exemple Habermas (1988) les relata.

Malgrat que Searle introdueix el concepte de *background*, el 1980, per explicar com és possible el significat públic en el llenguatge, deixa el paper d'aquell reduït a una pura metàfora. El *background* es converteix en el possibilitador, no del significat, ja que aquest és literal, sinó de l'aplicació d'aquest. Searle negarà, des de la mateixa introducció del concepte de *background* a la seua obra (1980, i abans, per tant d'*Intentionality*, qualsevol possibilitat que aquest estiga formant part del significat. Ens sembla que aquest fet serveix per afirmar, de nou, la nostra hipòtesi.

3. Aquestes tesis condueixen a allò que hem anomenat semàntica representacionalista. Amb aquesta Searle assoleix la concepció segons la qual hi ha una separació entre representació i comunicació. El paper protagonista serà el de la representació, ara ja dins de la teoria Searleana de la ment, ja que la comunicació pot no ser-hi. I en tot cas la comunicació necessitarà, des d'aquesta perspectiva, la representació prèvia. Per a Searle, en la representació és on es troba el significat. Precisament en la intenció de representar del parlant es troba la significació lingüística. Aquesta tesi, que es deriva —pensem— del tractament de les proposicions, significats literals i *background* en obres anteriors, servirà no sols per veure que Searle no introduirà mai la pragmàtica en la seua concepció del llenguatge, sinó per pensar que el gir lingüístic no afecta la seua obra. L'objectiu bàsic del llenguatge sembla ser, en Searle, no la comunicació, sinó la representació.

La intenció de representar és igual a la intenció de significar, ens diu Searle. Ara bé, Searle, encara no ha definit què és intenció de representar, ni ha explicat com pot donar-se aquesta en una representació lingüística, ni com pot, en definitiva, determinar els significats, els quals se suposa que ho són d'un llenguatge públic. En aquest sentit pensem que no és una bona etiqueta per a la filosofia del llenguatge de Searle la que utilitzen, tant Habermas (1991) com Apel (1989, 1991). Aquests autors integren Searle i Grice juntament en una concepció intencionalista, ja que en els dos autors la intenció és el que defineix el significat. Açò ens sembla tant injust com interpretar la filosofia de Searle com una continuació de la filosofia d'Austin. En aquest cas hem vist que la separació contingut-força ho impedeix. En el primer cas, i malgrat que és cert que tant Grice com Searle recorren a les intencions, hi ha una importantíssima diferència en el fet que Grice parla d'intenció de comunicar i, per tant, introdueix l'efecte il·locucionari d'*uptake* en la intenció, mentre que en Searle la intenció que dóna significat és una intenció de representar, on la comunicació no juga cap paper.

4. Seguint aquesta semàntica representacionalista, Searle, ara ja en la seua teoria de la ment, se n'adona del paral·lelisme entre els actes de parla i els estats intencionals. Si els primers són expressió dels últims hi deu haver una connexió entre si. Searle troba la fórmula que mostrarà que l'estructura dels actes de parla ("F(p)") és similar a l'estructura dels estats mentals ("S(r)"). En trobar aquesta fórmula es farà evident als ulls de Searle que el llenguatge és deutor de la intencionalitat, en el sentit que és la intencionalitat intrínseca de la ment la que atorga intencionalitat, és a dir capacitat de representació (i per tant significat), al llenguatge, i aquest té una intencionalitat derivada.

Searle sols podria mantenir aquesta tesi de la intencionalitat derivada del llenguatge si, com fa, pensa que el llenguatge és expressió de la ment.

5. En aquest punt la filosofia del llenguatge de Searle sembla córrer el risc d'instrumentalitzar el llenguatge, ja que la seua

intencionalitat "derivada" s'assembla a aquella que Searle diu que té la intel·ligència artificial. Searle sembla adonar-se d'aquest perill (1991a), malgrat que no ho aclareix tampoc en obres posteriors (1992b).

Pensem que aquest és un altre dels punts no aclarits en Searle, i que fins i tot ell mateix reconeix com difícil. En primer lloc no estem d'acord amb la instrumentalització que suposa acceptar que el llenguatge té una intencionalitat derivada, malgrat que s'accepte que ontològicament i filogenèticament és posterior a la intencionalitat de l'ésser humà. Defensem que el llenguatge és constituent de l'ésser humà, tal i com de fet és, i la seua intencionalitat, o la seua capacitat per representar, no "deriva" de la ment, en el sentit que no és un aparell que la ment endolla en un moment determinat. Encara que hi ha molta recerca pendent en aquest punt, considerem que l'explicació de Searle no pot estar ben encaminada, ja que en primer lloc tal vegada ens haurem de preguntar si és possible una representació sense cap llenguatge, i, en segon lloc, una explicació de la intencionalitat que vulga explicar el llenguatge haurà d'explicar també el caràcter públic d'aquest, és a dir, el fet que serveix per comunicar-nos, i ja sabem que la intencionalitat de Searle deixa fora aquest aspecte.

A més a més, hem trobat en aquest important punt certa incoherència amb la pròpia concepció de l'acte de parla com acte intencional. Ja que si tot acte de parla conté una intenció, entenem que aquesta és intrínsecament intencional, no és derivada. Aleshores Searle hauria d'admetre que l'acte de parla té intencionalitat intrínseca. Ens sembla que aquest punt de les diferents adscripcions d'intencionalitat és, en Searle, un dels aspectes més confusos.

6. Searle separa el llenguatge de la ment des del moment que fa d'un una mena de subproducte de l'altre. En fer açò Searle necessitarà explicar l'estructura que relacionarà el llenguatge amb la ment. El concepte de "condicions de satisfacció" serà la noció que explicarà la relació entre un acte de parla i un estat intencional, entre la ment i el llenguatge. Searle, en afirmar que un acte de parla és expressió d'un estat intencional, està afirmant que les condicions que satisfaran el

primer han de raure en el contingut intencional, del qual el contingut proposicional de l'acte de parla és expressió. Així, les condicions de satisfacció de l'estat intencional i les de l'acte de parla que l'expressa són idèntiques.

Amb aquesta tesi de les condicions de satisfacció tenim una mostra del perill de separar la proposició de la resta d'elements que conformen l'acte de parla (entre ells la força il·locucionària). Pensem que si Searle no hagués donat aquest pas previ no hauria pogut ara fer de l'acte de parla l'expressió dels estats intencionals. Com a previsió d'aquest perill ja podem intuir en el concepte de "condicions de contingut proposicional" d'*Speech Acts* (1969) el concepte de "condicions de satisfacció" d'*Intentionality* (1983). Aquesta intuïció, si fos certa, donaria suport a la nostra hipòtesi, segons la qual ja en obres com *Speech Acts* es preveu cert desenvolupament posterior de la filosofia de Searle.

7. Aquesta relació entre el contingut intencional d'un estat intencional i el contingut proposicional d'un acte de parla es fonbran en la unitat del contingut representatiu. Tant el contingut intencional com el contingut proposicional són continguts representatius, o el que és el mateix, continguts d'una representació. Tot contingut proposicional alhora comporta un contingut intencional (el de l'estat que expressa), i també tot contingut intencional comportarà un contingut proposicional. Amb aquesta coimplicació pensem que Searle no s'adona que la representació és sempre lingüística (suposa un o altre tipus de llenguatge).

8. Ja hem vist com la intencionalitat del llenguatge prové de la intencionalitat de la ment per diferents camins: la *intenció* en l'acció que suposa l'acte de parla, la *intenció* de representar que ens donarà el significat i les condicions de satisfacció que imposarà la ment a les nostres paraules i expressions. Doncs bé, considerem que el fet que Searle mantinga que la intenció de significar s'identifica amb la intenció de representar (deixant fora la comunicació) ha de fer renunciar, al

nostre autor, a la seua tesi del significat literal, ja que l'únic significat amb intenció de significar serà el significat del parlant, i no el significat de l'oració, puix ¿on està la intenció de representar que torna una oració en significativa? La resposta és clara: en el parlant, en el subjecte. I en ser significat d'aquest ja no és significat literal, ja es dóna, no sols amb una intenció, sinó en un context i unes circumstàncies. Aquest fet ens sembla que fa també difícil continuar deixant fora la comunicació del significat.

9. Apreciem la concepció que Searle té sobre l'estructura de l'acció, ja que introdueix algunes nocions que pensem que són valuoses. Així, ens ho sembla els termes de "subjectivitat", "experiència d'acció" i "forma aspectual". Amb tots tres Searle ens mostra la ineludible subjectivitat de la intencionalitat i la consciència. Ens sembla positiu el fet que Searle intenta, malgrat aquesta subjectivitat conferida per la "forma aspectual" de tot el que es dóna a la consciència, no caure en un model introspectiu, ni en una afirmació de l'accés privilegiat, ni en una defensa de la incorregibilitat. Pensem que els arguments de Searle sobre aquest aspecte poden ajudar a fonamentar l'interés nostre per un concepte d'experiència que no estiga monopolitzat per l'objectivitat del món extern, ni pel punt de vista de la tercera persona, sinó per una subjectivitat que ho és intersubjectivament.

Ara bé, fent interpretació d'aquesta recuperació de la primera persona en Searle, podem pensar que tal vegada no haja realment fonamentat la relació entre la "forma aspectual de la consciència" i el concepte de contingut representatiu, ja que aquest últim és el que porta Searle a un internalisme que explica, fins i tot, la possibilitat de poder ser cervells en un vas. Pensem, en aquest sentit, que el seu concepte de subjectivitat no està, potser, lluny d'aquell que defensa el model introspectiu o l'accés privilegiat. L'origen de l'internalisme de Searle és, per altra banda, la creença en un concepte de contingut estricte (*narrow*) que implica la no relació amb res extern a la ment del subjecte.

Considerem que és un repte, no sols per a Searle, sinó per a tots aquells que defensen un internalisme "dur", l'explicació del subjecte aïllat de la resta de subjectes bé del món. Nosaltres, i malgrat que el repte pugua semblar interessant, pensem que aquesta constituiria una tasca fracasada de bestreta, ja que no explicaria el subjecte, sinó allò que han acabat explicant els internalistes més extremats, que són cervells dins de vasos. Searle afirmarà, com a mostra, que els significats són al cap del subjecte.

10. Per a Searle la forma en què el llenguatge representa el món és una extensió i una realització de la forma en què la ment representa el món. Des d'aquesta tesi Searle explica la taxonomia dels actes il·locucionaris en termes d'una teoria de la ment. I des d'aquesta idea Searle pretén donar una justificació transcendental de la seua taxonomia. Açò ho farà des del convenciment que les diferents categories il·locucionàries provenen de les diferents maneres que hi ha de relacionar el contingut proposicional amb la realitat externa. Aquesta relació es fa per mitjà de la manifestació de la intencionalitat en les emissions. Searle defensa que sols hi ha cinc formes de manifestar aquesta intencionalitat en els actes de parla, cinc formes de representar mitjançant els actes de parla.

Pensem que Searle no ha demostrat una "deducció transcendental" de les categories il·locucionàries. Considerem, des de la nostra perspectiva intersubjectivista del llenguatge, que l'anàlisi de Searle no pot concloure que en totes les cultures trobem de manera universal la seua taxonomia. Per això pensem que Searle (1975) no té raó quan afirma que no existeix un nombre indeterminat o infinit de jocs o usos del llenguatge. No podem ara replicar a la tesi de Searle amb cap teoria completament fonamentada, ara bé, pensem que ell tampoc pot creure que ha donat una deducció transcendental de les seues categories. Ens sembla, aquesta, una conclusió precipitada, sobretot si anem a l'origen, a allò que fa transcendental la deducció, és a dir, a la idea que els actes de parla són expressió dels estats mentals. Si, com diu Searle, d'ací surt la

transcendentalitat de la seua deducció, no podem estar d'acord en que la taxonomia dels actes de parla de Searle és transcendental.

11. Considerem que el llenguatge s'ha convertit en Searle en un mitjà d'externalitzar l'estat intencional.

Ara bé, si partim de la idea que el llenguatge és acció, i que com a tal està constituït per éssers socials que, en actuar, impliquen el seu coneixement del món en què viuen, la crítica a Searle serà que la seua concepció del llenguatge posa massa èmfasi en els estats psicològics dels subjectes individuals i, en contrapartida, dedica poca atenció a l'esfera social i al nus de relacions intersubjectives, que és necessari si volem entendre què és el llenguatge.

Amb el seu internalisme Searle no dóna explicació al caràcter públic del llenguatge i als significats. Aquest és sens dubte, com hem denunciat, un dels aspectes més febles de tota la filosofia de Searle i que prové, alhora, de la semàntica representacionalista que Searle va desenvolupant al llarg de la seua obra. En aquesta l'aspecte públic del llenguatge és sols un aspecte contingent del significat.

12. Totes aquestes tesis que conformen la semàntica representacionalista de Searle poden resumir-se en la seua famosa afirmació que “la filosofia del llenguatge és una branca de la filosofia de la ment”.

Ara sabem que amb aquest eslògan Searle està obrint una separació entre significat i acte de parla, entre intenció de representar i intenció de comunicar, entre significat en el cap i significat emés. És important, per a la nostra interpretació, recordar que aquesta separació de conceptes va començar en la separació taxativa que ja des dels primers escrits va proposar Searle entre significat de l'oració i significat de l'emissió, i que podem dir que té el seu origen en la crítica a dues concepcions: la d'Austin i la de Grice.

Pel biologicisme naturalista que Searle manté tindriem, al mateix temps, que no sols la filosofia del llenguatge és una branca de la

filosofia de la ment, sinó que aquesta s'explicarà en últim terme recurrent a la neurofisiologia del cervell.

13. La intencionalitat, doncs, en ser biològica és primària, i les formes lingüístiques a què puga donar lloc seran, per tant, derivades (d'ací el caràcter derivat de la intencionalitat lingüística). La intencionalitat com a capacitat de representació prelingüística, biològicament fundada, és prèvia a qualsevol forma de representació lingüística.

Aquesta construcció piramidal de la intencionalitat en Searle deixa al llenguatge, una vegada més, un paper reduït i, per tant, empobrit. En aquest sentit dues maniobres filosòfiques de Searle han permès aquesta reducció. En primer lloc la separació entre ment i llenguatge, entre la representació lingüística i la representació mental. En segon lloc la dependència de la primera respecte de la segona.

14. Conseqüència forçosa d'aquestes tesis serà la separació de l'acte de constitució del significat (fonamentat en la intenció de representar) de la racionalitat comunicativa. Aquesta idea defensada obertament per Searle des de 1983 ens permet afirmar, amb Apel, que la filosofia del llenguatge de Searle se situa fora del gir lingüístic.

Des d'una filosofia del llenguatge compromesa —com la que nosaltres defensem— a explicar la intersubjectivitat, pensem que la concepció del llenguatge de Searle manca d'una explicació d'aquella intenció de comunicar que Searle trau fora del significat. Considerem que la filosofia de Searle necessita, per no caure en un solipsisme i en un pur representacionalisme mancat de qualsevol interès en l'aspecte públic i social del llenguatge, introduir la racionalitat comunicativa. En aquest sentit ens sembla que les propostes que vénen, tant d'Apel com de Habermas, d'introduir-la mitjançant les pretensions de validesa, intersubjectivament reconegudes, que es donen en els actes de parla són, no sols valuoses, sinó també necessàries en la filosofia de Searle.

15. Des d'aquesta perspectiva critiquem el concepte serleà de "condicions de satisfacció", ja que és un concepte parcial que sols intenta donar compte, des d'un sentit verificacionista d'una teoria de la correspondència, d'allò que des de la ment/cervell individual del subjecte que parla/representa es necessita perquè l'acte de parla, com a expressió d'un estat mental individual, es veja satisfet.

Pensem que aquesta perspectiva "asèptica" i neutral que pretén Searle dels actes de parla és inviable. Per dir-ho d'una altra manera, si els actes de parla són les unitats mínimes de comunicació, i aquesta implica l'existència d'un llenguatge públic, s'haurà d'incloure el conjunt de condicions que validen el flux intersubjectiu de la comunicació lingüística. En la mesura en què els significats es veuen afectats per aquest flux, ja que neguem l'existència de significats literals, s'hauran d'incorporar també les pretensions de validesa a la seua explicació. Amb aquesta crítica estem exigint a Searle una incorporació de la interacció comunicativa que suposa el llenguatge, explicant, per tant, els agents com a participants .

La nostra proposta rau en la idea que el llenguatge, en Searle, ha de deixar de ser un simple intermediari entre el subjecte i el món, o un mecanisme que serveix per traslladar la intencionalitat d'una ment a una altra, d'un estat intencional a un altre. En contrapartida l'explicació a la qual ens apropem és aquella que tracta el llenguatge, des de diferents vessants, com part constitutiva del subjecte i del món en què aquest, no sols es troba, sinó que, en part, crea.

16. En aquest sentit proposem un aprofundiment en el concepte Searleà de *background*. Pensem que, en explorar a fons aquest concepte, Searle podria sortir de la mancança d'explicació que de la racionalitat comunicativa té la seua obra. Part del *background* preintencional es forma en les relacions que els subjectes estenem amb els altres éssers humans i amb la resta del món. Doncs bé, aquesta circumstància no resulta prou fructífera en l'obra de Searle, ja que, per exemple, no el porta a estudiar el caràcter públic del *background*, i com aquest caràcter influeix en els significats i en el llenguatge.

17. Ens sembla patent que aquest estudi seria beneficiós per al concepte de significat. Hem criticat que Searle, tot i que introdueix el *background*, no es desfà d'un concepte de contingut representacional absolutament internalista que determina un concepte de contingut semàntic, i per tant de significat, allunyat de qualsevol relació amb allò que no estiga representat per les condicions de satisfacció en la ment del subjecte. Critiquem que, amb aquesta teoria, Searle està infrutilitzant un concepte com el de *background* que li permetria sortir d'un internalisme que asfixia la seua filosofia.

18. Lluny d'açò Searle continua mantenint (fins i tot en el manuscrit inèdit, on sembla intentar aprofundir el concepte de *background*) un concepte de significat literal (o constant), malgrat que necessita el *background* per poder ser interpretat, i aplicat, ja que la intencionalitat no s'autointerpreta ni s'autoaplica. Pensem que mantenir conjuntament aquestes dues tesis (el significat literal i el *background*) constitueix un símptoma de la ceguesa filosòfica en què Searle sembla haver caigut. Considerem que una visió del concepte de significat coherent amb el *background* no podrà mai mantenir un concepte de significat literal, o constant, puix, ¿constant respecte de què? Per descomptat, del *background*. Si els significats no s'autoapliquen seran el que seran (literals) en relació amb un *background*, i aleshores ja no seran mai més literals (en el sentit de descontextualitzats).

El que hem criticat a Searle, no és que mantinga uns significats "convencionals" de les oracions, com a punt de partida per a altres significats, sinó, més aviat, el sentit de "literals" que Searle defensa per als significats de les oracions. El que argumentem és que amb el *background* Searle no pot mantenir més la creença en aquest tipus de significats literals.

19. Argumentem que Searle sols podrà fer compatibles les tesis del significat literal i del *background* separant radicalment la semàntica i la pragmàtica. En aquesta separació el significat literal és

part de la semàntica i el *background* és part de la pragmàtica. Aquesta separació és, com Burkhardt (1990) assenyala, el final tràgic de la teoria dels actes de parla. I és el final tràgic perquè no es pot mantenir mai més una teoria dels actes de parla que es fonamente en una divisió entre la semàntica i la pragmàtica. Aquesta separació anirà, fins i tot, en contra del mateix concepte d'acte de parla. Aquest concepte sols s'entén des d'una racionalitat comunicativa que explique el llenguatge com comunicació, tot integrant els aspectes intersubjectius que s'hi donen. L'obra de Searle no realitza aquesta tasca, i per això estem d'acord amb Apel (1987, 1989, 1991) en el fet que Searle no sols no completa el gir lingüístic amb el gir pragmàtic, sinó que es pot dir que està fora del gir lingüístic. Com els lectors i lectores ja saben un dels nostres interessos ha estat rastrejar els motius en les primeres obres de Searle, aquells que sovint s'assumeixen, al nostre parer equivocadament, dins del gir pragmàtic i del gir lingüístic.

20. Des de la pragmàtica interpretativa, a la qual en aquest aspecte ens adherim, i des de la hipòtesi del *background*, el significat és subjectivament i intersubjectivament interpretat, és a dir, comprés. Des d'aquesta perspectiva ens queixem, amb Sbisà (1992) i Dascal (1992), del menyspreu general que l'efecte il·locucionari d'*up take* rep en la filosofia del llenguatge de Searle. En analitzar les obres de Searle hem trobat que ja en el mateix "Principi d'Expressabilitat" formulat a *Speech Acts* (1969) trobem la mancança d'aquest efecte (Dascal, 1983). Aquest fet, a més a més de corroborar la nostra hipòtesi de lectura de les obres de Searle, justifica el pobre paper que jugarà la comunicació en obres posteriors.

21. Des de la defensa d'un "realisme extern" ens ha semblat que Searle intentava recuperar l'aspecte públic del llenguatge. Així, en apel·lar al concepte d'"enteniment normal" (*normal understanding*) per assenyalar el fet que els éssers humans en la pràctica quotidiana, donem per suposat el realisme, Searle recorre a aquell aspecte públic del llenguatge. Segons Searle el llenguatge públic necessita un món públic i,

per tant, una realitat externa independent de les representacions. Alhora és en la comunicació que s'explicita aquesta publicitat, i realitat, tant del llenguatge com del món. Ens sembla, i així ho hem assenyalat, un pas important que Searle, encara que siga *via* realisme extern, recupere els conceptes de comunicació i llenguatge públic.

22. Interpretem que el concepte d'intencionalitat col·lectiva serà també valuós des de la perspectiva d'una possible recuperació de l'aspecte públic i social del llenguatge. Aquest terme intenta donar una resposta a l'aspecte intersubjectiu de la realitat social, la qual no podrà ser explicada des de la pura intencionalitat individual de la ment.

Considerem, en aquest sentit, molt suggeridora la tesi que relaciona la intencionalitat col·lectiva amb el *background*. És aquest qui permet la intencionalitat col·lectiva, ja que és part del *background* l'assumpció de considerar "l'altre" com un agent real o potencial d'activitats cooperatives, com nosaltres mateixos. Searle apel·la, per tant, a un sentiment de comunitat, a una consciència comunitària, que serà, des del *background*, la precondition general de la intencionalitat col·lectiva. Des de la nostra perspectiva considerem que seria interessant estudiar ara aquesta capacitat de reconeixement de l'"altre" com un agent cooperatiu des dels aspectes normatius que hi poden intervenir. Ens sembla especialment interessant per a la nostra recerca (Searle en cap moment ho planteja) estudiar aquests aspectes normatius des del concepte de pretensions de validesa d'Apel i Habermas. Aquest camí, tal vegada, podria dur-nos a una fonamentació de la intersubjectivitat que es dona en la interlocució, així com en tota acció "cooperativa", i per tant a una possible explicació d'una racionalitat comunicativa amb certes pretensions de validesa universals. Aquest és un dels reptes que — pensem— Searle hauria d'acceptar. I en tot cas constituirà tema d'estudi per a les nostres futures recerques.

23. En explicar la intencionalitat col·lectiva, Searle necessitarà un altre concepte de causació diferent d'aquell que serveix per explicar la causació entre els fenòmens mentals de la intencionalitat

individual. El concepte de causació intencional ja no serà suficient, ja que la intencionalitat col·lectiva no es forma amb la suma de les intencionalitats individuals. En la línia "suggeridora" que situem el manuscrit inèdit de Searle trobem ara el concepte de "causació del *background*". Amb aquest, Searle fa una proposta de com hauran d'explicar les ciències socials. Aquestes, en explicar els fenòmens socials amb les seues particularitats, hauran d'utilitzar un mètode propi. Aquest mètode haurà d'estar basat primer en el nivell causal del *background* i, en segon lloc, en el nivell funcional i intencional.

Amb aquesta proposta Searle reconeix que el *background*, és a dir, allò no representacional, és part de l'explicació dels éssers humans i el món que els envolta. Conseqüentment haurà de ser també part important del llenguatge i del significat. Ací es troba, precisament, un altre repte a la filosofia de Searle: explicar la causació del *background* en el llenguatge.

24. Ens sembla, finalment, que en l'explicació que Searle ens dona de la realitat social trobem una dicotomització excessiva. Així, considerem que les distincions que planteja Searle entre "fets purs" (*brute facts*) i "fets institucionals" (*institutionals facts*) és massa taxativa.

Aquestes distincions es basen, alhora, en dicotomies que potser hauríem d'estudiar amb més profunditat. Dicotomies com aspectes intrínsecs al món i aspectes relatius als observadors, o aspectes objectius i subjectius, ens semblen massa contundents. No estem negant les tesis realistes que Searle defensa, l'únic que hi assenyalem és la necessitat en primer lloc, d'intentar presentar explicacions no dicotòmiques, que potser siguin excessivament simplificadores i, en segon lloc, d'estudiar més a fons l'abast a què puguem dur aquestes dicotomies. En fer açò, potser ens adonem que l'aprofundiment del paper del *background* i les seues conseqüències puga també ajudar-nos a aclarir aquestes distincions, sense, alhora, caure en cap relativisme o escepticisme que negue el realisme.

Aquests són els punts que —recordem— pretenen articular i fonamentar el nostre objectiu, explicar la filosofia del llenguatge de Searle des d'una hipòtesi de lectura que —pensem— hem justificat. Pensem que aquest treball crític que ací presentem no sols ha assenyalat els problemes de la concepció de Searle, sinó que —així ho hem pretés—ha obert portes a possibilitats, tant per a una solució d'alguns problemes en l'obra Searleana, com per a les nostres immediates recerques. En aquest sentit, i malgrat les diferents crítiques que hem realitzat a les afirmacions de Searle, volem confessar com d'estimulants i suggeridores han estat moltes vegades les tesis del nostre autor. Des d'aquesta perspectiva no ens agradaria que la nostra lectura, en general crítica, de l'obra de Searle, siga vista pel nostre autor o pels lectors i lectores com una baralla intel·lectual entre una i altres concepcions filosòfiques. El que esperem és, més aviat, que els reptes plantejats a l'obra de Searle constituïsquen, per a aquest, un incentiu tan grat per continuar la recerca filosòfica com ho són per a nosaltres. A les persones que es puguen sentir temptats per aquests reptes sols ens queda l'últim avís: la cita és en el camí de la filosofia, en l'hora en què els prejudicis no hi són.

BIBLIOGRAFIA DE JOHN R. SEARLE

BIBLIOGRAFIA DE JOHN R. SEARLE*

1958

“Proper Names”, en *Mind*, 67 .També en Charles C.Caton, ed. (1963).
Trad. castellana a M.Valdés Villanueva, ed. (1991).

1959

“Determinables and the Notion of resemblance”, en *Proceedings of the Aristotelian Society*.

1962

“Meaning and Speech Acts”, en *Philosophical Review*, vol. 71, October. També a Adrienne i Keith Lehrer, eds. (1970).

1964

“How to derive ‘Ought’ from ‘is’”, en *Philosophical Review*, vol.73, January. Reimprès en P.Foot, ed. (1967).

1965

“What is a Speech Act?”, en Max Black, ed. (1965). Trad. castellana, “¿Qué es un acto de habla?” (1977), en *Teorema*. També a Valdés Villanueva, ed. (1991).

* Les referències bibliogràfiques que no estan completes s'han de completar consultant la bibliografia general que segueix a aquesta.

1966

(1966a) “Assertions and Aberrations”, en B.Williams i A.Montefiore, eds. Reimprès en K.T.Fann, ed. (1969).

(1966b) *Review de Locutionary and Illocutionary Acts* de Mats Furberg, en *Philosophical Review.*, vol.LXXV, july.

1967

“Human Communication Theory and the Philosophy of Language”, en F.Dance, ed.

1968

“Austin on Locutionary and illocutionary Acts”, en *Philosophical Review*, LXXVII, n.4. Reimprès a *Essays on J.L.Austin*, G.J.Warnock (eds.), Oxford: Clarendon Press, 1973. Trad. castellana en Valdés Villanueva, ed.(1983).

1969

Speech Acts, An Essay in The Philosophy of Language, Cambridge University Press. Trad. castellana, *Actos de Habla, Ensayo de filosofía del Lenguaje*, Madrid: Cátedra. 1980.

1971

Editor: *The Philosophy of Language*, London: Oxford University Press (amb introducció de l’editor).

1972

“Chomsky’s revolution in Linguistics”, en *The New York Review of Books*, XVII, June. Reimprès a G.Harman, ed. (1974). Trad. castellana, *La Revolución de Chomsky en Lingüística*, Barcelona: Anagrama, 1977.

1973

“Linguistics and the Philosophy of Language”, en R.Bartsch i Theo Vennemann, eds (1975).

1974

“Comsky's revolution in Linguistics”, edició reimpressa de Searle (1972), en G.Harman, ed. (1974).

1975

(1975a) “The Logical Status of Fictional Discourse”, en *New Literary History*, vol.VI, February. Compilat al mateix Searle (1979c). Trad. castellana, “El estatuto lógico del discurso de ficción”, en *Linguística y Literatura*, de R.Prada Oropeza, ed. México: Universidad Veracruzana, 1978.

(1975b) “Indirect Speech Acts”, en *Syntax and Semantics*, vol.3: Speech acts. Peter Cole i J.L.Morgan, eds., New york: Academic Press. Compilat a Searle (1979c). Trad. castellana “Actos de habla indirectos”, en *Teorema*, vol. VII/I, 1977.

(1975c) “A Taxonomy of Illocutionary Acts”, en Gunderson, ed.(1975). Reimprès a D.Carbaugh, ed. (1990). Trad. castellana, “Una Taxonomía de los actos Ilocucionarios”, en *Teorema*, vol. VI/I, 1976. També en Valdés Villanueva, ed. (1991).

(1975d) “Speech Acts and Recent Linguistics”, en *Developmental Psyholinguistics and Communication Disorders*, Annals of the New York Academy of Sciences.

1976

“The Rules of the Language Game”, review de Noam Chomsky, en *The Times Literary Supplement*, September 10.

1977

La Revolución de Chomsky en Lingüística, Barcelona: Anagrama. Trad. castellana de Searle, (1972).

1978

(1978a) “Entrevista sobre libertad humana y libertad académica”, en *Teorema*, vol. VII/3-4.

(1978b) “Sociobiology and the Explanation of Behavior”, en Gregory, Silvers, and Sutch, eds, *Sociobiology and Human Nature*, Josey-Bass: San Francisco.

(1978c) “Prima Facie Obligations”, en Joseph Raz, ed (1978).

(1978d) “The Philosophy of Language”, en B.Magee, ed., *Men of Ideas*. London: British Broadcasting Corporation, 1978.

(1978e) “Mind and Language”, en W.J.Megaw, ed., *Prospects for Man: Communication*. Toronto: York University.

(1978f) “Literal meaning”, en *Erkenntniss*, vol.13. Compilat a Searle(1979c).

(1978g) “Psychology Group Report” (co-autor) en, G.S.Stent, *Morality as a Biological Phenomenon*, Berkeley: University of California Press.

1979

(1979a) “Intentionality and the Use of Language”, en Margalit, ed.(1979).

(1979b) “What is an Intentional State?”, en *Mind*, vol.88, n.349, January.

(1979c) *Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts*, Cambridge: Cambridge University Press.

(1979d) “The Intentionality of Intention and Action”, en *Inquiry*, vol. 22, Autumm.

(1979e) “Reply to Chomsky on Rules and representation”, en *The Behavioral and Brain Sciences*.

(1979f) “Referential and Attributive”, en *The Monist*, vol.62, n.2. April. Reimprès en S.Davis, ed. (1991).

1980

(1980a) *Speech act Theory and Pragmatics* (editor amb F.Kiefer i M.Bierwisch), Dordrecht: Reidel.

(1980b) “The Background of Meaning”, en Searle (1980a)

(1980c) “Minds, Brains, and Programs”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, vol.3.

(1980d) “Intrinsic Intentionality”, resposta a les crítiques de (1980c), en *The Behavioral and Brain Sciences*, vol.3.

1981

(1981a) “Analytic Philosophy and mental Phenomena”, en *Midwest Studies in Philosophy*, VI.

(1981b) “Intentionality and method”, en *The Journal of Philosophy*, vol.78, november.

1982

(1982a) “The Chinese Room Revisited”, resposta a comentaris de (1980c), en *The Behavioral and Brain Sciences*, vol.5, n.2.

(1982b) “The Myth of the Computer”, en *The New York Review of Books*, XXIX, April, 29.

(1982c) “The Myth of the Computer: An Exchange”, en *The New York Review of Books*, XXIX, June 24.

(1982d) “Proper Names and Intentionality”, en *Pacific Philosophical Quarterly*, vol. 63,n.3, july.

(1982e) “Meaning”, en *Colloquy 44*, The Center of Hermeneutical Studies, Berkeley: G.T.U.

1983

(1983a) “Austin sobre actos locucionarios y actos ilocucionarios”, traducció castellana de Searle (1968), en Valdés Villanueva, ed.(1983).

(1983b) *Intentionality: An Essay in the Philosophy of Mind*, Cambridge: Cambridge University Press. Trad. castellana, *Intencionalidad*, Madrid: Tecnos, 1992.

1984

(1984a) *Minds, Brains and Science*, en London: British Broadcasting Corporation. Trad. castellana, *Mentes, Cerebros y Ciencia*, Madrid: Cátedra, 1985.

(1984b) “Intentionality and Its Place in Nature”, en *Synthese*, October.

1985

(1985a) amb D.Vanderveken: *Foundations of Illocutionary Logic*, Cambridge: Cambridge University Press.

(1985b) *Mentes, Cerebros y Ciencia*, trad. castellana de Searle (1984a). Madrid: Cátedra.

1986

(1986a) *Actos de habla*, trad. castellana de Searle (1969). Madrid: Cátedra.

(1986b) “Meaning, Communication and Representation”, en R.Grandy i R.Warner, eds. (1986).

1987

(1987a) “Indeterminacy, Empiricism and the First Person”, en *Journal of Philosophy*, february.

(1987b) “Minds and Brains without Programs”, en C.Blakemore & S.Greenfield, eds., *Mindwaves*, Oxford: Basil Blacwell, 1987.

1988

“Turing the Chinese Room”, en T.Singh, ed., *Synthesis of Science and religion, Critical Essays and Dialogues*, San Francisco: Bhaktivedanta Institute.

1989

(1989a) “Artificial Intelligence and the Chinese Room: An Exchange”, en *The New York Review of Books*, XXXVI, february 16.

(1989b) “Consciousness, Unconsciousness and Intentionality”, en *Philosophical Topics*, Vol. XVII, n.1., Spring. Reimprès a E.Villanueva, ed. (1991).

(1989c) “How Performatives Work”, en *Linguistics and Philosophy*, vol.12.

(1989d) “Individual Intentionality and Social Phenomena in the Theory of Speech Acts”, en G.Deledalle, ed. (1989).

(1989e) “Las intenciones colectivas y las acciones colectivas”, en T.Ibáñez García, ed. (1989). Trad. castellana de l’article que va apareixer a (1990c)

1990

(1990a) “Is the Brain’s Mind a Computer Program?”, en *The Scientific America*, January.

(1990b) “Cognitive Science and the Computer Metaphor”, en Bo Göranson and Magnus Florin, eds., *Artificial Intelligence, Culture and Language: On Education and Work*. London: Springer Verlag.

(1990c) “Collective Intentionality and Action”, en P.Cohen, J.Morgan i M.E.Pollack, eds, (1990).

(1990d) “Epilogue to the Taxonomy of Illocutionary Acts”, en D.Carbaugh, ed., (1990).

(1990e) “Yin and Yang Strike Out”, en D.M.Rosenthal, ed. (1991).

(1990f) “Consciousness, Explanatory Inversion, and Cognitive Science”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, december.

(1990g) “Who is Computing with the Brain”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, december.

(1990h) “Is the Brain a Digital Computer?”, en *Proceedings of the American Philosophical Association.*, any 90.

1991

(1991a) “Answers to critics”, en : *John Searle and his Critics*, E.Lepore i R.Van Gulick, eds (1991).

(1991b) “Contemporary Philosophy in the United States”, en D.Easton i C.S.Shelling, eds. (1991).

(1991c) “Intentionalistic Explanations in the Social Sciences”, en *Philosophy of the Social Sciences*, vol. 21, n.3, september.

1992

(1992a) *Intencionalidad*, trad. castellana de Searle (1983b). Madrid: Tecnos.

(1992b) *The Rediscovery of the Mind*, Cambridge: MIT Press.

(1992c) “Conversation”, en H.Parret i J.Verschueren, eds. (1992).

(1992d) “Conversation Reconsidered”, en H.Parret i J.Verschueren, eds.(1992).

1993

The Construction of Social Reality, inèdit.

1994

(1994a) “Literary Theory and Its Discontents”, en *New Literary History*, 25.

(1994b) “Structure and Intention in Language: A Reply to Knapp and Michaels”, en *New Literary History*, 25.

(1994c) “The Connection Principle and the Ontology of the Unconscious: A Reply to Fodor and Lepore”, en *Philosophy and Phenomenological Research*, vol.LIV, n.4, december.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- ALSTON, William O. (1991) "Searle on Illocutionary Acts", en E.Lepore i R.Van Gulick, eds. (1991).
- ANTONY, Louise (1990) " Semantic anorexia: on the notion of 'content' in cognitive science", en G.Boolos, ed. (1990).
- APEL, Karl Otto .(1987) "Linguistic Meaning and Intentionality: The Compatibility of the *Linguistic Turn* and the *Pragmatic Turn* of Meaning-Theory within the Framework of Trascendental Semiotics", en H.Silverman i D.Welton, eds.,(1987).
- _____ (1989) "Linguistic Meaning and Intentionality: The Relationship of the a priori of Language and the a priori of Consciousness in Light of a Trsacendental Semiotic or a Linguistic Pragmatics", en H.A.Durfee i Rodier, D.I.T., eds. (1989)
- _____ (1991) "Intentionality and Linguistic Meaning", en E.Lepore i R.Van Gulik, eds. (1991).
- ARMSTRONG, D.M. (1991) "Searle's Neo-Cartesian Theory of Consciousness and intentionality", en E. Villanueva, ed. (1991).

- _____ (1991a) “Intentionality, perception, and Causality: Reflections on John Searle’s *Intentionality*”, en E.Lepore i R.Van Gulick, eds. (1991).
- AUSTIN, John L. (1961) *Philosophical Papers*. Oxford University Press.
- _____ (1962) *How to do Things with Words*, Oxford University Press. Trad. espanyola de G.Carrión i E.Rabossi, *Palabras y Acciones*, Buenos Aires: Paidós, 1982.
- _____ (1963) “Constatatif-Performatif” a *La Philosophie Analytique*, Cahiers de Royamount, n°4. Paris: Les Editions du Minuit. Versió anglesa de G.J.Warnock a C.E.Caton, ed.(1963).
- _____ (1970) segon revisió ampliada d’Austin (1961). Trad. castellana d’aquesta edició a cura de A.García Suárez, *Ensayos Filosóficos*, Madrid: Revista de Occidente, 1975.
- _____ (1975) Segon revisió ampliada d’Austin (1962), a cura de M.Sbisà i J.O.Urmson, publicada per Oxford University Press.
- AVRAMIDES, Anita (1989) *Meaning and mind. An Examination of Gicean Account of Language*. Massachusetts institute of Technology.
- BACH i HARNISH (1992) “How Performatives really Work: a reply to Searle”, en *Linguistics and Philosophy*, 1992, (vol. 15, núm. 1).
- BARTSCH, Renate i VENNEMANN, Theo, eds. (1975) *Linguistics and Neighboring Disciplines*, Amsterdam: North Holland Publishing Co.
- BECHTEL, William (1988) *Philosophy of Mind*, Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. Trad. castellana de L.M.Valdés Villanueva, *Filosofía de la mente*, Madrid: Tecnos, 1991.

- BELLO, Gabriel (1990) "Introducción" a la edición catalana de Rorty (1967).
- BENNETT, Jonathan (1991) "How do Gestures Succeed?", en E.Lepore i R.Van Gulick (1991).
- BILGRAMI, Akeel (1989) "Realism without internalism: A critique of Searle on intentionality", en *The Journal of Philosophy*, LXXXVI, n.2.
- BLACK, Max (1965) *Philosophy in America*, New York: Cornell University Press.
- BLOCK, Ned (1980) "What intuitions about homunculi don't show", en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
 _____ (1990) "Consciousness and accessibility", en *The Behavioral and Brain Sciences*, 13, n.4.
- BOHMAN, James F. (1991) "Holism without Skepticism: Contextualism and the Limits of Interpretation", en D.Hyley, J.Bohman i R.Shusterman, eds. (1991).
- BOOLOS, George (1990) *Meaning and Method. Essays in honor of Hilary Putnam*, Cambridge University Press.
- BRENTANO, Franz (1973) *Psychology from an empirical standpoint*, New York: Humanities, (publicació original de 1874).
- BURGE, Tyler (1977) "Belief De Re", en *Journal of Philosophy*, 74.
 _____ (1991) "Vision and Intentional Content", en E.Lepore i R.Van Gulik, eds. (1991).
- BURKHARDT, Armin, ed. (1990a) *Speech acts, Meanings and Intentions. Critical Approches to the Philosophy of John R.Searle*, Berlin & N.Y.: Walter de Gruyter.

- _____ (1990b) "Speech Act Theory- the Decline of a Paradigm", en A.Burkhardt, ed.(1990a).
- _____ (1990c) "Searle on metaphor", en A.Burkhardt, ed. (1990a).
- CARBAUGH, Donald, ed. (1990) *Cultural Communication and Intercultural Contact*, Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- CATON, Charles E., (ed.) (1963), *Philosophy and Ordinary Language*, Urbana: University of Illinois Press.
- COHEN, L.J. (1969) "Do Illocutionary Forces Exist?", en K.T.Fann, ed.(1969).
- COHEN, P.R., MORGAN, J., i POLLACK, M.E. eds. (1990) *Intentions in Communication*, Cambridge, MA: MIT Press.
- CHISHOLM, R.M. (1966) "Freedom and Action", en K.Lehrer, ed. (1966).
- _____ (1967) "Intentionality", en P.Edwards, ed., *The Encyclopedia of philosophy*, New York: McMillan, vol.4, pp. 201-204, 1967
- _____ (1984) "The primacy of the intentional", en *Synthese*, 61.
- CHURCHLAND, P.M. I CHURCHLAND, P.S. (1983) "Stalking the Wild Epistemic Engine", en *Nous*, 17. Reedició a W.G.Lycan, ed. (1990).
- DANCE, Frank ed. (1967) *Human Communication Theory*, New York: Holt, Rinehart and Winston.
- DANTO, A. (1968) "Basic Actions", en A.R.White, ed. (1968).

- DASCAL, Marcelo (1983) *Pragmatics and the Philosophy of mind* 1, Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. Hurtado Albir ed. (1994) *Estudis sobre la Traducció*, Castelló: Universitat Jaume I
- _____ (1992) “On the Pragmatic Structure of Conversation”, en H.Parret i J.Verschueren, eds. (1992).
- DASCAL, M. i GRUENGARD, O. (1981) “Unintentional action and non-action”, en *Manuscrito*, vol.4, n.2.
- DAVIDSON, Donald (1968) “Actions, reasons and causes”, en A.R.White, ed (1968).
- _____ (1973) “Freedom to act”, en T.Honderich, ed. (1973).
- _____ (1974) “On the very idea of a conceptual scheme”:, en *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association*, 47. Reimprès a Davidson (1984).
- _____ (1980) *Essays on Actions and Events*, Oxford Clarendon Press.
- _____ (1984) *Inquiries into truth and interpretation*, Oxford: Clarendon Press.
- DAVIS, Steven, ed. (1991) *Pragmatics*, Oxford University Press.
- DELEDALLE, Gérard, ed. (1989) *Semiotics and Pragmatics*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- DENNETT, Daniel (1980) “The milk of human intenyntionality”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- _____ (1987) *The Intentional Stance*, Cambridge, MA: MIT Press.
- _____ (1993) “Ressenya a *The Rediscovery of the Mind* de J.Searle”, en *The Journal of Philosophy*, vol. XC, n.4.
- DEVITT, Michael (1990) “Meanings just ain’t in the head”, en G. Boolos, ed. (1990).

- DREYFUS, Hubert (1982) *Husserl, intentionality, and cognitive science*, Cambridge MA: MIT.
- _____ (1990) "Searle's Freudian slip", en *The Behavioral and Brain Sciences*, 13, n.4.
- DUMMETT, Michael (1991) *Frege and other Philosophers*, Oxford University Press.
- DURFEE, H.A. i RODIER, D.I.T., eds. (1989) *Phenomenology and Beyond: The Self and its Language*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- EASTON, David. i SCHELLING, Corinne S., eds. (1991) *Divided Knowledge*, New York: Sage Publications.
- ECCLES, John C.(1980) "A dualistic-interactionist perspective", en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- FANN, K.T.ed. (1969) *Symposium on J.L.Austin*, London: Routledge & Kegan Paul.
- FEINBERG, J. (1970) *Doing and Deserving*, Princeton University Press.
- FISH, Stanley (1980) *Is There a Text in This Class?*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- FODOR, Jerry (1980) "Searle on What only brains can do", en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- _____ (1990) *A Theory of Content*, Cambridge, MA: MIT Press.
- FODOR, Jerry i LEPORE, Ernie (1994) "What is the Connection Principle?", en *Philosophy and Phenomenological Research*, vol.LIV, n.4.
- FØLLESDAL, D (1971) "Quantification into causal contexts", en L.Linsky, ed. (1971)

- _____ (1982) “Brentano and Husserl on intentional objects and perception”, en H.Dreyfus, ed. (1982).
- FOOT, Philippa ed. (1967) *Theories of Ethics*, Oxford University Press. Trad. castellana, *Teorías Sobre la Ética*, México D.F.: Fondo de Cultura Económica.
- FREGE, Glottob (1892) “Ueber Sinn und Bedeutung”, *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik*, en *Funktion, Begriff, Bedeutung*, Gotinga: Vandenhoeck & Ruprecht, 1962. Trad. castellana de Ulises Moulines, “Sobre sentido y referencia”, en Valdés Villanueva, L.M. (1991).
- GARNETT, William (1987) *The Springs of Consciousness*, Cornwall: Tab House.
- GRANDY, R. i Warner, R. eds. (1986) *Philosophical Grounds of Rationality*, Oxford: Clarendon Press.
- GRICE, Paul (1957) “Meaning”, a Grice (1989), i a Strawson (1967). Versió castellana, “Significado”, en *Cuadernos de crítica*, México, 1978.
- _____ (1968) “Utterer’s Meaning, Sentence-Meaning, and Word-Meaning”, en J.Searle (1971), en P.Grice (1989), i en S.Davis, ed. (1991).
- _____ (1969) “Utterer’s Meaning and Intentions”, *Philosophical review*, 78. També en P.Grice (1989). Trad, castellana en Valdés Villanueva, ed.(1991).
- _____ (1989) *Studies in the way of words*, Harvard University Press.
- GUNDERSON, Keith ed. (1975) *Language, Mind and Knowledge*, Minesota Studies in the Philosophy of Science, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- HABERMAS, Jürgen (1984) “Intentionalistische Semantik”, en J.Habermas, ed., *Vorstudien und Ergänzungen zur Theorie des Kommunikativen Handelns*, Frankfurt am

- Main: Sohrkamp. Trad. castellana, “Semántica Intencional”, en *Teoría de la acción comunicativa: complementos y estudios previos*, Madrid, 1989.
- _____ (1988) *Nachmetaphysisches Denken*, Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- _____ (1990) *Pensamiento Postmetafísico*, Trad. castellana de Habermas (1988), a cura de Manuel Jiménez Redondo, Madrid: Taurus.
- _____ (1991) “Comments on John Searle: Meaning, Communication, and Representation”, en E.Lepora i R.Van Gulick (1991).
- HARMAN, Gilbert, ed. (1974) *On Noam Chomsky*, Massachusetts University Press (2a edició 1982).
- _____ (1976) “Practical Reasoning”, en *Review of Metaphysics*, XXIX.
- HARNISH, Robert M. (1990) “Speech acts and intentionality”, en A.Burkhardt, ed. (1990a).
- HAUGELAND, John (1980) “Programs, causal powers, and intentionality”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- HILEY, David R., BOHMAN, James F., i SHUSTERMAN, Richard, eds (1991) *The Interpretative Turn*, New York: Cornell University Press.
- HOFSTADTER, Douglas (1980) “Reductionism and religion”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- HOLDCROFT, David (1992) “Searle on conversation and structure”, en H.Parret i J.Verschueren, eds. (1992).
- HONDERICH, T., ed. (1973) *Essays on Freedom of Action*, London: Routledge and Kegan Paul.
- HURTADO ALBIR, Amparo ed. (1994) *Estudis sobre la Traducció*, Castelló: Universitat Jaume I

- HUSSERL, Edmund (1984) *Logische Untersuchungen*, Husserliana, vols. XVIII, XIX/1 i XIX/2, Den Haag: Martinus Nijhoff. Versió castellana de M.García Morente, *Investigaciones Lógicas*, 2 vols., 2n ed., Madrid: Alianza, 1985.
- _____ (1950a) *Cartesianische Meditationen*, Husserliana, vol. I, Den Haag: Martinus Nijhoff. Versió castellana de M.A.Presas, *Meditaciones Cartesianas*, Madrid: Tecnos, 1986.
- _____ (1950b) *Ideen zu einer reinen Phänomenologie and phanomenologischen Philosophie*, I, Husserliana, vol. III, Den Haag: Martinus Nijhoff. Versió castellana de J.Gaos, *Ideas reglativas a una fenomenologia pura y una filosofia fenomenológica*, México: Fondo de Cultura Económica, 1985.
- HYMES, Dell (1990) “Epilogue to ‘The Things We Do With Words’”, en D.Carbaugh, ed. (1990).
- IBAÑEZ GARCÍA, Tomás ed. (1989) *El conocimiento de la realidad social*, Barcelona: Sendai.
- ISHIGURO, H (1990, 2º ed.) *Leibniz's Philosophy of Logic and Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- KATZ, J.J. (1966) *The Philosophy of Language*, New York: Harper & Row. Trad. castellana de M.Suárez, *Filosofía del Lenguaje*, Barcelona: Martínez Roca, 1971.
- _____ (1977) *Propositional Structure and Illocutionary Force. A Study of the Contribution of Sentence Meaning to Speech Acts*, Sussex: Hassocks.
- _____ (1990) “Literal meaning and logical theory”, en Burkhardt, ed. (1990a).
- KENT, Thomas (1991) “Hermeneutics and Genre: Bakhtin and the problem of Communicative Interaction”, en D. Hiley, J. Bohman, i R. Shusterman, eds. (1991).

- KNAPP, Stanley, i MICHAELS, Walter (1994) “Reply to John Searle”, en *New Literary History*, 25.
- KULLI, John C. (1990) “Is Searle Conscious?”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, 13, n.4.
- LEHRER, Adrienne i Keith, (1970) *Theory of Meaning*, Prentice Hall: Englewood Cliffs, N.J.
- LEHRER, L., ed. (1966) *Freedom and determinism*, New York: Random House.
- LEPORE, E. i VAN GULIK, R. eds. (1991) *John Searle and His Critics*, Cambridge, MA.: Basil Blackwell.
- LIEDTKE, Frank (1990) “Representational semantics and Illocutionary acts”, en A.Burkhardt (1990a).
- LINSKY, L., ed. (1971) *Reference and Modality*, Oxford University Press.
- LYCAN, William.G., (1969) “On ‘intentionality’ and the psychological”, en *American Philosophical Quarterly*, 6.
- _____ (1980) “The functionalist reply (Ohio State)” en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- _____ ed. (1990) *Mind and Cognition: A Reader*, Cambridge, MA: Basil Blackwell.
- MALCOLM, Norman (1991) “I believe that p”, en E.Lepore i R.Van Gulick, eds. (1991).
- MARGALIT, A. ed. (1979) *Meaning and Use*, Dordrecht: Reidel.
- MARTÍNEZ GUZMÁN, Vicent (1984) *La fenomenologia Lingüística de J.L.Austin*, Tesi doctoral. Universitat de Valencia. Departament d’Historia de la Filosofia.

- _____ (1986) “Reflexions sobre l’home des de la Fenomenologia Lingüística de J.L.Austin”, en *Millars*, vol. XI, 1-2. Universitat de València.
- _____ (1992) “J.R.Searle: de los actos de habla a la Intencionalidad. Una valoración fenomenológico lingüística”, en *Revista de Filosofía*, vol. V, n.7. Madrid: Editorial complutense.
- _____ (1994) “Traducció, actes de parla i formes de vida”, en Hurtado Albir ed. (1994) *Estudis sobre la Traducció*, Castelló: Universitat Jaume I.
- MARTINICH, A.P. (1984) *Communication and Reference*, Berlin, New York: Walter de Gruyter.
- McCARTHY John (1980) “Beliefs, machines, and theories”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- McDOWELL, John (1984) “De Re Senses”, en *Philosophical Quarterly*, 34.
- _____ (1991) “Intentionality De Re”, en E.Lepore i R.Van Gulik, eds. (1991).
- MINSKY, Marvin (1980) “Decentralized minds”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- MONTERO MOLINER, Fernando (1971) *La Presencia Humana*, Madrid: G. del Toro.
- _____ (1973a) “Elementos semánticos en el sistema kantiano”, *Teorema*, 4.
- _____ (1973b) *El empirismo kantiano*, Universidad de Valencia. Departamento de Historia de la Filosofía.
- _____ (1976) *Objetos y Palabras*, Valencia: Fernando Torres.
- _____ (1987) *Retorno a la Fenomenología*, Barcelona: Anthropos.
- MOTILAL, Shashi (1986) *An Analysis of Searle’s Theory of the Intentionality of Speech Acts*, Tesi Doctoral de State

University of New York, Buffalo. University Microfilms International.

NATSOULAS, Thomas (1980) "The primary source of intentionality", en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.

NUYTS, Jan (1993) "Representation and communication: Searle's distinction revisited", en *Journal of Pragmatics*, 20.

O'SHAUGHNESSY, Brian (1991), "Searle's Theory of Action", en E.Lepore i R.Van Gulick, eds. (1991).

PARRET, Herman i VERSCHUEREN, Jef, eds. (1992) (*On Searle on Conversation*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.(Amb Introducció dels editors).

PUTNAM, Hilary (1975) "The meaning of the meaning", en H.Putnam, ed. *Mind, Language, and reality: Philosophical papers of H.Putnam*, Cambridge University Press. Versió castellana de L.M.Valdés Villanueva (1991).

PYLYSHYN, Zenon W. (1980) "The 'causal power' of machines", en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.

QUINE, Willard O. (1953) "Two dogmas of empiricism", en *From a logical point of view*, New York: Harper and Row. Versió castellana de L.M.Valdés Villanueva, ed. (1991)

_____ (1966) "Quantifiers and propositional attitudes", en *Ways of Paradox*, New York: Random House.

_____ (1969) "Ontological Relativity", en W.O.Quine, ed., *Ontological Relativity and other Essays*, New York: Columbia University Press. Versió castellana de

- J.L.Blasco i altres, *La relatividad ontológica y otros ensayos*, Madrid: Tecnos, 1986.
- _____ (1970) "On the reasons for the indeterminacy of translation", en *Journal of Philosophy*, 67.
- RAGGIUNTI, R., (1987) "Communication as a distinguishing criterion in the semantics and pragmatics of speech acts", en *Lingua e stile*, 22, vol.1.
- RAWLS, J. (1955) "Two concepts of Rules", en *The Philosophical Review*.
- RAZ, Joseph ed. (1978) *Practical Reasoning*, Oxford University Press.
- RÉCANATI, François (1980) "Some Remarks on Explicit Performatives, Indirect Speech Acts, Locutionary Meaning and Truth-Value", en J.Searle, F.Kiefer i M.Bierwisch, eds. (1980a).
- REVERTER BAÑÓN, Sonia (1992) "*Background i Cultura d'Europa*", en *Recerca*, Universitat Jaume I.
- _____ (1994) "J.L.Austin: un análisis de la percepción desde la fenomenologia lingüística", en *Diálogo Filosófico*, 29.
- RORTY, Richard (1967) *The Linguistic Turn*. Chicago: The University Chicago Press. Trad. castellana de Gabriel Bello, *El giro lingüístico*, Barcelona: Paidós, 1990.
- _____ (1970) "Incorrigibility as the mark of the mental", en *Journal of Philosophy*, LXVII, 12.
- _____ (1980) "Searle and the special powers of the brain", en *The Behavioral and Brain Sciences*, n.3.
- _____ (1991) "Mind-Body identity, privacy, and categories", en D.M.Rosenthal, ed. (1991).
- ROSALDO, Michelle Z., (1990) "The Things We Do With Words: Ilongot Speech Acts and Speech Act Theory in Philosophy", en D.Carbaugh, ed. (1990).

- ROSENBERG, A. (1980) *Sociobiology and the preemption of social science*, Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- ROSENTHAL, David M., (1990) “On being accesible to consciousness”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, 13, n.4.
 _____ed. (1991) *The Nature of Mind*, Oxford University Press.
- RUSSELL, Bertrand (1905) “On Denoting”, en Russell (1956)
 _____(1940) *An Inquiry into meaning and truth*, London: G. Allen and Unwin. Trad. castellana de M.A.Galmarini, *Significado y Verdad*, Barcelona: Ariel, 1983.
 _____(1956) *Logic and Knowledge. Essays (1901-1950)*. London: G. Allen and Unwin, 1956. Traducció castellana de J.Muguerza, *Ensayos sobre Lógica y Conocimiento (1901-1950)* . Madrid, Taurus, 1966.
- SAN MARTÍN, Javier (1986) *La estructura del método fenomenológico*, Madrid: UNED.
 _____(1987) *La fenomenologia de Husserl como utopía de la razón*, Barcelona: Anthropos.
 _____(1994) *La fenomenologia como teoria de una racionalidad fuerte*, Madrid: UNED.
- SBISÀ, Marina (1992) “Speech acts, Effects and Responses”, en H.Parret i J.Verschueren, eds. (1992).
- SCHANK, Roger C. (1980) “Understanding Searle”, en *The Behavioral and Brain Science*, n.3.
- SEARLE, J., KIEFER, F., I BIERWISCH, eds. (1980a)*Speech Theory and Pragmatics*, Dordrecht: Reidel Publishing Company.

- SHUSTERMAN, Richard (1991) “Beneath Interpretation”, en R.Hiley, J.Bohman i R.Shusterman, eds. (1991).
- SILVERMAN, H. I WELTON, D., eds. (1987) *Critical and Dialectical Phenomenology*. Albany: State University of new York Press.
- STRAWSON, Peter F., ed. (1967) *Philosophical Logic*. Oxford University Press.
 _____ (1971) *Logico Linguistic Paper*, Methuen and Co., Ltd. Versió castellana de A.García Suárez i L.M.Valdés Villanueva, *Ensayos Lógico-Linguísticos*, Madrid: Tecnos, 1983.
- STROUD, Barry (1991) “The Background of Thought”, en E.Lepore i R.Van Gulick, eds. (1991).
- TAYLOR, Charles (1991) “The Dialogical Self”, en D. Hiley, J. Bohman i R. Shusterman, eds. (1991).
- TOUMELA, Raimo (1991) “On Searle’s Argument against the Possibility of Social Laws”, en E.Lepore i R.Van Gulick, eds. (1991).
- ULEMAN, James S. i ULEMAN, Jennifer K. (1990) “Unintended thought and nonconscious inferences exist”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, 13, n.4.
- UNDERWOOD, Geoffrey (1990) “Conscious and unconscious representation of aspectual shape in cognitive science”, en *The Behavioral and Brain Science*, 13, n.4.
- VALDÉS VILLANUEVA, L.M., (1977) “Introducción” a la versió castellana de J.Searle (1965), en *Teorema*, Valencia: .
 _____ ed. (1983) *Significado y Acción*, València: Ediciones Rubio.

- _____ ed.(1991) *La búsqueda del significado*, Madrid: Tecnos/Universidad de Murcia.
- VANDERVEKEN, Daniel i SEARLE, John (1985) *Foundations of illocutionary logic*, Cambridge University Press.
- _____ (1990) *Meaning and Speech Acts*, Cambridge University Press.
- VELMANS, Max (1990) “Is the mind conscious, functional, or both?”, en *The Behavioral and Brain Sciences*, 13, n.4.
- VILLANUEVA, Enrique, ed. (1991) *Consciousness*, Atascadero, California: Ridgeview Publishing Company.
- Von WRIGHT, G.H. (1974) *Causality and Determinism*, New York i London: Columbia University Press.
- WAKEFIELD, Jerome i DREYFUS, Hubert (1991) “Intentionality and the Phenomenology of Action”, en E.Lepore i R.Van Gulik, ed. (1991).
- WEISKRANTZ, L. et al (1974) “Visual capacity in the hemianopic field following a restricted occipital ablation”, en *Brain*, vol. 97.
- WHITE, A.R. (1968) *The Philosophy of Action*, Oxford University Press.
- WIERZBICKA, (1985a) “A semantic metalanguage for a crosscultural comparison of speech acts and speech genres”, en *Language in Society.*, 14, n.4.
- _____ (1985b) “Different cultures, different languages, different speech acts: Polish vs. English”, en *Journal of Pragmatics*, 9, n.2-3.

- WILLIAMS, Bernard i MONTEFIORE, Alan, eds.(1966) *Brittish Analytical Philosophy*, London: Routledge and Kegan Paul.
- WITTGENSTEIN, Ludwig: (1922) *Tractatus Logico-Philosophicus*, London: Routledge and Kegan Paul. Trad. catalana de J.M.Terricabras. Barcelona: Laia, 1981.
- _____ (1953) *Philosophical Investigations*, New York: Macmillan. Trad. castellana de A.García Suárez i U.Moulines, *Investigaciones Filosóficas*, Barcelona: Crítica, 1988.
- WUNDERLICH, D. (1980) “Methodological remarks on speech act theory”, en J.Searle, F.Kiefer, i M.Bierwisch, eds. (1980).
- ZELAZO, Philip D. i REZNICK, J.Steven (1990) “Ontogeny and intentionality”, en *The Behavioral and Brain Science*, 13, n.4.
- ZEMACH, Eddy M. (1991) “Perceptual Realism, Naive and Otherwise”, en E.Lepore i R.Van Gulik, eds. (1991).